This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Digitized by Google

BIBLIOTECA
COMPLUTENSE.
E. 58 c. 3 N. 6

Digitized by Google

Digitized by Google

7-2-4

Initiated
5-X-67

Dec
A 17291

Digitized by Google

ܐܬܝ ܡܪܛܘܪ ܡܪܝ ܡܕܢܚ ܡܪܝ ܐܠܗܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܕܡܬܟܪ ܡܢ

ACTA

SANCTORUM MARTYRUM
ORIENTALIUM
ET
OCCIDENTALIUM

IN DUAS PARTES DISTRIBUTA

ADCEDUNT

ACTA S. SIMEONIS STYLITAE

OMNIA NUNC PRIMUM SUB AUSPICIIS

JOHANNIS V.
LUSITANORUM REGIS

E BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA PRODEUNT

STEPHANUS EVODIUS ASSEMANUS ARCHIEPISCOPUS APAMENSIS
Chaldaicum Textum recenſuit, Notis Vocalibus animavit, Latine vertit,
Admonitionibus, perpetuiſque Adnotationibus illuſtravit.

PARS II.

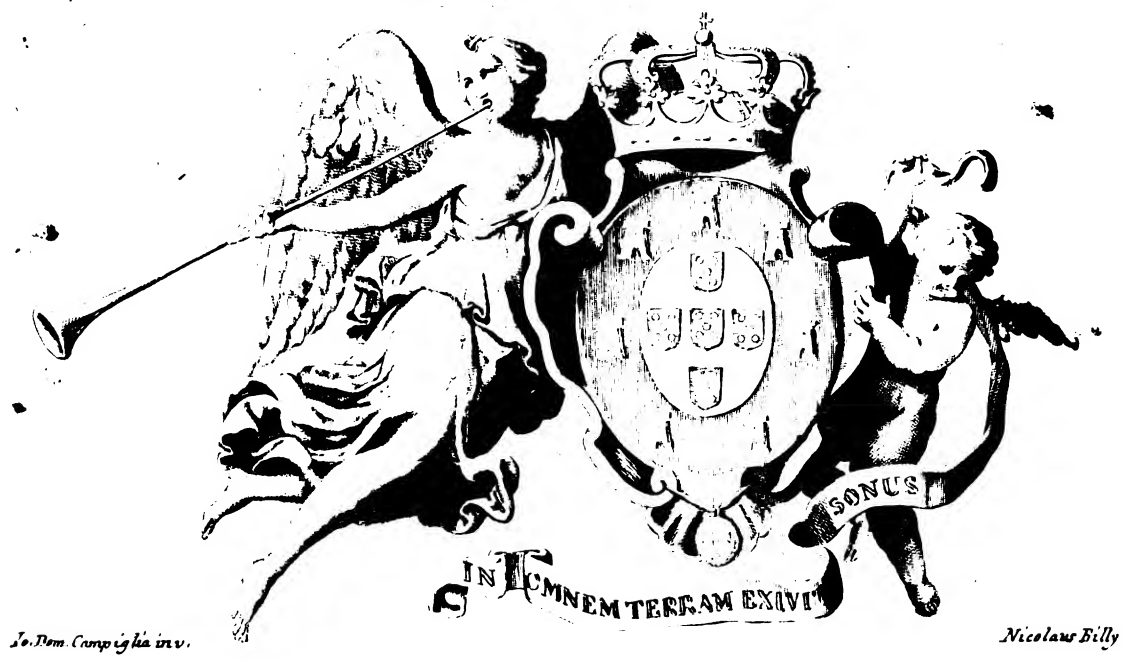

Jo. Dom. Campiglia inv. *Nicolaus Billy sculp.*

ROMAE MDCCXLVIII.
Typis Joſephi Collini.

PRAESIDUM PERMISSU.

UNIVERSIDAD CENTRAL
BIBLIOTECA
DERECHO

Digitized by Google

Digitized by Google

JOHANNI . QVINTO

LVSITANORVM . REGI

PIO . VICTORI . PACIFICO

CHRISTIANAE · REI · VBICVMQ. TERRARVM · ET · GENTIVM

PROPAGATORI

BONARVM · ARTIVM · OMNIVMQ. DISCIPLINARVM

PARENTI · VINDICI · MAECENATI · MVNIFICENTISSIMO

QVI

FERALIBVS · BELLORVM · DISSIDIIS · AVT · CONSILIO · RESTINCTIS

AVT · VIRTVTE · SVBLATIS

PACIS · ARTES

PVBLICA · SACERDOTIA

ECCLESIAE · MAJESTATEM · DIGNITATEMQ.

POST · IMMORTALEM · CONSTANTINI · MAGNI · MEMORIAM

QVAM · QVI · MAXIME · ORNAVIT · AVXIT · AMPLIFICAVIT

PRINCIPI · OPTIMO

DEQ. OMNIVM · NATIONVM · ORDINIBVS · BENEMERENTISSIMO

ALTERAM · OPERIS · SVI · PARTEM

IN · QVA · ACTA · MARTYRVM · OCCIDENTALIVM

· EXHIBENTVR

STEPHANVS · EVODIVS · ASSEMANVS

ARCHIEPISCOPVS · APAMENSIS

DEVOTVS · NOMINI · MAJESTATIQ. EJVS

D. D. D.

UNIVERSIDAD CENTRAL
BIBLIOTECA
DERECHO

Digitized by Google

IMPRIMATUR

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.

F. Maria de Rubeis Archiep. Tarſi Viceſg.

IMPRIMATUR.

Fr. Nicolaus Ridolfi Magiſter Sacri Palatii Apoſtolici Ordinis Praedicatorum.

LECTO-

Digitized by Google

LECTORI SUO

STEPHANUS EVODIUS ASSEMANUS

ARCHIEPISCOPUS APAMENSIS.

UNIVERSIDAD
BIBLIOT
DERECH

HABES heic, LECTOR BENEVOLE, alteram Codicum Chaldaicorum I. & II. Nitrienſium Vaticanorum Partem, cui titulus eſt: ACTA MARTYRUM OCCIDENTALIUM: quo nempe nomine Meſopotamiam, Syriam, Palaeſtinam, aliaſque citra Chaldaeam provincias, regnorumque tractus Orientales intelligunt; quemadmodum ubi Orientem dicunt, omnem regionem ultra Meſopotamiam indigitant. Haec autem eſt, quae in hac Parte continentur, Actorum Martyrum Series, & Ordo. 1. Acta SS. MM. *Luciani*, & *Marciani*. 2. *Victorini*, *Nicephori*, & *Fabii*. 3. *Stratonicae*, & *Seleuci*. 4. *Septem Martyrum* Samoſatenorum. 5. *Agnetis* Virginis Romanae. 6. *Procopii*, Martyrum Palaeſtinorum principis. 7. *Alphaei*, *Zacchaei*, & *Romani*. 8. *Timothei* Gazenſis. 9. *Apiani*. 10. *Hedeſii*. 11. *Agapii*. 12. *Theodoſiae* Virginis Tyriae. 13. *Petri*, qui & *Abſelamus*. 14. *Theodotae* Meretricis. 15. *Ignatii* Epiſcopi Antiocheni. 16. *Phocae*. 17. *Piſtis*, *Helpis*, & *Agapis* Virginum, earumque matris *Sophiae*. 18. *Eleutherii* Epiſcopi, *Anthiae* ejus matris, & *Carpi* Praeſidis. 19. *Chriſtophori*, & Sociorum. 20. *Luciani*, *Tirſi*, & *Calinici*. 21. *Mamantis*. 22. *Babylae* Epiſcopi Antiochiae. 23. *Theonillae*, *Tharſi*, & Sociorum. 24. *Georgii*, *Antonini*, & *Alexandrae* Imperatricis. 25. *Mimi* cujuſdam, qui in Theatro paſſus eſt. 26. *Theodotae*, & filiorum. 27. *Theoduli*, & *Agathapodis*. 28. *Julittae* Virginis. 29. *Gordii*. 30. *Quirici*, & *Julittae*. 31. *Creſcentis*. 32. *Dioſcori*. 33. *Theodorae*, & *Didimi*. 34. *Sergii*, & *Bacchi*. 35. *Paphnutii*, & Sociorum. 36. *Pantaleonis* Medici. 37. *Febroniae* Virginis. 38. *Philemonis*, *Cyrli*, *Apollonii* Lectoris, Praeſidis cujuſdam, & quatuor Peltatorum. 39. *Quadraginta Martyrum* Sebaſtenorum. Ex hiſce tamen Actis Quatuordecim tantum priora vulgamus, nec plura modo. Ea quippe ſunt vel inedita hactenus, & prorſus nova, vel ab editis diverſa adeo, atque diſſimilia, ut illa ſi conferas, minime recognoſcas. Reliqua vero quinque & viginti, quae a vulgatis parum diſcrepant, nunc miſſa facimus, eo conſilio, ut illa omnia in generalem Actorum Martyrum Collectionem, Sanctorumque Vitarum, in MSS. Codicibus Orientalibus Vaticanae Bibliothecae exiſtentium, Hiſtoriam commodum rejiciamus: quod Opus, magnum quidem, & laborioſum prae manibus in praeſentia eſt, noſtriſque vigiliis, & curis elaboratum, vita comite,

Digitized by Google

mite, Deoque auſpice, luce publica donatum iri, ſperamus. Adjecimus interim ad laudata Quatuordecim Martyrum Occidentalium Acta adcuratum de Vita, & rebus geſtis Sancti Simeonis Stylitae Commentarium, a Coſma Preſbytero ejus Familiari conſcriptum, & initio Codicis I. Nitrienſis praefixum. Eademque, tum nempe Martyrum Occidentalium, tum Sancti Simeonis Stylitae Acta, juxta methodum, quam in Actis Orientalium Martyrum ſanximus, & Latina lingua, & Admonitionibus noſtris, perpetuiſque Adnotationibus illuſtrabimus, ne quid deſit Eruditorum votis.

Porro licet Acta horum Martyrum notari ſuo quaeque Authore minime poſſint: ſunt enim plures, & plerumque incerti, qui de Martyribus Occidentalibus retulerunt: in dubium tamen revocari nequit, eos omnes coaequales fuiſſe, propterea extra omnem ſuſpicionem, fideque digniſſimos; quemadmodum ex eorumdem Actorum contextu liquet, & nos ipſi perſpicue magis magiſque in noſtris ad Acta ſingula praeviis Admonitionibus demonſtrabimus. Neque vero aut Simeonem Metaphraſten credimus ea, quae noſtro huic Operi facem praeferunt, prodidiſſe, quum Codex praecipue Nitrienſis I. unde ea fideliter deſumta ſunt, longe Metaphraſtis aetatem ſupereret: aut Euſebium Caeſarienſem, ut quidam conjectura ſe adſequi putant, a quo firmiſſime adſeveramus nullum de antiquis Martyribus fuiſſe compoſitum, praeter inſignem Librum de Martyribus Palaeſtinis, quorum integra octo Acta, quae nonniſi contracta in ejuſdem Euſebii Hiſtoriae Eccleſiaſticae libro octavo ſuperſunt, ex Codice noſtro Nitrienſi I. proferimus; ut certo certius ex eruditiſſima Caroli Majelli Archiepiſcopi Emiſſeni Diſſertatione, cui titulus: *De Euſebiana Actorum veterum Martyrum Collectione*: conſtabit. Ibi enim opinio illorum refellitur, qui Euſebium ſomniant, praeter laudatum Librum de Martyribus Palaeſtinae ſua aetate coronatis, qui ad nos pervenit, alterum etiam conſcripſiſſe de antiquis Martyribus, quorum paſſionem, hiſtoriamque, Actis adjectis, enarraverit; hunc vero ingenti cum ſacrae eruditionis detrimento, diu licet, impenſeque conquiſitum, adhuc deſiderari. Quod quantum a vero ſit devium, ipſe teſtis Euſebius, qui pluribus in locis diſerte quidem adſerit, ſe Acta veterum Martyrum collegiſſe, eamque Collectionem in publicam utilitatem edidiſſe; ſed de antiquis Martyribus ſe ſcripſiſſe, aut eorum Martyriorum hiſtoriam compoſuiſſe, nuſquam ſcribit. Nimirum in eo dumtaxat ſe operam poſuiſſe teſtatur Euſebius, ut Acta, & Monimenta, quibus eſſent ab aliis conſignata Veterum Martyria colligeret, eorumque collectionem emitteret; quae proinde fuit inſtar earum, quae Graeci Μαρτυρικὰ, noſtri vulgo *Paſſionalia* adpellant, quaeque nullo praefixo Authoris nomine; neque enim Actorum unus eſt Author: Sanctorum Vitas exhibent. Cujuſmodi exemplaria plurima in Bibliothecis proſtant. Haec Majellanae Diſſertationis ſumma, quam totam, prout jacet, una cum duabus aliis, de Stylitis, deque Epocha Martyrii S. Theodotae, Diſſertationibus, a Majello cumulate perfectis, & a pluribus doctis hominibus magna cum admiratione, & voluptate perlectis, poſt ejus vero obitum deperditis, ex fragmentorum reliquiis, ab egregio Viro Dominico, ejuſdem

ex

Digitized by Google

ex Fratre filio, & virtutis, atque doctrinae aemulo, nobis perhumaniter ſuppeditatam, in integrum reſtituere, aptiorique, quo potuimus, ordine, ſtyloque redigere conati ſumus, ut in hoc Opere mox digeſta prodeat in lucem.

Quamquam autem omnium ſermonibus Caroli Majelli virtus, ejuſque doctrinae laus celebretur; ob praeclara tamen ipſius in nos, atque in Vaticanam Bibliothecam merita: cujus ſcilicet opera Joſephus Simonius Aſſemanus, Avunculus meus, ad Orientales Codices Manuſcriptos conquirendos, in Aſiam, & Africam miſſus, duos hoſce Nitrienſes praecipue expiſcatus, materiam quaſi praemanſam paravit, hiſce noſtris laboribus digerendam: in beneficii commendationem, gratique animi argumentum, duximus, tam benemeriti de nobis, totaque Literaria Republica, Viri clariſſimi Vitae compendium heic exhibere ad memoriam poſteritatis. Vir cl. Cajetanus Amatus, quem Neapoli olim in Seminario Archiepiſcopali convictorem Majellus, tum Rector & Canonicus, liberalibus diſciplinis, morumque ſuorum exemplis lactavit, Romae vero ſtudiorum adjutorem ſibi adſcivit, quique eidem in perhonorificum a Brevibus Epiſtolis ad Reges, & Principes Viros conſcribendis munus, Johanne Vincentio Luccheſinio demortuo, ſuffectus eſt: Aſſemanus meus, quocum illi menſa communis, quique & Vaticanae Bibliothecae Praefecturam, & Sacroſanctae Apoſtolorum Principis Baſilicae Canonicatum, eodem vita functo, ſuſcepit: Reverendiſſimus Thomas Sergius de Piis Operariis, Sanctae Romanae, & Univerſalis Inquiſitionis contra haereticam pravitatem Conſultor, qui Majello a Confeſſionibus fuit: aliique plures amicitia, & conſuetudine cum eo conjunctiſſimi, aedificantibus nobis materiem congerunt, qui certe pleraque omnia non auriti tantum, ſed oculati teſtes nos ipſi perſpeximus, & demirati ſumus. Quare gratum, acceptumque fore bonis omnibus conſilium noſtrum confidimus, qui ſcilicet hiſce Sanctorum Actis Majelli Vitam veluti ſurculum inſeruimus, quo mox profuſo, nedum egregium & magnum, ſed praeſtantiſſimum, ac praeclariſſimum Eccleſiaſticarum virtutum ad imitandum exemplum omnibus proponeretur.

CAROLI MAJELLI ARCHIEPISCOPI EMISSENI

VITAE COMPENDIUM.

CAROLUS MAJELLUS, Archiepiſcopus Emiſſenus, Neapoli natus in urbe omnium Italiae celebratiſſima, decimo tertio Kalendas Aprilis, anno reparatae Salutis ſexcenteſimo ſexageſimo nono ſupra milleſimum, ſtatim a puero & ingenio alacri & naturae ipſius habitu ad omnem ſeſe literarum eruditionem prope eſſe factum oſtendit, in quibus ſumma cum laude mox primas tulit. Verum Chriſtiani hominis illud quum ſit praecipuum, virtute magis, quam literarum gloria clareſcere, vehementer, quod raro adcidit in adoleſcente amoeniorum ſtudiorum percupido, Carolus ineunte aetate curavit, monente in primis Bartholomaeo Cicatellio, Viro tum temporis probatiſſimo, cui ſummus deinde in Metropolitana Eccleſia Poeniten-

Digitized by Google

nitentiarii locus delatus eſt; ut adoleſcentiam ſuam non minus excoleret religione, quam diſciplinis. Id qua ratione ſit conſequutus, ex eo liquet, quod ipſe & Chriſtianae pietatis, & bonarum artium ſtudioſis veluti exemplum ad imitandum proponeretur, eſſetque tanto honore habitus, ut eum filiis parentes ſuis, ceteris vero omnibus duces ſtudiorum ejus, e Societate Jeſu Patres, ut ſpeculum indigitarent, in quod vitam inſpicerent, ad honeſtatem, veraeque ſapientiae laudem inſtituendam. Quo factum eſt, ut eo praeſente nemo unus aut agere, aut loqui quidquam auderet inverecundum, nec pauci fuerint, qui Carolum adhuc adoleſcentem ineundae vitae ſeverioris authorem habuerint: quod & ipſe animo non ſemel agitaverat, perfeciſſetque, inclytae Jeſu Sodalitati nomen daturus, niſi Cicatellius diu fuſis ad Deum precibus, maturaque deliberatione, nihil id tanti eſſe, quod eum alio Divinitus deſtinatum conjiceret, pronunciaſſet.

Adſiduus interea Deiparae ſacros conventus, quos celebrant pro adoleſcentibus ad pietatem formandis Societatis Collegia, Carolus frequentabat. Quumque ea aetate floreret vel maxime Vir eximiae virtutis ex ea hominum familia, quos Pios Operarios vocant, Antonius Torres, quo potiſſimum authore, Neapoli celebris illa, & perutilis Clericorum Congregatio coaluit, mirum eſt, quantum Carolus tum conſiliis, tum praeclaris ejuſdem in ſe translatis exemplis, imitatione profecerit! Ea tamen ſemper fuit homi-

nis ſolida meditantis prudens ac ſedula circumſpectio, ut latere penitus cuperet, & ſpecie vitae minime ſingularis perſonam agere cum aequalibus parem, ad hominum vel invidiam, vel laudem declinandam: propterea plurimum faceret, & minimum ipſe de ſe loqueretur. Quod licet in cauſſa fuerit, quare nunc tanti Viri decora eximia minime exſiſtant, ſintque in obſcuro pleraque & in oblivione jacentia, iis praeſertim praemortuis, quorum ductu ad pietatis ſemitam inſiſtendam maxime utebatur: atque adeo volenti mihi ſcribere de ejus Vitae moribus inſtitutoque, non leve quidem negocium exhibeat in tantis tenebris rerum, atque ignoratione verſari; indicium tamen perſpicuum animi illius facit, quam integre, quam ſapienter de tota ipſe rei Chriſtianae ratione cogitaret. Id enim veram inter, & perſonatam virtutem diſcriminis intereſt, quod illa agere laudabilia, haec laudari maxime ſtudet; quum ea ſcilicet eſſe, quam videri, haec autem videri, quam re eſſe malit. Hanc igitur verae ſolidaeque virtutis indolem, & excellentem naturam ita Carolus eſt adſequutus, ut quamvis ipſe cum impigro, navoque in bonis artibus comparandis ſtudio, & labore certaret; nihil tamen extra ſe pateretur exſiſtere, quod ipſum ceteris anteferre videretur, nulla re laetus magis, quam ſola conſcientia recte factorum.

At quemadmodum adcidit, ut quo minus quis gloriam petit, eo magis adſequatur, non diu Archiepiſcopi Neapolitani, Antonii Cardinalis Pignattelli oculos effugit tanta Hominis continentia, cum magno Humanarum, Divinarumque diſciplinarum amore conjuncta. Illud, quotquot Eccleſiarum Sacerdotia curant Chriſtiani gregis Paſtores, maximopere plerique omnes intendunt, ut Clericorum Seminaria, quae ſunt veluti novellae ſobolis in emor-

uat-

Digitized by Google

tuarum arborum vicem ſuccreſcentis origines, augeantur quammaxime, & efflореſcant; norunt quippe, ab hoc uno totum pendere creditae ſibi plebis ut bonum regimen, ita & Sanctitatem & Religionem. Etſi enim per ſe ipſa clara, & ſanctiſſima ſunt eorum, qui Sacris praeſunt, officia; tamen Eccleſiae Magiſtratus perinde haberi quotuſquiſque facile intelligit, ut illorum, qui eos ſuſtinent, virtus eſt. Hoc ſane conſilio ſapientiſſimus Cardinalis, dignus profecto memoria temporum ſempiterna, Carolum in Seminarium adcivit; qui ſcilicet pubeſcentium plantarum, quae mox in Domini vineam traducerentur, ſuarum derivatione virtutum velut irrigatio foret, quo feliciter adoleſcerent. Atque hoc quidem de ſe tam egregii Principis judicium, conceptamque animo exſpectationem, mirum eſt, quam praeclare Majellus qua doctrina, qua moribus ſuſtinuerit! Is ad id locorum tantus Vir, qui neque Urbanis munditiis, neque illorum, qui primas agere in Civitatibus amant, conventibus ſeſe exercuerat, ubi ſummos in unaquaque re conveniendi locus adfuit, repente coepit clareſcere, & pleriſque faciem ejus ignorantibus facile notus omnium ſermonibus celebrari. Quod ei maximo bono fuit: nam & excellentium Virorum conſuetudine, & optimorum praeterea librorum copia auctum, ita inter artes bonas integrum ingenium brevi adolevit, ut ejus ſaepe Eminentiſſimus Archipraeſul coram frequentiſſimo totius Cleri Senatu, quum de Moralibus ſcitis diſceptaretur, periculum facere non dubitaverit, vim mentis acrem, & perſpicacem in difficillimis quibuſque explicandis, exponendiſque maximopere demiratus.

In his vero, quos ſibi amicitia devinxerat, praecipuus fuit Gregorius Meſſerius, in Graecis tum literis, quam qui maxime clarus, earumque, ut Florentiae olim Calcondilas, ſic Neapoli hic reſtitutor, & vindex. Joſephus deinde Valletta, optimarum ille artium fama celeberrimus, cui quum non minus ingenii, quam ſelectiſſimorum librorum opes adfluerent, dici vix poteſt, quam penitus inveſtigandae veritatis amorem in Caroli pectus inſeverit, quamque illum vehementi cupiditate rerum omnium ſcientiam cumulatius augendi ex ſummis doctrinarum, atque elegantiarum Authoribus inflammaverit! Habent hoc mortalium ingenia, ut licet maxima ſint, & ad omnem intelligendi amplitudinem natura ipſa efformata; multis tamen, iiſque maximis adjumentis indigeant ad ſapientiam comparandam. In his autem illud cenſent plerique omnes in primis eſſe, bonorum ſcilicet librorum copiam, qua qui literis operantur, ad ſummam atque perfectam rerum intelligentiam eniti queant: propterea Aegypti Reges Ptolemaeos ex eo potiſſimum inclaruiſſe, quod viros non ſolum omnium gentium eruditiſſimos magnis ſtipendiis conduxerint, ſed eos inſuper Bibliotheca, ceterarum toto Orbe inſtructiſſima, locupletaverint; quum plane intelligerent ingenium decoquere cuique optimo, etſi ſtudiorum cupidiſſimo, qui librorum inopia premitur: ſecus vero excellere, atque augeri quotidie magis, cui librorum vis magna praeſto eſſe poteſt. Quod eo dictum volumus, non ut vanae certorum hominum oſtentationi in Bibliothecis ſuis adornandis, ad inanem gloriam aucupandam, ſubſcribere videamur; ſed ut potius Magnorum Principum,

Digitized by Google

pum, & praeſertim Romanorum Pontificum in coacervandis ex toto Orbe terrarum tum typis editis, tum vero praecipue manuſcriptis Codicibus peregregium conſilium in dies magis magiſque tam magno Literariae Reipublicae bono ratum ſit, atque integrum. Certum quippe eſt, ſine magno librorum adparatu, ex quibus rerum, ac ſermonis theſauri expromantur, deficere omnino ingenia oportere, quum ipſa ſibi minime ſufficere, minimeque adſequi poſſint excogitando quod in aliorum vigiliis facile eſt invenire, inventumque novis meditationibus acuere, atque perficere. Hoc itaque ſtudiorum ſubſidio Majellus ex perampla Vallettae Bibliotheca, in quam ſe ipſe totum abdidit, abunde ſatis inſtructus, quam bono rei eventu id opis acceperit, neminem latet. Nam quum ille ad penitiora Literarum Sacraria ſenſim pervadens, animo coepiſſet advertere, ſibi perperam in ſtudiis, vera ſolidaque doctrina vacuis, florem aetatis deperiiſſe, exarſit mirum in modum amore ſapientiae comparandae, & praejudicatis opinionibus, quae plerumque in Scholis inveteraverunt, extemplo ejuratis, tum demum Philoſophos introſpicere, eoſque adſidue pervolutare, tum Naturalis Hiſtoriae libros, & Geometricum pulverem, ceteraque ejuſmodi, ad rerum qua late patent terra caeloque intelligentiam maximopere opportuna, perquirere, meditari, conferre, & quod optimum eſt, lectionem, atque ſcriptionem alternare. Quamobrem tantam deinde eruditionem, & in ſcribendo eloquentiam ſibi facili negocio peperit, quantam adhuc bene multi, iique ſapientes & graves in judicando meminerunt.

Nihil tamen idcirco remiſſum a Carolo eſt de vitae ſeverioris diſciplina. Eadem ſemper caſtigandi corporis cura, ſtudiumque naturae vitia, & illecebras continendi in ſpiritus ſervitute. Crebris ipſe precibus orare: ſeſe flagellis tundere: in Deiparae pervigiliis, Sabbathiſque omnibus pane tantum, & aqua dies ſolidos tolerare: catenis ferreis compreſſa latera prope confice-re: ſomnum vigiliis, & meditatione protrahere, eumque breviſſimum capere, ubi neceſſitas cogeret. Hoc quale ſit, facilius exiſtimabit is, qui judicare poterit, quantae ſit, & quam maximae difficultatis ingenium cum Divinarum, tum humanarum rerum contemplatione exercere, & diſpendia praeterea corporis pati. Quod non eo ſcribimus, ut vel hominem e ſchola Coenobitarum, vel ex eremo priſtinae ſeveritatis aemulatorem oſtentare velimus. Non ea ſunt hujus temporis, neque loci. Verum quia videtur pleriſque, male cum hiſce incommodis, quae ſunt animo permoleſta, convenire Muſarum otia, quarum praeſidium non aliunde magis, quam quiete corporis, mentiſque tranquillitate paratur, non duximus praetereundum, quod ad optimi Viri laudem, roburque animi demonſtrandum praecipue faceret. Equidem non eſſe de trivio commendationem, judico, Chriſtiani hominis, & Sacris Eccleſiae Ritibus initiati, quod is tantopere praeter animum, etiam corpus ſtuduerit Chriſti exemplis velut imaginem conformare; quamobrem & inedia & vigiliis & exquiſitis ad cruciatum poenis ſeſe expiaverit, nec cubitum unquam iverit, quin Crucem ſecum grandiuſculam comitem habuerit individuam quietis. Qui mos, conſuetudoque ſervata ad extremum vitae eſt, ejuſque

Digitized by Google

que ope, ut ipſe palam dictitabat, multa & magna accepta Divinitus bona. Sed haec hactenus.

Interea temporis diem ſuum obiit Alexander VIII. & poſt quinque amplius in menſes protracta Comitiorum diſſidia, Antonius Pignattellus Archiepiſcopus Neapolitanus, in quem ſuffragia cuncta conſenſerant, IV. Idus Julias ad Caelo proximam dignitatem evectus eſt. Talis, tantuſue Pontifex, qualem, & quantum tum gravitate conſilii, tum prudentia agendorum, tum in optimis quibuſque ad honores & Reipublicae procurationem eligendis perſpicacitate, in paucis habent Dipthyca Antiſtitum Romanorum, ex hoc tam edito, auguſtoque loco ad Majellum reſpexit, ſtatimque eum ad ſeſe Romam adciri juſſit. Aeternae Urbis ea ſemper exſtitit vel natura, vel ratio, ut ipſa omnium gentium, omniumque populorum perfugium & haberetur & foret, ſive illa mortalibus Armorum poteſtate, ſive Legum Sacrarum late religione imperaret. In hanc veluti terrarum arcem undequaque confluere vel ab extremis barbarorum finibus omne genus hominum ſolet, pars ut ingenium, alii ut fortunam periclitentur: ſunt enim utriſque propoſita laboris praemia. Quare multorum, ad unum ſimul, idemque perſaepe enitentium, aemulatione fit, ut non ſemper quibus modis intenta adſequantur, dum ea ſibi parent, quidquam penſi habeant. Hinc invidia magna illa peſtis Reipublicae, ex qua ſubinde conſpirationes, inſidiae, dolique mali. Quamobrem non ſuus uſque virtuti locus tribuitur, quin etiam non pauci alia interdum, atque honeſtatis via ad divitias, dignitateſque graſſantur. Huc profectus adcitu Pontificis Majellus advenit, exceptuſque eſt perhumaniter; cuidam etenim ex familiaribus mandaverat Innocentius XII. ut eum adventantem, domum deduceret, haberetque honorifice. Ab itinere vix refectus, ad Pontificem adit: hoc quippe in mandatis erat, ut omnem ipſe moram redimeret, ſeſeque quam citius poſſet, Principi Optimo, ipſumque viſendi percupido, veniens ſiſteret. Tanta erat Viri exſpectatio, tamque prolixa, qua Carolum Pontifex complectebatur, voluntas. Provolutum ad pedes, ea, qua ſemper, benevolentia adloquutus: En, inquit, ad ſuos ſe convertens; erant enim bene multi Romanae Aulae Proceres, quorum inprimis Carolus Auguſtinus Fabronius, mox ampliſſimus Eccleſiae Cardinalis: En, inquit pene jactitans Innocentius, hominem peregrinum, non Romae natum, nec Romano Caelo, atque adeo pura puta ſapientiae aura educatum, altumque. Atqui non eſt artium ignarus, neque alienus a literis. Agite nunc, & juniorem licet, bonamque aetatem nondum egreſſum, ſciſcitetur qui velit, paratum de omni genere diſciplinarum diſſerere. Indicta pugna, congredi coeptum eſt, & perinde uti quiſque ingenio valebat, Majellum adgreditur, ut quanti ille foret, propoſitis implicatiſſimis diſputationibus, experiretur. Ex hoc ergo tam illuſtri ſapientiae certamine, ubi diu, multumque de Eccleſia, Deoque vehementer utrinque diſceptatum, Majelli fama percrebuit. Nec ſecus illi eſſe poterat, qui ex tam magno theatro cum omnium quotquot aderant admiratione: quod a moribus noſtris longe eſt alienum: diſceſſerit, & Pontificis Optimi exſpectationem non modo aequaverit, ſed etiam vicerit.

Digitized by Google

rit. Itaque eum universi juxta praehensare, gratulari, ad Caelum ferre, acsi unus quinquertio nobilis ex Olympia victor reveheretur. Hoc enim persaepe adcidit, praesertim in Urbe sermonum avida, ut si quid aut factum bene, aut nigro theta inrogandum cujuspiam nomini tribuatur, repente rumor in vulgus hominum manet, sintque praecones, etsi parcius laudum, liberius rerum male gestarum, multi admodum tamen & prodiga loquacitate dicaces, ut pragmatici scilicet, quorum partes, eos, quibus student, immodice efferunt, quibus infensae, licentius obtrectant.

Tam faustis ominibus fore videbatur, ut Carolus fortunam haberet in sua potestate. Pontificis beneficentissimi non modo opinio vetus, & magna, sed etiam amor: Aulicorum judicium de ingenio, ejusque moribus aequum, & liberale: Urbis plausus, quo nihil difficilius, omniumque Ordinum favor, ejusmodi mehercle erant, ut non exigua Majello, si quidem ipse cuperet, pollicerentur. Verum id temporis in Neapolitanum Pontificatum suffectus Jacobus Cardinalis Cantelmus, ad Innocentium adcedit, obtestaturque, ut sibi Majellum permittat, neve hominem, non tam doctum, quam in Ecclesia sibi credita, quam qui maxime, expertum, ab sese abesse patiatur: id in votis habere praecipuum, ut qua ipse cura, studioque ante adeptum Romani Sacerdotii Principatum commissi gregis negocium gesserat, pari ratione ageretur, nihilque detrimenti caperet, quod sane Majelli opera in primis se consequuturum speraret. Ut erat desponsae sibi primum Ecclesiae Pontifex amore plenus, minimeque popularibus suis deditus, morem successori suo Cardinali pientissimo gerendum ratus, Virum sibi probatum, & maxime carum aegre dimisit, multoque aegrius ipse Majellus Cantelmi petitioni concessit, non ea certe de caussa, quod Romae rem suam facere, ut plerique, animo cogitasset; sed quia & Pontificem, de se bene merentissimum, vix Urbem ingressus, deserere adigeretur, & tantam suae exiguitatis fiduciam, quantam recens inauguratus Archiepiscopus mente conceperat, sustinere minime posse crederet.

Itaque Neapolim ad gregem suum Cantelmus discessit, nulla re tam laetus, quam quod Majellum secum reduceret. Interim quae ad Cleri feliciorem institutionem magis conferrent, ubi clavum tenuit, coepit sedulo cogitare, inde oppido ratus Christianam totius populi pendere formam, morumque rationem. Quumque ille non modo bonarum artium usu, & cognitione praestaret, sed esset maxime in Ebraicis, Graecis, Latinisque literis versatus, in eo totus fuit, ut haec disciplinarum adjumenta ad succiplenam rerum intelligentiam tum in Ecclesiastica eruditione, tum in Physicis, ceterisque naturalibus facultatibus addiscendis Clericorum suorum Seminario uberius adcederent. Propterea quae decebant, ab Episcopo vigili navoque omnia suis provisa: Typorum optimorum Libri: studiorum Duces gnari & solertes: proposita ampliſſima diligentioribus Sacerdotia. Etsi enim virtus per se ipsam maximopere diligi promeretur; omnis tamen tum publica tum privata res poena, & praemio, ut ille ajebat, Graecorum sapientissimus, continetur. Hoc sane consilio, cui rei dirigendae summam praecipue dele-

Digitized by Google

delegaret, licet animo ſecum conſtituiſſet, & Majello dumtaxat id operis convenire, ſtatim ab initio incoepti proſpexiſſet; edixit tamen, ut qui eloquentiae provinciam omnium praeclariſſimam obire vellet, coram ſui periculum faceret, eruditioribus ſcilicet, atque hominum opinione longe doctiſſimis publico experimento probandus. Biſſenis & amplius vicibus acto conventu de optimo deligendo, Majellus palmam praeripuit. Quamquam enim coram nunquam venit, candidatis adſcriptus; cui nimirum ad gradus, atque eruditi hominis famam adſpirandi religio inerat: nihilominus remotis arbitris, privatiſque Archiepiſcopi, aliorumque Virorum doctiſſimorum congreſſibus expenſus, omnium digniſſimus, qui ceteris anteponeretur, inventus eſt. Ea quippe praeſtitit caſtitate ſermonis, qua tum etiam eminebat, & linguarum Graecae, Latinae, & Ebraicae, quam, docente nemine, calluit, ſingulari peritia excelluit, ſic ut ſupra nihil poſſet. Lato judicio Majellus pudore ſuffuſus magis, ut erat natura ingenuus, & prope ad verecundiam factus, quam ſupercilio ſeverus, atque adeo, ut fit in ejuſmodi literarum conflictibus, inſoleſcens, latitare penitus voluiſſet: elationem animi, & adrogantiam, quae ſaepe mortalium plures tranſverſos agit, inflatos nomine ſapientiae potius, quam re, uſque adeo veritus eſt. Sed neque potuit, fama ſcilicet in frequentiſſimam civitatem continenter vulgata, nec ſi potuiſſet Cantelmus non modo ſapientum hominum fautor, ſed aeſtimatur acerrimus, morem homini theatrum averſanti geſſiſſet. Quare ipſe quemadmodum Cantelmo obſequutus Academiam Ducis Auguſtobrigae, Neapolis tum pro-Regis, in qua ſaepius diſſeruit Ebraice ſapientiſſime, frequentaverat; ita demum, ut eidem ſe permitteret coactus, eloquentiam docere inſtituit; Seminarii vero regendi curam, quae magno ibi honore ſemper eſt habita, aetatem nimis adhuc imparem excuſando, conſtantiſſime repudiavit.

Dum hanc ſpartam ornaret ea doctrinae laude, quae viget adhuc, & vigebit ibi maxime ad aeternitatem, ubi firmiſſima fundamenta jecit verae ſolidaeque eloquentiae comparandae, Matheſim Carolus, & penitiora Philoſophorum placita, multa ſuggerente frequentibus in conloquiis Luca Antonio Portio, viro ea aetate celebratiſſimo, & recudere diligentius inſtitit, & meditatione perficere. Jam tum ſeceſſio coeperat, quae noſtris hiſce temporibus, tametſi lenius, magnis tamen, vulgatiſque clamoribus ſcholas agit in partes: novam ſcilicet philoſophandi rationem plus aequo a veteri defeciſſe: metuendum omnino eſſe, ne effraenata ingeniorum libertate Religioni periculum immineret: his propemodum armis Romae hoſtes perdundae rei Catholicae anſam adripuiſſe, quod nî cuſtos Eccleſiae Deus procul avertiſſet cladem, facili negocio peſſum late omnia daturos, innumeris in errorem, iiſque maximis, & potentiſſimis populis foediſſime inductis. Sic homines, quam par eſſet, pertinaciores, pluſque ſatis antiquarum notionum vindices, quas olim imbiberant, invidiam recentioribus imponebant, perinde atque oculos mallent, ut eſt effatum, cornicibus configere, & non potius veri ſpeciem luculentius inveſtigare. Huic tam praejudicatae opinioni

ut

Digitized by Google

ut Majellus occurreret: erat enim illi perſuaſum, magnum illud & potiſſimum bonum, ſcilicet veritatem, ad quam animus imperator rerum humanarum cupidiſſime adſpirat, filiam temporis eſſe, ut ait Gellius, neque idcirco protinus totam exſtare poſſe, ſed ſenſim atque interpolatis obſervationibus ſeſe emergere mortalibus contemplandam: Dialogos conſcripſit de juſta libertate Philoſophandi. In iis limites, extra quos declinare ſine piaculo minime poſſit, rectae rationi, mentiſque, regnum ſcientiarum inſolentius adpetentis, cupiditati, unde omne malum jam inde ab initio in homines, circumſcripſit, tam aequo jure, ut liberum quum adſereret eſſe omnibus cogitare de natura rerum, deque efficacitate cauſſarum, quae oculis obverſantur; de Deo ſecus, ceteriſque ad Deum pertinentibus, quae rationem ſupereminent, cogitandum invictiſſime diſputaverit. Hinc Metaphyſicorum audaciam ſuggillare opportunum cecidit, quos extra chorum ſaltare, ubi aliena a judicio rationis ſibi adrogant impudenter examinanda, contendit. Quî enim expiſcari queant ſine ope critices, aut quibus ex fontibus criticen derivare, quos humana ratio non adtingit? Huc ſpectat, quam pari laude adornavit in Poireti Opus, Cenſura, gravis ea quidem atque elegans, ſed quod in ore omnium, atque in oculis fuit, argumentorum acumine, ratiocinandi nitore, & profunda quadam ex theorematibus concludendi conſequentia ſubtilitate mirifice inſtructa.

Inter haec Cantelmus vita deceſſit, & qui ſubinde Vicaria poteſtate regimini Eccleſiae praefuit, comperendinare diutius noluit, & ſive hoc ſibi conſtituiſſet agere, ſive aliena foret authoritate permotus, Majellum in ſcholis erudiendis deliteſcentem, fruſtraque aetatem, vireſque cauſſantem ſuas, Seminario Clericorum praefecit. Quotuſquiſque facile intelliget, cui bono fuerit, Majellum & moribus & diſciplinis praeeſſe. Nae ſi quiſpiam agrum, ſuis ante vigiliis, & laboribus floreſcentem, per ſe ipſum curet, iiſque ſeminibus conſerat, quae ipſe legat, ſubigatque tuſis glebis, & ruderibus coaequatis, in ſpem erigitur futuri compendii maximam; ita ſane Majello contigit, qui novi adceſſione muneris perficere authoritate ſua potuit quae tamdiu in votis habuerat. Quamobrem totus incubuit, ut ſtudiorum ratio, quae per ipſum coeperat, ſtabiliretur, & quidquid in eam rem foret, ſapientiſſimis inſtitutis in poſteros propagandum decerneret. Hinc Graecarum, atque Ebraicarum literarum cognitio, quibus omnis religio nititur, jacto funditus ſolo omnibus patuit, fuitque in primis ad Sacrorum captum, & Eccleſiaſticae antiquitatis peritiam, velut initium lege lata poſitum. Hinc exſoleta illa Sophiſtarum calumnia e ſcholis abfuit, & quod praecipue in meditatione rerum ſalubre, ac frugiferum nuperis erat experimentis, inventiſque pateſactum, putidis opinionibus ſubrogatum. Hinc e puris fontibus hauſta morum, temporum, Romani juris, & Canonum ſcentia; totuſque orbis diſciplinarum adeo coepit excellere, ut loci fama vel ad exteros dimanaverit, fueritque in honore, atque aeſtimatione maxima.

Ad hanc hominis indefeſſam in promovendis politioribus ſtudiis induſtriam mirabiles adceſſerunt laudes. Nam & in eo res tota Seminarii publica

Digitized by Google

blica nitebatur: ipſe omnibus proſpicere, ſingula providere, apud omnes adeſſe, laudare, increpare, nullis laboribus parcere: idemque & Dogmatum, & Linguarum, & Canonum, & Eloquentiae, & Civilium legum, ſi quidem opus eſſet, ſuffectus, obire magiſteria Profeſſorum identidem ceſſatione vacantia, ut unus omnium vicibus fungeretur. Quare Majelli laudem non labor aliorum peperit, neque is per otium agens, ceteros: quod frequentius adcidit: officium ſuum commonebat. Hoc nimirum eſt Dominum, non moderatorem eſſe. Ipſe in concione, in lycaeo conſultor idem, & ſocius ad laborem cum ſingulis, non ſolum multus, ſed totus aderat, ſeque, ſibique creditum gregem in omnibus rebus juxta gerebat. Quod hercle mirandum puto, hominem tam diverſis ſtudiorum curis diſtentum, nuſquam tamen aut vitae victusque communitati, aut rei Divinae, aut publicis ad Deum precibus defuiſſe.

Igitur ad imitandum quum foret omnibus exemplum propoſitum Vir maximarum virtutum commendatione, & merito clarus, quot fui ſimiles moribus effinxerit, unuſquiſque facile intelliget. Enimvero magna loqui, vel ſcribere, quod etiam veteratores ſciunt, perſaepe ad ſapientiam doctoribus nihil prodeſt. Philoſophi ut ſimus, non verbis, ſed factis opus eſſe, veteres dictitabant; verba quippe eloquentiam ſuapte natura, facta virtutem mentibus ingignere, experientia didicerant. Quod Majelli quum altius inſediſſet animo, illud gnaviter adlaboravit, ut neque conſilio, neque opere priorem alium pateretur, omnes diligentia, doctrina, virtutibus anteveniret. Quibus rebus, etſi ipſe in obſcuro cupiebat eſſe, ne famam incurreret, tamen & quia optimi cujuſque vita non caret gloria, eſtque illi ſemper lux quaedam ingenita, quae nolentibus etiam atque invitis ſuffunditur; & quia in omnium oculis vivit qui omnibus praeeſſe cogitur, coepit eſſe non ſolum in celebritate, ſed in admiratione, cultuque omnium. Jam inde a puero ante Aras Deum orare prolixius conſueverat: quem morem nunquam remiſit, quo ſe cumque ſtudia, vel curae traherent: noctis praecipue horas de genu ſupplex, & in faciem pronus, Auguſtiſſimum Euchariſtiae Sacramentum veneraturus, agebat quotidie emotione animi tanta, ut pene ſeminecem, aut ſine ſenſu lapidem credidiſſes. Idemque Sacris peractis in faciem caritatis incendio, quod mente conceperat, erumpente, toto ore ſuffuſum aeſtum, & flammeum colorem referre videbatur. Quae ſingula, ubi explorantibus patuerunt: ea ſunt etenim, quae diu latere minime poſſunt: venerationem illi, ut habet quidquid excellit, pepererunt maximam.

Defuncto Cantelmo Archiepiſcopo Franciſcus Pignattellus ſufficitur. Hic priuſquam Neapolim adcederet, quum adhuc Romae detineretur, Majellum, nomine tantum, & ſermonibus ſibi notum, Metropolitanae Eccleſiae Canonicum renunciavit. Id ſibi ſane pollicitus, quod deceſſores, Virum talem magno futurum ſubſidio rei bene gerendae, tantumque Sacerdotium, quantum Neapoli praeeminet, ſapienter adminiſtrandi ipſius prudentia, & probitate conſilii. Verumtamen brevi ſpes omnes interciderunt. Nam licet tentatus primum Sueſſanorum Epiſcopatu Majellus, oblatam dignitatem con-

Digitized by Google

conſtantiſſime abnuerit, quum ſupra ſe ipſe omnia, infra vero nihil penitus cerneret, imperio tandem Pontificis arceſſitus in Urbem, parere cogitur, Romamque iterum petere.

Petri Sedem per id aetatis impleverat magnum in Pontificum Romanorum Faſtis, veteris majeſtatis & gloriae nomen, Clemens Albanus. Quae fuerint ineunte hoc ſeculo calamitates, diſſidia, bella, quibus Europa tota concuſſa eſt, ſciunt qui procellam illius temporis meminerunt. Exſtincta Regum clariſſimorum proſapia, Regna Regnis infenſa uſque eo exercuerunt odia, ut gentium ubique & locorum magnis copiis, & claſſibus comparatis, terra, marique pugnatum ſit acerbiſſime. Ad haec Religionis negocium a nova ſemper molientibus impetitum. Aucta inter Germanos Haereticorum potentia, alterius ex eorum numero Septemvirorum Collegio adceſſione facta. Bajana apud Gallos inſania novis lenociniis, & coloribus propinata. Sinenſium ſuperſtitiones in dies debacchatae, ſtudio partium pertinacius deducto, ſciſſoque. Haec erat facies illorum temporum foeda. Atqui magni Leonis, cujus in clientelam fidemque dederat ſeſe, invictum animi robur, & fortitudinem aemulatus ita Clemens geſſit Eccleſiam, ut in eo foret magna non Religionis modo, ſed Literarum cura. Undequaque petitis linguarum exoticarum manuſcriptis exemplis: qua in re Eliae primum Antiochenae Eccleſiae Archipresbyteri, tum Joſephi Simonii Aſſemani, Avunculorum meorum, intelligentia, atque opera uſus eſt plurimum: Vaticanam Bibliothecam auxit, ornavit, locupletavit; atque illuc maxime incubuit, ut Viris munera, non Viros muneribus deſtinaret, artiumque profeſſores graves, & omnium praeſtantiſſimos coleret, foveret patrocinio, honoribus decoraret. Quae ideo a me, ſiquidem opportunitas incidit, memorantur, non ſolum ut tam magno Pontifici de bonis omnibus, quam qui maxime, merito, debita laudis rependatur gratia, ſed ut etiam, quo ingenio foret, quave in Literis, & Literatis hominibus perquirendis alacritate, & judicio, nemo unus neſciat; ex hoc enim Majello magna laudis adceſſio, quod eum talis Pontifex dignum ſe, ſuaque benevolentia & conſuetudine judicarit, praeſertim in tanta Eruditorum frequentia, quanta illo tum aevo Principem ſummopere liberalem ſtipabat non laudatorem modo, ſed vindicem, & retributorem munificentiſſimum recte factorum.

Anteaquam vero Majellus Natale ſolum verteret, Romamque, quo advocabatur, diſcederet, illud praecipuum dedit virtutis ſpecimen, quo magis palam demiſſio animi fieret, qua ſe ſuaque omnia deſpicatui ducere inprimis habuit. Erant illi permulta diuturnis meditationibus elaborata ingenii opera eximia, quae ſi modo exſtarent, Virum undequaque perfectum mehercle noſtra haec anteactis aetatibus non invideret. Haec itaque in faſcem congeſta cremavit univerſa: illud animo intendens, ut nec vola quidem, aut veſtigium ſupereſſet nominis ſui. Quod niſi conſcripta a pluribus, dum ea publice traderentur, in auditorum animis, & manibus conſediſſent, de Divinitate, de Legum, de Canonum jure, de Prorſa, Vorſaque Oratione inſtituta ab eo ſapientiſſime penitus interiiſſent. Hoc fato miſero, funeſtoque

Digitized by Google

ſtoque pleraque omnia conſumta ſunt. Quamobrem & de Poireto Cenſuram, & Dialogos de juſta libertate philoſophandi, & Lectiones Ignatianas deſideramus. Cujus poſtremi Operis jactura Nicolao Capaſſo, Viro, ut erat acri judicio, minime facili, minimeque blando, lacrymas civit, quod ejuſmodi eſſe diceret, ut nimirum omnium veterum eruditionem de re Eccleſiae publica doctrina, & differendi elegantia provocaret. Verumtamen non haec ratio tota Majelli Operum paucitatis. Illud adcedit potiſſimum, quod ipſe multa vel omnino ſuſtulit, ne legerentur, vel mutilata vulgavit, ut minimi fierent, nominis ſui videlicet celebritatem, ſi ut erant numeris omnibus abſoluta, edidiſſet, inde veritus magis ſuborituram. Haec ſunt in cauſſa, quare Chriſtianum Apologeticum ad perpendiculum jam exactum, & limatius quam cetera elaboratum, ornamentis ſpoliavit, ſolis ad cauſſam neceſſariis relictis. Compoſuerat etiam ea de re Dialogos omni eruditione, atque elegantia pleniſſimos, quos quum maxime probari animadverteret, ne forte cogeretur in lucem edere, laudem ſubveritus, flammis abſumſit, pluribuſque aliis aeternam oblivionem, atque obſcuritatem aſperſit; ut ſcilicet eruditi hominis opinionem declinaret. Quod quum videret ſapientum reprehenſionem incurrere: erant enim qui hoc eum nomine, ſuo quaſi jure carperent, praeſertim ex iis, quorum neceſſitudine, & amicitia utebatur; conquerentibus nimirum comiter, male ipſum de tota re Literaria mereri, quam novis uſque ſubſidiis ſuopte ingenio, Deo largitore, comparatis fraudaret, hoc reſponſum dabat: Superfluere immenſis librorum opibus Bibliothecas: eas ſi quis adiret, fore ut ſapientiſſimus evaderet, ſi quidem vellet. Praeterea certum habere ſeſe, fixumque animo, difficillimum eſſe, ut qui cogitata mentis evulgat, adrogantiam ab ſe, atque inditam natura gloriae cupiditatem rejiciat. Quam ob cauſſam oblata religione ſic ſtatuenti, quid mirum, ſi pauca mox ſuperfuerint ex prope innumeris, quae fuſo calamo identidem exaraverat? Sintque dumtaxat prae manibus vel ab incendio reliqui, vel in ſuis Operibus ſupprimendis ſagacitati ſubtracti libri non bene multi; atque in his Apologeticus, de quo ſupra diximus, & alter de Neapolitani Regni erga Petri Cathedram Religione, ab Anonymi calumniis vindicata: qui liber occaſio fuit offenſionis cuncta indignantibus, quae Sacerdotium Imperio praeferunt. De vita inſuper Michaëlis Mercati, Metallothecae praefixa: de Conjuratione Neapoli conflata, atque exſtincta anno 1701. variis deinde exterarum linguarum literis tradita, ob excellentiam dictionis, & rerum. Ea deinde Cardinalis Cantelmi Synodus Provincialis, quae tantopere & Canonum gravitate, & nitore ſtyli in omnium ore verſatur. Par denique Orationum pulcherrimarum: altera, quum juſta perſolverentur coram Pontifice Thomae Cardinali de Tournon, ipſius egregia merita, & fortiter pro fide geſta, fide non tamen temporum, ut ait Salvianus, ſed Evangeliorum, efferens laude ſumma: altera vero de Liberalibus artibus, in Aede Capitolina Etruſco lepore, & munditia nitidiſſime comta, ut nihil magis. Haec perpauca in luce eſſe, atque in oculis Literatorum verſari per eum licuit. Inedita vero & gravitate argumentorum, & numero longe uberiora. His

Digitized by Google

adcenſemus in Poſitivam, & Scholaſticam Theologiam Diſſertationes plures: de Epiſcoporum Catalogorum authoritate Tractatum: Orthocriſim in Acta Martyrum, eorumque confutationem, qui plus aequo in ſuſpicionem Acta Martyrum ex levibus conjecturis vocant: De eorumdem Martyrum Memoria, Cultu, Reliquiis, feſtis celebritatibus, & Canonizationibus: de Coemeteriis: de variis Martyriorum generibus: de Ritu, ſtatuque orandi ante Martyrium. Praeterea librum omnimoda eruditione refertiſſimum, cui titulus: Martyres Chriſtianae doctrinae vindices: in quo id ſibi ſtatuit, ut quemadmodum ex authoritate Hiſtoriarum, Conciliorum, & Patrum pleriique omnes Theologi ab inſipientium erroribus Catholicam veritatem cavent; ſolis ipſe Martyrum Actis genuinis, atque ſinceris eamdem veritatem invincibiliter adſerat. Ad haec de Moribus, & Ritibus Eccleſiaſticis Expoſitionem eximiam: Dodwellii multa peccantis, quum Cyprianicas Diſſertationes agit, Reprehenſionem gravem: de Origeniſmo: de Haereſibus, earumque fontibus Diſquiſitionem: de Communione; qua data opportunitate, gentium ſuperſtitionem, Rituſque Eccleſiae, & Dipthyca in medio ponit. In ἄωρα βρέφη Commentarium eruditiſſimum, in quo de precibus Graecorum, Chaldaeorumque pro Parvulis immaturis, deque veterum Sanctorum Patrum circa hocce caput judicio diſertiſſime agit, atque ex ipſa Graecorum verborum vi, & ſignificatione, quid ſibi velint ἄωρα βρέφη, luculenter demonſtrat. In primam Tabulam Menologii juſſu Baſilii Porphyrogeniti Imperatoris editi, quemadmodum & in alteram ejuſdem de Stylitis, quorum Ordinem, & Inſtitutum in Oriente coeptum, in Occidentem mox propagatum adfirmat, Diſſertationem doctrina plenam: de Euſebiana Actorum veterum Martyrum Collectione, quam eo in ſenſu, quo vulgo praedicatur, ad fabulas rejicit, monetque, Euſebium ſomniaſſe nunquam de antiquis Martyribus ſcribere, aut eorum Martyriorum Hiſtoriam componere; ſed in eo dumtaxat operam poſuiſſe, ut Acta, & Monimenta, quibus eſſent ab aliis conſignata veterum Martyria, colligeret, eorumque collectionem emitteret. Mendacii originem, & progreſſum demonſtrat; atque ita demum certiſſime ſtatuendum cenſet, quod quidem in Actis antiquorum Martyrum colligendis reipſa praeſtitit Euſebius, nunquam funditus interiiſſe; quod vero intercidiſſe dolent plerique omnes, nunquam fuiſſe ab Euſebio praeſtitum. De Epocha Martyrii Sanctae Theodotae; aliaque plura. Nos haec tria poſtrema, quod poſſumus, ex diſperſis, diſſipatiſque fragmentis, quae nobis ſuppeditavit cl: Vir Dominicus Majellus, Caroli noſtri ex Fratre filius, coalita, proferemus. Utinam edendorum omnium, quae recenſuimus, eadem, ut votum eſt, ita etiam facultas eſſet. Geſtiret animus gaudio, ſi hoc tantum bonum noſtris curis, atque vigiliis Literarum Reipublicae adferre poſſemus; eſt enim laudis cuique ſatis, qui laudati Viri nomen, & ſtudia ad poſteros propagare contendit, quo cum literis queant Divinitus accepta ſapientiae dona vivere ad aeternitatem.

Illud autem ſatis mirari non poſſum, quod haec tam multa, tamque diverſa, graviſſimis rerum moliminibus circumventus, praeſertim quum Ro-

Digitized by Google

Romae ageret, ubi pleraque adortus est, subsecivis tamen horis potuerit tam luculenter perficere; Idemque, provecta jam aetate, ceteris ornamentis ampliſſimae eruditionis, Samaritani quoque, & Chaldaici, & Syriaci ſermonis, Joſepho Simonio Aſſemano, meo Avunculo, inſtituente, peritiam adjecerit, Arabicum inſuper adgreſſurus, ſi quidem hiatu gutturis voces aptius proferre potuiſſet. Verum ad Ebraicae linguae captum quod adtinet, ea fuit Hominis fama, ut Rabbinorum Schola, ſuperba illa quidem, & pertinax, noſtriſque admodum Myſteriorum ſanctitatibus, & Bibliorum interpretationibus juxta atque pugnaciſſime infenſa, Majellum ſaepe, ſi quibus verborum ambagibus fluctuabat, veluti oraculum nativae, & germaniſſimae Librorum Divinorum intelligentiae conſuleret. Virum talem Pontifex, eruditorum hominum aequiſſimus aeſtimator, amore ſuo dignum cenſuit, quia in paucis ſummum; amorem quippe ſuum Clemens non proclivitate animi, aut ſtudio, ſed virtute, & meritis metiebatur.

Itaque per honoris gradus, ut illi mos erat, ne quis unquam temere ad dignitates prorepere videretur, Eccleſiae primum, atque Aulae tyrocinio parumper exercitum, probatumque, Majellum ad majora provexit. In Principis Apoſtolorum Baſilica inſigni Canonicorum ordini non rogantem adſcripſit: quod eſt in Urbe Sacrorum magiſtra munus ampliſſimum. Mox illi taliter aucto, ornatoque Vaticanae Bibliothecae Praefecturam, hoc eſt, univerſae, qua late mortalibus patere poteſt, ſapientiae theſaurum toto orbe locupletiſſimum credidit, eo conſilio, ut quam eruditioribus Romana Eccleſia provinciam committere conſueverat, non modo qui forent ceteris facultatibus, queis homo ſapiens, & ſciens efficitur, ſed etiam linguarum exoticarum peritia, quam qui maxime, inſtructi, eruditiſſimo omnium traderet. In hac enim Bibliothecarum maxima, & praeclariſſima, ex veteri lege, inſtitutoque Pontificum, non ſolum Latine docti, ſed gnari praeſertim ſcriptionum, quibus Orientis Eccleſia pro Ritibus, Caeremoniisque Sacrorum utitur, ſtipendia merent; Virum propterea ejuſmodi ſibi quaerit, omnigena eruditione clariſſimum, qua his omnibus advigilando par eſſe poſſit, ut Majellum ſcilicet.

In hoc novo curriculo quantum Carolus praeſtiterit, facile eſt advertere ex rebus illius geſtis. Hominem in ſtudiis omnibus enutritum, omni genere diſciplinarum, & rerum auctum, uſuque madidum, libris, & diuturnis vigiliis a teneris ſolitum impalleſcere, illum ſi ponas, ubi opes ſcatent librorum immenſae, & congeſta omnium rerum, & gentium exempla ſuppetunt, ingenio praeſertim facili, & conſuetudine animum impellente, quid fuiſſe tandem facturum rere? Recruduit tunc temporis querela ea vetus, & permoleſta, quam ſaepe clamore partium magno ſeculi Poteſtates inſtituerunt, Siciliae nempe Regnum Eccleſiae dominio ſummo ſubtrahere connitentes. Majello mandatum eſt, de jure Eccleſiae ſcribere. Scriptum deinde judicium grave, & ſapientiſſimum, in Arcem Aeliam ad poſteros commonendos, memoriae aeternae conſignatum. Exulceratum in Gallia Janſenii vulnus referbuit, Queſnellii tabe diffuſa. Majellus quod ex oraculo Petri Sedes

Digitized by Google

edixerat, ad coërcendam insaniam, momentis doctissimis propugnavit. De Jure gentium praeterea Opusculum exegeticum, quo Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, ubique locorum degentes, Romani Pontificis sub potestatem esse, luculenter demonstrat, jussus elucubravit. Idemque Sinicas cavillationes, veritate rerum detecta, mirabiliter patefecit. Et sexcenta ejusmodi elucubrata vigiliis prope immensis, quae non est otium referre, licet digna memoria temporum sempiterna. Equidem sentio, tantam hominis eruditionem magni illius Pontificis opinionem certe promeruisse; at vitae ipsius modestiam, & continentem cupiditatum moderationem eum insuper Principi Optimo effecisse in primis carum, acceptumque, ob talium Virorum paucitatem. Licet enim in unaquaque re videndum sit, quatenus, minimeque deceat insolenti vel gloriae, vel dignitatum, vel opum libidine animum rapi; difficile est tamen sibi temperare, ubi, quae oculis obversantur, universa honoris, & famae aucupandae studium inspirant, ut Romae scilicet, magnis propositis laborum praemiis, ad virtutem acuendam. Hinc ambitio mortalium animos agit: quod tamen vitium propius virtuti est. Nam, ut ait Crispus, gloriam, honorem, imperium, bonus, ignavus aeque sibi exoptant; sed ille vera via nititur, hic, quia bonae artes desunt, dolis, atque fallaciis contendit. Contra Majellus tantam sibi statuit tum universae vitae, tum singularum actionum aequabilitatem: in quo decorum, atque honestum est positum: ut Pontifici ipsi, Viri merita compensare cupienti, eumque ideo, ut abs se peteret, peramanter hortanti, quid mallet, satis haberet, gratum animum profiteri, proinde quasi nihil cupere, aut nihil velle id demum foret moderatione uti. Quamobrem ut Aulae miraculum, ob exempli raritatem, Majellum Pontifex ostentabat: quae res illi perhumiliter de se, suisque omnibus cogitanti, ita animum torquebat acriter, ut cuidam sui amicissimo, viro summo & Christianae Ethices peritissimo, non semel cum lacrymis adfirmaverit, se, qui genere morum omni, & poenarum sensu probasset, ad meliora charisinata, ut monet Apostolus, aemulanda; amorem tamen sui eatenus exstirpare, atque excutere non valuisse, quoad imparem de tenuitate rerum suarum conceptam Pontificis aestimationem minueret: id quod facili negocio quivisset adsequi, modo in animum inducere potuisset, sibi fas esse Pontifici scisciranti, vel oscitanter, vel temere respondere. Verumtamen observantia summa, qua Vicariam Dei potestatem colebat, & veritatis amor ingenitus suadebant aliter: usque eo Viri virtus solertia evaserat, ut ea nimium multa, vel certe plus aequo sagax, & cauta videri posset. In hoc itaque bivio positum, quem scilicet hinc religio incesserat, ne quid dicenti excideret, quod intime non probaret, inde vero ne pluris fieret, quam ipse faceret sese, angebat animi perturbatio tanta, ut rursus de secessione a curis, atque honoribus cogitaverit. Sed iterum alia commonstrata Divinitus via. Quod autem potuit, illud magis magisque institit, ut nimirum procul a conspectu hominum, & consuetudine ageret, sibique vacans dumtaxat, recessum, & solitudinem quaereret. Quae vitae ratio tamen nullatenus obstitit, quominus ille penitus delitesceret; quin imo.

Digitized by Google

imo, ut adcidit, deſiderium, quod privatione rerum acuitur, ejus augebatur magis, ſi quando e latebris evocatus, ſententiam ſuam rogaretur; ſemper enim novum aliquod doctrinae ſpecimen expromebat, quod antea non exſtiterat. Id contigit, quum de re quapiam ex multis & magnis, quae ad hanc Apoſtolatus amplitudinem pertinent, ageretur, conſilio hominum, Juris in primis peritiſſimorum, coacto, in quo repente Legum ſcientia uberi, ſolidaque inſtructus adparuit, non ea quidem callida, & veteratoria, quae ſaepe quod poſitum eſt in una cognitione id, quo plura, & difficiliora adferre videatur, in infinita diſtribuit; ſed ea, quae prudentia juris eſt, quaeque Legum naturam, & Conſuetudinis indolem, qua privati utuntur in Civitate, & ad reſpondendum, & ad agendum, & ad cavendum tenet: in quo juſtitiae fundamentum ſtatuitur, ut pro dignitate cuique tribuatur. Id ei laudem peperit ſummam, quem in ſtudiis Forenſibus peregrinum, atque hoſpitem reputaverat vulgus eorum hominum, quorum theſaurus totus in lingua ſitus eſt.

Non deerant, ut ſemper, tum quoque inter Aulicos, & Principes Viros, qui de Majelli virtute ſuſpicioſe judicarent; ſive id habeat virtus periculi, ut non raro oſtentetur ſpecie, & colore tenus; intus autem ſit vacua: quod certe contingit ſaepe: ſive difficile reapſe cenſeant mortalium plures quod ab eorum moribus alienum eſt, ſive commune vitium invidia ſubeat animum intuentium praeſtantem magnitudinem & excellentiam hominum praeclarorum. Itaque opportunum tempus convicio quidam ex Primoribus circumſpiciens, coram magna totius Aulae frequentia Majellum impetit, verbiſque acerbiſſimis rogat, numquid ipſe vellet magiſterium ſibi ſumere Latine ſcribendi, ſic ut pene ſolus excellere videretur, qui tam diverſus a ceteris & dictione, & apicibus ſcriberet? Simulque certa indicavit, ut ſeſquibarbara, quae Latinitatem puriſſimam redolebant. Continuiſſet nemo ſeſe, praeſertim in bona cauſſa, ad ſtuporem rhetoris, ſeu potius pecudis, inauditum. Majellus hilari vultu, compoſitoque ad humanitatem, ſtultitiam hominis tacitus devoravit, illudque addidit liberaliter, ſe, licet vererum in ſcribendo rationi morem gereret, paratum tamen nihilominus eſſe ſcripturae menda una litura corrigere. Quod & continenter fecit, totumque opus verbis longe immutatis retexuit, demirantibus etiam modeſtiſſimi Viri continentem animum, qui de illo tam impudenter, ac temere experiri voluerunt. Qua eadem moderatione uti neceſſe habuit ſaepius in aliorum ſcriptis cenſoria virgula caſtigandis. Unum proferam Johannem Antonium Lanciſium, cujus quidem in re Medica laudes non ſunt exiguae. Hic Majelli tempus obſidebat frequens, ut ſua politius limaret, quae quum ſermonis impuritate, & barbaria non ſemel infuſcarentur, dolanda potius, quam limanda Viro emunctae naris videbantur. At ille, ut erat ſuavitate mirabili, & pudori parcere, & Authoris errata corrigere peramice, & patientiſſime ſatagebat, tanta lenitate animi, ut non docendi praeceptorem, ſed diſcendi diſcipulum ageret. Erat enim non modo naturae habitu facilis, ſed minime omnium cupidus laudis, cui velificari ſapientes, & probi & honeſti homi-

Digitized by Google

homines putarunt ſemper vacare culpae, vel ſuſpicione leviſſima. Quod fuit in cauſſa, quare perhonorificum Regiorum Adoleſcentium Hiſpaniae Principum magiſterium reſpuerit; ſpemque omnem inde opum maximarum, & dignitatis in Eccleſiae praecipuis eminentiſſimae ſic ſibi praecidere, quam honoribus florere boniſque mallet. Rem omnium praeclariſſimam opus eſt heic paullo altius repetere. Hiſtoriam de Conjuratione, quae Neapoli anno 1701. conflata eſt, ſcripſerant juſſi duo eruditiſſimi Viri, quam juſſus pariter Majellus examinare, minime probavit, utpote quae maculam illuſtribus quibuſdam Familiis inſpergeret, quas propter unius culpam perſtringebat omnes: quod gloriae, aequitatique Philippi V. Regis fore invidioſum videbatur. Judicium hoc Dux Populenſium Cantelmus, & Princeps Cellamaris, emunctae naris Viri, qui ſcribendae hiſtoriae authores fuerant, ſequuti, Majello ipſi ſcribendi onus impoſuerunt. Quod praeſtitit eo ſucceſſu, ut nedum egregium opus Principes maxime laudarent, ſed & Rex Philippus admiraretur. Hinc factum eſt, ut quum de Authore quaeſiviſſet, didiciſſetque, in eo parem eſſe doctrinae probitatem, & ſapientiam, ſtatuerit, ipſum ad Ludovici Principis Aſturiarum, mox Hiſpaniarum Regem, aliorumque Regiorum Infantium educationem advocare, propoſitis ampliſſimis praemiis. At Vir magnus, aeque contemtor divitiarum atque honorum, Franciſco Card. de Aquaviva, Hiſpaniarum ad S. Sedem Legato, Viro ſpectatiſſimo, rerum gerendarum peritia, conſiliique dexteritate praecipuo, aliiſque qui nomine non ſolum Philippi V. ſed & Avi ſui Ludovici Magni Galliarum Regis honorificentiſſimam ei provinciam proponebant, conſtanter reſpondit: Indignum ſe eſſe tanto munere ſubeundo. Qui vero juſſi fuerant, quid animi Clementis XI. ſuper hoc foret, explorare, norant, ſapientiſſimum Pontificem nunquam permiſſurum, ut tantus a ſe Vir diſcederet. Quae quum Philippo renunciata eſſent, atque alii ejus loco Viri excellentes proponerentur, nullum horum, quandoquidem Majellum non obtinuiſſet, admiſſurum ſe, dixit Rex, nec quidem admiſit.

Propterea mirum non eſt, ſi in Clementis XI. locum Innocentio XIII. ſubrogato aeque carus Majellus fuit. Spectata prudentia cum fide, & magnarum rerum exercitatio diuturna ejuſmodi erant, ut eum Pontifici Summo, aviti generis majeſtate, & Romanorum Antiſtitum tot domeſticis imaginibus ad Eccleſiae Principatum, ſi per leges liceret, jure ſanguinis prope nato, maximopere commendarent. His adcedit, quod Carolum noſtrum Dominicus Ribera, ab Arcanis tum Notis, & Sacri Cardinalium Collegii a Secretis, nunc ampliſſimus S. R. E. Cardinalis, faciebat plurimi; hoc eſt, Vir magnus & gravitate conſilii & prudentia agendorum Majellum Pontifici ſuo judicio probavit. Satis iſtuc fuit Innocentio, cur minime dubitaret, laudatum probatumque a laudato probatoque viro hominem, integritate & doctrina jam omnibus notum, in oculis, & in amoribus ferre. Itaque illi & ſeſe, & graviora Chriſtianae Reipublicae negocia credere: eum de rebus implicatiſſimis tanta humanitate, & fiducia conſulere, ut ſciſcitans aliquando, quid de re quapiam graviſſima judicaret: Age, dixerit, fare perinde ac

tibi

Digitized by Google

tibi gerenda res foret, non conſulenda, eademque ratione utere, qua ſi tertarum arbitrium, ut nobis eſt, ſic tibi delatum foret, utereris. Quae hiſce verbis inſit laudis, & amoris praerogativa, proclive eſt iis dumtaxat capere, qui illius Pontificis ſeveritatem, minime popularem, & praeſertim familiariter conloquendi parciſſimam, meminerunt. Hinc fiebat, quod quum ſaepe haberentur de rebus difficillimis conſultationes, adforet Majellus ſemper, deque ejus ſententia agerentur multa, quod Pontifex tum aliorum conſilio acquieſceret, quum Carolus remotis arbitris ea agi poſſe ex conſulto adfirmaret. Comaclenſis ditionis quaeſtio, quam ab Ateſtino Regulo ſtare avitis juribus, quidam Caeſari perſuaſerant, magnis & moleſtiſſimis curis Sacerdotium tum detinebat, veritum, ne legitima a remotiſſimis ſeculis poſſeſſione Eccleſia dejiceretur. Coeptum ſub Clemente diſſidium, ſub Innocentio promotum, compoſitumque eſt. Verum hoc praematura morte correpto, ad Benedicti Tertiidecimi tempora protracta concordia, tum demum patuit. In hac gravi contentione, utrinque obnitentibus partibus, hinc videlicet authoritate ſumma, potentia inde in terris longe omnium maxima, Majelli ſolertia, & conſilium pro bona cauſſa plurimum valuit; eamque ipſius ferme ductu, manuque confectam credere ſi quiſpiam velit, per me licet. Neque enim id ego dico, ut invidioſum ſit in eos, quorum ſtudio & labore res tanta feliciter ceſſit; norunt quippe omnes, tam difficili controverſiae ſubſidio veniſſe ex Romanae Aulae, Forique ſapientioribus viris non paucos, ut ne quid detrimenti vel fama Pontificis, vel Eccleſia caperet; tamen quia latet neminem, Majellum cum primis dediſſe operam, ut Apoſtolicae Sedis jura Innocentio conſtarent, eaque ut Caeſari perſpicua fierent, datis more ſuo ponderoſis & luculentiſſimis literis, explicaſſe, non injuria quis potuit credere, Majellum, ad cujus fidem, & ſapientiam ſe totum Pontifex deferebat, niſi primas in facti hujus gloria, ſaltem praecipuas obtinuiſſe. Illud autem non eſt ambiguum, quia in omnium oculis fuit, quod Innocentius, cui natura incredibilem tribuerat gravitatem, animique conſtantiam, cuique majeſtas Sacerdotalis, dictis & actionibus pondus adferendo, conciliabat authoritatem, & venerationem, priſcis olim Eccleſiae Patribus & Paſtoribus parem, Majello, quem privatim peramanter excipiebat, tam comiter indulſerit, ut publice etiam tota ſpectante Aula, & benevolentiae & honoris pleniſſimas ſignificationes daret. In quo tantum abfuit, ut ſibi Vir magnus de voluntate, ſuique ſtudioſiſſimi Principis gratia plauderet, ut, ne oculis aliquando Pontificiae benignitatis incideret, conſulto latebras quaerens, in turbam ſeſe confertiſſimam Aulicorum abderet, praeter morem, & conſuetudinem talium hominum, quibus inſtar eſt magni boni, ſi quod dictum lene, aut feſtivum, riſumve ejus, qui imperio fungitur, venari queant.

Plura, & magna, ſi diutius vixiſſet, pollicitum Innocentium mors invidit Eccleſiae felicitati. Succeſſit Benedictus XIII. probus, & antiqui moris Pontifex. Is actutum Majello detulit, ideſt, ſui quamſimillimo, a Brevibus Epiſtolis conſcribendis, quae ad Reges, & Principes dari ſolent, officium,

Digitized by Google

ficium, adjecitque Emiſſeni Archiepiſcopatus, honorifico Sacerdotio conlato, ampliſſimam dignitatem. Equidem ſic ſtatuo, nullum eſſe munus tam grave, tamque praecipuum, quam ad Reges, & Principes Viros Romani Pontificis nomine ſenſa animi ſcribere. Summa etenim Deo, quam hominibus propior, Vicaria Chriſti poteſtas ea eſt, ut niſi ex oraculo loqui non debeat, aut deerrantes a moribus moneat, aut conſulat alieno periculo, aut benefactum merentibus gratuletur, authoritas ad monitionem, ratio ad conſilium, ad gratulationem gravitas adhibenda. Quae ſingula, ut aequaliter temperentur, non eſt ingenii ſatis, aut mentis mortalium cuilibet: Virum quaerunt, non hominem tantum, Virumque talem, qui utriuſque Poteſtatis Humanae, Divinaeque jura, amplitudinem, majeſtatem penitus internoſcat, ſciatque tandem ſuis limitibus definire; tum demum ſummae Poteſtatis interpretem aget, quem fecerint ejuſmodi laudes tam gravi muneri ſuſtinendo parem. Dum haec ſcribo, Majelli imaginem mihi videor meis ipſe oculis intueri: ita in eo haec animi decora univerſa ſimul collecta pene ad miraculum exſtiterunt. Quare ſi quis Volumina Epiſtolarum velit magna, & multa verſare, quae in tanta negociorum mole, quantam eo temporis Eccleſiae res obtulit, Majellus elaboravit, illinc profecto poterit abſolutiſſimum ad imitandum exemplum petere, facileque percipiet, quo tandem ſcribendi genere oporteat, deceatque Pontificem uti pro dignitate. Haec fuit Hominis fama apud omnes, qui literas profitebantur. Heic autem non eſt praetereundum, quod quum ſua pietate effeciſſet Pontifex, ut Ludovicus Antonius Cardinalis Noalius Archiepiſcopus Pariſiorum ab opinione diſcederet, quae bonorum omnium, & praeſertim Romanae Sedis offenſionem incurrerat, Majellus ſtudio, labore, vigiliis Pontifici Optimo nunquam defuit, donicum Vir, ceteroquin moratus, bonique ſenſus, humano errore depulſo, cum Capite Eccleſiae, ceteriſque Paſtoribus ſanae mentis rediret in gratiam, diemque ſuum obiret, Sacris, ita dicam, Dipthycorum nominibus adcenſendus.

Hoc ſtudio tanto, & laboris impendio, quo Eccleſiae juribus, & Religionis integritati adeſſe totus pro viribus contendebat, ſic Majellus inclaruit, ut illud honoris gratia diceret quidam ex Principibus Viris, Carolum, praeter Dei gloriam, animarum ſalutem, Sediſque Apoſtolicae dignitatem, nil aliud velle poſſe, vel ſcire: idcirco & Martyrem praedicabat, quod haec ſingula invicta conſtantia non ſolum ſemper inſtiterit, verum, quod falſo plurimi omnium anteferunt, malo ſuo, fortunarumque ſuarum jactura & damno. Sed haec palam ſunt, quia fortiter in conſpectu omnium geſta, quum perſonam Carolus in obeundis Eccleſiae partibus publicam ſuſtineret. Nunc privati mores qui fuerint interea loci neceſſe eſt dicere.

Dum haec itaque ageret, quae totum hominem requirebant, Majellus curarum onere maximarum preſſus, ſic ſe ceteris religionis & pietatis officiis praeſtabat, juxta ac ſi vacuus ab omni moleſtia, & labore foret. Vaticano in primis Seminario, jam tum a Clementis Undecimi tempore ejus vigi-

Digitized by Google

vigilantiae, & cuſtodiae tradito, quo magis optimis diſciplinis, & virtutum exemplis augeretur, tam ſedulam navabat operam, ut illud eſſe dumtaxat curarum ſuarum non modo maxima, ſed unica videretur. Totus erat in eo, ut ſtudia aut politius perficerentur, aut novis ſemper notionum, linguarum, rerumque opibus locupletarentur, totus, ut adoleſcentibus Clericorum ingeniis puritas eruditionis cum pietate inoleſceret, pietatis amor ſine ambitu, ſine fuco, ſine pigmentis ingereretur, eſſetque in omnibus ſive ſermonibus, ſive factis veritatis color ingenuus, & ſimplex animi fides. Cogitaverat de toto orbe diſciplinarum ſumma capita delibare: quod etiam exorſus, intercidere negociorum mole, & multitudine invitus coactus eſt. Id enim jure ſentiebat poſſe ſtudioſis literarum conferre plurimum, ſi paucis compendium ad rerum intelligentiam aperuiſſet. Idem jam provectus aetate, & munerum honorificis in Aula titulis cum primis nobilis, nil detractum ſuae dignitati putabat, ſi ſeſe demitteret ad Clericos erudiendos, Magiſtris vacantibus, aut imbecillis incommoda valetudine. Sed nec pepercit ſumtibus, ubi aut Eccleſiae ratio, aut periculum poſtulabat. Illud equidem non praeteribo, quamquam nonnullis leve viſum iri putem, quod, quia, inopia interdum premente, Juvenes initiati a bonis artibus arcebantur, ingenio, & moribus Chriſtianae rei ſatis admodum profuturi, ſi quidem bonis coëmtis Authoribus dediſſent operam, ipſe omnibus quae neceſſaria erant, liberaliter providebat. Seminario interim pecuniae ſummam multo majorem, quam fortaſſe ex proventibus poterat, pependit largiter, commodis Alumnorum amplificandis, augendoque docentium numero, & reditu. Quumque aedes anguſtae confluentium multitudinem minime caperent, aedificium peramplum & decens extulit, Benedicti XIII. beneficientia a ſedibus excitatum: quod elegantia nulli in Urbe pro recipiendis adoleſcentibus domicilio ſecundum eſt, ſtudiorum vero fama cum paucis celebrandum. Quinque & amplius aureorum millia Presbyteris, quos Operarios Pios dicunt, pro conſtruenda Divo Joſepho Aede ſacra trans Tyberim elargitus, ſibi ſignum poni aut titulum, vetuit, ad memoriam poſteritatis. In quo tamen neſcio, an bene communiter audiant, qui modeſtiſſimi Viri monitis tam ſancte & religioſe paruerunt. Si Virgo nubilis deſponderi propter paupertatem non poterat, dote caſſam, & inlocabilem juvabat aere ſuo liberaliter, quo convenientibus nuptiis conſuleret honeſtati; unoque die centena plura miſerorum calamitatibus ſublevandis diſtribuit: ut poſſet merito dici, omnia ei cum pauperibus fuiſſe communia.

Quum eo foret loco honoris, & fidei Carolus, quem quiſque noverat, & latera, atque aures Pontificis officii cauſſa obſideret, conjectare cuique facile eſt, quantum homines, qui quemcumque poſſunt, largiundo parant, eum promereri ſatagerent; ex hoc enim genere non deſunt multi, praeſertim in ſummis & magnis imperio ac ditione Principatibus. Majellus, qui nunquam vero pretium, aut gratiam antetulit, tanta fuit continentia, ut nec levidenſe munus a quopiam, nec oblatum a Principibus Viris, ipſiſque Regibus donum, quo benefactum remetiri quandoque ſolent, acceperit

Digitized by Google

gemmarum locupletiſſimum; cui nempe bonum, & aequum divitiis carius, fideſque opibus melior, illud memorandum ſolitus dicere commonentibus, ut ſibi aliquid pro inopinis caſibus reſervaret: Sacerdotibus crimen eſſe, Epiſcopis vero prope haereſim imputandam congerendae pecuniae cupiditatem. Tanta porro abſtinentia in eo praeſertim eminuit, quod Fratris ſui filio, Dominico, Viro ceteroquin eximio, quem Neapoli adcitum, ſuorum laborum ſtudiorumque comitem individuum delegerat, Eccleſiae bona, quorum conferendorum arbitrium aliquod penes ipſum erat, numquam induxit animum, ut adſcriberet; ſanguinis quippe foedere, & cognatione tranſverſum agi ſe verebatur. Etſi abdicata aliquot Sacerdotia illi demum indulſit, non alia ratione id potuit, quam coactus imperio religioſiſſimi Viri Thomae Sergii, cujus ipſe monitis, & conſiliis ſe totum permiſerat, qui & vadari etiam debuit, ſeſeque Deo reſponſurum de facti conſcientia promittere. Quid plura? Neque ad pedes Pontificum officii gratia laudatum Fratris filium adduxit unquam, ne illi ſpes aliqua lenocinando fucum faceret Aulicarum artium improvido: unumque rogans obtinuit, ut eodem, quo ipſe, obſtringeretur arcano, cui nempe foret conjectura facilis ex libris, quos videret prae manibus, expiſcandi negociorum naturam & conditionem, quae ipſi a Pontifice credebantur. Erant illi praeterea germani Fratres in Dominicana familia duo, morum gravitate, & doctrina praecipui; nunquam tamen ſuaderi paſſus eſt, ut Magiſtrum univerſi Ordinis Generalem, ſui certe amantiſſimum, ad Fratrum commoda, graduſque ſolicitandos, officii gratia conveniret, illud ſerio dictitans: Seſe nimirum germanos ſuos B. Dominico inrevocabili dediſſe dono: eſſe eos in poteſtate ſuorum Praeſulum omnimoda, cui vim inferre etiam precibus non liceret: ſeſe unum poſſe, ac debere penitus, Deum ſcilicet enixa obſecratione rogare, ut ne illis opem ſuam, gratiamque ſubduceret, qua in ſuſcepto religioſae vitae propoſito permanerent, & Chriſtianae perfectionis curriculum firmiter, alacriterque perficerent. Eatenus erga ſuos favor, & beneficentia. Dicto autem eorum, quos ad pietatis ſemitam inſiſtendam duces elegerat, nemo illo obſequentior. At enim praeſcriptum ſtudendi tempus, quod valetudinis gratia ultra ſex horas protrahere aetate jam declinante juſſus minime poterat, aegre quidem tulit; ſed tamen paruit. Quumque otiari, & vacare foret illi quammaxime permoleſtum, vel anagnoſtem adhibebat, ut Eruditorum lectitatione paſceretur, vel in Mathematicis experimentis diſtinebatur, vel Muſicen exercebat Eccleſiaſtico Viro dignam, vel unicolores tandem imagines delineabat, ut diem falleret. Plurima quidem ad hanc laudem ſpectantia proferre poſſemus; ſed modus adhibendus eſt, ut ad extrema veniamus.

Deceſſerat Benedictus, & Clemens Duodecimus ex Corſinia gente, caelo, terraque clariſſima, qui juſtitiae fama, & magnificentiae florebat, Pontificatum inierat. Illum, ut qui diuturno Urbis uſu, atque Aulae conſuetudine omnium ingenia, & merita expenderat, Majelli totius vitae ratio, prudentia, doctrina, pietas jam inde a primo ejus adventu latere non poterant. Itaque ratum habuit ſtatim Caroli munus, commemoratis praeſertim ſtu-

Digitized by Google

ſtudio, fide, labore ipſius, atque innocentia mirabili verbis ampliſſimis. Quod quidem eſt obſervatione praecipua dignum in Principe, ea ſingulorum notitia praedito, ut Clemens, cujus ſumma laus ſemper exſtitit candor animi, & veri diligens comitas, cum majeſtate conjuncta, ut quidquid diceret, ex ſententia diceret, quin aut vereretur praeſentes, aut abſentes inſimularet: uſque eo ſibi conſtans, ut ſemper in loquendo veraciſſimus, in cogitando magnificus, in agendo pari cum ſummis Regibus fortitudine, liberalitate, ſplendore certaret. Erat id temporis, quo, ad vindicandam Sanctiſſimi Deceſſoris famam, inquirebatur ſeverius in praepoſteros quoſdam homines, quorum nomina compilationis, aliorumque ſcelerum, oblatis criminationibus, vere, an temere, qui ſciunt viderint, traducebantur. In hac procella, quum fuiſſet Carolus in Familiaribus emortui Pontificis ex praecipuis intimus, cui magis is crederet, ita ſane, ut graviora, & majoris moſis negocia ſine ejus conſilio nunquam tranſigeret, ſuſpicione ne quidem leviſſima laboravit; quod eum eſſe unum ex paucis praedicarent omnes, qui veluti evectus navicula illa Divinitus fabrefacta, magnis turbinibus rerum, & ſcopulis ſupernataverit. Illud autem adſeveranter dicimus, Carolum Majellum Clementi Pontifici acceptum, gratumque non fuiſſe ſolum, ſed tanta opinione habitum, ut nunquam ſe vidiſſe hominem adfirmaret, qui adeo excelleret eruditione, ingenio, moribus, quique de ſe, ſuiſque meritis, & laboribus, tam demiſſe humiliterque ſentiret. Quapropter nemo unus dubitavit, tam praeclarum Pontificem, in cujus laudibus ſummis illud eſt praecipue repoſitum, quod praemiorum diſpenſationem virtutibus, & benefactis ſingulorum aequaret, de hoc tam egregio Viro perhonorifice cogitaſſe, quem ſcilicet honeſtandum eminentioris dignitatis ornamentis deſignaret. Sed haec Majello prorſus extranea; neque enim ipſe aut vigiliis, aut curis aliud unquam ſuis propoſuerat, praeter Deum. Nolo heic diſſimulare calumniam, qua nomen ipſius delatum tum temporis fuit, quum ſcilicet in aliquos opinio inceſſit, illum decubuiſſe confectum moerore gravi, (caſu enim adcidit, ut jamdiu gliſcentis vis morbi ingraveſceret) ubi prima Purpuratorum renunciatione facta, quam Clemens ſanxit, neglectum ſeſe, ac veluti exauguratum accepit. At hoc vitio potius Romani Caeli vertendum puto, in quo vetus illa eſt perſuaſio certorum hominum, qui de occulta qualibet animorum latebra inveſtiganda ſoliciti, temere fabulantur, & ſomniant, ſi quem comitia reſpuerint in Pontificem eligendum, aut aliquem ex eo numero, qui in Sacrum Senatum cooptandus videbatur, ratio vel caſus exegerit, ſtatim vulgi rumoribus circumferentes, ſi forte hic vita migraverit, eum deceſſiſſe angore animi ſaucium, ac repulſae latae aegritudine exanimatum. Id quam ſtulte Majello adpinxerit Aſotorum vecordia, teſtis eſt ipſius perpetuus, & continens vitae curſus, quem memoravimus. Licet enim multis, & magnis virtutibus hic ſemper proceſſerit; eo tamen totus conlineare viſus eſt, ut ad unum ſcopum conſilia, & cogitationes intenderet, ne videlicet ſub aſpectum caderet, ne foret in oculis, ne adparerent uſpiam ipſa veſtigia pietatis, & eruditionis ſuae. Rem dicam paucis

Digitized by Google

notam, ſed vivo adhuc teſte faciente fidem certo certiorem, indubitatam, & perſpectiſſimam.

Quum itaque Clemens Senatum rogatis Patribus ſuppleviſſet, nec foret Majellus in album Purpuratorum relatus, non pauci moeruerunt caſum, cujus acerbitatem ut mitigarent, illum conveniunt, condolent, conqueruntur fortunae vicem. In his Victorius Martinius, Vir clariſſimus, & praeſens Romani Fori ornamentum, amicitia diuturna, atque uſu parium ſtudiorum cum Carolo conjunctiſſimus, ut haeſit! ut miratus eſt! ubi hominem vidit eadem frontis ſerenitate exporrectum, pacatumque, ut nemo magis. Hinc quem putaverat ex magna perturbatione, ac moerore tranquillum facere, nihilo egere ſenſit minus, quam verborum levamine ad perferendum eventa, ut virtuti magis ejus gratulari deberet, quam conſolari dolorem. Illud tandem audivit ex Auguſtino, dignum Epiſcopo, & Majello, reſponſum: Non eſſe, cur doleant qui in ſtadio currunt Eccleſiae, & laboribus conteruntur, ſi quando praemiorum ſpe, atque illecebra deturbantur; *Nam ſaepe negat miſericors Deus, quae iratus concederet.*

Inter haec decimotertio Kalendas Februarias, anno MDCCXXXIV. adfectione, quam diutius aluerat, praecordiorum vehementius furente, ſextoque Kalendas Martias ingraveſcente, repente jacuit: a qua ut paullulum reſpiravit, Neapolim Medicorum conſilio profectus eſt. Poterat cum Viro hujuſmodi, & qui rude donari jam pridem debuiſſet, agi liberalius, quam fuit, ambitioſorum aſtu interceptis ſtipendiis, quae tamdiu vigiliis, & laboribus indefeſſis, quaeque, quod caput eſt, ſubrogatus ſine mercede ulla non paucos annos meruerat. Neapoli nihil profecit, quadriennium decumbens pene integrum, nec Caeli benignitate, quod patrium erat, nec Medicae artis ope, quae ibi floret admodum, refectus eſt. Duo maxime morbum pepererunt, quo a longo jam tempore tentabatur: pertinax in ſtudiis labor, & Chriſtiano more laudabilis, ſed ſane nimia corporis adflictatio. Tenui natura, & nervorum nexu minime validus, cui nimirum per alimenta ſaepius ſubtracta jejunii religione, parum virium adcederet, plurimum vigilando, cogitando ſemper, precando adſidue, infinita ſcribendo, agendoque, ſuccubuit oneri. Primorum viſcerum ſedes, in quibus molitur cibus, ſuccorum refluxibus indigeſtis, ideoque aceſcentibus, contaminari coeptae. Hinc diffuſa paſſim tabes, quae late per alia corporis exta, ductuſque pervaſit, donec exaucta in humoribus ſalium acerbitate, deperdita in ſolidis partibus mollitie ac virtute, & capitis penitioribus fibris obſtructis ex chyli, & ſanguinis contagione potuit brevibus, crebriſque motibus quati: potuit tumeſcere pedum aedemate, & cachexia, quam vocant, miſere laborare; ſic tandem, ut inopinata correptus totius corporis concuſſione, luxata partium compagine, finem vitae fecerit III. Kalendas Januarias, anno MDCCXXXVIII. iis ipſis, quos cupidiſſime optaverat, Natalibus Chriſti Domini diebus ſolemniter redeuntibus.

Quum tamdiu aegrotaſſet, multa, & magna prodidit virtutum exempla, qualia ſcilicet pietate magis, quam aetate provectum Virum condecebant.

Digitized by Google

bant. In maximis cruciatibus aut nullam, aut vocem emisit Christiano homine dignam, illud repetens frequentissime: *Justus es, Domine, & rectum judicium tuum*: aut alterum, par constantiae, & religionis indicium: *Sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum*. A questubus, & ejulatibus, quos ipsa natura solet injussos a miseris extorquere, abstinuit semper. Optionem aliquando factam, ut libere diceret, Medicis conniventibus, utrum mallet, omnem exclusit, ne quid ageret ex voluntate, & studio sui. Quare quidquid propinandum adponebatur, gustu, olfactuque asperum, vel insuave, tacitus ingerebat. Quumque adverteret, Christum Jesum, a quo cuncta nostrorum morum ratio est repetenda, aegro corpore, atque imbecillo fuisse nunquam, monebat idcirco, Christianum hominem ex una Divini Servatoris Domini extrema vitae parte acerbissima habere ad imitandum exempla invictae in tolerandis doloribus fortitudinis, & constantiae, in quae, veluti in speculum, adfecti calamitatibus, & consequentibus vitam incommodis, intuerentur omnes. Haud sane alio animo, propositoque vim morbi tantam, tamque diuturnam Majellus perferre valuit. Quapropter id adsidua meditatione reputans, quum acerbius languore, atque aegritudine prosterneretur, ex transverso manibus supra pectus ductis in modum Crucis usque eo perstitit, ut ad motum naturae vel animo deficienti, vel vehementer concussae nervorum quassu, nihil penitus moveret sese, in eodemque statu nunquam angoribus fractus, aut conturbatus tremore corporis, perseveraret. Quin quum a prima adolescentia Deiparae semper aliquod ingenii specimen quotidie exhibuisset, idemque toto vitae suae cursu Parenti Optimae, & Beneficentissimae veluti munus perpenderit, eum usum & morem servavit usque ad extremum. Quod si per eum licuisset, non modo volumina, sed libros integros selectissimorum Carminum, ab eodem Graece, Latine, atque Italice ex tempore conditorum, haberemus.

Illud etiam non est praetereundum, quod quum maxime averet Carolus, Deumque una cum matre sua pientissima semper enixis precibus rogasset, ut Fratres & Sorores suas ad eum vitae statum adcerseret, in quo liberius ad Caelum via pateret, voti compos factus, dum adhuc viveret, omnes, modo unum excipias familiae augendae, & sustentandae vadem, in sortem Domini vocatos amplexus est: ut Servator fratrum suorum, quod olim in summis D. Bernardi laudibus fuit, merito dici possit. Nam inclytae Praedicatorum sodalitati nomen dederunt duo; itemque sorores duae D. Theresiae fidem voverunt. Ceteri Sacris initiati sunt: quos inter post Carolum eminet etiam nunc Januarius Metropoleos Ecclesiae Canonicus, fratri Carolo quamsimillimus, pietate, doctrina, Latinae, Graecae, Ebraicae linguae intelligentia clarissimus, qui, qua fama Carolus Romae, eadem ipse Neapoli floret, & Vicarii olim Generalis Capitularis, ut ajunt, sicuti & Archiepiscopalis modo Sanctimonialium officio perfunctus, toti Clero qua doctrina, qua exemplis praefulget virtutum omnium. Patrui sui merita tam eximia Dominicus aemulatur, Christianae pietatis studio, & Sacerdotali verecundia.

Digitized by Google

cundia, ſcientia, fide, integritate omnibus carus, qui norunt Hominem antiqui moris commendatiſſimum. Sed norunt pauci: quippe qui in tanta Romanae Urbis celebritate & frequentia, quum ſapiat, aetatem vivit, procul a ſtrepitu religioni, & literis deditam.

Hunc ipſum vitae curſum, ut hactenus patuit, Carolus tenuit, qui utinam ad hoc aevum ſuperſtes pervenire potuiſſet! BENEDICTUS XIV. omnium, quotquot fuerunt, Pontificum poſt hominum memoriam ſapientiſſimus, quem annare, & perennare diutiſſime Eccleſiae bono Deus Optimus ſinat, locum meritis parem certo certius Carolo decreviſſet, quem judicio illo ſuo, quo cunctis mortalibus praeſtat, in expendendis hominibus non ſolum aequiſſimo, ſed prope Divino, nunc etiam probat, & praedicat, deque ipſius virtute, integritate, moderatione ita commemorat, ut in ejus ſummis laudibus excipiat nihil.

Vixit annos LXIX. menſes IX. dies XII. Poſt obitum elatus eſt honorifice, comitantibus omnibus bonis cum Metropolitanae Eccleſiae Capitulo & Canonicis, necnon maxima vulgi frequentia, & in Eccleſia Principe Neapoli, ubi vitam poſuit, tumulatus.

Vir clariſſimus Alexius Symmacus Mazzochius Elogium ſcripſit his verbis: *Carolus Majellus, Neapolitanus olim Canonicus, deque hoc Capitulo optime meritus, quantum a puero pietate, & literis fuerit, Seminarium hoc ejus ope ad tantam gloriam provectum declarat. Nihil certe in obſtruſioribus diſciplinis, & linguis arduum fuit, quod non vi ingenii, & labore pervicerit. Ultro Romam a Clemente XI. evocatus, & cum Bibliothecae Praefectura, tum Canonicatu S. Petri donatus, poſtremo a Benedicto XIII. Secretarius ad Principes, & Archiepiſcopus Emiſſenus creatus fuit; in quibus muneribus, praeter auream eloquentiam, & Latini ſermonis nativam elegantiam, quum virtutibus omnibus ad miraculum eniteret, nullum in Aula Romana majoris moliminis negocium fuit, quod non ejus opera feliciter ceſſerit. Omnium opinione Cardinalatu digniſſimus, Neapoli objit III. Kalendas Januarias Anno MDCCXXXVIII.*

Nicolaus Capaſſus, item Vir magnus, uno Diſticho totius vitae ipſius imaginem ita ad vivum expreſſit:

Et ſancte vixit Sophos hic, & vixit in Aula;
Non modo ſprevit opes, ſprevit & ingenium.

Demum Appius Annaeus ex Arcadibus hoc Italicum Epigramma, in poëticis, hiſtoricis, criticiſque variorum praeclarorum Virorum imaginibus Neapoli anno 1745. typis vulgatum, elegantiſſime pepigit.

Mentre un torrente limaccioſo, e rio
Di ſtolte carte il ſecol noſtro inonda;
Le coſtui dotte Opre divora, e affonda
Il fuoco, lo ſquallor, l'ombra, e l'oblio.
Di ſua pura eloquenza il vivo rio
Sol cerc' antri, e dirupi, ove s' aſconda:
E ſuo Oriental teſoro, e ſua profonda

Virtù

Digitized by Google

Virtù a lui ſol ſi manifeſta, e a Dio.
Così Carlo il ſentier de noſtri guai
Corſe, fralle ſue amate ombre dimeſſo,
Sempre ſolcando, e non mietendo mai.
Quindi apprendo, che mal ſua meta fiſſe
Chi fù noto ad ognun, forchè a ſe ſteſſo,
E viſſe ben chi a ſe ſol noto viſſe.

Quod, in gratiam Italicae linguae imperitorum, ſic Latio utcumque reddimus.

Dum noſtra haec male ſana aetas farragine tanta
Librorum exundat, ceu ſata gurgitibus,
Ignis edax Scriptis, & longa oblivio noctem,
Proh dolor! egregiis, ingenioque ferunt:
Atque Aſiae, & Latii dives facundia gemmis
Se tacitis umbris occulit, & latebris.
Nempe Deo virtus contenta, haud indiga famae eſt;
Et nitet immenſum, dum nitet ipſa ſibi.
En olim dum vita fuit, tua, Carole, imago:
In medio ſemper delituiſſe die.
Quumque operi adſidue vigilans, Muſiſque vacares,
Tu premeres ſulcos, non meteres ſegetem.
Qui ſtudet, o miſerum! praeconia quaerere vulgi,
Nec ſua, nec ſeſe noſcere ſolicitus.
Scilicet, hoc meritum, ſolidaeque haec praemia laudis,
Conſcius ille ſui, qui bene vixit, habet.

SE-

Digitized by Google

SERIES ET ORDO EORUM

Quae in hac ſecunda Parte continentur.

I. DEdicatio Operis. *pag.* 3.
II. Praefatio. *pag.* 5.
III. Caroli Majelli Archiepiſcopi Emeſſeni Vitae Compendium. *pag.* 7.
IV. Diſſertatio de Euſebiana Actorum veterum Martyrum Collectione. *pag.* 33.
V. ACTA MARTYRUM OCCIDENTALIUM, qui ſub variis Romanorum Imperatoribus paſſi ſunt, PARS II. videlicet;

I.
Martyrium SS. LUCIANI & MARCIANI. pag.47.
II.
Martyrium SS. VICTORINI, VICTORIS, NICEPHORI, CLAUDIANI, DIODORI, SERAPIONIS, & PAPII. pag. 55.
III.
Martyrium SS. STRATONICAE, & SELEUCI. pag.65.
IV.
Acta SEPTEM MARTYRUM *Samoſatenorum*. pag.123.
V.
Martyrium S. AGNETIS *Virginis*. pag.148.
VI.
Martyrium S. PROCOPII. pag.166.
VII.
Martyrium SS. ALPHAEI, ZACCHAEI, & ROMANI. pag.172.
VIII.
Martyrium S. TIMOTHEI. pag.182.
IX.
Martyrium S. APIANI. pag.186.
X.
Martyrium S. HEDESII. pag.195.
XI.
Martyrium S. AGAPII. pag.198.
XII.
Martyrium S. THEODOSIAE *Virginis*. pag.201.
XIII.
Martyrium S. PETRI, *qui &* ABSELAMUS. pag.206.
XIV.
Martyrium S. THEODOTAE *Meretricis*. pag.210.

VI. ADPENDIX ad Acta Martyrum Occidentalium, in qua ACTA S. SIMEONIS STYLITAE, a Coſma ejuſdem Familiari conſcripta, ex Codice I. Chaldaico Nitrienſi Vaticano nunc primum in lucem proferuntur. *pag.* 227.
VII. Index in Acta Martyrum Occidentalium. *pag.*413.

Digitized by Google

ACTA
MARTYRUM OCCIDENTALIUM
PARS II.

DISSERTATIO
De Eusebiana Actorum veterum Martyrum Collectione.

QUum Eusebius Caesarienſis de Eccleſiaſticae antiquitatis memoria optime meritus, Acta veterum Martyrum collegerit, collectaque ad publicam Chriſtianorum utilitatem ediderit; mirantur plerique omnes, quod praeſtantiſſimum ac ſaluberrimum opus aut omnino interciderit, aut ita deliteſcat, ut funditus interiiſſe videatur; praeſertim quum ad conquirenda, & comparanda ejus generis monimenta non modo priora illa Chriſtiani nominis ſecula, ſed conſequuta etiam per omnes aetates Eccleſiae tempora mirifico ſtudio certaverint. Mihi vero potius mirari aliquando ſubiit, quod quum Euſebius ipſe in pluribus Eccleſiaſticae Hiſtoriae locis diſertiſſime ſcripſerit, ſe antiquorum Martyriorum Collectionem edidiſſe, atque ad eam ſaepe Lectores, pleniorem rerum cognitionem cupientes, amandet; Scriptores tamen Euſebio ſuppares, qui procul dubio Collectionem illam legebant, verſabantque, neque inter Euſebii Opera rencenſuerint, neque illius prorſus mentionem ullam fecerint. Si quis autem hoc veterum ſilentium cum poſteriorum Seculorum judiciis contulerit, mirabitur impendio magis, quod tum primum a Scriptoribus Euſebiana Collectio memorata ſit, quum ejus jactura complorari coepit; ita ut vix luculentiora apud doctos viros, Euſebio poſteriores teſtimonia ejus operis habeamus, quam querelas, quibus opulentiſſimi theſauri interitum paſſim deflent.

Hanc judiciorum diverſitatem quúm ſaepe mecum reputaſſem, & antiquorum ſilentium cum recentiorum conqueſtionibus contendiſſem, ſimul etiam diverſitatis ejuſmodi cauſſas perveſtigaſſem, ita demum certiſſime ſtatuendum cenſui, quod quidem in Actis antiquorum Martyrum colligendis reipſa praeſtitit Euſebius, nunquam funditus interiiſſe, quod vero intercidiſſe dolent, nunquam fuiſſe ab Euſebio praeſtitum; eos proinde, qui Euſebianam collectionem defleverint, aut deſiderare & inquirere pergant, nunquam Euſebii verba de collectis Martyriis teſtimonium perhibentis rite expendiſſe, ſed partim anticipata opinione, & Latinorum interpretum licentia eſſe deceptos, partim apocryphis ſcriptis fidem temere adhibuiſſe. Quoniam vero haud parvi refert hanc Literariae Hiſtoriae ſalebram expedire, ad quam haeſerunt hactenus Viri doctiſſimi, & communes querelas, longo ſeculorum errore ad nos propagato ſubnixas, refellere, aut lenire; quam potero explicatiſſime de vera Euſebianae collectionis idea & fortuna diſſerere inſtituo.

CAP I.
Quid in Actis Antiquorum Martyrũ colli.

Jam a ſexto Chriſtiani nominis Seculo inolevit opinio, eaque Eruditorum Virorum animis ad noſtram uſque aetatem penitus inſedit, Euſebium praeter inſignem librum

Digitized by Google

gendis se praestitisse testetur Eusebius?

de Martyribus Palaestinae sua aetate coronatis, qui ad nos pervenit, alterum etiam conscripsisse de antiquis Martyribus, quorum passionem, historiamque Actis adjectis enarraverit; hunc vero ingenti cum Sacrae Eruditionis detrimento, diu licet, impenseque conquisitum, adhuc desiderari. Atqui Eusebius ipse pluribus in locis diserte quidem testatur, se Acta vetervm Martyrum collegisse, eamque collectionem in publicam utilitatem edidisse, sed de antiquis Martyribus se scripsisse, aut eorum Martyriorum historiam composuisse nusquam scribit. Nimirum in eo dumtaxat se operam posuisse testatur, ut Acta, & Monimenta, quibus essent consignata veterum Martyria, Colligeret, eorumque collectionem emitteret. Sed Eusebium ipsum de sua collectione loquentem audire praestat, ut qualis illa fuerit, aestimare, riteque definire possimus.

Historiae Eccl. lib. 4. cap. 15. facta post mortem Polycarpi apud Smyrnam Martyria commemorans Eusebius, quum praecipua capita de Pionii certaminibus ex Epistola Smyrnensis Ecclesiae indicasset, ita concludit: Τὰ μὲν περὶ τὸν μακάριον Πιόνιον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πολίτας πληρέστατα τῆς περὶ αὐτῶν γραφῆς περιεχούσης τὰς ὑφ' ἡμῶν, ὅπερ καὶ ταύτην ἀναπεμπόμενοις, τοῖς τὰ ἀρχαῖα σωαχθίζουσιν ἡμῖν Μαρτυρίοις ἐντεταγμένοις: *Ejus denique post res omnes admirabiliter gestas mortem quum plenissime epistola de ipso conscripta contineat, eos, qui volunt ad ipsam amandamus, antiquorum Martyriis a nobis collectis insertam.* Quibus verbis non se de antiquorum Martyriis scripsisse, sed aliena scripta collectioni suae inseruisse apertissime fatetur Eusebius.

Praeterea in Prooemio lib. quinti de Martyribus Lugdunensibus sermonem instituens, haec ait: Τῆς μὲν οὖν περὶ τούτων ἐν πλείστοις ὑφηγήσεως τὸ πᾶν σύγγραμμα τῇ τοῦ Μαρτύρων ἡμῖν κατατέτακται συναγωγῇ. *Et quidem Commentarius absolutissimae harum rerum expositionis totus a nobis Martyrum collectioni insertus est.* Nullum a se librum compositum de antiquis Martyribus indicat Eusebius, sed colligendi tantum sibi operam vindicat; ut non satis fideliter Eusebii mentem expressisse videatur Christophorsonus, quum vertit: *In libro de Martyribus a nobis composito.*

Non aliter de sua illa collectione loquitur Eusebius cap. 4. ejusdem lib. 5. Ubi quum ex epistola Lugdunensis Ecclesiae verba quaedam recitasset, subjecit: ὅτῳ δὲ φίλον, καὶ ταῦτα ῥᾴδιον πληρέστατα διαγνῶναι μεταχείρας αναλαβόντι τὸ σύγγραμμα, ὅ καὶ αὐτὸ τῇ τοῦ μαρτύρων συναγωγῇ περὶ ἡμῶν, ὡς γὲν ἔφην κατέλιπται. Quae non incommode ita reddit Valesius: *Haec quicumque voluerit, quum ita poterit plenissime cognoscere ex ipsius Epistolae lectione, quam quidem nos, ut supra monuimus, in passionibus Martyrum a nobis collectis integram inseruimus.* At Christophorsonus iterum Eusebii librum obtrudit: *Modo*, inquit, *illam epistolam, quam in libro nostro de Martyribus posuimus, adcurate voluerit evolvere.* Ac rursus cap. 20. ejusdem libri, ubi de Apollonio Eusebius: Ἐκ τῆς τοῦ Ἀρχαίων Μαρτυρίων συναχθείσης ἡμῖν ἀναγραφῆς ἱστεται; hoc est: *Ex antiquorum Martyriorum Commentariis a nobis collectis intelliget*; Christophorsonus Eusebiani Libri mentionem retinet: *ex libro nostro, quem de veteribus Martyribus composuimus, manifesto intelliget.*

Ex hisce testimoniis Eusebii haud satis fideliter versis, nec satis adcurate expensis factum est, ut ab Eusebii mente alienam, & a vera Eusebianae collectionis idea diversam opinionem Scriptores etiam Graece doctissimi conbiberint. Ibi enim *Opus Eusebianum* ac *Librum Eusebii* ab eo elaboratum atque conscriptum cogitantes, thesaurum vel deperditum, vel adhuc latentem complorant, & frustra hactenus quaesitum, jamque inde ab Eulogii Alexandrini, & Gregorii Magni temporibus in Oriente pariter & Occidente desideratum dolent. Satius tamen fecissent, si in pervestiganda potius Collectionis illius natura, Eusebiique sententia, quam in latebris perscrutandis operam locassent.

CAP. II. Quodnam fuerit de Eusebiana Collectione antiquitatis judicium?

Ex recitatis Eusebianae historiae verbis satis constat, in Actis antiquorum Martyrum nihil aliud sibi Eusebium sumere, praeter collectionis studium, atque editionis ad aliorum utilitatem: laudabile sane consilium. Quod quidem per omnes aetates doctos Viros excitavit, ut interdum privata, interdum etiam publica authoritate ad conficiendas id genus collectiones animum adpellerent. Ita enim non modo summorum Oratorum Graecorum, Latinorumque, & SS. Patrum Opera, sed Sacrae etiam, Civilesque Leges, atque ipse adeo Divinorum librorum Canon ad nos pervenerunt. Quum autem ad res cognoscendas ingens esset ejusmodi collectionis fructus, mos etiam invaluit, ut, quae ad peculiares causas, & insignes temporum eventus pertinerent, scripta simul collecta

Digitized by Google

lecta emitterentur. Quam ſane conſuetudinem per ipſam Euſebii aetatem potiſſimum viguiſſe, diſcimus ex Socrate, qui lib. 1. Hiſt. Eccl. cap. 6. tradit, Epiſtolas ab Alexandro Alexandrino, vel ejus cauſſa ſcriptas in unum volumen fuiſſe collectas, in alterum vero quae ab Ario, vel ejus cauſſa ſcriptae fuerant. Ibidem praeterea cap. 5. De Sabino Heracleenſi Macedonianorum Epiſcopo ſcribit: *Ea, quae varia Epiſcoporum Concilia ſcriptis ediderant* (de cauſſa Arianorum) *in unum volumen collegiſſe*.

Hoc igitur quum praeſtitiſſet Euſebius in colligendis Actis antiquorum Martyrum, nihil erat, quod inter opera Euſebii Collectio illa cenſeretur, aut Euſebii nomine inſcriberetur, aut indicaretur. Neque enim Euſebius ipſe, quum Ignatii, aut Dionyſii, ſive Corinthii ſive Alexandrini, aut aliorum Epiſtolas adfert, quarum procul dubio Collectionem verſabat, Collectorum nomen recitat, aut ullam eorum rationem habet. Fuit proinde Euſebiana Collectio, inſtar earum, quae Graeci Μαρτυρικὰ, noſtri vulgo *Paſſionalia* adpellant, quaeque nullo praefixo authoris nomine (neque enim Actorum unus eſt Author) Sanctorum vitas exhibent: cujuſmodi exemplaria plurima in Bibliothecis ſuperſunt.

Ad hanc profecto cauſſam diuturnum apud veteres de Euſebiana collectione ſilentium eſt referendum, eoque factum eſt, ut illo ipſo tempore, quo manibus fidelium terebatur, inter Euſebii opera minime fuerit numerata, nec quiſquam Euſebii nomen in Actis recitandis memoraverit, quippe quae neque ab illo ſcripta, neque explicata eſſent, ſed collecta modo, atque edita. Ignoraſſet proinde poſteritas Euſebii ſtudium in Actis emittendis utiliter conlocatum, niſi Euſebius ipſe, quem Henricus Valeſius *ſatis diligentem laudatorem operum ſuorum* adpellat, hanc ſibi diligentiae laudem vindicare curaſſet. Quae vero opuſcula de Martyribus ab Euſebio ſcripta memoravit Hieronymus in lib. de Scriptor. Eccleſ. non alia ſunt, quam certamina Martyrum Palaeſtinorum, quae ita deſcripta enarravit Euſebius, ut non uno hiſtoriae textu deduceret, explicaretque, ſed veluti ſingula de Martyribus illis Opuſcula conderet; ut per ſe quiſque legendo deprehendit. Neque enim Epiſtolam Smyrnenſium, aut Lugdunenſium, aut Apologiam Apollonii, quae in Euſebiana collectione legebantur, quiſquam Euſebii opuſcula nuncupaverit.

Gelaſius quidem Cyzicenus, qui certe ante ſeculum ſextum floruit, primus omnium, ſi modo Valeſium interpretem ſequamur, videri cuipiam poſſit, Euſebii ſtudium in Actis Martyrum colligendis laudaſſe; ait enim lib. 2. de Synodo Nicaena: *Qui quamplurimis Martyrum certaminibus conquiſitis, atque inveſtigatis, ex iis, quae ſimplici ac rudi ſtylo ſcripta fuerant, eligens atque excerpens, Eccleſiaſticam Hiſtoriam decem omnino libris accurate conſcriptam nobis reliquit*. Sed tantum abeſt, ut Collectionem ab Euſebio editam pro Euſebiano opere agnoſcat Gelaſius, ut potius non alium ex Actis collectis fructum, ac librum edidiſſe Euſebium fateatur, quam hiſtoriam Eccleſiaſticam, ex Actorum ſcilicet narrationibus, ac teſtimoniis digeſtam derivatamque. Atque haec quidem ad rem noſtram, ſi Valeſii interpretationem admittamus. At certe, quod pace Valeſii dixerim, alia eſt mens Gelaſii, qui de collectis ab Euſebio Paſſionibus Martyrum ne verbum quidem habet, πλείους, inquit, ὅσους ἀγῶνας θέμενος, καὶ διερευνησάμενος, ἐκ τῶν ἁπλῶς ἐκδοθέντων τὴν ἀνολόγως ποιησάμενος, ἐν δέκα τόμοις ὅλοις τὲ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῖν ἱστορίας ἀκριβῶς καταλέλοιπεν. Quae ita fideliter reddit Robertus Balforeus *Qui ſumma contentione enitens, tum exquirens ſingula, & ex his, quae ſimpliciter ſe habebant, congruam partium menſuram efficiens, decem integris Libris Hiſtoriam nobis Eccleſiaſticam reliquit perfectam*. Nimirum ἀγῶνας θέσθαι, non eſt *certamina colligere*, ſed *contendere*, ſeu *contentione eniti*. Certe apud Sophoclem σπουδὴν θέσθαι eſt *operam navare*. Ac Balforeus quidem ſpectaſſe mihi videtur Ciceronis locum ad Atticum lib. 1. Epiſt. 13. ubi: *Cetera*, inquit, *non poſſunt habere eandem neque vim neque venuſtatem remoto illo ſtudio contentionis, quem ἀγῶνα vos adpellatis*. Adcedit ad tuendam Balforei verſionem, quod non ex ſolis Actis Martyrum inveſtigatis ordinatiſque Hiſtoria Eccleſiaſtica Euſebii conflata eſt, ſed ex omnibus aliorum, qui pro re nata de rebus Eccleſiae ſcripſerant, monimentis; ut ipſe tradit Euſebius in Prooemio: *Quaecumque igitur propoſito operi profutura eſſe credimus, ex his, quae ab illis ſparſim commemorata ſunt, ſtudioſe colligentes, aptoſque inſtituto*

Digitized by Google

noſtro veterum Scriptorum locos, velut floſculos ex ſapientiae pratis deterpentes, hiſtorica narratione in unum corpus compingere conabimur. Quem ego locum expreſſiſſe procul dubio Gelaſium puto. Balforeum denique Gelaſii mentem adſequutum eſſe, Gelaſius oſtendit; quum enim Euſebium πλείστας ὅσας ἀγῶνας θέμενον laudaſſet, id ipſum aliis verbis paullo inferius expreſſit: Αλλ' ὡς ἀρτίως ἔφλω: πολλῷ αὐστηροτέρῳ τὴν σπουδὴν, καὶ πλεῖστον ἄφατον πόνον. *Sed ut modo dixi, ſummum ſtudium & incredibilem laboris copiam quum contuliſſet.* At non aliis verbis id modo dixerat niſi his: πλείστας ὅσας ἀγῶνας θέμενον, quae proinde non aliud ſonant, quam πολλὴν τὴν σπουδὴν, καὶ πλεῖστον ἄφατον πόνον,

Neque Gelaſio teſte opus erat, ut intelligeremus, Euſebium in hiſtoria conſcribenda Actis Martyrum fuiſſe adjutum. Imo etiamſi Euſebius ipſe nunquam teſtatus eſſet, ſe antiquorum Martyrum paſſiones conquiſiſſe & comparaſſe, ſola hiſtoriae ipſius lectione id certo deprehendere quiſque potuiſſet. Non enim aliunde haurire potuiſſet earum rerum cognitionem, quarum hiſtoriam in Prooemio pollicetur: *Quoties etiam, & quibus modis ac temporibus Chriſtiana religio a Gentibus impugnata ſit, & qui ſuperiori memoria pro illius defenſione tormenta ac mortem perpeſſi fortiſſime certaverint, tum quae noſtra aetate Martyria conſummata ſint &c.* Ipſa nimirum ſuſcepti operis ratio Euſebium admonebat, ut non ante ad ſcribendam hiſtoriam adgrederetur, quam Monimenta, Acta, Tabulas & Scripta ſcrutatus eſſet, quibus rerum geſtarum memoria conſignata erat. Eam enim eſſe debere praecipuam gravis & ἀξιοπίστου hiſtorici curam, dictis exempliſque docuerunt quotquot ſive conſcribendae hiſtoriae praecepta tradiderunt, ſive in hiſtoria conſcribenda operam profeſſi, nomen ſibi laudemque pepererunt.

Ad ſeculum uſque Chriſtiani nominis ſextum, quum Acta Martyrum ab Euſebio collecta tam publicis, quam privatis lectionibus verſarentur, qui mentionem Euſebianae Collectionis fecerit, invenimus neminem. Exinde vero diuturnum ejuſmodi ſilentium praeconia celeberrima exceperunt; ſiquidem tum primum in ſcenam prodierunt Acta corrupta, & ſuppoſitae Epiſtolae, ex quo gemino fabularum fonte praeposteram de Euſebiana Collectione opinionem docti pariter indoctique Viri conbiberunt.

Acta quidem S. Silveſtri, qualia nunc tam in MSS. Codicibus, quam in editis habemus, hoc exordium praeferunt: *Euſebius Pamphili Eccleſiaſticam hiſtoriam conſcribens, utrinque ea dicere praetermiſit, quae in aliis ſuis operibus ac lucubrationibus fuerat exſequutus:* Εν ἄλλοις συντάγμασιν ἔφασεν: *Omnium enim fere cunctis in Provinciis certamine functorum Martyrum, Epiſcoporum, Confeſſorum tormenta & cruciatus undecim libris* (al. viginti) *intexuit; neque id modo, ſed & mulierum ac Virginum, quotquot virili ſenſu Chriſti Domini gratia depugnarunt, praelia ſcripto conſignavit,* διαγράφω.

His ſuccinunt, ſuppetiaſque veniunt ad adſtruendam figmento fidem, geminae Epiſtolae: altera Chromatii, & Heliodori ad Hieronymum, qua Sanctum Virum rogant ex Concilii Mediolanenſis ſententia, ut *Feriale* de Archivis S. Euſebii Caeſareae Palaeſtinae Sacerdotis inquirens, *Martyrum* ad ipſos *feſta dirigeret.* Altera Hieronymi ad eoſdem, quibus haec reſcribit: *Conſtat Dominum noſtrum omni die Martyrum ſuorum triumphos excipere, quorum paſſiones a S. Euſebio Caeſarienſi Epiſcopo ſcriptas reperimus. Nam Conſtantinus Auguſtus quum Caeſaream fuiſſet ingreſſus, & diceret memorato Antiſtiti, ut peteret aliqua beneficia Caeſarienſi Eccleſiae profutura, legitur reſpondiſſe Euſebium, opibus ſuis ditatam eſſe Eccleſiam, nulla petendi neceſſitudine compellente; ſibi tamen deſiderium immobile ſtetiſſe, ut quidquid ubique in Rep. Romana geſtum ſit erga Sanctos Domini, Judices, Judicibuſque ſuccedentes in univerſo Orbe Romano ſollicita perſcrutatione monumenta publica diſcutiendo perquirerent, & quis Martyrum, a quo Judice, in qua Provincia vel Civitate, qua die, quave paſſione perſeverantiae ſuae obtineret palmam, de ipſis Archivis ſublata ipſi Euſebio Regio juſſu dirigerent. Unde factum eſt, ut idoneus relator exiſtens, & Eccleſiaſticam hiſtoriam retexeret, & omnium pene Martyrum Provinciarum omnium Romanarum diligens Hiſtoriographus declararet.*

Tanti Operis, tantique Scriptoris fama ſtatim pios doctoſque Viros excivit, & ad perquirendos Euſebii Commentarios in Actis illis & Epiſtolis indicatos inflammavit. Ac tametſi jam antea pleroſque ſcriptis illis inductos quaeſiviſſe non ambigam, primus tamen in literarum monimentis occurrit Eulogius Alexandrinus, qui Orientis prius latebras irrito

Digitized by Google

irrito labore ſcrutatus, Gregorium M. per epiſtolam rogavit, ut ejus operis ſibi copiam facere dignaretur, certiſſime ratus, Romanam Summi Pontificis Bibliothecam tam inſignibus Sacrae antiquitatis monimentis carere non poſſe. At Gregorius non modo nullum exſtare in Romanis Bibliothecis ejus operis exemplum reſpondit, ſed ſe ab Eulogio primum didiciſſe ſuſceptum illum confectumque ab Euſebio laborem, antea ſibi prorſus ignotum & inauditum. Haec enim ſcribit Epiſt. 29. lib. 7. Indict. 1. *Sanctiſſima Beatitudo veſtra ſcribere ſtuduit, ut cunctorum Martyrum geſta, quae piae memoriae Conſtantini temporibus ab Euſebio Caeſarienſi collecta ſunt, tranſmittere debeamus; ſed haec neque ſi collecta ſunt, neque ſi ſunt ante veſtrae Beatitudinis ſcripta, cognovi.* Warnaharius praeterea, ſive Warihárius, qui illa ipſa Gregorii aetate ſcripſit, fabulam Pſeudohieronymi de Actis Martyrum Caeſaream convectis aperte deſignat, eamque ſatis tum pervulgatam eſſe inſinuat in Epiſtola ad Cerannium Epiſcopum Pariſienſem, praefixa Actis Sanctorum Tergeminorum Lingonienſium: *Nunc Sanctorum geſta ad laudis tuae cumulum pro amore Religionis congregare in Urbe Pariſiaca devotus intendis. Unde S. Euſebio Caeſarienſi in aemulationis ſtudio coaequandus es, & pari gloriae dono perpetualiter memorandus.*

Poſt aetatem Gregorii fama ejus Collectionis Conſtantini ope ab Euſebio confectae in dies increbuit. Nam Hilduinus Abbas, qui poſt ſeculi noni initium ad Ludovicum Pium ſcribebat, in Epiſtola, quam Areopagiticis praemiſit, rem innuit tamquam omnibus notam atque compertam. De antiquiſſimo enim Martyrologio, Conſtantinopoli advecto, ait: *Quod Martyrologium, ut antiquitas ejus demonſtrat, ex eo tempore conſtare poſſe, non incongrue remur, quo Conſtantino jubente, nata occaſione, Martyria Sanctorum Domini de toto Orbe collecta, & Caeſaream* ſunt *convecta.* Antiquus etiam Author Paſſionis S. Valeriani, cujus fragmentum inter veterum pro Euſebio teſtimonia edidit Valeſius ex antiquo Codice Moſciacenſi: *Celebre*, inquit, *habetur ſanctae memoriae Euſebium, per omnem Orbem, in quantum Divino annuntiante Spiritu, ut geſtum eſt, rei veritas decurſa valuit reperiri, prout ſingularum Provinciarum Urbes, Loca, vel Oppida illuſtrari triumphis Martyrum Caeleſtibus meruerunt; quorumque Principum tempore ordinata officiorum inſtantia innumerae paſſiones factae fuerant, declaraſſe. Qui etſi Martyrum ſingulorum integras non explicuit paſſiones, tamen Chriſtianis devotis atque fidelibus, unde deſcribi vel celebrari debeant, veraciter intimavit... Ita per ſupradicti Viri relationem ab unius Codicis fonte diffuſam, ſcriptis manantibus fidelium, totum Orbem celebrandae paſſiones Martyrum rigaverunt.* Vetus denique Breviarium MS. Eccleſiae Lemovicenſis in Tertia Lectione Officii Euſebii Caeſarienſis apud eumdem Valeſium: *Praeterea, ut legitur, omnium Provinciarum quum multorum SS. Martyrum paſſiones, & Confeſſorum vitam ac Virginum cognoviſſet, viginti libros de eiſdem Sanctis ſcriptitavit.*

Haec igitur erat olim propagata de Actis ab Euſebio collectis opinio, quae doctiſſimos etiam recentioris memoriae Scriptores invaſit, apud quos primum quidem non ſolum libros Martyrum ab Euſebio fuiſſe conſcriptos, verum etiam inſigni ſui parte ſupereſſe creditum eſt. Scribit enim Baronius ad diem 23. Septembris in Notis ad Martyrologium, ſe Lindanum audiviſſe haec narrantem: *Ex libris Martyrum, quos Euſebius Caeſarienſis ſe ſcripſiſſe teſtatur, tres nondum e Graeco verſos in Bibliotheca Philippi Hiſpaniarum Regis piiſſimi apud S. Laurentium in Eſcuriaco exſtare nobis loquitur Index ejuſdem, quem Catholica Majeſtas nobis ad unam aut alterum noctem devorandum ſingulari benevolentia permiſit.* De eodem Opere Franciſcus Bivarius ad Dextri Chronicon an. 308. *Graece ſcriptum*, inquit, *in Regia Bibliotheca S. Laurentii in Eſcuriali dicitur reperiri.* Ad ſpem operis optatiſſimi aliquando recuperandi eo rumore erecti ſunt eruditorum animi, at non ſine fuci ſuſpicione. Quare Petavius, Guillemus etiam Cave in Euſebio quum Bivarii ſententiam retuliſſet, addidit: *Et utinam nobis liceret eſſe tam Beatis! At vereor, ne fama mendax pro theſauro carbones, pro genuino Euſebii opere fabuloſas Metaphraſtis quiſquilias venditarit.* Tandem Docti Viri ſpem inanem in Eſcurialenſi Indice poſitam abjecerunt, Luca Holſtenio Laurentiani Codicis veram Hiſtoriam de viſu narrante in literis, quas de illius Bibliothecae Libris ad Magnum Ducem Etruriae ſcripſit: *Ibidem*, inquit, *Hiſtoriae Eccleſiaſticae Euſebii antiquiſſimum & pulcherrimum exſtat exemplar in folio majori. Decimo Libro ſubjicitur fragmentum de Martyribus in Palaeſtina paſſis: quae tota narratio toti-*

Digitized by Google

totidem fere verbis lib. 8. legitur. Hoc fragmentum ab Hiſpanis aliquando habitum fuit pro libro illo, quem de Martyribus ſeorſim a ſe ſcriptum non uno loco jactetur Euſebius; qui vix tandem ejus copiam fecerunt Vaticanae Bibliothecae Praefectis.

Ea ſpe dejecti, nunquam Viri doctiſſimi ad hanc uſque diem vota & querelas omiſerunt, aut fiducia inveniendae Collectionis ſe lactare deſierunt. Bollandus in Praefat. Generali ad Vitas Sanctorum cap. 1. §. 3. *Id opus*, inquit, *an uſquam exſtet divinare non poſſum. Praeclare de Eccleſia mereretur, qui tantum aſſecutus publicaret theſaurum.* Ruinartus in Praefat. ad Acta Sincera Martyrum, librum memorans Euſebii de antiquis Martyribus: *Si penitus non exciderit, ita latet, ut diu licet a Viris perſpicaciſſimis conquiſitus, a nemine prorſus hactenus potuerit inveniri.*

Perverſa igitur de Martyriis ab Euſebio collectis judicia ex his, quae hactenus dicta ſunt, tripartita eſſe dignoſcimus. Alii nimirum Praefatione Actorum Silveſtrinorum inducti putaverunt, omnium ubique Martyrum paſſiones & hiſtorias Euſebium conſcripſiſſe, & in libros digeſſiſſe; ut vetus Author Lectionum Officii Eccleſiae Lemovicenſis. Alii vero Pſeudohieronymo fidem habentes, non hiſtorias Martyrum, ſed Martyrologium ſive ab Euſebio compoſitum conſuerunt, ut Author vitae S. Valeriani, ſive a Hieronymo ex Euſebii opere digeſtum & ordinatum, ut Molanus, & recentiorum magni nominis plerique, quorum patrocinium ſuſcepit Florentinius in exercitationibus praeviis ad Martyrolog. Occidental. Alii denique Silveſtrinis Actis, & ſuppoſitis Epiſtolis nihil tribuentes, ex ſolis Euſebii verbis, quae protulimus, non rite expenſis, librum, aut libros de antiquis Martyribus fuiſſe autumant ab Euſebio compoſitos atque conſcriptos, quos miſere interciditſe, aut ſepultos latere dolent; ut Baronius, Bollandus, Holſtenius, Ruinartus. Hunc tertii ordinis errorem quum ſuperius ex recta Euſebiani textus explicatione confutaverimus, ſequitur, ut fabulam Pſeudohieronymi, & Prooemium Actorum Silveſtrinorum rejiciamus.

CAP. III. Prooemium Actorum Silveſtrinorum, & Pſeudohieronymi Epiſtola de Collectione Euſebiana diſcutiuntur.

Non heic Acta Silveſtri aut cum Baronio vindicanda, aut cum ceteris eruditis Viris rejicienda ſuſcipimus, ſed exordium dumtaxat, in quo *Omnium fere cunctis in Provinciis certamine functorum Martyrum & Epiſcoporum & Confeſſorum tormenta & cruciatus undecim*, ſive, ut alii legunt, *viginti libris intexuiſſe narrat*, ad fabulas amandamus. Ac ſatis nobis erit, ſi quemadmodum Baronius agnoſcit Acta illa in multis fuiſſe depravata, ita & nos dicamus, eadem tempore Gelaſii fuiſſe emendatiora, & exordium illud, quod hodie legimus, non praetuliſſe. In quam me conjecturam duo non levia adducunt argumenta. Primum enim ab omni ſimilitudine veri abhorret, quod potuerit Gregorius, doctique illius aetatis homines hyſtoriam Martyriorum ab Euſebio conſcriptorum ignorare, ſi in ipſo Prooemio Actorum Silveſtrinorum ſub Gelaſio lecta fuiſſet. Ait enim Gelaſius: *Item Actus B. Silveſtri Apoſtolicae Sedis Praeſulis, licet ejus, qui conſcripſit, nomen ignoratur, a multis tamen in Urbe Romana Catholicis legi cognovimus, & pro antiquo uſu multae haec imitantur Eccleſiae.* Nam etſi poſt Gelaſium legi deſiiſſent, Codices tamen exſtare debuerant, quum ab Hadriano I. & Nicolao I. citentur. Docti igitur Viri, ac praecipue Gregorius, licet inter fabulas habuerint, narratum tamen aliquando, aut fictum non ignoraſſent, quod Eulogius ſcripſerat de Euſebii opere; rem nimirum ab aevo Gregorii non adeo remotam, ſed Patris ejus memoria a multis Catholicis Romae creditam, certe lectitatam.

Deinde Prooemium illud cum ſubjectae narrationis ſerie non cohaeret, ſi Combefiſii emendationem ſuſcipiamus. Quid enim opus erat praeſcribere, quod Euſebius narrare omiſerit in Hiſtoria Eccleſiaſtica res ab ſe in aliis Commentariis expoſitas, ſi vitam, actuſque Silveſtri neque in hiſtoria, neque alibi uſquam narraverat? Ipſe certe orationis ordo antiquam lectionem poſtulat, quam in Codice Regio exſtantem *Immane monſtrum* adpellat Combefiſius, emendatque ex Codice Mazarinio. At reduviam curat, ut ajunt, ubi medendum eſt capiti. Nam procul dubio vel Prooemium totum amputandum, ubi de Euſebio ſermo eſt, vel antiqua lectio retinenda, ſi Prooemium retineatur. In antiqua enim lectione quum Author vereretur, ne impoſtura lectoribus ſuboleret, ſi vitam ex Euſebii Commentariis depromtam viderent, de qua in Euſebii hiſtoria nulla exſtaret mentio, Euſebium, ait, omiſiſſe in hiſtoria mentionem earum rerum, quas alibi

Digitized by Google

bi narraſſet; quumque omnium Romae Epiſcoporum vitam alibi expoſuiſſet, ſe unum Silveſtrum ex eorum numero ſibi delegiſſe transferendum e Commentariis Euſebianis: quae tametſi falſa & ficta, optime tamen ſibi conſtant & cohaerent. At Combefilii Acta, quae vocat probatiſſima, quum de Euſebii Commentariis eodem pacto praefata eſſent, addunt: *Ex horum igitur numero Epiſcoporum ad hoc uſque tempus, quem dixi, res ille lingua Graeca conſcripſit. Hujus autem* (nempe S. Silveſtrii) *vitam non potuit reddere, ac ſtylo exornare:* μεταφράσαι. Nimirum Combefiſius quum *Immane monſtrum* antiquae lectionis horreret, humano capiti cervicem junxit equinam. Sed ſtulti ſumus, qui exordii illius ἀσυγχωσίαν moroſius expendimus, quum ipſe Combefiſius, quid ſibi author velit verbo illo μεταφράσαι, non ſatis intelligere fateatur. Quae autem de libris ſive undecim, ſive viginti ab Euſebio exaratis dicuntur in Actis, unacum Pſeudohieronymi narratione, ex iis, quae ſubjiciemus, ad liquidum perducentur.

Suppoſitam Hieronymo Epiſtolam graviſſimis rationibus exploſerat Baronius de Romano Martyrologio cap. 7. Contra Baronii ſententiam acriter invectus eſt Franciſcus Bivarius ad Dextri Chronicon. Modeſtius elevare Baronii argumenta conatus eſt Franciſcus Maria Florentinius in exercitationibus ad Epiſtolas ſaepe memoratas, quas Occidentali Martyrologio praefixit, & fidem aliquam iiſdem epiſtolis conciliare ſuſcepit. Sauſſajus quum Baronii rationibus refragari non poſſet, & veterum pro Epiſtolarum veritate teſtimonia non rejicienda videret, quas habemus, Epiſtolas interpolatas atque corruptas putavit, legitimas autem ac ſinceras ab antiquis indicatas, & laudatas interiiſſe. Igitur quum inter recentiores Criticos non deſint Epiſtolarum patroni, Solle-rius tom. 8. Junii In Prolegom. ad Martyrol. Uſuardi adhuc ſub Judice litem eſſe, ait, quam ego facile diremtum iri cenſeo uno potiſſimum argumento, ad quod miror, doctiſſimos hactenus Scriptores animum non advertiſſe. Euſebium Acta Martyrum edidiſſe antequam hiſtoriam Eccleſiaſticam conſcriberet, ſatis ipſe diſerte oſtendit omnibus illis Eccleſiaſticae Hiſtoriae locis, in quibus a ſe confectam editamque collectionem memorat. Antequam autem Euſebius Hiſtoriam Eccleſiaſticam conſcriberet, abſolveretque, Caeſaream Conſtantinus nunquam advenit. Fabuloſum eſt igitur quidquid in Epiſtola de Conſtantino Caeſaream ingreſſo, de Euſebio Imperatorem rogante, de Actis Conſtantino jubente Caeſaream convectis, deque Hiſtoria Eccleſiaſtica & Martyrum paſſionibus, Actorum illorum ſubſidio conſcriptis. Porro Hiſtoriam Eccleſiaſticam abſolvit Euſebius, Criſpo Conſtantini filio adhuc in vivis agente. Nam cap. ultimo poſtremi Libri, narrato Licinii interitu, qui anno ſuperiori contigit, haec addit: *Conſtantinus vir omnibus Religionis virtutibus ornatus & victor maximus, una cum Criſpo Caeſare Deo cariſſimo, & Patri undequaque ſimillimo, Orientem ſuum recepit, & Imperium Romanum, ſicut olim fuerat, in unum corpus redegit.* Criſpo autem Conſtantini juſſu interfecto, id nullo pacto ſcribere potuiſſet Euſebius, aut ita laudare, quem Imperator, & Pater neci dediſſet. In libris enim, ut recte obſervat Pagius ad annum 326. quos ſublato Criſpo conſcripſit, illum nedum non laudat, ſed ne memorat quidem, ut in Vita Conſtantini lib. 4. cap. 40. & in Orat. in Tricennalibus, ubi tres alios Conſtantini filios laudat, Criſpum vero tacitus praeterit. Criſpum vero caeſum eſſe anno 326. convenit inter Chronologos, ſive interierit ante menſem Martium, ut contendit Pagius, ſive menſe Junio aut Julio, ut evincere nititur Tillemontius Nota 52. in Conſtantinum. Recte proinde Valeſius in Praefat. de vita & ſcriptis Euſebii, ſcriptam ante Concilium Nicaenum hiſtoriam Euſebianam putat, licet deinde adfirmet poſt Concilium abſolutam. Scio, a Guillelmo Cave Valeſium inconſtantiae inſimulari, quod hiſtoriam, quam ſcriptam faſſus erat ante Nicaenam Synodum, deinde poſt paucas paginas abſolutam dixerit poſt idem Concilium: *Quam*, inquit, *Viri cl.* ἀσυγχωσίαν *merito miramur*. Ego autem hanc ipſam Guillelmi ἀπιστίαν admirationem magis miror: quaſi vero inſuetum ſit, opera, quae diuturnum ſtudium curamque poſtulant, non ſtatim atque ſcripta ſunt, eſſe itidem abſoluta. Profecto qui Hiſtoriam Euſebii utcumque percurrerit, deprehendet librum decimum alio tempore a prioribus eſſe compoſitum; nam librum nonum redditae pacis laetitia clauſerat, & poſtremum caput de ultimo exitio hoſtium Chriſtianae Religionis inſcripſerat, de quo nimirum ſibi poſtremo loco agendum propoſuerat in prooemio totius operis; de-

deque Licinio tanquam vero Chriſtiani nominis patrono egerat illo ipſo cap. ultimo. At libro decimo, quem ſe ait Paulini precibus addidiſſe libris prioribus jam decurſis, contraria ſcribit, & Licinii impietatem, perfidiam & immanitatem deſcribit, ac deteſtatur.

Conſtantinus autem procul dubio ab Anno Chriſti 324. quo Provinciis Orientis profligato Licinio potitus eſt, Palaeſtinam adire non potuit ante annum 327. quod facile demonſtramus. Nam anno 325. Junio menſe Nicaenae Synodo interfuit. Tum Nicomediae agebat III. Kal. Septembris ex ſubſcriptione L. 15. de Teſtam Milit. Lex prima de Erogat. Milit. annon. data eſt Aquis in Dacia XIV. Kal. Novembris. Hiemen anni 326. in Thracia tranſegiſſe Conſtantinum, colligit Tillemontius ex Leg. I. de Cuſtodia reorum, quae III. Nonas Februarii data eſt Heracleae. Sirmii degebat Imperator Idibus Martiis, ubi legem I. dedit de Integri reſtitut. Reliquo ejuſdem anni tempore Italiam & Illyricum perviſit. Nam Lex tertia de Falſa Moneta illum Mediolani commorantem exhibet pridie Nonas Julii. Roma, Spoletoque reverſum rurſus Mediolani conſediſſe X. Kal. Novembris, diſcimus ex Leg. I. Unde vi. Ultima Decembris die Sirmii verſabatur Conſtantinus, ubi data eſt Lex. 5. de Jure Fiſci. Anno praeterea 327. Lex I. ſine cenſu, vel reliquis a Conſtantino data eſt Theſſalonicae III. Kal. Martii. Lex quarta de Exactionibus Sardicae XV. Kal. Junii. Lex XIII. de Adpelationibus, Heracleae III. Nonas Auguſti.

Quum igitur ad hanc uſque diem tertiam Auguſti 327. Conſtantinus in Caeſaream Palaeſtinae minime perrexerit, Euſebius autem collectionem Martyrum jam emiſiſſet, quam nimirum ſaepius adfirmat a ſe jam confectam, editamque, antequam Hiſtoriam Eccleſiaſticam conſcriberet; Pſeudohieronymianae narrationis fallacia deprehenditur tam de Conſtantino Caeſaream adventante, operamque ſuam Euſebio pollicente, quam de Euſebio Acta Martyrum poſtulante, deque Imperatoris edicto de Actis undique conquirendis, & Caeſaream ad Euſebium comportandis.

Ad hanc temporum rationem Florentinius minime advertit, quum fabulam de Conſtantini edicto fulcire conatus eſt literis ejuſdem Imperatoris ad Euſebium, quibus eundem hortatur, ut Sacros Libros ad uſum Eccleſiae neceſſarios quam adcuratiſſime deſcribendos curaret, quum Praeſidi Provinciae jam mandaſſet, ut ad eam rem Euſebio impenſas & operam commodaret. *Quamquam enim*, inquit Florentinius in adnotationibus ad Epiſtolas Martyrologio praefixas, *edictum Conſtantini non exſtet, ut Provincialia de Martyribus Acta undique ad Euſebium tranſportarentur, in iiſdem tamen Conſtantini literis ad Provinciae Praefectum continetur, ut pro conſcribendis Sacris Libris, & ad parandos Codices, quaecumque neceſſaria eſſent, Euſebio promte ſuppeditarentur.* Hanc Epiſtolam Conſtantini recitat Euſebius lib. 4. de vita ejuſdem cap. 36.

At pace Viri Doctiſſimi, verba Conſtantini ad ſententiam de Provincialibus Actis Martyrum undique ad Euſebium mittendis nulla vi trahi poſſunt. Nam primo Conſtantinus diſerte expreſſit, non quaſcumque ſcripturas ad uſus Eccleſiaſticos, ſed Divinas ſibi velle deſcribi: Τὰς Θείων ἁγίων γραφὰς, ὧν μάλιστα τὴν τ' ἐπισκοπὴν, καὶ τὴν χρῆσιν πρὸς τῆς Ἐκκλησίας λόγῳ ἀναγκαίαν εἶναι γινώσκεις. Apertiſſimam Conſtantini ſententiam de Sacris Bibliis Θείων γραφῶν, videbatur Chriſtophorſonus ad omnes Eccleſiae neceſſarias ſcripturas traduxiſſe: quam interpretationem, Valeſiana relicta, in rem ſuam tranſtulit Florentinius, qui Acta Martyrum, vel eorum ſaltem Indices, nomine ſcripturarum Eccleſiaſticarum comprehendi poſſe intelligebat. Qui autem verum amant, nec ſuſceptarum partium ſtudiis indulgent, Authorum ſenſus ex ſuis potius ipſorum verbis, quam ex Interpretum, ſive bona fide, ſive licentia eliciunt.

II. Non ad Praefectos Provinciarum, ſed ad Provinciae Praefectum, ſi Chriſtophorſonum interpretem ſequamur, cujus verbis inhaeret Florentinius, literas dedit Conſtantinus. Quae ipſa Euſebii, ſeu potius Chriſtophorſoni verba Epiſtolae Hieronymo adfictae mendacium detegunt. Si enim illae ipſae Conſtantini literae mandatum continebant de Actis ad Euſebium undique aſportandis, ut adfirmat Florentinius, *jam non quicquid in Republica Romana geſtum ſit erga Sanctos Dei, non Provinciarum omnium Romanorum*, ſed unius duntaxat Provinciae Acta ad Euſebium Regio juſſu miſſa eſſent.

III. Ne-

Digitized by Google

III. Neque ad Provinciae Praefectum, neque ad Praefectos Provinciarum Conſtantinus ait, ſe literas dediſſe, ſed πρὸς τὸν τῆς διοικήσεως Καθολικὸν, hoc eſt, ut recte Valeſius, *ad Rationalem Dioeceſis*. Quem enim Latini a curandis rationibus Rationalem ſequiori Latinitatis aevo dixerunt, Graeci καθολικὸν adpellant: quod Dionyſius Alexandrinus apud Euſebium lib. 7. cap. 10. in Macrianum argutans innuerat. Ad hos autem Rationales, qui rationibus Principis in Dioeceſi praeerant, literae mittebantur, quum quid ex aerario Principis eſſet erogandum, ut perſpicimus in Epiſtola ejuſdem Conſtantini ad Caecilianum Carthaginenſem, apud Euſebium lib. 10. cap. 6. *Literas dedi ad Urſum Illuſtriſſimum Rationalem Africae*: Καθολικὸν τῆς Ἀφρικῆς: *eique ſignificavi, ut gravitati tuae tria Teruntianorum millia numerari curet*. Igitur Conſtantini literae id tantum mandabant Rationali, ut ſumtus ad Codicum adparatum neceſſarios ſuppeditaret: ὅπως ἅπαντα τὰ πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν ὑπηρέτημα ταχθῆναι φροντίσωσι: non ut Acta Martyrum Caeſaream mitteret, quae neque apud Rationalem adſervabantur, neque ad illius curam pertinebant.

IV. Conſtantinus quinquaginta Divinarum Scripturarum Codices Euſebio quamdiligentiſſime & elegantiſſime deſcribendos mandavit ad uſum Conſtantinopolitanae Urbis, in qua conſentaneum videbatur, ut plures conſtruerentur Eccleſiae, creſcente Chriſtianorum multitudine, ut literae Imperatoris teſtantur. Conſtantinopolis autem aedificari coepta eſt anno 328. ſecundum Petavium, in cujus ſententiam frequentiores diſceſſerunt Chronologi; vel anno 329. ſecundum Tillemontium, qui priorem ſententiam communiorem quidem fatetur, ſed poſteriorem firmioribus argumentis innixam. Epiſtola igitur Conſtantini ad Euſebium de Codicibus deſcribendis data eſt, poſtquam hiſtoriam ille abſolverat, multoque poſtea quam collectionem Martyrum ediderat; ac proinde fruſtra in Conſtantini literis quaerit Florentinius edictum de Actis Martyrum ad Euſebium adferendis.

CAP. IV. Caſſiodori teſtimonium de Hieronymi Epiſtola expenditur.

Luculentiſſimum pro Epiſtola Hieronymi teſtimonium eſt Caſſiodori, idemque omnium antiquiſſimum, quod Martyrologos recentioris memoriae doctiſſimos in eam ſententiam adduxit, ut adfirmarent, aut interpolatam ad nos perveniſſe, ut Sauſſajus, aut penitus intercidiſſe Hieronymi Epiſtolam ad Heliodorum, & Chromatium a Caſſiodoro laudatam, ut Jo. Baptiſta Sollerius in Praefat. ad novam Uſuardi edit. cap. 1. art. 1. §. 2. num. 15. Monachos igitur ad pias exercitationes adhortans Caſſiodorus cap. 32. Divinarum Lectionum: *Futurae*, inquit, *Beatitudinis mores*, *Vitas Patrum*, *Confeſſiones Fidelium*, *Paſſiones Martyrum legite conſtanter*, *quas inter alia in Epiſtola S. Hieronymi ad Chromatium & Heliodorum deſtinata reperietis*, *qui per totum terrarum Orbem floruerunt*; *ut ſancta imitatio vos provocans ad Caeleſtia Regna perducat*. His verbis Martyrologii ſui Occidentalis lectionem a Caſſiodoro commendari contendit Florentinius, jiſque Epiſtolae, quam excutimus, fidem ac ſinceritatem vindicari. Quorum mihi quidem neutrum probatur. Nam Caſſiodorus eam lectionem Monachis ſuadendam ſuſcepit, ex qua idonea Vitae ſancte inſtituendae documenta adriperent, cujuſmodi fructum ex vitis Patrum, confeſſionibus Fidelium, & paſſionibus Martyrum illis pollicebatur; neque earundem Hiſtoriarum lectionem qualemcumque, ſed conſtantem inſinuat. Quod in Martyrologium Florentinianum cadere non poteſt, ex cujus nimirum lectione, etiam millies repetita, nihil aliud addiſcas, quam eo die Martyres aliquot obiiſſe, plerumque nec mortis genere, nec loco ipſo paſſionis expreſſo. Quare ipſi Florentinio in admonit. praevia 5. dicitur *Martyrum Nomenclator*. At Caſſiodorus quum ait: *Paſſiones Martyrum legite conſtanter*, non publicam in Divinis Officiis, ſed privatam lectionem ſpectabat, ex qua pietatis ac fortitudinis exempla Monachis ſuppeterent. Quam etiam lectionem S. Nilus Monachus Epiſt. I. lib. 4. ſuadebat Diſcipulo ſuo Ἀναγίνωσκε τὴν νέαν διαθήκην, Μαρτυρικὰ ὁμοῦ, καὶ τὸν βίον Πατέρων, σοὶ τὰ γεγυμνικὰ, καὶ πολλὴν ὠφέλειαν κερδήσῃ: *Lege novum Teſtamentum, & Acta Martyrum, & Vitas Patrum cum dictis Seniorum, magnumque ex ea lectione capies fructum*. Quod quam longe abſit a Florentinii Martyrologio ſola illius lectione conſtabit. Idque ut Lectorum oculis ſubjiciam, unum aut alterum ejus diem, in quam, haec ſcribens, forte incido, deſcribam: *Kalendis Martii: Natalis Sanctorum Leonis M. Abundanti. Adraſti. Caraſi. Nicofori. Donatellae. Et*

Digitized by Google

aliorum. In Africa Atriani. Victuri. Secundilae. Maſſilia Hermetis. Gitthei. Felicis. Enucculi. Januarii cum aliis 24. Andegavis Civitate depoſitio S. Albini Epiſcopi. Rurſus VI. Nonas Martii. Natalis Jorgii. Herolii. Abſalomi. In Caeſarea Cappadociae Lucii Epiſcopi. Primitivi. Secundolae. Januarii. Quid ex hoc nominum indiculo Monachi haurirent, quo Monaſticas exercitationes & Chriſtianas virtutes alerent, ego certe non video.

Puto igitur aetate Caſſiodori Epiſtolam Hieronymi praefixam fuiſſe Paſſionalibus, ſive collectis Martyrioram hiſtoriis, eoque factum eſſe, ut Caſſiodorus in Epiſtola Hieronymi Paſſiones Martyrum legendas Monachis indicaret. Uſus enim invaluerat, ut non ſolum illuſtrium Scriptorum nominibus famam & authoritatem ſpuriis operibus conciliare niterentur impoſtores, ſed Epiſtolas quoque eorumdem confingerent & obtenderent; quod praeſertim Hieronymo ob celebritatem eruditionis & multiplicem ſacrarum rerum ſcientiam contigit. Ita, qui vitas Pontificum, & Canonum collectiones paſſim exſtantes conſarcinarunt, Epiſtolas Hieronymi & Damaſi, nec non Auguſtini, & Hieronymi ſuppoſuerunt, & praeſcripſerunt, ad quarum exemplum adcedunt Epiſtolae, de quibus diſputamus.

Caſſiodorus igitur quum in fronte ſui Paſſionalis exſtantem Hieronymi epiſtolam haberet, totam illam Paſſionum collectionem Epiſtolae nomine indicavit. Nam Epiſtolae nomine conſignatos fuiſſe Commentarios ipſos & Libros, qui ad alios mitterentur, quorum rogatu conſcripti eſſent, ſive quibus eſſent more Epiſtolarum inſcripti, jam eſt doctis Viris obſervatum in libro Cypriani de Unitate Eccleſiae, in opere Hieronymi de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & in libro adverſus Helvidium: cujus conſuetudinis rationem adfert Auguſtinus lib. 2. Retract. cap. 20. de duobus libris ad Inquiſitiones Januarii: *Quorum*, inquit, *prior Epiſtola eſt; habet enim in Fronte, quis ad quem ſcribat.* Quamobrem quum Paſſiones Martyrum legendas in Epiſtola Hieronymi laudat Caſſiodorus, non Pſeudepigraphum epiſtolam Paſſionibus praefixam, ſed Paſſionale ipſum Epiſtolae adpellatione deſignatum commendat. Ac propterea quum Baronius ſuppoſitae Epiſtolae authoritatem explodit, non refragatur Caſſiodoro, Paſſionum lectionem ſuadenti.

At dicat quis, Epiſtola Hieronymi diſerte adfirmat, in ea collectione non fuiſſe explicatum quid quiſpiam, & a quo paſſus ſit, quorum ſuppliciorum genere coronatus. Quae verba Florentinius in rem ſuam expendit, ac Valeſius Romani Martyrologii antiquitati objecit; proindeque non potuiſſe epiſtolam illam fuſioribus Martyrum paſſionibus, ſed contractioribus tantum Martyrologiis praemitti. Atqui hoc argumento nedum non adducor, ut credam, Caſſiodorum ad legenda conſtanter nuda Martyrum nomina Monachos fuiſſe cohortatum; ſed novum potius Epiſtolae vitium deprehendo, hanc nimirum Euſebiani operis fabulam fuiſſe pro collectionum diverſitate aliter atque aliter interpolatam. Ac Paſſionalibus quidem jam aetate Caſſiodori praefigi conſueviſſe fabulam de omnium Provinciarum Martyriis ab Euſebio enarratis; in Martyrologiis vero additum fuiſſe brevitatis praetextum, ad avertendum ſcilicet Lectoris faſtidium. Quod ipſum impoſturam rurſus detegit eo argumento, quo paſſim interpolationes in veterum libris deprehendi ſolent; quod videlicet cum authoris propoſito, vel oratione non cohaereant. Quum enim Chromatii & Heliodori votis ſingulorum menſium, ſingulorumque dierum feſta & Martyrum nomina, in quorum memoriam Sacrificium offerretur, ſe conſcripſiſſe Pſeudohieronymus profiteatur, addit: *Conſiderans inter innumerabiles turbas lectoris animum intra unum menſem poſſe laſſeſcere &c.* Quid haec ad lectorem, ſi in Sacrificio memoria Martyrum recolenda erat? An vero de Clerico lectore loquitur, qui Eccleſiaſticas Scripturas in Conventibus recitabat? At quorſum prolixitas menſis, ſi non ſimul eodem die nomina, & acta totius menſis recitanda erant, ſed per dies ſingulos ea dumtaxat, quorum memoria incurrebat? Nec dubito, quin ſola Epiſtolae lectione quiſquis viderit brevitatem, ejuſque rationes importune inculcatas, & Martyrologii characteres praeter Chromatii & Heliodori poſtulationes ſtudioſe adcurateque deſcriptos, ad noſtram de fabulae interpolatione ſuſpicionem adcedat.

Sf

Digitized by Google

Si cui vero conjecturae noſtrae minus probentur, & Caſſiodorum velit ſiccam illam jejunamque Martyrum nomenclaturam Monachis conſtanter legendam propoſuiſſe; fuerint quidem Epiſtolae quales nunc habemus praeſcriptae Martyrologio, quo Caſſiodorus utebatur; ſed ita tamen, ut non omnia Martyrologia illas praeferrent. Nam procul dubio iis, quae Romae uſui erant tempore Gregorii, fabulae hujuſmodi non haerebant; quum ignoraret Pontifex Sanctiſſimus, quae de Euſebii opere, ex fide nimirum Pſeudohieronymi ſcripſerat Eulogius. Utrum autem Caſſiodorus Epiſtolae illius νοθείας ſubodoratus fuerit, adfirmare non audeo; ſcimus enim, ſuppoſita ſcripta quum primum in lucem emerſerunt, doctiſſimis etiam Viris illuſiſſe, quae procedente tempore falſitatis comperta ſunt.

Antequam ſermonem de ſuppoſitis Epiſtolis dimittamus, locum Antipatri Boſtrenſis lib. 1. adverſus Apologeticum Euſebii pro Origine praeterire non debemus; ubi tametſi de Actis Martyrum Conſtantino jubente Caeſaream advectis verbum nullum faciat, agnoſcit tamen, Euſebium ad ſcripta colligenda Imperatoris ope adjutum. *Ego vero*, inquit, *Euſebium quidem plurimarum rerum ſcientia inſtructiſſimum fuiſſe fateor, nec ex veterum ſcriptis quicquam illum latuiſſe. Uſus enim Imperatoris ſubſidio atque ſuffragio, cuncta, quae ubique erant facillime potuit congregare.* Βασιλικῇ γὰρ συμπραγείᾳ χρώμενος, εὐδίως τὰ πανταχοῦ παρ' ἑαυτὸν συνάγειν ἠδύνατο: Quae ab eodem ſuppoſitarum Epiſtolarum fonte ducta eſſe nemo non videt. An vero floruerit ante Caſſiodori aetatem Antipater, definire non audeo. Claruiſſe circa annum Chriſti 460. ſcribit Cave. Sed Petrus Daniel Huetius lib. 2. Origenianorum ſect. 3. num. 17. *De hujus Antipatri aetate*, inquit, *diu ac multum mihi quaeſita id ſolum hactenus potui deprehendere, Euſebio, quem ſugillat, recentiorem fuiſſe; Joanne Damaſceno, a quo laudatur, vetuſtiorem.* Quin autem ille ſcripſerit, poſtquam Epiſtolae confectae fuiſſent, & manibus legentium tererentur, non ambigo. Plurimarum autem rerum ſcientiam & veterum Scriptorum cognitionem, quam laudat Antipater, non a fabuloſa, Conſtantini ſuffragio, facta collectione hauſit Euſebius, ſed partim a doctorum Virorum conſuetudine, Dorothei praeſertim & Pamphili; partim ab aſſiduitate verſandi inſtructiſſimam Pamphili Caeſarienſem Bibliothecam, & Hieroſolymitanam ab Alexandro Epiſcopo conditam, quam ſibi adjumento fuiſſe, memorat lib. 6. cap. 20. Aliter ſero nimis ſapere coepiſſet Euſebius, ſi Conſtantini opem ad ſcripta comparanda praeſtolari debuiſſet. Libri enim, in quibus ſuam Euſebius lectionem eruditionemque multiplicem celebravit, nimirum Chronica, Demonſtratio, ac Praeparatio Evangelica, & Hiſtoria Eccleſiaſtica, conſcripti ſunt multo ante, quam Conſtantinus authoritatem operamque ſuam Euſebio commodare potuiſſet.

CAP. V.
Quid de Euſebianae Collectionis mole & interitu pronunciandum?

Qui Epiſtolae Pſeudohieronymi fidem ſequuntur ac tuentur, maxima difficultate laborant, ut ſe a graviſſimo Baronii argumento explicent. Nimirum fuiſſe immenſae molis futuram collectionem illam, ac tot libros impleturam, quot capere vix totus mundus potuiſſet, ſi omnium Provinciarum, quacumque Romanum Imperium patebat, Martyrum Acta collegiſſet, & Paſſiones enarraſſet Euſebius. Nos autem fabula Imperatoriae juſſionis, Actorumque ad Euſebium undique convectorum ad liquidum jam perducta, molem ejus Collectionis, quam Euſebius ipſe memoravit, ex ejuſdem Operibus inveſtigabimus.

Ac primum Euſebii ingenium noſſe oportet. Is enim *quum ſatis diligens laudator eſſe ſoleat operum ſuorum, & ad eorum lectionem ſtudioſos ſubinde rejiciat*, ut jam obſervaverat Valeſius in Praefat. de Vita & Scriptis Euſebii; ubi hoc argumento conjicit, libros contra Porphyrium fuiſſe poſt Hiſtoriam Eccleſiaſticam ab Euſebio elaboratos, quia nimirum lib. 6. Hiſt. quum Porphyrii locum contra Chriſtianos adtuliſſet, librorum ſuorum mentionem nullam fecerit. Quum, inquam, hoc fuerit in more poſitum Euſebio, idque fecerit in Martyrio Pionii, Apollonii, & Lugdunenſium, non temere putamus, illum fuiſſe collectionem ſuam indicaturum, ſi quae Acta in ipſam contuliſſet, quae inſignes Martyrum victorias complecterentur, aut ad illuſtrandam Perſequutionum, quas deſcribebat, hiſtoriam conferrent. Age igitur Euſebium de Perſequutionibus ante Diocletiani tempora differentem adeamus, ut ex ipſo diſcere liceat, quaenam Acta collegiſſe videri poſſit.

Digitized by Google

Martyrum quidem, qui ſub Marco Antonino Vero immani Perſequutione ſaeviente occubuerunt, preter eos, qui in Galliis decertarunt, quorum Paſſiones ſe collegiſſe ait, nulla videtur Acta habuiſſe, quum ſcribat in Prooemio lib. 5. *Annus agebatur ſeptimus decimus Antonini Veri. Quo tempore quum in nonnullis terrarum partibus violentior adverſus noſtros perſequutio commota eſſet ex incurſione popularium, innumerabiles prope Martyres per univerſum Orbem enituiſſe, ex iis, quae in unica Provincia contigerunt, conjicere eſt.* Si tot illorum Martyrum Acta collegiſſet, non conjecturam a Gallis Martyribus ductam, ſed Actorum fidem adlegaſſet, ſicut Gallicana Martyria ex Actis recitat, & in Actis ab ſe collectis plenius legenda docet. Nullius praeterea, qui ſub Commodo coronatus eſt, Martyris, praeter unius Apollonii, quem in ſuam ἀναγραφὴν conjeciſſe ait, videtur Acta collegiſſe. Quamquam enim Apollinaris Hierapolitani verba de Martyribus Cajo, Alexandro, aliiſque recitat, de illorum tamen Paſſionibus nihil addit.

In Perſequutione Severi *per omnes ubique locorum Eccleſias ab Athletis pro pietate certantibus illuſtria ſunt confecta Martyria*, inquit initio lib. 6. Sed utrum Acta illorum apud ſe habuerit, nullo judicio licet arguere. Ex diſcipulis quidem Origenis ſex Martyrio functos narrat; ſed unde eorum exitum acceperit, non docet; imo quintum, cui nomen Sereno, diſerte fatetur capite truncatum, fama teſte, ſe ſcribere; ὡς λόγος ἔχει: Heroidem vero, quam ſexto loco memorat, ex Origenis ſcriptis didicit, igni abſumtam: ὥσπερ φησὶν αὐτός. His ſeptimum adcenſet Baſilidem, eique Potamienam, quam vocat celeberrimam, adjungit; utriuſque autem Martyrium ex aliorum ſermonibus, non ex Actis ſe exponere non obſcure ſignificat. Cap. 28. ejuſdem lib. 6. de Maximini Perſequutione ſcribens, nullum in eo Martyrem adpellat; ſed Ambroſii dumtaxat, & Protoctati confeſſionem laudat ex aliorum dictis: κατέχει λόγος.

De Martyribus ſub dira Decii Perſequutione nihil adfert praeter Epiſtolas Dionyſii Alexandrini ad finem uſque lib. 6. Itemque de Galli Perſequutione initio lib. 7. non aliter Martyres explicat ſub Valeriano lib. 6. cap. 10. quam verbis ejuſdem Dionyſii, poſt cujus longa & inſignia de Martyribus fragmenta narrat cap. 12. Priſci, Malchi, & Alexandri Martyrium; ſed rumoribus & fama acceptum, ut verba illa inſinuant: Τέτους φασὶ κατ' ἀγρὸν οἰκοῦντας &c. His quartam mulierem ne nomine quidem ſibi notam ex aliorum narrationibus: Ἔτι πρὸς τούτοις γυναικόν τινα κατὰ τὸν αὐτὸν διωγμὸν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, τὸν ὅμοιον ἱστορεῖσιν ἀγῶνα διαπλήσαι. *Praeter hos mulierem quandam in eadem Civitate* (Caeſarea) *Perſequutionis hujus tempore ſimili certamine perfunctam narrant*. Quae de Marino Caeſareae Palaeſtinae functo narrat cap. 15. potuit ex Actis, in patria nimirum ſua Euſebius haurire, ſed adfirmare non habeo. De fratribus per peſtem, genere quodam Martyrii, extinctis cuncta refert verbis Dionyſii. Atque haec de Martyribus, qui ante Diocletiani Perſequutionem occubuerunt, quos antiquos adpellat, habet ille in Hiſtoria Eccleſiaſtica.

Quid igitur? Solos eos Martyres, quorum Acta in Collectione legenda memorat Euſebius, dicemus Syllogen illam antiquorum Martyriorum impleviſſe? Certe non videtur. Nam praeter Epiſtolam Eccleſiae Viennenſis, ac Martyrium Pionii & Apollonii nihil aliud collegiſſet atque edidiſſet Euſebius. At vero quum in Eccleſiaſtica Hiſtoria ſaepe ſcribat, in diverſis terrarum partibus innumeros Martyres partim incurſione popularium, partim edictis Principum & Praeſidum, ac Judicum ſententiis coronatos, facile putamus, non id ex incertis rumoribus, aut poëtica licentia, ſed Hiſtorica fide ex ſcriptis narrationibus, aut Eccleſiarum Epiſtolis, aut publicis tabulis adfirmaſſe, niſi forte, ubi teſtibus ac monimentis ejuſmodi deſtitutus non alios ſe authores praeter publicam famam habere ſignificat. Praeſertim quum certatim Chriſti fideles tunc temporis Agones Martyrum, quibus intererant, ſcriptis mandarent, aut a Notariis ſcripta coëmerent, & cum aliis Eccleſiis communicarent. Quae ſicut ad nos pervenire non exiguo numero potuerunt, ita quin potuerint ab Euſebio in eam curam diligenter incumbente colligi non dubitamus. Quod autem ſolam Viennenſium, Pionii, & Apollonii Hiſtoriam ex Collectione plenius cognoſcendam lectoribus inſinuet, narrationum illarum prolixitas, rerum geſtarum praeſtantia, & inſignis monimentorum claritas fecit; ubi vero Acta erant, cujuſmodi ſuperſunt plurima, quae conſuetas Praeſidum interrogationes, Martyrum reſpon-

Digitized by Google

reſponſiones, latam ſententiam, inlatamque necem, neque aliud praeterea, quod peculiari mentione dignum eſſet, complectebantur, Perſequutorum ſaevitiam commemoraſſe, & Martyrum multitudinem ac fortitudinem laudaſſe contentus fuit.

Conjecturam igitur ex adlatis Euſebii teſtimoniis facientes, haud temere, ut mihi quidem videtur, adfirmare licet, Codice uno, nec ſane magnae molis, totam illam Martyrum Collectionem conſtitiſſe; praeſertim quum Euſebius idem, ubicumque ſuam Collectionem indicat, ſemper veluti Codicem unum deſignat; ac de Lugdunenſium Epiſtola mentionem faciens, ait: Μετὰ χεῖρὸς ἀναλαβόντι τὸ σύγγραμμα, ὁ καὶ αὐτὸ τῇ τῶν Μαρτύρων συναγωγῇ ἐοικὸς ἡμῖν κατάλελεται: *In manus* autem *ſumere* Commentarium Collectioni inſertum, aperte innuit, eam fuiſſe Collectionis molem, quae poſſet in manus ſumi. Quod ſi addere lubeat MSS. Codices, praeſertim antiquioris ſcripturae, fere majoribus characteribus, quam noſtrates, fuiſſe exaratos, haud multa potuerunt uno illo Codice, qualem Euſebius innuit, Acta contineri.

Ut autem ad Collectionis interitum jacturamque deveniamus, praefari oportet, non eandem eſſe de Collectionibus, ac de aliis illuſtrium Scriptorum Commentariis diſperditis cognoſcendi judicandique rationem. Si enim Acta modo ſuperſint, etſi diſſociata, & diviſa, & ſeorſim edita, συναγωγὴν periiſſe non erit dolendum. In Collectionibus ſiquidem, quae ſingulis Actis coagmentatis conflatae ſunt, in quibus Collectoris neque ingenium, neque judicium, neque doctrina in ſcribendo adparet, complexio illa & coagmentatio, praeterquam ad lectoris commodum minimi refert, iiſque adcidere poteſt, quod in fluminibus paſſim uſuvenit, ut in minores alveos derivata ſine ullo aquarum detrimento nomen amittant. Fieri igitur potuit, ut Euſebianae Collectionis Acta, alia fortaſſe ab aliis deſcripta in recentioribus Collectionibus ſupereſſent, etſi nuſquam Euſebii nomen ſibi praeſcriberent, quod nimirum ne ipſa quidem Euſebii aetate ſibi praeſcripſerant, ut eſt a nobis ſuperius obſervatum. Conſueverunt enim Chriſtiani pro vario pietatis ſtudio alii ſibi alias Martyrum hiſtorias exſcribere, vel quod Martyris cujuſpiam patrocinio magis confiderent, vel exemplis magis adficerentur, aut Reliquias apud ſe haberent; ut proinde Acta Martyrum per vices temporum primum quidem apud Eccleſias aut privatos diſperſa, deinde ſtudioſorum ſolertia in unum collecta, rurſus vero in privatam utilitatem ſeorſim exſcripta, aliiſque ſubinde inquirentibus & colligentibus iterum in Paſſionalium corpus digeſta, & compacta, utrimque laudabilem Chriſtianorum contentionem ad Sanctorum memoriam cultum imitationemque teſtentur.

Quamobrem Euſebii Collectionem interiiſſe temere dolebit, qui non poſſit certo adfirmare, quaenam Acta, quibus modo caremus, in illa continerentur; nam aliter vel interiiſſe lugebit, quod nunquam exſtitit, vel amiſſum deflebit, quod prae manibus habet. Porro Acta plurima Euſebianae Collectioni abfuiſſe, nec illam magnae molis fuiſſe, ex ipſa Euſebii hiſtoria deduximus. Contra vero Acta exſtant plurima, quae dubitare nemo debeat, quin potuerint in eam Collectionem comprehendi. Nam Claudii, Aſterii, Mamantis, Nicephori, aliorumque praeſertim Aſiaticorum hiſtorias, quas ab Henſchenio, Mabillonio, Cotelerio, Ruinarto vindicatas habemus, quis inficietur, ab Euſebio colligi potuiſſe? Aut quis praefracte negaverit, potuiſſe ab illa ipſa toties memorata Euſebii Collectione ad nos propagari? quae quum nihil prae ceteris inſigne & inſuetum memoriae proderent, propterea fortaſſe nuſquam ab Euſebio memorata leguntur.

Tota proinde deploratae jacturae ſumma ad terna illa Acta redit, quae Collectioni inſerta fuiſſe, Euſebio teſte, dicimus, Lugdunenſium, Pionii, & Apollonii, quae quum inſignia fuerint, ut ſuperſtites reliquiae oſtendunt, non ſui modo, ſed totius etiam Collectionis deſiderio poſteritatem adfecerunt, veluti cetera quoque Acta pari rerum geſtarum claritate inſignita eſſent. De iſtorum igitur vicibus & fato pauca ſubjiciemus, ut quoad ejus fieri poteſt, aut deſiderii acerbitatem leniamus, aut jacturae gravitatem ad liquidum perducamus.

Ac primum quidem ſua opinione fallitur, qui deperdita luget Acta Pionii, quum adhuc in Collectionibus, etſi tantum Latine, ſuperſint; quae nimirum ex Simeone Metaphraſte ediderant Lipomanus, Surius, & Bollandus ad diem primam Februarii; emendatiora vero Theodoricus Ruinartus ad quatuor MSS. Codices exacta noviſſime vulgavit

ex

Digitized by Google

ex antiquiſſima interpretatione, quae ipſi viſa eſt aetatem Metaphraſtae ſuperare. Hunc autem eſſe Commentarium illum, ſive Epiſtolam, quam Euſebius in ſua Collectione legendam indicaverat, ejus verba demonſtrant, quibus ſumma capita rerum recenſet ac repraeſentat, quae cum Actis ſuperſtitibus ad amuſſim conveniunt: *Cujus ſingulas*, inquit, *confeſſiones, ac libertatem in dicendo, utque coram populis ac Praeſidibus pro fidei noſtrae defenſione peroraverit; conciones item de Inſtitutione fidei, praeterea cohortationes atque invitationes ad eos, qui perſequutionis tempore lapſi fuerant; adloquutiones etiam & conſolationes, quas in carcere poſitus adeuntibus ipſum fratribus adhibuit; quae ſuper his tormenta, quantoſque dolores ſuſtinuerit, clavorum inſuper confixiones, & mirabilem in medio rogo conſtantiam, mortemque denique poſt res omnes admirabiliter geſtas quum pleniſſime Epiſtola de ipſo conſcripta contineat, eos, qui volunt, ad ipſam amandamus antiquorum Martyriis a nobis collectis inſertam.* Qui autem Acta legerit, quin ad ipſa digitum Euſebius intenderit, non dubitabit.

Integram vero Lugdunenſium Martyrum Epiſtolam uſque ad ſeculum Chriſti ſeptimum, & Gregorii Turonenſis aetatem exſtitiſſe argumento eſſe poteſt, quod ipſe Gregorius de Gloria Martyrum cap. 49. & poſt eum Ado, & Notkerus ad diem 2. Junii non ſolum nomina octo & quadraginta Martyrum eo certamine functorum referant, ſed in ordines etiam pro diverſo mortis genere diſpertiant, quod ab Epiſtolae illius narratione hauſiſſe videntur. Niſi forte, quod mihi ſimilius vero eſt, praeter Epiſtolam Lugdunenſium, Acta quoque poſt eorum Martyrum triumphum conſcripta ſint, in quibus & mortis genera & Sanctorum nomina fuerint conſignata. Hanc conjecturam adſtruunt Acta ſincera SS. Alexandri, & Epipodii apud Bollandum & Ruinartum num. 2. ubi de Lugdunenſibus Athletis legimus: *Quorum plurimi diſtinctis paſſionibus atque nominibus ad ſuccedentium memorias pervenerunt. Nam poſt vaſtiſſimam Martyrum ſtragem, & ſaevientium paſſionum crudelitatem, de qua etiam Chriſti famuli, quos tunc illuſtriſſimae Urbes Vienna & Lugdunum tenebant, ad Eccleſias Aſiae & Phrygiae ſcripta miſerunt &c.* Quibus verbis praeter Epiſtolam alia indicantur Acta, per quae diſtinctis ordinibus & nominibus ad poſteritatis memoriam Martyres pervenerint.

Apollonii Martyrium, quod in ſua etiam Collectione emiſerat Euſebius, procul dubio legiſſe Hieronymum putamus. Nam Senatorem illum fuiſſe ſcribit; quod quum tradere omiſerit Euſebius, non aliunde, quam ex Actis hauſiſſe videtur Hjeronymus. Nec Joſephum Scaligerum probamus Hjeronymo refragantem, quod nimirum non fuiſſet Euſebius Senatoriae dignitatis mentionem praetermiſſurus, ſi ea inſignis fuiſſet Apollonius. Quum enim res illius & orationem in Senatu habitam in ſua Collectione cognoſcendam ſcripſerit, inde putavit, perſonam ac dignitatem Lectoribus poſſe innoteſcere. Praeterea quum Euſebius in hiſtoria nomen non exprimat nebulonis illius, a quo delatus fuerat Apollonius, Severo illi nomen fuiſſe ſcribit Hjeronymus, quod ex jiſdem Actis accepiſſe non dubitamus. Utcumque autem poſt Euſebium tam Epiſtola Lugdunenſium, quam Apollonii Acta ſuperfuerint, certe praeter Euſebiana fragmenta nullum eorum exſtat judicium; fortaſſe nimirum, quod praeter excerpta illa nihil haberent praeclarius: quod mihi quidem, praeſertim de Lugdunenſium epiſtola valde probatur.

Ex his, quae hactenus deduximus, conſequitur, non aliam ſupereſſe jacturae ſarciendae rationem, praeter eam, quam immortalis memoriae Clemens XI. ſapienter injerat, ſi qua ſcilicet Martyriorum monimenta externis linguis conſignata, & in remotarum regionum latebris ſepulta deliteſcant, inquirendo. Etſi enim fruſtra eſſet, operamque abuteretur, qui fore ſperaret, ut in Collectionem Euſebianam quaerendo incideret; merito tamen laetari debet quiſquis ea monimenta nanciſcatur, quae ſi minus adfirmare, ſuſpicari ſaltem poſſit, Euſebio fuiſſe aut collecta, aut cognita; vel certe digna, quae in pervulgatam illam Collectionem inſererentur, quaeque ejus Collectionis qualem demum cumque jacturam ſupplere poſſint.

AD.

Digitized by Google

ADMONITIO

In Martyrium SS. LUCIANI, & MARCIANI.

ACta SS. Luciani, & Marciani Martyrum, quae ex altera Codicis I. Chaldaici Nitrienſis Vaticani Parte, cui Titulus eſt: *Acta Martyrum Occidentalium*: in lucem proferimus, duas in partes dividi poſſunt. Prima ea continet, quae pius, & fidelis Author aliunde quam ex Actis publicis didicerat, quaeque ipſis Actis praemiſit, ut non ſolum horum Martyrum paſſionem, ſed & miram eorum converſionem, ac poenitentiam ad poſterorum notitiam tranſmitteret. Altera vero narrationis pars Acta ipſa complectitur, quae heic videntur referri, prout a Notariis publicis excepta ſunt. Vulgatis apud Latinos haec Acta praeferenda.

Ea Mombritius omnium primus typis vulgavit, & ex eo, ac duobus pervetuſtis MSS. Codicibus, quorum unus eſt Bibliothecae Colbertinae, alter vero inſignis Monaſterii Benedictini Silvae-majoris in Dioeceſi Burdigalenſi Theodoricus Ruinartus, cui praecipua hujus Admonitionis capita debemus. Utrobique autem eadem Acta obſcuro adeo, atque barbaro ſtylo ſunt conſcripta, ut vix, ac ne vix quidem pluribus in locis germanum eorumdem ſenſum percipere ſe poſſe, fateatur Tillemontius, Vir ceteroquin doctiſſimus. Haec vero, quae prae manibus habemus, quamquam injuria temporum ad calcem lacera, ac proinde mutila, litem de tempore, & loco horum Athletarum Paſſionis componere nequeant; ob narrationis tamen dignitatem, veriſimilitudinem, contractamque rerum geſtarum ſeriem, ea eſſe videntur, quibus ceu genuinis atque autographis Actis fides adhiberi merito poſſit. Nihil enim in illis, quod primigenium textum non redoleat, non prae ſe gerat: quibuſcum tamen vulgata a Mombritio, & Ruinarto facile concordarent, ſi rudes rerum exaggerationes demerentur, inverſuſque nativus autographorum Actorum orationis contextus reſtitueretur. Nonnullos id generis lapſus in Adnotationibus mox adjiciendis deſignabimus; alios vero, quemadmodum, & non mediocres ab Actis noſtris diſcrepantias, benevoli Lectoris diligentiae expungendos, conſulto relinquimus.

Quamvis autem SS. Luciani, & Marciani Martyrii hiſtoriam Graecis hucuſque ignotam eſſe, ex alto & Menaeorum & Menologii Baſiliani ſilentio evincatur; eorum tamen memoria in omnibus fere Latinorum Martyrologiis celeberrima ſemper fuit. Et Romanum quidem Martyrologium ad diem vigeſimum ſextum Octobris haec habet: *Nicomediae Sanctorum Martyrum Luciani, Florii, & Sociorum*. Quem in locum adnotat Baronius, Luciano a Beda addi *Marcianum, utriuſque vero Acta exſtare apud Mombritium Tom. 2. Vit. Sanctor.* Porro Acta, quae a Mombritio loc. cit. exhibentur, non alia certe ſunt, quam haec ipſa, quae ex Codice I. Nitrienſi Chaldaico eruta heic Latinitate donamus, ut ea conferenti luculenter patebit. Bedae, & Mombritio praeiverat S. Hieronymus in antiquis Martyrologiis, quae ejus nomine circumferuntur. Is enim, & ceteri Martyrologi, qui ipſum exſcripſere, uti Florus Eccleſiae Lugdunenſis Diaconus, tradunt ad eumdem XXVI. Octobris diem, Sanctos Lucianum, & Marcianum, in rogum conjectos, Nicomediae Martyrii lauream obtinuiſſe. *Nicomediae*, ait Martyrologium Flori, ad tres Codices MSS. exactum, *Natalis Sanctorum Martyrum Marciani, Flori, & Luciani, qui tempore Decii Imperatoris igni traditi ſunt ſub Sabino Proconſule*. Huic Martyrologio adſtipulatur Romanum, a Petro Galeſinio editum, quod ad praefignatum diem Octobris vigeſimum ſextum haec profert: *Nicomediae Sanctorum Martyrum Luciani, Marciani, Floriani* &c. Concinit & aliud Martyrologium Bibliothecae Barbarinae de Urbe, quod inter additiones ad Bedae, & Flori Martyrologia ediderunt Socii Bollandiani Tom. 2. Martii. Ad eum quippe XXVI. diem menſis Octobris feſtum SS. Luciani, Marciani, & Flori celebrat ipſiſſimis verbis: *Nicomediae*, nempe, *Natalis Sanctorum Martyrum Marciani, Flori, & Luciani, qui tempore Decii Imperatoris igni traditi ſunt ſub Sabino Proconſule*. Eorum memoria apud Graecos deſideratur. Celebris tamen apud Latinos.

Ex praemiſſis itaque jam extra omnem controverſiam conſtitutum eſſet, quo in loco Lucianus, & Marcianus Martyres occubuerint, Nicomediae, ſcilicet; niſi Galeſinius ad Martyrii locus.

Digitized by Google

ad praefatum diem Octobris vigeſimum ſextum eos a noſtris Nicomedienſibus diſtinguere videretur . Ibi enim praeter illos Martyres, quos cum ceteris Martyrologiis Nicomediae paſſos refert, eodem die poſt aliquorum Martyrum Africanorum commemorationem haec de aliis ſubdit: *In Africa item Beatorum Martyrum Luciani , & Marciani , qui in ipſo etiam Decianae Perſequutionis impetu pro fide dimicando , invicta pietatis defenſione coronantur* . Nonnihil etiam nobis negocii faceſſit laudatum Bibliothecae Barbarinae Martyrologium, quod licet vigeſimo ſexto Octobris die SS. Luciani, & Marciani memoriam recolat; praecedenti tamen die, jam *Paſſionis Sanctorum Luciani, & Marciani* meminit. Hiſpanorum denique Martyrologii Author, Tamayus Salazarius ad diem 26. Octobris contendit, Lucianum, & Marcianum, de quibus praeſens eſt quaeſtio, Cives fuiſſe Urbis Vicenſis in Tarraconenſi provincia, in eaque Martyrium conſummaſſe,quorum etiam ſacras Reliquias ibi hactenus exſtare obſervat. Id autem probare ſibi videtur ex illius Urbis Eccleſiae traditione, quam ex ipſius *antiquo Breviario, ex vetuſtiſſimo Flore Sanctorum MS. atque ex Scriptura in Archivo ejuſdem Eccleſiae reperta* deducit. Salazario ſuffragatur Ferrarius, qui in Catalogo Generali Sanctorum eodem die 26. Octobris ſic habet: *Vici in Hiſpania Sanctorum Martyrum Luciani, & Marciani ſub Decio*. Quod in Notis ſe ex Tabulis Eccleſiae Vicenſis accepiſſe teſtatur. Porro Vicus, vulgo *Vich*, urbs eſt Cataloniae parva quidem, ſed Epiſcopali ſede ornata . Ejus Antiſtes ſaepius *Auſanus Epiſcopus* dicitur, quod Auſae, celebri olim Urbi, Vicus ſucceſſerit.

Verum I. Galeſinius, & Author Martyrologii Bibliothecae Barbarinae cum Martyrologio Romano adprime conſentiunt, Sanctorum Luciani, & Marciani Martyrii locum Nicomediam diſertiſſime deſignantes . Quum autem alios ejuſdem nominis Martyres alibi laurea redimitos obtrudunt, abeſt immenſum, ut exinde Martyrologiorum cum Romani, tum S. Hieronymi, Bedae, & Flori authoritatem elevent. Quo enim antiquo teſtimonio ſuam nuperrimi Scriptores ſententiam confirmant, quae nec ſecum conciliari poſſet, niſi alios, atque alios Lucianos, ac Marcianos effinxeris, in Deciana Perſequutione interemtos? Secundo Tamayus Salazarius monimento certo haud quaquam innititur, quum illud unum ſit, privatum, & Eccleſiae ipſius, quae, ut idem Author adfirmat, in Reliquiis eorumdem Martyrum adſervandis gloriatur. Quamvis autem Ferrarius in notis ad praeſignatum diem dicat, corpora SS. Luciani, & Marciani in Urbe Vico jacere; ſubſcribit tamen Galeſinii Martyrologio, in quo hi Martyres in Africa paſſi perhibentur. Quod quam alienum ſit a ſubleſta Salazarii opinatione nemo eſt, qui non videat . Attamen Tabulas ejuſdem Eccleſiae Vicenſis inſpexerat ipſe Ferarius. Nec quemquam movere debet, quod Martyrologia fere omnia Sanctis Luciano, & Marciano Florum, ſeu Florianum, alioſque Martyrii Socios adjungant: Acta vero noſtra horum dumtaxat duorum mentionem habeant . Qui etenim Luciani & Marciani Acta conſcripſit, id unum, ſicuti ex ejus Prologo liquet, ſibi propoſuit, ut beneficentiſſima omnipotentis Dei miſericordia in mirifica horum Martyrum converſione, & poenitentia celebraretur; ac proinde reliquos, ſi qui fuerint, eorum Martyrii ſocios, quod tam ſplendide, cumulateque ad id argumentum minime referrentur, ratus eſt praetermittendos. Quid quod nec in recenſendis Luciani, & Marciani ſociis Martyrologi ſecum conveniunt; Florus enim, & Galeſinius unum Florum, ſeu Florianum iis adjungunt, Martyrologium vero Romanum plures Anonymos deſignat.

Et tempus. Porro etſi Lucianum, & Marcianum ſub Decii Imperatoris Perſequutione, quae Octava fuit, & cujus initium anno a Partu Virginis 249 quo utrumque Philippum Decius jugulavit, conſignatur, Martyrii palmam adeptos fuiſſe, inficiari non poſſumus, quum id in Actis, a Mombritio, & Ruinarto vulgatis expreſſum habeatur; quo tamen eorum mors anno contigerit, incompertum nobis eſt. Paullo certiores de ipſorum Martyrii die eſſemus, ſi Codices MSS. ex quibus eorumdem Acta Ruinartus protulit, & cum Codice noſtro, & cum Mombritio, & ſecum ipſi concordarent. Codex enim Silvaemajoris tum in Actorum capite, tum in fine eoſdem Martyres VIII. *Kalendas Novembris* paſſos fuiſſe, diſerte refert, cui & Martyrologium Barbarinum ſuffragari videtur. Colbertinus autem Codex cum Mombritio, ceteriſque Martyrologiis ſupra laudatis eorum Martyrium ad diem ſequentem rejiciunt. Noſter demum Chaldaicus Codex Nitrienſis I. in

Digitized by Google

in titulo Actis praefixo, ex calligraphi fortaſſe incuria, ad 26. Novembris. Ceterum Graeci in Menaeis & Menologio Baſiliano, uti & Synaxarium Syrorum, & aliquot Martyrologia Latina cum Romano, Marcianum Martyrem die VIII. Kalendas Novembris concelebrant: ſed hunc a noſtro Marciano alium eſſe, nemo dubitat. Is quippe eſt Marcianus Cantor, & Lector Sacrarum Scripturarum, qui cum Martyrio Subdiacono ſub Conſtantio Imperatore, agente Macedonio Conſtantinopolitanae Sedis invaſore, a Philippo Praefecto Conſtantinopoli interfectus eſt. Uterque fuerat Beati Pauli, ejuſdem Urbis Epiſcopi, qui & ipſe Arianorum inſidiis periit, domeſticus & contubernalis; de quibus agit Sozomenus lib. IV. Hiſt. Eccleſ. cap. 2. & 3. Iidem dicti ſunt *Sancti Notarii*, ut ſcribit Menologium Baſilianum, & Cangius obſervavit lib. IV. Conſtantinop. Chriſtianae pag. 130. ubi de illorum Eccleſia.

Marcianus a Graecis laudatus, alius a Nicomedienſi.

Demum praecavenda eſt eorum adlucinatio, qui Sanctum Cyprianum, olim etiam magicae fraudis doctum, cujus memoria in Sacris Eccleſiae Faſtis ad diem vigeſimum ſextum Septembris recolitur, cum noſtris hiſce Martyribus confunderent. Quamquam enim utrorumque Acta parum a ſe invicem diſcrepare videantur; Cyprianus tamen, Diocletiano imperante, Martyrium cum Juſtina Virgine, cujus opera ad fidem converſus fuerat, conſummavit. Praeterea ex Mago quidem Chriſtianus factus, verum inde Diaconus: mox, ſi fides Tillemontio habenda, Epiſcopus Antiochiae, ejus ſcilicet, quae *Semiramis* dicebatur, quaeque Syriam inter & Arabiam ſita, renunciatus fuit, non vero Epiſcopus Carthaginenſis; uti fabulantur Graeci, qui Cyprianum illum, S. Juſtinae acrem amatorem cum celeberrimo & ſanctiſſimo Eccleſiae Doctore Cypriano Carthaginenſi Epiſcopo perperam confundunt.

Acta Cypriani ab his omnino diverſa.

MARTYRIUM

Sanctorum LUCIANI, & MARCIANI.

Die XXVI. Novembris.

Anno Chriſti circit. 250. ſub Decio Imp.

Scriptoris Prologus.

QUEMADMODUM Natura monſtrante videmus e ſpinis germinare roſas, & cognata vepribus provenire poma; ita Sacrae Literae nos docent, ibi ſuperabundaſſe gratiam, ubi abundaverat malitia; & ubi dominata fuerat inquitas, eo juſtitiam ſuperveniſſe. Ubi enim nequitia peccatores ad perpetranda flagitia adlexit, & compulit, ibi gratia eiſdem poſtmodum reſipiſcentibus fores aperuit ad ſalutarem poenitentiam. *Rom.* 5. 20.

Lucianus, & Marcianus Magi.

Haec praemiſimus, dicturi de Sanctis Martyribus LUCIANO, & MARCIANO, qui velut fructuoſae arbores e peſſimo ſolo propriae nequitiae germinarunt, indeque ad egregia facinora cogitationem intendentes, Cedros juxta fluenta

enta ſuccreſcentes amplitudine, atque ſublimitate ſua viſi ſunt coæquare. Invocantes quippe nomen Dei Jacob, veri Iſraëlis adpellationem commeruerunt; neque id gratis, ac ſine labore ſunt conſequuti, ſed cruento propriorum corporum ſacrificio. Ambo olim vitam duxerant flagitioſam, ſine ſpe, ut ajunt, & ſine Deo; inanimum ſcilicet Deorum cultu impliciti, immundis Daemonibus ſeſe addixerant. Neque in hoc uno errare contenti, ſed caeca ulterius acti libidine, atque amentia, in alia quoque ſcelera ſeſe praecipites dederant, moreſque corruptiſſimos, ſempiternum eis interitum adlaturos. Veneficam artem idcirco edidicerant, explendae libidini utilem fore rati, omniaque ejuſdem artis nefanda myſteria ex malorum ingeniorum inſtitutione, atque ſuggeſtione profecta hauſerant. Hiſce itaque artibus, malis Daemonibus inſtigantibus, & auxilia praebentibus, mulierum pudicitiam expugnare, ob leviſſimas injurias acerrimam vindictam ſumere, & adverſantibus maxime infeſtos, atque terribiles ſe praebere: ſimplicium mentes corrumpere, aliis vitam eripere, nemini parcere. Ita factum eſt, ut non ſine metu a pleriſque ſpectarentur, nec facile invenirent qui ad ipſorum conloquium, congreſſumque venire auderet; ſi cui vero forte occurrerent, obvii quique oculos alio deflecterent, ipſorum adſpectum palam averſati. Immanis ſcilicet eorum impietas ex vultu ſe ſponte prodibat, jamque univerſae civitati permoleſta, atque intolerabilis videbatur.

Aſt Optimus Deus illorum nequitiam ultra procedere minime eſt paſſus, nec tulit ille amator hominum, ut ambo iſti peccatores ad exſtremum uſque vitae diem in ſuis flagitiis cum plurimorum miſerabili exitio contabeſcerent; ſed multis miſerationibus ſuis uſus, in bonitate ſua illorum malitiam increpuit, atque compeſcuit, ut ipſos quidem ab impie-

impietate avocaret, universam vero civitatem ab eorum infestatione liberaret. Quae autem conversionis illorum ratio exstiterit, paucis exponemus.

Convertuntur. 1

Versabatur in eadem Urbe [1] Virgo quaedam Christiana, quae posthabitis nuptiis virginitatem suam Deo obligaverat [2]; erat illi corporis egregia forma, quam tamen animi pulchritudo, ex integerrima ipsius in Deum fide proveniens, longe superabat. Hanc ergo modestissimam Virginem Lucianus, & Marcianus, secundum morem stultitiae suae, deperiere; quumque honestissimam Dei ancillam ad sua vota trahere frustra persaepe tentassent, veneficiis, & incantationibus negocium confectum iri sperabant. Malis itaque Daemonibus cupiditatum suarum administris arcessitis, jubent Virginem ad se quamprimum adduci. At illi Virginis fidem, atque virtutem infringere neutiquam valuerunt; fide siquidem sua Christiana puella, & Crucis signaculo, velut impenetrabili armatura, tegebatur: idque iidem nefarii Spiritus, quandoquidem imperata perficere, Virginemque expugnare nequiverat, fateri coacti sunt, quum dicerent, negocium illud esse supra vires suas. Quoniam vero Lucianus, & Marcianus vehementer dolebant, artem suam Virginis virtute superatam, malos illos Genios interrogabant, urgebantque, ut edicerent, cur, quum cetera hujusmodi facile expedire solerent, hoc unum praestare nequivissent [3]. 3

Responderunt pessimi Spiritus: Illos profecto omnes, qui vanis erroribus impliciti, Deum ignorant, expugnare, & sub jugo mittere nec laboriosum nobis, nec difficile est; istam autem Dei Virginem, quae a Jesu Christo invicto Domino custoditur, nulla vi, nulla arte vinci a nobis posse, ingenue fatemur. Eo inexpectato responso Lucianus, & Marcianus perculsi, atque subito Divinitus veluti immisso pavore conterriti,

in terram pene exanimes conciderunt: tum Daemonibus procul abactis, secum ipsi de re sua deliberare coeperunt; superno scilicet lumine eorum mentibus inlapso, atque ab errore ad veram fidem iter monstrante; sic autem interse in communi caussa dissserebant: Consentaneum utique nostris rationibus magis fuerit, ut, qui Daemones devicit, suaeque potestati subditos habet, utpote Deo vero ipsi serviamus, & Jesum Christum Filium ejus colamus. Hac itaque rectissima cogitatione usi, reliquum vitae suae tempus in excolenda vera pietate impendere constituerunt.

Jesus Christus Filius Dei.

Protinus ergo nefariae artis adparatu, librisque concrematis, ad omnem honestatem, modestiamque se ipsos posthac conformare, atque componere studuerunt; quaesitoque adeo procul ab urbe, atque ab omni hominum frequentia secessu in solitaria, desertaque loca sese abdentes, magna cum vitae asperitate ibi Deo servire, & contractas praeteritae vitae licentia noxas piis exercitationibus expiare decreverunt [4]. His itaque, & ejusmodi moribus diu exerciti, omnibus mortalibus suam in Christum fidem testatissimam facientes, ita demum in timore Dei, atque in sancto proposito confirmati, susceptam Religionem, quamque didicerant, veritatem absscondere nefas esse rati, operam suam ad aliorum utilitatem, atque eruditionem conferre statuerunt. Obvios idcirco quosque seu data, seu captata occasione instituere, & ad veri Numinis agnitionem, cultumque traducere nitebantur, non paucis ipsorum in melius mutationem aegre ferentibus, atque velut de re inaudita, ac pene incredibili stupentibus: quî nimirum fieri potuisset, ut qui modo nefariae artis questu vivebant, & in veneficiis, atque incantationibus continuo versabantur, Daemonumque malorum exsecrabili commercio implicabantur, repente Christum invocare coepissent,

4

Christianam Fidem praedicant.

ſent, & mores, quos alte imbiberant, protinus exuiſſent, nec latas adverſus Chriſtianae profeſſionis homines leges, aut ſtatutas illis poenas ullatenus formidarent.

Ad Praeſidem adducti.

Eo itaque paullatim rumore percrebreſcente, reque Magiſtratibus delata, a lictoribus comprehenſi Lucianus, & Marcianus ad Praeſidem [5] adducuntur, ſimulque eo jubente, in equuleo diſtenti, multiplici, eaque ſaeviſſima quaeſtione tentantur, ut abjectam reſumant ſuperſtitionem, atque Idolis Sacra faciant. Hi impetrata dicendi venia, in hunc modum Praeſidem ſunt adloquuti: Tunc in nos hiſce poenis animadvertere aequum fuit, Praeſes crudeliſſime, noſque etiam ultimo ſupplicio adficere, quum non paucis ab hinc diebus in omni ſcelerum, flagitiorumque genere volutabamur, publicam Civium quietem perturbantes, ac Matronarum pudicitiam tentantes, atque expugnantes. Nunc vero contra actum eſt: Nos enim noxia perpetrantes, atque tantorum criminum reos impune agere permiſiſtis. Jam vero quando ex illo flagitiorum coeno eruti, virtutem, ac veram pietatem conſectamur, crudeliſſime plectimur. Sed haec nobis adeo moleſta non ſunt, ut ingentis potius beneficii loco a Deo Bono nobis repenſa exiſtimemus, ipſique ſummas propterea gratias habeamus. Hoc enim obſequio nobis placatus, admiſſorum ſcelerum veniam propitius dabit, dignoſque efficiet, qui pro ipſius amore mortem obeuntes, aeternam vitam illam, quam pie, ſanctеque viventibus pollicitus eſt, certiſſime adſequamur. Perge ergo, ſceleſtiſſime Tyranne, & pro tua libidine nos tuis exerce poenis: non enim quae immaniter audes, ea pati refugit animus [6].

5

Dire vexantur.

Eorum conſtantia.

6

Igni damnantur.

Quibus verbis commotus Praeſes imperat, ut ab equuleo ſoluti, flammis tradantur, ratus, nulla cruciatuum acerbitate eos a propoſito abductum iri. Martyres vero ardentem rogum, & paratos

ratos tortores circumſpicientes, alacres in ignem proſiliere, flammiſque undique ſepti, gratiarum hymnos Deo decantare coeperunt, qui eos ab antiqua impietate revocatos, ad Martyrii coronam pro ſua ſumma bonitate perduxiſſet [7].

Deum conlaudant.

7

ܘܚܕ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܠܛܘܒ ܫܘܒܚܐ ܠܐܠܗܐ ܕܐܬܓܠܝ ܠܗܘܢ ܡܢ ܩܕܡ

ADMONITIO

In Martyrium Sanctorum VICTORINI, VICTORIS, & Sociorum.

Acta hucusq; ignota.

ACta Sanctorum Victorini, Victoris, Nicephori, Claudiani, Diodori, Serapionis, & Papii Martyrum, quae apud Bollandianos, ceteroſque omnes Martyriorum Collectores cum Latinos, tum Graecos, quos videre licuit, deſiderantur, en tandem ex Codice Nitrienſi Vaticano I. eruta, & Latinitate a nobis donata, in lucem heic emergunt.

Celebris tamen memoria, & cultus apud Graecos.

Porro etſi haecce Acta, quorum quidem ſinceritas, ac puritas ex ipſa eorum lectione prodit, in Nitrienſi Codice hucuſque delituerint; eorum tamen compendium, nonnihil certe interpolatum, in Sacris & Orientalis, & Latinae Eccleſiae Faſtis occurrit, in quibus eorumdem Martyrum memoria, diverſis licet diebus ac menſibus, celebris ſemper fuit. Menologium enim Graecorum, juſſu Baſilii Porphyrogenitae Imperatoris editum, horum ſeptem Martyrum Elogium ad diem Januarii trigeſimum primum ita refert: *Certamen Sancti Martyris Victorini, & ſex ſociorum. Decio Imperatore fuerunt iſti ex Urbe Corintho. Comprehenſi autem, & Tertio Proconſuli traditi, graviſſime torti ſunt. Victorinus enim eruto oculo dextro, manibuſque & pedibus abſciſſis, in ingenti mortario marmoreo contuſus, deceſſit: Victor praeciſa lingua, eadem ratione in mortario contunditur: Nicephorus tamdiu premitur, donec ſanguis e naribus erumperet; deinde per capillos ſuſpenſus, tandem in eodem mortario conciditur, quoad animam efflaret: Claudianus mutilatis manibus ac pedibus, & ſuſpenſus, ex hac vita diſceſſit: Diodorus igne conſumtus eſt: Serapion inverſo capite ſuſpenſus decollatur: Papias denique manibus pedibuſque amputatis, ſaxo adligatus, in profundum dejicitur.* Hactenus Menologium Baſilianum.

Menaea vero ſeptem hoſce Martyres ſemel atque iterum commemorant. Et primo quidem ad praeſignatum diem Januarii XXXI. in haec verba: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μνήμη τῶν Ἁγίων Μαρτύρων, Οὐικτορίνου, Οὐικτόρος, Νικηφόρου, Κλαυδίου, Διοδώρου, Σαραπίωνος, καὶ Παπίου, τῶν ἐν Κορίνθῳ. Οὗτοι ἐπὶ Δεκίου τοῦ Βασιλέως διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν συσχεθέντες, καὶ ἀχθέντες Τερτίῳ τῷ Ἀνθυπάτῳ ἐν Κορίνθῳ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλλάδος διέποντι. ἐν Κορίνθῳ γὰρ ὠμῶς οἱ ἅγιοι μετὰ πλείστας αἰκίας καὶ ἀνυποίστους, διὰ φόρων ἐδήσαντο πολῖται. Οὐϊκτορῖνος γὰρ καὶ Οὐίκτωρ, καὶ Νικηφόρος ἐν ὅλμῳ βληθέντες ἀπέδωκαν τὰς ψυχάς. Ὁ δὲ Κλαύδιος τμηθεὶς χεῖρας, καὶ πόδας, τῷ βίῳ μετέστη. Ὁ δὲ Διόδωρος τὸ διὰ πυρὸς ἐδήσατο τέλος. Σαραπῖνος δὲ τῷ κεφαλῷ ἀπετμήθη. Ὁ δὲ Παπίας καταποντισθεὶς διήνυσε τὸ μαρτύριον. *Eodem die* (Januarii XXXI.) *memoria Sanctorum Martyrum Victorini, Victoris, Nicephori, Claudii*, (ſic Claudianum corrupte vocant) *Diodori, Serapionis, & Papiae Corinthiorum. Hi, Decio imperante, ob Fidei in Chriſtum confeſſionem comprehenſi, & ad Tertium Proconſulem, Corinthi Graeciam Conſulari imperio adminiſtrantem, adducti. Ex Urbe autem Corintho Sancti emiſſi; & poſt plurimos, ac intolerandos cruciatus vario fine vitam clauſerunt: Victorinus, Victor, & Nicephorus in mortarium compacti, & contuſi, animas ediderunt: Claudius manibus pedibuſque truncatis, vita exceſſit: Diodorus exuſtus: Serapīnus capite plexus: Papias merſus, Martyrium abſolvit.* Eadem ferme apud Maximum Cytherorum Epiſcopum ἐν βίοις Ἁγίων leguntur. Adduntur praeterea hi verſus, quibus tota laudatorum Martyrum Paſſio indicatur.

Ὁλμωμέλη ζωῆς σωζομένους γενέσθαι
Ὤφθησαν οἱ ζωῆς, σώματος κείσῃ μέλη.
Καλὴν ἀπαρχὴν, Κλαύδιος τῷ Κυρίῳ,
Ἐκ σώματος δίδωσι χεῖρας καὶ πόδας.
Ἐν τῇ καμίνῳ καὶ τὸ τῆς πόνου σέβας·
Εἴσελθε Διόδωρε Μάρτυς καὶ σέβου.
Εἶτα ξίφους σίρξωσι τῷ φόβῳ βίου
Καὶ πᾶς Θεὸς σέρξει με τὸν Σαραπῖνον.

Λῦσαι

Λῦσαι θαλάσσης πικρὰ λυθρὰ Παπία.
Καὶ τῷ γλυκασμῷ τῆς ἄνω ζύφης τύχης.
Tres, membris in mortario contritis, facti generosi.
Adparuerunt hi tres membra Corporis Christi.
Illustres primitias Claudius Domino
E corpore dedit, manus & pedes.
In igne etiam datur certaminis corona:
Ingressus es, Diodore, & Martyr coronaris.
Dein, ὁ vita, contra timorem gladii te confirmabo;
Quemadmodum etiam Deus confirmavit Serapinum.
Lotus es, o Papia, in acerbis maris balneis,
Et dulcedinem adeptus es Caelestium deliciarum.

Iidem deinde Martyres ad quintum Aprilis diem tum primo loco, tum in adjunctis Odis celebrantur. Ita autem Menaea diem illum auspicantur: Μιᾷ τοῦ αὐτοῦ, ἡ. τῶν Ἁγίων Μαρτύρων, Κλαυδίου, Διοδώρου, Οὐϊκτορίνου, Παππίου, Νικηφόρου, & Σεραπίονος. *Eodem Mense* (Aprili) *die quinto. Sanctorum Martyrum Claudii, Diodori, Victoris, Victorini, Pappiae, Nicephori, & Sarapionis, qui*, ut in primis vesperis dicitur, Ὀφθαλμοὺς ἐκκεντόμενοι, καὶ δακτύλους κοπτόμενοι, καὶ πλευρὰς ξιόμενοι καὶ κρεμάμενοι, καὶ τὰ ὀστᾶ συνθλιβόμενοι, καὶ ξίφει τεμνόμενοι, μελισδὸν καὶ κεφαλήν, τῷ δολίῳ συνθλίψαντες, ὑπ᾽ ἠρνήσασθε τὸν Σωτῆρα τῶν ὅλων, ἐξοάνοις, ἐπιθύσατε ἀλόγως, Μεγαλομάρτυρες ἔνδοξοι. Σὺν Κλαυδίῳ πεμπόμενῳ, Νικηφόρον τὸν ἔνδοξον· τὸν Σεπτὸν Διόδωρον καὶ Οὐϊκτορα. Οὐϊκτορῖνον Παππίαν τε καὶ τὸν Σεραπίονα, τὸν ἑπταέριθμον χορὸν. τὸ πανάγιον ἄθροισμα, τὴν ὁλόκληρον, Ἐκκλησίαν τὸν δῆμον. Τὸν ἀπάσας τῶν δαιμόνων μυριάδας, ξίφει ἀνδρείας συγκόψαντα: *oculis expunctis, & digitis contusis, & lateribus adustis suspensi, & ossibus contritis, membratim gladio concisi sunt, aut capite plexi. Fraudulentia conculcata, non negastis Salvatorem universorum, non stulte sacrificastis Idolis, o magni, & glorioси Martyres. Veneremur igitur*, ut additur ibidem, *cum Claudio gloriosum Nicephorum, venerabilem Diodorum, & Victorem, Victorinum, Pappiamque, & Serapionem, chorum septenarium, sanctissimam congregationem, & Ecclesiae populum, omnibus ex partibus perfectum, plura Daemonum millium millia gladio fortitudinis conscindentes.* Ac multis hujusmodi recitatis, quae brevitatis caussa omittimus, ad Titulum: Σὺ Κύριε μου Φῶς, *Tu Christe Lux mea*; ista adjiciuntur; Μεγάλοις αἰκισμοῖς ὁμιλήσας Διόδωρε, ὑπέφερες ὀβελίσκων. πυρακτώσεις θερμῶς, ἀνδράκων τε κατάφλεξιν: Ἀσάλευτος τὸν νοῦν, Σεραπίων διέμεινας, χρεμάμενος καὶ βασάνοις. ὁμιλῶν πολυτρόποις, καὶ ξίφει τελειούμενος: Ῥομφαίᾳ τῷ ἰχθρῷ, ὦ Παππία ἀπήλυνας, ξιόμενος καὶ τοῖς ἅλοις, καθηλούμενος Μάρτυς, καὶ ὕδασι πεντούμενος. Τιμάω Σεραπίωνα, καὶ θεῖον Διόδωρον, Οὐϊκτωρῖνον, Παππίαν, Νικηφόρον, Κλαύδιον, καὶ Οὐίκτορ. ὡς τλὼ πλάνῃ, τῷ δολίῳ τελείως νικήσαντες: *Magnis flagris, vulneribusque adsuefactus, Diodore, sustinuisti obeliscos & gladios, alacri experimento toleraști carbonum exustionem. Et tu, Serapion, in tormentis suspensus, inconcussa mente permansisti, inter callidos ac versutos degens, gladio vitam finivisti. Hostiles, o Pappia, gladios sensisti percussus, & clavis confixus Martyr, & aquis maris submersus. Hymnis laudentur Serapion, Nicephorus, Claudius, & Victor, qui impostoras & fraudes perfectissime vicerunt.* Post celebratas dein variorum Martyrum memorias, de hisce Sanctis haec iterum referuntur: Παθεὶς Οὐίκτωρ, τὰς πλευρὰς κατεξάνθης ἔνδοξε. ὅλμῳ, συνθλασθεὶς, καὶ γλῶσσαν ἐκτμηθεὶς, ἀναμέλπων τετελέωσαι, ἀλογημένῳ εἰ ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης Κύριε: Ἰσχύϊ Μάρτυς, τῷ Θείῳ Πνεύματος Κλαύδιε νώτῳ, καὶ κοιλίας μάστιγας ὑποσὰς. σιαγῶνας συνθλιβόμενος, χεῖρας καὶ Πόδας τε ἐκσαφηνίσθης ὑμνῶν τὸν Κύριον: Μεγαλοφρόνως, ὦ Νικηφόρε δακλύλων στέρησιν, ὄντως ὑπομένας Μάρτυς γενναίως, συνθλιβὲν παντὸς τοῦ σώματος, νίκης δείγμα φερώνυμία ἀναδησάμενος: Σήμερον πιστοὶ συνελθόντες. Οὐϊκτωρῖνον τὸν γενναῖον. Κλαύδιον Παππίαντα θεῖον. Διόδωρόν τε καὶ Σεραπίωνα. καὶ τὸν σοφὸν Οὐίκτορα. καὶ Νικηφόρον μακαρίσωμεν: *Passus es, o gloriose Victor, lateribus excoriatis, atque in mortario confractus, & lingua exsciссa mortuus, cantando: Benedictus es, Domine, in templo gloriae. Fortitudine Divini Spiritus, o Claudi, toleraști, flagris humeros & ventrem caedi, maxillas percuti, ac manibus pedibusque abscissis, laudas Dominum. O Nicephore revera Martyr, sustinuisti & magna-*

Digitized by Google

gnanimus digitorum perditionem, & conſtans totius corporis contuſionem. Victoriae ergo diademate nomini tuo conveniente exornaris. Hodie magna fide adcedamns, & generoſum Victorinum, Claudium, & divinum Pappiam. & Diodorum, & Serapionem, & ſapientem Victorem, & Nicephorum beatos ac fortunatos praedicemus. Hactenus Menaea.

De eiſdem Sanctis Martyribus videtur eodem die v. Aprilis agi in Anthologio Graecorum his verbis: Τῶν Μαρτύρων Κλαυδίε, Διοδώρε, Θεοδούλε, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. Hinc Ferrarius ita illos Catalogo generali inſcripſit: *Apud Graecos Sanctorum Martyrum Claudii, Diodori, Theoduli, & ſociorum.* At *Theodolus* perperam his Martyribus adcenſetur, qui cum Agathopode Martyrium paſſus, eodem quinto Aprilis die ſeorſim memoratur.

Graecorum Menaeis adſtipulatur Galeſinius, qui in Notationibus ad 1. Februarii: *Horum*, inquit, *egregias pro Fide Chriſti dimicationes fortiter, conſtanterque ſuſceptas, Graece explicatas, Latine redditas adſcripſimus Martyrologio.* In quo ad eaſdem Februarii Kalendas iſta tradit: *Eadem die Sanctorum Martyrum Victorini, Victoris, Nicephori Claudii, Diodori, Serapionis, & Papiae. Ii Cives Corinthii, Chriſtianae Religionis accuſati, varie necati, Caeleſti praemio perfruuntur. Victorinus oculo dextro erutо, praeciſis manibus & pedibus, in pila marmorea contuſus, animam Deo reddidit. Victor abſciſſa lingua, idem ſupplicii genus invicto animi robore ſubiens, migravit in Caelum. Nicephorus primo ita pedibus preſſus eſt, ut e naribus ſanguis eruperit: poſt capillis ſuſpenſus, tum in mortario, demum pilo confractus, abiit ad Dominum. Claudius autem manibus pedibuſque abſciſſis in ignem conjectus eſt. Diodorus igni coctus, Serapio ſublimibus pedibus pendens, capite mulctatus, Papias ſaxo alligatus, in mare projectus: ita nobilis Martyrii coronam omnes acceperunt.* Haec a Graecis accepta profert Galeſinius; quae Caniſius in Martyrologio Germanico ad eundem diem 1. Februarii in epitomen coëgit. At in Menologio, quod ipſe Caniſius edidit, eoſdem Martyres colit die v. Aprilis in haec verba: *Sanctorum Martyrum Claudii, Diodori, Victoris, Victorini, Papii, Nicephori, & Serapionis.*

Et apud Latinos.

Latina autem Martyrologia, quae recens Romanum praeceſſerunt, & breviora horum Martyrum elogia referunt, & in iis recenſendis non parum ab ſe invicem diſcrepant. Antiquum quippe MS. Martyrologium Romanum, ſeu S Hieronimi ad diem XXIV. Februarii, qui, ut recte obſervant Bollandiani Tom. III. ejuſdem Menſis, unde MSS. praeſertim Martyrologiorum de ſeptem hiſce Martyribus encomia exſcripſimus, ex amanuenſium oſcitantia pro XXV. ejuſdem menſis Februarii die, quo & eorum mortem Acta noſtra expreſſe conſignant, obrepſit, iſta habet: *In Aegypto Natale Sanctorum Victorini, Victoris Ninivittae, Nicophori, Serapionis.* Unde autem Sanctus Victor *Ninivitta* dictus; an ex patria Ninive, Aſſyriorum urbe, ut, ſcilicet, a quamplurimis ejuſdem nominis Martyribus diſtingueretur; an vero alia de cauſſa illud ei cognomen fuerit, nobis haud liquet. Huic Martyrologio conſonat illud MS. Augiae divitis, ſeu Richenovienſe, in quo ad praedictum diem XXIV. Februarii haec leguntur: *In Aegypto Paſſio Sanctorum Victorini, Victoris Ninentiae*, imo potius *Ninivittae*. Porro de hoc Victoris cognomine *Ninivita*, aut *Ninentia* nulla praeterquam in his duobus MSS. mentio apud antiquos habetur.

Reliqua vero Latinae Eccleſiae Martyrologia circa horum Sanctorum Martyrii diem, cum Codice noſtro conſentiunt, quod, ſcilicet, ad XXV. *Februarii* referunt. MS. enim Martyrologium Trevirenſe S. Martini eo die de eiſdem agit; etſi numerum ſolum, & eorum Paſſionis locum deſignet: *In Eegypto*, inquit, *Septem Martyrum*. Verum nomina, quae ibi deſiderantur, recenſet Martyrologium MS. Mariani Gormani in Hibernia, ſed loco omiſſo, & alio fere ordine, quam apud reliquos: *Victor, Victorinus, Claudianus, Papias, Serapion, Dioſcorus, Nicephorus*. Vetus Romanum a Roſwido editum hoc eos ordine, quem & Codex noſter, & reliqui fere ſervant, retulit: *Apud Aegyptum Victoriui, Victoris, Nicophori, Claudiani, Dioſcori, Serapionis, & Papiae*. Adjicit MS. Leodienſe S. Lamberti: *Sub Numeriano Imperatore*. At MS. Colonienſe S. Mariae ad Gradus, & Florarium MS. addunt: *Agente Sabino Duce*. MS. Trevirenſe S. Paulini nominibus recenſitis, ſubdit: *Qui omnes ſolenne Martyrium Chriſto dedi-*

Digitized by Google

dedicaverunt, *ſub Mimeriano*, qui ex calligraphi oſcitantia pro *Numeriano* obrepſit, *Principe*, *Duce Sabino*. In eodem MS. qui *Diodorus*, & aliis *Dioſcorus*, *Dionyſius* eſt. Simili mendo in MS. Carmeli Colonienſis *Nichodorus*, & *Papion* pro *Nicephoro*, & *Serapione* ſcribuntur. Imo & Imperator *Numerianus* inepte *Juvenianus* vocatur: *Qui ſub Juveniano Imperatore*, inquit, *exquiſita tormentorum genera toleraverunt*. Uſuardus in omnibus paſſim Codicibus manu exaratis, ac typo cuſis: *Apud Aegyptum*, ait, *Natalis Sanctorum Victorini*, *Victoris*, *Nicoſori*, *Claudiani*, *Dioſcori*, *Serapionis*, & *Papiae*, *ſub Numeriano Imperatore*: *quorum primus*, *ſecundus* & *tertius pro confeſſione Deitatis conſtanter exquiſita ſuppliciorum genera tolerantes*: *reliqui quatuor*, *Claudianus*, & *Dioſcorus flammis incenſi*, *Serapion*, & *Papias gladio caeſi ſunt*. *Omnes itaque celebre Martyrium dedicaverunt*. Eadem leguntur in Martyrologio Romano Bellini, & Viola Sanctorum. Pro Claudiano *Claudium* ſcribit Molanus. In Martyrologio Coloniae A. C. 1490. excuſo, haec ad calcem adnectuntur: *Martyrium*, *agente Sabino Duce*, *dedicaverunt*.

Beda vero excuſus, cui ſuccinit MS. Monaſterii Richebergenſis, prolixiori encomio ad dictum diem Februarii XXV. eos celebrat: *Apud Aegyptum Natale SS. Victorini*, *Victoris*, *Nicoſori*, *Claudiani*, *Dioſcori*, *Serapionis*, & *Papiae*, *ſub Numeriano*, *agente Sabino Duce*. *Quorum primus in pilam e robore cavam*, & *undique circumforatam*, *miſſus*, *ac per ſingula foramina diutiſſime tranſpunctus*, & *cum nimius ſanguis efflueret*, *eductus e pila*, *capite caeſus eſt*. *Secundus manibus ac pedibus amputatis*, *in eamdem pilam miſſus*, *prioris tormenta ſuſtinuit*, & *noviſſime gladio caeſus eſt*. *Tertius cum ultro in pilam fuiſſet ingreſſus*, *indignatus judex juſſit*, *eum inde produci*, & *ſuper craticulam prunis ſubſtratam aliquantisper aſſari*, & *inverti*. *Cumque in confeſſione perſiſteret*, *ſublatus inde*, *minutatim gladio conciſus*, *ſpiritum reddidit*. *Reliquorum quatuor Claudianus*, & *Dioſcorus flammis incenſi*, *Serapion*, & *Papias gladio conſummati ſunt*. Haec Beda; quae verbis hinc inde pauculis commutatis habent Ado Viennenſis, Notkerus, Petrus de Natalibus lib. III. cap. 51. Martyrologia MSS. Regiae Sveciae, Trevirenſe S. Maximini, & Bruxellenſe S. Gudilae, in quo dicitur: *Natale Sanctorum ſeptem Fratrum*. In Adonis MS. Leodienſi S. Laurentii pro *Dioſcoro* eſt *Moſcorus*, & *Fabianus Dux* pro *Sabino*. In MS. Reginae Sveciae, omiſſo Numeriano Imperatore, poſt nomina Martyrum haec leguntur: *Qui ſub Sabino Duce perempti ſunt*; *quorum primus in pilam ex robore cavam* &c. in MS. Trevirenſi: *ex ebore cavam*, habetur. Idem apud Equilinum *cultris tranſpunctus* dicitur. At *tertium juſſit Judex*, ſecundum Notkerum, *aliquantulum peraſſari*. In fine autem Codicis Bruxellenſis: *Gladio perempti omnes celebre Martyrium dedicaverunt*.

Hodiernum denique Martyrologium Romanum ad eundem diem Februarii XXV. Septem hoſce Martyres hoc Elogio, quod ex hactenus laudatis concinnatum eſt, commemorat: *In Aegypto Natalis Sanctorum Martyrum Victorini*, *Victoris*, *Nicephori*, *Claudiani*, *Dioſcori*, *Serapionis*, & *Papiae*, *ſub Numeriano Imperatore*: *quorum duo primi pro confeſſione fidei exquiſita ſuppliciorum tormenta conſtanter tolerantes*, *capite plectuntur*: *Nicephorus poſt craticulas candentes*, *igneſque ſuperatos*, *minutatim conciſus eſt*: *Claudianus*, & *Dioſcorus flammis incenſi*: *Serapion vero*, & *Papias gladio caeſi ſunt*.

Martyrii locus.

His praemiſſis, quibus major ex dicendis lux adfulgebit, ſupereſt diſcutiendum, quo in loco hi ſeptem Chriſti Athletae Martyrium ſubierint. Quae quidem difficultas praeciſa omnino eſſet, ſi illum, uti & Paſſionis tempus, Acta noſtra ſilentio haud involviſſent. Hujuſmodi tamen defectum in ſexcentis etiam ſinceris aliorum Martyrum Actis videre eſt, quae Collectioni ſuae Ruinartus inſeruit. Quare litem de eorum Martyrii & loco, & anno, quae inter Martyrologos vertitur, ex ipſis modo prolatis monimentis qualitercumque componere conabimur. Hos itaque Martyres in Aegypto lauream fuiſſe conſequutos, tradunt ex Latinis praecipui Beda, Uſuardus, vetus ac recens Martyrologium Romanum, nec non Richenovienſe, & Trevirenſe, quorum verba ſupra retulimus. Menologium autem Graecorum, juſſu Baſilii Imperatoris editum, & Menaea eos Martyres Corinthios adpellant, quibus adſtipulantur Galeſinius ad Kalendas Februarias, & Caniſius ad diem XXX. Januarii. Verum quum in Menaeis iidem Martyres *ab Ur-*

Digitized by Google

Urbe Corintho emiſſi dicantur; eos certe extra Corinthum, atque adeo in Aegypto, juxta Martyrologorum Latinorum ſententiam, Martyrium perpeſſos fuiſſe, credendum eſt. Quod autem a Galeſinio iidem Martyres *cives Corinthii* vocentur, id minime obſtat, quominus in Aegypto lauream obtinuerint. Nec audiendus eſt Caniſius, qui ad praeſignatum diem Januarii xxx. eoſdem Martyres *Corinthi paſſos* tradit: Menologium quippe Graecorum, ex quo ſuum ipſe concinnavit, eos quidem *ex Urbe Corintho fuiſſe* ſcribit; ſed Martyrium ibi conſummaſſe, nequaquam adfirmat. Quae autem Aegypti urbs eorum Martyrii palaeſtra fuerit, haud diu inquirendum. *Dioſpolim*, ſeu *Diopolim* expreſſe deſignant Maurolycus, Galeſinius, Caniſius, Ferrarius in Topographia Martyrologii Romani, & Johannes, Cabilunenſis Epiſcopus, in Topographia Sanctorum, ante annos trecentos compoſita, ac poſtea a Maurolyco recognita; qui ſub lit. D haec habet: *Diopolis Civitas Aegypti. Hic Victorinus, Victor, Nicephorus, Claudianus, Dioſcorus, & Papias, ſub Numeriano Imperatore, Martyres.* Porro Diopolis, ſive Dioſpolis, quae *Hecatompylos* antiquis dicta, quamque Ptolomaeus lib. IV. cap. 5. μεγάλην, ſeu *magnam* adpellat (quo quidem nomine a pluribus aliis ejuſdem nominis Urbibus ea diſtinguitur) & in qua, teſte eodem Cabilunenſi Antiſtite, habitaverunt Amos, Macarius Aegyptius, & Iſidorus, diſcipulus Antonii Anachoretae, Metropolis olim fuit Thebaidos; ideoque Manethoni, Africano, & Euſebio Reges Thebani Dioſpolitani nuncupantur. Hinc plane dirimitur haeſitatio, quam nobis injecit Baronius, qui in Notis ad ſextum Martii, quo die *Sancti Victor, & Victorinus, Claudianus, & hujus vxor Baſſa* varia tormenta paſſi, & in carcere exſtincti referuntur, haec addit: *Agunt item Graeci de Victore & Victorino 31. Januarii, quos tamen non Nicomediae, ſed Corinthi ſub Decio Imperatore paſſos affirmant: ſed fortaſſe illi ab his ſunt diverſi.* Imo plane diverſos arbitramur, quum illi ſolum tres ſint cum Baſſa, Claudiani uxore, qui in omnibus Martyrologiis perhibentur Nicomediae in carcere exſtincti. Neque heic diſſimulandum, Menologii, & Menaeorum verba a Baronio immaniter interpolari; non enim Sanctos Victorem, Victorinum, & Socios de quibus agimus, Corinthi paſſos, ſed ex urbe Corintho fuiſſe, indeque emiſſos, Martyrium ſubjiſſe, tradunt Menaea, & Menologium, ut ſupra monuimus.

Quod vero ad annum ſpectat, quo Victor, Victorinus & Socii Martyrium compleverunt, variant etiam inter ſe Graeci, & Latini Scriptores. Eorum mortem ad Decii Imperatoris tempora, atque adeo ad annum Chriſti circiter 249. quo Decius, juxta Tillemontium, & Imperium inivit, & ſaeviſſimam in Chriſtianos Perſequutionem commovit, Menologium Baſilianum, & Menaea Graecorum referre videntur: Latini vero eam uſque ad Numeriani Imperium, ſive ad annum Chriſti circiter 284. differunt, ut ex eorum Martyrologiis, quae ſupra recenſuimus, plane colligitur. Idque confirmant Baronius in Annal. ad annum 284. ubi ſeptem hoſce Martyres *in Aegypto etiam, Numeriano de Chriſtianis carnificinam exercente*, paſſos, ſcribit, & Godefridus Henſchenius, qui ad diem xxv. Februarii, quo eorum Martyrium Acta noſtra expreſſe conſignant, hanc ipſam de tempore Martyrii Latinorum a Graecis diſcrepantiam componens, eoſdem Martyres, imperante quidem Decio, Corinthi comprehenſos, inde vero exſules in Aegyptum profectos, ad tempora uſque Numeriani illic ſuperſtites, tandem ſub Sabino Duce Martyrium compleviſſe, arbitratur. Quae quidem opinatio mihi veriſimilis eſt; utpote quae & Latinorum Martyrologiis adprime conſonat, & Graecorum Menaeis, atque Menologio Baſiliano minime refragatur. Attamen in Auctario Martyrologii Bedae ad diem VI. Martii a ſocio ſuo vapulat idem Henſchenius. Contendit nimirum ille, Numerianum Imperatorem nunquam fuiſſe Chriſtianis infenſum, ac propterea, Decio Imperante, Septem hoſce Martyres occubuiſſe: ubi vero ejuſdem Numeriani nomen occurrit Martyrologiis inſertum, id, ceu interpolatorum opus, ad fabulas amandandum. Verum, pace tanti Viri dixerim, immerito quidem a praeceſſore ſuo ille diſſentit. Ex Actis quippe Martyrum, qui circa annum Chriſti 283. & 284. lauream adepti ſunt, quoſque inter praecipuos recenſet Baronius SS. Chryſanthum, & Dariam, qui in Sacris Eccleſiae Faſtis die xxv. Octobris celebrantur, exploratum eſt, plurimos Chriſtianos ob Fidei Confeſſionem, imperante Numeriano, variis in locis fuiſſe neci traditos. *Et tempus.*

ܡܰܪ̈ܛܘܪ̈ܘܬܐ

ܕܩܕ̈ܝܫ̈ܐ ܕܡܕ̈ܝܢܬܐ ܕܩܕ̈ܝܫ̈ܐ ܕܡܫ̈ܬܘܬܦ̈ܝܢ ܒܗ̇ ܒܡ̈ܕ̈ܝܢܬܐ ܕܩܕ̈ܝܫ̈ܐ
ܕܩܕ̈ܝܫ̈ܐ ܕܡܫ̈ܬܘܬܦ̈ܝܢ ܒܗ̇ ܒܡ̈ܕ̈ܝܢܬܐ

usque eo fuisse destitutos, ut ex se omnia agerent; tunc etenim gratia ipsa in nequitiam degenerasset, atque malignitatem; sed auxilium suum ita adtemperabat, ut se sociam & commilitonem ipsis in certamine praebens, quod suum erat exsequeretur, quodque illorum minime opprimeret. Ad memoriae subsidium ista praefati, ad illorum gesta breviter enarranda progredimur [1].

1

Varie torquentur.

Posteaquam Tyrannus [2] Beatos hosce Martyres multiplici poenarum, & contumeliarum genere cruciavisset, quas, ut ingenue dicam, non adeo promtum est invenire aliis Martyribus passim inflictas fuisse; nova & inaudita cruciatuum genera in Dei servos secum ipse agitabat; sed primum blanda, & pellaci oratione eos praetentandos censuit. Quod quum minime procederet, nec adpareret, Beatos Martyres manus victas daturos, aut e sententia minimum recessuros; Viros graves, & omni dignos honore convicis iterum probrisque expugnare decrevit. At illi variis, quantum Praefecto libuit, adfecti ignominiae notis, isthaec omnia flocci facientes, in suo proposito constantissime perstitere. Sic ad verba demum ventum est: quibus quum nihil ille se profeciisse animadverteret, tum vero supplicium horrendum excogitavit; horrendum, inquam, Fratres, insipientibus illis, qui Deum ignoraverunt, & altissimam locupletissimae virtutis ejus abyssum minime adtigerunt. Victus ergo Tyrannus in iis, quos Beatis Martyribus hactenus intulerat cruciatibus, teterrimum, & immane supplicium adinvenit. Non uno autem eodemque mortis genere universos simul perimere, sed alterum alterius supplicio deterrere constituit. Quid porro Tyrannus machinatus est, audite, Fratres carissimi.

Eorum constantia.

2

B. Victorinum in mortarium [3] recens fabrefactum conjici jubet, atque in eo velut esculenta quaedam fortiter contundi: quo profecto nobis spiritualem cibum

Victorinus in Mortario cõtunditur.

3

bum in ſacro illo mortario praeparavit, cujus guſtu ii certe omnes, qui ſtudioſa ſint, piaque in Martyres voluntate, recreantur. Quum itaque haec Victorinus pateretur, & corporis nervi immani illa contuſione adtriti defluerent, conſtantiſſimae ejus mentis arcana corporis poena neutiquam expugnavit, nec ſpiritus carnis languore defecit. Etenim quum Carnifices Martyris pedes contundere exorſi, ad ſingulos, quos immittebant, graviſſimos ictus ita eum compellarent: Quin tibi, miſer, parcis? Tuum quippe eſt, iſta evadere; Deum tuum, quem recens in orbem induxiſti, tantum ejura. Haec, inquam, Lictoribus ſuggerentibus, Victorinus nec acerbiſſime tortus trepidavit, nec, Tyranno atrociora ſupplicia comminante, deterritus eſt, quominus immaniſſimam ejus crudelitatem, velut rem oppido levem, inaneinque, contemneret, & ſaevas artes, tamquam ſordida retrimenta, conculcaret. Mortarium autem illud reliquos Victorini ſocios magno Martyrii deſiderio adfecit, adeo ut in ipſum, velut in balneum inſilirent. Tanta porro Victorini conſtantia indignatus Praefectus, carnifici, ut Beati Martyris caput contunderet, imperavit.

Item Victor. Peremto demum immani hac caede Victorino, alterum e ſociis in mortarium immitti jubet Tyrannus, haec primum praefatus: Vidiſtin, quibus Frater tuus, te ipſo adſtante, mactatus eſt ſuppliciis? Si ergo idem cum illo propoſitum tenes, parem quoque poenam, ſcias, te mox ſubiturum: at ſi contra hanc evadere conſtituiſti, id tuo eſſe in arbitrio noveris; non abnuam, modo imperata te facturum ſpondeas. Sanctus autem VICTOR ſocio quamprimum adjungi diſcupiens, adproperari ſupplicium petebat; quamobrem mortarium indigitans: Salutem, ajebat, & veram felicitatem in eo ſibi eſſe praeparatam. Voti illico compos factus eſt.

Victore itaque eo mortis genere defuncto, atque ad Superos evocato, tertius [5] NICEPHORUS ad supplicium festinabat, adeo impatiens morae, ut ultro in mortarium sese conjiceret. Quo facto non mediocriter commotus Praefectus imperat, ut non unus, aut duo, sed plures simul lictores in eundem saevirent, insanam Viri audaciam retundere se velle testatus. Martyris nimirum magnanimitatem fatuus Praefectus fastum interpretabatur, & constantiam inanem ostentationem adpellabat. Quoniam enim neque constantiam ipsam, ut Dei donum considerabat, neque supremi Numinis praesentiam, qua confirmati Dei Servi, immanes Tyrannorum cruciatus subire, minime dubitabant, ullatenus adtendebat; eam animi magnitudinem ad captandum vulgi plausum ab ipsis adfectari, arbitrabatur. Et Nicephorus. 5

Successit quarto loco CLAUDIANUS [6] quem Praefectus non eo, quo socii, supplicii genere, sed acerbiori poena mactandum voluit. Praecepit enim, ut minutatim concideretur, frustaque dissecti corporis, humi projecta, superstitibus sociis in crudele, miserandumque spectaculum objicerentur. Hoc, nempe, immanissimo tormento Sanctum Martyrem eo adducere contendebat, ut e sua deturbatus sententia Deum ejuraret. At usque adeo in sua sibi constitit virtute Sanctissimus Claudianus, donec pedibus manibusque resectis, exanimatus est. Neque sat fuit Tyranno externa membra dilaniare; sed velut immanis fera in ejus viscera invasit. Claudianus minutatim conciditur. 6

Quum autem eo modo in Martyrem Claudianum Praefectus desaeviret, DIODORO [7], SERAPIONI [8] & PAPII [9] dissecta ejusdem membra, & avulsa ossa, humique projecta commonstrans: Vestrum, ait, est istud supplicium, quando libuerit, declinare; non enim ego vos cogo ista perpeti. 7 8 9

Cui Beati Martyres Divino adcen-

si

ſi Spiritu, una omnes voce: At tu, inquiunt, ſi ſuppetunt tormenta iſtis acerbiora, ea in nos experire. Nos vero in hac omnino conſtantiſſima ſumus voluntate, ut nuſquam aut Deum deſerere, aut datam illi fidem infringere, ipſiuſque leges violare, aut Jeſum Chriſtum, Servatorem noſtrum, abnegare velimus; ipſe, nimirum, eſt Deus noſter, ex quo ſumus, & ad quem unice inhiamus. Haec, aliaque his ſimilia uno animo ediſſerentes, tantum abfuit, ut impio Praefecto ea perſuaderent, ut ad inſaniam potius ille immaniorem redigeretur. Quae enim eximia & praeſtantiſſima ei praedicabant, obcaecato homini futilia, ac plane inania videbantur.

Diodorus flammis addictus.

Sanctum itaque Diodorum in flammas injici, cremarique jubet, juſtum Serapionem capite plecti, & amabilem Papium pelago demergi [10]. In hac porro acerbiſſima quaeſtione, variis tormentis excruciati Sancti Dei Martyres, minime ceſſerunt, nec a fide ſua in Deum dejecti ſunt; ſed diverſa horrendae mortis genera, ejuſdem Dei voluntati obſequuturi, lubentiſſime ſubiverunt.

Serapion cap te plexus. Papius pelago demerſus.

10

ADNOTATIONES.

(1) MAgni faciendus eſt hic Scriptoris Prologus; utpote qui Catholicam de Gratia, & libero Arbitrio doctrinam adverſus Pelagianos, & Janſeniſtas luculentiſſime confirmat.

(2) Is Menologio Baſiliano, & Menaeis *Tertius Proconſul* dicitur; Latinis vero Martyrologis *Sabinus Dux*.

(3) Menologium Baſilii Imper. habet *Mortarium marmoreum*: Galeſinius *Pilam marmoream*: Beda excuſus, & MSS. Martyrologia Monaſterii Richebergenſis. & Reginae Sveciae *Pilam ex robore cavam*; MS. vero Trevirenſe *Pilam ex ebore cavam*.

(4) *S. Victorem* antiquum Martyrologium Romanum, ſeu *S.* Hieronymi *Ninivitam* cognominat, Richenovienſe vero *Ninentiam*; quem cum Victorino capite plexum, addunt Beda, & hodiernum Martyrologium Romanum,

(5) Conſonat Beda excuſus, ſed *Nicephorum*, quem cum aliis Latinis Martyrologis *Nicophorum*, ſeu *Nicoforum* corrupte vocat, e pila productum, & ſuper craticulam prunis ſubſtratam, aliquantiſper aſſatum, & inverſum; inde vero ſublatum, gladio tandem minutatim conciſum occubuiſſe, adfirmat.

(6) Pro *Claudiano* Menaea ſcribunt *Claudium*, quem flammis incenſum, perhibent Beda, Galeſinius, & Martyrologium Romanum.

(7) *Diodorum* Latini *Dioſcorum* adpellant.

(8) Is modo *Serapion*, modo *Serapinus* Graecis dicitur,

(9) Ita & *Papius* modo *Papias* modo *Pappias* ſcribitur.

(10) Hinc corrigendi Beda, & Author recentis Martyrologii Romani, qui Papiam una cum Serapione gladio caeſum, referunt.

AD-

Digitized by Google

ADMONITIO

In Martyrium SS. STRATONICAE, & SELEUCI.

HAbemus in ſanctiſſimis Martyribus Cyzicenis Stratonica, & Seleuco ejus ſponſo, quorum miranda Acta ex pervetuſto MS. Codice Chaldaico Nitrienſi Vaticano II. nunc primum in lucem heic prodeunt, Divinum ſane promiſſum, quo Diſcipulos ſuos adverſus ſeculi hujus poteſtates Chriſtus Dominus praemunivit, quum diceret: *Ecce ego mitto vos, ſicut oves in medio luporum ... Cum autem tradent vos, nolite cogitare quomodo, aut quid loquimini: dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini. Non enim vos eſtis, qui loquimini; ſed Spiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis:* luculentius quam unquam comprobatum. Quippe qui etſi pridie Idololatriae tenebris obvoluti, rerumque Chriſtianarum omnino ignari eſſent; Chriſto tamen nomen dantes, atque idcirco ad quaeſtionem illico producti, ſexcenta fere, quibus Cyziceni Praeſidis & aperte retunditur audacia, & invicte convellitur ſuperſtitio, Divina ex tempore proferuut teſtimonia, adeo ut totam late vitam in Sacrarum Literarum ſtudio inſumſiſſe videantur. Quin & a nemine edocti, verum Divino pleni muſto, diu ante editum adverſus omnium peſtilentiſſimam Arii haereſim a Nicaenis Patribus Symbolum, Jeſum Criſtum profitentur *Deum de Deo, Lumen de Lumine, miſſum a Patre Deo*, & *ad ejus adſidentem dexteram*. Ubi, nimirum, Divina lux adfulget, fiunt *omnes Dei docibiles*. Mirum itaque non eſt, quod illuſtres hi Martyres immaniſſima pro confeſſione fidei cruciatuum genera nedum exhauſerint, devicerint, verum & flocci fecerint. *Omnia enim poſſum in eo, qui me confortat: fortis autem ut mors dilectio, & dura ſicut infernus aemulatio*. Hinc ſuccenſa naribus ſulphuris maſſa, candentes laminae, ferrei pectines, equulei, fidiculae, taurea lora, ſepulcrum putidiſſimum, ardentes rogi, ſibilantes aſpides, creaturae factori ſuo deſervientes exarſerunt in tormentum adverſus injuſtos, & leniores factae ad benefaciendum pro his, qui in Deo confidebant: transfiguratae ſuut ad voluntatem eorum, qui ab ipſo deſiderabant. Teſtantur id Hananias, Miſaël, & Azarias, quibuscum. *Angelus Domini deſcendit in fornacem, & excuſſit flammam ignis, & fecit medium fornacis, quaſi ventum roris flantem: & non tetigit eos omnino ignis, neque contriſtavit, nec quidquam moleſtiae intulit.* Sed inde *erupit, & incendit quos reperit juxta fornacem de Chaldaeis*. Daniel ipſe teſtis, ad quem, in lacum leonum conjectum, *miſit Deus Angelum ſuum, & concluſit ora Leonum, & non nocuerunt* ei. Thecla virgo teſtis, quae *Iconii in Lycaonia*, ut tradit Martyrologium Romanum die 23. Septembris, *ſub Nerone Imperatore in confeſſione Chriſti ignes, ac beſtias devicit, & poſt plurima ad doctrinam multorum ſuperata certamina, Seleuciam veniens, ibi requievit in pace*. Teſtis Vincentius Levita, celebratiſſimus Martyr Valentinus, cujus Corpus, juſſu Daciani iniquiſſimi Praeſidis, feris, & avibus, tum vero piſcibus objectum, Divinitus ſervatum eſt; uti liquet ex ejus Paſſionis hiſtoria, a Sancto Auguſtino laudata, & ab Aurelio Prudentio verſibus expreſſa, quam in ſuam ſincerorum Actorum Martyrum Collectionem retulit Ruinartus. Teſtes denique ſexcenti alii invictiſſimi Dei Pugiles, qui *obturaverunt ora leonum, exſtinxerunt impetum ignis, effugerunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate, fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt exterorum*, ut perhibet Apoſtolus. *Signa* quippe *eos, qui crediderint*, inquit Chriſtus Dominus, *haec ſequentur: in nomine meo Daemonia ejicient, linguis loquentur novis, ſerpentes tollent, & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit*. Quare non videt nemo, quantum deſiperet qui moroſorum Ariſtarchorum artem aemulatus, noſtra haec Sanctorum Stratonicae, & Seleuci Martyrum Acta eo nomine rejicienda eſſe contenderet, quod in jis plura ejuſmodi miracula exhibeantur.

Acta nunc primum prodeunt.

Matth. 10. 16. 19.

Joh. 6. 45.

Philip. 4. 13.

Cantic. 8. 6.

Sap: 16.

Dan. 3. 49. & *ſeqq.*

Ibid. 5. 48.

Ibid. cap. 6. 22.

Ebr. 11. 34. & *ſeqq.*

Marc. 16. 18.

Porro etſi Sanctorum Stratonicae, & Seleuci ejus ſponſi memoriam nuſquam alias aut celebratam, aut indicatam invenimus: ea enim una Stratonica, quam ex Aethiopicis Jobi Ludolphi monimentis Bollandiani commemorant, a noſtra omnino diverſa eſt, utpote quae non in Myſia, cujus praecipua urbs Cyzicum, neque cum Seleuco ſponſo, ſed in Aegypto cum 6485. Martyribus ſub Diocletiano paſſa perhibetur; quiſquis tamen

S. Stratonica alia eſt ab ea, quam Bollandiani laudant.

Digitized by Google

seſe in verſandis Sanctorum Actis exercuerit, & Codicis Chaldaici, qui ea nobis ſuppeditat, antiquitatem perpenderit, dubitare profecto non poteſt, quin haec germana, & ſincera ſint Acta Martyrii: quum praeſertim eorum Scriptor & ipſa a teſtibus oculatis, omnique exceptione majoribus ſe accepiſſe, & eorumdem Martyrum ſepulcro Aedem Sacram a religioſiſſimo Imperatore, qui certe alius non fuit, quam Conſtantinus Magnus, poſt redditam Eccleſiae pacem ſua ipſa aetate ſuperſtructam fuiſſe, adfirmet. Quae quidem temporum ratio ſibi adprime cohaeret; nam a Maximiano Galerio, cujus Imperii anno quinto Stratonicam, & Seleucum Martyres occubuiſſe Acta tradunt, ad annum Chriſti circiter 318., quo Orientali Eccleſiae, imperante Conſtantino Magno, fuit pax reddita, niſi pauci admodum anni non intercedunt. Quidnî igitur Actorum Scriptor & ea ex teſtibus oculatis habita literis conſignaſſet, & Conſtantinum M. in eorumdem Martyrum honorem Cyzici Eccleſiam aedificantem vidiſſet? Imo vero inde plane colligitur, Scriptorem noſtrum, Maximiano, & Conſtantino M. Imperatoribus coaevum fuiſſe; atque adeo his, quae prae manibus habemus, ceu germanis, & ſinceris Martyrii Actis, fidem omnem eſſe adhibendam.

Actorum Scriptor coaequalis.

In quem autem Chriſti annum inciderit quintus Maximiani Galerii annus, quo, ut Acta perhibent, & ſolemnia Diis ſacra omnibus Romanae ditionis civitatibus imperavit, & Stratonicam, atque Seleucum ejus ſponſum Martyrio adfecit, paucis exponemus. Et quidem neminem latere arbitror, Diocletianum, qui, juxta unanimem Chronologorum ſententiam, anno Chriſti 384. die 17. menſis Septembris Imperaror Chalcedone renunciatus eſt, ſibi in ſocietatem Imperii A. C. 286. adſciviſſe Maximianum Herculium, qui in Galliis Chriſtianos immaniſſime divexavit; anno autem 292. ſecundum Tillemontii, aliorumque ſupputationem, Maximianum quoque Galerium Armentarium Chriſtianis infenſiſſimum, & Conſtantium Chlorum Imperii participes feciſſe; & Maximiano quidem Orientem, Conſtantio vero Brittanniam decreviſſe. Hinc porro liquet, *ſolemnia Diis ſacra*, a Maximiano Galerio indicta, quae in hiſce Actis deſignantur, recta competere in quintum ejuſdem Imperii annum. Maximianus namque quinto poſt ſuſceptum Imperium anno, parta de Narſeo Perſarum Rege victoria, Quinquennalia, in quibus, uti & in Decennalibus, Quindecennalibus, & Vicennalibus, vota Diis perſolvebantur, celebravit: quod & Pagius in Critica Baronii ex veterum monimentis luculenter confirmat. Porro ſi anno Chriſti 292. quo, ut modo ajebam, in conſortium Imperii adſcriptus eſt Maximianus, anni quinque addantur, ducenteſimum nonageſimum ſeptimum habebis Chriſti annum, ad quem proinde SS. Stratonicae, & Seleuci referendum eſt Martyrium. Quinquennalium autem occaſione ſaevam in Chriſtianos perſequutionem a Maximiano Galerio fuiſſe concitatam, non ſolum ex Actis noſtris patet, quae eam ſub initium deſcribunt, verum & Scriptores alii adcuratiſſimi id adſeverant. *Anno*, inquit Pagius, 297. *Quinquennalia dedit Maximianus Galerius, & Perſequutionem adverſus Chriſtianos a militibus incoepit*. Praeiverat doctiſſimus Annalium Parens, qui ea Euſebii verba, quae in Chronico leguntur: *Veturius*, nempe, *Magiſter militiae Chriſtianos milites perſequitur, paullatim ex illo jam tempore Perſequutione adverſus nos incipiente*. Et illa Hiſt. Eccl. lib. 8. cap. 1. *Exorſa primum Perſequutione ab iis, qui militabant* &c. & ad Maximianum Galerium, & ad eumdem 297. Chriſti annum refert; qui propterea Perſequutionis ab eo excitatae, quae toto decennio, paucis fortaſſe intervallis exceptis, in Oriente efferbuit, primus cenſendus eſt. Et ſane, ut ſexcentos alios Scriptores, qui in eamdem ſententiam concurrunt, praeteream, non eſt dubium, quin Maximianus, improbum cujus, & perditiſſimum ingenium ita fideliter expreſſit Lactantius lib. de Mortibus Perſequutorum cap. 9. *Maximianus*, inquit, *quem ſibi generum Diocletianus aſciverat, non his duobus tantum, quos tempora noſtra ſenſerunt, ſed omnibus, qui fuerunt, malis pejor. Inerat huic beſtiae naturalis barbaries, efferitas a Romano ſanguine aliena. Non mirum, quum mater ejus, Tranſdanuviana infeſtantibus Carpis, in Daciam novam transjecto amne confugerat. Erat etiam corpus moribus congruens, ſtatu celſus, caro ingens, & in horrendam magnitudinem diffuſa, & inflata; denique & verbis, & actibus, & adſpectu terrori omnibus, ac formidini fuit. Socer quoque eum metuebat acerrime, poſt devictum nempe ab eo Narſeum Perſarum Regem: quo tempore inſolentiſſime agere coepit, ut ex Marte ſe procreatum, & vi-*

Tempus mortis.

Quinquennalium occaſione ſaeva in Chriſtianos perſequutio a Maximiano excitata.

Maximiani Indoles.

Digitized by Google

videri, & dici vellet, tamquam alterum Romulum: maluitque Romulam matrem ſtupro infamare, ut ipſe Diis oriundus videretur. Non eſt, inquam, dubium, quin Maximianus, homo ſanguinis avidiſſimus, ſeu verius, crudelitatis monſtrum, romphaeam in Chriſtianos, ſolemnia Diis ſacra ab eo indicta detractantes, illico exſeruerit, & immaniſſima quaeque tormentorum genera in eos adhibuerit.

Dies incertus.

Ceterum de iſtorum Martyrum obitus die nihil certi occurrit, quam quod eorum Martyrium adfecta jam aeſtate videtur contigiſſe, quum circa medium Actorum, aliquandiu ante mortem oppetitam *per ferventiſſimos quinque Auguſti menſis dies arcta in cuſtodia, quin ne guttam quidem eis aquae quis ſuppeditaret, inter vincula, & compedes detenti* dicantur. Quod vero ad locum ſpectat, ubi Stratonica, & Seleucus pro Fidei in Chriſtum confeſſione decertarunt, nulla poteſt eſſe difficultas, quum is in Actis expreſſus habeatur, *Cyzicum* nempe civitas. Porro Cyzicum, ſeu ut alii ſcribunt, Cyzicus, quae Inſulam in Propontide, duobus pontibus continenti junctam ſibi habet cognominem, cuique nomen dediſſe fertur Cyzicus Rex, a Jaſone per imprudentiam interemtus, Urbs Myſiae ad Helleſpontum Ptolomaeo dicitur. Eam a Mileſiis juxta Parium an. 3. Olymp. VII. vel 2. Olymp. XXIV. conditam tradit ex variis Authoribus Euſebius. Fuit haec civitas, quam olim a Mithridate arctiſſime obſeſſam L. Licinius Lucullus Dux Rom: liberaverat, ut ſcribit Florus lib. 3. cap. 5. & magnitudine & pulchritudine cum primis Aſiae urbibus comparanda, paci, & bello apta, tribus armamentariis inclyta, quorum aliud armorum, aliud inſtrumentorum, aliud frumenti erat receptaculum. Sed & una fuit ex tribus Officinis Monetariis ſub Imperatoribus in Oriente; uti Sozomenus, & ex eo Nicephorus referunt, qui complures in hac Urbe tradunt exſtitiſſe Monetarios, qui περὶ τὸν τέχνον ἠσχολοῦντο τῷ νομίσματος. Unde Notae in nummis KYZ, KYB. Ibi ſaeviente eodem Maximiano Galerio Fauſta virgo, & Evilaſius Martyrii palmam conſequuti ſunt: *Quorum Fauſta*, ut habet Martyrologium Romanum ad diem 20. Septembris, *ab eodem Evilaſio Idolorum ſacerdote decalvata, & ad turpidinem raſa, ſuſpenſa, & torta eſt: deinde cum vellet eam mediam ſecare, & carnifices laedere non valerent, ſtupens Evilaſius, in Chriſtum credidit: & dum ipſe etiam Imperatoris juſſu fortiter torqueretur, Fauſta capite terebrata, clavis toto corpore confixa, & ſartagini ignitae impoſita, cum eodem, voce de Caelo vocata, tranſivit ad Dominum.* Ibi Sancta Triphaena illuſtre certamen complevit, cujus hiſtoriam, in epitomen redactam, die 31. Januarii refert Menologium Baſilianum his verbis: *Triphaena Chriſti Martyr ex Urbe Cyzico fuit, Anaſtaſii Patricii, ſed gentilis, & Socratiae Chriſtianae filia, Chriſtiana & ipſa. Quum autem feſtus dies Idolis celebraretur, Divino zelo commota in medium populum proſiliens, exſecranda gentilium Sacra conſputavit, eorumque ſpectatores contumeliis adfecit, docens, Idolis ejuratis, ad Chriſti fidem tranſeundum eſſe, & ſuſcipiendum Baptiſmum. Quare Caeſarii Praefecti juſſu comprehenſa, in caminum injicitur; ſed inde erepta, in equuleum rapitur, defixis humi acutiſſimis clavis ferreis: ſolutaque repente, & ſuper clavos delapſa, graviſſimo dolore adficitur. Deinde immiſſae in eam variae beſtiae; quarum aliis propius adcedere non audentibus, taurus adactis in praecordia cornibus, mediam ſcidit, & ſtatim ſpiritum tradidit: cujus corpus a Fidelibus ſepultum fuit.* Haec Menologium: quae cum hiſce quidem S. Stratonicae Martyrii Actis connexionem habere videntur. Verum perperam inde quis Stratonicam cum Triphaena confunderet, quae etſi Patricii gentilis filia, multo tamen ante quam Divino zelo commota, exſecranda Idololatrarum Sacra conſputaſſet, Chriſtiana dicitur: ſecus vero Stratonica, quae tum primum Chriſto nomen dedit, quum Chriſtianorum ad Martyrium properantium demirata eſt animum. Praeterea Triphaenae nullus Martyrii ſocius, ut Stratonicae, adjungitur, eademque diverſo mortis genere occubuiſſe perhibetur. Ibi quoque S. Siſinius ejuſdem Urbis Epiſcopus, cujus elogium habes in Menologio Baſiliano ad diem 24. Novembris, in Martyrologio autem Romano ad diem 23. ejuſdem menſis, imperante Diocletiano Martyrium ſubiit. Ibi demum, ſi Theodoro authori Graeco fides habenda, D. Paulus Apoſtolus noctem, & diem aterrimo in carcere tranſegit: de quo Beda ex eodem Theodoro lib. Qnaeſtion. Queſt. 3. tit. 8. col. 291. haec ait: *Quoſdam audivi aſtruentes, quod beatae memoriae Theodorus doctiſſimus Vir, & Archiepiſcopus quondam gentis Anglorum, ita expoſuit illud Pauli ad Corinthios: Nocte, & die in profundo*

Martyrii palaeſtra.

Digitized by Google

maris fuit; quia fuerat in Cyzico quaedam fovea nimis alta, ad tormenta noxiorum parata; quae ob altitudinem immensam, profundum maris solet appellari, cujus coenum, & obscuritatem Paulus inter alia innumerabilia sustinuit pro Christo. Haec Beda ex Theodoro. Ceterum illustris adeo, totque nominibus clara civitas sub Turcarum tyrannide pene diruta est, & quamvis Archiepiscopali dignitate etiamnum gaudeat, praecipuorum tamen ejus aedificiorum, ex quibus pristinam amplitudinem, & splendorem conjicere licet, nonnisi rudera hodie conspiciuntur.

ܡܰܪܛܘܪܝܘܿܢ

ܕܩܕܝܫܝ ܣܛܪܛܘܢܝܩܐ ܘܣܠܘܩܘܣ ܩܘܙܝܩܝܐ.

MARTYRIUM

Sanctorum STRATONICAE, *&* SELEUCI, *Cyzici*.

Anno Christi 297. sub Maximiano Imp.

Atrox in Christianos persequutio.

MAXIMIANUS Imperator anno post susceptum Imperium quinto, datis ad Provinciarum Praefectos literis, solennia Diis Sacra omnibus Romanae ditionis civitatibus imperavit. Atrox inde, & saeva adversus Christianos tempestas exorta est: capiebantur enim Christianae professionis homines, atque exquisitis suppliciis summa cum immanitate necabantur. Per eam occasionem Viri complures, feminaeque, & Sacerdotes comprehensi, & Cyzicum deportati, post acerbissimas quaestiones ad supplicium trahebantur; cujus rei dissipato per urbem rumore, populus universus, beatorum Martyrum exitum spectaturus, sese post eos effudit; locus enim suberat urbis moenibus, idcirco complures eo spectaculo adciti, summa murorum fastigia compleverant. Erat in eadem urbe Apollonius, Patricius vir magni nominis, & a multis annis publicae rei Praefectus, habebatque filiam nomine STRATONICAM, SELEUCO honestissimo juveni desponsatam, quae effusam ad spectaculum turbam, magna servorum ancillarumque caterva comitante, consectata est; quumque a moenibus urbis Christianos ad necem properantes, atque cervicem securibus animo quam laetissimo praebentes, spectaret, tantam animi magnitudinem vehementer admirabatur. Vi-

§ Stratonicae conversionis occasio.

ܐܬܪ ܕܐܬܚ ܒܝܘܡܢ ܫ
ܡܠܟܘܬܗ ܫܕܪ ܠܟܠ ܡ
ܕܒܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܐܓ
ܪܬ ܠܟܠ ܡܕܝܢܬ ܡ
ܠܟܘܬܗ ܐܦ ܐܓ ܪ
ܬ ܠܟܠ ܐܬܪ ܕܒ
ܝܬ ܡܠܟܘܬܗ ܐ
ܓܪ ܠܟܠ ܐ
ܬ ܪ ܕ
ܒ ܝ
ܬ

Videbat nimirum, eos inter omne ſupplicii tempus modo ad Caelum oculos adtollere, modo felicem exitum ſibi mutuo hilariter gratulari, mox contra inſtantem mortem Crucis ſigno ſeſe munire, & Jeſum piis cum lacrymis, & frequenti gemitu crebro nominare. Res enimvero ſibi viſa eſt miraculo proxima; quocirca ſtupenti ſimilis ad ſuum comitatum converſa: Ecquid, ait, iſtud monſtri eſt, quod modo ſpectatum venimus? Videmus ſiquidem, ceteros homines ad mortis nuncium trepidare, & velis remiſque eniti, ut illam effugiant: iſti vero, quos Chriſtianos dicimus, a ſatellitibus comprehenſi, haud alium, quam ſi mortem evaſiſſent, vultum oſtendunt, & tormentis etiam lacerati, inter ſupplicia ridentium ſpeciem exhibent. Non ita profecto eſurientes ad cibum, potumque inhiant, ut illi ad mortem. Quorſum vero in Caelum intuentes, identidem illud ingeminant: Nobis, quaeſumus, adeſto, Domine. In quo ſcilicet confiſi has omnes aequo animo perferunt aerumnas? Ecquiſnam eſt iſte, quem ſub exitus ſui horam multis precibus advocare ſolent, Jeſus Chriſtus? Inſtabatque Virgo, hominem quaeritans, a quo de rebus ejuſmodi edoceretur.

A quodam Juvene Chriſtianam Religionē edocetur.

Aderat forte prope locum adoleſcens quidam Chriſtianus, qui perſequutionis metu Religionem diſſimulabat: is Stratonicam ea verba facientem, ſciſcitantemque audiens, Chriſto hanc illi procul dubio mentem injiciente, ad ipſam amotis arbitris adcedit; tum vero inchoatum a Virgine ſermonem proſequutus, de Chriſtiana Religione hunc in modum diſſeruit: Altera poſt noſtrum ab hoc ſeculo exitum nobis repoſita eſt vita immortalis, & Regnum in ea Caeleſte ac ſempiternum, hoc porro ſe conſequuturos, ſciunt qui, quod modo agitur, temporis aerumnas aequo animo pro virtute ferunt. Ejuſmodi namque conſtantes animae quum praeſentis lucis uſura pri-

privantur, in Caelum evolant, rebusque ibidem aeternum mansuris potiuntur. Exarsit animo ad haec beata Virgo, iterumque Juvenem interpellans: Ecquis, ait, ponet mihi ob oculos eam, quam modo praedicabas, supra Caelos ipsos agendam beatissimam vitam? Cui Juvenis: Si, inquit, in Dominum Nostrum Jesum Christum, pro salute hominum Cruci adfixum, credideris, mentem ille tuam Divino suo lumine conlustrabit, dissipataque ingenita conditioni nostrae caligine, Caelestis illius gloriae adparatum, oculis tuis spectandum subjiciet. Tum Virgo: Si professa fuero, ait, quae Christiani mortem oppetituri, praedicare solent, dic, quaeso, num mihi Caelestis ista felicitas sit adfulsura? Cui ille: Quaecumque tibi hactenus dixi, adeo vera sunt, ut verius nihil. Et certe, si ejurata Idolorum superstitione in Deum mundi opificem ex animo credideris, is confestim arcanam tibi secreti illius aevi gloriam patefaciet.

Haec, & ejusmodi inter se ambo differebant, mirantibus interea domesticis, Virginem, quae ob parentis summam dignitatem nec ipsos quidem urbis Proceres adloquio dignaretur, cum ignoto tamen illo Juvene tam prolixe confabulari. At illa Christiani adolescentis dicta animo volutans, ad Christum adcedere deliberabat: Idolorum quippe superstitione parentum erroribus imbuta tenebatur. Christus vero, qui Philippum ad Eunuchum Aethiopem adlegavit, ut ab illo veritatem doceretur, & in Deum crederet, hunc pariter Adolescentem ad Virginem erudiendam destinavit, quo interprete, veritatis semitam disceret, mox etiam emenso virtutis stadio ad Sanctorum sortem, ad lucidas nempe Beatorum sedes perveniret.

Act. 8.

Nova itaque, quae Christianus ille Juvenis suggesserat, consilia agitans Stratonica, e sella repente exsilit, Caelumque intuens Martyrum exemplo docta, signo

Martyrũ exẽplo docta, Crucis signo frontem munit.

ſigno Crucis frontem munit, elataque voce: Domine Jeſu Chriſte, ait, verus Chriſtianorum Deus, aperi oculos meos, ut Divinam inviſibilis mundi lucem hauriam, certoque experimento, quaecumque ab hoc Adoleſcente didici, vera eſſe comperiam. Vitam, quaeſo, meam ab interitu nunc vindica, & lumine veritatis mentem meam tu mei miſertus, illuſtra. Tum vero Caelum aperiri viſum eſt; indeque conſpicua lux, in ſpeciem columnae conformata, emitti, & ſuper cadavera Martyrum, ante Praeſidis ſellam projecta inſidere; necnon Chriſtianorum, qui poſt primos ſubinde necabantur, animae in Caelum conſcendere.

Deum orat.

Corpora SS. MM. ſuperna luce coluſtrari videt, eorũq; animas in caelum conſcendere.

Ea admirabili viſione non mediocriter perculſa Stratonica, expavit primum, mox relicto comitatu, e moenibus, quibus inſederat, deſcendit, atque per proximam urbis portam ad locum, in quo Chriſtiani caedebantur, ſeſe feſtinato propripuit, turbamque confertiſſimam perrumpens, omni poſthabita conditionis ſuae, atque dignitatis cura, ſuper corpora caeſorum Martyrum ſeſe abjecit; elataque voce flens, gemenſque: Domine Jeſu Chriſte, ait, concede mihi, quaeſo, parem cum iſtis, qui pro nomine tuo peremti ſunt, vitae exitum, membraque mea ipſorum artubus adjunge.

Super corpora caeſorum Martyrum ſe abjicit, eundẽque exitum ſibi adprecatur.

Quae quum a circumſtantibus famulis Apollonio patri protinus renunciata fuiſſent, incredibili dolore adfectus eſt, adeo ut ſibi imperare non potuerit, quin veſtes conſcinderet, & feminarum in morem miſerabiliter ejulans, ad locum curreret, ubi filiam Chriſtianorum cadaveribus incumbentem, eorumque cruore foediſſime aſperſam contemplatus, ipſam, praeſente Praefecto, de media multitudine abripit, &: Quiſnam, ait, filia, te rapuit furor, ut hunc tumultum cum tanto familiae noſtrae dedecore, inſpectantibus omnibus Cyzicenis, hodie concitares? Cui Virgo: Non ego talia auſa ſum, ait, ut nomini noſtro ullam

Inde domum redire cõpellitur.

lam infamiae labem aſpergerem, ſed ut ab aeterna ignominia te, meque ſimul liberarem. Quod quidem me adſequuturam ſpero, ſi mihi ipſe conſentias, atque inutilem, & fatuam Deorum inanium ſuperſtitionem abjicias. Quae verba Seni uberiores adhuc lacrymas excitavere. Praeſes Apollonium graviſſimo moerore oppreſſum, plorantemque miſeratus, Chriſtianorum cadavera procul amoveri confeſtim juſſit, & in pelagus projici; Stratonicam vero acriter increpuit, mox cum ſuo officio in urbem ſe recepit, ex Puellae facto non mediocriter animo perturbatus. Haec vero, inquinatis ſanguine veſtibus, & oculis ex nimio fletu tumentibus, compulſa eſt, adpetente jam nocte, una cum patre domum redire.

Ab Angelo confortatur.

Heic porro procul a domeſticorum conloquio, menſaque ingreſſa conclave, totam noctem inſomnis, & jejuna orando conſumſit, haec crebro, ac pie iterans: Domine Jeſu Chriſte, ne quaeſo me deſeras, quoniam in te credidi. Ecce autem mediis in tenebris inſolita luce, quae ſolis jubar longe ſuperabat, coruſcare cubiculum videt, & pone adſtantem Juvenem vultu fulguris ad inſtar micante, qui ipſam blande compellans: Vide, Stratonica, ajebat, ut ſupplicia, a Chriſti hoſtibus tibi intentata, contemnas, haud dubiam in ſpem victoriae pugnatura, quam beatiſſima cum Sanctis ſors certiſſime conſequetur. Haec fatus, ex ejus oculis ſeſe ſubduxit: illa vero ad tuendam Chriſti fidem mirum in modum exarſit.

Ad ejurandam Chriſti fidem fruſtra lacrymis a patre ſolicitatur.

Vix illuxerat, quum pater ad Virginis thalamum adcurrit plorans, invenit autem provolutis humi genibus orantem. Tum: Quaeſo te, Filia, ait, ne me effoeta jam aetate ſenem e vita decedere triſtem, moereoreque confectum, patiaris, ſed tuo me ſaltem ſolare adloquio, praeſertim quum tu mei ſis maxima doloris cauſſa. Cui Stratonica: Si mihi

mihi obaudias, & abjecta Deorum inanium ſuperſtitione, Deum mundi opificem poſthac colere ſtatuas, quaecumque juſſeris, ultro faciam. Tum ille: Tune ergo ſapientem decere putas, contemtis, quos Imperatores reverentur, Diis, hominem a Judaeis Hieroſolymae teterrimo Crucis ſupplicio adfectum adorare? Cui filia: Ego vero aequiſſimum reor, divinos honores rependere Chriſto, qui pro mea, & communi generis humani ſalute Hieroſolymis vitam in Cruce poſuit; fixumque mihi eſt, ipſum per tela, perque ignes, & per acerbiſſima quaeque tormenta ſequi: illi namque ſalutem meam curae eſſe non dubito. Quae quum adſeverate a Virgine dicerentur, vehementer, & ſupra quam dici poteſt, miſerum ſenem conturbarunt. Quamobrem diſciſſis iterum veſtibus moeſtitia, iraque ſimul exaeſtuans, Julium Praeſidem confeſtim adit, dolorem ſuum eidem impertiturus.

Chriſtus pro communi humani generis ſalute vitã in Cruce poſuit.

Interea Stratonica ex patris abſentia opportunam occaſionem nacta, locum, in quo Chriſtianorum cadavera occubuerant, repetit. Ecce autem praeter Urbis portam Puellae occurrit Seleucus ipſius ſponſus, qui forte per id tempus nobilium Juvenum corona ſeptus, illuc diverterat. Heic vero Stratonica Divino, quo erat ebria, amore impellente, ſuaeque propterea conditionis oblita, libere Juvenem compellat, &: Agedum, Seleuce frater, ait, ad vitam novam, & a corporis contagione remotam, modo ſimul enitamur. Feſtinemus ad eum, qui perditam hominum rem unus reſtituit. Quaeramus veritatis diem, ſpretiſque caduci thalami deliciis, ſempiternae lucis ſèdes in poſterum cogitemus. His atque aliis ejuſmodi Stratonicae dictis non parum animo commoveri viſus eſt Seleucus, bibulis, ut ajunt, auribus ejus verba hauriens & adtente ſecum ipſe volvens: Virginem quippe impenſe amabat; poſtremo rogat, utrum Stratonica

Seleucum ſponſum convertit.

patriis Diis praeſtantius aliquod Numen rebus humanis praeeſſe crederet. Cui illa: Quos Urbs noſtra, reſpondit, Deos hactenus coluit, mutas, & inanimes ſtatuas eſſe puta. Jeſus autem, in quem credidi, & cujus pridem pio lumine ſum illuſtrata, cujus etiam morte perditum dudum humanum genus reparatum eſt, is Deus eſt, & Filius Dei, qui propter mortalium ſalutem carnem induere, Cruciſque ſubire ſupplicium minime dubitavit. Seleuco iſta vehementer admirante, Stratonica pro Juvenis ſalute Deum ſic orabat: Domine Jeſu Chriſte, Adoleſcentis iſtius, quaeſo, mentem Divino tuo lumine illuſtra: illuceat, oro, cordi ejus Gratiae tuae fulgor, ut credat in te, atque intelligat, te eſſe Deum verum, caeli terraeque Dominum. Mox adprehenſa fidenter Seleuci manu, ambo ſimul ad locum, ubi Sanctorum Martyrum corpora jacuerant, pergunt. Heic Stratonica rurſus prona advolvitur, complectiturque terram, Martyrum cruore adſperſam, crebris ſingultibus, profuſiſque lacrymis Deum, ut ſibi fiat propitius, obteſtatur.

Jeſus Deus, & Filius Dei.

Jeſus Chriſtus verus Deus Caeli terræque Dominus.

Ambo ad locũ ubi SS. MM. corpora jacuerant, pergunt, ibidemq; orantes,

Quae quum circumſtantes utriuſque domeſtici indigniſſime ferrent, Apollonio, cum Praeſide tunc forte verſanti, ſtatim renuncianda curarunt. Continuo ad locum ambo cum ſuo quiſque comitatu convolant. Ibi Seleucum, & Stratonicam, humi provolutis genibus orantes, reperiunt. Tum vero Praeſes ad Apollonium ſe convertens: Res, inquit, eſt, Apolloni, mihi ſane neutiquam ſilentio diſſimulanda, quod praeter Imperatorum edicta pateris, filiam tuam relictis Romanorum Principum Diis, Chriſtianorum ſuperſtitione implicari. Cui Apollonius: Non eſt, optime Praeſes, cur in hoc negocio mihi jure ſuccenſeas: nec enim ego aut publicis reſiſto legibus, aut patrios Deos contemno. Tum Praeſes: Cur ergo filia tua Deos eſſe negat, quos univerſa civitas colit? Cui

Ad Praeſidẽ deferuntur.

Cui Apollonius: Per Victoriam Imperatorum Dominorum noſtrorum juro, me hactenus id facti ignoraſſe. Porro quum de iſtis; qui vocantur Chriſtiani, pridem ſupplicium ſumeretur, filia me inconſulto turbam ſequuta eſt, novae rei ſpectandae voluptate illuc pertracta. Referebant autem, Puellam, quum illi caederentur, ſupra muros conſediſſe: ab eo porro die pertinaciſſimus error iſte ipſius menti inhaeſit; mihi vero quo pacto id factum ſit, penitus, ut ajebam, incompertum eſt. At Praeſes: Verba ſeris, Apolloni, ait. Dixi rem eſſe eam, quam impune diſſimulare nequeam: tu vero, qui a tuis Deorum Sacra violari, & publicas conculcari leges, permittis, qua ratione te purges, interim vide. Cui Apollonius: Itane vero, reſpondit, ego reus fiam, ſi quid forte meorum aliquis, me invito, contra leges peccaverit? Omnes teſtor Deos, me tanto ex ea re moerore adfectum fuiſſe, ut vix animo temperarem, ne me in pelagus illico praecipitem darem. Tum Praeſes: Quandoquidem Imperatorum beneficio primum in Senatu locum obtines, indignum puto, ut quiſpiam tibi de hoc negocio apud Principem moleſtiam creet: filiam vero tuam, niſi poſita iſta pertinacia priſcam Religionem ſponte reſumere adnuat, ego tormentis cogam, teque dimiſſo, ſola ſtatutas huic ſceleri poenas luet. Tum Apollonius, ut quaeſtionem ad ſeptem dies differat, Praeſidem orat. Quo intervallo ego, ſubdit, filiam ad ſaniorem mentem me reducturum confido, adhibita etiam ad id negocii matronarum Puellae familiarium opera. Quod ſi id mihi minus pro voto ceſſerit, conceſſa ab Imperatoribus poteſtate tibi liberum poſthac erit uti, pertinacemque feminam exquiſitis cruciatibus ad officium revocare. Tum Praeſes Apollonii precibus ſe adnuere praefatus, ſubjecit: Si vero deinceps legibus reſiſtere pergat,

gat, per omnes ſimul Deos, noſtrorumque Dominorum victoriam juro, acerbiſſimis quibuſque ſuppliciis illam enectum iri, Cyzicenis feminis exemplum terribile futuram, ne poſthac Deos parvi pendere audeant. Quibus minis Stratonica adeo perterrefacta non eſt, ut inde magis in ſuo propoſito confirmaretur.

Poſt Praeſes Virginem blande compellans: Ecquae te tandem, ait, o Stratonica, in hunc errorem nobili femina indignum impulit inſania, ut relictis Diis Univerſi rectoribus, inane Chriſtianae Religionis commentum ſectareris? Utinam, illa reſpondit, error iſte tibi in animo haeſiſſet, aut crudeliſſimo Imperatori, qui hoc iniquiſſimum bellum adverſus Chriſtum Servatorem mundi ſuſcipere te juſſit. Tunc vero Praeſes ejuſmodi convicio adfectum Imperatorem aegerrime ferens, excanduit, fremenſque: Audiſtin, Apolloni, ait, filiam tuam invictis Imperatoribus inſultantem? Haec fatus, in urbem regreſſus eſt, ſaeva quaeque adverſus Virginem verſans conſilia.

Chriſtus mundi Servator.

Interea Apollonius precibus lacrymiſque filiam a propoſito deductum iri confidens, hunc in modum adortus eſt: Quaeſo te, filia, tui te parentis, univerſaeque domus tuae miſeratio aliquando capiat, praeſertim quum nos omnes tua iſta adverſus Imperatorem maledicentia in ſummum diſcrimen adduxeris. Cui Stratonica: Semel monui te, pater, atque iterum mihi modo monendus es, niſi Deorum inanium abdicata ſuperſtitione, Deum, quem nos Chriſtiani colimus, adores, te nunc meum abnuo, abnegoque patrem, tuoſque ſimul omnes abjicio, nec te poſthac parentem meum, nec me gnatam tuam eſſe dicam: mei deinceps patris, matriſque, fratrum, & ſororum, ſed & cognationis, & gentis loco erit unus, in quem credidi, & qui me ab errore, & inte-

Stratonica preces, & minsa Patris contemnit.

ܕܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܐܢܬ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐܢ

qui veram lucem per Fidem hauſimus, ſi poſthac inanes ejuſmodi Deos adoremus, plane amentes ſimus. Vos porro, qui caeci eſtis, inanimes ſtatuas, ut lubet, colite, modo tamen hinc procul a noſtro conſpectu abeatis. Haec Stratonicae oratio conventum diſſolvit. Hinc enim certiores facti ejuſdem ſodales nunquam fore, ut qui ad Chriſtianam Religionem ſemel adceſſiſſent, a propoſito dimoveri ſe paterentur, diſceſſerunt non ſine graviſſimo animi dolore, quem cariſſimorum capitum periculum, & luctuoſus caſus excitabant.

Angeli viſione mirifice recreantur.

Sub veſperam, ut fit, adparatur intra idem conclave coena: at vero beati Chriſti Martyres poſthabitis epulis quod ſupererat nocturni temporis inſomnes, jejunique tranſegerunt, fixa divinarum rerum cogitatione ſuſpenſi. Ecce autem multa jam nocte vident repente Caeleſti luce conluſtrari domum, & pone ſtantem Juvenem auguſta ſpecie, vultuque fulguris inſtar coruſcante, qui Sanctos Chriſti Athletas placide compellans: Forti animo, ait, magnoque ſitis, amici, nec vos intentata a Praeſide tormenta perterrefaciant: ipſe quippe vobis in hoc certamine comes adero, nec ullo vos loco deſeram, donec confecto feliciter bello, ad coronam perducam. Haec fatus Juvenis ab eorum oculis ſe ſubtraxit. At illi mirum in modum inflammati, atque in certam victoriae ſpem erecti: Adoramus, inquiunt, te Chriſte, qui omnibus pie invocantibus te, certam ſalutem, & incolumitatem adfers.

Carceris, & Urbis foribus divinitus patefactis, ad locū, in quo Martyres occubuerant, iterū ſe conferunt.

Surgunt itaque, & ſub noctis ſilentium praetentant carceris fores, quas quum occulta vi recluſas, patenteſque reperiſſent, Juvenemque in veſtibulo adſtantem, & viam monſtrantem cernerent, continuo ſequuntur praeeuntem, quo duceret interim ignari; donec ad portam urbis ventum eſt, qua ultro patefacta, ad locum, ubi Chriſti Martyres

res occubuerant, pervenerunt. Prima luce Stratonicam, & Seleucum aufugisse compertum est: quumque nusquam adparerent, omnibus, quorum ea res intererat, tumultuantibus, ingens procella adversus janitores concitata est. Adcidit interea, ut quidam e domestica Apollonii familia ad eum locum venirent, atque ibidem provolutos in genua, oranteſque Seleucum, & Stratonicam reperirent: quod quum illico ad Apollonium, urbisque Praesidem detulissent, Apollonius servorum id fraude factum ratus, vehementer excanduit, exsertoque gladio in carceris Custodes invehitur. Illi contra jurati adfirmabant, constituto etiam vadimonio, ejus fugae rationem plane sibi incompertam esse. Similis quoque adversus portae urbis custodes quaestio a Praeside habita, simili responsione ab illis repulsa est. Quamobrem Praeses una cum Apollonio ad locum, ubi Stratonicam, & Seleucum versari compererant, ocius provolant, eosque, ut antea, orantes inveniunt.

Tum vero Praeses Stratonicam truci vultu intuens: Nunc demum, ait, patuit, impudentissima Stratonica, vos dudum insanire coepisse: nam miseri caesorum hominum cadaveribus vos ipsos advolvitis, nec vestras vos pudet immundo cruore conspurcare vestes; quum nemo sanus non id vehementer exhorreat. Acta coram Praeside.

Cui beati Martyres: Vobis, utpote Deum ignorantibus, nauseam cruor iste creat: nobis autem Divina luce imbutis jucundissimam speciem praebet, & in spem Caelestis auxilii erigit; quandoquidem per hunc Christi Martyrum sanguinem mortalibus reconciliatur Deus. Tuam autem vehementer dolemus caecitatem, atque stultitiam; quoniam quam oppido multi opera tua ad Caeleste regnum provehuntur, immanibus scilicet, quibus a te necantur, cruciatibus coronam promeriti. Tu vero Per Martyrū Sāguinē mortalibus reconciliatur Deus.

paullo

paullo poſt ad ſeveriſſimum judicium rapiendus es, cauſſam ipſiſmet, quos condemnaſti, praeſidentibus, dicturus.

Ad haec Praeſes: Deliras, ait, Stratonica, &, quod pudicam minime decet, nimia es in garriendo: nam & invictos Imperatores probris modo adficiebas, Diis praeterea inſultabas, quos utique revereri par erat: nunc vero me inſuper convicio procaciter inceſſis. At ego patri tuo aliquid deferendum ratus patienter tecum agere conſtitui.

Cui Stratonica: Falleris, Praeſes, ait: nec enim in terris habere me patrem, matremve, aut adfines puto, quando mei parentes, fratres, & ſorores Caelum jam obtinent; inde enim accepi, quod poſt varios errores aliquando tandem reſipuerim. Tunc Praeſes: Paucis te volo, Stratonica, ait; quare, miſſis hiſce nugis, clare ediſſere, ecquem ſervorum ſubornaſtis, ut fores vobis huc venire molientibus patерent.

Ad haec Stratonica: Chriſtum juro, ait, & neminem a nobis ſubornatum fuiſſe, & a nullo mortalium nobis reſeratas fuiſſe fores, fugam ex eo carcere meditantibus. Nihil videlicet Chriſto non expeditum eſt, & quodcumque libuerit tum in Caelo, tum in terris ipſi in promtu eſt exſequi, & perficere. Sic olim quum ab impiis Judaeis veſtri ſimilibus ſepultus eſt, additis ad ſepulcrum excubitoribus, & obſignato lapide; nihilominus quando ipſi placuit, e tumulo evaſit, & Caelum conſcendit, ad dexteram ejus, a quo miſſus fuerat, conſeſſurus. Deus quippe eſt, Filius Dei, Caelumque, ac terras moderatur pro poteſtate, & arbitrio. Quae res ſepulcri cuſtodes vehementer perturbavit, ſicut & modo vos noſtra ab iſto carcere fuga. Rem itaque certiſſimam accipite, non a quopiam mortalium, ſed a Chriſto nobis, huc venire cogitantibus, patefactas fuiſſe fores; ſed &

Chriſtus Deus Filius Dei.

ſi

ſi tantiſper a caede nobis inferenda ceſſaveris, confido, te his majora miracula viſurum, Chriſti utique virtute patranda; ut inde per ſervos ſuos mortalibus Divina ejus virtus innoteſcat.

Tum Praeſes: Jam vero, ait, multi Sophiſtae nobis neceſſarii erunt, ut contra te dicant. Equidem vehementer miror, unde factum ſit, ut quum Chriſtianorum Libros nunquam evolveris, tam multa ex illis fidenter promas, & interpreteris.

Cui Stratonica: Quin, ait, ego tua caecitate vehementius ſtupeo, qui tuis ſubjecta oculis miracula minime capias. Nam & hoc in Sacris Chriſtianorum codicibus praenunciatum legitur, in haec verba: *In noviſſimis diebus, dicit Deus, effundam Spiritum meum ſuper omnem carnem, & prophetabunt filii veſtri, & filiae veſtrae.* Joël 2. 29.

Heic in Apollonium, & circumſtantes ejuſdem familiares oculos convertens Praeſes: Viden, ait, filiae tuae impudentiam? Non id profecto ingenuorum hominum mores ferunt, dum jubent, viros quidem loqui, feminas vero tacere, praeſertim virgines. Nunc vero e contrario fit; nam Seleucus tacet, Stratonica autem nullum facit obloquendi finem. Cui Apollonius: Per caput tuum, ait, juro, filiam meam a nemine unquam contentiori voce loquentem auditam fuiſſe: ſed neque cuiquam licuiſſe ejus vultum intueri. Unde autem garrulitatem hanc, atque petulantiam hauſerit, plane ignoro.

Tum Praeſes Stratonicam rurſus increpans: Heus tu, ait, pone hanc audaciam, certam tibi perniciem adlaturam. Cui Stratonica: Quam vos audaciam putatis, mihi ea ſalutem tutiſſimam parat: longe enim praeſtantius agit, qui ſepoſito pudore pro ſalute ſua dimicat, quam qui de decore nimis anxie ſolicitus tacet: quod etiam Sacrae nos literae docent illis verbis: *Eſt confuſio* Eccleſ. 4. 25.

adducens peccatum. Tum Praeſes, Quandoquidem, inquit, peſſimam iſtam ſectam, quam pridem amplexa es, abjicere recuſas, praeſcripta invictorum Principum legibus ſeveritate tecum mihi deinceps agendum erit. Video ſiquidem, verbis nec ipſos Sophiſtas poſſe tecum certare. Cui beati Martyres: Scilicet, hoc ferme in votis erat, ut quaecumque hactenus minabaris, ocius in nos exſequereris; ut Chriſti virtute in nobis operante, audacia veſtra ſe tandem victam fuiſſe fateatur. Tum Praeſes: Flagris, & multiplici verbere corpora veſtra proſcindam, ad terrorem gregalium veſtrorum.

Cui Martyres: Agedum, hoc praeſta, ne temere verba fudiſſe videaris. Quaecumque menti occurrent, ſupplicia in nos expedito. Et corpus quidem habes in poteſtate; animam autem Deo jam tradidimus. Tunc Praeſes Apollonium compellans: Equidem, inquit, ſtatueram cum hac petulantiſſima, impiaque femina mitius agere in gratiam tui; nunc autem vereor, ne, manante ad Imperatores cauſſa, jactorum in ſe ipſos conviciorum, contemtaeque majeſtatis poenam ipſe feram. Hoc enim ab invictis Principibus cautum eſſe, noſti, ut quicumque Jeſum, a Judaeis Hieroſolymis Crucis ſupplicio adfectum, colere convicti fuerint, omni cruciatuum genere torti, interficiantur: quin etiam ut ſimilis poena adfines quoque involvat, qui ejuſmodi crimen diſſimulaſſent, quum id ſtatim ad judices detuliſſe oporteret. Cui Apollonius: Per victoriam, ait, Dominorum noſtrorum juro, ad illum uſque diem, quo in Chriſtianos animadverſum eſt, nullam in filia mea perduellis ejus ſectae notam a me fuiſſe deprehenſam. Quin imo quantum ego intelligere potui, eadem in adorandis Diis, thuribuſque incendendis omnibus pietate, & religione praecelluiſſe mihi ſemper viſa eſt. Cujus ergo ipſe

ſum

ſum reus; praeſertim quum illa me ſuum neget eſſe patrem? Eam itaque tua in poteſtate habeas, non abnuo, conſtitutas edicto Principum poenas actutum luat.

Tum vero ad Stratonicam converſus Praeſes: Tu modo, inquit, quid deliberas? An ut poſita iſta pertinacia, Deos in poſterum colas, eiſque de more incenſum adoleas?

Cui Stratonica: Ne, quaeſo te, inquit, ſemel conceptam in nos iram modo deferveſcere ſinas; ſed quaecumque juratus dudum intentabas, ſupplicia ſtatim exſequere, neve tibi forte blandiaris inani ſpe, fore ut quiſpiam noſtrum ita deſipiat, ut in hoc negocio tuis uti conſiliis malit. Flagra itaque, fuſtes, ignes, carceres, & quotquot menti ſuccurrent, poenas inſtrue: praeſcriptos, paratoſque ad omnes nequitiae tuae conatus invenies.

Equuleo extẽti diriſſime caeduntur.

Tunc vero Praeſes vehementer exarſit, juſſitque, ambos in equuleo extendi, atque malorum punicorum bacillis rudibus, ſpiniſque horrentibus caedi. Quum ergo a ferociſſimis lictoribus Stratonica acerrime caederetur, & una cum veſtibus carnes ipſae diffluerent, defixis in Caelum oculis, hunc in modum orabat: Domine Jeſu Chriſte, adeſto mihi in hoc certamine. Fluebat interea, fatiſcente ex continua verberatione corpore, cruor, quum Praeſes Virginem acerbiſſimo dolore fractam arbitratus, rurſus praetentans: Num tandem, ait, tibi perſuaſum eſt, ut imperata facias, quae oculis tuis cernis, verberibus reſectas ex proſciſſis artubus carnis tuae Lacinias pavimentum contexiſſe? Cui Stratonica: Nec piget, ait, iſta perpeti, quum ex Apoſtolis quidam nos docuerit, ſaucia quoque corpora in priſtinam integritatem quandoque eſſe reſtituenda. *Corinth. c. 15.*

Continuo Praeſes Seleucum ad quaeſtionem produci mandat. Primum

igitur Juvenem blande compellans : Cogita, inquit, o Seleuce, quid hunc aetatis florem, hanc pulcherrimi oris ſpeciem maxime deceat? An ſcilicet, ut meis obaudiens monitis, Deos colas, illiſque, ut ſolebas, incenſum adoleas; ſicque pro merito ab Imperatoribus novis auctus honoribus diſcedas: an vero contra in ſacrilega Stratonicae opinione obſtinate perſiſtas? ab illa nimirum te flagitioſe ſeductum fuiſſe, ſat ſcio, ut vanam Chriſtianorum ſuperſtitionem ſuſciperes. Nec enim ſapientem juvenem inſanae feminae decet nugas conſectari.

Cui Seleucus: Equidem, inquit, ſi poſteaquam Deo vero, & vivo fidem meam addixi, ipſum abjiciam, atque rurſus nihil mihi profuturam ſimulacrorum religionem reſumam, amens ſim. Quid enim vero ejuſmodi Deos eſſe dicam, quam marmora quaedam adfabre in ſtatuas conficta? Certum itaque, ratumque eſt, in ſententia Stratonicae, cariſſimae ſororis, conſtanter perſeverare. Fruſtra, Praeſes, intentas ſupplicia; nec enim tibi, aut iniquiſſimo Imperatori, in hoc auſcultandum eſſe, exiſtimamus.

Ad haec Praeſes: Siccine, ait, nequiſſimum caput, ac teterrimo ſupplicio dignum, ſimulacra dicis Deos Univerſi rectores? Piget me ſane hac de re tecum verba feciſſe: putabam ſiquidem, te eſſe ſapientem, ut qui tacere noſſes, necdum mihi perſuaſeram, improbae Stratonicae opinionem tibi in medullis haerere. Continuo illum fuſtibus caedi jubet, donec exhauſto ſanguine, corpus humi concideret.

Stratonica Seleucũ trepidãtem cõfirmat,

At Seleuco inter lictorum manus trepidanti ſuccurrit Stratonica, adprehenſaque ejus manu: Eja, frater, ait, Domino noſtro Jeſu Chriſto confidito, ejuſque fretus ope, metum omnem diſcute. Agedum ſublatis in Caelum oculis Jeſum fidenter invoca, roga, tibi propitium adeſſe. Tunc vero beatus Seleucus

cus oculos ad Caelum adtollens, alta voce ad Dominum Jeſum Chriſtum ait: Adeſto mihi. Continuo, velut reſtitutis in integrum animi viribus, timor ille, ex ſpecie praeſentis ſupplicii incuſſus, evanuit; praeſertim poſtquam delapſum Caelo Angelum, ſibi adſtantem, atque ad perſeverantiam adhortantem conſpexit.

Quem & Angelus ad perſeverantiam adhortatur.

Ita poſt acerbiſſimam illam fuſtigationem Praeſes ambos Chriſti Athletas in ſolitarium carcerem detrudi juſſit: ipſe interim in urbem revertitur, non mediocriter exulceratus, quod operam, in beatis Martyribus inutiliter conſumſiſſet: id exitu rei declarante, quum eidem palam illi inſultarent, & inane ipſius ſtudium riderent; cavitque ſeveriſſime, ne quiſpiam illis aquam ferret: erat quippe Auguſtus menſis, & intolerabilis aeſtus. Jacebant itaque Athletae Chriſti, velut exſanguia cadavera; atque torpentibus membris trunci immobiles, ſanie una cum ſanguine diffluente, dehiſcentibus undique carnibus, adeo ut ipſe Praeſes eorum tolerantiam, atque animi magnitudinem miraretur.

In carcerem ſolitarium detruduntur.

Poſtridie ſedens pro tribunali, ſanctos Chriſti Martyres iterum produci jubet ad quaeſtionem, in qua tam procul a metu fuerunt, ut in vultu, totoque corporis habitu intimum animi geſtientis gaudium ultro ſe proderet. Tum Praeſes Reos interrogat: Ecquaenam, ait, poſt iſtam quaeſtionum acerbitatem manet vobis ſententia? Cui ſancti Martyres: Non alia ſane, quam quae hactenus fuit, ut nec tibi, nec impio, & omnium hominum crudeliſſimo Imperatori tuo auſcultandum eſſe credamus. Mihi itidem reſtat ſententia, reſpondit Praeſes, acerbiſſimis vos exercere poenis, niſi Imperatori actutum pareatis. Si ejuſmodi ſunt tibi minae, reponunt illi, profecto infirmiſſimus es. Ergone, reſumit Praeſes, in eodem propoſito

Ad quaeſtionē iterum producuntur.

Digitized by Google

sito usque adeo persistitis, nequissima capita? Tunc Stratonica: Quin etiam, respondit, usque ad finem vitae illud tenere certum est, propter Domini nostri Oraculum, perseverantibus in bono proposito vitam, & regnum sempiternum pollicentis. *Matth.* 10. 22.

Supposita naribus ardentis sulphuris massa in suavissimum odorem divinitus convertitur.

His dictis incensus Praeses, jubet, Christi servos suspendi, mox suggestam illuc sulphuris massam succendi; indeque subsiliente fumo reos obrui, donec intercluso spiritu exspirarent. Quod quum lictores dicto citius perfeciissent, jamque inflammato sulphure, pestilens halitus in ora Martyrum invaderet, sublatis in Caelum oculis, sic Deum orabant: Christe Fili Dei, quaesumus, nostri miserere. Extemplo sulphuris faetor in suavissimum odorem conversus est.

Quumque Praeses eo vapore Christi Athletas brevi suffocatum iri speraret; contra adcidebat, ut impendio magis eo recrearentur, poena in delicias versa. Producto itaque in non modicum tempus ejusmodi supplicio, Martyres tandem interpellans Praeses: Modo periistis, ait, o sacrilegi, & impii Deorum contemtores. Quo abiit vester ille Christus, quem modo praedicabatis? Veniat nunc, vosque ab hac molestia, si tantus est, eripiat: Deum enim eum esse, testabamini.

Tunc vero Stratonica Praesidem torve intuens, ridensque: O caput, inquit, mentis plane expers, & omnium mortalium stultissime, quin animadvertis, hunc sulphuris fumum, quo nos mox suffocandos fore speraveras, in voluptatem magis nobis cessisse, qua profecto jucundiorem ex pretiosissimis quibusvis odoribus nunquam nobis haurire licuisset? Ille nimirum Deus, qui Angelum suum ad Hananiam, ejusque socios Babylone in fornacem missos, adlegavit, ignisque naturam immutavit, & illos suavi rore perfudit: ipse nunc foetorem istum in suaveolentium aromatum *Dan.* 3.

matum fragrantiam nobis convertit. Tu vero nisi sacrilegae superstitionis glacies tibi mentem, oculosque obcaecasset, cerneres utique res oppido admirandas, quae te praesente ab eodem Deo nostro geruntur, ad ignominiam quidem, & confusionem impietatis vestrae, ad gloriam vero, & laudem nominis sui.

At vero Praeses sibi insultantem Stratonicam audiens, simulque animadvertens, eam a sulphureo illo vapore nullum plane detrimentum accepisse, expavit enimvero, & ad lictores conversus: Quî tandem, ait, fieri potuisse dicam, ut sulphuris fumo tamdiu expositi Christiani isti, minime perierint? Videte, ne forte quamdam aliam speciem per errorem incenderitis. Cui Lictores: Per caput tuum, Domine, juramus, istorum Christianorum ori sulphuris ardentem massam a nobis fuisse suppositam, ut ipse imperaveras: quo autem pacto in odoratas species ea versa fuerit, omnino nos latet.

Revinctis post tergum manibus, super cădentes laminas nudati devolvuntur.

Attamen Praeses eo portento nihilo mitior effectus, nudari Martyres confestim jubet, simulque ignitis laminis torreri. Jamque satellites laminas candefecerant, quum populus adversus Praesidem tumultuari coepit, sublatoque clamore contendebat, non igne, sed ferro Martyres esse necandos: putabant nimirum eos inter candentes laminas illico exanimatum iri. At Praeses increpata multitudine, jubet lictores intermissam quaestionem prosequi, Reosque revinctis post tergum manibus super ardentes laminas devolvi.

At illae, velut superinducta glacie, refrigescunt.

Quod quum Carnifices protinus exsequerentur, sancti Martyres defixis in Caelum oculis ad preces conversi: Domine Jesu Christe, ajebant, invicta nobis clementia tua modo succurre. Continuo candentes laminae velut superinducta glacie plane refriguerunt, adeo ut Christi famuli illud ex Psalmis:

Dominus adjutor meus, non timebo quid faciat

Psal. 117. v. 6.

faciat mihi homo: & alios laudis hymnos Deo modulantes, ſuper eaſdem prae gaudio exſilire, atque tripudiare viderentur. Stupente autem, & miraculum praedicante turba, Praeſes contra magicae artis praeſtigia ea eſſe adfirmabat. Cui Stratonica: Nefariae artis, ait, incantamenta nuſquam didicimus Chriſtiani: ſed Chriſtus, in quem credidimus, ipſe molitiones tuas ſubvertit, & Satanam, in te, atque in Imperatore tuo habitantem, confundit, qui iniqua conſilia adverſus ipſius ſervos vobis ſuggerere non deſinit.

Novis cruciatibus divexati,

Quamobrem Praeſes in tantam iram exarſit, ut plane furere videretur. Continuo inſtat, jubetque, beatos Martyres Fidiculis conſtrictos in equuleo ſuſpendi, & fuſtibus iterum quamſaeviſſime caedi: quod illico factum eſt, donec deficiente ſpiritu, ſemianimes humi concíderent. Inſultanti vero Praeſidi inter acerbiſſimam carnificinam, & interroganti: Quo nunc divertit Deus ille, in quem credidiſtis, peſſimi incantatores, veniat modo, & opituletur vobis? reſpondit Stratonica: Ita ſane nobiſcum eſt Jeſus Chriſtus, nec unquam a noſtro latere diſceſſit: ſed nos tuis e manibus eripere differt tantiſper, ut conſtantiam noſtram exploret, ſuamque virtutem per noſtram tolerantiam manifeſtet. Tu vero quo nobis infeſtior es, eo ampliorem mercedem imprudens adcumulas, in ſupremo communis Reſurrectionis die nobis reddendam.

In carcerē retruduntur, interdicto omni commeatu.

Continuo Praeſes ambos in carcerem detrudi mandat, interdicto omni commeatu, poenam capitis minatus, ſi quis vel aquae guttam eis inferret. Hunc in modum in arctiſſima cuſtodia jacuere per triduum, velut trunci torpentibus membris immoti. Quo intervallo potu, ciboque caruere, in ſumma rerum omnium anguſtia nemine vel guttam aquae ipſis porrigere auſo. Jamque nox injerat,

rat, quum e Caelo Divina lux repente adfulgere, & adeſſe Angelus Domini viſus eſt, cujus praeſentia illico reſtitutas, redintegrataſque ſibi vires, & omnes animi, corporiſque dolores penitus ſublatos, ſitimque inſuper plane exſtinctam ſenſere. Tum Angelus ambos adpellans: Ponite, ait, metum, & dignum fortibus Viris ſumite animum: multa quippe manent vos ab impiis mala; ſalva tamen vobis futura ſunt omnia: nam adverſarii tanta cum ignominia ex acie diſceſſuri ſunt, ut haec pugna vobis quidem in gloriam, illis vero in dedecus tandem ſit ceſſura. Eo ſpectaculo, auſpicatiſſimoque nuncio in tantam voluptatem effundi viſi ſunt ſervi Dei, ut nec voci, nec plauſui temperarent, maximas quas poterant gratias Deo agentes, quem ſibi adeo propitium, praeſentemque eſſe intelligebant.

Angelica viſione recreantur.

Poſt quatriduum ſatellites a Praeſide, jubentur, Reos iterum ad quaeſtionem ſiſtere: Si tamen, ſubdit, adhuc ſoſpites ſpirant; nam obiiſſe eos credo. Ecce autem lictores ingreſſi carcerem, illos plane convaluiſſe reperiunt, ſtantes vident, audiuntque concinne Pſalmum modulantes: *Sana contritiones cordis mei*: & rurſus: *Qui ſanas contritos corde, & adligas vulnera eorum*. Quo cognito lictores ſtatim ad Praeſidem convolant, &: Chriſtianos, ajunt, quos pridem publicae cuſtodiae addixeras, atque exſtinctos autumabas, modo convaluiſſe ſcias, omnique aegritudine, metuque liberos per carcerem diſcurrere. Eo nuncio Praeſes non mediocriter perturbatus eſt, ratus carceris cuſtodem pecunia corruptum, medicos in carcerem intromiſiſſe, eorumque opera Reos fuiſſe curatos. Quamobrem illum confeſtim ad cauſſam dicendam venire jubet: quumque veniſſet, eum acriter objurgat, &: Annon, inquit, capitis poena caveram, ne quis ad illos Chriſtianos incantatores, Diis, & Imperatori infeſtos,

Ad quaeſtionē iterum educūtur.

Pſal. 59. v. 4.

Pſal. 146. v. 3.

ſtos, introiret? Tu vero contra, accepta fortaſſe ab ipſis pecunia ſubornatus, medicos in carcerem, illorum vulnera curaturos, induxiſti. Jam vero cogita, capite tuo crimen iſtud eſſe luendum. At carceris cuſtos: Per caput tuum, Domine, juro, reſpondit, & per victoriam Dominorum noſtrorum, ad iſtos Chriſtianos introiviſſe neminem: dictorumque meorum teſtes habeo quotquot mecum per hoc tempus continuo verſati ſunt. Confeſtim idoneos teſtes producit, qui adfirmabant, ſe quidem eodem tempore ad fores carceris continenter excubaſſe; ſibique proinde ſatis compertum eſſe, neminem ad Chriſtianos ibidem incluſos intraſſe. Supervenere etiam quidam ex Optimatibus urbis pro carceris cuſtode apud Praeſidem interceſſuri, adſeverantes, nihil eo ſupplicio dignum ab illo fuiſſe admiſſum, vera proinde eſſe ea, quae adfirmabat, virum alias probum eſſe, & in Deos pium, Imperatori etiam obſequentiſſimum.

Ad haec carceris cuſtos viſum ſibi in carcere objectum narrans: Praeterita, ajebat, nocte ignota vox aures meas perculit: trepidus confeſtim ad carceris fores adpropero, dumque adtentus audiebam, comperi ex ea carceris parte, in qua Chriſtiani iſti verſabantur, prodire vocem, eaque viſa eſt hominis ultro citroque multa differentis; mox per januae peſſulum rem oculis adcuratius exploro: heic porro lucem video meridiana clariorem, virumque apud Chriſtianos iſtos adſidentem auguſta ſpecie, vultuque in ſpeciem fulgoris coruſcante, audioque cum eiſdem amice conloquentem. Quo ſpectro vehementer conterritus, domeſticos ad ſpectaculum convoco, qui adcedentes, & ea, quae memoravi, viderunt, & modo teſtantur. Rem proinde teſtatiſſimam, mihique prorſus certiſſimam refero.

Haec narrabat carceris cuſtos, quum Praeſes non mediocriter perturbatus,

tus, quod contra votum res fieret, ſimulque miraculum tot teſtimoniis confirmatum ſecum admirabundus revolvens, rem ipſe per ſe explorare conſtituit, Reoſque jubet feſtinato ad conſpectum ſuum venire. Quos ut ſanos, & procul ab omni metu moeſtitiaque conſpexit, neque ullam praeteritae fuſtigationis habere indicem notam: Edicite, ait, quorumnam medicorum arte convaluiſtis? Tunc Stratonica in Praeſidem intuens, riſit. Cui Praeſes: Cur, ait, inſana rides? Tum illa: Te ſcilicet rideo, inquit, adeo ſtupidus, parduſque mihi videris. Ceterum ſi Medicum, cujus opera convaluimus, indicavero, quidnam tandem incommodi te huic adferre poſſe exiſtimas? Tum Praeſes: Per victoriam, ait, Dominorum noſtrorum juro, hujus ſceleris reum poenas mihi daturum acerbiſſimas, flammiſque ſine mora crematum iri. Cui Stratonica: Jumentis profecto ſimiles eſtis omnes, mente ſenſuque carentes, utpote qui veſtros ob oculos patrata prodigia minime cernitis. Ecquis hominum, oro te, id, quod in nobis factum videtis, efficiat? Tu vero poſteaquam corpora noſtra immaniſſime dilaniaſti, & in carcerem procul ab omnium mortalium conſuetudine conjeciſti, interdicto inſuper poena capitis omni commeatu, uſque tamen inſtas, & rogas, cujuſnam opera convaluerimus? Agnoſce itaque Praeſes Chriſtum, in quem credidimus, hujus miraculi fuiſſe authorem, ejuſdemque vi ac numine proſciſſos fuſtibus artus innovatos intellige, ut veſtrae vos tandem pudeat crudelitatis. Si quid ergo vales, adverſus eum inſurgito, debiliſſime homuncio. Tum Praeſes: Proh ſceleſtiſſimi, qui veſtris confiſi praeſtigiis Deos contemnitis! Siccine quod medici vobis praeſtitere, vos contra Chriſto adſcribendum contenditis? Quoniam modo minabaris, excepit tunc Seleucus, te crematurum medicos, qui

nobis operam ſuam commodaſſent, diſce jam, mortalium neminem ſeſe in hac curatione immiſcuiſſe, ſed unius Jeſu Chriſti ope ſanitatem nobis fuiſſe reſtitutam, qui corpus, & animam tuam juſto judicio in ſuprema mundi die plectet, quando e Caelo aderit, & poenas a te, & impio illo Imperatore tuo exiget, vaſtiſque ignibus omnia torrebit, incendetque. Tum Praeſes: Equidem patientia vobiſcum utendum ratus, hucuſque poenam diſtuli, vos ab iſta contumacia diſceſſuros confidens: at contra magis inſanire vos tandem animadverti, meque maledictis inſolentius quam unquam inceſſere. Jovem magnum Deum teſtem adpello, atrociſſimis poenis deinceps vos adfectum iri, donec vos, audaciſſima capita, perdam. Sic injurias Deorum, atque Principum perſequi certum eſt. Cui Stratonica: Quoniam, inquit, per mutum & exanime ſimulacrum, quod proinde nec ſe colentes, neque ſibi conviciantes ſentit, juraſti, hinc inane, & irritum eſſe hujuſmodi jusjurandum plane colligitur: & quum caecus ipſe caecum ducem tibi adſciveris, ambos in foveam caſuros eſſe, conſequitur.

Praeſidis in Stratonicam immanitas.

Ea dicendi libertate, ſupra quam dici poteſt, indignatus Praeſes, illico jubet, diu, & acerrime Virginem caedi: quod tanta cum immanitate ſatellites perfecere, ut defectis viribus, & exhauſto ſanguine, in terram concideret. At mox recepto tantiſper ſpiritu, Praeſidem adpellans: O te miſerum, ait, homo nequiſſime! Quales daturus es poenas apud juſtiſſimum Deum pro his, quibus nos exerces malis! Cui Praeſes: Multos, & quidem ſceleſtiſſimos homines, veſtri ſimiles, interfeci, nec hactenus impudentiam veſtrae parem reperi. Multos nos itidem Praeſides vidimus, excepit Seleucus, nec tamen ſtultitiam, atque impietatem, tuae comparandam, invenimus.

His

His dictis impendio magis inflammatus Praeſes, protinus equuleo ambos ſuſpendi jubet, atque ferreis pectinibus quam diutiſſime toto corpore ita dilacerari, ut diſrupta cute, carnis quoque laciniae in terram decuterentur. At Chriſti Martyres inter omne ſupplicii tempus animum, atque oculos in Caelum intendentes, illud crebro ingeminabant: Jeſu Chriſte Fili Dei, adeſto infirmitati noſtrae in hac immani carnificina. Ad tres & amplius horas ea protracta eſt poena: quo ſpatio nullum gemitum, aut fracti animi indicem vocem edidere, ſed hoc unice iterabant: Domine, propitius ſuccurre nobis. Hunc in modum ferreis pectinibus lacerati ſunt, donec conſumta carne, oſſa patuerunt, ipſo Praeſide, & lictoribus tantam patientiam mirantibus. Beatos inde Martyres eo uſque in equuleo ſuſpenſos adpellans Praeſes: Quo, ait, oberrat Chriſtus? Quin properat, vobis, pro ipſo iſta tolerantibus, opem adlaturus; illum quippe modo adpellabatis? Cui Seleucus: Etiam profecto nobis adtulit opem, quin & in poſterum adferet. Quare non eſt, cur te tam ſuperbe efferas, nobiſque inſultes, ut coluber, & lupus crudeliſſimus, necdum ſanguine exſaturatus. Tum Praeſes ad Stratonicam: At modo, ait, non parum dolere te credo, Stratonica. Cui illa: Minime vero, inquit, dictique mei teſtem adpello Jeſum Chriſtum Filium Dei vivi, qui ad dexteram ejus, a quo miſſus eſt, adſidet. Nec enim conqueror, corpus meum dilaceratum, & decuſſas in terram carnis meae lacinias, dolorem coërcente certiſſima ampliſſimae mercedis ſpe, quam inſtauratis ad novam vitam corporibus, nobis reddendam credimus, pro poenis, quas a nobis immerito exigis, daturus ipſe olim longe graviores, ſempiternis ignibus brevi addicendus. Quamobrem ſi fas eſt, etiam tibi gratias habemus, quod tormentis, quibus nos excru-

Equuleo ſuſpenſi ferreis pectinibus lacerantur.

SS. MM. conſtantia.

Jeſus Chriſtus Filius Dei vivi.

Spes novae vitae dolorem compeſcit.

crucias, ad Caeleſte Regnum quodammodo provehis, ſic ut quantum auxeris poenam, tantumdem augeas coronam. Quoniam, excepit Praeſes, omnium ſibilis expoſitam te eſſe animadvertis, praeclara iſta comminiſceris, quibus tuam fatuitatem utcumque tegas. Cui Virgo: Equidem, reſpondit, commentis non egeo, quando veritas mihi praeſto eſt; nam veritati me totam commiſi; meliorem utique ducem ſequuta, quam tu homo, mentis penitus expers, etſi tibi ſapiens videare. At tu, repoſuit Praeſes, femina petulantiſſima, adeone verecundiam exuiſti, ut te minime pudeat vinctas habere manus & corpus fuſtibus adtritum, in morem parricidarum atque latronum, idque ſpectantibus cunctis Cyzici illuſtribus feminis? Quaſi vero non ea tu ſis, quae a teneris annis ginaeceo incluſa, caſtis moribus, modeſtiaeque adſueveris. Cui Stratonica: Ego vero, inquit, amens ſim, ſi meae me puderet ſalutis. Tui te potius pudeat, miſerrime, cui dedecus, & infamia undequaque incumbunt, nulla temporum diuturnitate abolenda: etſi iſta neutiquam animadvertitis; nec enim mentis compotes eſtis. At me ignominiae hujuſmodi non pudet: pii enim, probique homines nullum praeter conſcientiam teſtem, judicemve admittunt. Quum ergo nullius criminis mihi conſcia ſim, nullo ſuffundor pudore. Non perinde ac mea res tua ſe habet. Nam etſi tuorum ſatellitum oculis vir probus videaris; tua tamen impius conſcientia opprimeris, atque reus eſſe convinceris. Tum Praeſes: Patet, ait, te ebriam eſſe, atque delirare; nec enim uſque animadvertiſti, in quanta ignominia verſeris. Cui Stratonica: Etiam ebria ſum, nec tamen vino, ut putas, quo profuſe ingurgitati homines, in veſaniam, & hebetudinem prolabuntur, ſed nectare Divinae in Jeſum Chriſtum caritatis. Ex quo enim bonitatis ejus guttula me aſperſit,

aſperſit, illico in ejus amorem exarſi. Stat ergo mihi ipſum quaerere per omnes aerumnas & cruciatus; tuas proinde minas nihil morari, ſed uni Jeſu Chriſto confidere, & ab ipſo hujus pugnae exitum praeſtolari. Tum Praeſes: Doleo ſane, quod haec pulcherrimi oris ſpecies tormentis iterum ſubjiciatur, atque inter lictorum manus pereat. Cui Stratonica: In ruinam impellis, dum parcis, dumque blandiris, certam perniciem paras. Tum Praeſes: Una tantum vocula, inquit, teſtemini, vos in poſterum Imperatori obſequuturos: continuo ego vos libertate munerabor. Cui Beati Martyres: Obmuteſcat qui iſta temere effutit: Jeſum Chriſtum Filium Dei teſtem vocamus, nihil a nobis ſive minis, ſive blanditiis te expreſſurum. Enim vero quando per Jeſu Chriſti gratiam nos brevi migraturos ex hoc ſeculo, & ad optatiſſimum ejuſdem complexum venturos confidimus; tu contra oppido quam praepoſtere ſuades, ut retrocedentes, ab illo deſciſcamus. Tum Praeſes: Subita ſcilicet, ait, vos exiſtimatis morte ſublatum iri, atque ita ſuppliciorum acerbitatem vos evaſuros? Tunc vero Stratonica, & Seleucus in Praeſidem ſevere intuentes: Scilicet, inquiunt, impium, & ſceleſtum, caput, tu ſimiliter exiſtimas, nos iſta minitanti manus quandoque daturos? Non per eum, qui in Caelo habitat, & dominatur abyſſis terrae, non, inquam, quidpiam a nobis extorquebis, etſi ſupplicium noſtrum ad ſeptuaginta annos produxeris; nec enim iniqua imperanti uſquam parebimus. Et tu quidem interim animadvertens, te, tuumque Imperatorem a nobis contemni, animo diſcruciaberis, nobis vero ipſemet imprudens ſimul pertexes coronam. Enimvero quantum improbis conſiliis adverſus nos ſatages, tantumdem nobis utilitatis, & commodi, tibi vero impendio major ignominia, & gravius

vius detrimentum adcident.

Tunc vero Praeſes imperat, linguam Virgini recidi, ut Imperatorem, ajebat, atque Deos maledictis inceſſere deſinat. At Stratonica: Ne me, inquit, per me ipſam loqui putes, ſed Chriſtum, in quem credidi, in me loquentem audiſſe te credito; quemadmodum ex adverſo Diabolus in te habitans, tibi nefaria ejuſmodi conſilia contra ſervos Dei ſuggerere non ceſſat. Quod ſi linguam mihi abſcideris, ut modo minabaris, tunc enimvero mihi verba non deerunt adverſus inſaniam tuam; dabitur enim mihi lingua ignea, vepres crematura furoris tui. At vero dum crudeliſſimi ſatellites Virgini linguam amputare moliuntur, interceſſit frequentiſſimus populus, Praeſidem interpellans, vociferanſque, nefas eſſe linguam abſcindi Principis filiae. Quamobrem ille carnifices removeri jubet; Martyres vero vinculis onuſtos in carcerem reduci.

Vinculis onuſti in carcerē reducuntur.

Poſtridie Praeſes Primores urbis convocat, quid in hac cauſſa poſtremo ſtatuendum foret, deliberaturus: Equidem, ajebat, quid conſilii capiam in hoc negocio, non video. Sunt heic Chriſtiani, qui a Deorum cultu ſemel abducti, in eadem ſententia huc uſque pertinaciſſime haerent. Et vero cujuſvis generis ſuppliciis tentanda mihi fuit eorum pertinacia, ſed quam male operam perdiderim, exitus rei declarat; nec enim a Jeſu, cui ſe totos addixere, avelli ullatenus potuerunt. Interim vero univerſam civitatem perturbant: quod ſi eos liberos dimittimus, quamplurimos ſuis erroribus inficient. Id vero ſi ad Imperatorem manaverit, vereor, ne multa in vos mala, urbemque veſtram ille conjiciat, quaſi laeſae majeſtatis, neglectique Imperii reos, mihi vero capitis periculum faceſſat. Haec Praeſes. Cui Optimates, mitiora conſilia primum adhibenda eſſe, reſponderunt: Si tibi placet, ajebant, patientia adhuc cum

Conſilium adverſus Martyres initum.

cum illis utendum esse existimamus; adolescentes enim sunt, & caeco quodam ipsos impetu ferri credibile est. Jube ad fanum aliquod eos duci, Diisque praesentari, fortasse praesentiam Numinum reveriti, deque patriae, ac civium suorum periculo admoniti, adduci se sinent, ut incenso thure, suam in Deos religionem testentur. Haec tamen Praesidi minus probabantur: Nam cavendum est, ajebat, ne in sacram aedem intromissi scelesti homines, omni posthabita Deorum religione, in eosdem maledictis, conviciisque insurgant: quo sane nihil hactenus luctuosius, aut vobis invidiosius adcidit. Contra vero instantibus Patriciis Viris, & illos nihil contra Deorum religionem ausuros adfirmantibus, adnuit Praeses.

Ad delubrum ducti jussique Deos adorare Cyzicenorum Idola irrident.

Continuo Martyres vinculis constricti ad delubrum totius urbis celeberrimum ducuntur. Ventum est ad fani limina; continuo instant Optimates, ut Praesidi pareant. Tum vero Stratonica. Necdum, ait, templum intravimus, quum autem ad Deorum conspectum venerimus, quod honestum est, faciemus. Illis porro urgentibus, ut si Deos quidem adorare recusarent, a conviciis saltem abstinerent; magnum enim vero ex ea insolentia periculum urbi creatum iri, & Imperatorem id utique aegerrime laturum. Ad haec Sancta Stratonica: Fanum, inquit, ubi ingressi fuerimus, si quid nobis Dii edicere adnuerint, ipsis respondere utique non abnuemus. Introducti itaque ambo in templum, atque Deos adorare jussi, Stratonica simulacra ornata, ac stantia contuens, in haec verba vocem extulit: Adeste nunc, Dii, vos nominatim ad pello, Jovem mutum simulacrum: Berecinthiam [3] caelatum lignum: Belum [4] caecum, elinguem, & Diaboli vehiculum: Artemiden [5] inane figmentum, edicite, jam precor, utrum a nobis coli, an contemni debeatis. Siccine

Ps. 113. vestrum nemo rogantem exaudit, aut videt, aut adloquitur? Utinam similes vestri fiant qui vos finxere, quique vobis confidunt, confundantur ab Idolis, quae ipsi fabricati sunt!

Quae quum praesente Praeside dicerentur, oppido quantum is contra ejusmodi consilii authores exarsit, &: Hoccine, ait, est adorare Deos; quod tamen Christianos istos facturos esse, modo spondebatis? Et nunc me quidem circumvenistis, Deorum vero religionem ludibrio Christianorum objecistis. Quod reliquum est, cogitate, quomodo apud Imperatorem factum excusetis; nec enim id reticere, aut dissimulare mihi fas esse puto. Ad haec Praesidis verba trepidare omnes, instare, orare Dei famulos, ut saltem tacerent, & quandoquidem Deos adorare sibi religioni ducerent, eisdem saltem insultare desinerent: Ne forte, ajebant, urbem universam in summum periculum conjiciatis. Et utinam nunquam huc pedem intulissetis! Erant autem, qui etiam Apollonio facinus filiae exprobrarent. Hinc Praeses ad Sacerdotes conversus, interrogat, num Christianos illos Diis aliquando sacrificasse animadvertissent. Cui illi: Per caput tuum juramus, istos prae ceteris summa ubique religione Deos coluisse; nobilissimorum quippe procerum filii sunt Seleucus, & Stratonica. Quisnam porro illos in hunc errorem abduxerit, plane nos latet.

Tunc Praeses Martyres adpellans: O audaces, & vobismet infestissimae animae, quin tot modo pressi molestiis Deos adorare velitis, quos antea, quando vobis potestas erat faciendi quod placeret, impense colebatis? Cui ambo unanimes: Erat, ajunt, tempus, quum caeco errore ducebamur; nunc vero nihil nobis potius esse ducimus, quam veritatem quaerere, inventamque tenere. Tum Praeses: Missa, inquit, isthaec facite, & incensum Jovi maximo Deo ado-

adolete. Cui Martyres: Incenſum mutis lapidibus offerre ſcelus eſſe exiſtimamus. Lapidem, inquit Praeſes, Jovem maximum Deum dicitis, o teterrimo certe digniſſimi ſupplicio homines. Cui Stratonica: Tua te profecto conſcientia convictum fateri cogit, illum eſſe mutum, & inanime ſaxum. Tunc Praeſes: Jam porro mihi deliberatum eſt, nullis poſthac precibus flecti, nec ceſſare, donec vos ad rogum pertraham, oraque veſtra foedum in modum deturpem, ſpectantibus metum, & ſtomachum factura, tùum praeſertim, o Stratonica, atque ita demum in tartarum vos demittam. Cui illa: Mirum eſt, ut nuſquam tibi ipſe conſtes: verba quidem grandia, & graves minae; acta vero levia & ſcurrilia. Ceterum tu, qui iſta exaggeras inania terriculamenta, doce, quidnam commodi ex hac qualicumque oris ſpecie mihi proventurum eſſe credas, quam velis, nolis, duobus potentiſſimis hoſtibus cedere neceſſe eſt, ſenio videlicet, ac morti. Equidem non ita deſipiam, ut caducam, mortalemque corporis formam ambiam, quando immortalem, juſtitiaeque altricem animi ſpeciem optare, atque habere in promtu eſt. Enimvero cui in formoſo corpore turpis animus eſt, non hunc ego invidia, ſed commiſeratione dignum puto, qui forma, re utique fluxa, abuſus, poenas ſibi aggerit ſempiternas, vindici ſcelerum Deo reddendas. Qui vero caducam oris gratiam aſpernatus, unice ſatagit, ut mentem ſceleris puram, integramque Domino ſuo reſtituat, hic profecto ex corporis deformitate exercendae, augendaeque virtutis occaſionem, & materiam nactus, omnium mortalium laudes commeruit. Oris ſiquidem decor mentem non ſolum non ornat, imo vero quandoque etiam depravat. Pulchritudo autem animi etiam gentes immanitate barbaras delectat: oris venuſtas multos corrupit, &

in vitia praecipites dedit. Qui enim in corporis cura, ornatuque morosi sunt, perpetua salutis detrimenta patiuntur; qui vero internae pulchritudinis satagunt, opes sibi non perituras continuo adcumulant. Quae quum ita sint, quid mea intersit oris gratia, intimam mentis pulchritudinem unice ambienti? Illam itaque exstinguere in tua situm est potestate: haec vero, quae ex Christi gratia constat, nemini obnoxia est. Nec enim sive tu, sive Dii tui, neque caelum, neque terra, aut quae immenso utriusque ambitu clauduntur, mentis meae decorem deterere, vel animum ab amore Christi avellere possunt. Quid? Jam non te oppido confusum fatebere? Quae enim ista major ignominia fingi potest, quae te in nostra caussa premit? Tu siquidem nostram in Christum fidem vi, atque diabolico astu expugnare cogitabas, Imperatori, bellum hujusmodi adversus nos suscipere jubenti, rem utique gratissimam facturus; tibi vero ista molienti imbellis, & sola femina restiti, tuumque impetum fregi, ferociamque profligavi. Quid jam posthac Domino tuo, qui fidei, industriaeque tuae hujusmodi negocium commisit, repones? Quando ambo victi, confusique estis justo judicio Jesu Christi, cujus nutu constant universa. Tum Praeses: Mitte, ait, ista, quousque mentem mihi hisce obtundis nugis, femina petulantissima? Cui Virgo: Scilicet nos, inquit, per
1. *Cor.* 1. 19. Sacras literas docet Deus, se sapientiam sapientium perditurum.

Ardētes lampadae Martyribus admotæ, continuo exstinguntur.

At enim Praeses aegerrime ferens, quod coram Optimatibus urbis ab imbelli femina victus, confususque fuisset, ardentes lampadas expediri continuo jubet, & nudatis Martyrum costis admoveri; Stratonicae vero faciem etiam eisdem ustulari imperat. Lictoribus itaque id impigre curantibus, Stratonica sublatis in caelum oculis: Domine Jesu Christe, ait, Fili Dei, quaeso, impiis Fidem

Christus Filius Dei.

dem tuam repellentibus juſtitiae tuae vim, & numen oſtende, ut ſpe ſua decepti, animo confundantur. Extemplo lampadae exſtinguuntur. Praeſide autem lictorum inertiam increpante, atque inſtante, ut ſecundo, ac tertio eaſdem adcenderent, nihil ab iis id tentantibus effectum eſt, Tyranni inſaniam Seleuco & Stratonica ridentibus, atque majori voluptate exultantibus, quo magis ille excandeſcebat, atque angebatur. Rem porro omnes, qui frequentes ad id ſpectaculum confluxerant, mirantibus, Praeſes ea nefariae artis praeſtigia eſſe adfirmabat.

Equuleo ſuſpēſi loriſque caeſi, in carcere reducuntur.

Ceterum quum beati Martyres eidem irritos, & inanes conatus conſtanter exprobrarent, Praeſes majori ira commotus, illos rurſus equuleo ſuſpendi imperat, atque taureis recentibus loris vehementiſſime caedi, donec, dehiſcente ubique cute, atque proſciſſis artubus, deficeret plagis locus. Mox in carcerem reducuntur, ubi inter vincula & compedes arcta in cuſtodia detenti ſunt diebus quinque, mediis Auguſti menſis caloribus, nemine aquae guttam ipſis ſubminiſtrare auſo.

Teterrimum ſupplicium in Martyres excogitatum.

Interea Praeſes convocatis Optimatibus, hujus cauſſae expediendae rationem quaerebat: Ecquid, ajebat, mihi adverſus ſceleſtos iſtos ſtatuendum putatis, quove ſupplicii genere in eos animadvertendum, ut Deos, atque Imperatorem inceſſere deſinant? Vereor nimirum, ne univerſa civitas eorum erroribus inficiatur, ipſorumque veneficiis plerique capiantur. Quod ſi ſemel ab Imperatore reſcitum fuerit, quaſi tentatae defectionis reos, nos quidem morte multabit, urbem vero, & cives veſtros multis adficiet malis. Edicite ergo, quo mortis genere, & quidem acerbiſſimo tollendi ſint, ut Chriſtianorum eorumdem gregalium furorem ſimilis poenae metus cohibeat. Fuerunt qui reos gladio feriendos eſſe edicerent,

alii

UNIVERSIDAD CENTRAL BIBLIOTECA DERECHO

Digitized by Google

alii lapidibus eoſdem obruendos, aut pelago ſubmergendos. Quum omnes ſententiam dixiſſent, Praeſes: Atqui, inquit, haec mortis genera cuique patent, obvia enim ſunt; ego vero ignotum, inauditum, idemque acerbiſſimum ſupplicii genus volo. Mox arceſſiri jubet beatorum Martyrum parentes.

Quum itaque Apollonius Stratonicae pater, & una ſimul Seleuci mater adveniſſent, Praeſes rogat, utrum perduelles illi Deorum, atque Principum contemtores ad ipſos adfinitate aliqua pertinerent. Cui illi: Filios, ajunt, noſtros nobis hucuſque dicere licuit; poſthac vero, quoniam Imperatori parere recuſant, eoſdem abdicamus, abnuimus, abjuramus: noſtri non ſunt. Nunc ergo, ſubdit Praeſes, quandoquidem eos veſtros eſſe negatis, edicite, quodnam maxime illos faſtidire ex familiari uſu deprehendiſtis. Quod enim maxime illis moleſtum eſt, id in eorum ſupplicium vertendum erit. Ad haec Apollonius: Filia mea, riſpondit, cadaverum foetorem exhorret adeo, ut ne alterius quidem corporis halitum ferre poſſit. Similia fere narrabat de Seleuco mater: Seleucus, inquit, gnatus meus hoc ipſum ferme faſtidit maxime, ita ut multoties a foro abſtineat, rerum, quae illuc importari ſolent, graveolentiam aegre ferens. Percommode res cadit, inquit Praeſes, hoc ipſo, quod ambo perhorreſcunt, ſupplicio illos ego adgrediar. Decem actutum canes occidite, carnes in maſſam congeſtas Soli ad ſeptem dies exponite, mox horum perduellium manibus poſt tergum religatis, illas ſportis impoſitas eorumdem collo ſuſpendite, ad ferventiſſimi Solis aeſtum, donec ipſorum animae foetore conficiantur: quod ſupplicii genus, Diis fore gratiſſimum ſpero; ipſos enim hoc excogitaſſe tormentum puto, ne videlicet injurias, quibus ab illis adfecti ſunt, inultas relinquerent.

Prae-

Praesidis sententiam ceteris laudantibus, subjecit quidam Cyzicenus: Equidem, optime Praeses, decrevisti, reos ejusmodi foetore extorquendos: at non nobis canibus opus est. Habemus sepulcrum extra portam urbis Australem secus viam, quo intra biduum quindecim cadavera inlata sunt, exhalatque longe lateque foetorem teterrimum, adeo ut illac praetereuntes a via divertere cogantur: nec enim ferre possent halitum illum pestilentissimum ibidem sese sursum glomerantem ad instar piceae nubis, ex ardenti camino emissae. Si lubet, praecipe, ut illuc mittantur, Confido namque, eos ab illo gravissimo odore statim exanimatum iri. Cui Praeses: Bene, ait, sapienterque mones. Placet eos illo in sepulcro actutum condi. Missi continuo satellites locum exploraturi, qui intolerabili foetore propius adcedere prohibiti, posteaquam locum a longe prospectassent, Praesidi renunciarunt, rem quidem ita, ut relatum fuerat, se habere; locum tamen citra vitae certissimum discrimen adiri non posse, ob pestiferum foetorem, inde continuo prorumpentem, & ad instar atrae nubis gliscentem. Jussit itaque Praeses, quatuor ex foro seligi Vespillones, qui spongiis odore perfusis muniti, adpositisque ad nares strophiolis, beatos Martyres in cryptam inferrent.

Rebus ita constitutis, lictoribus omnia ad Praesidis nutum adparantibus, postero die mane Rei e carcere producuntur, non hominibus, sed cadaveribus similes. Diu namque ex tolerata in summis caloribus siti, atque ex praeterita fustigatione prosciss membra, & dehiscentes in frusta tabidae carnes totius corporis habitum foedum in modum deturpaverant, adeo ut circumspectantium turbam, ipsumque Praesidem ea species non mediocriter commoveret. Postquam vero percrebuit rumor, Christianos Martyres praedicto sepulcro conditum iri,

iri, universa civitas ad spectaculum effusa est. Tum Praeses Dei famulos compellans: En, inquit, periistis, miseri. Inventum est tandem, quomodo vestra ista pertinacia frangatur; teterrimo enim, & inaudito inter mortales supplicio addicti estis, quod nec vestris praestigiis deprecari possitis, nec ille, in quem credidistis, Christus avertere valeat. Verumtamen si Jovi Deo Maximo sacrificaveritis, liberos vos hodie dimittam, & Imperatorem continuo faciam certiorem, vos ejusdem edictis obtemperasse. Eccur jucundam hujus lucis usuram miseri refugitis? Cui Stratonica: Ad omnes siquidem aerumnas, ait, paratos nos efficiunt Domini nostri illa oracula:

Matth. 16. 25. *Qui animam suam perdit in hoc seculo, in vitam aeternam custodit eam.* Et rursus:

Ibid. 10. 22. *Qui perseveraverit usque in finem, ipse vivet in Regno Caelorum.* Ut video, inquit Praeses, pertinaciam necdum exsuistis, nec vobis parcitis, quibus ego parcendum decreveram. Tum Seleucus: Nos ait, nobis parcimus, dum perimus, ne pereamus; sed in aliam vitam propediem adfuturam adserti, aeternum vivamus. Subdit Stratonica: Si nos ipsos odissemus, tibi utique morem gereremus: quoniam vero nos ipsos amamus, ad Caeleste Regnum, atque futuram felicitatem nos ipsos servamus. Tum Praeses: Ecquis, ait, post nostrum aliud adfore seculum credat? Cui beata Stratonica: Jam dixi tertio, ait, profunda caligine te obcaecatam habere mentem: idcirco nec mirum esse, si Christi veritatem cernere nequeas. Et nunc voluntate tua mari similis factus es, quod navigantibus quidem ingentes parat opes, sibi vero suam dumtaxat salsedinem servat, & perpetuum aestum. Et tu quidem permultos mortales, acerbissimis poenis exercitos, ad Caeleste Regnum provehis. Sed quoniam Imperatoris obsequium saluti tuae praevertis, caecus effectus es, ut te ipsum introspicere

cere nequeas. Enimvero si in Christum crederes, & futurae vitae delicias praegustares, nemo profecto te paratior foret ad toleranda graviora etiam supplicia iis, quae nobis pro nostra salute intulisti. Verumtamen atra tibi, tuoque Imperatori nox dudum offusa est. Quamobrem vestrae ignari sortis, Christum in Servis suis persequimini. Ceterum quum ille venerit, poenas vestris pares sceleribus rependet. Heic dicentem interpellans Praeses: Non ego, inquit, sed vestra vobis, quas hactenus tulistis, poenas intulit pertinacia. Cui Stratonica: Perge porro, ait, acerbissimos quosque cruciatus cogitato, expedito, instruito. Equidem confido, fore ut, sicut ex priori conflictu victus confususque discessisti, sic etiam ex reliquis parem ignominiam tu, tuusque Imperator in posterum referatis. Tum Praeses: Atqui, ait, quas hactenus exsolvistis, poenae si cum ea, quam mox dabitis, conferantur, leves, & nullae sunt: cum foetore, scilicet, pestilentissimo, quod poenae genus maxime horretis, vobis modo conflictandum esse cogitate. Deus, responderunt ambo, in quem credidimus, quique vestras hactenus machinationes infregit, hanc quoque procul dubio profligabit, nosque adversus nequitiam vestram invictos praestabit. Tu siquidem impia moliris, sed Christus misertus nostri tua consilia praevertet. Tum Praeses: Lata jam a me sententia est, ut quod vestra pertinacia commeruistis, inter putrida cadavera relegemini. Placet experiri, num forte Christus, cui confiditis, vos inde sit erepturus. Cui Stratonica: Nos sane minime dubitamus, quin ille, qui nobis hactenus adfuit, sit etiam in posterum adfuturus. Imo confidimus, fore ut foetorem illum teterrimum, quem modo minabaris, in suavissimum odorem idem Jesus Christus commutet; adeo ut factum multi obstupescant, Dei-

que noſtri virtus innoteſcat ita magis, & magis eam homines admirentur: vos autem contra ſcelerati conſilii dedecus, & ignominiam referatis. Sepulcrum vero, cui nos addixiſti, in ſplendidum nobis thalamum, ut modo ajebam, verſum iri ſperamus: cujus rei plurimi ſpectatores, ac teſtes aderunt; aque inde fiet, ut per omnium hominum ora Dei noſtri laudes circumferantur, tua vero, tuique iniquiſſimi Imperatoris ſtultitia cunctis mortalibus patefiat.

In Sepulcrum foetidiſſimum conjiciuntur.

Heic porro fervens ira Praeſes: Teſtes, ait, adpello Magnos Deos, me ſtatim exſequuturum quae vobis hactenus ſum comminatus: lubet enim vero ex eventu diſcere, uter noſtrum vera praecinerit. Tum ad lictores converſus, jubet e foro veſpillones quatuor confeſtim arceſſiri, mox ſpongias ſuaveolentibus ſpeciebus medicatas, calamumque acutiſſimi odoris adferri. Hiſce odoramentis communiti Veſpillones, rem ea, qua juſſi fuerant, celeritate confecerunt; atque per hunc modum Seleucus, & Stratonica in illam cryptam conjecti ſunt. Continuo Praeſes oſtium ſigillo Imperatoris obſignat, veritus, ne quis ſpe quaeſtus illectus, eos inde extraheret,

Ceterum dum beati Martyres ad novum inauditumque carcerem trahuntur, urbs univerſa, nobiles viri, feminaeque, ſervorum, & ex infima plebe egentium turmae illis occurrerunt, ipſorum ſupplicium, quaſi publicam calamitatem, complorantes. Chriſtus, ajebant, in quem credidiſtis, ipſe ſua illa virtute, qua cetera pro veſtra ſalute dudum praeſtitit miracula, nunc quoque ab atrociſſima hac poena ſalvos, & incolumes vos nobis reſtituat. Aderat inter alios Apollonius, qui filiam propius ſubſequutus: Quaeſo te, ajebat, Gnata, tui miſerere; ſic non piget te mori hoc praeſertim acerbiſſimo, atque teterrimo ſupplicio? Cui Stratonica: Uti-

Utinam, pater, respondit, te tui aliquando misereat, exitiumque, in quod imprudens ruis, sanioribus consiliis praevertere studeas! At ille avulsos crines filiae ostentans, coramque projiciens, illud identidem ingeminabat: Oro te, Gnata, ne horribili hac morte perire velis. Cui illa: Jam te, ait, non esse meum dixi, teque, tuumque genus abdicavi, sicut me meus Dominus admonuit illis verbis: *Qui non abnegat patrem suum, & matrem suam, & omnia, quae possidet, non potest meus esse discipulus*. Ceterum quanto acrius patris dolorem gliscere intelligebat, tanto plenius mens ejus Christi amore inflammabatur. *Luc. 14. 26.*

Ubi vero adparuit sepulcri locus, ingens undique, & miserabilis promiscui vulgi ejulatus consequutus est, omnibus acerbissimo casui ubertim inlacrymantibus. Non pauci etiam Christi servos adsequuti, extremum ipsis vale dicebant, atque bene precabantur: Christum, ajebant, in quem credidistis, vobis propitium adesse, oramus. At vero multitudine ultra procedere non ausa, SS. Martyres inde paullulum progressi, ad ostium monimenti constiterunt. Heic porro elevatis in Caelum oculis, hunc in modum orabant: Domine Deus, Pater Domini Nostri Jesu Christi, qui a te missus ad nos venit, anticipent nos, quaesumus, misericordiae tuae, & ostende virtutem clementiae tuae in servos tuos, ut sciant omnes, qui te non noverunt, quia tu es Deus verus. Postquam vero ambo has, & ejusmodi preces cum lacrymis fudissent, utrumque rapuere trepidi, festinantesque Vespillones, & in sepulcrum projecere: continuo ostium, juxta Praesidis mandatum, publico sigillo obsignarunt. Hic illius quaestionis finis fuit, & populus ratus eos intolerabili foetore statim oppressos interiisse, velut exstinctos acerba comploratione prosequutus, mox in urbem revertit.

Sepulcri foetor in ſuaviſſimum fragrantemque odorē divinitus cōmutatus.

Interea Caelum aperiri viſum eſt, flammamque in ſpeciem columnae ſepulcro inſidere, ſplendidam inſuper nubem omnem circa locum contegere. Exinde foetor in ſuaviſſimam fragrantiam repente eſt commutatus, & ad inſtar nebulae coepit uſquequaque diffundi, ita ut ex eo tumulo emiſſus odor univerſam urbem pervaderet, & ultra etiam progrederetur, cunctis miraculum teſtantibus, & conlaudantibus Deum. Ea novitate exciti, ad ſepulcrum concurrere, manifeſtam Dei virtutem praedicantes vicini incolae, adeo ut illi, quos ejus loci teterrimus odor procul abigere ſolebat, nunc turmatim adfluerent, ſeque invicem protruderent, diffuſam tumulo fragrantiam totis naribus excepturi. Lux, nimirum, erat jucundiſſima, quae Caeleſti quadam voluptate omnes recreabat. Qua occaſione aegroti quotquot illuc venere, & admirabili illo odore adflati ſunt, extemplo convaluerunt, & qui viderunt teſtimonium perhibuere, & verum eſt teſtimonium illorum. Ita ſepulcrum putridis cadaveribus fartum in ſplendentiſſimum thalamum verſum eſt: quibus vero ad ejus oſtium propius adcedere licuit, audiebant hymnorum concentum, veluti chorum pſallentium: & qui iſta audierunt iidem teſtati ſunt, & crediderunt, & verum eſt teſtimonium illorum. In hoc loco beati Martyres ad ſeptem dies ſumma cum animi voluptate, velut inter amoeniſſimi horti delicias, permanſerunt. Quae quum a Magiſtratibus, & militibus Praeſidi renunciata fuiſſent, expavit, & vehementer obſtupefactus: Jam, inquit, hoſtes abjicio, arma jam mihi nulla relicta ſunt, quibus ſceleſtos iſtos oppugnem.

Quo adflati Aegroti quotquot extēplo convaleſcūt.

Ad ſeptē dies eo in loco detenti.

Exacta in eum, quem dixi, modum hebdomada, Praeſes, ut illinc rei extraherentur, imperavit. Quod quum per urbem divulgatum fuiſſet, rurſus ad locum ſupplicii ſumma cum exſpectatione concurritur, adeo ut lictores gladios exſe-

Inde incolumes extracti, non paucos ad veri Numinis cultum revocant.

exſerere coacti fuerint, & ferro viam ſibi inter confertiſſimam turbam aperire. Sic ad oſtium ſepulcri pervenere, ubi publicum ſigillum integrum reperiunt, quo reſignato, ſatellitum quiſque oſtium primus occupare, atque alios praevertere contendebat. Ut vero e ſepulcro extracti ſancti Martyres, in conſpectum multitudinis prodierunt, omnes quotquot ad ſpectaculum adfluxerant, conglobati, conſtipatique circa eos cojere. Heic vero, quoniam nullum ſalutis detrimentum ex peſtifero carcere illos accepiſſe cernebant, imo vero quodammodo Angelis ſimiles eſſe factos, divina quadam luce toto corporis habitu vultuque promicante, plerique ſublato clamore, magnum eſſe Chriſtianorum Deum teſtati ſunt. Non pauci ea occaſione Fidem Chriſti ſuſceperunt. Poſtquam vero Chriſti Martyres ex eo loco paullulum ceſſere, ſimul etiam clariſſima illa nubes, quae locum hactenus operuerat, diſparuit. Populus autem eos in medium receptos, velut ſolemni pompa in urbem honorifice deduxit, ubi rurſus ad eos ingens hominum turba occurrit.

Poſtera die convocatis urbis Magiſtratibus, Praeſes hanc ad eos concionem habuit: Equidem non diffiteor, admiranda eſſe, atque praeter vim, ordinemque naturae, quae modo fieri videmus. At ideone reos iſtos abſolvendos eſſe dicemus, quos omnis generis ſuppliciis mactandos edicto cavit Imperator? Huic autem ſcribere, & viſa circa illos prodigia exponere res eſt profecto anceps, & periculi plena. Quid quod ſi Chriſtianos ejuſmodi vivere, & in urbe verſari ſinamus, verendum eſt, ne populum in factiones ſcindant, & publicam pacem perturbent; reque ad Imperatorem delata, alienum crimen ipſi capite noſtro luamus. Placet ergo, reos flammis adjudicare: quod certe genus mortis evadere neutiquem poterunt, nec

Ignis ſupplicio damnãtur.

ſi

si ipsorum Deus in id totus incumbat. Praesidis oratio omnium adprobatione excepta est, reosque ex praescripto legum puniendos esse dixerunt. Pyras itaque ternas exstrui jubet Praeses, & in posterum diem, igne subjecto, inflammari, reosque vinctos ardentibus rogis injici. Ita quippe, ajebat, & ipsi momento in cineres abibunt, & nos istiusmodi cura liberabunt. Explorare lubet, num Christus suos e flammis eripere valeat; quod tamen ab illo praestitum iri isti credunt. Continuo ingentem lignorum struem extra urbis muros comportari imperat, excitarique pyras tres, quarum summitas urbis moenia prope aequabat; mox Christi Martyres ad supplicium duci. Quos ubi Praeses insolito gaudio exultantes vidit, etsi eorum constantiam summopere miraretur, eam tamen usque tentare non cessabat. Quamobrem item ait: Reliqua tormenta vestris incantationibus elusistis, nunc vero putatisne vos ignem evasuros, aut a Christo, cui confiditis, esse liberandos? Quin ergo, oblata Jovi Maximo Deo victima, hujusmodi supplicium deprecamini? Cui sancti Martyres: Miramur sane, ajunt, te habere frontem, nec tamen ex factis, dictisve ejusmodi aliquo pudore suffundi. Vere mutum quoddam animal, rationisque expers esse argueris, quandoquidem ista, quae in oculis tuis geruntur, minime sentis. Quibus irritatus Praeses: Per Deos, inquit, omnes juro, flammis vos hodie absumtum iri. Cui Stratonica: Christi, ait, in quem credidimus, auxilio freti, confidimus, fore ut, quemadmodum ex omnibus tormentis, quibus hactenus a te exerciti sumus, ille nos liberavit, teque, tibique impietate parem Dominum tuum confudit; ita etiam inter ignes, quorum vim tantopere extollis, incolumes servet: sicut olim Hananiam, & Socios Babylone flammis addictos servavit, ipsorum delato-

latoribus eodem igne conflagrantibus. Ille, inquam, nos inter ardentiſſimos rogos, quibus nos crematum iri putatis, intactos, integroſque tuebitur: adeo Jeſu Chriſto confidimus, qui eſt Sanctus Sancti Parentis Filius.

Tum Praeſes Reos ſine mora ad rogum abripi jubet. Extemplo lictores Dei famulis injecere manus, ad locum ſupplicii eoſdem deducturi. Abeuntes frequens ex urbe populus cum magna doloris ſignificatione conſequutus eſt. Ubi vero ad ſupplicii locum ventum eſt, congeſtamque lignorum ſtruem, & Praeſidem ſolicite ſupplicium urgentem, populumque obmurmurantem conſpexerunt, ſublatis in Caelum oculis, ſic Deum precabantur: Domine Jeſu Chriſte, qui pro hominum ſalute Crucis ſupplicium ſubire voluiſti, lugente ad conſpectum acerbiſſimae necis tuae Natura, tuum, oramus, Nomen, ſecundum morem bonitatis tuae, in ſervis tuis manifeſta, ut omnes celebrent potentiam tuam, videntes famulos tuos flammis perſequutorum mirabiliter ereptos: Adpareat, quaeſo, hodie virtus Divinitatis tuae de Caelo ad vindicandam impiorum nequitiam.

Inſtabat interea Praeſes operi, & lictores poſteaquam Beatos Chriſti Martyres, vinculis onuſtos, in praeparatas lignorum ſtrues conjecere, materiaeque ignem ſubjicere parabant, quum repente fulgere Caelum, & terra vehementi concuſſione ſubſilire coepit: mox igneus imber, rapidi fulguris ad inſtar, in ſubjectas pyras irruere, iiſque momento temporis hauſtis, inſtantes operi lictores, & circumfuſam turbam dicto citius abſumſit. Ceteri, qui procul ab eo incendio aderant, videbant innocuas flammas ſupra Martyrum capita & circum latera conſtipari, atque aeſtuantis adinſtar Pelagi ſe invicem conlidere, Martyres vero ea, qua piſces in aquis ludunt, libertate inter ardentes ro-

Igneus imber ſubjectas pyras, Lictores, & circumfuſam turbam abſumit.

Deum cõlaudant.

rogos exultare, ignis vi diffractis, atque diſſilientibus vinculis. Enim vero Seleucus, & Stratonica tanto Dei beneficio ab interitu erepti, liberatori ſuo hymnos cum laetitia canebant. *Dilgite*, ajebant, *Dominum Sancti ejus, quia fideles cuſtodit Dominus*. Conglomerabatur interim flamma, adſurgebatque ſupra Martyrum capita, indeque in tholi ſpeciem ſeſe explicans, thalamum ipſis efformaſſe videbatur. Continuo adparuere duo Seraphim ſub ignea ſpecie, qui flammeas ſtolas ſuper eos protenderunt. Spectabantur iſta ab ingenti hominum frequentia, qui urbis muris inſederant, commotique prodigio inclamabant: Magnus eſt Deus Chriſtianorum. Complures etiam ea miracula contuentes, Chriſti fidem amplexi ſunt. Ab hora quippe tertia uſque ad nonam univerſae civitati oſtentum illud conſpicuum fuit. Poſt nonam videri deſiit, remanentibus in eodem loco Martyribus vultu ſolis adinſtar coruſcante, lumine ad modum procellae ſuperfuſo conluſtratis.

Pſal. 30. 24.

Seraphim duo flammeas ſtolas ſuper Martyres protendunt.

Complures ea miracula contuẽtes, Chriſti fidem amplectuntur.

De his certior factus Imperator. Martyres gladio eſſe feriendos reſcribit.

Quae quum a militibus, & circumſtanti multitudine Praeſidi nunciata fuiſſent, haeſit ille vehementi ſtupore defixus, dubiuſque quid ſtatuendum in ea cauſſa foret, ad Imperatorem omnia, quae vel ipſe viderat, vel ab aliis acceperat, in hoc negocio geſta retulit. Reſcripſit ille, Reos eſſe gladio feriendos.

Latam itaque ab Imperatore adverſus inclytos Chriſti Martyres ſententiam ocius exſequuturus Praeſes, jubet Reos extra urbem deportari ad Collem, unde in ſubjectum mare facilis, & jucundus proſpectus. Ejus rei nuncio, univerſa civitas commota eſt. Inde ingens hominum concurſus ad Martyres eſt factus, per crebros ſingultus injuſtiſſimam ipſorum necem complorantium, eiſque extremum vale dicentium; adeo ut conſtipata, ſeque mutuo

tuo comprimente multitudine excitatus pulvis, & in nubem glomeratus, diem prope eriperet. Quod animadvertens Praeſes, non mediocriter offenſus eſt, edixitque, ut ſi quis cum Reis conloqui deprehenſus fuiſſet, eadem cum ipſis poena plecteretur. Id quod populo moleſtiſſimum adcidit.

Theoctiſta Praeſidis adfinis ad Chriſtianam fidem convertitur.

Aderat inter alios Theoctiſta ſpectatiſſima femina, poſterorumque memoria digniſſima, quae viſis plurimis, quae circa Beatos Martyres contigerant, miraculis, in Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum crediderat: eadem Praeſidi adfinis erat, magnaque proinde apud eum authoritate pollebat; rogavit itaque, ut illud edictum in gratiam populi abrogaretur, ejuſque precibus adnuente Praeſide, infinita hominum turba poſt Sanctos Chriſti Martyres circumfuſa eſt, eoſdem extremum adloqui & conſalutare geſtientium; adeo ut omnia circum late loca confuſo illo clamore perſonarent, dum univerſi protendentes ſupplices manus Chriſti ſervos compellant: Vos, inclamant, vos etiam atque etiam obteſtamur, ut nobis Deum, in quem credidiſtis, propitium efficiatis, donec ab errore, quo ſumus impliciti, tandem dignetur eripere: Chriſtus tribuat nobis veſtram in futuro ſeculo gloriam intueri, idemque pro moleſtiis, atque aerumnis, quas heic perpeſſi eſtis, Caeleſti vos Regno muneretur. His, atque ejuſmodi aliis dictis, poſtremum illis vale dicebant, velut hominibus, qui ad ſuos remota in regione poſitos prope eſſent profecturi. Vix autem inſtante Praeſide, non ſine multo labore congreſſus ille dirimi potuit, loco, in quo utrique conſtiterant, diffluentibus ubertim lacrymis madefacto. Martyres inter lictorum manus incredibili gaudio tripudiabant, Praeſide eorumdem alacritatem, & conſtantiam demirante, quaſi vero non ad ſupplicium, ſed ad ſolemne convivium properarent; quum

SS. MM. precibus populus ſe commēdat.

praesertim cogitarent, horam adesse, in qua coronam erant accepturi, hujus seculi periculis feliciter defuncti, quod profecto pelagus est, turbinibus procellisque usquequaque infestissimum.

Quum autem capitalem in eos sententiam dixisset Praeses ab Imperatore fuisse latam, Stratonica protinus subjecit: Rem nobis, Praeses, gratissimam effeceris, si Imperatoris mandatum sine mora exsequaris. Quascumque enim hactenus exegimus poenas, eas aequissimo animo toleravimus, in spem coronae, quam hodierna die consequuturos nos esse confidimus, quo nostri memoria per universum terrarum orbem instaurabitur. Ita demum posteris certamen nostrum ostentis clarissimum relinquemus, cupientibus illud imitari. Tum Praeses: Quandoquidem, ait, ab Imperatore capite condemnati estis, vos modo absolvere non est nostri arbitrii. Cui beati Martyres: Corpora, inquiunt, quibusvis malis jam pridem pro Christo obtulimus, vitam in altero seculo repositam praestolantes, cujus amore praesentis vitae commoda abjecimus, ut beatam illius perpetuae lucis usuram promereremur. Corpus itaque dumtaxat tuae est obnoxium potestati: animum uni Christo subjectum, commendatumque habemus. Equidem, excepit Praeses, multa adversus vos supplicia paraveram, sed quoniam instat Imperatoris mandatum, hodie vos perimam: nec enim fas est vivere impios homines, qui, ejuratis magnis Diis, juratis in hominem a Judaeis Hierosolymae teterrimo Crucis supplicio sublatum. Cui Stratonica: Nisi, inquit, Diabolus aures tibi dudum obstruxisset, mentemque obcaecasset, te utique docerem, quomodo ille ad nos venerit, & quas ob causas descenderit, assumtoque humano corpore pro hominum salute, Crucis poenam, mortemque pertulerit. Tu vero indignus es, qui occultum illius adven-

Christus pro hominū salute Crucis poenā, & mortem sustulit.

adventus ſacramentum audias ; praeſertim quum idem Dominus noſter nobis prohibeat dare ſanctum canibus , aut ante porcos projicere margaritas . Siccine canibus , repoſuit Praeſes , & porcis me comparas , peſſima , quae veneficiis tuis ignes , & cetera tormenta eluſiſti ? Jovem , & Nabum [6] Deos magnos , & fortes juro , etſi juſſus ſum gladio in vos animadvertere , atrociſſimis tamen cruciatibus vos primum adflictum iri , tum demum gladio feriendos . Cui Stratonica : Saepe jam tibi , ait , teſtata ſum , quod utique recoleres , ſi aures haberes , ſi quidem ſeptuaginta ipſe viveres annos , noſque toto eo intervallo continenter divexares ; a veritate tamen certiſſimae noſtrae Religionis nuſquam nos eſſe diſceſſuros , neque tibi , aut impio Imperatori tuo morem geſturos . Tum Praeſes : Imperatoris , inquit , juſſionibus parere cogit metus , quas nemo citra capitis periculum contemſerit ; alioquin vos abſolverem , atque vivere permitterem . Cui Stratonica : O caecam mentem ! Si tui ſimilem impium , & mortalem Principem times , qui hodie ſtat, & cras eſt caſurus , & intelligis, ejuſdem mandatorum tranſgreſſionem poena capitis eſſe luendam ; quanto magis oportet nos Chriſtianos Domini noſtri mandata revereri , qui eſt Deus de Deo , Lumen de Lumine , & Sanctus de Sancto ; praeſertim quum ipſe nos monuerit , nullam praeteritorum recte factorum rationem eſſe habendam , ſi quis poſtea ab inſtituto virtutis diſcedat ; ſuaequae legis tranſgreſſoribus mortem ſecundam fuerit comminatus , hoc eſt , ignem inexſtinguibilem , & vermem immortalem .

Matth. 7. 6.

6

Chriſtus Deus de Deo, Lumẽ de Lumine, & Sanctus de Sãcto.

Marc. 9.

Tum Praeſes : Non eſt , inquit , mihi modo de lege Dei veſtri vobiſcum diſceptatio ; nec enim vacat iſta examinare , inſtante Imperatoris mandato , ut niſi ocius Diis ſacrificare , & incenſum adolere ſtatuatis , poenam capitis

ſubeatis . Ad haec laeta , & hilari fronte reſponderunt ambo : Suſpicabamur pridem te Principis juſſionibus obedientiam falſo obtendere , & in morem pueri cum aliqua beſtiola ludentis te nobiſcum jocari ; nec enim tormenta , quibus hactenus uſus es , iſto digna nomine videntur , nec ea , qua duceris , agendi ratio in hominem convenit . Quamobrem identidem tibi , velut ſtolidae pecudi , aures obtundendae fuerunt , ſaepiuſque inculcandum , nos ab amore Chriſti Domini nulla vi , nulla arte avulſum iri , fruſtraque nobis intentari ignem ferrum , flagella , fuſtes : fixum proinde nobis eſſe , eidem poſthabere vitam , Angelos , Poteſtates , Virtutes , Dominationes , Superos omnes , & Inferos , futura , praeſentia . Animi noſtri propoſitum expertus ipſe didiciſti , quandoquidem a te tot artibus tentatum expugnari nunquam potuit . Ceterum quaenam turpior ignominia fingi poteſt , quam quae in te , tuumque impium Principem hodierno die ex hoc facto redundare video , quando ego , imbellis puella , tormenta veſtra ſuperavi , minas veſtras vanas eſſe oſtendi , nequitias veſtras patefeci , & eluſi , voſque cum Diis veſtris omnium mortalium ludibrio expoſui ; & vos quidem pudore offudi , Angelos vero laetitia adfeci ; quoniam Chriſtum dilexi , & veſtram impietatem terſi , dum iniquiſſimae voluntati veſtrae conſtanter reſtiti , voſque ex adverſo totis viribus flectere reluctantem conati , nihil effeciſtis . Tum Praeſes : Quoniam , ait , procax , & inſana femina , veneficiis tuis ignem evaſiſti , Dei , cujus ſuperſtitione teneris , virtutem nunc temere jactas ?

Rom. 8. 38.

O caecam mentem ! reſpondit Stratonica , Siccine aliis praetermiſſis , unum commemoras ignem , quo noſtram in Chriſtum fidem dudum tentabas ? Cedo
7 Flagella 7 & Fuſtes , quibus ſepties corpora noſtra immaniter proſcidiſti , donec

nec prope exſanguia in terram procide-
rent. Cedo teterrimum Carcerem, in
quem ter conjecti, totidem patefactis
ultro foribus, inde Divinitus evaſimus.
Cedo ferreos Pectines, quibus oſſa no-
ſtra, diſcerptis in fruſta carnibus, nu-
daſti [8]. Cedo Laminas igne candefactas 8
artubus noſtris admotas, quae repente
in glaciem tranſiſſe viſae ſunt. Cedo in-
cenſi ſulphuris vaporem, quo nos ſuffo-
candos fore ſperabas, quique in ſuaviſ-
ſimum odorem nobis converſus eſt. Ce-
do Sepulcrum putreſcentibus cadaveri-
bus oppletum, ubi, te jubente, inclu-
ſi, tumulum in thalamum, foetorem
teterrimum in odorifera aromata ceſſiſ-
ſe ſenſimus. Cedo ardentes Rogos,
quos ignis Caelo immiſſus in ſplendidum
tentorium, ſeſe in tholi ſpeciem expli-
cantibus flammis, commutavit.

His, & ejuſmodi Stratonicae di-
ctis acriter perſtrictus Praeſes infremuit,
& in morem ferae rabidae vociferans,
atque omnes Deos inclamans: Etſi, ait,
praeſtigiis veſtris praeterita tormenta
evaſiſtis, non deerunt mihi profecto alia
acerbiſſimarum quaeſtionum genera,
quas incaſſum Chriſti praeſidio eludere
moliamini. Cui ambo reſponderunt:
Perge porro, experire, ut lubet, quoſ-
cumque adverſus nos cruciatus, in tuam
utique ignominiam, atque dedecus re-
caſuros: adeo Chriſto confidimus, fore
ut, quemadmodum tuis te artibus an-
tea confudit; ita & te in poſterum con-
fundat, veſtramque in ſervos Dei con-
ſpirationem infringat. Quae a Strato-
nica, & Seleuco dicta Praeſidem im-
pendio magis inflammarunt, dum Im-
peratorum majeſtatem his verbis deho-
neſtatam arbitratur. Continuo Incanta-
tores advocat; jubet adferri Viperas,
Aſpides, & alia ſerpentium genera.
Quod quum illi praeſtitiſſent, Populus,
qui ad ſpectaculum frequentiſſimus ad-
fluxerat, adverſus Praeſidem inſurrexit
inclamans, Imperatorum mandata viola-
ri

Viperae & Aſpides in Martyres immiſſi;

ri, qui Chriſtianos illos gladio feriendos eſſe reſcripſerant, nulla ferarum mentione facta: hanc poenam atrociſſimam eſſe, utpote in qua carnes ab oſſibus per ſummum cruciatum avulſae diſcerperentur. At Praeſes contradicentem multitudinem nihil omnino moratus, perſtitit in ſententia, adductiſque in medium Seleuco, & Stratonica, juſſit, apertis arculis in eos immitti aſpidum, viperarumque agmen.

Continuo diſrumpuntur a ſummo ad imũ intermortuiq; obrigeſcunt.

Quod ſimul animadvertentes Chriſti Martyres, elevatis ſubito in Caelum oculis, hunc in modum oraverunt: Domine Jeſu Chriſte Fili Dei, irruentis in nos diaboli vires infringito; quoniam tu, Domine, dixiſti: *Ecce ego do vobis virtutem meam, ut conculcetis ſerpentes, & ſcorpiones, atque omnem virtutem Diaboli, & nihil vobis nocebunt*: illico ferae a ſummo ad imum diſruptae obriguerunt, cunctis ſpectantibus, factumque ſtupentibus, atque vociferantibus, magnum eſſe Deum, in quem Stratonica, & Seleucus crediderant. Incantatores autem de Praeſide conquerebantur, quod tantum exiſtimationis ſuae detrimentum in ejus cauſſa tuliſſent; Stratonica, & Seleuco interim illud ex Pſalmo cantantibus: *Dominus adjutor meus, non timebo, quid faciat mihi homo.*

Mar. 16. 18.

Pſal 117.

Diriſſime cruciantur.

Pergit porro Praeſes, dolenſque ſe in hoc etiam facto ſuperatum, imperat, verubus igne candefactis Martyrum nares tamdiu terebrari, donec ambuſtae carnis nidor circumſtantes paſſim offunderet: mox jubet ſublimi trahi Stratonicam, a tergo adligari, clavis deinde ardentibus ejuſdem crura a planta pedis uſque ad genua tranſadigi. At illa in hoc ſupplicii genere nec lacrymas, nec gemitum dedit; ſed Caelum identidem intuens: Adeſto mihi, inclamabat: Jeſu Fili Dei. Quum eidem inſultaret Praeſes, ac diceret: Tandem inventum eſt, quo doleas, venefica, & Deorum contemtrix muliercula. Cui Stra-

Jeſus filius Dei.

Stratonica aequabili vultu, & conſtanti voce: Ego vero, ait, ſummas habeo Chriſto gratias, qui pro ſua in me benevolentia hiſce me poenis dignatus eſt, quas dum aequo animo, lubenterque pro nomine ejus patior, vitae prioris noxis, & inexorabilis ſimul judicii ejus poenis me abſolutum iri confido.

Jis manus amputantur.

Praeſes itaque ſe in hac item quaeſtione victum, confuſumque aegerrime ferens, ambobus Chriſti Martyribus manus amputari juſſit. Illis vero reſectas manus, & coram in terram projectas contemplantibus, rurſum inſtat Praeſes, & Stratonicam iterum compellans: Siccine, ait, necdum quidem pudorem diſcis, inſana, abſciſſas manus, humique abjectas contuens? Cui Stratonica: Nunc quidem, inquit, ſtultitiae tuae licuit noſtras manus abſcindere, atque in terram projicere. Chriſtus vero eas inde relevabit, ipſiſque requiem ſuper Sancto Altari ſuo dabit.

Ad ſupplicii locum ducuntur.

Quoniam vero populus eam immanitatem aegre admodum ferebat, eamdemque, ſublato etiam clamore, palam deteſtabatur; Milites, atque Magiſtratus urbis apud Praeſidem interceſſere, ut finis quaeſtionibus fieret: Poſt tot cruciatus poenas abunde ſatis reos dediſſe, ajebant, & quandoquidem Imperator gladio in eos animadvertendum judicaverat, ejuſdem ſententiae omnino ſtandum eſſe. Ita demum Praeſidi perſuaſum eſt, ut reos ſecuri addiceret. Supplicio locus conſtitutus fuerat collis in vicinum mare prominens: quo quum Chriſti Martyres ducerentur, frequentiſſimus undequaque populus eoſdem ſequutus eſt. Erant plurimi promiſcui ſexus, qui multiplici queſtu acerbam eorumdem mortem deflebant, & lamentabantur: alii pulverem ipſorum pedibus calcatum aſportabant: ſanguinem alii, poſt reſectas manus recenti adhuc vulnere manantem, certatim rapiebant.

S. Stratonica

Heic Stratonica Theoctiſtam, quam

per Theoctitã ſibi impetrat horam ad preces fundẽdas.

quam ſupra memoravimus, feminam Chriſtianam rogat, ut a militibus horae moram ſibi impetret ad preces fundendas, atque ad ſalutandos amicos: quod quum illa continuo effeciſſet, Stratonica una cum Seleuco inter conglobatam, confertiſſimamque multitudinem ſtans, concionem ad populum habuit hujuſmodi: Noſſe vos, arbitror, Cyziceni Viri, & Mulieres, cujuſnam patris filia ſim, & quam lauta in domo vixerim. Poſteaquam vero mihi e Caelo ſalutare Jeſu Chriſti lumen adfulſit, atque in eum credidi, nihil ejus amori antetuli: odi genus, & cognatos meos, ipſoſque parentes abjuravi, & cuncta, quae praeſentem hujus lucis uſuram jucundam efficiunt, abjeci. Et nunc ipſi vidiſtis, quot incommoda, atque moleſtias devoraverim, quotve cruciatibus exercita fuerim, quomodo nec corpori pepercerim meo, quod dilaniatum, humique projectum eſt: ſic rebus quibuſvis contemtis, ad Chriſtum profugi; confidens, fore ut ille mihi propitius ſit, meque in illo inexorabili ſeculi futuri judicio abſolvat, dignamque efficiat, quae ipſi confidenter adpaream in illo ſupremo mundi die, quo ipſe venturus eſt, & hominum ſecreta omnia patefacturus.

S. Stratonicae Oratio ad Deum.

Sublatis deinde in Caelum oculis, in hunc modum oravit: Domine Jeſu Chriſte, ignoſce, quaeſo, mihi quaecumque in te peccavi, & quandoquidem pro amore tuo quibuslibet meum corpus poenis libenter objeci, adfulgeant, oro, mihi miſerationes tuae in die judicii, & quoniam etiam Idola contemſi, teque confeſſa ſum, tu quoque confitere me coram Patre tuo, a quo miſſus fuiſti pro ſalute noſtra. Et quia ſeculum iſtud caducum odi, dignam me efficias, quaeſo, bonorum ſeculi futuri. Sed & pro eo, quod corruptibilem thalamum abominata ſum, poenis, quas ab impiis nominis tui hoſtibus perpetior, delicta mea,

mea, quae ignoranter perpetravi, clementissime compensans, servis tuis beatas sedes jam obtinentibus me, precor, adjungito.

Capite plectuntur.

Haec Stratonica orabat, quum universus populus, Christi Martyribus vale postremum dicturus, circa eosdem conglobari constiparique coepit; & quidem tanta cum instantia, atque animorum, vocisque contentione, ut furentis pelagi, fluctuumque mutuo se conlidentium speciem praeberet. Quare conterriti lictores exsertis gladiis rem ocius conficere statuerunt, Reosque statim perimere. Tunc vero gladium cervici jam imminentem conspicata Stratonica, coronam suam jam adesse intellexit, elataque voce, postremis Christum votis adpellans: Domine Jesu, ait, suscipe spiritum meum. Simulque carnificis ictum accepit, & occubuit. Seleucus similiter eadem verba alta voce pronuncians, decollatus est. Sic ambo simul cecidere, ut Corporum trunci alter alterum tegeret [9].

Theoctista a Praeside impetrat, ne eorum Corpora in mare projiciantur.

Quum autem Praeses eorum Corpora in mare projici jussisset, urbe universa nequidquam reclamante, factumque publico luctu condemnante, intervenit Theoctista, persuasitque Praesidi, ut sententiam revocaret. Paullo post Praeses in urbem revertit moestus, quod victus ex eo conflictu, & cum dedecore discederet. Populus vero Praesidis metu liberatus, rursus circa beatorum Martyrum Corpora sese circumfudit, tanta animorum commotione, ut humum, in qua jacuerant, pretiosissimis unguentis, sed & lacrymis perfunderent. Sacra mox Lipsana aromatibus condita, atque serico panno involuta, uno in loculo ambo simul deposuere.

Honorifice sibo simul sepeliuntur.

Eccleſia sub eorũ nomine ibidem superstructa.

Eadem, reddita post Ecclesiae pace & persequutione sublata, pia Christiani Imperatoris cura, superstructa aede, honoravit.

ADNOTATIONES.

(1) *Per victoriam Imperatorum Dominorum noſtrorum*, Diocletiani, ſcilicet, Maximiani Herculii, Conſtantii Chlori, & Maximiani Galerii; quos una tum ad Imperii Romani gubernacula ſediſſe, ſuperius admonuimus. Ubi vero unus tantum Imperator heic deſignatur, intellige vel Diocletianum, qui, etſi alios ſibi in ſocietatem Imperii adſciviſſet; Imperatorum tamen princeps habebatur: vel, ut mihi veriſimilius eſt, ipſummet Maximianum Galerium, qui Perſequutionis hujus author ſub Actorum initium dicitur.

(2) *Fidiculis*. Sic Chaldaica vox פִּדְיָא reddenda eſt. Quodnam autem fuerint *Fidiculae* Martyrii inſtrumentum, diſſidium eſt inter Eruditos non contemnendum. Sigonius cum Lipſio, Turnebo, & aliis antiquitatis peritiſſimis, eſſe, ait, nervos ipſos, ac funes, quibus Martyres in equuleo diſtendebantur. Contra Baronius ad diem 22. Januarii contendit, Fidiculas & ungulas eſſe eaſdem. Iſidori authoritati nititur doctiſſimus Cardinalis, qui Fidiculas a fide exprimenda, & extorquenda dictas ſcripſerat. Adverſus Baronium dimicat Petrus Halloixius in Notationibus ad cap. 5. Vitae S. Irenaei, & Fidiculas a fidibus adpellatas, non a fide: aliter enim Fideculas dictum iri, non Fidiculas, ut a die dieſcula, a ſpe ſpecula &c. Locus Prudentii Hym. 10. Baronio favere videtur; quum enim Aſclepiades juſſiſſet:

Vertat ictum Carnifex
In os loquentis; inque maxillas manum,
Sulcoſque acutos, & fidiculas transferat.

feciſſe Carnificem mandata ſic explicat Poëta:

Implet jubentis dicta lictor improbus,
Charaxat ambas, ungulis ſcribentibus,
Genas, cruentis & ſecat faciem rotis.

Ubi nonniſi ungularum ſupplicium inlatum deſcribitur. Fortaſſe imperatum a Praefecto putat Halloixius, ut ad os, & linguam transferrentur a cruribus Fidiculae, ſicut a lateribus ad genas ungulae. Verum reponerem potius, cum Poeta non eſſe agendum ſummo jure, ut examuſſim verbis Praeſidis reſpondeant actus Carnificis. Ego vero, quoniam & Euſebius ungulas, ac Fidiculas ſimul memorat, quo aperte docet, diſtincta fuiſſe ſupplicii tormenta; & Acta noſtra id luculenter confirmant, ſi liceat conjecturis indulgere, Fidiculas eſſe libenter dicerem chordas, & funiculos, quibus ita brachia, aut pedes conſtringebantur, ut ad uſque oſſa pervaderent vincula. Id ſupplicii genus hodiedum apud noſtrates uſurpari accepi, quod vulgo nuncupant *Funicellate*, & cum membrorum diſtentione, ſive equuleo paſſim conjungitur, adpellaturque *Corda*, & *Funicellate*. Ejuſmodi certe Fidiculas memorat Svetonius in Tiberio, quum ſcribit: *Excogitaverat inter genera cruciatus etiam, ut larga meri potione per fallaciam oneratos repente veretris deligatis, Fidicularum ſimul, urinaeque tormento diſtenderet*. De hiſce tormentorum generibus inſignis eſt locus Senecae lib. 3. cap. 14. Controverſ. &, rurſus lib. 3. de Ira cap. 3. *Apparatuſque illi reddendus eſt ſuus, Equulei, & Fidiculae, & ergaſtula, & cruces, & circumdati defixis corporibus ignes, & cadavera quoque trahens uncus, varia vinculorum genera, varia poenarum, lacerationes membrorum, inſcriptiones frontis, & beſtiarum immanium cavae*. Valerii quoque Max. lib. 3. tit. de patientia: *In Theodoro etiam viro graviſſimo Hieronymus Tyrannus tortorum manus fruſtra fatigavit. Rupit enim verbera, Fidiculas laxavit, ſolvit equuleum, laminas extinxit, priuſquam efficeret, ut tyrannicidii conſcios indicaret*. Si quid video, locus hic litem dirimere videtur: laxare enim non dicitur niſi de eo, quod intenditur: quod in ungulas non cadit. Laſſare potius dixiſſet Valerius, ſi pro Fidiculis ungulas intellexiſſet.

(3) *Berecynthia*, Cybeli Deorum matri cognomentum ex monte Phrygiae Berecyntho, ubi primum culta fuit, impoſitum. De qua Virgil. Aen. lib. 9.

Ipſa Deûm genitrix fertur Berecynthia magnum.
Vocibus his affata Jovem . . .

Eadem Dindymene dicta a Monte unius verticis Dindymo, eidem Numini Sacro, ad cujus radices jacet Cyzicum Civitas; uti videre eſt apud Scholiaſtem Apollonii lib. 1. v. 985.

(4) *Belus*, Syris idem eſt ac Saturnus, qui fingitur Deorum antiquiſſimus. Vide Seldenum loc. cit.

(5) *Artemis*, ideſt, Diana, ſeu Luna, quam Artemidem dicunt ſive ab eo, quod aërem ſecet, quaſi ἀερτόμος, ſive, ut inquit Strabo lib. 14. ἀπὸ τῆς Ἀρτεμίας ποιεῖ; quod integros partus reddat: nam parturientibus praeeſſe fingitur.

(6) *Nabum*, ideſt, Mercurium, quem eo nomine Syri adpellabant, ut obſervat Seldenus lib. de Diis Syror. cap. 11. Porro Nabi nomen occurrit apud Eſaiam cap. 46. v. 1. vulgatae editionis: de quo haec S. Hieronymus ad eumdem Eſaiae locum ſcribit: *Nabo ipſum Idolum eſt, quod interpretatur Prophetia, & Divinatio, quam poſt Evangelii veritatem in toto Orbe conticuiſſe ſignificat*. Septuaginta autem Interpretes pro *Nabo* habent *Dagon*, Philiſtaeorum Idolum.

(7) Septem flagellorum ſpecies diſtinguebant. *Lora*, ſcilicet, ex corrigio facta. *Nervos* animalium praecipue boum. *Fuſtes* craſſiora erant flagella ex ligno. *Virgae* vero tenuiora, quandoquidem etiam ex metallo. *Flagra* fuſtibus erant tenuiora, ſed virgis craſſiora. *Scorpiones* autem erant virgae ſpinoſae, aut nodoſae: quod flagelli genus etiamnum apud Orientales viget. *Plumbatae* tandem vocabantur flagella ex loris, aut funiculis confecta, quorum ſummitatibus glandines plumbeae adligabantur. De his conſule Gallonium lib. de Martyrum Cruciatibus cap. 4.

(8) Tribus potiſſimum inſtrumentis carnes Martyrum diſcrepebantur, ungulis, Uncis, Pectinibus. *Ungulae* erant quoddam forcipis genus,

Digitized by Google

genus, non ad ſcindendum aptum, ſed cujus extremitates erant dentatae, ita ut utramque partem comprimendo carnes Martyrum dentibus diſcerperentur. *Uncus* erat baculus oblongus, habens in extremitate ferramentum incurvum ac retortum. *Pectines* ferrei fere ſimiles erant iis, quibus lana pecti ſolet, ſed longioribus baculis adfixi. Haec in Gallonii jam laudati figuris melius exprimuntur pag. 121. Videſis etiam Baronium in Notis ad Martyrologium Romanum, qui varias Virgarum ſpecies exponit ad diem 19. Januarii; Scorpiones 12. Junii; Plumbatas, 6. Junii; Ungulas, 8. Martii; de Uncis, & Uncinis agit 19. Januarii; de carceribus 4. Martii; de Crucis ſupplicio, 7. Aprilis; de Crurifragio, 23. Maii; de Equuleo, 22. Januarii; de Laminis ardentibus, 18. Maii; de Rotis, 23. Aprilis; de Sartagine, 18. Aprilis; de Subulis candentibus 13. Junii; de Catomiis, & Latomiis, 15. Junii; de Metallis, 16. Februarii; de poenis Muſcarum, 16. Februarii, & 28. Julii; de venditione corporum, 6. Junii.

(9) Quum in tota horum Sanctorum Martyrum mirificae Converſionis, & Paſſionis hiſtoria ne verbum quidem de eorum Baptiſmo occurrat; cave, ne proinde eos reprehendas: Baptiſmum enim Martyrio ſuppleri nemo dubitat. Vulgo Baptiſmus Sanguinis dicitur, quem S. Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubaianum, *glorioſiſſimum*, & *maximum Sanguinis Baptiſmum* adpellat. Videſis Notkerum iu Martyrologio ad diem 9. Kalendas Junii, Sanctis Rogatiano, & Donatiano Sacrum, ubi plura ex S. Auguſtino profert de iis, qui proprio ſanguine baptizantur.

ADMONITIO

In Acta Sanctorum Septem Martyrum Samoſatenorum.

Horum SS. Martyrii tempus.

SAnctorum Septem Martyrum Samoſatenorum, Hypparchi, Philothei, Jacobi, Piragri, Habibi, Romani, & Lolliani Acta, ex Codice Chaldaico I. Nitrienſi Vaticano nunc primum eruta, beatorum Stratonicae, & Seleuci Actis conſulto conjungimus, quod non ſolum ſub eodem Imperatore Maximiano Galerio Armentario, verum etiam eodem ferme tempore, eademque occaſione, Quinquennalium nempe, quae fuſis Perſarum copiis, ac Narſei conjugibus, ſororibus, liberiſque captis, idem Maximianus in Meſopotamiam redux, atque ideo a Diocletiano perhonorifice exceptus, anno Chriſti 297. egit; uti ex Eutropio tradunt Petavius Rationar. Tempor. Par. 1. lib. 5. cap. 14. Pagius in Critica Baronii ad an. 297. & nos ipſi in ſuperiori Admonitione obſervavimus, Martyrii lauream obtinuerint.

Eorũ memoria in Sacris Eccleſiae Orietalis & Latinae Faſtis deſideratur.

Quamvis autem horum Actorum antiquitas, ac ſinceritas ſeſe ultro legentibus prodat, utpote quae a teſtibus oculatis, fideque digniſſimis, a Presbytero ſcilicet, a quo ipſi Martyres Sacramenta ſuſceperunt, & a Galli nobiliſſimi Viri Samoſateni Paedagogo, qui eorum certamini praeſentes adfuerunt, adcurate fideliterque conſcripta ſunt; nullam tamen eorum memoriam in Sacris cum Orientalis, tum Latinae Eccleſiae Faſtis reperire licuit.

Samoſata Syriae Comagenae Metropolis, olim Clariſſima.

Porro Samoſata, in qua iſti Martyres a Maximiano Imperatore, qui tum ibidem verſabatur, Martyrio adfecti ſunt, Syriae Comagenae ad Euphratem Metropolis fuit clariſſima; ut ſcribunt Ptolomaeus, Strabo, ceterique Geographi, & ex Notis SAMO, MHTRO, KOM, in nummis, ſub Hadriano Imperatore cuſis, potiſſimum liquet. Eam شميشاط *Somiſat* Abulpheda tab. Geogr. n. 221. nuncupat, & Romanum, ac Manſur caſtra non multum ab ea diſtare, adfirmat, hoc quidem ad auſtrum Samoſatae, caſtrum vero Romanum ad ortum. Idem Abulpheda loc. cit. n. 236. aliam Samoſatam in Meſopotamia ponit, quam شمشاط *Semſat* adpellat, poſitamque inter Amidam, & Haret-Baret, ſeu Zaidi caſtrum adſerit. Epiſcopalis olim fuit ſub Archiepiſcopo Hierapolitano, nunc vero penitus everſa eſt. Prae ceteris ejus Epiſcopis, quorum ſeriem exhibet Aſſemanus Bibl. Orient. tom. 2. & ex eo Lequienus Orient. Chriſt. tom. 2. claruit Euſebius, cujus memoriam recolit Martyrologium Romanum die 21. Junii hocce elogio: *Eodem die Sancti Euſebii Epiſcopi Samoſateni, qui tempore Conſtantii Imperatoris Ariani ſub habitu militari incognitus, Eccleſias Dei viſitabat, ut in fide Catholica illas confirmaret: deinde ſub Valente in Thraciam relegatur; ſed reddita pace Eccleſiae, tempore Theodoſii, ab exilio revocatus, cum iterum Eccleſias viſitaret, tegula ab Ariana muliere*

Digitized by Google

deſuper immiſſa, confracto capite, Martyr tandem occubuit. Porro Sancto Euſebio, & Orthodoxis Patribus adeo fuerunt Samoſateni addicti, ut (teſte Theodoreto lib. 4. cap. 14.) eo a Valente Imperatore pulſo, & Eunomio Ariano in ejus locum ſuffecto circa A. C. 368. nemo in coetum ventitarit; imo nec cum eo eadem aqua lavari voluerit; pilam quoque pueri ab aſino Lucii ſucceſſoris calcatam per ignem purgaverint. Eadem patria fuit Luciani Sophiſtae athei, & Pauli Antiocheni Epiſcopi haeretici; hic Sabellium aemulatus, qui Ptolemaide in Lybia nefarium adverſus Sanctiſſimam Trinitatem dogma paullo ante vulgaverat, Filii & ipſe Divinitatem cum Artemone oppugnavit; ut patet ex aurea Epiſtola Antiochenae Synodi ad Dionyſium Romanum Epiſcopum, & ad Maximum Alexandrinum in eundem Paulum conſcripta, quam integram refert Euſebius lib. VII. Hiſt. Eccleſ. cap. 30. At exſecrandam perditiſſimi hominis audaciam non ſolum Patres Antiochiae ſemel atque iterum congregati fregerunt, verum & noſtri Martyres Samoſateni apertiſſime condemnarunt, quum dicerent: *eum, qui in Cruce pependit, adoramus, hunc Deum eſſe dicimus, & Dei Filium, genitum, non factum, Patrique coëſſentialem, cujus numine totum hunc orbem creatum eſſe, auctum, & ſubſtentatum, credimus.* Sed ad Acta deſcendamus, in quibus plura ejuſmodi adverſus Novatorum inſaniam validiſſima argumenta habentur.

ACTA

Anno Chriſti 297. ſub G. Maximiano Imp.

Septem Martyrum Athletarum Chriſti, HIPPARCHI, PHILOTHEI, JACOBI, PARAGRI, HABIBI, ROMANI, & LOLLIANI, qui ſub Maximiano paſſi ſunt Samoſatae.

Atrox in Chriſtianos Perſequutio.

MAXIMIANUS impius Imperator anno Imperi ſui quinto edixit, ut in cunctis Romanae ditionis civitatibus ſtata Diis ſacrificia, ſolemneſque ſupplicationes fierent. Inſtante vero ſolemni quadam Ethnicorum celebritate, ipſe Imperator, qui Samoſatae iis forte diebus verſabatur, Edictum ea de re promulgari, populumque ad aedem [1] Fortunae in ipſo urbis medio poſitam, convenire mandavit. Quamobrem Urbs univerſa tubarum, atque tympanorum concentu perſonabat, nidorque crematarum hoſtiarum, & incenſi thuris vapor aërem circumquaque impleverat.

1

SS. Hipparchus & Philotheus Oratorium domi conſtruunt, & ab indictis Sacrificiis abſtinēt.

Paullo anteaquam illud Edictum promulgaretur, communicato inter ſe conſilio Chriſtianam Religionem ſuſceperant HIPPARCHUS, & PHILOTHEUS. Erat

Erat illis in aedibus ejuſdem Hipparchi conclave commode exſtructum, Crucemque pinxerant in Orientali ejuſdem pariete. Ibi ante Crucis imaginem, converſo ad Orientem ore, Dominum Jeſum Chriſtum quotidie ſepties adorabant.

Crux in pariete depicta.

Adcidit interea, ut JACOBUS, PARAGRUS, HABIBUS, ROMANUS, & LOLLIANUS, aetate Hipparcho, & Philotheo minores, Hipparchi domum, eos inviſuri, convenirent: mutua ſiquidem interſe neceſſitudine erant conjunctiſſimi. Quum itaque ſub horam diei nonam ante Crucem eo in Coenaculo expreſſam ipſos ſupplicantes inveniſſent, rogare coeperunt: Quare, quum civitas univerſa ad aedem Fortunae confluereet, Imperatori obſequuta, qui omnibus urbis Diis in delubrum ipſum adſportatis, & eorum Sacrificulis ſimul convenire juſſis, celeberrimum illic feſtum decreverat, ipſi, ac ſi domeſtico luctu, & moerore a publico arcerentur, eum ſeceſſum quaeſiviſſent, & procul a populo orare mallent, velut in patria ſua hoſpites, ac peregrini. Hipparcho autem, & Philotheo adfirmantibus, eo ritu ſummum mundi Conditorem a ſe adorari, ſubjecit Jacobus: Numne Crucem iſtam ligneam mundi Opificem fuiſſe putatis? Ipſam enim a vobis coli videmus. Cui Hipparchus: Eum, qui in Cruce pependit, adoramus; hunc Deum eſſe adſerimus, & Dei Filium genitum, non factum, Patrique [2] coëſſentialem, cujus numine totum hunc Orbem creatum eſſe, auctum, & ſubſtentatum credimus. Jamque annus volvitur tertius, ex quo Baptiſmum in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti a Jacobo verae fidei Sacerdote ſuſcepimus, qui & Chriſti Corpus, & Sanguinem nobis identidem impertire non deſiit. Idcirco hoc triduo hinc pedem efferre, atque in publicum prodire, nefas eſſe exiſtimamus: adeo profanarum

SS. Jacobi, Paragri, Habibi, Romani, & Lolliani converſionis occaſio.

Religionem Chriſtianam edocentur.

Jeſus Chriſtus Deus, & Dei Filius genitus non factus Patrique coëſſentialis.

Baptiſmus in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti conlatus.

Chriſti Corpus, & Sanguis nuper baptizatis impertitus.

hoſtia-

hoſtiarum nidorem, quo urbs univerſa infecta eſt, exſecramur. Heic Paragrus, ejuſque ſodales Hipparchum interpellant: Itane adfirmas, Deum aliquem exſiſtere, Diis in aede Fortunae nuper congregatis praeſtantiorem? Quibus Hipparchus: Annon ipſi vidiſtis, muta illa ſimulacra per Sacrificulos ex inſano vulgi errore eo importari? Quî ergo Dii ſunt, qui nec ſe ipſos queunt aſportare? Ad haec Jacobus: Jam ergo, inquit, veſtrum ego videre Deum, ejuſque Sacra communi vobiſcum Religione ſuſcipere exopto; quandoquidem mundi Opificem ipſum adſeritis. Tum Philotheus: Tu vero, inquit, Habibe, quid in hac cauſſa pronuncias? Cui ille: Fateor, ait, me in eo errore hactenus fuiſſe verſatum, ut dicerem, Deos, quibus hodiernam ſupplicationem civitas noſtra decrevit, ipſos Univerſum molitos fuiſſe. Nunc vero, ſi vos delectat veritas, inquit Hipparchus, Dei potentiam, atque ſapientiam vos ſtatim edocebo. Cui Jacobus, Habibus, Paragrus, Romanus, & Lollianus: Vos, inquiunt, etſi Imperatoris Deos non adoraſtis, neque profanis ipſorum Sacrificiis interfuiſtis, ſed in hunc luctum, ſqualoremque ſeceſſiſtis; quoniam autem Magiſtratum geritis, & apud Imperatorem, ejuſque Aulicos in magna eſtis exiſtimatione, adſumtis paullo poſt veſtrae dignitatis inſignibus, & in publicum impune proditis, & quamquam vos eorum Diis neutiquam ſupplicaſſe fateamini; nihil tamen inde incommodi reformidatis. Nobis enimvero placeret pariter, veſtris initiari Sacris, modo nulla nobis inde crearetur moleſtia. Ad haec Hipparchus, & Philotheus: Teſta, inquiunt, donec igne decocta, & aquis temperata non fuerit, lutum eſt, & fragilis maſſa: ſi autem in ignem, & aquam immiſſa fuerit, nec glacie, nec imbre diſſolvitur. Quamobrem, ſi in vera Religione confirmari, atque prefe-

perſeverare cupitis, Chriſti Baptiſmum ſuſcipite, nec ullam poſthac fortunae viciſſitudinem peſtimeſcetis. Id profecto, reſponderunt omnes, nos nihil moramur, modo per vos liceat: ex quo enim ad vos ingreſſi, vobis aures praebuimus, & Crucem, quam adoratis, contemplati ſumus, incognitus utique ardor invaſit, adcenditque animum, & veluti admoto igne incaluimus. Tunc Hipparchus, & Philotheus: Arceſſendum ergo, ſubdunt, quantocius Preſbyterum curabimus, a quo ſignum Chriſti ipſi ſuſcepimus, qui vobis etiam petentibus illud impertiet. Ita ſane placet, omnes reſpondent: Baptiſmum enim etiam atque etiam expetimus univerſi. Quibus Hipparchus: Si quidem haec vobis ineſt animo ſententia, domum hinc tantiſper ſecedere aequum eſt, inter vos deliberaturi: quaecumque vero ibidem ſtatueritis, ad nos ſequenti die referetis. At illi: Quid, ajunt, negocium noſtrum in horas, & dies protrahitis? Imo vero nunc, nulla interpoſita cunctatione, Chriſti Inſignia nobis adproperate.

Jacobus cum ſociis Baptiſmum expetit.

Ea ſociorum alacritate mirifice laeti Hipparchus, & Philotheus, epiſtolam ſuo annulo obſignatam per Hipparchi ſervum ad Jacobum Chriſti Sacerdotem mittunt, in haec fere verba: Tu vero ad nos quantocius venire ne graveris, ſimulque Urceum [3] aquae, Hoſtiam, & Cornum Olei [4] Unctionis tecum perferre memineris: te ſiquidem heic nobiſcum exſpectari monemus ab oviculis, quae ex alieno grege ad caulam Chriſti transfugerunt, ejuſque ſigno a te notari vehementer efflagitant. Quae quum Jacobus legiſſet, incredibili laetitia adfectus eſt, ex intima animi geſtientis voluptate vultu quodammodo exardeſcente, atque inflammato, benedixitque Deum, & oravit, quum diceret: Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eumdem ad humani generis reparatio-

Adparatus Baptiſmi Urceus aquae, Hoſtia, & Oleum unctionis.
3
4

tionem miſiſti, qui es Chriſtianorum ſpes, obſecro te, ſervos tuos Hipparchum, & Philotheum virtute tua confirma, ut fiant veritatis columnae in vera Religione tua, tuique Filii Domini Noſtri Jeſu Chriſti, & Spiritus Sancti, in ſecula ſeculorum. Amen.

Haec precatus, continuo ſacrum adparatum pallio ſuo obvolvit, & ad beatos illos viros profectus eſt: invenitque omnes, ſeptem autem erant, in conclavi congregatos, Hipparchum ſcilicet, Philotheum, Jacobum, Paragrum, Habibum, Romanum, & Lollianum; quos quum in genua provolutos, & orantes reperiſſet, his verbis conſalutavit: Pax vobiſcum, ſervi Jeſu Chriſti, qui pro figmento ſuo pependit in Cruce. Adſurrexere omnes, atque ad Sacerdotis pedes procidentes Jacobus, Paragrus, Habibus, Romanus, Lollianus: Quaeſumus te, ajunt, Domine, noſtri miſerere, & Chriſti, quem adoras, ſignaculum nobis impertire. Quibus Sacerdos: Si contingat, inquit, vos poſthac divexari, & variis moleſtiis, atque incommodis adfici, eane pro Chriſto perpeti ſtatuiſtis, quemadmodum & ille pro nobis paſſus eſt? Nam ſi nos pro illo quidpiam patimur, id a nobis bonitati ejus, atque majeſtati deberi fateamur neceſſe eſt, quum ipſe nos e nihilo condiderit, membraque noſtra in materno utero compegerit, manumque ſuam ſuper nos poſuerit, ſicut Sacrae Literae loquuntur: *Plaſmaſti me, & poſuiſti manum tuam ſuper me*. At Dominus Deus noſter, quum nihil nobis deberet, a ſummis ad ima propter nos deſcendit, & ex Maria Virgine natus eſt in carne, in qua & mortuus, tertia die revixit, & Diabolum interemit, qui Parentem noſtrum Adam ſeduxerat, & e Paradiſo expulerat. His porro minime perculſi, una omnes voce conclamavere: *Neque altitudo, neque profundum, neque inſtantia, neque futura pote-*

Pſal. 138. 5.

Chriſtus Deus ex Maria Virgine natus in carne, in qua & mortuus tertia die revixit.

Rom. 8. 31.

poterunt ſeparare nos a caritate Dei, quae eſt in Chriſto Jeſu Domino noſtro. Tunc vero Sacerdos: Oremus itaque, Fratres, inquit. Continuo flexis genibus ad integram fere horam precationem produxerunt; qua abſoluta, iiſque ſurgentibus, & ſtantibus, Sacerdos: Gratia, inquit, Domini noſtri Jeſu Chriſti ſit cum omnibus vobis. Amen. Et poſteaquam ſe in Deum vivum credere profeſſi ſunt, & manufactos Deos, qui Dii non ſunt, ejurarunt, baptizavit eos in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti ', eiſque Corpus, ' & Sanguinem Chriſti continuo impertiit. Iis peractis, Sacerdos ſacrum adparatum collegit, pallioque, ut antea involutum domum reportavit, magna diſſimulatione, atque celeritate uſus. Verebatur nimirum, ne forte ſuperveniret Ethnicus quiſpiam, ipſumque in aedibus Hipparchi comprehenderet: Senex enim erat, & ſub paupere lacerna Sacerdos; Hipparchus contra, & Philotheus viri erant in urbe ſpectatiſſimi, ſummoſque in eadem honores, quibus etiam inſignes erant eorum ſocii, fuerant conſequuti.

A Jacobo Sacerdote baptizantur. 5

Et Corpus, ac Sanguinem Chriſti accipiunt. 6

Tertius ſubierat jam dies, quum Imperator ex jure Praefectos interrogat, num quiſpiam ex iis, qui in urbe Magiſtratum gerebant, Deos per eam occaſionem contemnere deprehenſus fuiſſet, ac proinde ab illa ſumma celebritate abſtinuiſſet. Cui Praefecti: Adſunt heic, reſponderunt, Hipparchus, & Philotheus, quos a tribus annis nunquam ſupplicaſſe Diis, vel ad eorum Sacra adceſſiſſe, pro explorato habemus. Extemplo Imperator viros jubet ad Fortunae fanum, in urbis meditullio, ut dixi, poſitum, abripi, atque ad ſtata Sacrificia compelli. Continuo ſatellites Hipparchi aedes invadunt, ibique ſeptem illos Chriſtianos nacti, Imperatoris mandata ipſis denunciant. Tum Hipparchus, & Philotheus: Duoſne petiti-

Hipparchus, & Philotheus ad Imperatorē delati.

Cum ſociis cō. prehenduntur.

tis, an omnes; quia ſeptem ſumus? Hipparchum tantummodo, inquiunt illi, & Philotheum venire nunc jubet Imperator. Tum vero Philotheus ad Jacobum, Paragrum, Habibum, Romanum, atque Lollianum converſus: Fratres, inquit, & filii in Domino, vereor, ut vos ſuſtinere valeatis pugnam, ad quam ambo provocamur, pro nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Nazareni. Et nos quidem a primordio ſuſceptae Chriſtianae Profeſſionis ſtatuimus, quaſlibet moleſtias pro Chriſti nomine devorare. Vos autem, quandoquidem ab Imperatore rerum veſtrarum plane ignaro (nam ut Satellites in veſtra cauſſa ſileant, facile impetratum iri confidimus) necdum arceſſiti fuiſtis, relicta urbe, perfugium in proximis pagis quaeritote, donec tempeſtas haec tantiſper reſideat. At illi contra una voce reclamavere: Ecquin, ajunt, nobis etiam idem propoſitum, ſententiaque maneat? Adeo fixum eſt pro nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti dolorem, mortemque contemnere, & nullos caſus in ejus cauſſa pertimeſcere.

Imperatori ſiſtuntur

Surgunt itaque omnes, & a ſatellitibus ducti, Imperatori ſiſtuntur, quem nec ſalutare conſueta cervicis demiſſione voluerunt, ſed erecta ad Caelum fronte, oculiſque in Dominum Majeſtatis defixis, ut ſibi dimicaturis propitius adeſſet, enixe orabant.

Eorum Acta coram Imperatore.

At Imperator contemtum ſe arbitratus: Adeone, inquit, Deos, ſpretis legibus, plane deſeruiſtis, ut ne mihi quidem caput inclinare velitis? Animadvertere profecto debueratis, me Deorum vicariam in hac urbe gerere poteſtatem. Cui Hipparchus: Nos, inquit, tibi ſerviendi nulla neceſſitas premit, homo quum ipſe ſis noſtri ſimilis. Tum Imperator: At ſi quidem, ait, nullum mihi in vos imperium eſt, mortalis quum ipſe ſim; Deos immortales quare, impii, aſpernamini? Ad haec

haec Hipparchus: Non recte, inquit, inde talia colligis, quum tuis ipse Diis, utpote summi Conditoris figmentum, longe sis melior; isti vero Dii sint opus hominum, & os habentes non loquantur, nec videant, etsi oculis non careant. Ipsis, oro, similes fiant, qui faciunt ea, quique in illis spem suam omnem posuere, tui similes. Nugaris, Hipparche, inquit Imperator. Quid ergo jubes, Imperator, reposuit Hipparchus? Sacrifica, inquit ille, &, ut libuerit, de cetero philosophare. Tum Hipparchus: Dii, ait, qui mundi opifices certe non fuerunt, a mundo quantocius exsulare opto. Cui Imperator: Reverere, inquit, impie, Deos, ne tibi atrociora supplicia imprudens tua ista petulantia arcessas. Tum Hipparchus: Enimvero, inquit, valde me tui caussa pudet, qui lapides, & ligna, res utique hominum usui destinatas, Deos adpellas. *Psal. 113.*

Excanduit Imperator ad haec, & Hipparchum, nudato tergo, plumbatis caedi quinquagies imperat: Quandoquidem, ait, me praesente, Deos audet maledictis incessere. Subinde tenebricoso carceri includi Reum jubet: quod extemplo factum est.

Hipparchus nudato tergo quinquagies caesus, in carcerem detruditur.

Producitur deinde Philotheus. Cui Imperator: Tuum, inquit, Philothee, nomen Deos a te amari, indicat. Tum ille: Recte vocor Philotheus, hoc est, Dei amans unius; non enim multi delectant Dii. Istas, oro te, reposuit Imperator, mitte contentiones, sodalis tui exemplo monitus; ne in caput tuum Judicum severitatem temere provoces. Age itaque, & Diis sacrifica. Quod si feceris, summis per me honoribus adficieris, & Urbis Praetura augeberis. Cui Philotheus: Umbra es, Imperator, & nihil, foenoque fragili, & propediem casuro similis, verbaque das, nulli profutura, pulverem contra ventos jactans. Quibus tantisper com-

Philotheus producitur.

motus Imperator: Siccine, inquit, honorantem dehonoras, tibique beneficium offerenti convicia rependis? Cui Philotheus: Ita quippe ſcriptum eſt,
1. Reg. 2. 30. inquit: *Ego glorificantes me glorifico, & qui contemnunt me, erunt ignobiles, dixit Dominus*. Tum vero Imperator: Paucis te volo, Philothee; nec enim vacat, nugas iſtas audire. Cui Philotheus: Adeone piget viventis Dei Oracula audire? At Imperator: Incenſum, ait, date, famuli. Tunc ad Philotheum converſus: Agedum Philothee, inquit, thuſque magno Sacrificio Deorum injicito, ampliſſimis utique honoribus inde mox augendus. Cui Philotheus: Quos ſpondes honores, ignominiam duco. Tum Imperator: At ſi, quam polliceor, dignitatem dedecus vocas, quonam ipſa dedecora nomine adpellanda dices? Dedecus, ait Philotheus, ſi quod in Chriſti cauſſa feram, hunc honorem dico. Tum Imperator: Dixi Philothee, iterumque dico, paucis tibi mecum agendum eſſe. Cui Philotheus: At roganti reſpondere aequum ſane fuit. Tum Imperator: Verba feris, Philothee: nunc ergo, miſſis hiſce nugis, officii tui memor, Diis incenſum adole: quod ſi mihi, juſta utique imperanti, parueris, nulli te ſecundum in Republica futurum ſpondeo. Cui Philotheus; Chriſtus, quem colimus, & cujus in cauſſa quaeſtioni ſubjicimur, quemadmodum & ipſe ſubjectus fuit propter peccatores mei ſimiles, quamvis pulcherrimam hanc rerum molem cum omni ornatu ſuo de nihilo produxerit verbo, quo ea fieri juſſit, eamdemque ſimili imperio in nihilum revocare, quando ipſi libuerit, valeat, montium pondus examinans, & colles adpendens in ſtatera; attamen comprehenſus aliquando ab impiis, quorum ſors te quoque manet, adduci ſe permiſit ad Pilatum, ut cauſſam coram Praeſide diceret; & quamquam Carnifices,

fices, a quibus in Crucem actus est, impedire, atque etiam perdere illi integrum, expeditumque foret; Sacrae tamen nos Literae docent, eundem, quasi agnum ad lanienam duci se, passum fuisse, & sicut ovem coram tondente se, obmutuisse. Haec nimirum docendus a me eras, ne forte Dei nostri, quoniam te pro libito tuo agere sinit, vires infractas, aut imminutas esse opineris: ab ipso namque docti sumus, ipsi uni confidere, & pietate, sapientiaque duce, Regnum ejus quaerere, in sempiternum mansurum. Te vero certa, & ineluctabilis mors abripiet, tuoque Imperio aliquando finem imponet. *Es. 53. 7.*

Haec, atque ejusmodi multa Philotheus disputabat, quum Imperator interpellans: Enimvero, o Philotee, inquit, non ineruditus, nec in literis hospes mihi videris: quamobrem quaestioni subdi te nolo, sed manibus tantummodo post tergum revinctis, in carcerem demitti: Sapientem enim ratio, fatuum emendant virgae; ipsam scilicet, qua praestas, Sapientiam saniora tibi consilia olim suffecturam confido. Cui Philotheus: Sine ista, inquit, & quodcumque in me decreveris, omni sepositа cunctatione, exsequere, certus, me nullatenus adductum iri, ut a Christo Domino meo desciscam, vel muta simulacra Deos esse dicam. Continuo Philotheus, injecta manibus catena, seorsim ab Hipparcho in carcerem detruditur.

In alium ab Hipparcho carcerem conjicitur.

Tum vero de Jacobo, Paragro, Habibo, Romano, & Lolliano quaestio haberi coepta est; ad quos Imperator: Fatui illi Senes, inquit, Hipparchus nempe, & Philotheus hujus lucis usuram odere, quippe qui fractis jam viribus haud procul abesse mortem sentiant: at vos, Juvenes, nullus dubito, quin imperata sitis facturi. Cui beati Martyres: Falleris, Imperator, ajunt, quum nobis vita ipsa potior sit fides in Deum

Jacobus, Paragrus, Habibus, Romanus, & Lolhanus quaestioni subjiciuntur.

Digitized by Google

Deum Patrem Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui ab illo miſſus ad nos venit, & in Cruce moriens, quos ipſe condiderat, mortales ab errore ad veritatem, & ab interitu ad vitam revocavit. Ipſum itaque gratia ſua ab antiqua impietate eos reductos, ad Martyrii coronam pro ſua ſumma bonitate perduxiſſe credimus: propterea que juramus Deum Patrem, & Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, nos patrum noſtrorum Hipparchi, & Philothei veſtigiis inſtituros, nec tuis fraudibus nos capi paſſuros eſſe; praeſertim quum Corpus, & Sanguinem Chriſti in noſtris corporibus feramus: idemque ſalutis noſtrae Author nos monuerit, ne margaritas ante porcos projiceremus; corpora nempe noſtra ejus Corporis contactu conſecrata ſunt, & velut gemmae ejuſdem Diademati inſertae. Nec decet ſancta corpora, atque in ſpem Caeleſtis Regni vocata, locum ſuum deſerere, & inanium Deorum obſequio mancipari; turpe enim eſt, apertis oculis ruinam minus advertere. Tum Imperator: Aetati veſtrae, Juvenes, ait, parco. Vos etiam veſtrae, oro, juventutis miſereat, ne inconſulta iſta pertinacia me ad anguſtias adigatis, nullum, praeter veſtram ruinam, exitum habituras. Quocirca ſi quidem in iſta ſententia adhuc perſiſtere vobis ratum eſt, Deos juro, latera veſtra immani verberatione laceratum iri, mox etiam teterrimo ſupplicio vos eſſe perituros. Cui ſancti Martyres: Nec tua nos, inquiut, verba movent, nec terrent ſupplicia, utpote qui a Domino noſtro didicimus, eos minime extimeſcere, qui etſi corpori necem inferant, animae tamen nullatenus obeſſe poſſunt. Tum Imperator: Dogmata, nî fallor, veſtri Magiſtri praedicatis, illius ſcilicet, qui Hieroſolymis a Judaeis ultimo adfectus eſt ſupplicio, eique miſeri confiditis. Aſt ego, niſi actutum imperata feceritis, teſtes adpello Deos, vos omnes

Matth. 7. 6.

Matth. 10. 28.

omnes ſub oculos civium veſtrorum in hac urbe veſtra Samoſata eodem ſupplicii genere perdam, quo ille periit, carnificum, a quibus in Crucem agebatur, manus evadere nequidquam conatus. Ita profecto fiet, ut veſtrae ſuperſtitionis profeſſores veſtro item ſupplicio admoniti, audaciam quandoque ponant. Cui beati Martyres: ſed & hoc etiam Servator noſter nos admonuit, ſervum neutiquam praeſumere ſibi debere Domino majora, neque diſcipulum magiſtro praeſidere fas eſſe, ſed pari cum illo ſorte eſſe contentum. Tum Imperator: Ita profecto, pares vos veſtro Magiſtro futuros mox dicebam, eodemque proinde ſupplicio ſublatum iri. Cui ſancti Martyres: Noſtrum utique fatemur, obiiſſe Magiſtrum; revixit tamen ille poſt triduum, & in Caelum, unde deſcenderat, rediit, indeque Deo Patri, a quo miſſus fuerat in terras, adſidens, te, Imperator, iſta ſuis ſervis comminantem, irridet; ſicuti noſtrae nos Literae docent illis verbis: *Qui ſedet in Caelis irridebit eos, & Dominus ſubſannabit eos*. Hieroſolymam ſiquidem, ubi Cruci adfixus fuit, funditus evertit, ſuaeque necis authores Judaeos per univerſum Orbem diſperſit. Deos autem inanes iſtos, qui veſtras occupant Aras, proſternet, & eorundem excidio ipſorum cultores obruet; quemadmodum rurſus ex noſtris Scripturis illo oraculo admonemur: *A finibus Caelorum exitus ejus, & ſuper terminos eorum accubitus ejus, neque eſt quidpiam a calore ejus abſconditum. Regnum ejus Regnum ſempiternum, & poteſtas ejus in omnes generationes.*

Joh. 13. 16. *Luc.* 6. 40. *Pſ.* 2. 4. *Pſ.* 18. 7. *Pſ.* 144. 13.

Tunc vero Imperator ſua reos patientia abuti ratus, exarſit, juſſitque, publicae omnes cuſtodiae tradi, religatis primum poſt tergum manibus, ibique ad exitum ejus, de qua ſuperius diximus, Deorum celebritatis, ab invicem ſeparatos detineri. Quamobrem in ſecretas

In infimas carceris cryptas ſeparatim demittuntur.

ſecretas, eaſque infimas, carceris cryptas demiſſi, ibidem ad quindecim dies jacuere.

Omnes ſimul denuo ad quæſtionē producti.

Poſtea Imperator in campum prope Urbis muros digreſſus, Tribunal eo in loco ad ripam Euphratis praeterfluentis adparari juſſit, ductis in tentorii ſpeçiem periſtromatis: mox cuſtodem carceris feſtinato adciri imperat; cui quum veniſſet: Ediſſere, inquit, num quiſpiam cibum intulerit illis Deorum contemtoribus, quos publicae cuſtodiae pridem addixi, fidemque in hanc rem tuam jurejurando mihi obfirmato. Tum ille teſtes invocans Deos, adfirmavit, a die, quo in carcerem injecti fuerunt, eos omni cibo, potuque caruiſſe, quum procul ab omnium mortalium adſpectu, atque in ſubterraneis ſpecubus abditi jacuiſſent. Admota quidem carceris foribus aure, ſubdit, identidem audiebam, omnes in ſuo quemque cubiculo illud crebro ingeminantes: Crux nobis feret opem: langueſcente tamen in dies voce. Protinus Imperator: Agitedum, inquit, & impios Deorum contemtores vinculis, ut antea, onuſtos huc ſiſtite. Carcerem itaque ingreſſi lictores, e ſua quemque cuſtodia Martyres ad quaeſtionem produxerunt: & duo quidem injectis collo catenis trahebantur, reliqui vero primos ſequi juſſi, juniores videlicet quinque, quos ſupra memoravimus, revinctis tamen poſt tergum, ut antea, manibus.

Quumque ad locum quaeſtionis perveniſſent: Reor equidem, inquit Imperator, diuturnum carcerem ſaniora vobis, quoad ea, quae prima in quaeſtione agitavimus, conſilia immiſiſſe. Cui beati Martyres: Fruſtra, ajunt, nos in novam adducis quaeſtionem, quum a diuturna vexatione nullae jam ſuppetant ad reſpondendum vires. Hipparchus enim plumbatis diu caeſus, ſcapularium collique uſum vix retinebat. Tum Imperator; Quod a primo quaeſtionis

Forti cōſtātia.

ſtionis veſtrae die vobis imperatum eſt facere velitis nec ne, modo edicite. At illi: Quorſum tot verba? Sexcenties diximus, nos ſacrificare nolle: tu vero tuo jam utere jure, ut quodcumque in nos pridem decreveras, quantocius exſequaris. Num te, Hipparche, unum, inquit Imperator, interrogavi; aut quiſpiam te forte ſociorum interpretem inſtituit? Tunc vero ſocii omnes conclamarunt: Inſanis, Tyranne vecors, & omnis plane rationis expers; ſimilis nempe Diis tuis effectus, aures habentibus, & minime audientibus; nam ſi tu quidem aures haberes minus impeditas, utique recoleres, nos tibi pridem dixiſſe, nec inſtantibus, nec futuris quibuſcumque caſibus ab amore Chriſti Domini noſtri nos ullatenus avulſum iri.

Qua dicendi libertate vehementer commotus Imperator, Reos equuleo ſuſpendi confeſtim jubet, & vicenis latera ictibus contundi, taurinis inſuper loris ventrem acerrime diverberari. Ita huic quaeſtioni eſt factus finis. Mox in carcerem quiſque ſuum, inſultantibus atque trudentibus a tergo ſatellitibus, abacti ſunt: ſimulque prohibiti omnes adire Reos, aut ipſis cibum adferre. Porro ne ab inedia perirent, atque futurae quaeſtionis acerbitates evaderent, juſſi excubitores, illis tantum panis ſuppeditare, quantum ad ſuſtentandam vitam aegre ſufficeret. His, atque ejuſmodi aerumnis adflicti ſunt beati Martyres a XVII. Kalend. Majas uſque ad VII. Kalend. Julias.

Diriſſime vexantur.

Tum demum Imperatoris juſſu ad Praetorium deducuntur, confecti macie, totiuſque corporis ſic immutata ſpecie, ut cadaveribus quamſimillimi viderentur. Tunc Imperator: Necdum, miſeri, periiſtis? Equidem miror, vos tot aerumnis minime fuiſſe confectos: ſed nunc vos tonderi jubebo, ad & balneum deportari, indeque bene lotos in palatium intromitti, ibidem publico judicio,

Crucis ſuppli. cio damnãtur.

me praesente, libertatem consequuturos; dummodo mutata sententia, Diis incensum offerre statuatis. Hoc enimvero si praestiteritis, spondeo, vos summis in Republica honoribus muneratum iri. At illi simul omnes: Obstruatur, ajunt, os tuum, qui talia nobis suggeris, pereantque oculi tui: hisce nempe artibus nos, improbe moliris, a sancta, quam Servator noster Jesus Christus, Filius Dei Vivi nobis aperuit, vitae via abducere.

Jesus Christus Filius Dei vivi.

Excanduit ad haec Imperator, atque exclamavit: Mortem scilicet, o pessimi, quaeritis; propterea, ut vos perditum eam, me convicio lacessitis. Ego vero vos voti compotes illico efficiam, ut Diis oblatrare quandoque desinatis. Continuo ad satellites suos conversus: Quandoquidem, inquit, fidem meam Diis obstrinxi, me Christianos istos eodem, quo ipsorum Magister Christus Hierosolymis periit, supplicio adfecturum; ite, oraque reos lupatis constringite, mox ad supplicium extra urbem abripite.

At sancti Martyres in Cruce sibi moriendum esse intelligentes, incredibili laetitia adfecti sunt, haec inter se submurmurantes: Nos utique indigni sumus, qui eo, quo Christus occisus est, supplicio honestissimam mortem oppetamus. Tum vero Philotheus socios blande increpans: Silete, ajebat, Fratres, ne qua vobis excidat vox, quae nos hodie ab eo, quod ingressi sumus, virtutis stadio abducat: & cum silentio orate, ut ab hoc miserrimo seculo ad Deum, quem tamdiu quaerimus, ad Dominum nostrum Jesum Christum, & Spiritum Sanctum abeamus.

Ad locū supplicii ducti.

Catenis itaque ora constricti, facinorosorum instar hominum extra muros trahebantur: ita ad supplicii locum, quem Tetradion adpellant, ventum est. Aderant ibidem Hipparchi, & Philothei adfines & cognati, longa servorum caterva

terva ſtipati, qui miſerandam eorum conditionem contuentes, queſtubus, & ſingultibus locum complebant.

Ceterum quum rerum, quae circa beatos Martyres gerebantur, rumor in urbe percrebuiſſet, viri quidam nobiliſſimi, quorum haec memorantur nomina: Tiberianus, Gallus, Longinianus, Felicianus, Proclus, Coſmianus, Maſcolianus, & Priſcus, quibus Imperatoris decreto urbis adminiſtratio fuerat demandata, accepta ab officio occaſione Imperatorem adeunt, velut cauſſam publici illius luctus eidem expoſituri. Non eſt, ajebant, quod animo perturberis, Imperator, quod cognati iſtorum hominum, in quos Majeſtas tua animadverti juſſit, ad urbis portam concurrerint, quodque civium ingens caterva campos a Tetradio uſque ad portam compleverit. Nec enim fieri poteſt, ut quis a lacrymis temperet, contuens tales viros civitatis noſtrae principes in tantam calamitatem incidiſſe. Quibus Imperator: Tantam profecto malorum conluviem, reſpondit, ipſi ſibi arceſſivere, dum mihi, juſta utique & aequa ſuadenti, obaudire pertinaciſſime recuſant. Illi ſummis precibus inſtant, ut in gratiam multitudinis mitigari ſententiam velit, tantoque luctu urbem liberari. Et vero, inquiunt, ſi unius privati hominis mors univerſam familiam ad acerbiſſimum luctum provocare ſolet, quali moerore nos adfectura putas, Imperator, ſeptem Virorum urbis noſtrae principum funera; praeſertim quum illos non ex incidenti aliqua aegritudine exſtingui, ſed pedibus ipſos ſuis ad mortem procedere videamus? Quod tamen minimum eſt, a te oramus, brevem ſcilicet Reis concedi moram, liceatque ad horam cognatos adloqui, eiſque ſuprema mandata dare, & domeſticorum rationibus, condito de more teſtamento, proſpicere. Noſtri etiam magni intereſt, eos tantiſper a

quaestione solvi; dum publicae administrationis rationes ab ipsis exigamus: nostri quippe collegae sunt Hipparchus, & Philotheus; isti vero quinque juvenes urbis nostrae inter Patricios censentur. Quamobrem ipsos quoque tuo, Domine, imperio cogi aequum est, res suas primum componere, & ad supplicium prope ducendos domesticis valedicere. Tum Imperator: Jubeo, ait, a satellitibus actutum Reos dimitti, & ad vestrum congressum, conloquiumque venire, vobisque de iis, quae tum privatis, tum publicis rationibus conducibilia visa fuerint, respondere.

Ea Imperatoris indulgentia laeti Proceres, ad beatos Martyres advolant, eosque e lictorum manibus ereptos in Circi vestibulum introducunt: ubi, remotis arbitris a lupatis quibus constricti fuerant, primo quidem expediunt, tum ipsos peramanter amplexati: Vobis, ajunt, Amici, libertatem ab Imperatore impetravimus, publicarum rationum nomine, revera autem ut vestro conloquio potiremur, vestramque pro nobis intercessionem apud Deum, pro cujus caussa mortem oppetitis, hoc qualicumque officio mereremur. Agitedum, amici, res domesticas quantocius curate, dum per tempus licet; sed & huic Urbi, quae vos aluit, vestrisque Civibus bene dicere memineritis. Haec, & alia hujusmodi inter se differentes, ad forum urbis pervenere, ubi beatorum Martyrum cognatis clanculum adesse jussis, ad aurem suggerunt, ut simul ac Martyres portam Urbis intrassent, elata voce eos ad componendas domesticas rationes, beneque Civitati precandum adhortarentur.

Urbi bonũ felicitatemq; adprecantur.

Quod quum illi fecissent, Martyres ad confertissimam multitudinem conversi, in hunc modum loquuti sunt: Jam vero vos nobis auscultare, missis clamoribus, par est: & quoniam Servator noster nos admonuit, se petentium pre-

preces ratas habere, nec ſupplicem quemquam repellere; ipſi nos quoque pro tenuitate noſtra oramus Deum, & Chriſtum ejus, ejuſdemque Spiritum Sanctum, pro cujus ſancto nomine, etſi multiplices aerumnas, atque moleſtias ferre cogeremur, ut quotidie ad necem nos rapiendos eſſe exiſtimaremus; manus tamen noſtras ad Deos alienos neutiquam protendimus, ut ipſe pro ſua munificentia, atque bonitate Idolorum cultum ab hac civitate penitus avellat, & Chriſtianam in ea Religionem conſtituat: ita plane, ut everſis Deorum inanium delubris, Chriſti Eccleſias ubique conſurgere jubeat, & ſublato Satanae Sacerdotio, Sacerdotum Chriſti numerum augeat, victimarumque impiarum nidori Divinae Pſalmodiae concentus ſufficiat: impudentiam verecundia, libidines continentia & caſtis moribus exterminet. Mutis itidem ſimulacris contritis, ſancta ubique Altaria excitentur, & abolitis profanis Sacrificiis, Civitas noſtra Presbyterorum, atque Diaconorum collegiis exornetur. Virginibus pariter, quae malis daemonibus placiturae, ſe ornant, procul amotis, Sacrarum Virginum coetus coaleſcant. Expulſis item Ephoebis, qui in Deorum inanium honorem capillos deponunt, Clericorum Deo deſervientium ſodalitia inſtituantur, ſubrutiſque aediculis, quae in patria noſtra in immenſum increverunt, ſanctae ſurgant Religionis templa, uſque ad Chriſti adventum perpetuo manſura. Univerſus populus reſpondit: Amen. Continuo Hipparchus, & Philotheus ſubdunt: Edicimus item, ut omnes viri, qui vel in urbe, vel in ſuburbiis degunt, liberi habeantur; quoniam ſacrae nos Literae docent, praeter peccati ſervos, neminem ſervire. *1. Cor. 7.*

Haec, & alia ejuſmodi Hipparcho, & Philotheo pro concione dicentibus, populus in lacrymas, & ſingultus diſſolvebatur. Porro Sacerdos ille, a quo

Jacobus Sacerdos testis oculatus, horum Actorum scriptor.

a quo beati Martyres Baptismum susceperant, pauperis personam suam mentitus conditionem, qua persequutorum diligentiam falleret, horum Martyrum Acta omnia usque ad finem diligentissime conscripsit. Quod etiam pari cura praestitit Paedagogus Galli ex mandato laudatorum Urbis Procerum.

Ut & Pedagogus Galli.

Martyrū precibus se populus commēdat.

Postquam in medium urbis forum Martyres processerunt, ingens rursus in Populo motus consequutus est, tota multitudine ad eorum conspectum conclamante: Deus vester, cui confiditis, ipse vestra vobis corpora restituet: nos interim ipsum oramus, ut precibus vestris exoratus, nostri misereri dignetur. Ea populi commotione, utpote quae seditionis speciem haberet, non mediocriter perturbati sunt praedicti nobiles viri, veriti, ne ab Imperatore arguerentur, quod reos capitali sententia damnatos ad frequentem populum verba facere permisissent. Adcitis ergo duobus, qui tunc forte aderant, lanistis, duorum denariorum oblata mercede, imperant, ut multitudinem compescere enitantur. Sublatis, inquiunt, manu lapidibus, sociis silentium indicite, addita comminatione; nî pareant, fore ut lapidibus actutum obruantur ipsi, eorumque aedes incendantur, simulque ad circumstantem turbam conversi: Parcite jam, inquiunt, clamoribus. Similiter lanistae, ut condictum fuerat, lapides sustulere, minati, nî tacerent, eos saxis obrutum iri.

Haec Imperatorem latere profecto non poterant: nam tumultuantis populi voces ad Regiam usque ferebantur. Extemplo memoratos Nobiles Viros arcessiri jubet, &: Certe, inquit, graviter peccastis, qui concessa facultate abusi, reos istos pro concione dicere permisistis. At illi: scilicet ne tumultus, ajunt, invalesceret, reis illud neutiquam prohibendum existimavimus.

Post Imperator cum omni comitatu

tatu ſuo extra urbem per minorem portam egreſſus, fanum, quod ad Orientem in via, quae ducit ad majorem portam, ſitum eſt, adit ſimulacra Deorum ibidem poſita adoraturus. Mox Tribunal conſcendit, miſſiſque in urbem ſatellitibus, Martyres ad quaeſtionem trahi jubet. Quo comperto populus univerſus ipſos conſequutus eſt, eorumque veſtes praenſantes oculis admovebant, quum diceret: Siquidem mortuos ad ſepulcrum efferre ſolemus; ſimili ergo honore vos quoque, in Cruce paullo poſt morituros, a nobis efferri par eſt. Tum Imperator ad beatos Martyres verba faciens: Ponite jam, inquit, pertinaciam hanc, vobis exitium adlaturam. Cui ſancti Martyres: Non haec utique, reſpondent, Dominus, & Deus noſter, quem colimus, nos docet, ſed his plane contraria: eos, videlicet, qui pro ipſius amore vitam ponerent, longe praeſtantiorem vitam in ejuſdem Regno conſequuturos. Tum Imperator: Uſque modo, miſeri, ait, in hoc errore perſiſtitis? Cui beati Marryres: Non tantum hucuſque, reſponderunt, verum etiam uſque ad ipſius, qui noſtra lux eſt, Jeſu Chriſti adventum. Quaecumque ergo in nos ſtatuiſti, actutum exſequere: de hoc enim modo jurabas.

Abſoluta in hunc modum quaeſtione, Imperator ſeptem cruces erigi juſſit contra portam urbis eo in loco, cui a patibulis nomen inditum eſt, quod ibi in reos animadverti ſoleret. In eo itaque loco cruces erigi juſſit Imperator juxta viam, quae ad Urbem ducit, ahena inſuper oleo plena ardentibus focis imponi, & ſtipulam, atque ſarmenta colligi, congerique lapides, ſicaſque, & gladios nudari; terribili ea ſpecie Martyres a propoſito dimovendos eſſe confidens. Mox Hipparchum compellans: Parce, ait, ſenectuti tuae, homo perditiſſime, tuiquemet hoſtis infeſtiſſime, pudeat te infami Crucis ſupplicio

plicio perire. Erat Hipparchus calvus; impoſita itaque capiti manu: Quemadmodum, reſpondit, fieri nequit, ut praeter naturae ordinem ſuccreſcente coma calvus ipſe eſſe deſinam; ita certum eſt in hac parte morem tibi me nunquam eſſe geſturum.

Cruci adfigũtur.

Hipparchi caput clavis acutiſſimis cõfictum.

Dixerat, quum illico Imperatore praeſente atque urgente, omnes, ſeptem autem erant, in Crucem aguntur. Mox haedinis pelliculis Hipparcho caput operiri, claviſque acuminatis configi imperat, deinde eidem inſultans: En, Hipparche, ait, coma tibi, quod fieri poſſe modo negabas, nunc ſubito ſuccrevit. Age ergo, Diis ſacrifica; hoc enim te facturum ſpondebas. Haec ab Hipparcho tacito labiorum motu excepta ſunt, ut crederetur aliquid reponere voluiſſe, niſi deficientem ſpiritu ſubita mors occupaſſet. Mox Imperator Philotheum, & ſocios adoritur: Scilicet, ait, vos poſthac Diis ſacrificaturos credo, nec enim vitam prodigere fas eſſe putabitis: quod tamen iſte ſenex facere non dubitavit, ſibi ipſe infeſtus. Cui Sancti Martyres: Nos vero contra, inquiunt, etiam atque etiam Deum, & Chriſtum ejus, ejuſdemque Spiritum Sanctum oramus, ut & illum quamprimum adſequamur, & immortali cum ipſo in die Domini noſtri Jeſu Chriſti corona donemur: & quoniam eidem, ut patri, obſequimur, ipſum audire cupimus dicentem quod ſcriptum eſt: Ecce ego, & Filii, quos dedit mihi Dominus Deus. Tum Imperator: At neque crucis, cui adfixi eſtis, ignominia vos commovet? Cui Martyres: Haec nempe quantacumque eſt, tota tua eſt. Quo dicto, ſuam ludi operam intelligens Imperator, illis in cruce relictis, in urbem regreſſus eſt. Ethnici vero illac praetereuntes, propter vicinae urbis frequentiam, ſanctis Martyribus inſultantes: Si quem colitis, ajebant, Deus eſt, hoc utique infortunium a vo-

Joh. 17.

vobis avertere debuiſſet.

Nobiles autem Matronae, quarum memoriam honorare par eſt, ad locum, ubi Martyres pendebant, venere ſub meridiem: diſtributiſque in ſingula capita ſingulis denariis, ab excubitoribus obtinuere, ut liceret ſpongiis, & linteis, quae ſecum ipſae adtulerant, pendentium Martyrum vultus tergere, & profluentem e laceratis artubus cruorem excipere. Pependere autem beati Martyres uſque ad alteram diem. Jubet interim Imperator Philothei, Paragri, & Habibi capitibus infigi ferreos clavos: nam Jacobus, Romanus, & Lollianus a Carnificibus jugulati, in ipſo patibulo exſpiraverant. Quod tanta cum immanitate factum eſt, ut excuſſo per os, perque nares cerebro, in ipſo tormento omnes exanimarentur. Quae quum lictores Imperatori in palatio confeſtim renunciaſſent, ſubdunt: Quos heſterna die in crucem agi juſſiſti, Imperator, eorum unus ſub oculis tuis illico periit: ſex, qui in hunc diem ſuperſtites e patibulo pependerunt, modo exſtincti ſunt. Petimus itaque, ut edicas, quid de ipſorum cadaveribus fieri jubeas; jacent enim unumquodque ante crucem ſuam. Reſpondit Imperator: Scelerata cadavera inligato pedibus funе raptari volo, & in Euphratis profluentem projici: id tamen, ne ante ſolis occaſum, neque portis urbis patentibus fiat, caveo.

Philothei, Paragri, & Habibi capitibus ferrei infigũtur clavi, Jacobus autẽ, Romanus, & Lollianus in ipſo patibulo a Carnificibus jugulantur.

Interim dum Imperatoris mandatum exſequuturi ad ſupplicii locum extra muros lictores abeunt, Civis quidam Samoſatenus, nomine Baſſus, dignus ſane, cujus poſteritas cum laude meminerit, vir dives, ac timens Deum, etſi Ethnicorum metu Chriſtianam Religionem tegere cogeretur; quemadmodum olim pius Joſeph, qui Dominum ſepelivit, ſe ipſum occultaſſe traditur, ne Judaeorum odium, invidiamque in ſe concitaret: hic, inquam, ſpectatiſſi-

A Baſſo civi Samoſateno ſepeliuntur.

mae pietatis vir admonitus, beatorum Martyrum corpora in profluentem mox projectum iri, ad lictores properat extra urbem; oblatisque septingentis denariis, sacra Lipsana ad sepulturam deposcit. Cui satellites: Tibi utique, bone vir, ajunt, morem gerere pergratum nobis, atque utile foret; at Imperatoris jussa contemsisse, nobis valde periculosum est. Id enim si ille rescierit, nos ultimo supplicio certissime adficiet. Alt vir optimus ille Samosatenus trepidantes milites continuo interpellans: Vobis, ait, compertum esse arbitror, me summum apud Imperatorem in hac urbe locum tenere, atque Rempublicam pro arbitratu administrare: meo itaque jure usus, Urbis portas ad aliquam diei horam clausas esse jubebo, caussamque facti obtendam servi mei fugam. Hac ratione satellitum expugnata voluntate, Bassus sub ipsam noctem quanta fieri potuit celeritate instrui jubet septem praegrandes stipites. Mox totidem oves e proprio grege deductas, atque stipitibus inligatas jugulat, diffluente in subjectam humum cruore, ut patibulorum, a quibus sancti Martyres pependerant, ipsae oves speciem praeferrent: inde satellites jubet stipites usque ad Euphratem raptare de industria, quo sanctorum Martyrum corpora in profluentem fuisse projecta, Magistratibus fucus fieret. Quod illi subinde strenue praestitere, acceptisque ex numerato denariis septingentis abiere domum.

Habebat ille Samosatenus suburbanum agellum, in quo demessum pridie triticum, atque in area congestum sub eadem nocte custodiebat servus. Hunc Bassus ad se illico adcitum jubet sacra Martyrum lipsana clanculum colligere, & in sepulcrum, ipso in loco supplicii repertum, quam celerrime inferre, pollicitus, tum ipsum, tum filios & uxorem in pii operis mercedem se protinus manumissurum. His artibus pius

pius ille vir Samoſatenus beatorum Martyrum corporibus ſepulturae honorem non mediocri aeris ſui impendio comparavit.

ADNOTATIONES.

(1) *Fortunae*, Dea antiquis credita, calva, caeca, & rotae inſiſtens fingebatur: ut videre eſt in Nummis Imperatorum Romanorum, quos Joh. Jacobus Hofmanus in Lexico univerſali deſignat, ubi & varia ejuſdem Numinis cognomina, ac epitheta exponit. Primus ei Romae templum dedicavit Ancus Martius, ſorore Numae natus, teſte Plutarcho de Fortuna Rom. Poſt Ancum plurima eidem templa Romae Servus Tullius, & alii diverſis in locis poſuerunt, ex quibus celebre fuit illud Praeneſtinorum, cujus parietinae hodienum conſpiciuntur.

(2) *Patrique coëſſentialem*, Jeſum Chriſtum profitentes Samoſateni Martyres, praeiſſe videntur Nicaenis Patribus, qui A. C. 325. ad praecavendam omnem Arianorum fraudem, & Chriſti Domini Divinitatem adſerendam, planiſſimeque exprimendam, Ομούσιας, ſeu *Conſubſtantialitatis* vocabulum, veluti Fidei noſtrae teſſeram, adoptarunt. Ariani enim Jeſum Chriſtum, Creaturarum quidem praecipuam, imo & Deum, ſed quo ſenſu dicitur *Ego dixi: Dii eſtis, & filii Excelſi*, adfirmare non renuebant. Eum vero Patri coëſſentialem, ſeu conſubſtantialem, vel, ut loquitur S. Irenaeus lib. 3. cap. 18. coëxiſtentem, firmiter negabant. Arianorum veſtigiis inſtiterunt Sociniani, audax hominum genus, cervicoſum, & pertinaciſſimum, qui niſi Deum ex gratia, adoptione, poteſtate, atque miniſterio Chriſtum non adpellant.

(3) Hinc plane colligitur, antiquiſſimum fuiſſe aquae, ad Baptiſmum paratae, conſecrationis ritum: de quo conſule S. Cyprianum Epiſt. 70. Tertull. lib. de Baptiſm. cap. 4. S. Cyrillum Hieroſol. Catech. 3. S. Gregor. Nyſſ. Orat. de Bapt. S. Epiphanium Haereſ. 30. S. Auguſtinum lib. 6. de Bapt. cap. 25. Albinum Flaccum lib. de Divinis officiis. cap. de Sabbatho Paſchae, & Amalar. Fortunat. lib. 1. de Eccleſiaſt. offic. cap. 25. Quod ni ita eſſet, temere quidem, & importune Hipparchus, & Philotheus Jacobum Presbyterum efflagitaſſent, ut *Urceum Aquae* ad ſocios baptizandos ſecum deferret: quum incredibile omnino ſit, eos domi ſuae penuria fontium laboraſſe.

(4) Duplex erat *Oleum unctionis*. Alterum, quod Oleo, & balſamo etiamnum conficitur; idque Principale a ſacrorum Rituum Scriptoribus adpellatur: eo autem unguntur, qui baptizantur, in vertice, illi etiam qui confirmantur, in fronte, denique qui ordinantur. Alterum vero eſt ſimplex oleum, ab Epiſcopo conſecratum, quo unguntur Cathecumeni in pectore, & ſcapulis, & in fronte, antequam abluantur, quemadmodum & infirmi, atque energumeni. Videſis Damaſum in vita Sylveſtri; Innoc. I. Epiſt. 1. cap. 3. S. Ambros. lib. 3. de Sacram. cap. 1. S. Hieron. Dialog. contra Luciferianos; & Aſſemanum Bibl. Orient. tom. 2. par. 2. a pag. 260. ubi de Oleis juxta Chaldaeorum Ritum benedictis, & in Sacramento Baptiſmi adhiberi ſolitis, doctiſſime agit.

(5) *Baptizavit eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Quae verba heic paſſim occurrunt. Unde pudeat Socinianos, Epiſcopium, & Gerardum Voſſium, qui nullam a Chriſto Domino praeſcriptam Baptiſmi formam effutiunt. Reprehendendi quoque Beda comment. cap. 10. Act. Hugo a S. Victore, Magiſter Sententiarum, Cajetanus (cujus tamen Commentaria a S. Pio Quinto repurgata ſunt) & Hadrianus VI. ut privatus doctor, qui Baptiſmum in ſolo Chriſti nomine conlatum, non ſolum Apoſtolorum aevo, ſed ſequiori etiam, & nunc valere contendunt. De forma autem Baptiſmi aut abſoluta, aut deprecatoria, quam utramque Acta noſtra reticent, aliud omnino ferendum eſt judicium. Et ſane Morinus lib. 8. de Poenit. cap. 16. num. 21. autumat, ratum olim fuiſſe, & validum Baptiſmum cum his ſolis verbis conlatum: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Sed poſt receptam Alexandri III. Conſtitutionem, Extr. de Baptiſmo cap. Si quis. Nullum deinceps, atque irritum eſſe, niſi exprimatur actio baptizantis per iſta aut aequipollentia verba: Ego te baptizo. Declarat enim Concilium Tridentinum Seſſ. 21. cap. 2. *Hanc poteſtatem perpetuo in Eccleſia fuiſſe, ut in Sacramentorum diſpenſatione, ſalva illorum ſubſtantia, ea ſtatueret, vel mutaret, quae ſuſcipientium utilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum veneration, pro rerum, temporum, & locorum varietate magis expedire judicaret.*

(6) *Corpus, & Sanguinem Chriſti continuo impertiit*. Non ſolum adultis, ſed etiam infantibus apud Latinos, uti & hodie apud Orientales, ſi Maronitas excipias, qui ſe ad Romanae Eccleſiae diſciplinam quingentis ab hinc annis conformarunt, per duodecim priora ſecula Euchariſtiam ſtatim poſt Baptiſmum diſpenſatam fuiſſe tradunt S. Cyprianus lib. de Lapſis, Gregorius Magnus in Sacramentario, Vetus Ordo Romanus, Hugo a S. Victore lib. 1.

Digitized by Google

de Sacram. cap. 20. aliique Patres; ut videre eſt apud Juvenin. Comment. Hiſtoric. & Dogmatic. diſſert. IV. de Euchar. quaeſt. 6. cap. 1. Idque luculenter confirmat Tridentina Synodus, quae Seſſ. 21. cap. 4. docens, parvulos uſu rationis carentes, nulla neceſſitate ad Sacramentalem Eucharistiae communionem obligari, ſubdit: *Neque tamen ideo damnanda eſt antiquitas, ſi eum morem in quibuſdam locis aliquando ſervavit. Ut enim ſanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilem cauſam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe eos nulla ſalutis neceſſitate id feciſſe, ſine controverſia credendum eſt.*

ADMONITIO

In Martyrium Sanctae AGNETIS Virginis.

Libellus Paſſionis, qui nomine S. Ambroſii circumfertur adulterinus.

INclytam Virginem, & Martyrem Romanam, beatam Agnetem, cum antiquiores, tum recentiores Latini Scriptores ſummis certatim laudibus extulere, ejuſque praeclare geſtorum narrationem, quae olim *omnium gentium literis, atque linguis*, ut ſcribit S. Hieronymus Epiſt. ad Demetriadem, *praecipue in Eccleſiis laudata eſt*, numeris omnibus abſolutam, adſequuti fuiſſe ſibi viſi ſunt. Quoniam vero omnem Encomiorum ſuorum materiam ex interpolatis, atque vitiatis Actis hauſerunt, nullam profecto fidem iis haberi poſſe, nemo eſt, qui non videat. Qui etenim eoſdem Scriptores inter & ore, & calamo Sanctam Agnetem celebravere, ii omnes adulterinum quemdam *Paſſionis* ejuſdem Martyris *Libellum*, S. Ambroſio Mediolanenſi Epiſcopo inſcriptum, ſincera veluti & germana illuſtris hujus Virginis Martyrii Acta, & inconſulto adprobarunt, & ſuis ſparſim ſcriptis inſeruerunt. Invaluit autem ejuſmodi error ad poſtremum uſque ſeculum, quo omnium primus Eminentiſſimus Annalium Parens ad A. C. 324. §. 107. ſubditititium illum Paſſionis S. Agnetis Libellum *incerti authoris foetum* eſſe, atque adeo *perperam Ambroſii nomine conſignatum* oſtendit. Ex graviſſimi porro momenti rationibus, quas mox ſubjiciemus, doctiſſimo Baronio adſtipulati ſunt Theodoricus Ruinartus, Tillemontius, Bailletus, ceterique recentiores Martyriorum Scriptores, ſi unum excipias Bollandum, cui antiquorum potius de eo libello judicium adriſit. At ſi Baronio, ejuſque fautoribus detectam tandem gratulemur fraudem, neutiquam tamen ſuffecta adulterinis ſincera Sanctae Agnetis Acta gratulari poſſumus. Et ſane quî vel hanc ipſam ſpem feciſſent, quum germana ſanctiſſimae hujus Martyris Acta in uno Codice Chaldaico Nitrienſi Vaticano I., Latinis quidem hominibus prorſus ignoto, hactenus delituerint? Quae igitur illi Chriſtianae Reipublicae bono expromebant, vota completuri, nova, eaque genuina, beatae Agnetis Martyrii Acta ex laudato Codice, ubi ſemel atque iterum deſcripta ſunt, in lucem heic proferimus, quae, tametſi ab Ambroſio quoque, & Prudentio diſcrepent in pleriſque; ſinceriora tamen videntur, quam cetera, ſive quae in Ambroſii, ac Prudentii manus inciderint, ſive quae fuerint ab aliis collecta.

Acta Chaldaica ceteris praeferenda.

Porro Libellus Paſſionis S. Agnetis, a Surio, & Bollando editus, qui ſub Sancti Ambroſii nomine vulgo circumfertur, non ſolum ab Actis noſtris, verum & ab ipſius Agnetis Encomio, quod idem Ambroſius lib. 1. de Virginibus cap. 2., & Prudentius lib. Περὶ Στεφάνων, Hymno 14. dedita opera concinnarunt, quamlongiſſime differt. Is quippe tradit, beatam Agnetem in rogum conjectam, *ex flammis in duas partes diviſis, & hinc atque illinc ſeditioſos populos exurentibus, demum adeo exſtinctis, ut ne tepor quidem incendii remaneret, illaeſam exſiliiſſe*. Id tamen portentum, quod prae ceteris quidem Sanctae Agnetis geſtis celebrandum eſſet, Prudentius, & Ambroſius ſilentio involvunt. Idem praeterea Paſſionis Libellus refert, Sanctam Agnetem *tertio decimo aetatis ſuae anno mortem perdidiſſe, & vitam inveniſſe*. At in Codicibus MSS., editionibuſque non ſolum Operum S. Ambroſii, ſed & Lipomani, aliorumque Agnes *duodecim annorum Martyrium feciſſe traditur*. Quod enim anni tredecim pro duodecim in Editionem Romanam irrepſerunt, quis non videat, id a Calligrapho doloſe peractum fuiſſe; ut nimirum ex praejudicata.

Menda, quibus ſcatet Libellus Paſſionis recenſentur, atque refelluntur.

Digitized by Google

dicata opinione, quae illum Paſſionis S. Agnetis libellum divo Ambroſio adtribuit, ſincera ſancti Doctoris Opera eidem conſentirent? Quid quod, ex ipſo Paſſionis libello liquet, ejus authorem nedum omnis eruditionis expertem fuiſſe, ſed & moris, qui tum obtinebat, omnino ignarum (quod de doctiſſimis quidem, ac Sanctiſſimis Viris Ambroſio, & Prudentio, niſi fatuus, atque improbus vel animo, & cogitatione effingere nemo audebit) quum imperantis Conſtantini Magni filios, Criſpum, nempe, Conſtantinum, Conſtantium, & Conſtantem, Auguſtos nuncupat, & Imperatores. *Conſtantia*, inquit, *reverſa ad palatium fecit gaudium & patri Auguſto, & fratribus Imperatoribus ... Interea patrem, & fratres Auguſtos rogat, ut Baſilica beatae Agnetis conſtrueretur*. Inauditum ſiquidem fuit, Imperatoris filios, qui nondum in ſocieratem Imperii adſciti fuerant, Auguſtos, & Imperatores conclamari. Inde vero plane dignoſcitur, praefatum Paſſionis libellum longo poſt Agnetis Martyrium tempore fuiſſe confictum, ac propterea, ut dubiae fidei, imo & nullius authoritatis opus, eſſe rejiciendum. Idque vel luculentiſſime confirmant ea ipſius libelli verba: *Quotquot credentes ad ejus* (S. Agnetis, *tumulum adveniſſent, ſalvabantur; quod facere Chriſtum, nullus ambigat, uſque in hodiernum diem*. Qui dies quodnam a S. Agnetis obitu aevum deſignet, nos prorſus latet.

Verum, ut cetera, eaque innumera, quibus ſcatet libellus ille, menda praetermittam, hoc unum purum, putidumque ejus commentum proferam, quod omnem certe eidem libello authoritatem detrahere videtur. Ex eo, ſcilicet, *Conſtantia Conſtantini Auguſti filia, Regina, Virgo prudentiſſima, ſed ita obſeſſa vulneribus, ut a capite uſque ad pedes nulla membrorum pars libera remanſiſſet. Accepto autem conſilio, ſpe recuperandae ſalutis, venit ad tumulum Martyris* (Agnetis) *nocte: & licet pagana, tamen credula animi intentione preces fideliter fundebat. Quod dum faceret, repentina ſomni ſuavitate corripitur, & videt per viſum beatiſſimam Agnetem, talia ſibi monita proferentem: Conſtanter age, Conſtantia, & crede, Dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei eſſe Salvatorem tuum, per quem modo conſequeris omnium vulnerum, quae in corpore tuo pateris, ſanitatem. Ad hanc vocem Conſtantia evigilat ſana ... Perſeveravit autem Conſtantia, Conſtantini Auguſti filia, in virginitate; per quam multae Virgines, & mediocres, & nobiles, & illuſtres ſacra velamina ſuſceperunt*. Hactenus ille Libellus. At nullus ex coaevis, atque probatis Hiſtoricis plures, quam duas Conſtantino Magno filias tribuit, *Conſtantiam*, ſcilicet, & *Helenam*. Et Conſtantina quidem, cujus integrum nomen, Flavia Julia Conſtantina, ut ex numiſmatibus ſub Conſtantino Magno cuſis patet, duos, teſte Ammiano Marcellino, habuit Viros, priorem Hannibalium, alterum Gallum: nec innocenter adeo vixit, ut ſanctitatis titulo meruerit inſigniri, utpote quae *femina crudelitatis face incenſa, furens, nova Megaera*, ab eodem authore adpellatur. Helena vero Juliano Apoſtatae fuit in matrimonium conlocata. Ecquae igitur tertia illa Conſtantini Magni filia, Conſtantia Regina, Virgo prudentiſſima, quam praedictus Paſſionis S. Agnetis Libellus, & ex eo authores Actorum SS. Martyrum Johannis, Pauli, & Gallicani, quae idcirco ab eruditis Viris refelluntur, S. Aldhelmus, Anglorum Epiſcopus, vertente ſeculo Chriſti ſeptimo, clarus, aliique ſequioris aevi Scriptores, quos laudat Bollandus, comminiſcuntur? Et quî eam Euſebius Conſtantini Magni geſtorum, & in Virgines praeſertim obſervantiae laudator immenſus, ſubticuiſſet? Imo vero quid de ea conticuit univerſa illorum temporum hiſtoria? Equidem ex veteri Epigraphe marmorea, quam apſidi Baſilicae Sanctae Agnetis ad viam Nomentanam olim adfixam fuiſſe, teſtatur Baronius, conſtat, ipſam Baſilicam a Conſtantina fuiſſe exſtructam. Epigraphe autem erat hujuſmodi.

CONSTANTINA . DEUM . VENERANS . CHRISTOQUE . DICATA
OMNIBUS . IMPENSIS . DEVOTA . MENTE . PARATIS
NUMINE . DIVINO . MULTUM . CHRISTOQUE . JUVANTE
SACRAVIT . TEMPLUM . VICTRICIS . VIRGINIS . AGNES
TEMPLORUM . QUAE . VICIT . OPUS . TERRENAQUE . CUNCTA
AUREA . QUAE . RUTILANT . SUMMI . FASTIGIA . TECTI
NOMEN . ENIM . CHRISTI . CELEBRATUR . SEDIBUS . ISTIS

TAM-

Digitized by Google

TARTAREAM . SOLUS . POTUIT . QUI . VINCERE . MORTEM
INVECTUS . COELO . SOLUSQUE . INFERRE . TRIUMPHUM
NOMEN . ADHUC . REFERENS . ET . CORPUS . ET . OMNIA . MEMBRA
A . MORTIS . TENEBRIS . ET . CAECA . NOCTE . LEVATA
DIGNUM . IGITUR . MUNUS . MARTYR . DEVOTAQUE . CHRISTO
EX . OPIBUS . NOSTRIS . PER . SAECULA . LONGA . TENEBIS
O . FELIX . VIRGO . MEMORANDI . NOMINIS . AGNES .

At nec Regina Virgo, uti ſomniat Paſſionis Libellus, nec Conſtantia Conſtantini Magni filia, nec S. Agnetis ope ſanata dicitur ea, cujus ſumtibus erectam ejuſdem S. Agnetis Baſilicam in recuperatae valetudinis monimentum, prodit idem Libellus. Quod enim in laudata Epigraphe Conſtantina, ejus Eccleſiae fundatrix, Chriſto dicata perhibeatur, id nihil aliud denotare videtur, uti jam advertit Baronius, quam quod, ejuratis idolis, eadem Chriſto nomen dederit. Quae quidem in aliquam matronam Romanam, nomine Conſtantinam, non vero in Coſtantiam, Conſtantini M. filiam Virginem, quam Libellus ille ſupponit, competere facile poſſunt.

Actorū Chaldaicorum genuinitas.

In Actis contra Chaldaicis, ſeu Syriacis, quae heic exhibemus, nullum ejuſmodi vitium occurrit: imo vero omnes ſinceritatis, atque puritatis notas eadem praeſeferre, quiſquis intelligit, qui ſeſe in verſandis critices praeceptis, ad ſecernenda Acta Martyrum ſincera ex Tellemontio potiſſimum, Ruinarto, & Bailleto per Cl. V. Honoratum a S. Maria, Carmelitam Diſcalceatum nuper editis, exercuerit. Ad haec adcedit Codicis Chaldaici Nitrienſis Vaticani I., unde ea fideliter deſumta ſunt, antiquitas, quam mille ducentos & ſeptuaginta annos ſuperare, jam in Praefatione Generali oſtendimus; necnon eorumdem Actorum Chaldaicorum cum Menologio Baſiliano, & Graecorum Menaeis omnimoda fere congruentia; ita ut ſatis inde adpareat, ex ipſis Actis Chaldaicis Graeca ſanctae Agnetis elogia fuiſſe excerpta, vel, quod mihi veriſimilius eſt, utraque ex fuſiori Graeca narratione concinnata; ut conjicere eſt ex iis, quae de vi, & ſignificatione nominis S. Agnetis Syriacus Interpres initio Actorum profert: *Quam*, nempe, *Graeci Agnetem, eam nos Puram dicimus*. Porro qui Euſebianae ſcriptioni adſueverunt, non dubitabunt, quin Acta iſta ipſe Euſebius Caeſarienſis exaraverit: quamvis enim in ſuperiori Diſſertatione de Euſebiana Actorum Martyrum Collectione, praeter librum de Martyribus Palaeſtinis, ſua aetate coronatis, nullum alium de antiquis Martyribus fuiſſe ab Euſebio conſcriptum demonſtraverimus; in eo tamen operam ſuam poſuiſſe Euſebium, ibidem adfirmavimus, ut Acta, & monimenta, quibus eſſent ab aliis conſignata Veterum Martyria, colligeret, eorumque collectionem ad aliorum utilitatem emitteret: quumque Sanctae Agnetis Acta Martyrii, quae prae manibus habemus, ejuſdem Euſebii venam, & ingenium uſquequaque ſpirent, eadem ex Graeco fonte Syriace, ſeu Chaldaice, in gratiam popularium ſuorum, fuiſſe ab eo adornata, plane credimus. Ceterum nemo inficiari poteſt, Martyrium hoc ab authore coaequali fuiſſe deſcriptum; uti manifeſtum eſt ex his verbis, quibus Syriacus Scriptor ad veritatem narrationis ſuae comprobandam, teſtes adpellat, eos omnes, qui glorioſiſſimo S. Agnetis certamini praeſentes adfuerant: *illud*, inquit, *percommode cadit, quod infinita ſit eorum multitudo, qui praeclara ipſius* (Agnetis) *geſta & viderint, & commendaverint*. Quae quum ita ſe habeant, tibi interim, erudite Lector, inde ſtatuendum permittimus, ecquam fidem S. Ambroſio, Prudentio, ceteriſque Latinis authoribus, de Sanctae Agnetis mortis genere, deque aliis multis, in quibus ab Actis hiſce Chaldaicis diſſident, eſſe adhibendam, & an iiſdem authoribus inconſulto acquieſcere potius debeamus, quam Actorum noſtrorum Scriptori, quem & coaequalem fuiſſe conſtat, & pervetuſtis Graecorum, Syrorumque Synaxariis ejuſdem Sanctae Agnetis elogia ſuppedita ſeſe, & nihil denique, quod, ad ſinceritatem, puritatemque Actorum Martyrum adſerendam, Critici Viri, atque eruditi deſiderant, prodidiſſe?

Eorum Scriptor coaevus.

S. Agnetis memoria, & cultus in Menologio Baſiliano.

Etſi autem die XXI. Januarii Sanctam Agnetem paſſam fuiſſe Acta teſtentur, pervetuſtum tamen Menologium, juſſu Baſilii Porphyrogeniti Imperatoris editum, ejus certaminis Elogium ad quinctum menſis Julii diem refert his verbis: *Martyr Chriſti Agnes moribus nomini convenientibus ornata, complures impudicas feminas, ſuis admoni-*

tio-

Digitized by Google

tionibus, atque cohortationibus a flagitiis avocatas, ad Chriſti fidem adduxit. Idcirco ab ejus loci Praefecto comprehenſa, excruciata eſt: quumque recuſaret idolis immolare, ad lupanar duci jubetur, ut ab incontinentibus violaretur. At illa in Chriſtum confiſa, cui & fidem ſuam, caſtitatemque obſervabat, incontaminata, puraque ſervata eſt, a Divino Angelo protecta, non permittente quemquam ad illam adcedere, ex quibus unus auſus adcedere repente exanimatus corruit. Quod audiens Praefectus, illam ad ſe arceſſitam oravit, ut mortuum ſuſcitaret. Sancta itaque orante, extemplo defunctus revixit. Ratus autem Praefectus, malefica arte illam id effeciſſe, flammis cremandam tradidit. Menologio Baſiliano ſuccinit Synaxarium Syrorum, quod ad eumdem quinctum Julii diem iſta habet. In Synaxario Syrorum.

ܗܘܝ ܕܥܒܕ ܗܟܝܠ ܒܬ ܥܕܝ ܕܗܘ ܒܬܘܠܬܐ . ܘܗܘ ܕܐܬ ܕܟܬܒ ܠܗ ܠܐܓܢܛ ܒ ܟ
ܕܒܝܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗ
ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗ
ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗ
ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗ
ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗ
ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗܘ ܕܐܬ ܒܬ ܐܓܢܛ ܗ

Certamen Sanctae Agnetis Martyris, cujus quidem mores caſtitate, ac puritate ejuſdem nomen aequabant. Plures autem feminas impudicas ad meliorem frugem convertit, quae a prava vivendi ratione recedentes, in Chriſtum crediderunt. Ea de cauſſa Praeſidi ſiſtitur, qui ipſam ad lupanar tradidit. Dei tamen potentia factum eſt, ut nemo ad illam adcedere poſſet. Unus vero e ſcortatoribus, quum eidem adpropinquare auderet, illico mortuus concidit. Quod Praeſidi renunciatum, ſumma eum moleſtia adfecit, rogavitque Sanctam Agnetem, ut defunctum ad vitam revocaret. Sancta itaque vix dum oraverat, quum mortuus, manifeſta Dei virtute, vitae reſtitutus eſt. Idtamen prodigium Magicarum artium vitio vertentes Infideles, vehementiori in Sanctam iracundia concitati ſunt, ipſamque flammis addixerunt. Atque ita Martyrium Agnes complevit, & Sanctis adcenſa eſt. Hucuſque Syrorum Synaxarium.

Graeci autem in Menaeis tam excuſis, quam manu exaratis Sanctae Agnetis memoriam recolunt diebus XIV., & XXI. Januarii, & iterum die V. Julii. Quoniam vero Elogium, quod in ipſis Menaeis ad diem vigeſimum primum Januarii habetur, & ceteris prolixius eſt, atque adcuratius, & totum fere S. Agnetis Martyrium complectitur, illud unum heic proferam; ut noſtrorum inde Actorum authoritas magis magiſque inclareſcat. In Menaeis Graecorum.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τῆς Ἁγίας Μάρτυρος Ἀγνῆς. Ἡ Ἁγία Μαρτυς Ἀγνὴ ὑπῆρχε ἐκ Πόλεως Ρώμης, γένους λαμπροῦ· ἀὐτη δεύτερον ἔχουσα τὸν βίον τῷ ὀνόματι. Πολλὰς γυναῖκας πρὸς αὐτὴν ἀπιούσας ἐδίδασκε τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, & τὸν Χριστὸν Θεὸν γινώσκειν προετρέπετο, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύειν. Τύπων εἰς ἀκοὰς ἐλθόντων τοῦ Ἄρχοντος ἁρπάζεται ἐυθέως, καὶ παρεστῶσα προετρέπετο θύειν, ἢ εἰ μὴ θύσασα, εἰς πορνεῖον ἀπάγεσθαι· ἡ δὲ, ὅτι τοῖς θεοῖς σε θύσω, ὅτι δὲ τῷ παρεῖναι μέλλα μοι ἔλεγε. Θαρσεῖ γὰρ τῷ Θεῷ μου, ὅτι σκεπάζομαι αὐτῷ, βοηθουμένη ὑπ' αὐτοῦ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ παράνομος ἄρχων, σκάλει τὸ πορνοβοσκὸν, & παρεδίδου τῷ φερώνυμον Ἀγνῷ πομπεύειν· μετὰ ἐυδύματος ἐνὸς, εἰς ἔνδειξιν παρεσάξας. Ὡς ἦ παρεστη εἰς τὸ τῆ σατανᾶ ἐργαστήριον, καὶ πρόσωπα ἕκαστον ἐξυβρίσαι βελόμενον, μηδενὸς κωλύοντος, ἀλλὰ μᾶλλον ὀπτεπομένων πάντων ἀδεῶς, & ἀπειρισκέπτως ταύτη προσέρχεται, ἐυθὺς ἀπεσάρκωσεν, καὶ τῷ ὀπιθυμίαν ἠμελύνοντος, καὶ ὡς τσκροὶ διέκειντο τότε τὶς οἷα φρονῶν μέγα. ἀλαζὼν καὶ τὰς ἀσιόντας ὀνειδίζων. ὥστις θηλυμανὴς ἵππος εἰσελθὼν, μετὰ πολλῆ τῆ θράσους, προσήγγισε τῇ ἁγίᾳ παρθένῳ. καὶ θαῦμα χρῆμα γέγονεν ἄπνους, καὶ εἰς γῆν κατέπεσε, πλείστης ἦ ὥρας διελθούσης· εἷς τῶν σκὴ παρόντων ἀνεβόησε λέγων μεγάλη ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν· εἰσελθόντων ἦ καὶ τῶν λοιπῶν, μεγάλη ἡ τῆ Χριστῆ δυνάμις, μιᾷ φωνῇ πάντες ἐβόησαν. Ταῦτα μαθὼν ὁ ἄρχων, παρέσησαν τῇ ἁγίαν, ἤγαγον ἦ καὶ τ τσκρὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ φησὶ:

λέγε

Digitized by Google

λέγε πονηρὸν γυναῖον, πῶς τ νεανίσκον ἀπέκτεινας. Καὶ ἡ Ἁγία. Ὅτε ἐκέλευσας ἐν ἰδείδῃναί με ἴφη, ἀπαγομένης μου, συνηκολούθησέ μοι τῆς νεανίας λυχνοφορῶν, καὶ εἰσελθὼν ἴσατο παρ' ἐμοὶ ὃς καὶ τὸν τῶν ἀθυμίαν ἀμβλύνων διετέλει. καὶ τ ἄνδρα, ὃν νεκρὸν ὁρᾷς, ὕστερον παρεσιλθόντα, μὴ ἀλαζονίας, καὶ θράσους, πρὶν ἄψασθαί μου, πρὶν ῥῆμα φωνῆσαι, τοιοῦτον ἐργάσατο, οἷον βλέπεις ἄρτι. Ὁ ἄρχων φησὶ. Καὶ τίς ἔστος, ἡ Ἁγία εἶπεν. Ὁ Κύριος, καὶ Θεὸς μου ἀπέστειλε τ Ἄγγελον αὐτοῦ, ὕλειν γενέσθαι κατ' ἐμοῦ κωλύοντα. Καὶ ὁ ἄρχων. Εἰ τοίνυν βούλει ἡμᾶς πᾶσαι, ὅτι ἀληθεύεις λέγεις, προσκάλεσον τ Θεόν σου, καὶ ἀνάστησον αὐτόν. Τότε ἡ μάρτυς τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν ἄρασα, καὶ προσευξαμένη, ἀνέστη παραυτίκα ὁ νεκρός. καὶ ἐξέστησαν ἅπαντες ὅτι τῷ παραδόξῳ τούτῳ θαύματι· καὶ αὐτὸς ὁ ἄρχων καὶ πολλοὶ ἀνέκραξαν μεγάλη ἡ δύναμις τῆς Χριστιανῶν, καὶ μέγας ἐν ἀληθείᾳ ὁ Θεὸς τῆς δυσσεβάτης γυναικός. Τινὲς ἦ τῆς δυσσεβῶν, καὶ ἀκαθάρτων εἰδώλων προς τ ἄρχοντα. Ἆρον αὐτὴν ἐκ μέσου, ὅτι δι' μαγγανείας ποιεῖ ἃ δοκεῖ ποιεῖν ἐξαίρετα τότε πυρίκαυστον γενέσθαι τὴν ἁγίαν προσέταξε. ἀναφθείσης ἦ μεγάλης φλογὸς, ἡ Ἁγία καταφραγισαμένη ἐαυτὴν, εἰσῆλθε θαρσαλέως ἐν τῷ μέσῳ, καὶ τὴν ψυχὴν ὅπι σώματος ἔχουσα, ἀνέδραμε προς Κύριον, τὸ σῶμα καταλιποῦσα. μετὰ ἦ τὸ καταπαῦσαι τὴν πυρὰν, Φιλόχριστοί τινες ἐν κρυπτῷ λαβόντες τὸ τίμιον αὐτῆς λείψανον, ἐντίμως ἐκήδευσαν δοξάζοντες τὸν Θεόν: *Sancta Martyr Hagne in urbe Roma illustribus orta est natalibus. Vitam ea nomini convenienter instituebat, multasque feminas, ad se convenientes, verbum veritatis edocebat, &, ut Christum Deum agnoscerent, hortabatur, atque eum solum venerarentur. Quae quum essent ad Praefectum perlata, comprehenditur illa protinus, ac sistitur tribunali, jubeturque Diis sacrificare: si renuat, ad lupanar pertrahi. Illa vero: Neque Diis tuis, inquit, immolabo, neque Virginitatis labem patiar. Spero, me Dei mei, cui confido, praesidio, intactam evasuram. Haec audiens iniquissimus Judex, lenonem arcessit, Hagnenque, sui nominis vim, ac significatum integerrimis moribus exprimentem, ei tradit; jubetque, eam unica amictam veste in pompa traduci ad ostentationem. Ut vero ad Satanae officinam pervenit, quicumque ejus pudori illudere cuperent, nemine prohibente, sed cunctis potius hortantibus, ut libere, & impune ea abuterentur, ingrediebantur: at subito stupore obrigescebant, omni repressa libidine, mortuis similes. Tunc quidam, velut altum sapiens; jactabundus, & ceteris ante ingressis insultans, instar equi furore quodam in venerem ruentis, impudenti audacia adpropinquat Sanctae Virgini. Ast illico exanimatus humi corruit. Quumque haud parum effluxisset temporis, unus eorum, qui adstabant, rem conspicatus, vociferatur: Magna fides Christianorum! Ingressi ceteri, una omnes voce conclamant: Magna Christi potentia! Quae quum Praefecto essent renunciata, sistitur denuo ejus tribunali Virgo, simulque exanime corpus in conspectum protrahitur. Tum Praefectus: Dic, improba muliercula, quo pacto adolescentem hunc interfeceris. Illa vero: Quum me, inquit, jussisses dehonestari, continuo ut abducta sum, consequutus est adolescens albis indutus vestibus, & ingressus, juxta me adstitit, & ceterorum deinde juvenum cupiditatem restinxit, & quem heic exanimem intueris, eum ipse posterius cum impudentia, & audacia ingredientem, priusquam me contingeret, priusquam verbum proloqueretur, in illam, quam cernis, formam, modumque redegit. Praeses dixit: Et quis ille? Hagne respondit: Dominus Deus meus Angelum suum misit, qui fieri mihi injuriam prohiberet. At Praeses: Si vis fidem tibi a nobis haberi, invoca Deum tuum, & hunc suscita. Martyr vero, sublatis in Caelum manibus, Deum precata, statimque mortuus ad vitam rediit. Obstupuerunt universi ad inusitatum hoc prodigium, atque ipse Praeses, & plurimi adstantium exclamarunt: Magna virtus Christianorum! Magnus vere Deus generosissimae Virginis! Quidam vero impii, & impuri succlamarunt: Tolle hanc e medio, quia Magicis praestigiis ea facit, quae usitato modo grandiora videtur patrare. Ergo flammis confici Virginem mandat. Quumque ingens excitatus rogus esset, Sancta se ipsam consignans, in medium flammarum intrepide ingressa: posteaquam vera ore peregisset preces, relicto corpore, migravit ad Christum. Flammis deinde residentibus, Christiani quidam clam venerandas ejus reliquias colligentes, honorifice condiderunt, Deum laudibus celebrantes.* Haec Menaea: quae, ut vides, Actis nostris adamussim fere consonant, si pauca quaedam, eaque parvi ponderis, excipias, quae in Adnotationibus mox adjiciendis designabimus.

In Martyrologiis Latinorū.

Latinorum quoque Martyrologia tam vetera, quam recentiora ad diem XXI. Januarii

nuarii Encomia S. Agnetis, ex interpolatis tamen Actis, quae Sancto Ambrosio tribuuntur, excerpta, referunt: *Natale*, inquit Beda XII. Kalend. Febr. *beatissimae Agnetis Virginis, & Martyris, quae tertio decimo aetatis suae anno in Urbe Roma passa est. Haec dum ab Scholis revertitur, a Praefecti filio adamatur, quam quum nullo modo sibi adsociare valuisset, post multa tormenta in gutture ejus gladio percussa est. Passa est autem beata Agnes sub Praefecto Urbis Symphoriano, Vicario ejusdem Urbis Aspasio.* Hactenus Beda, qui Sanctam Agnetem fuisse in rogum conjectam, silentio dissimulat; nisi forte *multorum tormentorum* nomine id quoque intelligendum esse voluerit. Quod tamen Ado eodem die 21. Januarii expresse sic memorat: *Romae Natalis Sanctae Agnetis Virginis, & Martyris, quae sub Praefecto Urbis Symphronio, ignibus injecta; sed his per orationem ipsius exstinctis, gladio percussa est.* Eadem ferme, sed magis prolixa, habet Galesinius ad praesignatum diem 21. Januarii: *Romae*, ait, *Sanctae Agnetis Virginis, quae tredecim annos nata mortem perdidit, & vitam invenit; quia solum dilexit vitae Authorem. Primo enim Christi Jesu amore flagrans, constantissima voluntate, invictoque animo, & Symphronii Urbis Praefecti filio nubere, & Vestae cultum tribuere recusavit. Quamobrem Aspasii Vicarii, cui Praefectus illius causam delegarat, jussu, in ignem Virgo conjecta, non laesa tamen, eo mirabiliter restincto; denum gladio percussa, migrat in Caelum.* Hodiernum denique Martyrologium Romanum, ut Usuardum, Vandelbertum, ceterosque Martyrologos Latinos praeteream, qui iisdem fere verbis Sanctam Agnetem concelebrant, ista ex Adone, & D. Hieronymo ad eumdem 21. Januarii diem describit: *Romae Passio Sanctae Agnetis Virginis, quae, sub Praefecto Urbis Symphronio, ignibus injecta, sed iis per orationem ejus exstinctis, gladio percussa est. De ea beatus Hieronymus haec scribit: Omnium gentium litteris, atque linguis, praecipue in Ecclesiis, Agnes vita laudata est, quae & aetatem vicit & Tyrannum, & titulum castitatis martyrio consecravit.*

Festivitas duplex.

Eadem autem Latinorum Martyrologia Sanctae Agnetis memoriam iterum recolunt die XXVIII. Januarii, ad quem diem & proprium ejus Officium, ritu tamen simplici persolvendum, habet Breviarium Romanum. Et quidem morem hunc duplici die celebrandi Agnetis memoriam, veterem esse Romae, patet ex antiquioribus Liturgiis Romanis, Gelasiana, scilicet, & Gregoriana, in quibus duplex hujus Virginis *Natale* adsignatur. Primum Gelasiana sic exhibet: *In Natale Sanctae Agnetis Virginis de passione sua* XII. *Kalendas Februarii*. Alterum in utraque sic habetur: *Natale Sanctae Agnes de Nativitate* V. *Kalend. Februarii*. Ita etiam habet Beda in Martyrolog. sincero apud Bolland. tom. 2. Martii. Semel tamen, XII. scilicet Kalendas Februarii ipsius festum celebratur in antiquissimis Kalendariis Romano Bucherii, & Africano Mabillonii, sicut & in Missalibus Gothico, & Muzarabum. Porro *Nativitatis*, seu *Natalis* nomine cave intelligas ipsum diem, quo Agnes ex utero materno emissa, lucem conspexit; sed eum dumtaxat, quo nata est Caelo, ut notat Pamelius in Sacram. Greg. apud Meratum tom. 2. pag. 499. edit. Rom. tum quia nata est, ut alii; tum quia ex Augustino serm. 20. de Sanctis, nullius hominis nativitatem legimus celebrari post Natalis Domini diem, nisi unius B. Johannis Baptistae: & licet post Augustini aetatem celebrari coepta sit B. Virginis Deiparae Nativitas, & potuerit S. Gregorius, Augustino posterior, indicere Festum cum titulo *De Nativitate Sanctae Agnetis*; quum tamen illa Deiparae Virginis ubique recepta fuerit festivitas, uti de Sancta Nativitate; de beata vero Agnete non habeamus, quod fuerit in utero matris sanctificata; hinc fit verisimilius, Festum celebrari sive ob dedicationem illius Basilicae, sive ob adparitionem ejusdem Parentibus, & Constantiae, quam ferunt, octavo a S. Agnetis obitu die contigisse. Quare abrogato praefato titulo, in Kalendario, & in hodierno Martyrologio Romano dicitur aptius: *Romae Sanctae Agnetis secundo*. Neque heic silentio praetereundum est, quod, quum ea in S. Agnetis adparitione agnum nive candidiorem ad ipsius dexteram stantem vulgata Acta perhibeant; inde profectum esse, nonnulli autumant, ritum quotannis benedicendi in extramurana S. Agnetis Ecclesia geminos agnos, ex quorum lana Pallia Pontificum conficiuntur; hinc quoque Agnetem cum agno depingi, & ad Magnificat ejus Officii die 28. Januarii hanc cani antiphonam: *Stans a dextris ejus agnus nive candidior, Christus sibi sponsam, & Martyrem consecravit.* Quid tamen de mirifica hac S. Agnetis

Ritus benedicendi aguos, ex quorū lana Pallia Episcoporū conficiūtur, origo.

Digitized by Google

adparitionè, deque ritus agnos in ejuſdem Baſilica benedicendi origine ſentiendum ſit, alii viderint, quibus ſinceriora fortaſſe hujus rei monimenta ſuppetunt, qnam quae adulterinus Paſſionis Sanctae Agnetis libellus oggerit.

A pleriſque Patribus celebrata.

Agnetem praeterea omnes fere Latini Patres conlaudant, Ambroſius praecipue lib. 1. de Virginibus cap. 2. ex quo deſumtae ſunt Lectiones ſecundi Nocturni Officii ejuſdem S. Martyris, quod ad diem 21. Januarii, juſſu S. Pii V. Pont. Max. ſub ritu duplici celebratur, & de quo multa habet Galeſinius in Not. ad Martyrologium, & Gavantus in Rubr. Breviarii Sect. 7. cap. 3. qui animadvertit, *ob ejus* (Agnetis) *fortitudinem egregiam, tam in Matutino, quam in Secundis Veſperis dici Pſalmos de communi Virorum Sanctorum: eoſdemque dicendos in Primis Veſperis in propria Eccleſia, ſicut dicuntur in feſto S. Agathae*. Et rurſus ipſe Ambroſius lib. ad Virginem lapſam, ubi eamdem cum Thecla Martyrum anteſignana conjungit, quam item variis locis paſſim commendat: ſicut & D. Auguſtinus, qui de ipſa potiſſimum agit ſerm. 354. ad Continentes, ubi Agnetem Virginibus, Criſpinam vero mulieribus imitandam proponit. S. Martinus Turonenſis Epiſcopus apud Sulpicium Severum Dial. 2. S. Hieronymus paſſim Epiſt. 8. ad Demetriadem. Prudentius Hymno 14. quem Notis illuſtratum, una cum iis, quae S. Ambroſius de eadem Martyre habet lib. 1. de Virginibus cap. 2. Theodoricus Ruinartus, ad genuinorum ejus Actorum damnum reficiendum, Collectioni ſuae inſeruit. Fuſius etiam S. Agnetis Martyrium exponit Maximus Taurinenſis Epiſcopus in Homilia, quam de ipſius laudibus ſcripſit tomo v. Bibliothecae Patrum (quam tamen Homiliam incerti authoris foetum eſſe Benedictini contendunt) Item S. Damaſus Papa in duobus Epigrammatibus, quae de eadem, & Baſilica ipſius pepigit, quaeque in Collectaneis Chriſtianorum Poëtarum habentur. Fortunatus in vita Sancti Martini ex Severo. S. Adelhelmus Anglorum Epiſcopus, Petrus de Natalibus, Roſwida nobiliſſima virgo, Alexander Eſſebienſis Anglus, ſexcentique alii, a Bollando laudati, quorum in Sanctam Agnetem praeconia ſupervacaneum eſt heic proferre, tum quia plus nimio hoc Opus excreſceret; tum vero potiſſimum, quod ea fere omnia ad ſuppoſititium illius Paſſionis Sanctae Agnetis Libellum exacta ſunt.

Eccleſiae ſub ejus nomine.

Ceterum Sanctae Agnetis cultum jam inde ab initio in totum late Chriſtianum Orbem propagatum fuiſſe, ſatis ſuperque oſtendunt antiquiſſimae ſub ejus nomine Baſilicae a Fidelibus ubique terrarum erectae, quarum omnium celeberrimae ſunt, quae etiamnum Romae conſpiciuntur, ad fornices, ſcilicet, Circi Agonalis, & via Nomentana extra Urbem. Illa quidem eo in loco, ubi Sanctam Agnetem productam fuiſſe tradunt Acta, ut ei pudicitia eriperetur, condita: quam Eccleſiam injuria temporum conlabentem Innocentius X. Pamphilius a fundamentis inſtauravit, atque ita magnifice exornavit, ut peregrini quotquot Romam adveniunt, eam inter Urbis miracula jure numerandam adfirment. Haec vero via Nomentana (quae a Porta olim Viminali, nunc, ea obſtructa, a Porta Pia, quam Pius IV. Pont. Max. non vero S. Pius V. ut oſcitans ſcribit Bollandus, aedificavit, Nomentum Sabinorum oppidum ducit) Sepulcro S. Agnetis ſuperſtructa eſt: ad quam Fideles conveniſſe, ajunt Fauſtinus, & Marcellinus in Praefatione libelli Precum ad Impp. Valentinianum, Theodoſium, & Arcadium tempore Damaſi Papae: ubi & Gregorius Magnus Homilias 11. & 12. in Matthaeum ad populum habuit in ejuſdem Sanctae Martyris die Natali. Eadem & Presbyterali Eccleſiae Romanae Cardinalatus titulo inſignita eſt, non vero illa ad fornices Circi Agonalis, ut perperam adſerit Bailletus, & adjunctum ſibi atque cognomine habet inſigne Monaſterium, quod ex Sanctimonialibus Benedictinis ad Canonicos Regulares S. Salvatoris tranſiit; de quo lege Mabillonii Iter Italicum pag. 83. Eximium autem veterum hoc Chriſtianorum in Sanctam Agnetem pietatis monimentum, aetate labefactatum, primus reparavit Honorius I. qui, imperante Heraclio, Pontificatum Romanum geſſit. Sic enim legitur in Libro de Pontificibus Romanis, qui tamen non paucis mendis ſcatet: *Eodem tempore* (Honorius) *fecit Eccleſiam B. Agnetis Martyris miliario ab Vrbe Roma tertio, via Nomentana, a ſolo, ubi requieſcit: quam undique ornavit, & exquiſivit, ubi poſuit multa dona. Ornavit autem Sepulchrum ejus ex argento, quod penſavit libras* CCLII. *Poſuit & deſuper Ciborium aereum deauratum mirae magnitudinis. Fecit & Gabatos aureos qua-*

Digitized by Google

quatuor, penſantes ſingulos libras ſingulas. Fecit Abſidam ejuſdem Baſilicae ex muſivo, ubi etiam multa bona obtulit. Sub finem quoquo Octavi Seculi Hadrianus I. Papa, ut ſcribit in ejus vita Anaſtaſius Bibliothecarius, *Eccleſiam B. Agnetis Martyris, ſeu Baſilicam B. Emerentianae, pariter etiam & Eccleſiam B. Nicomedis, ſitam foris Portam Numentanam, ſimul & Coemeterium B. Hippolyti Martyris juxta S. Laurentium, quae a priſcis marcuerat temporibus, a novo renovavit.* Longo poſt tempore Julius II. qui ab ultimo Octobris 1503. ad 21. Februarii 1513. ſedit, *Eccleſiam S. Agnetis refecit*, teſte Ciacconio in ejus vita. Tandem ad ipſius Eccleſiae inſtaurationem animum adjecit Alexander Medices, qui deinde Pontifex Maximus Leo XI. dictus eſt. Opus ab eo coeptum proſequutus Paulus Aemilius Cardinalis Sfondratus, Gregorii XIV. nepos, inſigni laqueari eam Aedem ornavit, ac majorem Aram inſtaurare adgreſſus, Corpora Sanctarum Agnetis, & Emerentianae inveniſſe fertur, quae poſtmodum honorifice a Paulo V. ipſis S. Agnetis feriis repoſita fuere. De eodem Cardinali Sfondrato ſcribit Ciacconii ampliator: *Sanctarum Virginum & Martyrum Caeciliae, & Agnetis Corpora (aliorum Caelitum lipſana ſilentio modo praetereo) quaeſivit, invenit, religioſe condenda curavit, utriuſque templa (Caeciliae in primis) non vulgari cultu decoravit: in S. Caeciliae nonaginta, in S. Agnetis decem lampades perpetuo die noctuque ſuo aere praecepit ardere.* Ipſe quoque Paulus V. *Divis Agneti, & Emerentianae Virginibus & Martyribus Aram ex pretioſiſſimis lapidibus, opere teſſellato florido in earum templo extraurbano erexit, illarumque ſacra pignora in arca argentea pretii 5000. nummorum aureorum recondidit. Sacris Pontificiis cum majeſtate faciendis tiaram Epiſcopalem adamantibus, & unionibus ditiſſimam pretio 70000. aureorum comparavit*; ut tradit Abrahamus Bzovius in vita ejuſdem Pontificis apud Ciacconium.

Ejus Reliquiae.

Quamquam autem Corpus S. Agnetis ſub Ara ipſius Baſilicae ad viam Nomentanam maxima fuiſſe a Cardinali Sfondrato repertum, & a Paulo V. ibidem honorifice repoſitum, ex laudatis modo Scriptoribus retulerimus, nequaquam tamen inde concedi poſſe videtur, omnia ejuſdem Sanctae Martyris Lipſana ibi adſervari. Nam, teſte Octavio Pancirolo, in Eccleſia S. Salvatoris, quae ad Scalas Sanctas nuncupatur, B. Agnetis Caput theca argentea incluſum cuſtoditur: Brachium, ac Digitus unus in Vaticana S. Petri Baſilica: quaedam aliae ejus reliquiae in Sanctae Mariae Majoris: pars veſtis in S. Ludovici, pars Zonae in S. Marthae Monaſterio juxta Collegium Romanum, & aliae in aliis Sanctae Agnetis Eccleſiis, quas plures in Italia exſtare, quaſque aliquam ſibi ejus exuviarum partem vindicare, patet ex Sanctuariis Peregrini Merulae Cremonenſi, & Capuano Michaëlis Monachi. Quin & Pariſiis celebratiſſima S. Euſtachii Eccleſia olim ſub titulo Sanctae Agnetis erecta, quae ejuſdem, uti praecipue Patronae, feſtum etiamnum cum Octava colit, varias ipſius reliquias ſibi adrogat. Quidquod in eiſdem theſauris adſervandis nedum Bruxellarum, Antverpiae, Coloniae Ubiorum, verum & innumerae aliae Chriſtiani Orbis Eccleſiae gloriantur.

Variae ejus Corporis inventiones, & translationes, ceu commentitiae rejiciuntur.

Ut ut tamen ea res ſe habeat, quam in medio relinquimus, ut pote ab hujus noſtri Operis inſtituto alienam, illud certe ſilentio praeterire non patimur, quod de Corporis Sanctae Agnetis in varias Orientis, atque Occidentis partes Translationibus vulgo perhibetur: quas quidem omnes, ceu commentitias, rejiciendas eſſe, ex mox dicendis manifeſtum eſt. Harum autem Translationum prima hunc fere in modum ab Antonio Vincentio Domenecco deſcribitur. Agnes fuit quaedam Conſtantinopolitani Imperatoris, Marciani ſororis filia. Ea quum ſe ruri oblectaret, atque ex fonte, quem offenderat, capta aquae ſpecie, & perſpicuitate, guſtaſſet; repente a genio malo correpta, magno avunculum Caeſarem moerore perculit. Cui quum eam ob cauſſam placuiſſet ſupplicationes inſtitui, vox Divinitus exaudita eſt, quae Virginem, niſi Conſtantinopolim ejus Divae, quae ignem illaeſa ſubiiſſet, adlato corpore, negabat poſſe liberari. Reſponſum obſcurum iteratis ſupplicationibus audita vox declaravit, eam eſſe Agnetem interpretata, ad urbem Romam tumulo incluſam e marmore. Legatione miſſa, a Romanis propter religionem Virginis Corpus, non precibus, vix terrore auferri potuit. Delatum Conſtantinopolim, maxima laetitia, clariſſima pompa ad aedem ſuam vehebatur: cui quum adpropinquaſſet, illico jumenta adtonita, non ultro, non citro agi

Digitized by Google

poterant. Verum quum ſeſe univerſi humi abjeciſſent, Deum obſecrantes, ad Regiam ſponte, quae prope ab Sanctae Sophiae ſita erat, recta iter capiunt. Erat in ea ſacellum, in quod, juſſu Caeſaris, inlatae ſacrae exuviae, atque ad eas adreptitia illa perducta: quae illico humi conlapſa, horam jacuit, mortuae ſimilis. Terrorem augebat ſuſurrus teter, atque horribilis: Quid me torques? Quid pellis? Quid exagitas? Virgo Sancta. Neque ita multo poſt pulſus, dejectuſque eſt, illa, ingenti omnium gratulatione, gaudioque, liberata. Sciſcitanti deinde avunculo Caeſari, quid illi factum eſſet, quum humi adflicta deliquio animi jaceret, confirmavit, tenellam Virginem ſibi ita conloqui viſam: Seſe Agnetem eſſe, jubere excedere turpem genium, reverti vetare: tum viſum evanuiſſe. Caeſar religione compulſus, Agnetem ſubinde iſtheic honorifice condi, tumulum auro tegi, ornari gemmis, imperavit. Hactenus primae Corporis S. Agnetis Translationis hiſtoriae compendium, quam & Baronius ſub Marciano Imperatore contigiſſe, ſcribit in Notis ad Martyrologium Romanum die 21. Januarii. At Theodorus Lector Collectan. lib. 2. eam ad tempora Theodoſii Junioris revocat: *Sub illius*, inquit, Theodoſii, nempe Junioris, quem Marcianus A. C. 450. excepit, *Imperio depoſitae ſunt reliquiae Sanctorum Stephani, Laurentii, & Agnes in Martyrio S. Laurentii vigeſima prima Septembris, & celebratur iſthic hactenus eo die ipſorum memoria.* Uter autem audiendus Domeneccus, an Theodorus Lector? Neuter profecto. Nam praeterquamquod confictae ab eis narrationes ſeſe invicem convellunt, & fabularum notas liquido praeſegerunt, nulla certe in Graecorum Menaeis, ac Menologio Conſtantinopolitano hoc die eorum exſtat mentio; uti ne die quidem 27. Septembris, qui dies in Latina Theodori verſione erat expreſſus. Eamdem ob cauſſam falſi arguendus eſt Nicephorus, qni ſuppoſitam hanc Translationem Pulcheriae adtribuit, ac proinde cum Theodoro Lectore, Baronio, & Domenecco pugnat. *Fama*, ait lib. 14. cap. 10. *ſane obtinuit, in aliis quoque multis rebus Deum Reginae huic* (Pulcheriae) *futura praedixiſſe, maximaeque religionis, & pietatis ei, atque eius ſororibus, quae & ipſae idem vitae inſtitutum coluere, teſtimonium perhibuiſſe. Nam & Laurentii Martyris, & Agnes reliquias inventas Conſtantinopolim intulit: ubi & Aedem amplitudine maximam, elegantiaque pulcherrimam conſtruxit.* Quibus quidem verbis etſi Translationis hujus annum Nicephorus haud exprimat; attamen id a Pulcheria factum fuiſſe, anteaquam Imperium ipſa, Fratre A. C. 450. defuncto, capeſſeret, luculenter demonſtrant haec, quae ibidem Nicephorus ipſe de exuviis S. Aanaſtaſiae ſtatim ſubjungit, verba: *Quum vero illa* (Pulcheria) *Imperium gereret, Gennadius autem Conſtantinopolitanae Eccleſiae praeeſſet, reliquiae S. Anaſtaſiae pharmaceutriae Sirmio adlatae &c.*

Altera Corporis Sanctae Agnetis Translatio, juxta eumdem Domeneccum, ita adcidit. Guilielmus Guilielmi filius, Viennae Comes, adita religionis ergo Hieroſolyma, cum Conſtantinopolitano Imperatore biennium deinde convixerat. Quem quum ſibi maximo amore obſtrinxiſſet, aegreque perviciſſet, ut reditum ei facere liceret in patriam, ab Imperatore, qui ſe, quod illi placuiſſet, id daturum eſſe, juraverat, SS. Antonii Abbatis, & Agnetis Martyris Corpora in Galliam abſtulit, quae in Deiparae Virginis Aede, loco, qui *Motta* dicitur, conlocavit; inde in Monaſterium, cui *Bages* nomen eſt, prope Manreſam ſitum, poſtremo Manreſam translata ſunt. At die XVII. Januarii in Translatione Corporis S. Antonii, nulla S. Agnetis memoria occurrit: nec Corpus S. Antonii a Guilielmo, verum a Jocelino, ſive Jacelino, Guilielmi Comitis filio, in Galliam adlatum perhibetur. Deinde innuit Domeneccus, eumdem Guilielmum Corpus S. Agnetis dono dediſſe Legatis Regis Caſtellae, ejuſque fratris Toletani Epiſcopi: & quidem Regem illum conjicit eſſe Alphonſum VI., qui Imperator dictus. Atqui multo ante Alphonſi VI. aetatem, qui ab anno 1108. ad 1159. Regnum tenuit, invectae dicuntur in Galliam S. Antonii exuviae. Neque Alphonſus VI. verum Alphonſus VII. fratrem habuit Sanctium Epiſcopum Toletanum. Quare neutiquam adſentimus Johanni Bollando, qui Translationem reliquiarum S. Agnetis in Eccleſiam Manreſanam, utpote ex ejus loci monimentis a Domenecco hauſtam, fidem omnino mereri contendit. Si etenim neque Conſtantinopolim, neque in Galliam, ut ex hactenus dictis liquet, Sanctae Agnetis Corpus translatum eſt, quî comprobanda Translatio illa, quae

niſi

Digitized by Google

niſi admiſſis prioribus, fieri non potuit. Ecquis praeterea neſcit, privatas paſſim Eccleſias, non ſecundum ſcientiam, ſed pro ſua pietate, procudiſſe venerationis, & cultus monimenta, quibus tamen nullam eruditi viri fidem adhibent, niſi ea vel aliunde confirmentur, vel omnes ſuperent difficultates? Demum praetermiſſis pluribus aliis Corporis S. Agnetis in varias Occidentis Eccleſias Translationibus, quas una cum miraculis, a Deo per ipſam S. Martyrem ea occaſione patratis, deſcribit Bollandus, & quorum falſitas ultro ſeſe legentibus prodit, multo quidem abſurdior mihi videtur eorum opinio, qui Corpus laudatae Agnetis, regnante Clodoveo I. in Galliam fuiſſe adlatum, ſibi perſuadent, ex eo potiſſimum, quod hujuſce Translationis mentio in hiſtoria Inventionis Reliquiarum SS. Agnetis, & Benigni, earumque ex Gallia in Hollandiam Tranlationis habeatur. Nam praeterquam quod nec annum, aut diem, nec locum ejus Translationis adſignant, abſit, ut hiſtoria illa, quam modo innuimus, etſi ex veteri MS. Pauli Ultrajecti eruta, emunctae naris virorum calculo, ſicuti contendit Bollandus, ſit unquam comprobanda. Et vero ibi inducitur Sancta Agnes, ita Amolwinum ruſticum hominem adloquuta: *Vigilas, vigilaſne, Amolwine? Sum Agnes Virgo Chriſti... Vade ergo, & dic Lamberto Presbytero, ne ſuimet ipſius in damnum diutius protelet, corpus Benigni Martyris, & meum terra effodiens in lucem proferre: ipſe etenim eſt Carnotenſis Epiſcopus, qui pro Chriſti nomine ſanguinem effudit, meus & filiolus ſpiritualis exſtitit, quem de matre fonte regeneratum ſublevans mihi adoptavi in filium, nunc & gratulor in Caelis adeſſe conſocium.* Porro, ut miſſa faciamus plura, quae vel a lippis, & tonſoribus cenſoria virgula facile notari poſſunt, is Benignus, cujus memoriam Martyrologium Romanum recolit die 1. Novembris, Divionenſis fuit Epiſcopus, nequaquaquam vero Carnotenſis; nec in vulgatis, probatiſque Carnotenſium Epiſcoporum Catalogis ullius Benigni Martyris, Sanctae Agnetis filioli ſpiritualis, nomen occurrit. Quî praeterea fieri poſſet, ut ille idem Benignus Martyrium ſub Aureliano Imperatore, ſeu circa A. C. 273. ut autumat Bollandus, perpeſſus; de ſacro tamen fonte a S. Agnete ſuſceptus eſſet, quae ex concordi Martyrologorum ſententia, nonniſi circa annum Chriſti circiter 304. duodecimo vel decimotertio aetatis ſuae anno mortem oppetiit?

Martyrii tempus.

Sua itaque cadit cauſſa Joh. Bollandus, qui ad diem 21. Januarii Sanctae Agnetis Martyrium ſeculo tertio contigiſſe putat, ob duas, ſcilicet, quas ibidem adfert, rationes. Primo, quod in ejuſdem S. Agnetis Inventionis hiſtoria, quam modo refellimus, haec dicatur, Sanctum Benignum e baptiſmi fontibus ſuſcepiſſe, cujus Martyrium ad Aureliani Imperatoris tempora revocat vir eruditus. Alterum argumentum deſumit ex ipſius Agnetis vulgatis Actis, ubi, jubente *Aſpaſio Vicario*, in ignem praecipitata fertur. Quin & in MS. Codice S. Maximini Trevirenſis haec habentur. *Tunc Vicarius Aſpaſius, nomine Paternus, Proconſul, ex Dominis, & Principibus ſuis Valeriano, & Galliano juſſit, &c.* Verum, ne invictas vulgatorum S. Agnetis Actorum, ejuſque Reliquiarum Translationis, atque Inventionis hiſtoriae confutationes, a nobis hucuſque prolatas, Bollando, ejuſque fautoribus heic iterum opponamus, poſtremum hoc argumentum ex MS. Cod. S. Maximini deſumtum, toti repugnat antiquitati: nuſquam enim alibi legimus, aut audivimus, Vicarium Praefecti Proconſulem fuiſſe adpellatum, aut Romae Proconſulem exſtitiſſe. Quocirca, quum haec omnia ex ſcriptis penitus incertis hauſta ſint, nihil nos movent; multoque veriſimiliorem eorum ſententiam arbitramur, qui Agnetis noſtrae paſſionem anno Chriſti circiter CCCIV. conſignant. *Satis apparet*, inquit Baronius in Notis ad Martyrolog. Rom. die 21. Januarii, *S. Agnetem in ultima Eccleſiae Perſequutione fuiſſe Martyrio coronatam.* Congruunt, ex ipſomet Bollando, plerique antiquiores Martyrologi, quibus nos addimus Ruinartum, Tillemontium, Bailletum, ceteroſque nuperrimos Eccleſiaſticos Scriptores, qui in eamdem ſententiam nobiſcum concurrunt. Porro ultimae Perſequutionis nomine, in qua paſſam fuiſſe Agnetem, Baronius ſcribit, nemo non Diocletianeam, quae a D. Auguſtino lib. 18. cap. 52., & Oroſio lib. 7. cap. 27. Decima adpellatur, plane intelligit, etſi in adſignando tempore, quo ea exorta eſt, diſſideant inter ſeſe, atque diſcordent graviſſimi authores. Baronius ſiquidem, & Petavius, illam anno Diocletiani XIX. Chriſti vero 302. excitatam contendunt; Ruinartus autem, ejus initium ab anno Chriſti 293. arceſſen-

Digitized by Google

ſendum eſſe putat, quo Diocletianus Decennalia Imperii ſui celebraturus, ſe ut Deum adorari, & gemmas veſtibus, calceamentiſque ſuis inſeri, juſſit, quum antea, inquit Eutrobius lib. 9., *Imperatores in modum Judicum ſalutarentur, & chlamydem purpuream plus a privato haberent*. At Pagius, Tillemontius, & prae ceteris Valeſius in adnotationibus ad Euſebii Hiſt. Eccleſ. lib. VIII. luculentiſſimis argumentis probat, Edictum illius Perſequutionis, *anno decimo nono Imperii Diocletiani*, ut ſcribit ipſe Euſebius ibidem cap. 9., *menſe dyſtro*, qui a Romanis Martius vocatur, emiſſum, in annum quidem a Partu Virginis ſecundum Euſebium 305. Verum juxta aeram Dionyſianam, qua nunc utimur, tertium & trecenteſimum competere, quo, nimirum, ineunte Galerii Maximiani ſuaſu, Edictum Nicomediae propoſitum eſt, quo (teſte Lactantio lib. de mortibus Perſequutor.) cavebatur, ut Chriſtiani *carerent omni honore, ac dignitate, tormentis ſubjecti eſſent, ex quocumque ordine, aut gradu venirent: adverſus eos omnes actio caleret*, &c. Eidem Valeſio adſtipulatus Pagius in Critica Baronii, ſubdit, laudati Lactantii teſtimonio controverſiam tandem eſſe diremtam, & certam Valeſii ſententiam conſtitutam. Cui, quoniam praeter diem paſſionis, Januarii, ſcilicet, 21. nullum aliud tempus Acta adſignant, eo lubentiori animo ſubſcribimus, quod, uti jam in praevia ad Acta SS. Stratonicae, & Seleuci admonitione innuimus, ex unanimi Chronologorum ſenſu, Diocletianus A. C. 284. Menſe Septembri Imperium injerit, ejus vero Perſequutionis Edictum ad annum ipſius Imperii XIX. qui alius eſſe nequit, quam Chriſti 303. ab Euſebio, Scriptore coaequali, referatur: adeo ut numquam ſatis inde argui poſſit eorum impudentia, qui ab Euſebio hac in re diſſentiunt.

Mortis genus.

His extra omnem dubitationis aleam, ſi quid video, conſtitutis, nihil aliud tandem ſupereſt expediendum, niſi nodus, ſpecie magis, quam re ipſa difficilis. Regeret enim aliquis, dilucide quidem vulgata S. Agnetis Acta corrupta, atque adulterina eſſe demonſtrata; verum nihil inde imminutam Ambroſii, & Prudentii authoritatem, ſcribentium, eam Virginem gladio Martyrium conſummaſſe; quum tamen Chaldaicus Codex flammis ipſam Deo, tamquam puriſſimam hoſtiam perhibeat immolatam. Sed jam oſtendimus, Acta noſtra a coaequali authore, quem contraxerit Euſebius, exarata, & omnes ſinceritatis notas praeſeferre, & cum pervetuſto Baſilii Imperatoris Menologio, ac Syrorum, Graecorumque Synaxariis circa Sanctae Agnetis mortis genus adprime congruere. Quare nihil obeſt, quominus in manus S. Ambroſii, exeunte ſeculo quarto clari, & Prudentii, Ambroſio longe poſterioris, interpolata quaedam, atque ab aliis depravata Sanctae Agnetis Acta inciderint, ex quibus ejuſdem Elogia, quae ad nos pervenerunt, excerpſerint, vel uti placet Bailleto, ex traditione orali, quae, ut plerumque fit, falſa veris immiſcet, hauſerint. Praeterea nec S. Ambroſii libros de Virginibus, ubi praecipua S. Agnetis Elogia exhibentur, huic Sancto Doctori, ullo diſcrepante, adjudicantur: nec omnia ejuſdem S. Ambroſii genuina Scripta adeo certa, atque adcurata exiſtimanda ſunt, ut, pace tanti viri dixerim, nullius ea adlucinationis arguere liceat. Videſis ejuſdem praeſertim librum de Abraham, a quo Reges quinque, eductis trecentis decem & octo vernaculis, debellatos fuiſſe, ſcribit, quamquam ex Scriptura Gen: 14. conſtet, Abraham de quatuor, non vero de quinque Regibus triumphaſſe. Quidquod, nonne ipſi SS. Adelhelmus Anglorum Epiſcopus, & Maximinus Trevirenſis ex lectione vulgatorum Agnetis Actorum, quae, ut praemonuimus, recentiores plerique omnes Scriptores doctrina perinde, ac pietate clariſſimi, refellunt, in eumdem impegere lapſum, & ipſam de Conſtantia Virgine, Conſtantini M. filia, fabellam, aliaque plura omnino incerta, ac ſuppoſita, quae Ambroſius, & Prudentius ſilentio diſſimulant, in ſua de Agnete praeconia retulerunt?

Si quis vero urgeat, ex S. Agnetis Martyrii genere, quod Acta haec Chaldaica produnt, recta conſequi, falſo ſibi Eccleſias, quas recenſuimus, ejus vindicare reliquias; is meo quidem judicio turpiter adlucinatur. Nam, praeterquamquod non totum Sanctae Agnetis Corpus, flammis abſumtum, in Actis noſtris dicitur; atque adeo nonnullas ſaltem ejus oſſium partes integras ſuperfuiſſe veriſimile eſt, nemo non ignorat, Martyrum cineribus, quos Chriſtiani aeque ac cetera eorum membra religionis ergo colligebant, & tumulo condebant, eoſdem prorſus honores, quibus adfici ſolent integra

Digitized by Google

gra Sanctorum Corpora, Eccleſiam decreviſſe; numquam tamen proinde adducimur, ut credamus, aut genuinas eſſe omnes, & ſingulas Sanctae Agnetis reliquias, quae variis in locis repoſitae dicuntur, quaeque, ſi una cogerentur, Coemeterium ſane ampliſſimum complerent: aut ipſius Corpus in aliqua Eccleſia integrum adſervari.

Nec nobis objicias varias ejuſdem Sanctae Agnetis Corporis Translationes, a nobis jam ad fabulas amandatas, ſive ipſius Inventionem, quam ſub Paulo V. Pont. Max. contigiſſe ferunt. Majorem enim fidem adjungendam eſſe Actis noſtris, utpote a coaevo authore conſcriptis, quam nonnullorum conjecturis, ex ambiguis monimentis poſt duodecim ſecula factis, quae & aliarum Eccleſiarum traditionibus repugnant, nemo eſt, qui non videat.

MARTYRIUM

Sanctae AGNETIS *Virginis die* XXI. *Januarii, Romae.*

Anno Chriſti circiter 304. Sub Diocletiano Imp.

QUAE Agnes, Chriſti Virgo, die vigeſimo primo Januarii, paſſa eſt, ea quoniam non obſcuro aliquo in loco, ſed Romae, in Urbe, ſcilicet, totius Romani Imperii & magnificentiſſima, & frequentiſſima, quam ipſa incolebat, contigerunt, nec ſilentio praetermittenda, neque in oblivionem amandanda exiſtimamus. Quamquam autem glorioſum ejus Martyrium, & praeſtantiſſimam, qua ipſum tulit, virtutem nulla cogitationis, aut orationis vis adſequi poſſe videatur; illud tamen percommode cadit, quod infinita ſit eorum multitudo, qui praeclara ipſius geſta & viderint, & commendaverint. Scriptoris Prologus.

Porro ſi vim, quae Agnetis nomini ſubeſt, ſcruteris, Caſtam nominatam intelliges: nam quam Graeci Agnetem, eam nos Puram dicimus [1]. Neque vero fortuito caſu aliquo, ſed Divino plane conſilio factum eſt, ut fuerit ipſi a Parentibus id nominis inditum, quod ſanctiſſimis, integerrimiſque ejus moribus adprime conſentiret. Quoniam ergo & eleganti corporis forma, & Divina Agnetis patria. Nominis interpretatio. Ejus virtutes Matronae Romanae demirantur.

[1] I

vina animi pulchritudine praeſtabat fortiſſima Agnes; contingebat inde, ut Romanae Matronae quamplures, cum ipſius admiraturae ſancta facinora, tum varia accepturae quibuſcumque in anguſtiis beneficia, ad ipſam turmatim confluerent. Ex iis autem aliae Divinam ejus in eloquendo vim, & gratiam mirabantur, ſuſpiciebant aliae caſtitatem, aliae denique ſingularem ipſius in Deum pietatem aemulari ſtudioſiſſime ſatagebant [2].

2

Martyrii occaſio.

Atque ex hoc plane Matronarum ad Agnetem concurſu factum eſt, ut & capitali in ipſam odio, atque incredibili furore Romani concitarentur, & admirabile inde ſuum certamen Agnes iniret. Inter eas autem, quae frequentes, ut innuimus, ad ipſam veniebant, Mulieres nonnullae hortari eam coeperunt, atque, ut a Fide decederet, ſuadere. Quumque earum voluntati Agnes nullatenus conniveret; illae contra id conſilii dabant, ut, enunciatas ſaltem a Judicibus, minas latitando declinaret. At nec Dominum abnegare voluit Dei ancilla, nec homines fugere. Imo vero quum nova in dies adverſus Chriſtianos Edicta promulgarentur, & capitales inſidiae a Judicibus in eos pararentur; ipſa interim non furtim, abditoque aliquo in loco, ſed palam, eaque, qua Chriſtianae profeſſionis homines decet, libertate, venientes ad ſe feminas & Sanctum Dei Verbum edocebat; &, ut peccatorum poenitentiam agerent, Chriſtumque agnoſcerent, adhortabatur.

Fallaces Matronarum ſuaſiones cõtemnit, & Chriſtianam fidem praedicat.

Unde comprehenſa Praefidi ſiſtitur.

Delata res eſt Judici, ſummam id temporis obtinenti authoritatem; denunciata conſtans, ac ſingularis Agnetis libertas: atque hic, re vix audita, comprehendendam edixit. Porro profligatiſſimo erat is Judex animo: adeo omnem exſuerat verecundiam: adeo omnibus ſeſe flagitiis contaminaverat, ut caſtiſſimam Virginem, toto nudatam corpore, ſibi objici voluerit: nec ipſas, quas ſolers natu-

natura diligenter adeo occuluerit, ſecretiores partes ullatenus obtegi permiſerit homo impudentiſſimus. Tum verberibus parcendum cenſuit, idque non miſericordia motus cavit, ſed ne imminuta, & flagris foedata corporis elegantia, impudicorum oculos abſterreret. Demum ad ipſam converſus juſſit, utrum mallet, ediceret, litarene Idolis, an trahi in lupanarium. At illa ad Tyrannum: Et inanimis Idolis nullatenus Sacra faciam, & firmam conloco in Deo ſpem, ut is me a contumelia, quam ipſe minaris, ſit divinitus erepturus.

A quo fruſtra ad litādū Idolis ſolicitata,

Haec ut audiit impius Judex, Lenonem [3] arceſſit, puriſſimam Virginem, quam vere ſuum deceret Agnetis nomen, in impuriſſimas manus tradit: atque ut vehementius provocentur ad libidinem adſpicientium oculi, unica, eaque tenuiſſima, & perſpicua veſte obtegendam mandat [4]. Tracta interim in Lupanarium [5] conſtantiſſima Chriſti Virgo, fixo in Caelum obtutu, voce Chriſtum ad vindicandam pudicitiam ſuam adpellans, obfirmabat ſeſe in fide ſua ſancta, atque in propoſita ſibi dudum conſtantia ſemetipſam ſtabiliebat.

3 Lupanario addicitur, unica, eaque perſpicua veſte obtecta.

4

5 Chriſtum ad vindicādā ſuā pudicitiā implorat.

Multi igitur impuri ſceleſtique homines, fallaci illecti potiundae Virginis ſpe, Lupanarium ingrediuntur. At in irritum furunt libidinoſi homines: compeſcitur enim carnis eorum vis, excidit libidinis aeſtus, & non ſolum turpe quid admittere, ſed & ad ipſam adcedere prohibentur. Eo, nempe, temporis momento, quo ad ipſam flagitium cogitantes conveniebant, trepidabant continuo ſinguli, & veluti exanimes haerebant. Digrediebantur ergo inde, & quod ſibi evenerat, prodigium omnibus praedicabant. Quamquam autem hunc palam impudentiae ſuae exitum teſtarentur; impuros tamen, libidinoſoſque homines, quominus in eumdemmet locum pedem inferrent, neutiquam ſuaſerunt. Obverſabatur, nimirum, ipſorum ani-

Lupanarium proinde ingredientium libido divinitus coërcetur.

mis praestantissima Virginis ſpecies, compellebatque, ne facilem dictis fidem adhiberent. Verum Agnetis anima, quae tunc & fide, & verbo Dei ſeſe exornabat, vincebat certe decore ſuo qualemcumque corporis formam, & venuſtatem.

Ganeo tamen quidam Virgini adpropinquare auſus, illico exanimatus cõcidit. 6

Eorum autem perditiſſimus quidam [6], qui & infamiae ſeſe dudum, & libidini turpiſſime devoverat, eratque adeo projectiſſimo ad audendum animo, quotquot ad Agnetem ingreſſi haeſerant in facinore, homunciones adpellabat, fungos, fatuos, blennos: tum ſimulatores etiam, mendaceſque dicebat. Et ipſe caeco interim inſaniens libidinis aeſtu, electam Dei Virginem ſeſe adſequuturum temere confidens, in ipſum irruit Lupanarium. Vix tamen ipſo ſteterat in veſtibulo audaciſſimus ganeo, vix propius invadere meditabatur, jacuit continuo exporrectus humi, atque contaminatiſſimam evomuit animam. Aderant interim praeſtolantes facinoris exitum impudici collegae: noſſe feſtinabant, num imbellem Chriſti ovem rapax ex Diabolo lupus occupaſſet. Verum quum diutius, quam par erat, immorantem exſpectaſſent, neque viderent tamen e cubiculo prodeuntem, eorum quiſpiam quidnam novi ſocio ſuo contingere potuiſſet ſecum conſiderans, non turpi quidem in Virginem voluntate, ſed curioſo eventus reſciendi ſtudio compulſus, flagitii locum iniit perquam confidenter. Exhorruit vero plane, atque in altiſſimos prorupit ululatus, quum miſerum ſocium ſuum repentino perculſum fato humi procumbentem intuitus eſt: Potens, enixa voce inclamabat, potens eſt, ac verax Chriſtianorum fides. Certe Virgo haec Deo eſt amiciſſima. Advolant ad haec ſocii, contabeſcere primo, atque contremiſcere ex triſti eventu; tum & conlacrimari, atque per urbem denique totam de funeſtiſſimo hominis interitu rumor emanare: ad-

admirari alii : alii expaveſcere .

Nec dudum Praeſidem id latuit , qui rei primo quidem novitate in admirationem rapi viſus eſt : tum vero de facti veritate graviter ſuſpicari coepit . Jamque difficillimam tandem iis , quae audierat , vel plane nullam praeſtans fidem, continuo ipſe ſeſe ad Virginem contulit . Ad quam ut venit , viditque proſtratum humi rigidum , exanimemque miſerum illum hominem [7] : Heus tu , clamat ad Virginem , quid id rerum eſt , quod video ? Quo tu impio auſu adoleſcentem hunc enecaſti ? Fac rem ex integro reſciam . Quo de facto Agnes a Praeſide iterrogata ; 7

At illa ad Tyrannum ; Ex quo , inquit , me , addictam Deo Virginem , in contumelioſum tu amandaſti locum hunc , vir aetate quidem juvenili , adſpectu vero pereleganti , albis indutus , a tuis me hucuſque ſubſelliis concomitatus , atque heic ipſe terribili adſidens vultu , eorum omnium , qui vim mihi inlaturi ingrediebantur , libidinem coërcuit , exſtinxitque [8] . Aſt ut miſerum hunc , quem jacentem heic obſervas , per ſummam audaciam , & petulantiam huc ingredientem , & probrum in me meditantem cognovit ; tum vero illi non , ut aliis ſociis , cohibita ſolum libidine , vitam permiſit , ſed ob ſingularem ejus impudentiam , anteaquam mutiret , anteaquam mihi adpropinquaret , ipſum ſubito e vivis ſuſtulit , atque ut vides , exanimem proſtravit . Seriem exponit. 8

Ad haec Judex : Ubi ergo gentium iſte eſt , qui talia auſus ? Quo adpellant nomine ? ediſſere . At Agnes : Id unum , quod certo ſciam , eloquar . Oblatum mihi a Deo Angelum , qui pudorem , pudicitiamque meam ſervaret , vindicaretque a contumelioſa improborum vi . Quodnam autem huic ſit nomen , quoniam rogare auſa non ſum , dicere nullatenus poſſum .

Tum Judex : Dabo omnem dictis fidem , ea tamen conditione , ut quem Praeſidis votis adquiens ,

pro tua caſtitate adſervanda ſublatum dicis a Deo tuo, eum tuis ipſa ad Deum precibus excites a morte miſerum adoleſcentem. Neque enim is ullo te aut adfecit detrimento, ut ipſa modo teſtabaris, aut probroſo inceſſit verbo. Cui Agnes: Eccum, inquit, eccum, adſtantem mihi etiamnum, qui me hactenus cuſtodivit Angelus. Hic fortaſſe veſtros fugit oculos, quod caeco ſitis animo, obfirmatoque: at me in Deum verum credentem, Deum ipſum meum nefario homini vitam efflagitare neutiquam taedet.

Deum orat, & ſubito mortuus vitae reſtituitur.

Inter haec procidit oratura, & vix ſuſtulerat ſupplices ad Deum manus, vix intenderat puriſſimam in Deum mentem, quum ſubito, qui jacuerat, mortuus adoleſcens veluti e graviori ſomno excitari viſus eſt, erigere ſeſe, ſtare, ſpirare, vivere.

At Magicae id artis vitio vertente turba,

Haec oculis plane ipſi ſuis intuentes, & pertinax Judex, & quotquot aderant prodigii ſpectatores, terrore conciti, permotique ſunt admiratione perquamvehementer. Neque tamen, his viſis, aut reſipuerunt impii, aut oculos, ad cognoſcendam Verbi Dei virtutem, ſuſtulerunt: perdita enim omnino erant voluntate, & tenebricoſiſſimo homines intellectu, vitioque vertebant Magicarum artium, quae Caeleſti, Divinaque virtute contigerant, portenta. Quorum errori quum facile adſentiretur multitudo univerſa, Virginem morte multandam clamabat.

S. Agnes flāmis damnatur,

Adnuit Judex, & B. Agnetem flammis damnavit: quo in ſupplicio dum ex Judicis ſententia conſumeretur, gratias agebat Deo ſuo, quam poterat, maximas, quod & nullum accepiſſet integritatis ſuae detrimentum, & digna fuiſſet habita, quae, tamquam puriſſima Deo hoſtia, immolaretur: profitenſque ad poſtremum uſque ſpiritum Chriſti fidem, glorioſiſſimi Martyrii palma inſigniretur,

Inter quas Deo gratias agit, & fidem profitetur.

9

ADNO-

ADNOTATIONES.

(1) CONsonat Sanctus Auguſtinus ſerm. 273. alias 101. de diverſ. cap. 6., ubi haec de S. Agnetis nomine: *Beata Agnes Sancta... Virgo, quae quod vocabatur erat. Agnes Latine Agnam ſignificat, Graece caſtam. Erat quod vocabatur, merito coronabatur.* Hinc Graecis Ἁγνὴ, *Hagne*: Latinis vero *Agnes*, *Agne*, & *Agna* dicitur.

(2) Menologium Baſilianum, & Synaxarium Syrorum impudicas fuiſſe tradunt eas feminas, quae religionis ergo ad S. Agnetem turmatim confluxiſſe heic dicuntur. Abſit tamen, ut integerrima Virgo Agnes hujuſmodi muliercularum conſuetudine fuerit unquam uſa.

(3) *Lenonem* Graeci in Menaeis die 21. Januarii, & 5. Julii Προξενοσκὸν adpellant, quod nomen Syriacus interpres retinuit. Unde magis magiſque haec Sanctae Agnetis Acta ex fuſiori, quam deſideramus, narratione Graeca fuiſſe concinnata, nobis perſuademus.

(4) Vulgata Acta Latina, Sanctam Agnetem omnino nudam expoſitam fuiſſe, narrant, ſed capillis ſuis, ne conſpici poſſet, tectam divinitus.

(5) Locus, in quem tracta eſt Sancta Agnes, ut ejus Virginitas violaretur, quique proinde Sacroſanctus fuit ſemper habitus, ad fornices Circi Agonalis exſtitiſſe, nullus dubitat. Porro in fornicibus ſpectaculorum manere conſueviſſe publica ſcorta oſtendit ex graviſſimis veterum Scriptorum teſtimoniis Baronius in Notis ad Martyrologium Romanum die 21. Januarii. Inde ipſa *fornicandi* vox ducta.

(6) Hunc Sanctus Aldelhelmus Anglorum Epiſcopus lib. 2. de laudibus Virginitatis cap. 6. *Procopium* adpellat, quem & Praefecti Urbis filium fuiſſe, & Agnetem in uxorem petiiſſe, vulgata Acta referunt. Verum improbabile omnino videtur, quod Praefecti filius ganeonibus ſe comitem publicitus addiderit: ſecus enim adoleſcens dignitate adeo inſignis, potiundae Virginis ſpe illectus, non omnium poſtremus, ut de eo homine Acta ferunt, ſed primus quidem in lupanarium irruiſſet.

(7) In Menaeis die 21. Januarii. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἄρχων παρέστησαν τὴν ἁγίαν, ἤγαγον δὲ καὶ τὸν νεκρὸν ἔμπροσθεν αὐτῆς. Non cohaeret ſyntaxis. Melius, ac ſimilius vero Syriacus Scriptor, Praeſidem ad Virginem perrexiſſe, ait, admiratione rei auditae perculſum: nam & judicii ordo poſtulabat, ne cadaver ad Tribunal adferretur, ſed potius in loco caedis a Judice obſervaretur.

(8) Chriſtianas Virgines ſcortatoribus illudendas paſſim fuiſſe traditas, ſed earum pudorem divinitus ſervatum, liquet vel ex Actis SS. Martyrum Petri, Andreae, Pauli, & Dionyſiae Virginis, quae Godefridus Henſchenius ad pervetuſtos quinque Codd. MSS. conlata edidit die 15. Maii; tum vero ad alios plures Codd. MSS. recenſita, & emendata Theodoricus Ruinartus ſuae Sincerorum Actorum Martyrum Collectioni inſeruit, ubi haec de Dionyſia Virgine: *Tu igitur ſacrifica, ne turpiter te illuſam vivam incendam*, ait ibidem Proconſul Optimus nomine. *Dionyſia reſpondit: Deus meus major eſt, quam tu; ideoque minas tuas non timeo... Tunc Proconſul tradidit eam duobus juvenibus corrumpendam... Juvenes ergo acceptam caſtiſſimam Dei puellam duxerunt ad ſuum hoſpitium. Quumque uſque ad mediam noctem inſiſterent, ut ei vim turpitudinis inferrent, marceſcebat cupiditatis eorum libido. Circa autem mediam noctem quidam ſplendidus juvenis adparuit eis, illuminans totam domum. Illi vero timore percuſſi magno ceciderunt ad pedes mundiſſimae puellae. At illa elevavit eos dicens: Nolite timere, iſte eſt enim tutor meus, & cuſtos, pro eo quod vobis a nequiſſimo Judice ſum tradita. At illi rogabant, ut interveniret pro eis, ne quid eis mali contingeret, &c.* Quod & S. Baſilius lib. de vera Virginit. confirmat: *Quum*, inquit, *ferveret perſequutionis immanitas electae Virgines propter Sponſi fidem ad illudendum impiis hominibus traditae, corporibus inviolatae perdurarunt: eo, ſcilicet, cujus gratia id perferebant, impiorum conatus in earum carne irritos arguente, & integra earum corpora non ſine prodigio, & virtute cuſtodiente.* Hinc Tertullianus in Apologetico, ſic Gentiles increpat: *Proxime ad lenonem damnando Chriſtianam, potius quam ad leonem, confeſſi eſtis labem pudicitiae apud nos atrociorem omni poena, & omni morte reputari: necquidquam tamen profuit, exquiſitior quaeque crudelitas veſtra, illecebra eſt magis ſectae &c.*

(9) Congruit Menologium Baſilianum, nec non Synaxarium Syrorum, & Menaea Graecorum die 21. Januar. & 5. Julii, ubi ſic legitur: Γοητείας καὶ ἐπαοιδίας ἐγκλήματι ἐφυλάχθη. Διὸ πυρὶ παραδοθεῖσα ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα παρέδωκε. *Magiae, & Incantationis crimine arceſſita, ideo igni tradita, in eo ſpiritum Deo tradidit.* Ad diem vero 21. Januarii additur: μετὰ δὲ τὸ κατακαῦσαι τὴν πυρὰν, Φιλόχριστοί τινες ἐν κρυπτῷ λαβόντες τὸ τίμιον ἀυτῆς λείψανον ἐντίμως ἐνήδυσαν. *Flammis deinde reſidentibus, Chriſtiani quidam clam venerandas ejus Reliquias colligentes honorifice condiderunt.* At Latina Acta habent: *gladio percuſſam.*

AD-

Digitized by Google

ADMONITIO

In Martyrium Sancti PROCOPII.

Acta SS. MM. Palæſtinorum Chaldaice ab Euſebio conſcripta.

EX Actis Sanctorum Martyrum Palaeſtinorum, quorum hiſtoriam conciſam, jejunamque exhibet nobis Graecus Euſebii Caeſarienſis Epiſcopi Liber, de Martyribus Palaeſtinae inſcriptus, quaeque tamdiu Eruditi Viri deſiderarunt, ex vetuſtiſſimo Codice Chaldaico Nitrienſi Vaticano I. integra heic decem nunc primum in lucem prodeunt; Acta nimirum SS. *Procopii*, *Alphaei*, *Zacchaei*, *Romani*, *Timothei*, *Apiani*, *Hedeſii*, *Agapii*, *Theodoſiae* Virginis, & *Petri Abſelami*. Ea autem quoniam & laudato de Martyribus Palaeſtinis Libro adprime conſentiunt, & Euſebii venam, atque ingenium undequaque ſpirant, germanum ipſius Euſebii foetum eſſe, nemo inficiari poteſt; id praeſertim luculentiſſime confirmantibus his, quae ſingulis Actis praefiguntur, verbis: *Anno Perſequutionis, quae diebus noſtris excitata eſt &c.* Diocletianeae etenim Perſequutionis, in qua Martyres, de quibus agimus, paſſi ſunt, tempore Euſebium, utpote Caeſarienſis Eccleſiae tunc Presbyterum, in ea quidem urbe, Palaeſtinae praecipua, perpetuo fere permanſiſſe, & continuis hortationibus populares ſuos ad Martyrium inſtruxiſſe, eorumque Paſſionis hiſtoriam conſcripſiſſe, liquet ex ejus vita, quam ſub ipſius Hiſtoriae Eccleſiaſticae initium edidit Henricus Valeſius, vir ſacrae antiquitatis ſtudio, & ſumma eruditione clariſſimus.

Graeca S. Procopii hiſtoria, quae in lib. de Martyribus Palaeſtinae habetur, cōtracta, atque trūcata.

Porro Graecam S. Procopii, Martyrum Palaeſtinorum in Diocletianea Perſequutione caeſorum anteſignani, hiſtoriam, quae in laudato de Martyribus Palaeſtinae Libro habetur, ab alia fuſiori, atque explicatiori fuiſſe contractam, atque truncatam, certum exploratumque eſt: nam quae ad patriam, vitaeque inſtitutum pertinent, omittere nunquam conſuevit Euſebius. Hanc vero ex perantiquo Codice Monaſterii Muſciacenſis omnium primus vulgavit laudatus Valeſius in Notis ad caput 1. libri Euſebii de Martyribus Palaeſtinae, quem ad octavum ejus Hiſtoriae Eccleſiaſticae librum adjecit, eandemque, ad tres Codd. MSS. primum ſcilicet Bibliothecae S. Germani, alterum Corbejenſis Monaſterii, tertium vero Bibliothecae Colbertinae conlatam, in ſuam ſincerorum Actorum Collectionem retulit Theodoricus Ruinartus. Cui quum paucis exceptis, quae a Graeco, Latinove Interprete interpolata fuerunt, quaeque in Adnotationibus huic Martyrio ſubnectendis perſtringemus, adamuſſim reſpondeat Chaldaicus noſter Codex, eundemque omnino ordinem praeferat, de illius quidem ingenuitate, atque authoritate dubitare non licet. Imo vero quum S. Procopius Sacrorum librorum e Graeco in Syriacum ſermonem in Eccleſia Scythopolitana Interpres dicatur, plane inde colligitur, Syriacum, ſeu Chaldaicum idioma Palaeſtinis tunc vernaculum fuiſſe; atque adeo ejuſdem Procopii, quemadmodum & aliorum Martyrum in Palaeſtina coronatorum, Acta Syriace, ſeu Chaldaice ab Euſebio fuiſſe primum exarata, eademque haec ipſa eſſe, quae prae manibus habemus, omnino tenendum eſt. Neque enim verisimile eſt, Euſebium, quam in uſum popularium ſuorum, & in ovium ſibi concreditarum ſolatium ſcribebat, Martyrum hiſtoriam iis literis conſignaſſe, quas non omnes callerent.

Chaldaicum ſeu Syriacum idioma Palaeſtinis vernaculum.

S. Procopii memoria, & cultus apud Latinos.

Procopium autem Martyrem colunt Latinorum Martyrologia tam vetera, quam recentiora die 8. Julii, his ferme ubique verbis. *In Palaeſtina Sancti Procopii Martyris, qui ſub Diocletiana Imperatore ab Scythopoli ductus Ceaſaream, ad primam reſponſionum ejus confidentiam a Judice Flaviano* (ſeu ut habet hodiernum Martyrologium Romanum) *Fabiano, capite caeſus eſt.* Quibus quidem verbis Procopium noſtrum Lectorem, & Exorciſtam deſignari, nemo eſt, qui non videat, quem & Synaxarium Graecum a Sirmondo editum commemorat eodem die 8. Julii: *Paſſio*, inquit, *S. Procopii Exorciſtae in Caeſarea Palaeſtinae*. At in reliquis Graecorum Faſtis eo quidem die S. Procopius celebratur, ſed *Magnus Martyr*, & *Copiarum Dux* dicitur, cujus Acta admodum prolixa habent Lipomanus, & Surius, ſtylum & ingenium Metaphraſtae referentia; ex quibus deſumtum eſt ejus encomium, quod ad praeſignatum diem 8. Julii exhibet Menologium Baſilianum. Eſt autem hujuſmodi: *Certamen S. Magni Martyris Procopii, Magnus Martyr Procopius*

Et apud Graecos.

Digitized by Google

pius in Urbe Aelia Chriſtiano patre, matre pagana natus, imperante Diocletiano, poſt patris obitum a matre educatus, eidem Diocletiano oblatus eſt, ut ad honores promoveretur. Quare Alexandriae Dux creatus, illuc mittitur, non modo hoſtibus bellum inlaturus, verum etiam Chriſtianis. Domum itaque ſuam pergens, audiit vocem e Caelo lapſam, dicentem: Adoleſcens, deſine pugnare adverſus ſervos meos, ne moriaris. Oſtenſa inſuper ipſi eſt Crucis figura. Quamobrem Scythopolim profectus, aurificem ad ſe venire juſſit, eique praecepit, ut ſecundum oſtenſam ſibi figuram, Crucem effingeret; quam deinceps geſtavit. Quum vero de Saracenis trophaea retuliſſet, atque domum rediiſſet, a matre ad Imperatorem delatus eſt, quod Chriſtianus eſſet. Idcirco variis cruciatibus adfectus, patratis ab ipſo miraculis non modo alios complures ad Chriſti fidem convertit, verum etiam matrem ipſam, & aliquot mulieres, cum quibus capite plexus, ad Deum migravit. Eadem fere leguntur in Menaeis excuſis, & in Menologio Slavo-Ruſſico, in quo tamen perperam Procopius dicitur *paſſus a Licinio ſub Conſtantino*: & in Synaxariis Syrorum, Coptitarumque, nec non in Menologio MS. Eccleſiae Conſtantinopolitanae; quod videſis apud Bollandianos. Ex Novella autem Manuelis Comneni Imperatoris vacabat apud Graecos Tribunal die 8. Julii ob Feſtum Magni Martyris Procopii. Sub cujus etiam nomine, praeter Eccleſiam apud Scythopolim conſtructam, cujus meminit Cyrillus in vita S. Sabae, tres olim Conſtantinopoli exſtitiſſe, teſtantur Codin. Orig. CP. 18. 36. & Cang. in CP. Chriſtiana lib. 4. Sect. 6. n. 83. & 84. Quarum quidem prior a Conſtantino Magno aedificata eſt, tum a Zenone inſtaurata: altera vero a Juſtiniano, quam incendio abſumtam reſtituit Antonina Beliſarii vidua; tertia demum a Conſtantino Pogonato, qui obiit A. C. 685.

Eccleſiae ſub ejus nomine.

An vero Procopius Scythopolitanae Eccleſiae Lector & Exorciſta, cujus Martyrii hiſtoriam heic proferimus, idem ſit cum eo, quem Graeci, Syri, & Coptitae *Magni Martyris*, & *Exercitus Ducis* nomine concelebrant, haud convenit inter Martyrologos. Et Baronius quidem ad annum 308. Procopium Lectorem ab Exercitus Duce diſtinguendum eſſe putat: *Quia* inquit, *ille momentaneo ferme Martyrio ſublatus eſt: iſte autem longo certamine fatigatus, plurima meruit de diverſis tormentis ſtipendia.* Baronium ſequuntur Valeſius loc. cit. & Ruinartus in Admonitione praevia ad Paſſionem S. Procopii Lectoris pag. 352. At Molanus, & Bollandiani contendunt, evincuntque, Procopium Martyrem, cujus hiſtoriam Euſebius conſcripſit, & quem Latini colunt, ipſum eſſe, quem Graeci Μεγαλομάρτυρον, ſeu *Magnum Martyrem* dicunt. His adſtipulatur Tillemontius, qui etſi non diffiteatur, forte exſtitiſſe Procopium Copiarum Ducem, cujus hiſtoriam cum Procopio Euſebiano Graeci confuderint, ut ſaepe alias eos feciſſe compertum eſt; ejus tamen Acta a Lipomano, & Surio edita merito reprehendit, atque refellit; utpote quae oppleta ſunt iis, quibus falſa Acta ſcatere ſolent, & ſpeciem referunt potius tragoediae, quam verae hiſtoriae; ut Bollandus ad diem 19. Maii adfirmaverat. Ad haec adcedit, quod eorum author multo poſterior Diocletiano videtur, quum hiſtoriae illorum temporum ſit valde ignarus. Edictum enim ejuſdem Diocletiani contra Chriſtianos ante Perſicum, & Aegyptiacum bellum ponit, imo & ante Caeſares creatos Galerium, & Conſtantium. Praeterea Procopium juvenem a Diocletiano Exercitus Ducem creatum, & Alexandriam miſſum ſcribit, ut non modo hoſtibus, verum etiam Chriſtianis bellum inferret: quod eſſe contra Romanorum inſtituta objicit Tillemontius in Notis ad Acta S. Febroniae, ubi Lyſimachus quum annorum eſſet viginti, a Diocletiano in Orientem ad Chriſtianos perſequendos cum militibus miſſus dicitur. Magiſtratus enim Romani non commendabant Juvenibus, neque Chriſtianorum perſequutiones certis perſonis mandabant, ſed ordinariis Praefectis, & Magiſtratibus. Neque demum opus erat militibus ad eam rem, quum ſatis eſſent praeſidiis inſtructae Provinciae. Quare neutiquam adſentimur Baronio, qui Graeca Procopii Acta originalia eſſe contendit, & ante Julianum Apoſtatam ſcripta; quod nempe author ſe ait vidiſſe ſtatuam Chriſti Paneade ab Haemorrhoiſſa Evangelica poſitam, quam Julianus confregit. Id enim verſutus author ex Euſebio ad verbum deſcripſiſſe videtur, ut commentitium ſcilicet ſuum opus ratum apud poſteros faceret: ipſiſſima quippe verba in Euſebii Hiſt. Eccleſ. lib. 7. cap. 18. leguntur; ubi tamen nulla de Procopio Exercitus Duce fit mentio. Quis autem adduci poteſt, ut credat, Euſebium, quum peculiarem de Martyribus

An duplex Procopius.

Digitized by Google

bus Palaestinae librum scriberet, illum silentio praetermisisse, qui tum officii praestantia, & mira conversione, tum prodigiis innumeris, & immanissimorum cruciatuum tolerantia, si Actis Graecis fides adhibenda, praecipuus supra ceteros ejusdem Provinciae fuisset? Tametsi enim Paneades aliquando in Phoenicia locetur, Acta tamen apud Lipomanum, & Surium diserte tradunt, illum passum in Palaestina; praesertim quum Romanum Antiochiae Martyrio perfunctum, quia tamen Palaestinus erat, non putaverit Eusebius omittendum.

Ceterum si quis facta Procopii Metaphrastensis, & Eusebiani inter se conferat, nihil potest esse diversius: nam Metaphrastensis Procopius, quem Graeci colunt, Dux Exercitus a Diocletiano factus est, additis mandatis, ut Christianos suppliciis exagitaret. Δεκα τῆς Ἀλεξανδρέων πεπόιηκεν, ὃς ἐν Τύλαις ὡδὲ τὸ Βασιλέως τὸς χεισιανὸς τιμαρειᾶται δεξάμενος ut Graeci legunt in Menaeis die 8. Julii. Deinde Crucis conspecto signo sibi in aëre adparente, auditaque Christi voce, ad Sauli & Constantini Magni exemplum, ad fidem conversus, a matre delatus, a Caesareae Praefecto Ulcio, quem Justum vocat Surius, diris verberibus adfectus est, tum semivivus vinculis constrictus, a Christo mirabiliter solutus est, novumque Procopii nomen accepit, quum antea *Neanias* adpellaretur τῇ ὃ τὸ Κυρίε ὅπισασία τῶ δεσμῶ Ἐλύθη, Ὁ Προκόπιος ἐκλήθη. Ad haec ad Templum adductus oratione confregit Idola. Tribunos duos Nicostratum, & Antiochum, matremque cum duodecim aliis mulieribus ad Christum convertit: denique variis, & acerbissimis cruciatibus vexatus, caesis cervicibus, migravit ad Christum. Cujusmodi sane nihil ad Procopium, cujus heic vitam, mortemque descriptam habemus. Atqui si tempora, loca, personarumque nomina, ac cetera, quibus historiae fides constat, perpendantur, nihil esse potest similius. Uterque nimirum sub Diocletiano passus est, quum ille in Italiam cogitaret, hoc est, primo Persequutionis anno. Uterque Scythopoli Caesaream abductus. Uterque, cervicibus gladio abscissis, caesus est. Uterque patria Aelienses, sive Hierosolymitanus: Eusebianus autem domicilio Scythopolitanus, a quo non videtur dissentire Metaphrastensis. Graeci enim legunt ὑποστρέφας ἐν Σκυθοπόλει, post conversionem scilicet: ubi quum secreto curaverit fieri sibi auream Crucis imaginem, palam fit, ibi amicos ipsi fuisse, notosque opifices. Praeterea sub Flaviano passus est Procopius Eusebii, ac sub eodem Procopius Metaphrastensis. Itaque vel facta unius alteri tributa sunt, vel tempora, & nomina alterius alteri data, vel Neaniae Martyrium Procopii nomine Metaphrastes consignavit, quum praesertim mutatum Neaniae nomen Graeci narrarent. Porro si factis Procopianis a Metaphraste descriptis certa nomina, patriam, tempora, ceteraque adjuncta demas, quibus historia a fabulis discriminatur, nihil reliquum erit, praeter adparitiones, conloquia, conversiones, confracta Idola, supplicia, aliaque ejus generis, quae a Metaphraste plerumque excogitata Critici criminantur.

Lubens igitur in eam sententiam discedo, quae unum Procopium fuisse censet, quemadmodum unum eadem die Graeci, Latini, Syri, Coptitaeque colunt: Graecorum autem Procopium Metaphrastensibus laciniis, tota veste commutata, novaque persona superinducta, a Latinorum Athleta esse discriminatum. Neque heic silentio dissimulanda est insignis Cardinalis Baronii adlucinatio, qui quum vera esse agnoscat quae de Procopio scribit Metaphrastes, illum eundem esse putat, de quo in Martyrologio Romano die 8. Julii legitur, statim a prima confessione esse damnatum: id enim cum Metaphraste convenire non potest, ut ex hactenus dictis manifestum est.

Quod autem in Actione Quarta Septimae Synodi Generalis Acta Procopii Graeca laudentur, parum referre non diffitebitur qui noverit, cujusmodi generis Acta interdum in ea Synodo laudata sint. Satis enim erat Patribus, in iis aliquid contineri, quod Apostolicam de Sacrarum Imaginum cultu traditionem adversus Iconomachos adferere utcumque videretur. Quamobrem ex quadraginta voluminibus, quae una die, eademque Actione IV. legendo percursa sunt, laudatur *Sermo S. P. N. Athanasii* de Miraculo Crucis, quod paullo ante habitam Synodum adciderat; quem tamen Sermonem eruditi viri omnes huic Sancto Doctori abjudicant. Hinc Fronto Ducaeus in Notis ad Tomum sextum Operum S. Johannis Chrysostomi agens de quibusdam Sermonibns ei perperam

ad

Digitized by Google

adtributis: *Neque vero*, inquit, *mirum, quoſdam ex illis in antiquis etiam Synodis ſub nomine Chryſoſtomi citari, quum jam in uſu eſſent in Eccleſiis; neque ſoleant Concilia, dum teſtimonia proferunt, in Authores inquirere, aut alias quaeſtiones excutere, ab ea diverſas, quam prae manibus habent, ſed quae paſſim offeruntur, uſurpare, & quacumque ratione receptos Scriptores Haereticorum commentis opponere, quemadmodum & Apoſtoli, & reliqui Patres apocryphos libros citarunt.* Hactenus doctiſſimus Ducaeus.

Porro de anno obitus S. Procopii Martyris nullus hucuſque dubitavit, quum is expreſſus in Actis habeatur, Perſequutionis nempe Diocletianeae, cujus Edictum Nicomediae quidem menſe Martio, in Palaeſtina vero menſe Aprili promulgatum eſt, primus, quem in vulgarem Chriſti annum 303. competere, alibi ex Euſebio, & Lactantio oſtendimus. De die tamen, quo laudatus Procopius Martyr occubuit, diſcrepant Acta Latina a libro Euſebii de Martyribus Palaeſtinae: Euſebius enim *Feria quarta die* 8. *Deſii*, *hoc eſt* VII. *Idus Junias apud Romanos*, illum obiiſſe ſcribit: Acta vero Latina a Valeſio, & Ruinarto edita, *Deſii ſeptima Julii menſis*, *quae Nonas Julias dicitur apud Latinos*. Atqui Deſius reſpondet Junio, non Julio Romanorum; neque ullus eſt rectus ſenſus in verbis illis: *Deſii Septima Julii menſis*. MSS. duo Codices Corbejenſis ſcilicet, & S. Germani apud Ruinartum habent: *Dies erat Septima Julii menſis*, *quae* VII. *Idus Julii dicitur apud Latinos*. At negat ſenſum ullum germanum in his verbis eſſe Tillemontius; fatetur tamen, ſeptimam diem Julii incidiſſe in feriam quartam anno 303. idque ad Martyrologia adcedere, quae Procopium celebrant 8. Julii. Dodwellus ſeptimam Julii tuetur diſſert. Cyprian. c. 12. p. 311. ſed menſis Deſius locum habere non poteſt. Quare Martyrologiorum ſententiae interim inhaerendum eſſe cenſeo, donec, favente Deo, emendatiores, adcuratioreſque Actorum Codices inveniantur.

Martyrii tempus.

MARTYRIUM

Sancti PROCOPII; *Anno I. Perſequutionis, quae diebus noſtris excitata eſt.*

Anno Chriſti 303. Sub Diocletiano Imp.

OMNIUM Sanctorum Martyrum, qui in Palaeſtina claruerint, primus [1] coronam promeruit Beatus Procopius, vir ſane Divinus; quippe qui vel anteaquam Martyrio perfungeretur, in ſingulari patientia, aequabilique tolerantia vitam traduxerat. Et ab ineunte quidem aetate moribus caſtiſſimus, corpus ſuum inedia, aliiſque ſponte ſuſceptis adflictationibus adeo proterebat, ut vivens adhuc, mortuo ſimillimus videretur: animum vero ſuum ſancto Dei verbo ita reficiebat, ut ex

Procopii mores.

1

Digitized by Google

eo ſuum etiam corpus confirmaret, atque mirifice recrearet. Ex pane, & aqua tantummodo victitabat, quin & ab his ad biduum, ad triduum, ad integram quandoque hebdomadam abſtinebat: Divinis praeterea evolvendis Scripturis perpetuam diu noctuque dabat operam. Quemadmodum autem morum integritati, ceteriſque, quibus cumulate adeo ornabatur, virtutibus ſingularem, qua inter aequales ſuos omnes quammaxime emineret, manſuetudinem, & animi demiſſionem; ita & eximiis, queis pollebat, Theologiae ſermonibus non exiguam in ſecularibus [2] diſciplinis eruditionem adjunxit.

Patria, & officia.

Porro Procopius genere quidem Hieroſolymitanus erat; domicilium vero in urbe [3] Beſan habebat: ac tria [4] in iis Eccleſiis obibat munia, primum ſcilicet Lectoris Sacrorum librorum: alterum Interpretis linguae Graecae [5] in Syriacam: tertium denique, in quo plurimum quidem elaborabat, Daemones ex hominum corporibus extrudebat.

Comprehenditur.

Ex urbe igitur Beſan una cum ſodalibus ſuis Caeſaream [6] in civitatem noſtram miſſus, huc ut venit, anteaquam conjiceretur in carcerem [7], & vinculis gravaretur, ab ipſo limine urbis recta ad impium Praeſidem, nomine [8] Paulinum, protruſus eſt, juſſuſque ab eo Diis litare.

Ejus confeſſio

At Procopius contenta voce, non eſſe Deos, praeter unum rerum omnium authorem, conſervatoremque, teſtatus eſt. Quae Martyris verba quum Judex, non ſecus ac vulnus in corde, aegre excepiſſet, firmumque adeo ejus propoſitum agnoſceret, a priori ſermone [9] digreſſus, ei, ut quatuor, [10] qui rerum potiebantur, Imperatoribus immolaret, praecepit. Verum Sanctus Dei Martyr iſtud quoque Praeſidis juſſum vehementer deridens, ex Homero Poëtarum Graecorum celebratiſſimo hujuſmodi protulit ſententiam.

Haud

ܗܘ ܕܡܠܟܐ ܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܚܕ ܗܘ ܕܡܠܟ ܡܠܟ̈ܐ ܘܡܪ̈ܐ ܐܢ̈ܬ ܗܘ ܘܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܫܘܬܦ̈ܐ ܒܡܠ̈ܟܘܬܗ ܘܒܫ̈ܘܠܛܢܗ ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܕܠܗ ܫܠܛܢܐ ܕܠܥܠܡ ܘܠܥܠܡ ܥ̈ܠܡ̈ܐ ܘܡ̈ܠܟܘܬܗ ܡܢ ܕܪ ܠܕܪ̈ ܘܕܪ̈ ܥܡ ܟܠ ܕܪ̈ܐ ܘܕܪ̈ ܘܟܠ ܫܘܠܛܢ̈ܐ ܠܗ ܢܦܠ̈ܚܘܢ ܘܢܫ̈ܬܡܥ̈ܘܢ ܠܗ ܘܗܘ ܩܐܡ ܠܥ̈ܠܡ ܥ̈ܠܡ̈ܐ ܘܠܐ ܢܬܚܪܒ ܡܠ̈ܟܘܬܗ ܘܫ̈ܘܠܛܢܗ ܠܐ ܢܬܚܒܠ ܘܠܐ ܢܬܦܪܨ ܘܠܐ ܢܬܒܛܠ ܐܠܐ ܩܐܡ ܗܘ ܘܡ̈ܠܟܘܬܗ ܩܐܡ̈ܐ ܘܫ̈ܘܠܛܢܗ ܩܐܡ ܠܥ̈ܠܡ ܥ̈ܠܡ̈ܐ ܘܟܠ ܕܪ̈ܐ ܘܕܪ̈ ܫ̈ܘܠܛܢܗ ܩܐܡ ܘܡ̈ܠܟܘܬܗ ܩܐܡ̈ܐ ܘ

Judaei omnes ad XXM. occisi, quam cladem ulturi, dum vicos Syrorum vastabant, gentes in se exasperarunt, A. C. 66. Origenes heic docuit, A. C. 222. Ibi Synodus habita propter Paschatis celebrationem sub Theophilo, & A. C. 334. ob Athanasium Tyrum translata: de qua videsis Tom. 2. Concil.

(7) Consonat Eusebius in libro de Martyribus Palaestinae: *Antequam carceris periculum feciſſet &c.* uti & Passio Latina: *Priusquam carceris, vel vinculorum experiretur angustias.* Praeclare autem haec ad praeposterum judicii ordinem, & Praesidis immanitatem spectare, docet Valesius. Solebant enim Praesides Romani, reos, qui comprehensi fuerant, & conspectui ipsorum exhibiti, prius carceri mancipare, ac deinde per otium interrogare. Sic in Actis S. Fructuosi legitur: *Et ut venerunt, mox praecepit, eos Praeses recipi in carcerem.* Idem habetur in Passione Felicis Tubizacensis Episcopi: *Cumque Felix Episcopus ibidem adveniſſet, & eidem Praefecto oblatus fuiſset, juſſit, eum in carcerem recipi.*

(8) *Paulinum.* Hunc Acta Latina *Flavianum* adpellant, Martyrologium vero Romanum *Fabianum.* Orta videtur varietas a Chaldaica, seu Syriaca Scriptura sine punctis vocalibus. Porro convenit Latina Passio cum Syriaca, quamquam expressius Syriaca *Portas Urbis* memoret, quum Latina *A Portis* habeat. Ceterum, ut recte advertit Valesius, multa heic omissa sunt in Graeco Eusebii textu, quae ex Actis illis Latinis, imo adcuratius ex Syriacis, quae prae manibus habemus, suppleri oportet. Nam quum Eusebius heic diserte dicat, Procopium statim a primo ingressu oblatum esse Judici, non addit, unde venerit, ubi captus, & quo productus sit: quod tamen minime silentio involvendum erat. Praeterea aliorum quidem Martyrum, qui in eo libro commemorantur, genus, & patriam adcurate refert Eusebius; ac si quis forte illorum Ecclesiastici honoris gradum aliquem obtinuerit, id distincte notare solet. In hoc vero, qui omnium Palaestinae Martyrum princeps, atque antesignanus fuit, nihil horum heic ab Eusebio observatum videmus. Id tamen non Eusebii, sed librariorum culpa factum esse, credibile est: nam in his Actis, quae ab Eusebio conscripta esse, superius ostendimus, cuncta haec manifestissime declarantur. Primo enim ex eisdem discimus, Procopium patria fuisse Hierosolymitanum: habitasse vero Scythopoli, & in utriusque urbis Ecclesiis Lectorem, atque Exorcistam fuisse, & Sacras Scripturas, quae Graeco sermone in Ecclesia legebantur, plebi, quae Graece nesciret, vernacula, idest, Syriaca lingua interpretatum fuisse. Deinde quibus moribus, quanta vitae severitate jam inde a puero fuerit, in ipsis Actis studiose refertur. Postremo captus quidem dicitur Scythopoli, adductus vero in urbem Caesaream, & ab ipsis portis recta ad tribunal Judicis tractus. Hoc quidem ultimum legitur etiam in Martyrologio Bedae, Usuardi, Adonis, Rabani, & Notkeri his verbis: VIII. *Iduum Julii Natale Procopii in Palaestina, qui ab Scythopoli ductus Caesaream, ad primam responsionis suae confidentiam, irato Judice Flaviano, capite caesus est.*

(9) *A priori sermone digressus.* Hinc emendanda est Latina Passio, quae hunc Eusebii textum ita reddit: *Conscientia saucius, consensit ejus sermoni.*

(10) Eusebius in Martyribus Palaestinae: τοῖς βασιλεῦσι τέσσαρσι. Passio Latina: *Ut vel Regibus sacrificaret.* At Martyris responsio, & Homericus versus ad plurativum illum numerum Imperatorum aptius refertur, ad Diocletianum, nempe, Herculium, Galerium, & Constantium Chlorum, qui Romanum Imperium simul gerebant.

(11) In Latina Passione haec verba in fine subjecta sunt: *Desii septima Julii mensis, quae Nonas Julias dicitur apud Latinos, primo anno, quo adversus nos fuit Persequutio. Hoc primum in Caesarea Martyrium consummatum est, regnante Domino nostro Jesu Christo, cui honor, & gloria in secula seculorum, Amen.* Ex quibus corrigenda est ejusdem Passionis Latinae inscriptio, ubi dicitur, passus esse Procopius IV. Nonas Augusti. Ac Notam quidem illam temporis, pro Eusebiano more, in Chaldaico Codice fuisse praetermissam, non inficior: Librario autem inutile etiam visum est, quum in Syrorum usum librum scriberet, Romanorum Kalendarum habere rationem. Ea tamen verba: *Regnante Domino nostro &c.* addita censeo ab ipso Latino Scriptore, ut clausulam temporibus suis usitatam adponeret; de qua vide Mabillonii librum de re Diplomatica. Adjecta autem videtur haec formula, quum Passio conscripta est in usum Ecclesiasticae Lectionis, ut scilicet in Sacris conventibus recitaretur.

ADMONITIO

In Martyrium SS. ALPHAEI, ZACCHAEI, & ROMANI.

Horum Actorum epitome apud Eusebium in lib. de Martyribus Palæst. imperfecta.

HOrum Sanctorum Martyrum historiam concisam pariter, jejunamque exhibet nobis Graecus Eusebii Caesarienſis textus in libro de Martyribus Palaestinae, eandemque prorsus fortunam experta est, quam prior Procopii, ex latiori, scilicet, narratione in brevem summam contracta. Atqui priorem illam Latina, quae superfuit, versio

Digitized by Google

sio supplevit: haec autem suppleri aliter non potuisset, nisi, favente Deo, Chaldaicus noster Codex e tenebris Aegypti vindicatus emersisset in lucem. Ex quo plane discimus, priores duos Martyres, Zacchaeum nempe, & Alphaeum natalibus clarissimos fuisse, necnon gentilitia cognatione conjunctos: & quamvis diversis in locis, una tamen, eademque die, Novembris, scilicet, decima septima, anno Persequutionis Diocletianeae primo exeunte, qui, ut superius ostendimus, in 303. vulgaris Christianae Aerae annum competit, cum Romano Martyrium perpessos: & Alphaeum quidem antea Caesareae Lectorem, Exorcistam, & Divini verbi praeconem egisse, Zacchaeum Gadarensis Ecclesiae Diaconum, Romanum vero cujusdam Caesarienses pagi Diaconum, & Exorcistam. Martyrii tempus.

Porro Alphaeum, & Zacchaeum, sub cujus nomine insignem olim Ecclesiam, circa annum Christi 434. erectam, Antiochiae exstitisse, literis proditum est, colunt Latini in suis Fastis xv. Kal. Decembris: quo quidem die tum in Actis hisce Chaldaicis, tum in libro Eusebii de Martyribus Palaestinae, coronati dicuntur. At Graeci in Menaeis eosdem Martyres laudant die sequenti, hoc est, XVIII. Novembris, iisque socium adjungunt *Michaeam* quemdam, quem *Theodotam* vocat Florentinius. Unde autem Michaeae, sive Theodotae notitiam hauserint, nos prorsus latet; aliisque propterea id divinandum relinquimus, quum nulla hujusce nominis Martyrum mentio, vel apud Eusebium, vel apud reliquos Scriptores coaevos habeatur. SS. Alphaei & Zacchaei memoria & cultus in Ecclesiae Fastis.

Romani tamen memoriam & in Latina, & in Orientali Ecclesia celebriorem fuisse, praeter antiqua quaeque, & recentiora Menologia, Synaxaria, ac Martyrologia, quae illum die 18. Novembris commemorant, & Ecclesiam, Viennae in Galliis, circa A. C. 420. sub Paschasio Episcopo, eidem dicatam, ubi etiamnum Romani Festum cum Officio sub ritu duplici celebratur, quod & Antiochiae temporibus S. Johannis Chrysostomi solemniter agebatur, probant Sanctorum Patrum Opuscula in ipsius laudem conscripta, Chrysostomi, nempe, Theodoreti, Eusebii Emisseni, sive Eucherii Lugdunensis, Prudentii, & aliorum; de quibus videsis Ruinartum in Admonitione praevia ad ejus Martyrium, & Baronium in Notis ad Martyrologium Romanum die 18. Novembris. Eusebius quoque Caesarienses hujus beati Viri seriem Martyrii, oratorie tamen, describit in libro 2. de Resurrectione, & Ascensione Christi: quem librum una cum aliis ejusdem Eusebii Opusculis e duobus MSS. Codicibus erutum Latine tantum edidit Jacobus Sirmundus. Quin & fusiora ejusdem Martyris Acta exhibet Mombritius, sed quae ingenium Metaphrastae referunt; quaeque idcirco medica manu, ut scite adnotat Ruinartus, aliquot in locis indigere videntur. Ex quibus desumta plane sunt cetera S. Romani Elogia, quae tam in Menologiis Graecorum, & in Syrorum Synaxariis, quam in Martyrologiis Latinorum, & apud Petrum de Natalibus ad praesignatum diem XVIII. Novembris leguntur. Celebrior S. Romani memoria apud SS. Patres.

Etsi autem Eusebius noster loc. cit. & Johannes Chrysostomus tom. 1. Orat. 43. unum agnoscant Romanum Palaestinum, Antiochiae sub Diocletiano Martyrio perfunctum; Graeci tamen in Menaeis duos distinguunt Romanos Martyres, alterum Caesarienses Diaconum, cujus latiorem Martyrii historiam, ab eodem Eusebio Chaldaice, seu Syriace conscriptam, ex Cod. Nitrienses Vaticano I. heic proferimus, quem Antiochiae sub Diocletiano passum dicunt: alterum, qui ab Asclepiade Praefecto damnatus est eadem in urbe, sub Galerio. Et unum quidem Romanum hunc postremum commendant Prudentius Hymno 10. περὶ Στεφάνων, Eusebius Emissenus, quisquis ille fuerit, sermone 50. tom. 1. Bibliothecae Patrum, Author Orationis 48. quae S. Johan. Chrysostomo perperam tribuitur, necnon Acta a Mombritio vulgata, & ex iis sequiores Martyrologi fere omnes: quem & Antiochenum civem, atque Monachum fuisse narrant, & una cum puero interemtum. Graecorum Menaeis adstipulatur Cardinalis Baronius, in laudatis ad Martyrologium Romanum Notis autumans, duos exstitisse Romanos, ex quibus unum Prudentius, aliique deinceps Scriptores conflarint: quam sententiam duabus potissimum rationibus conatur probare. Prima est Martyrii causae diversitas. Romanus enim, quem Eusebius laudat, passus est, quod eos, qui ad Deorum delubra properabant, averterit: alter vero, quod Praefectum, in Ecclesiam Christianorum ingredi volen- An duplex Romanus.

Digitized by Google

volentem ausus fuerit impedire. Alterum Baronii argumentum repetitur ex Eusebii, & Chrysostomi silentio, qui nihil de infante habent, quem alii cum Romano interfectum adfirmant. Verum doctissimus Valesius, cui consulto succinunt Ruinartus, ac Tillemontius, a Graecorum Menaeis, eorumque fautoribus dissentit, unumque Antiochiae, Diocletiano imperante, Romanum, de quo loquitur Eusebius, Martyrio perfunctum fuisse, demonstrat: *Quum enim*, inquit in Adnotationibus ad Caput 2. de Martyribus Palaestinis, *uno, eodemque die ambos esse passos, eodemque Martyrii genere perfunctos, Graecorum Menaea fateantur (utrique enim praecisam linguam adfirmant, utrumque post abscissionem linguae loquutum; tandemque in carcere strangulatum esse consentiunt) quis non videt, frustra ab illis distingui duos Romanos? Miror tamen, sententiam hanc placuisse Baronio in Notis ad Martyrologium. Certe si duo ejusdem nominis fuere Romani Martyres, & si ambo eodem die Martyrium passi sunt Antiochiae, cur Eusebius hoc loco unius dumtaxat mentionem fecit? Dicet fortasse aliquis, Eusebium in hoc libro de solis Palaestinae Martyribus loqui instituisse, atque idcirco solius Romani Diaconi meminisse, quippe qui Palaestinus esset. Verum Eusebius alibi quoque hujus Martyris mentionem fecit: in secundo, scilicet, libro de Resurrectione, & Ascensione Christi, ubi Romani Martyrium luculente, & Oratorie describit his verbis: In Antiochenorum illa urbe Romanus quidam extitit Martyr, &c. Vides heic etiam, unum dumtaxat Romanum ab Eusebio agnosci, qui Martyrium Antiochiae perpessus sit.* Hactenus Valesius, & recte quidem. Nam ratio, cui innititur Baronius, utriusque, scilicet, Romani Martyrii causae diversitas, a vero prorsus abludit; certum quippe, exploratumque est, Diocletianeam, seu Maximianeam Persequutionem, cujus primo exeunte anno Romanus Martyr occubuit, ab Ecclesiarum eversione initium sumsisse. Qui igitur Prudentius, Author Orationis 48. quam in tomum 1. Operum S. Johan. Chrysostomi inseruit Fronto Ducaeus, & Acta Mombritiana, quibus incaute subscribit Baronius, adfirmare non dubitaverint, Romanum ideo fuisse comprehensum, quod Praefectum in Christianorum Ecclesiam irrumpentem avertere conatus est? *Quidam ex Officio Praefecti*, ferunt illa Acta, *nunciaverunt, ei dicentes: Romanus, nomine Monachus, persuasit populo, & omnibus Ecclesiasticis, ut resistentes prohibeant, te Ecclesiam introire. Audiens haec Praefectus, mox praecepit exhiberi eum &c.* Subleatum itidem est alterum Baronii argumentum, quo duos fuisse Romanos Martyres contendit, ex eo nimirum, quod alter solus, alter unacum infante passus dicatur. De hoc enim puero, qui in nonnullis Latinorum Martyrologiis *Barulas*, in Breviario Toletano *Theodulus* vocatur, in Menaeis autem, & in Menologio Basiliano, necnon in Synaxariis Syrorum anonymus est, ne verbum quidem apud probatos illorum temporum Scriptores occurrit. Omnium vero primus, qui immaturum hunc Martyrem laudavit, Aurelius Prudentius fuit. At quis Prudentii Hispani, trecentis fere ab obitu Romani annis scribentis, authoritatem aut Eusebio Caesarienfi Scriptori adcuratissimo, earumque, quas tradidit, rerum testi oculato, aut Johanni Chrysostomo, civi Antiocheno, & ferme coaequali, praetulerit, qui nullam de eo puero mentionem faciunt?

Acta S. Romani apud Mombritium interpolata.

Nec nobis quidquam negocii facessunt Acta Metaphrastensia a Mombritio edita, utpote quae oppleta sunt iis, quibus falsa Acta scatere solent, & quorum futilitas sese ultro legentibus prodit. Inter cetera enim Romanum *Monachum* fuisse narrant, & *non solum civitatis Antiochiae, sed & patriae virum priorem*. Porro Monachorum nomen, atque institutum anno Christi 303. quo Martyrium Romanus perpessus est, tum Orientalibus, tum Occidentalibus populis ignotum omnino fuisse, Ecclesiastica nos docet historia. Praeterea dies, quo in rogum conjiciendus erat Romanus, ibidem adsignatur decimus octavus Novembris: quamvis autem ex iisdem Actis, nonnisi aliquandiu post occubuerit, eodem tamen die 18. Novembris Martyrium consummasse dicitur. Quare corrigendos esse censeo plerosque Martyrologos, qui commentitiis ejusmodi Actis inhaerentes, & Romanum adpellant Monachum, & ejus memoriam ad diem 18. Novembris differunt. Neque audiendus est Florentinius, qui S. Romanum, cujus historiam Eusebius cap. 2. de Martyribus Palaestinae scribit, diversum esse ab eo, quem idem Eusebius in Sermone 2. de Resurrectione laudat, contendit ad 18. Decembris, hunc adpellans Caesarienfem Diaconum, illum vero Monachum, quum in Martyrologio suo legeret:

Digitized by Google

geret: *In Antiochia civitate Romani Monachi*. Nam praeterquamquod nullibi Romanus ab Euſebio Monachus dicitur, nemo certe ſibi facile perſuadebit, niſi certiora adferantur argumenta, duos fuiſſe ejuſdem nominis, & dignitatis Martyres, qui in eadem civitate, eadem die, atque eodem mortis genere necati fuerint; ut recte ex Valeſio concludit Ruinartus.

An Diocletianus Imp. Romano Martyrium ſubeunte, Antiochiae adeſſe potuerit?

Reſtat tamen, ut Actorum noſtrorum, Diocletianum Imperatorem, Romano agonem fortiter perferente, Antiochiae praeſentem fuiſſe, adſeverantium fidem, quae a nonnullis fortaſſe in dubium revocari poterit, confirmemus, & objecta quaeque paucis diluamus. Et mihi quidem, ſi quis uſquam alius, dignus hic vindice locus videtur. Nam Valeſius, & Ruinartus, qui Romani hiſtoriam in Graeco Euſebii libro de Martyribus Palaeſtinae tantummodo legerant, haec ejuſdem Euſebii verba perpendentes: *Quum miniſtri, qui rogum accenſuri erant, Imperatoris ſui forte praeſentis judicium exſpectarent*: ubi, ut vides, Imperatoris nomen deſideratur; Galerium Caeſarem, non autem Diocletianum illum fuiſſe, exiſtimarunt: *Tunc enim*, inquiunt, *Diocletianus Nicomediae morabatur*. Hanc autem Nicomediae moram his argumentis conficit Valeſius: Certe hoc anno, quo coepta eſt Perſequutio, menſe Aprili Diocletianus una cum Galerio degebat Nicomediae; ut teſtatur Euſebius in lib. 8. Sed & aliquanto poſt coeptam Perſequutionem, tunc quum Nicomedienſe Palatium de Caelo tactum conflagravit, Diocletianus ibidem verſabatur; ut docet Conſtantinus in Oratione ad Sanctorum Coetum. Quare Antiochiae adeſſe non potuit, tunc quum Romanus ignis ſupplicio condemnatus eſt. Id enim contigit circa initium Perſequutionis; occiſus quippe eſt Romanus decimo quinto Kal. Decembris, quum aliquot menſibus in carcere detentus fuiſſet; quemadmodum teſtatur Euſebius. His rationum momentis adcedere putat Ruinartus ſuffragium Prudentii Hymno X. περὶ Στεφάνων; ubi cecinit:

Galerius urbis forte Romanae ſtatum
Ductor regebat, ut refert antiquitas,
Immitis, atrox, aſper, implacabilis,
Edicta late mundum in omnem miſerat,
Chriſtum negaret quiſquis mallet vivere.

Miror tamen virum eruditum Ruinartum, levibus hiſce conjecturis indulgentem, non advertiſſe mentem ad locum Lactantii de Mortibus Perſequut. cap. 17. quo ſententiam ſuam confirmare maxime potuiſſet: ait enim Lactantius, poſteaquam propoſita Edicta, commotamque Perſequutionem deſcripſiſſet: *Hoc igitur ſcelere perpetrato Diocletianus, quum jam felicitas ab eo receſſiſſet, perrexit ſtatim Romam, ut illic Vicennalium diem celebraret, qui erat futurus ad* XII. *Kalendas Decembris*. Diocletianus igitus, quum Vicennalibus Romae adeſſet, non potuit Antiochiae eſſe XV. Kal. Decembris, quo die ignis Romano parabatur eo ipſo anno, primo ſcilicet excitatae Perſequutionis: biduo, nimirum, iter Nicomedia Romam emenſus eſſet, quod vix pennis uſus conficere potuiſſet.

Refelluntur Valeſii, & Ruinarti fundamenta.

Atqui Chaldaicus noſter Euſebii Codex Diocletianum Antiochiae praeſentem diſertis verbis exprimit: *Quo majorem Judex apud Diocletianum Imperatorum principem, qui Antiochiae tunc aderat, iniret gratiam*. Quam lectionem ut vindicemus, primo refellenda ſunt Valeſii, & Ruinarti argumenta, tum locus Lactantii cum Euſebio conciliandus. Et quidem ratio temporis, a Valeſio putata, Euſebio non refragatur. Enim vero nihil repugnat, ut Diocletianus Aprili menſe Nicomediae degeret, Novembri vero Antiochiae adeſſet: quod ipſe Valeſius de Galerio inficiari non poteſt. Nam Galerius ſimul cum Diocletiano Nicomediae morabatur, quum Edicta contra Chriſtianos propoſita ſunt, deinde etiam quum Palatium Nicomedienſe conflagravit, cujus incendii invidiam in Chriſtianos rejiciens Galerius: *Aderat ipſe, & inſtabat, nec patiebatur iram inconſiderati Senis deflagrare*, inquit Lactantius; *ſed quindecim diebus interjectis, aliud rurſus incendium molitus* eſt. Haec autem Nicomedienſis mora nihil obſtitit, quominus Galerius Antiochiae, Romano certante, praeſens eſſet, ſecundum Valeſii, & Ruinarti ſententiam. Quare igitur quod Galerius potuit, non potuit Diocletianus? Ut qui menſe Aprili, aut Majo Nicomedia diſceſſiſſet, Novembri adeſſet Antiochiae.

Pru-

Digitized by Google

Prudentius autem Galerium nominat, non tamquam Antiochiae praesentem, sed tamquam Urbis, vel Orbis imperium tenentem, ut legenti planum est. Potius vero Galerium nomine adpellavit, quam aut Diocletianum, aut Maximianum Herculium, aut Constantium, ut metro serviret, ac praecipue quia Persequutionis illius author, & inventor Galerius fuerat.

Lactantius cũ Eusebio conciliatur.

Conciliandi autem Lactantii cum Eusebio expeditissima omnium ratio est, si dicamus, Diocletianum triumphantem Romam iniisse, & Vicennalia ibidem celebrasse non ipso delati Imperii die, ac mense, sed aliquanto serius. Cujus quidem conjecturae multae sunt, ac satis probabiles rationes. Nam Constantini Vicennalia, ut ipse observat Valesius ex Chronico Eusebii, acta primum sunt Nicomediae, proximo autem post anno edita sunt Romae. Itaque impune statui posse videtur, Vicennalia toto vigesimi anni spatio celebrari potuisse, atque alibi quidem citius, alibi serius, intra tamen vigesimi anni orbem. His semel constitutis, facili negocio controversia transigitur: potuit enim Antiochiae Diocletianus Vicennalia celebrare xv. Kal. Decembris, quo die damnatus est Romanus ad flammas, deinde Romae, juncta cum Vicennalibus Persici triumphi celebritate. Hinc autem efficitur, ut minime triumphaverit ante nonum Consulatum: non enim commode potuit Romam pervenire ante Kalendas Januarias. At si dicamus, illum nono in Consulatu triumphasse, propius ad historicorum testimonia de abdicato Diocletiani Imperio adcedemus. Enimvero historici omnes ita post triumphum, actaque Vicennalia depositam ab eo purpuram referunt, ut non diu postea hoc factum esse significent. Aurelius Victor: Celebrato, inquit, Regni vigesimo, valentior curam Reipublicae abjecit. Neque illud a veri similitudine alienum est, quod quum Imperium abdicare in animo haberet Diocletianus, insigni celebritate Vicennalem administrationem claudere voluerit, actoque de victis Persis triumpho, celebratisque Vicennalibus personam deposuerit.

Neque obstat, quod in nono Consulatu non concurrant initia vigesimi anni, quae ex adcuratiorum Chronologorum sententia, cadunt in xv. Kal. Octobris anni 303. Diocletiano octies Consule. Nam, ut ostendit Pagius in Dissert. Hypatica, Decennalia, & Vicennalia saepe anteversa, saepe etiam dilata sunt. Quamobrem Valesius quum loc. cit. ex Martyrio Romani 17. Novembris constare videret, primam Diocletianei Imperii diem cadere debere in mensem Novembrem, (passus enim ille dicitur, dum Vicennalia agerentur) fatendum ait, vel in Chronico Alexandrino, quod Natalem diem Imperii Septembri adfingit, mendum haerere, vel serius acta fuisse Decennalia Antiochiae. Dilationem igitur Ludorum non rejicit, quam ego potius anticipationem puto, si acta Romae Vicennalia respiciamus. At, inquies, Lactantius tradit, Diocletianum *statim* Romam Nicomedia perrexisse, ut non potuerit tam longo tractu Antiochiam primum, deinde Romam se conferre. Sed verba ejusmodi *statim*, *mox*, *cito*, & his similia in Scriptoribus Epitomarum saepe annorum seriem transmittunt. Sic inter ceteros Paulus Orosius lib. 7. *Licinius*, inquit, *repentina rabie suscitatus, omnes Christianos e Palatio suo jussit expelli. Mox bellum inter Licinium ipsum, & Constantinum efferbuit*: quod, scilicet, non nisi aliquot post annos excitatum est. Nihil itaque obstat, quominus Diocletianus, anteaquam Romam ex Asia se conferret, ibidemque Persici triumphi solemnitatem una cum Vicennalibus ageret, Antiochiae xv. Kal. Decembris, Romano Martyrium subeunte, & praesens fuerit, & Vicennalia ediderit; ut in Chaldaicis hisce Actis Eusebius luculentissime testatur,

Digitized by Google

ܡܪܬܘܪܝܘܢ

ܕܩܕܝܫܝ ܐܠܦܝ ܘܙܟܝ ܘܪܘܡܢ ܒܫܢܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܫܠܝܛܘܬܐ ܕܐܬܥܪ ܒܝܘܡܝܢ ܐܠܝܢ ܒܬܪ ܫܢܝ ܐܠܦ ܘܫܒܥ ܡܐܐ ܠܐܝܠܝ ܬܫܪܝ ܬܪܝܢ .

MARTYRIUM

Sanctorum ALPHAEI, ZACCHAEI, *&* ROMANI *Anno primo Persequutionis, quae diebus nostris excitata est XVII. Novembris.*

Anno Christi 303. Sub Diocletiano Imp.

ADCIDIT in urbe Caesarea, quum Vicennalia [1] Imperatorum, in quibus criminum venia [2] captivis promulgari consueverat, adpropinquarent, ut Provinciae nostrae Praefectus celebritatem illam praeveniens, eos quidem omnes, qui in carcere detinebantur; manumitteret, indulgentiamque Imperatorum vel facinorosis hominibus impertiretur: Sanctos vero Dei Martyres, ceu homicidis pejores, ipsisque sepulcrorum expilatoribus infestiores, variis, iisque saevissimis cruciatibus adficeret.

Persequutionis atrocitas. 1 2

Tum ZACCHAEUS, Gadarensis [3] Ecclesiae Diaconus, velut innocens ovis de grege, ereptus est, gravissimisque collum catenis constrictus. Eo autem nomine hic fuerat a suis insignitus, quod & corporis habitu, & animi indole illi, quem Evangelium laudat, Zacchaeo esset simillimus. Ad Tribunal itaque ductus sanctissimus Martyr, quoniam in Christi confessione gloriabatur, praesentique animo Dei verbum coram Judice enunciabat, quasi vero nefandum quidpiam dixisset; primo quidem dirissimis multatus est flagellis, tum pectinibus ferreis per summam crudelitatem dilaniatus; demum in carcerem conjectus, numella ad quatuor foramina distentos habens pedes, diem, noctemque hilaris transegit.

S. Zacchaeus Diaconus cõprehensus. 3

Dirissime caeditur.

In carcerem conjicitur.

Simile cruciatuum genus ALPHAEUS quo-

S. Alphaei genus & officia.

quoque, vir desideriorum, pertulit. Is praeclaro ex genere Eleutheropoli natus, in Ecclesia Caesariensi Lectoris, & Exorcistae locum obtinebat [4]. Anteaquam vero Martyrium subiret, & Divini verbi praeconem agebat: quo quidem munere studiose adeo, atque libere fungebatur, ut maxima in ejus fide omnibus fiducia esset. Id potissimum deinde in caussa fuit, quare insignem Martyrii palmam consequererur.

4

Divinum ejus studiu, & animi excelsitas.

Nam quum omnium ferme animos pavorem, timiditatemque tum temporis invasisse cerneret, plerosque adeo, torrentis veluti impetu abreptos, e scopulis in nefarium Idolorum cultum dare sese praecipites; eorum vicem miseratus, ipsum se, diligentiamque suam, & magnanimitatem, tamquam firmissimum Justitiae aggerem, impietatis eluvioni objicere constituit. Sponte igitur sua in medium ingentis illius turbae prosiliens, eos, qui, ex animi abjectione, fuerant in errorem delati, & verborum stimulis, & confessionis a Servatore nostro editae declaratione ab Idolorum victimis abduxit.

Ad tribunal raptatus.

Verum haec quum Alphaeus confidentissime ageret, ab iniquitatis satellitibus comprehensus est, ac, veluti facinorosus homo, ad Tribunal raptatus. Porro Divina, quae tum adhibuit responsa, & validissima, quibus fidei suae veritatem confirmavit, argumenta, quae scelestum Judicem impulerunt, ut illum in vincula, atque in tenebras abripi juberet, per tempus referre non licet.

Inde in vincula conjectus.

Iterum Judici sistitur, ac saevissime dilaceratus in carcerem cum Alphaeo retruditur.

Aliquot tamen post dies magnanimus Christi Athleta rursus ad Tribunal educitur; atque illic dirissimis totum ejus corpus plagis dilaniant, & latera pectinibus rescindunt, tum in eundem, quo Alphaeus Martyr, ipsius consanguineus, adtinebatur, carcerem contrudunt: ubi lignea numella ad diem, noctemque distentus est.

Ter-

Tertio demum ambo simul Judici sistuntur, a quo jussi Imperatoribus litare: Unum, respondent, nos Deum, universorum Imperatorem, agnoscimus, atque hunc dumtaxat colimus. Vixdum haec dixerant, quum ambo Justitiae Dei pugiles, ex iniqui Judicis sententia, cervicibus plexi sunt. Atque ita ambo simul in triumphantium Martyrum numerum adscripti, praeclara pro agone fortiter gesto corona redimiti sunt, & ad eum, quem unum confessi fuerant, cuique toto vitae suae cursu unice inhiaverant, feliciter evolarunt.

Tum ambo simul ad Judicem producitur.

Eorum Confessio.

Cervicibus plectuntur.

Eodem quoque die ROMANUS Antiochiae pro Christi confessione Martyrio perfunctus est. Hic autem genere Palaestinus, in quodam pago, qui Caesareae urbi suberat, Exorcistae & Diaconi munera obibat, & non secus, atque Martyr Alphaeus, eos, qui ob

S. Romani patria & officia.

5

Tyranni timorem in praerupta erroris, ac Daemonum cultum delapsi fuerant, gravitate verborum, atque commination e a Sacro Idolis faciendo abvertebat, tremendum Dei Judicium iisdem in mentem revocans. Porro excelso adeo erat Romanus animo, robustoque, ut a nemine arcessitus, in trepidantium Christianorum coetum ultro immiserit sese, & ante Judicem steterit. Quem ubi edicentem Christianis audiit, ut Idolis immolarent, omnesque tanta percitos formidine animadvertit, ut Judici mox obsequuturi viderentur, sese nullatenus continere potuit studiosissimus Christi Martyr, quin eos, ex altissimo veluti montis culmine in abyssum tenebricosissimam praecipitatos, & commiseraretur, & Divini cultus doctrina ipse, tamquam lux, illustraret, contenta voce inclamans: Quo quo tandem, infelices homines, vos agi finitis? Atqui non animadvertitis, unumquemque vestrum ad animam suam in inferos detruden-

Ejus animi excelsitas.

6

dam perduci? Oculos, obsecro, mentis in Caelum adtollite, & supra fluxas hujus seculi res, & caducas suspicientes, Servatorem omnium Deum animo contemplamini. Nolite traditum vobis a Conditore vestro veritatis praeceptum perfringere, eique errorem, ac tenebras anteponere: sed hujusmodi Daemonum cultum, ceu atheorum impietatem, habentes, justum Dei judicium vobis in memoriam reducite.

Ignis supplicio damnatur.

Haec dum enixa voce, excelso animo, tranquilloque ore imperterritus Athleta proferebat, a militibus correptus est, jussu Judicis, qui illum ignis supplicio damnavit, & dictam a se sententiam, quo majorem apud Diocletianum [7] Imperatorum principem, qui Antiochiae tunc aderat, iniret gratiam, quamcitissime confici mandavit. Viderat enim impius ille multos sermonibus Martyris excitatos ad veri Numinis cultum redire.

7

3 Sed latam a Judice damnationé inhibēs Diocletianus ei linguā præcidi jubet.

Continuo Romanum per mediam urbem ad supplicii locum rapiunt satellites, jamque ignem [8] festinabant: sed quum interim rem cognovisset Diocletianus, latam a Judice damnationem inhibuit, quod Martyris in Fide constantiae ea omnino impar sibi videretur; novumque adeo acerbissimum supplicii genus in Romanum immitis Imperator decrevit; ei, scilicet, ut lingua praecideretur [9]. Exsecata illico est forti viro lingua; at vehementissimus ipsius in Deum amor neutiquam abscissus. Quare ab universorum Rege Deo egregium consequutus est certaminis praemium, majori, nempe, quam antea virtute auctus. Tunc vehementi omnes admiratione obstupefacti sunt, quod Sanctus Dei Martyr, etsi lingua mutilus, expeditissime tamen [10] loqueretur, & sua liberius, quam antea, gloriaretur fide, quasi vero lateri adstitisset suo ipse, quem confitebatur, Chri-

8

9

Sine qua loquitur expeditissime

10

stus:

ſtus: ita hilari, jucundoque adſpectu neceſſarios circumſpiciens ſuos, ſalutanſque, & verbum Dei edocere, &, ut ipſum unice diligerent, colerentque, adhortari pergebat. Neque interea tamen aut immortales prodigiorum Authori gratias habendi, aut Divinam legem intelligentibus inculcandi, aut perfectum, abſolutumque Chriſti opus praedicandi finem faciebat. Quapropter rurſus in carcerem conjectus eſt: tum juſſu Imperatoris in numella ad quinque " foramina ibidem diſtentus, ſublimeque elatus, fractis demum laqueo faucibus, eodem, quo laudati ex Zacchaei domo Martyres, die agonem conſummavit.

In carcerem conjectus

In numella diſtenditur.

Fractiſque demũ laqueo faucibus Martyr occumbit.

Et hic quidem, utpote Palaeſtinus, inter patriae noſtrae Martyres jure a nobis recenſitus eſt, tametſi Martyrium Antiochiae ſubierit.

ADNOTATIONES.

(1) PLurativus numerus *Imperatorum*, hoc expreſſus, mirifice confirmat Pagii ſententiam de Vicennalibus celebratis ad XII. Kal. Decembris, quo die Maximianum Caeſarea dignitate auxerat Diocletianus: ita ut celebritas illa communis utrique Imperatori videretur.

(2) Recte ad hunc Euſebii locum in Martyribus Palaeſtinae adnotat Valeſius, moris fuiſſe apud Romanos, ut in Quinquennalibus, Decennalibus, ac Vicennalibus Imperatorum, leviorum criminum rei vinculis ſolverentur, miſſa ad hoc Imperatoris lege, quam indulgentiam vocabant. Vide titulum in Codice Theodoſiano de indulgentiis criminum, & Caſſiodorum lib. 11. ſub finem, ubi exſtat formula indulgentiae, quam emittebat Praefectus praetorio.

(3) Deſideratur in Graeco Euſebii textu S. Zacchaei officium: de quo in Menologio die 18. Novembris haec leguntur: *Commemoratio SS. Michaeae, Zacchaei Diaconi Gadarenſis Eccleſiae, & Alphaei. Ductus eſt B. Zacchaeus ad Tribunal, ferreum, & grave in collo habens vinculum*, &c. Quae, ut vides, Actis noſtris adamuſſim reſpondent. *Gadara* autem, quae & *Gadaris*, & *Gadora*, urbs Palaeſtinae, alias in dimidia Tribu Manaſſe trans Jordanem, poſtea in Trachonitide, in monte ſita, quem, ut ſcribit Plinius lib. 5. c. 18. Hieromace, vel Hieronis, & Hippodion fluvius praeterfluit, ad cujus etiam radices, teſte Hieronymo, aquae calidae erumpunt, balneis deſuper aedificatis. Olim Epiſcopalis erat ſub Scythopolis Metropolitano: nunc penitus exciſa eſt, ejuſque parietinae *Gaddi* vulgo dicuntur.

(4) Nihil itidem de S. Alphaei praeclaro genere, & Officiis habet laudatus de Martyribus Palaeſtinae liber: quod tamen nunquam Euſebius omittere conſuevit. Atque adeo librum illum ab amanuenſibus Graecis interpolatum fuiſſe, ut ſaepe alias eos feciſſe, compertum eſt, verisimilius mihi videtur. Porro *Eleutheropolis* Alphaei patria, urbs Palaeſtinae olim Epiſcopalis ſita in Tribu Juda 8. mill. ab Ebrone in occaſum, & 22. ab Hieroſolyma Gazam verſus. Ab hac, tamquam celebri loco, multorum locorum diſtantias metitur D. Hieronymus in loc. Ebr. tametſi nulla ejus mentio in ſacris Literis occurrat.

(5) *Exorciſtarum* duplex olim fuit in Eccleſia uſus, ut obſervat Valeſius. Nam & ad purgandos Daemoniacos, & ad Catechumenos adhibebantur. Nec vero ſemel dumtaxat exſufflabantur, atque exorcizabantur Catechumeni: ſed poſt ſingulas Catecheſes diſcincti, & excalceati deducebantur ad Exorciſtam, ut ab eo purgarentur. Quo de more videſis Chryſoſtomum in

in Homilia 1. ad Illuminandos tom. 1. & Cyrillum Hierosolymitanum in Procatechesi ad Illuminandos.

(6) Hunc *Asclepiadem* vocant Acta apud Mombritium, & Prudentius in Hymno.

(7) Henricus Valesius in Notis ad librum Eusebii de Martyribus Palaestinae, & Ruinartus, non Diocletianum, sed Galerium Caesarem Antiochiae tum adfuisse contendunt. Verum de his in Admonitione nostra huic Martyrio praefixa fusius disseruimus.

(8) In libris de Resurrectione, & Ascensione Christi, quos sub Eusebii nostri nomine Jacobus Sirmundus Latine tantum in lucem emisit, nulla alia ratione fultus, ut ipse in Praefatione fatetur, quam quod in duobus MSS. Codicibus Eusebii Caesarienſis nomen praeferebant, ignis, quo absumendus erat Romanus, caelitus extinctus perhibetur, his verbis: *Quum autem adunarentur sarmenta, & cannae, ad velocitatem utpote flammae, vel quod igni apta videntur ad incensionem, imponebatur autem vivens immolatio in igne. Haec quum ita agerentur, non autem longe abesset civitas, ut testaretur veritati. Et forte quia quidam de Judaeis, aut alii homines dicebant: Ubi est eorum Deus? Forte proferentibus Judaeis tres pueros, & dicentibus, quia sub nos salvabantur a flamma fornacis ardentis: isti autem ardent. Atqui Caeli Dominus jubet nubibus coronari Caelum. Adimplens autem sinus nubium grandine, & imbre admodum vehementi, & addens ventos ad velocem emissionem eorum. Neque enim accendi flammam permittit, vehementiorem ostendens hanc virtutem, quam apud Babyloniam.* Cujus tamen miraculi nulla tum in libro de Martyribus Palaestinis, tum in Menologiis, & Synaxariis fit mentio.

(9) Consonat liber de Martyribus Palaestinae, & Graecorum Menologium, quod die 18. Novembris istam supplicii commutationem sic refert: *Itaque sponte Judicem adiens, statim ignis supplicio condemnatur. Quod quum cognovisset Diocletianus, ignis quidem poenam removit, sed linguam excidi jussit.* Discrepat autem secundus de Resurrectione liber, in quo res ita narratur: *Fit turbela non levis. Nuntiatur Tyranno, quia Martyre tradito igni, Caelum indignatum est, & quia Caelestis Rex suos, qui in terra habentur, defendit. Haec quum audisset Tyrannus, & quum valde injuriam defenderet suam factam per linguam, jubet Judici, jam non debere jurgari eum ad Deum: sed istum, quem liberavit Deus, dimitti debere. Et nostet igitur Ananias, velut ex igne, dimittitur. Judex autem blandiens Tyranno... invenit nescio quid novum adversus Sanctum, addens admirationem admirationibus. Quid enim fecit? Praecipit linguam, qua fuerat loquutus in hominem, eo quod non negaverat Deum, incidi.* Haec Liber ille. Quae tamen a verisimilitudine prorsus abludere, vel ipse Valesius fatetur, etsi Chaldaicum hunc Eusebii Codicem non viderit. Quare libenter subscriberem Caveo, qui Hist. Liter. par. 2. praedictos de Resurrectione, & Ascensione libros, sive Homilias a Syrmundo, sub nomine Eusebii Caesarienſis editas, potius Emiseno, quisquis ille fuerit, adjudicat.

(10) Mirari profecto subit, omissum esse ab Eusebio in libro de Martyribus Palaestinae ingens hoc miraculum, hominis, scilicet, post linguae praecisionem adhuc loquentis: quod Scriptores ferme omnes, qui S. Romani meminerunt, eleganter exaggerant. Id tamen non Eusebii, sed librariorum Graecorum culpa factum esse omnino tenendum est, a quibus & multa alia, notatu quidem dignissima, eo in libro praetermissa sunt, quae Eusebius in Chaldaicis, seu Syriacis hisce Actis disertissime scribit; ut legenti planum est.

(11) *Ad quinque foramina.* Graecus Eusebii textus de Martyribus Palaest. habet: *Solus ad quatuor usque puncta distentos habens pedes.*

ADMONITIO

In Martyrium Sancti TIMOTHEI.

S. Timothei historia multo contractior apud Eusebium in lib. de Martyr. Palaest.

Ejus memoria apud Orientales una cum SS. Agapio, & Thecla.

SAnctum Timotheum Gazensem, cujus Martyrii historiam hisce quidem Actis, quae ex Chaldaico Codice Nitriensi Vaticano I. proferimus, omnino consonam, multo tamen contractiorem, scribit Eusebius in libro de Martyribus Palaestinae Cap. 3. una cum SS. Martyribus Agapio, & Thecla, Graeci, Syri, & Latini in suis Fastis concelebrant die 19. Augusti. Et Graecorum quidem Menologium, jussu Basilii Porphyrogeniti Imperatoris editum, hocce eos Elogio commemorat: *Certamen S. Martyris Timothei, & Sociorum. Glorioſus Christi Martyr Timotheus in Gaza Palaestinae civitate natus, quum doctrina, & moribus omnibus esset numeris absolutus, pietatem edocebat. Detentus itaque stetit coram Gazae Praefecto: & interrogatus, seque Christianum confessus, Christi oeconomiam, ejusque propter nos peregrinationem, & Incarnationem Theologice exponens, vapulavit crudeliter; cunctisque tormentorum generibus vexatus, ac nullo modo cedens,*

Digitized by Google

cedens, igni traditus, finem accepit. Eadem die, eademque in urbe Agapius, & Thecla, qui in carcere detinebantur, quod in nomine Christi docerent, multosque ex infidelibus ab errore revocarent ad Dominum, & baptizarent, coram Praefecto adstantes, neque ut Idolis sacrificarent, inducti, sed sartam, tectamque Dei dilectionem servantes, belluis objecti, Martyrii coronam retulerunt. Menologio Basiliano consonant Menaeum Chiffletii, Taurinense Bollandianorum apographum, Menologium Sparwenfeldianum Slavo-Russicum: necnon Menaea magna impressa, quae & hosce addunt Versiculos, a Bollandianis emendatos, & sic latine redditos:

Πυρσὸν ἡ κάμινος ἐν μέσῳ φέρων
Βρώματι Τιμόθεον ὄσμῳ μάλα.
Ἀγάπιος τὸ δῆγμα τῇ θηρὸς φέρει
Καὶ ψυχοδήκτῳ δάκνεται θὴρ καρδίαν
Ἔμοιγε κλῆσις Θέκλα, πατρὶς Βυζίη,
Γάζης τόπος θέαζον, ἆθλος θὴρ διώκων.

Medios per ignes flamma Timotheum vorans,
Quasi thymiama odore redolenti fragrat.
Agapius avidae sustinens morsum ferae,
Animas vorantem lancinat morsu feram.
Thecla mihi nomen, Byzie patria, locus,
Gaza est palaestrae, praelium fera persequens.

Eadem ferme habent Synaxaria Syrorum, in quibus Agapius, & Thecla ثيسا لاهحلا *leonibus objecti*, dicuntur.

Verum etsi Menologium Basilianum, & reliqua Graecorum, Syrorumque Tabulae B. Theclam cum S. Timotheo recte conjungant, utpote quae eodem die ad bestias damnata, nusquam alibi ex earum dentibus incolumis evasisse, ab Eusebio dicitur; fallantur tamen, dum S. Agapium eodem die, eodemque, quo Thecla, mortis genere Gazae adfectum perhibent. Nam Agapius, ut ex ejusdem Actis infra a nobis exhibendis adparet, nonnisi duobus ab obitu Timothei, & Theclae annis, quarto scilicet hujusce Persequutionis anno, die 20. Novembris, Caesareae feris objectus, sequenti vero die praeceps in mare datus, coronam obtinuit. **Perperã Agapius cum S. Timotheo conjungitur.**

Eorumdem Sanctorum Martyrum memoriam recolit & Galesinius, qui magnam Martyrologii sui Romani partem ad fidem Menaeorum concinnavit, in haec verba: *In Palaestina, Sanctorum Martyrum Timothei, Agapii, & Theclae. Fuit Timotheus, genere nobilis, & vitae religione, dicendique laude usque adeo praestans, ut magnus pietatis doctor, magisterque exstiterit. Quamobrem comprehensus, judicio sistitur apud Urbanum Praesidem: a quo rogatus de fidei nostrae Mysteriis, divine respondit. Itaque primo horrendum in modum caesus, post variis excruciatus suppliciis, postremo in ignem positus, insigniter coronatur. Agapius item, ac Thecla, tormentis ambo graviter adfecti, pro Christi fide viriliter pugnando, feris exponuntur: quarum ictibus confecti, Martyrii palmam tulerunt.* Quibus autem ex monimentis Timotheum genere nobilem fuisse, Galesinius acceperit: quod nullibi Eusebius, aut sequiores Martyrologi scribunt: nos prorsus latet. Ex his autem, quae in Menaeis de S. Timotheo leguntur γένει ideſt, *Genus*, seu originem *traxit e Palaestina*, non sequitur, eum fuisse nobili genere natum, ut recte observant Bollandiani in commentario praevio ad ejus Martyrium die 19. Augusti. **Et apud Latinos.** **Corrigitur Galesinius.**

Galesinio cerebrosior est Sirletus, quando in Menologio suo locum, ac genus Martyrii confundens, deque omnibus, & singulis eadem omnino referens, haec tradit. *Eodem die* (XIX. Augusti) *commemoratio Sanctorum Martyrum Timothei, Agapii, Theclae: qui apud Gazam sub Urbano Praeside Christianam fidem professi, verberibus, & aliis tormentorum generibus, ferarum dentibus expositi, Martyrii palmam acceperunt.* Hodiernum tamen Martyrologium Romanum adcuratiori eosdem Martyres Elogio sic commemorat: *In Palaestina Sancti Timothei Martyris, qui in Persequutione Diocletiani sub Urbano Praeside, post multa superata supplicia, lento igne combustus est. Passi sunt etiam ibidem Thecla, & Agapius: illa feris exposita, eorum dentibus laniata transivit ad Sponsum: Agapius vero plurima tormenta perpessus, ad majora certamina fuit dilatus.* **Et Sirletus.**

Cete-

Digitized by Google

Mortis tempus.

Ceterum tam Martyrologium Romanum, quam reliqui Latinorum, Graecorum, Syrorumque Fasti, quos hucusque laudavimus, perperam SS. Timothei, & Theclae Festum die XIX. Augusti recolunt: nam Chaldaica haecce Acta, omni quidem exceptione majora, utpote ab Eusebio Caesarienſi, authore adcuratissimo, & coaequali conscripta, eorum Martyrium disertissimis verbis contigisse ajunt die vigesima prima mensis Maji, anno Persequutionis Diocletianeae secundo ineunte, qui in annum Aerae vulgaris 304. recta competit, quum ea Persequutio inchoata sit anno 303. mense Martio; ut alibi a nobis latius est demonstratum. Ac proinde vehementer adlucinatur Eminentissimus Baronius, dum in suis Annalibus S. Timothei Passionem ad annum 303. revocat.

Baronii adlucinatio.

ܡܪܛܘܪܝܘܡ

ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܛܝܡܬܐܘܣ ܒܫܢܬܐ ܬܪܝܢܝܬܐ ܕܕܝܘܢ̈ܐ ܕܐܬܥܒܕ ܒܝܘ̈ܡܝܢ ܐܠܝܢ ܒܫܢܬ ܫܬ̈ܐ ܘܬܠ̈ܬ̈ܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܩܣܪ ܐܘܓܣܛܘܣ ܒܝܪܚ ܐܝܪ ܒܝ̈ܘ ܕܫܢ̈ܐ ܐܠ̈ܦ ܘܬܠ̈ܬ ܡ̈ܐܐ ܘܫܢ̈ܐ ܥܣܪ̈ܝܢ ܘܬܠ̈ܬ ܕܡ̈ܐ ܘܫܢ̈ܐ ܐܚ̈ܕ ܥܣܪ ܕܠ ܫܢ̈ܐ

Praefectum deductus est, atque homicidae instar, facinorosique hominis, in vincula conjectus. Quamquam autem & omni virtute praeditus esset Timotheus, & morum praecipue integritate, sanctissimaque totius vitae ratione ita excelleret, ut ipsius animus ad Deum adcedere videretur; innumeras tamen plagas, & contumelias ab illius urbis indigenis, vel anteaquam Judici sisteretur, pertulit: sunt enim Gazenses in Idolorum cultu omnium pugnacissimi. Tum vero ad Urbanum traductus, hujus quoque immanitatem fortissimus Justitiae vindex sua vicit virtute, audaciamque plane retudit.

Varie tortus.

Gazenses in Idolorum cultu omniū pugnacissimi.

Sceleſtus vero Judex omne tormentorum genus in Martyrem effundens, universum ejus corpus flagris lacerari jussit, mox latera acutis, robustisque pectinibus, queis nemo mederi posset, discerpi. Quae tamen omnia admirabilis Timotheus, strenui instar militis, sustinens, agonem suum, lento tandem ignis supplicio damnatus, feliciter complevit. Porro Judex tenui, lentoque igne ipsum consumendum cavit, eo quidem consilio, ut sanctissima ejus anima è corpore tardius, aegriusque discederet; atque ita Martyr ipse diutius excruciaretur. Verum diuturniori ille, velut purissimum aurum, igne probatus, & perfectam Dei Justitiam magnanimitate sua manifestam fecit, & praeclarissimorum Christi Athletarum corona est redimitus. Quoniam ergo totius vitae suae cursu ad cineres usque Deum unice dilexit; factum inde est, ut singularibus ipsum praemiis Deus cumulaverit, fluxamque hanc, & caducam ejusdem vitam immortali apud se gloria compensaverit.

Lento tandem ignis supplicio damnatus Martyr occumbit.

Eodem quoque die, eademque in urbe S. Martyr Agapius, & Beata Thecla a Praefecto ad bestias damnati sunt.

SS. Agapius & Thecla ad bestias damnātur.

5

ADNOTATIONES.

(1) IN Actis S. Procopii, quae ſuperius exhibuimus, ex calligraphi, ut opinor, incuria *Paulinus* pro *Flaviano* obrepſit.

(2) Hinc falſi convincitur Henricus Dodwellus, vir ob eruditionem, & antiquitatis ſtudio alias clariſſimus, qui in Diſſertatione XI. Cyprianica, in ſolos Clericos Diocletianum capitali poena animadvertiſſe contendit, nec ad laicos pertinuiſſe iſtud vitae periculum, quamdiu ille Rempublicam adminiſtravit.

(3) Sub S. Timothei Martyris nomine inſignem olim in urbe Gaza Eccleſiam exſtitiſſe, atque in ea venerandas Sanctorum Martyrum Meuris, & Theae, ibidem interfectorum, Reliquias, exeunte ſeculo Chriſti quarto, poſitas eſſe, teſtatur Marcus Diaconus in Actis S. Porphyrii, Epiſcopi Gazenſis, apud Bollandianos tom. 3. Februarii, qui ſub Arcadio Imperatore claruit.

(4) *Gaza* antiquiſſima Palaeſtinae civitas, ex quinque Satrapiis Philiſtinorum, Aegyptum verſus ultima, quae olim Judae in ſortem cecidit, ut ex Bibliis conſtat: eſtque Aſcaloni proxima, ad 14. mill. paſſ. diſtans in occaſum Raphiam verſus, & 65. ab Hieroſolymis in occaſum hibernum, teſte Adrichomio. Sic autem adpellatam ſcribit Pomp. Mela, quod Cambyſes Perſarum Rex in Aegyptum proficiſcens, in ea belli opes, & pecuniam Regiam, quam *Gazam* Perſae vocant, repoſuit. Hujus urbis ambas portae fores ad verticem vicini montis detulit Samſon, poſtea oculis erutis, Gazam ductus, concuſſis templi columnis, 3000. hominum millia ſecum oppreſſit. Ab Alexandro Magno poſt bimeſtrem obſidionem capta atque diruta; dein Machabaeorum temporibus, poſtmodum ſub Conſtantino Magno reparata, & Epiſcopali Sede aucta dicitur. Ethnici heic, etiam ſub Chriſtianis Principibus, fidelibus moleſti, Juliano imperante, in Sacerdotes, Virgineſque Deo ſacras crudeliſſime graſſati ſunt A. C. 363. ut narrat Theodoretus lib. 3. c. 6. & 7. Horum Idolum *Marne*, toto Oriente celeberrimum, ſub Arcadio Imperatore A. C. 401. opera Porphyrii Epiſcopi Gazenſis deſtructum. Ipſa Gaza ſeculo 11. & 12. bello ſacro ſaepius direpta, everſaque, hodie iterum, a paucis tamen Mahometanis habitatur, habetque Principem proprium, ex Conſtantinopolitani Imperatoris arbitrio pendentem, quem امير غزه hoc eſt *Emir*, ſeu Ducem *Gazae* vocant. Vide Michaëlem Nau apud Baudrandium, & Hofmannum in Lexico Univerſali.

(5) In Menaeis Graecorum ad diem 19. Auguſti (quibus ex monimentis neſcio) haec Thecla vocatur ἡ Βυζῆτις, vel, ut in Verſiculis, qui ad ejuſdem commemorationem ibidem adjiciuntur, πατρὶς Βυζὶν, patria nimirum Byzienſis. Quid autem eo nomine, ab amanuenſibus haud dubie depravato, Menaea intelligant, an Bizuam Thraciae urbem, ut nonnulli putant, an vero Bethſan, ſeu Schythopolim, Palaeſtinae oppidum, quod mihi veriſimilius eſt, liberum unicuique ea de re judicium eſto.

ADMONITIO

In Martyrium Sancti APIANI.

Quae Lyciae urbs Apiani patria?

SAnctiſſimus Chriſti Martyr Apianus, cujus integram hiſtoriam, ab Euſebio Caeſarienſi Chaldaice conſcriptam, ex Codice Nitrienſi Vaticano I. heic proferimus, in Lycia (non vero in Lydia, uti perperam ſcribunt Graeci, & Syri in Synaxariis ſuis) Aſiae minoris regione ad mare Mediterraneum, haud procul ab Inſula Rhodo, nobili genere natus, Berytum Phoeniciae urbem Archiepiſcopalem ſub Patriarcha Antiocheno, in ora maris Syriaci inter Byblum ad Arctos 34. & Sidonem ad Auſtrum 30. mill. paſſ. ſitam, apud antiquos ob Scholam Juris Civilis celebratiſſimam, ſtudiorum ſuorum, Caeſaream vero Martyrii ſortitus eſt palaeſtram. Qua autem in urbe Lyciae in lucem editus ſit Apianus, quem Graeci, Latinique *Apphianum*, & *Amphianum* adpellant, nihil certi ex Actis noſtris deduci poteſt. In Graeco quidem Euſebii de Martyribus Palaeſtinae textu apud Valeſium iſta leguntur: Εἴ τις οὖν Παγὰς ἔγνωκεν τῆς Λυκίας οὐκ ἄσημον πόλιν: *Si quis ergo Pagas novit, urbem Lyciae non obſcuram.* In aliis MSS. apud Bollandianos iſtae voces ἄσημα & Παγὰς in unam conflantur, & dicitur Ἀσπαγὰς, & per contractionem Ἀσπαγὰς, & Ἀσαγὰς. Verum hujuſmodi loca neque in Lycia, neque in Lydia reperiuntur. Henricus Valeſius in ſuis ad hunc locum adnotationibus conjecit quidem

Digitized by Google

dem oculos in urbem Lyciae Epiſcopalem *Araxam*; at Henſchenio magis adridet *Patara* urbs item Lyciae Epiſcopalis, oraculo Apollinis olim celebrata, quae ſita eſt in ora maris Pamphilii prope oſtia fluminis Xanthi, unde facilis fuit navigatio tam Berytum, quam Caeſaream. Sed liberum unicuique hac de re judicium eſto.

A B. Pamphilo, non vero ab Euſebio Caeſareae divinas literas edoctus.

Eumdem beatum Apianum Beryti a S. Pamphilo Martyre ad pietatem fuiſſe inſtructum, tradunt Graecorum Menaea, & Menologium Baſilianum, necnon Synaxarium Syrorum, ac Menologium a Card. Sirleto editum. Simeon vero Metaphraſtes in ejuſdem Apiani Martyrio, quod ex Euſebio ſe deſcripſiſſe profitetur, quodque autographis hiſce Actis adamuſſim fere reſpondet, non Beryti, ſed Caeſareae Sacris Literis a B. Pamphilo ipſum fuiſſe eruditum adfirmat. *Quum enim*, inquit apud Lipomanum & Surium die 2. Aprilis, *Amphianus nobiſcum* (Caeſareae ſcilicet cum Euſebio) *in Divinarum rerum ſtudiis verſaretur, & in Sacris Literis a Magno Martyre Pamphilo exerceretur, non vulgarem ad virtutem habitum adeptus eſt, ex quo ſibi ad Martyrii palmam aditum patefecit.* Eadem ferme ſcribit Euſebius in Chaldaicis, ſeu Syriacis Actis, quae prae manibus habemus: *Heic vero* (Caeſareae) *nobiſcum eadem in domo verſatus, in eo totus erat, ut & Caeleſtem hauriret animo robuſtiorem in dies ſapientiam, & praeclarum beati Pamphili Martyris, a quo Sacris initiabatur Literis, vivendi inſtitutum aemularetur; atque ita ad praeſtantiſſimum Martyrium obeundum ſe compararet.* Quare errat Valeſius, qui in Euſebii vita, ubi de Pamphilo Presbytero: *Celeberrimam*, inquit, *Scholam, ac Bibliothecam inſtituit Caeſareae. Cujus Scholae Magiſter primus fuiſſe videtur Euſebius. Certe Euſebius in libro de Martyribus Palaeſtinae diſerte ſcribit, Apphianum, qui tertio perſequutionis anno Martyrium conſummavit, in urbe Caeſarea ſacris literis a ſe eruditum fuiſſe.* At eo in libro Euſebius nihil aliud ſcribit, quam γενόμενον ἡμῖν αὐτοῖς ἅμα: *Ibi nobiſcum verſatus &c.* Syriacus autem textus diſerte docet, a Pamphilo edoctum fuiſſe divinas literas Apianum.

Ejus memoria & cultus,

Porro etſi Apianus alio loco & tempore, quam frater Hedeſius, Martyrium perpeſſus ſit, Graeci tamen, ac Syri utriuſque ſimul memoriam recolunt 2. Aprilis, quo die Euſebius tum in Graeco, tum in Chaldaico textu Apiani ſolius mortem conſignat. Et Menologium quidem, juſſu Baſilii Imperatoris editum, diem 2. Aprilis a laudatis Martyribus ita auſpicatur: *Certamen Sanctorum Martyrum Apphiani, & Aedeſii. Apphianus, & Aedeſius Chriſti Martyres, ex matre fratres, Maximiano imperante, ex Lydiae regione ortum duxerunt. Quum autem Berytum veniſſent, Chriſti fidem a Pamphilo Martyre edocti ſunt. Unde comprehenſi, ad Praeſidem civitatis adducti fuerunt. Et primum quidem Apphianus palam & libere Chriſtum praedicans, in facie percuſſus fuit, atque in terram corruens, militum pedibus proculcatus eſt: lignoque ſuſpenſus, calcium ictibus tumefactus fuit, & diſruptus. Permanens autem adhuc conſtanter in Chriſti confeſſione, in profundum maris projectus, ibi vitam abſolvit. At vero Aedeſius condemnatus, ut in acris metallis effodiendis puniretur, miſſus eſt Alexandriam: ubi quum quadam die urbis Praeſidem vidiſſet acriter in Chriſtianos deſaevientem, adcurrens illum virga percuſſit. Unde multis prius cruciatibus vexatus, in mare demum demerſus, Martyrium conſummavit.* Eadem ferme habentur in Menologio Card. Sirleti, & in reliquis Graecorum Menaeis tam manu exaratis, quam excuſis, quae & hocce diſtichon praemittunt.

Apud Orientales.

Τὸν Ἀμφιανὸν ὁρῶν λαβόντα στέφος,
Ἔσπευδεν Αἰδέσιος θανεῖν σὺν θύμῳ.
Portam Amphiano fratri coronam intuens
Aedeſius, illi commori feſtinavit.

Graecis conſentiunt Syri, dum in Synaxario ſuo ad praefignatum diem 2. Aprilis iſta legunt: ...

Digitized by Google

ܚܡܝܐ ܘܙܒܢ ܚܕ ܡܢ ܐܚܘܗܝ ܕܐܡܦܝܢ ܘܐܕܣܝ ܡܢ ܐܡ ܐܚܘܗܝ ܕܐܬܘ ܡܢ ܠܘܕ
ܒܝܪܘܬ ܘܫܡܥܘ ܠܗܘܢ ܡܢ ܦܡܦܝܠ ܕܐܬܝܪ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܐܢ ܐܬܝܬ ܠܟ
ܠܘܬ ܐܘܪܒܢܘܣ ܗܓܡܘܢ ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܐܡܦܝܢ ܒܪ ܐܡ ܕܫܦܝܪ ܐܡܪ
ܠܗ ܐܘܪܒܢܘܣ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ
ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ
ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ
ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ
ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ ܐܡ ܐܢ ܐܬ ܗܟ ܐܡ ܠܐ

Certamen Sanctorum Christi Martyrum Amphiani, & Aedesii ex matre fratrum. Isti ex Lydia oriundi, quum Berytum venissent, & a Pamphilo Martyre morum probitatem, atque religionem edocti essent, Urbano Praesidi sese obtulerunt. Et primum quidem Amphianum confidenter Christum praedicantem percusserunt in facie milites, humique prostratum pedibus conculcarunt, mox pedibus ejus oleo unctis ignem subjecerunt, Martyrem trabi suspendentes. Etsi autem tumefacta calcium ictibus ejusdem vulnera disrumperentur, pedesque igne absumerentur, majorem tamen animum sumebat, ejusque fides in Christum magis magisque confirmabatur. Quocirca inde elatus, & in profundum maris demersus, Martyrii palmam ibidem obtinuit. Aedesius vero ad metallu aeris effodiendu Alexandriae damnatus, quum Hieroclem Praesidem in Christianos desaevientem videret, nulla sui ipsius ratione habita, eidem stitit se, & Fidem Christianam libere profeffus, illum acriter objurgavit; qui propterea plurimis cruciatibus Sanctum adfici jussit, tum in mare projici. Atque ita Aedesius Martyrii coronam consequutus est.

Et apud Latinos.

In antiquis autem Martyrologii Hieronymiani apographis, uti & apud Usuardum, Adonem, Notkerum, authorem Martyrologii sub nomine Bedae excusi, Bellinum, Grevenum, Maurolycum, Molanum, & Canisium S. Apianus seorsim quidem ab Hedesio, sed ad diem 5. Aprilis colitur, his ferme ubique verbis: *In Caesarea Lyciae & Sancti Amphiani.* Ubi, nemo est, qui non videat, luxata esse verba, & copulam conjunctivam per errorem transpositam; atque sic legendum: *In Caesarea, & Lycia Sancti Amphiani*: quod utroque loco ei debita veneratio olim esset adhibita. Verum Galesinius, & Baronius Eusebium, & Graecos sequuti, S. Apiani festum ad diem 2. Aprilis retulerunt. *Caesareae praeterea*, inquit ad IV. Nonas Aprilis Galesinius. *in Palaestina Sancti Amphiani Martyris. Is quo tempore Maximinus funestis impietatis suae edictis rem omnem Christianam perturbavit, divina quadam animi confessione, & cohortatione Praesidem eundem ab Idolorum cultu deterruit. Quam ob caussam hic ab illius stipatoribus toto corpore infinitis plagis, quas fortissime sustinebat, excruciatus, in carcerem truditur: post, aliis acerrimis adfectus suppliciis, quum eandem pietatis confessionem libere exprimeret, demum medio mari in altissimos vortices projectus, insignem Martyrii palmam tulit.* Hodiernum vero Martyrologium Romanum: *Caesareae in Palaestina Natalis Sancti Amphiani Martyris, qui in persequutione Maximini quum Urbanum Praesidem Idolis immolantem arguisset, saeve dilaniatus, ac pedibus lino in oleum intincto, eoque incenso, obvolutis acerbissime cruciatus, demum in mare demersus, transiens per ignem, & aquum eductus est in refrigerium.* Hactenus Martyrologium Romanum.

Martyrii tempus.

Ceterum quem in vulgaris Aerae annum inciderit tertius hujusce persequutionis, ac simul primus Imperii Galerii Maximini annus, quo Martyrem occubuisse Apianum nostrum, tradit tum in hisce Actis, tum in Graeco de Martyribus Palaestinae libro Eusebius, controversia non levis est inter Martyrologos. Hujus autem nodi expediendi ratio tota desumi debet ex tempore, quo Diocletianus purpuram deposuit; siquidem, nemine diffitente, post abdicatum a Diocletiano Imperium Maximinus statim fuit Caesar renunciatus. Porro communis Eruditorum sententia fuit, anteaquam aureus Lactantii de Mortibus Persequutorum liber e tenebris vindicatus in lucem emergeret, Diocletianum A.C. 304. Imperium abdicasse; cujus quidem sententiae authores fuerunt Eusebius in Historia, Zosimus lib. 2. Idacius in Fastis, & Scriptor Chronici Alexandrini. Verum

Quo anno Diocletianus purpuram deposuerit?

Digitized by Google

rum eo Lactantii libro vulgato omnibus patuit, anno tantum sequenti eundem Imperatorem novo exemplo, ut habet Eutropius, vitam privatam amplexum esse. Nam teste Lactantio ibid. capp. 12. & 18. Diocletianus Ravennam anno 304. ut nonum iniret Consulatum, Roma perrexit, transactoque aestivo tempore, inde Nicomediam reversus est, ubi propter adversam valetudinem nonnisi Kalendis Martii A. 305. in publicum prodiit, ac demum duobus post mensibus, Kalendis scilicet Maii eadem in urbe Imperium abdicavit: quo quidem die Maximinus Caesarea dignitate auctus est. Hinc vero plane liquet, primum Maximini annum cum annis Christi 305. & 306. concurrere; atque adeo S. Apianum Anno Aerae vulgaris 306. passum fuisse, utpote qui die 2. Aprilis, anno tertio persequutionis, cujus edictum Nicomediae A. 303. Mense Dystro, seu Martio promulgatum est, Martyrium consummasse dicitur.

MARTYRIUM

Sancti APIANI, *Die* XI. *Aprilis*, *Caesareae*.

Anno Christi 306.

SERPENS exsecrandus, crudelis vipera, ac immitis tyrannus, impius Maximinus, Romani summa Imperii potitus, ab ipso regni sui exordio, quasi vero bellum Deo audacter indicturus, violentius, quam superiores Imperatores, persequutioni nostrorum incubuit; & saeva quaeque minitatus, tantum omnibus, qui urbem incolebant, terrorem incussit; ut eorum plurimi, relictis sedibus suis, in incerta loca diffugerent, summae illius crudelitatis impetum declinaturi. Persequutio gravior sub Maximino.

At in tanta truculentissimi Tyranni saevitie, in communi Christianorum trepidatione quis vero jam pro dignitate aut cogitare, aut eloqui poterit, quanta roborari debuerit Divini amoris virtute beati APIANI animus; qui quum aetate esset adhuc imbecilli, neque enim vigesimum adtigerat annum, & generis nobilitate plane singulari, non solum aut ab illecebris Seculi continuit sese, aut absterreri nunquam potuit a Tyranni crudelitate; sed ipsum se, vitamque suam pro vindicanda Christiani nominis gloria inhiantibus veluti tyranni faucibus discer- S. Apiani mores.

discerpendam, atque devorandam, objecit.

In Lycia clarissimis parentibus ortus,

Porro in Lycia clarissimis, qui & summa erant rerum omnium, bonorumque adfluentia, parentibus ortus Apianus, Berytum in urbem studiorum caussa missus, incredile dictu est, quantum in secularibus disciplinis progressum fecerit. Quamquam vereor, ne hoc laudis genus abs re esse videatur, & ab ea, quam adgredimur, de rebus ab ipso pro Religione fortiter gestis historia quammaxime alienum. Quis id tamen non miretur, quod in Apiano omni plane laude dignissimum esse nemo inficiabitur, nobilem adolescentulum difficilem adeo aetatem, quam occupare solent & temeritas, & imprudentia, tam caste prudenterque transegisse: in ea praesertim urbe, in qua licentia obtinebat, atque libido, ab ipsa turpitudinis specie abstinuisse: in frequenti impudentissimorum adolescentulorum consuetudine tam honeste integreque versatum esse: atque in id unum denique curam suam omnem contulisse, ut & consilii perspicientia, & morum gravitate seniorum hominum prudentiam, sapientiamque aemularetur? In constanti nimirum animi aequabilitate, atque in honesta, contentissimaque totius vitae ratione virtutis jecerat fundamenta, nullo infernalium hostium impetu conlapsura; morumque suorum censorem, ut verum Dei cultum decet, praeter se ipsum habebat neminem.

Beryti disciplinis ac pietate imbuitur.

In patriam redit.

Quum autem Secularium studiorum curriculum absolvisset, in patriam reversus est: at suos nactus consanguineos moribus sibi dissimiles, ab eorum contubernio declinare constituit. Clam igitur paterna domo aufugiens, ne de sumtu quidem ad diurnum victum necessario sollicitus, nec quidquam secum tollens, ob spem, ac fiduciam, quam in Deo conlocaverat, praevio, & quasi manu ipsum ducente Deo, in hanc urbem

Mox relicta paterna domo Caesareã venit,

Digitized by Google

bem noſtram pervenit, ubi inaeſtimabilis glorioſi Martyrii corona ipſum praeſtolabatur. Heic vero nobiſcum eadem in domo verſatus, in eo totus erat, ut & Caeleſtem hauriret animo robuſtiorem in dies Sapientiam, & praeclarum beati Pamphili Martyris, a quo Sacris initiabatur literis, vivendi inſtitutum aemularetur; atque ita ad praeſtantiſſimum Martyrium obeundum ſe compararet, quod quiſquis oculis vidit, fieri nullo modo poteſt, quin obſtupuerit; quiſquis vero auditione acceperit, admiretur neceſſe eſt adoleſcentis fiduciam, libertatem, conſtantiam, patientiam, ſapientiam, prudentiam, ſermones, reſponſa ad Judicem, ac prae ceteris audaciam, quae Divini, quo flagrabat, ſtudii certiſſimum fuit argumentum.

Et apud Euſebium habitat,

Sacris literis a B. Päphilo initiatur.

Nam quum tertio perſequutionis, quae diebus noſtris excitata eſt, anno impii Maximini Literae perveniſſent, quibus Rectores urbis jubebantur, operam dare; ut omnes Daemonibus ſacra facerent: quumque praecones per cunctas Civitates inclamarent, ut viri ſimul ac mulieres cum filiis ad Idolorum fana convenirent; atque idcirco Chiliarchae, & Centuriones per domos, vicoſque vagantes oppidanorum cenſum agerent, & ſingulos inde nominatim citarent, ut eos ad ſacrificandum, prout ipſis imperatum fuerat, compellerent, omnibus ubique locorum acerbiſſimo hujuſmodi turbine concuſſis, ipſe ſanctiſſimus veritatis Martyr Apianus, nemini communicato conſilio, & nobiſmetipſis, quibus cum eodem utebatur domicilio, prorſus inſciis, praeſtantiſſimum adgreſſus eſt facinus, quod ſermonibus pro merito celebrari nequeat. Ad Urbanum Provinciae Praefectum, tunc forte libantem, clam univerſa cohorte, quae circa illum ſtabat, intrepidus adceſſit, fidentique animo comprehenſa ejus dextera, e veſtigio quidem immundum Idolorum Sacrificium omittere ipſum coëgit. Tum vul-

Atrox in Chriſtianos Edictum.

Egregia Apiani fortitudo.

Praefectum monet, ut ab Idololatria abſiſtat.

Digitized by Google

vultu, ut decet Divini honoris vindicem, ad gravitatem compoſito, tranquilloque ore hortari eum coepit, ut ab errore deſiſteret; abſurdum enim eſſe, atque flagitioſum, ajebat, hominem intelligendi vi praeſtantem, poſthabito veri ac unius Dei cultu, inanimatis ſimulacris, & nequiſſimis Daemonibus victimas offerre.

Atque heic quidem illud ſedulo eſt animadvertendum, ideo invictam Servatoris noſtri Jeſu Chriſti virtutem Apianum ad haec impuliſſe, ut & Tyranni impietas per ſummam adoleſcentuli conſtantiam reprehenderetur, & univerſis innoteſceret gentibus, eos, qui Jeſu ex animo deſerviunt, nedum minitationes ac ſupplicia non reformidare, nedum crudeliſſimum quodlibet mortis genus non perhorreſcere; ſed & mente eſſe adeo ſancta excelſaque, ut majori potius cum libertate, & ingenua atque imperterrita voce ipſos perſequutores ſuos, ubi per eos liceat, adhortentur; ut abjecto impietatis errore, Servatorem omnium ac vivificatorem Chriſtum agnoſcant.

Immania tormẽta perfert.

At haec quum ſanctus Martyr Apianus geſſiſſet, illico irruunt in ipſum, qui Praefecto frequentes aderant, Daemonum adminiſtri: quaſi vero eorum animos igneus ex inferis turbo invaſerit, ita crudeliter furunt, ardent, inflammantur. Nobili ingenuoque adoleſcentulo faciem diriſſimis contundunt plagis, proſtratum calcibus petunt: tum labia atque os fiſcella lacerant, diſrumpunt. Quibus fortiter exhauſtis, in tenebricoſum carcerem conjicitur Apianus; ubi quum ad diem, noctemque pedibus in numella diſtentis manſiſſet, poſterò die in Judicium adducitur. Ibi in tenerum juvenem novis, iiſque ſaeviſſimis cruciatibus animadverſum eſt. Et primum quidem ejus latera, uſquedum ad nervos, ad oſſa, ad viſcera ipſa ventum eſſet, ſulcari ac diſcerpi, juſſit Tyrannus; tum

tum tot flagrorum ictibus in cervicem, & os verberari; ut, corrupta penitus facie, ne ab illis quidem, qui ipsum optime noverant, agnosceretur.

Verum firmiori, quam quod credibile est, animo, atque adamantino, pene dixerim, corpore Apianus Divina adjutus, roboratusque virtute, omnes retundebat furentis Tyranni impetus; aliisque praeterea, quibus ab eo subjectus fuit, acerbissimis poenarum generibus fortiter superatis, haec illi semper erant in ore: Ego vero Christianus sum. Quumque interrogaretur, cujas esset, & apud quem habitaret, hoc unum respondebat: Servus Christi ego sum. Impius autem Praefectus ex ejusmodi invictissimi Martyris sermonibus furentiori rabie stimulatus, jussit, linum oleo madefactum S. Martyris pedibus circumponi, mox ignem subjici. Jussa continuo faciunt milites, Apianum sublime effe- Ejus Confessio.

rentes. Acerbum sane, ac miserum spectaculum! Hiat undique discissum unguis pectus, hiant sulcata immaniter latera, corpusque ipsum, ad medullas usque totum excarnificatum, tristem refert non jam viventis hominis, sed tabidi cadaveris speciem. Flagrant interim pedes: cerae instar liquatur caro, diffluitque: ossa ipsa, deficiente jam carnis pabulo, subit, invadit flamma, & veluti siccam arundinem depascitur. Hisce tamen omnibus, quae in Apianum excogitabantur, tormentis ejusdem constantia non potuit expugnari; intrinsecus enim adjutorem habebat Deum in ipso inhabitantem. Christi autem praesentia, unde vires animumque sumebat, omnium oculis ceu lumen patebat: ac proinde tanto erat praeditus robore, tanta fiducia instructus, ut aperto ore, contentaque voce gratias Deo ageret, & Christo testimonium perhiberet. Sed & Christus Apiano vicissim testimonium reddebat, per admirabilem virtutem suam, qua ille tantopere conroboraba-

tur ; ut in publico theatro positus, eos omnes, qui spectatores aderant, in magnam admirationem traduceret.

Ejus constantia.

At B. Martyris persequutores, veluti crudeles Daemones, insaniebant furebantque, tantam ejus in vera Domini sui doctrina constantiam cernentes. Et dentibus quidem in eum frendebant; in seipsis vero contabescebant, percontantes, quisnam esset, unde oriundus, & ubi moraretur; urgentesque, ut litaret, & iniqui Judicis voluntati morem gereret. Ille autem oculos in ipsos conjiciens, ac veluti prostratos victosque Daemones aspernans, nullo eos dignabatur responso; sed haec tantummodo usurpabat: Christum unice Deum profiteor, Deum unice agnosco ejus Patrem. Victis itaque, animisque cadentibus adversariis; rursus in vincula detrusus est Christi Athleta.

Christus Deus.

In mare mergitur.

Postridie autem crudelissimo Judici oblatus, quum in priori sua confessione persisteret, jussu ejusdem, in profundum mare demersus est. Prodigium vero, quod immersum in mare Martyrem continuo subsequutum est, etsi illis fortasse incredibile videbitur, qui oculis suis haec minime conspexerunt (solent enim homines majorem oculis, quam auribus adhibere fidem) quum tamen universi propemodum Caesarienses oculati hujusce narrationis nostrae testes exstiterint, facere nullo modo possum, quin rem certe portentosissimam posterorum memoriae commendem; nulla quippe ex Civibus nostris aetas aut ordo tam stupendo spectaculo non interfuit. Posteaquam igitur Virum Dei, ligatis ad pedes lapidibus, in altissimum mare dejecerunt, tantus repente motus, tantusque fragor non undas maris solum, sed etiam Civitatem nostram concussit; ut unusquisque prae ingenti timore manus ad Caelum extenderet, ratus universum locum cum incolis eo die subruendum. Eodemque temporis momento iratum mare, utpote

Quo subita tempestate concusso,

Corpus ad Urbis portam divinitus defertur.

te quod Sacrum Martyris Dei Corpus ſinu ſuo continere non poterat, ipſum eructavit, & ad urbis portam depoſuit. Videre tunc erat horrendum ſpectaculum: cadaver invictiſſimi Athletae ante urbis portam poſitum: vehementiſſimum fragorem, motumque caelitus excitatum: Divinam denique indignationem graviſſimas unicuique minas intentantem. Quod quum Civibus omnibus promulgaretur, adcurrebant juvenes, viri, ſeneſque, & omnis feminarum aetas, Virgines quoque ex abditiſſimis penetralibus convolabant, ut rem tam ſtupendam cernerent. Eoque viſo miraculo, gloriam Chriſtianorum Deo dabant, Nomen Jeſu Chriſti elata voce confitentes.

Hujuſmodi fuit glorioſus invictiſſimi Apiani exitus, cujus memoria die ſecunda Aprilis celebratur.

MARTYRIUM
Sancti HEDESII *Fratris Beati Apiani.*

Anno Chriſti 306. Sub Maximino.

S. Hedeſius Apiani frater.

IIs ſimilia, quae S. Apianus, non multo [1] poſt germanus [2] ipſius frater nomine HEDESIUS pro fidei in Chriſtum confeſſione perpeſſus eſt. Hic quidem ſedulam, anteaquam frater ſuus, Divinae Philoſophiae operam dedit, in omnibus ſublimiorum mentium ſcientiis verſatus; nec Graecorum dumtaxat, verum etiam Romanorum literis eruditus,

1

2

Variis ſcientiis inſtructus.

S. Pamphili discipulus.

tus, & S. Pamphili Martyris consuetudine diutissime usus [3].

3 Post primam autem confessionem, post diuturnas carceris, vinculorumque molestias, primum ad metalla aeris, quae in Palaestina [4] sunt, damnatus; quum multa deinde mala ibi pertulisset, dimissus, Alexandriam tandem in urbem se contulit. Ubi in Judicem nomine Heraclium [5], qui tum Praefecturam totius Aegypti tenebat, quum incidisset, vidisset que, eum iniquas in Christianos sententias ferentem, & nunc quidem Martyres Dei contumeliis per summum nefas adficientem, nunc sanctas Dei Virgines Lenonibus tradentem, hujusmodi impietatis spectaculum minime tolerandum ratus, idem plane, ac frater, facere, fortissimus Athleta decrevit. Quum enim Divino Religionis studio, velut igne incensus, ad impium Praefectum Heraclium indignabundus propius adcessisset, verbis illum simul & factis [6] pudore adfecit. At Heraclius utraque Martyrem manu in faciem caedens, humi quidem supinum stravit; non tamen efficere potuit, ut sanctus Dei Pugil ab ipso coarguendo desisteret, vel dirissimis verberibus a militibus multatus. Imo vero elata voce: Noli, ajebat, in famulos Dei vivi praeter omne fas & officium desaevire. Quumque alia ejus generis plurima enunciaret, hilarique animo flagella, acerbissimosque cruciatus sustineret; eandem ac frater suus sortitus sententiam, in profundum mare, jussu impii Praefecti, projectus fuit. Atque hujusmodi quidem certamine invictissimus Jesu famulus pro veritate tuenda Alexandriae perfunctus, lauream Martyrii obtinuit.

Ad metalla damnatur.

Alexandriae Judicē impiū arguit.

Saevissime caeditur.

Ejus constantia.

In mare demergitur.

Alter post Apianum in Palaestina Martyr nomine fuit Agapius.

ܕܚܠܨ ܕܪܚܡ ܗܘ ܕܒܫܒܝܥܝ ܕܡܒܫܠ ܐܝܠܝܢ ܗܘ .
ܗܘ ܐܝ ܐܫܟ ܕܐܚܗ ܐܫܘ ܕܚܠܨ ܐܚܘ ܗܘ ܕܚܕ
ܗܘ ܕܚܕ .

ADNOTATIONES.

(1) *Non multo post*. Haud dissonat Martyrologium Romanum, quum S. Hedesii Martyrium ad diem 8. Aprilis refert, in haec verba: *Alexandriae S. Aedesii Martyris Fratris Beati Appiani, qui sub Maximiano Galerio Imperatore, quum impium Judicem, quod Deo dicatas Virgines Lenonibus traderet, palam argueret, a Militibus tentus, saevissimisque adfectus suppliciis in mare demersus est pro Christo Domino*. Hinc corrigenda sunt Graecorum Menaea, ac Menologium Basilianum, necnon Synaxarium Syrorum, in quibus ejusdem Martyris festum una cum S. Apiano fratre, ut superius monuimus, die 2. Aprilis recolitur. In viam quoque reducendus est Henschenius, qui ad praesignatum diem 2. Aprilis verisimiliter conjicere sibi videtur, S. Hedesium duobus, aut tribus annis ante fratrem Apianum, Martyrio fuisse perfunctum. Nam in hisce Actis, quae ex Codice Chaldaico Nitriensi Vaticano I. exhibemus, Eusebius diserte docet, S. Hedesium non multo post fratris necem, ineunte scilicet anno persequutionis tertio, quem anno vulgaris Aerae 306. respondere latius ostendimus in admonitione praevia ad S. Apiani Martyrium.

(2) *Germanus ipsius* (Apiani) *Frater*. Consonat Graecus Eusebii de Martyribus Palaestinae textus, ubi Hedesius, *tam secundum Deum quam secundum carnem Apphiani frater germanus*, dicitur. Graeci vero & Syri in suis Fastis, quos superius laudavimus, Hedesium fratrem uterinum Apiani Martyris adpellant.

(3) Eadem ferme habet Metaphrastes apud Lipomanum Tom. 7. die 2. Aprilis: *Hic*, Hedesius, *& antequam frater ipsius ad Deum concessisset, Philosophiae sese dedit, & varias artes disciplinasque non Graecas solum, sed Romanas didicit, diuque Pamphili discipulus fuit*. In Graeco autem de Martyribus Palaestinae Textu scribit Eusebius, eum *longius, quam frater Appianus, in disciplinis processisse*.

(4) Hinc emendanda sunt Graecorum Menaea, & Synaxarium Syrorum, quae S. Hedesium non in Palaestina, sed Alexandriae ad metalla damnatum perhibent.

(5) Hunc *Hieroclem* Graeci vocant, innumeris Christianorum caedibus insignem, adversus quem Eusebius noster librum scripsit, Parisiis anno 1628. Graece & Latine, Zenobio Aciajolo interprete, editum: in quo eum egregie confutat, quod ex Philostrati Lemnii Sophistae historia fuerat ausus, Apollonium Tyaenaeum infantem magum Servatori nostro Jesu Christo comparare. Eumdem, sed tacito nomine, eadem de caussa insectatur Lactantius Firmianus lib. 5. Divinarum Institutionum cap. 3, uti & Epiphanius, & plures alii; de quibusconsule Baronium ad annum 302. num. 58. & sequentibus.

(6) *Verbis illum simul & factis pudore adfecit*. Quem locum Eusebius noster in libro de Martyribus Palaestinae eodem prorsus modo explicuit: *Quumque*, inquit, *verbis simul & factis illum pudore, atque ignominia perfudisset*, &c. Porro mira est loci hujus inter Graecos, & Syriacum textum diversitas; haec enim, quae a Judice Heraclio passus est Hedesius, ab ipso Hedesio in Judicem facta memorant; In Menaeis quidem pugno Judicem ab Hedesio percussum legimus ad diem 2. Aprilis, hisce verbis: Ὁ δὲ Αἰδέσιος, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ κατ' Αἴγυπτον τοῖς τοῦ χαλκοῦ μετάλλοις Ταλαιπωρέμενος, ἐπειδὴ τὸ ἄρχον τὰ Ἱεροκλέα Τιμωρούμενον τοὺς Χριστιανοὺς ἐθεάσατο, ἑαυτὸν ἀφειδήσας, ἀυτοχείρως τὸ ἄρχον ἔτυψεν. *Aedesius Alexandriae in Aegypto ad fodinas aerarias missus, quum inter suas aerumnas videret, Christianos ab Hierocle suppliciis torqueri, suae vitae contemtor, Praefectum sua manu verberavit*. Atque hoc fortasse ad illud referri potest, quod Syriacus ait, *Verbis illum simul & factis pudore adfecit*. At Metaphrastes etiam, quae deinde a Judice in Hedesium facta sunt, ab Hedesio edita scribit. *Post hanc*, inquit, *calamitatem, incidit in Hieroclem, qui totam Aegyptum administrabat. Hunc quum in Dei Martyres injuria saevientem animadvertisset, sanctasque Dei Virgines tradentem Lenonibus, qui eas omni nequitia, & libidine contaminarent; nec tantam iniquitatem perferre posset, simile fraterno facinus adgreditur. Namque Divino repletus zelo procedit, & verbis ac factis Hieroclem confundit; manu enim sua illi plagas in os infligit, humique supinum prosternit, & caedit, ac monet, ne audeas contra Naturae leges Dei servos offendere*. Menologium vero Basilianum addit, *Praefectum ab Hedesio virga fuisse percussum*. Sed Syriacam lectionem, narrationemque praeferendam suadet primo, Christianorum modestia, deinde superiora Eusebii verba, quibus ait, Hedesium *idem plane, ac frater, facere decrevisse*, hoc est, verbis, factisque Praefectum coarguere; aliud autem, ac frater, fecisset Hedesius, si violentas etiam in illum injecisset manus, atque hunc supinum stravisset, inflicta ori ejus plaga: quod quidem abhorret a similitudine veri, fieri potuisse contra Praefectum militari manu, praesidioque stipatum. Graeca Eusebii verba sunt: Ταυτὸν ἐγχειρήσας (ἐγχειρειρήσας) τῷ ἀδελφῷ.

ADMO-

ADMONITIO

In Martyrium Sancti AGAPII.

S. Agapii memoria & cultus,

QUem in Admonitione noſtra praevia ad Martyrium S. Timothei retulimus, una cum B. Thecla, anno hujus Perſequutionis ſecundo die 21. Maii in Urbe Gaza ab Urbano Praefecto ad beſtias damnatum, Agapius nomine, is eſt, cujus Martyrii hiſtoriam ex Cod. Chaldaico Nitrienſi Vatic. I. heic proferimus; quum enim ex ferarum dentibus incolumis evaſiſſet, in vincula conjectus, ibi duobus circiter annis detentus fuit, donec, Maximino Caeſaream conveniente, & Natale ſuum, ſive Diocletiani, a quo Caeſar fuerat conſtitutus, tamquam ſuum, ut exiſtimat Dodwellus Diſſert. Cyprian. 11. n. 78. celebrante, in Amphitheatrum productus, urſaeque voraciſſimae objectus, nec tamen exanimatus, tandem in mare praeceps dejectus eſt. Quam autem celebris ſemper fuerit cum in Orientali, tum in Latina Eccleſia Agapii memoria, jam loco citato monuimus. Graeci etenim, quibus adſtipulantur Syri, in Menaeis magnis ad XIX. Auguſti diem, hoc diſticho eumdem Martyrem celebrant.

Apud Graecos

Ἀγάπιος τὸ δῆγμα τῆς θηρὸς φέρει
Καὶ ψυχοδήκτῳ δάκνεται θηρὶ χαρδίαν.
Agapius avidae ſuſtinens morſum ferae,
Animas vorantem, lancinat morſu feram.

Menologium quoque Baſilii Imperatoris juſſu editum ad eundem Auguſti XIX. ita Agapium commendat: *Eadem die eademque in Urbe Gaza Agapius & Thecla, qui in carcere detinebantur, quod in nomine Chriſti docerent, multoſque ex infidelibus ab errore revocarent ad Dominum, & baptizarent, coram Praefecto adſtantes, neque ut Idolis ſacrificarent, inducti, ſed ſartam, tectamque Dei dilectionem ſervantes, belluis objecti, Martyrii coronam retulerunt.* Verum ut alibi adnotavimus, nedum Menaeorum, & Menologii Baſiliani Authores, ſed & Sirletus, Galeſinius, aliique Latini Martyrologi, quos in praefata admonitione laudavimus, vehementer adlucinati ſunt, quum S. Agapium eadem in Urbe, eademque die, qua SS. Timotheus & Thecla, Martyrium conſummaſſe ſcribunt. Excipiendum tamen eſt hodiernum Martyrologium Romanum, quod ad praefignatum diem 19. Auguſti, SS. Timotheum, & Theclam commemorans, haec de Agapio refert: *Agapius vero plurima tormenta perpeſſus ad majora certamina fuit dilatus.* Et recte quidem; nam ex authographis hiſce Actis, quibus conſonat Graecus Euſebii de Martyribus Palaeſtinae textus, manifeſtum eſt, B. Agapium non Gazae una cum SS. Timotheo & Thecla, ſed Caeſareae, quarto perſequutionis anno, qui ex dictis in 306. vulgaris Aerae annum competit, die vero 21. Novembris, Martyrio fuiſſe perfunctum.

Et Latinos

Perperam cū SS Timotheo & Thecla eodem die celebratur.

Ejus Martyrii tempus.

ܡܪܛܘܪܝܘܢ

ܕܐܓܦܝܘܣ ܐܬܕ ܕܒܫܢܬ ܪܒܥܝܐ ܕܫܘܒܥܐ ܕܐܬܪܓܫ ܒܝܘܡ ܥܣܪܝܢ ܒܬܫܪܝ ܕܫܢܬ ܐܠܦ ܘܫܬ ܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܬܪܬ ܠܐܓܪܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܕܝܘܢܝ ܕܐܬܝ ܒܗ ܐܓܦܝܘܣ

novum aliquod ſpectaculum univerſo populo in amphitheatro exhibendum indixit, quod Natalem ſuum eo die celebrare decreviſſet. Res autem poſtulare videbatur, ut mirandum quoddam ſpectaculi genus excogitaret, quod & Imperatoris ſolemnia atque praeſentiam deceret, & habitas antea celebritates quaſlibet praecelleret. Jam vero ecquodnam aliud fuiſſe putas novum hoc magnificentiſſimi & feſtiviſſimi ſpectaculi genus, quam quo ſanctus Dei Martyr beſtiis devorandus produceretur? O inuſitatum enimvero ſpectaculum! Alias enim, ſi quando Imperatores adveniſſent, id moris erat, ut lepidiores comediae recitarentur; ut ludi novi, inauditique concentus fierent; tum vero etiam ut inter ſeſe deſaevientes ferae, & gladiatorum conflictationes communi omnium voluptate, ac plauſu obſervarentur. Impius autem Maximinus, Deo, ejuſque ſervis inimiciſſimus, non novam aliquam ſuperioribus jucundiorem, quae ſuas ornaret ferias, celebritatem adinvenit; ſed in id totus incubuit, ut nequiſſimam voluntatis ſuae libidinem expleret, innocentiſſimorumque hominum ſanguine exſatiaret.

S. Agapius in amphitheatrum adducitur.

Sua ergo actus impudentiſſima contra Deum rabie, in medium amphitheatrum adduci juſſit Martyrem Chriſti, nomine AGAPIUM, omni quidem juſtitiae genere exornatum, & animi abjectione ac continentia inprimis fulgentem, quem una cum B. Thecla ad beſtias fuiſſe damnatum, in ſuperiori Sermone retulimus. Circumducitur itaque ſolemni cum pompa in ſtadio beatiſſimus Agapius, praeeunte tabella, in qua nulla niſi Chriſtianum nomen inſcribebatur ſupplicii cauſſa.

Atque heic certe ſilentio non praetermittendum, quemdam ſuimet heri interfectorem ſervum per id temporis ad beſtias itidem ab Urbano Praefecto fuiſſe damnatum. Ex quo quidem intelligitur,

tur, adhibitum in Agapium Martyrem judicium, inlatamque ipsi necem vivam quandam sententiae passionisque Servatoris nostri imaginem retulisse. Uterque enim tum Agapius, tum servus morti adjudicati: servus quidem, quod perpetrasset heri caedem; Agapius vero, quod in Domini sui universorum Regis constitisset testimonio. Attamen qui impium Urbanum Palaestinae Praefectum longe antecellebat scelerum immanitate, truculentissimus Maximinus & inultum & ab omni vel levioris supplicii genere absolutum dimisit improbum homicidam; maximamque accepit animo voluptatem, quum Martyrem Dei innocentissimum ab ursis, & tigribus dilaniatum videret.

Vixdum ergo per ludibria, atque irrisiones actus, in stadium pervenerat Agapius, quum haec ipsi oblata conditio: A morte & cruciatibus eum liberatum iri, quotiescumque de sua discedens sententia, Deum abnegaret. Verum ille universam turbam contestatus: Vos adpello, ait, quotquot certaminis hujus spectatores adestis, nullius me criminis caussa, sed ob solam, quam profiteor, Divinam Christi doctrinam in hoc adduci supremum vitae periculum. Unum tamen habeo, quod vos orem, atque obsecrem, velitis & vos generatim omnes, unicum dumtaxat Deum, caeli, terraeque conditorem & agnoscere, & agnitum colere. Ceterum quaecumque mihi inferuntur supplicia, ea ego pro hoc nomine lubentissimus suscipiam. Haec Sanctus Martyr in amphitheatro summa vocis contentione enunciabat. At impius Tyrannus ira, atque indignatione inflammatus, feras in ipsum imperavit, quibus strenuus Athleta alacri pede, animoque plane invicto obviam occurrens, devorandum se ursae impavidus obtulit. Quoniam autem tametsi ejus morsibus pessume dilaniatus, fortissimus Agapius adhuc spirabat, in carcerem reportatus est: ubi quum ad diem vixisset,

Ejus constãtia & confessio.

Feris objectus.

ﻭﺍﻟﻤﻼﺋﻜﺔ ﻭﺟﻤﻴﻊ ﺍﻟﻘﺪﻳﺴﻴﻦ ﺍﻟﺸﻬﺪﺍﺀ ﻓﻲ ﻣﻠﻜﻮﺕ ﺍﻟﺴﻤﺎﻭﺍﺕ.

ﻭﺃﻣﺎ ﻫﺬﺍ ﺍﻟﺠﻬﺎﺩ ﺍﻟﻌﻈﻴﻢ ﻟﻠﻤﺤﺒﻮﺏ ﺍﻏﺎﺑﻲ

ﻓﻬﻮ ﺍﻟﺠﻬﺎﺩ ﺍﻟﻌﻈﻴﻢ.

set, postridie adpensis ad pedes lapidibus, corpus quidem ipsius praeceps in mare datum est; Anima vero per aërem volitans, ad regnum Caelorum, quo ipse properabat, contendit, & in Angelorum, atque sanctorum Martyrum societatem recepta est.

Tum in mare demersus Martyr occübit.

Hujusmodi vero fuit fortissimum inclyti Agapii Certamen.

ADMONITIO

In Martyrium S. THEODOSIAE Virginis.

Latina S. Theodosiae Acta, quae hactenus prodierunt, refelliütur.

SAnctae Theodosiae Virginis Tyriae historiam Martyrii, post Eusebium Caesariensem, qui lib. de Martyribus Palaestinae cap. 7. consona omnino Chaldaicis hisce Actis, quae ex Codice Nitriensi Vaticano I. exhibemus, multo tamen contractiora refert, plures Latini Scriptores literis consignarunt. Anonymus in primis, a Bollandianis tom. 1. Aprilis laudatus, *Acta Vitae ac Martyrii* ejusdem edidit, quae licet ante octingentos annos exarata fuisse Bollandiani ipsi existiment, eaque ex MSS. Trevirensi S. Maximini, Antuerpiensi S. Bernardi ad Schaldim, & alio Christinae Reginae Sveciae, necnon ex MSS. Belfortiano, Budecensi, Rottendorfiensi, & Romano Ecclesiae Lateranensis, cujus meminit Aringhus lib. 1. Romae subterraneae cap. 16. num. 31. & Baronius in Notis ad Martyrolog. Rom. die 2. Apr. descripta habuerint; eadem tamen omittere maluerunt, veriti, ne ex Actis aliorum Martyrum, ac forsan alterius Virginis, etiam Theodosiae dictae, sint plurima adsuta, aut inserta. Et sagacissime quidem eorum interpolationem atque depravationem subodorati sunt doctissimi Bollandiani, quibus nedum sincera hujus Martyris prolixiora Acta, nunc primum in lucem heic emergentia, videre contigerat; in iis etenim Latinis Actis S. Theodosia dicitur ab Angelis e profundo maris in terram reducta, & saxum, cui adligata fuerat, manu portasse, dein iterum comprehensa, & in amphitheatro Leoni, Leopardo, Urso, Tauro, aliisque bestiis objecta, sed semper illaesa: demum ibidem capite plexa, instar columbae aureae Caelos ascendisse, & parentibus adparuisse. Porro nihil est inconcussum magis tum ex libro de Martyribus Palaestinae, tum ex Chaldaicis hisce Actis, ab Eusebio oculato teste conscriptis, quam in mare semel demersam B. Theodosiam, suum illic Martyrium consummasse. Pari proinde animadversione perstringendi sunt Joninus Mombritius tom. 2. Vincentius Bellovacensis lib. 12. Speculi historialis cap. 67. & Petrus de Natal. lib. 4. Catalogi cap. 25. apud quos explosa commenta & recuduntur & adprobantur. Nec fucum facere debet, quod in illis Actis Theodosia perhibeatur *in Caesarea Palaestinae passa*; ac propterea ipsa dicenda, cujus Martyrium Eusebius conscripsit. Enimvero quamquam idem Passionis adsignetur locus, quidni cetera conficta sunt, quum praesertim ea genuinis, & authographis hisce monimentis convellantur? Novissime autem, ineunte scilicet seculo XVI. opera Francisci Nigri Veneti Loritae, & Protonotarii Apostolici in lucem prodiit *felicissimum Theodosiae Virginis de Tyranno trophaeum, ad felicissimam Victoriam Columnam, Piscariae Marchionissam*. Verum tantum abest, ut Scriptor hic religiosissimus Historiae suae authoritatem comprobet; ut ne fontes quidem, unde eam hauserit, indicet. Quin, ut cetera praeteream, quorum futilitas sese ultro legentibus prodit, miracula ejusdem Martyris recensens, tradit num. 4. eam Venetiis in multis tam

UNIVERSIDAD CENTRAL BIBLIOTECA DERECHO

Digitized by Google

Monachorum, quam Monacharum Coenobiis ſumma devotione quotannis celebrari ab anno 1440. ad eum, quo iſta ſcribebat, annum 1513. Attamen Henſchenius, qui rei veritatem exquiſivit, nullum a Venetis de cultu Theodoſiae idoneum accepit reſponſum. Demum Baronius loco cit. quamdam S. Theodoſiae Virginis Tyriae Vitam in Bibliotheca Vallicellana adſervari adfirmat, quae ad Codicem noſtrum Chaldaicum accedere videtur; quum concinnatae ab eodem Baronio S. Theodoſiae ad diem 2. Aprilis commemorationi, quam mox proferemus, adprime conſentiat. Valeſius quoque & Ruinartus copioſiora Paſſionis ejuſdem Virginis Acta in variis MSS. Codicibus, quos neutiquam deſignant, ſe legiſſe teſtantur.

Corrigitur Galeſinius, qui duas Theodoſias commentus eſt.

Verum quaecumque illa ſint, certum tamen eſt Latina illa Acta duas potiſſimum fingendi Theodoſias Galeſinio, nonnulliſque aliis recentioribus Martyrologis anſam praebuiſſe. Nam quum Ado ad diem 2. Aprilis cum iiſdem Latinis Actis ſcripſiſſet, S. Theodoſiam *primum in mare merſam, dein beſtiis fuiſſe projectam Caeſareae in Cappadocia*. Et Uſuardus eodem modo paſſam dixiſſet *Caeſareae in Cappadocia*, ſed ſubmerſionem in mari omiſiſſet, inde Galeſinius duas commentus eſt Theodoſias, alteram Caeſareae in Cappadocia capite plexam, alteram Caeſareae in Palaeſtina in mare demerſam. At id commentum jam exſufflavit Baronius in Notis ad Martyrologium Romanum die 2. Aprilis. Quum enim, inquit, nomen, aetas, ſpontanea Fidei profeſſio, tempus perſequutionis, dies Martyrii, nomen Praefecti ac loci ſimul conveniant, exploratumque ſit ex Euſebio, Urbanum Praeſidem, ſub quo tum in noſtris tum in Latinis Actis Martyrium perpeſſa perhibetur B. Theodoſia, temporibus perſequutionis Diocletiani, ad ſuum uſque obitum Palaeſtinae Praefecturam adminiſtraſſe, una tantum dicenda eſt Theodoſia, eademque Palaeſtina, non vero Cappadox. Nam & quum in mare conſtet eſſe demerſam, quonam pacto haec Caeſareae Cappadociae fieri potuerunt, quae a mari longiſſime in meditullio ejus provinciae ſita eſt? Praeterea nedum Graecorum Menaea, & Baſilii Imperatoris, nec non Cardinalis Sirleti Menologium nullum de Capitis abſciſſione, aut de Cappadocia habent verbum; ſed & utrumque genuinis hiſce Actis ab Euſebio exaratis pleniſſime exploditur, quae litem, ſi qua eſſet, ſatis ſuperque perimerent.

S. Theodoſiae memoria & cultus apud Graecos.

Illuſtrem autem hanc Virginem, & Martyrem variis diebus Graeci concelebrant. Et primo quidem die 2. Apr. ut in MSS. Menaeis Pariſienſibus Cardinalis Mazarini, & Chiffletianis; item in Menaeis excuſis, & in Menologio Cardinalis Sirleti, quod tamen *Theodoram*, pro Theodoſia perperam ſcribit. Deinde vero ad diem 3. ejuſdem menſis laudatum Menologium Baſilianum, Menaea Taurinenſia Regis Sardiniae, & Mediolanenſia Bibliothecae Ambroſianae elogium ejuſdem Virginis ex Euſebio decerptum, referunt. Tertius demum dies ipſius feſto apud Graecos adſignatus, XXIX. Maii eſt, iſque prae reliquis videtur celeberrimus. Nam fuſiori encomio memoratur in Menologio Baſiliano, MS. Synaxario Claromontano Soc. Jeſu, in Menaeis excuſis & manu exaratis, in quibus totum quoque Officium Eccleſiaſticum, cum ſuis Odis, & Hymnis de eadem Martyre peragitur; item apud Maximum Citheraeum, & Cardinalem Sirletum: quae videſis apud Bollandianos ad praeſignatum diem 2. Aprilis.

Et apud Latinos,

At Latinorum Martyrologia antiqua S. Theodoſiae memoriam recolunt die 3. Aprilis, ex quibus quatuor Apographa S. Hieronymi iſta habent: *In Caeſarea Palaeſtinae Natalis S. Theodoſiae Virginis*. Quae eadem ad dictum diem leguntur in MSS. Attrebatenſi, Tornacenſi, Laetienſi, & aliis. In Rabani autem Martyrologio fuſiora quidem, ſed ex commentitiis Latinis Actis pleraque deſumta haec referuntur. *III. nonas Aprilis Natale Theodoſiae Virginis, quae paſſa temporibus Imperatorum Diocletiani & Maximiani in Civitate Caeſarea, ſub Urbano Praefecto. Nam quum haec relictis parentibus, confugiſſet ad carcerem, ubi Chriſti Confeſſores clauſi erant, tenta eſt a militibus, & ducta ad Tribunal Judicis Urbani. Quae coram ipſo adſtans, nec adulationibus ejus decepta eſt, nec minis territa, ſed ſapientia Dei repleta, falſos Deos gentilium diſputando coram Praeſide confutabat. Inde & a Tyranno nervis ligata & flagellis caeſa non potuit vinci. Poſtea ei adhibita ſunt varia tormenta, hoc eſt, ſartagines ignitae, leones, & beſtiae, ex quibus nullam maculam paſſa eſt. Deinde in mare demerſa; ſed per Dei auxilium inde liberata, noviſſime gladio capite*

Digitized by Google

pite abſciſſo, obdormivit in pace, & complevit Martyrium ſuum, honorifice a Chriſtianis ſepulturae tradita. Hactenus Rabanus. Romanum autem Martyrologium adcuratiori quidem encomio S. Theodoſiae memoriam ad diem 2. Aprilis revocat in haec verba: *Ibidem* (Caeſareae) *Paſſio S. Theodoſiae Virginis Tyriae, quae in eadem perſecutione, quum Sanctos Confeſſores, ante tribunal ſtantes, publice ſalutaſſet, atque rogaſſet, ut quum ad Dominum perveniſſent, ſui recordarentur, a militibus tenta, & ad Urbanum Praeſidem ducta, ejus juſſu, lateribus & mammis, ad interiora uſque dilaniatis, in mare tandem projicitur.* Haec Martyrologium Romanum, quae, ut vides, Actis noſtris adamuſſim reſpondent.

Porro S. Theodoſiae corpus, aut inſignem ejus partem fuiſſe ex Palaeſtina Conſtantinopolim aliquando translatum, ejuſque rei memoriam die 29. Maii ſolemnius celebrari in omnibus Menaeis, & Synaxariis Graecis, ex eo ſuademur, quod hujus S. Virginis celeberrimus fuerit in ea Urbe cultus, ſingulari totius Officii Eccleſiaſtici prolixitate commendatus; Menaea etenim & Synaxaria hucuſque laudata ad uſum ferme Conſtantinopolitanarum Eccleſiarum, ut recte obſervat Henſchenius, fuerunt conſcripta: quo fit, ut in propriis illius Urbis feſtis ornandis, explicandiſque latius verſentur. Proprium autem hoc fuiſſe Conſtantinopolitanis feſtum, colligitur etiam ex Ephemeride metrica unicum ſolum quot diebus Sanctum proponente, quae ad praefignatum diem 29. Maii ſic habet. **Ejus Corporis Translationes variae.**

Εἰκάδι ἐνάτῃ Θεοδοσίῃ πόντος ἔμαρψε
Vicena nona merſa eſt Theodoſia ponto.

Unde autem fuiſſet Conſtantinopolitanis ita proprium hoc feſtum, idque alio quam obiti Martyrii die, niſi ex occaſione translati eo Corporis, vel, ut advertit Baronius, propter alicujus Eccleſiae in honorem Theodoſiae, ibidem conſtructae, dedicationem? Moſchi quoque, ſive Rutheni, Faſtos Sacros Conſtantinopoli mutuati, hunc ibidem celebrem cultum confirmant, dum in ſuis Tabulis unicam Theodoſiam iſto die Maii repraeſentant. At Sammarthani tom. 4. Galliae Chriſtianae ſacra Theodoſiae Lipſana ſibi vendicant, quum in enumeratione Abbatum Dervenſis Monaſterii de eorum XXII. Rogerio ſic loquuntur: *MDVIII. includit quodam ſcrinio Corpus S. Theodoſiae Virginis olim huc adlatum a S. Berchario*, qui Martyr occubuit anno 685. die 16. Octobris. Hanc tamen Translationem longe poſterius factam fuiſſe cenſet Sauſſajus in Martyrologio Gallicano ad hunc diem. Verum nec ipſe Sauſſajus aperit, a quo acceperit quae de Reliquiis ejus Martyris Leodium & Dervum advectis narrat: nec ullum in Breviariis, aut Martyrologiis Leodienſibus impreſſis ac manuſcriptis adparet iſtius ſingularis cultus veſtigium, quem Sauſſaii verba tamquam notiſſimum indicant. Exploratum item eſt S. Theodoſiam Virginem & Martyrem, cujus Corpus Bononiae apud Moniales SS. Trinitatis adſervatur, aliam omnino eſſe a noſtra, etſi ejus feſtum eodem die 2. Aprilis ibidem peragitur; quum ipſius Corpus nonniſi anno 1622. eo Roma ſit translatum. Nec denique Tamajo Salazario, viro cetera clariſſimo, fidem adhibemus, qui ex Pſeudodeſtrichronico ſcribit S. Theodoſiae Reliquias A. C. 430. in Hiſpanias fuiſſe delatas; eam quippe Translationem vel ipſi Hiſpani, eruditione ac doctrina praeclari, ad fabulas amandant.

Ceterum S. Theodoſiam Virginem die 2. Aprilis fuiſſe comprehenſam, die vero Dominica, quae anno Perſequutionis quinto, ad quem ejuſdem Martyrium refert Euſebius, & cui ex alibi dictis annus Chriſti 307. reſpondet, in 6. Aprilis diem cadebat, in mare demerſam ad Chriſtum migraſſe, Acta noſtra diſerte tradunt. Unde corrigendus eſt Graecus Euſebii de Martyribus Palaeſtinae textus, ubi ejus Martyrium *die 2. menſis Xanthici, quod eſt ante diem 4. nonas Aprilis, ipſo Dominicae Reſurrectionis die* contigiſſe legitur; quum anno 310. ut ex Tabulis Paſchalibus liquet, non vero 307. ad quem ex Euſebio revocandum eſt Theodoſiae Martyrium, in 2. Aprilis diem Dominica Reſurrectionis inciderit. **Martyrii tempus.**

Digitized by Google

MARTYRIUM

S. THEODOSIAE Sacrae Deo Virginis.

Anno Christi 307. Sub Maximino.

S. Theodosia Virgo Tyria.

ANno Quinto Persequutionis, quae nostris hisce temporibus longe lateque propagata est, die secunda Aprilis, Divina & Sancta quaedam ex Virginibus Christianis Tyriis puella, quae etsi duodevigesimum nondum adtigerat aetatis annum, virtute tamen erat adulta ac plane virili, Sanctos, qui a Praefecto, infensissimo Christiani nominis hoste, vincti in foro detinebantur, Confessores per summam magnanimitatem invisere non dubitavit. Ad eos ut venit, ipsos primum quidem valere jussit; tum vero quum ea immineret jam hora, qua Judici sisterentur, enixe admodum rogavit, ut quando optatissima potiti jam fuissent Gloria, ipsam se suis apud Deum precibus adjuvarent.

SS. Cõfessores in foro detentos invisit.

Eorum precibus se commẽdat.

Haec dum pie adeo, honesteque eloquebatur Virgo, quasi vero sanctissima legum Jura perfregisset, comprehensa, & vincta continuo est a satellitibus, atque ad Praefectum Urbanum raptata. Ille vero acsi ab innocentissima Virgine fuisset injuriis adfectus, vehementi in ipsam exarsit indignatione, eique Idolis litandum edixit. Verum invictum, constantemque contra minitationes suas expertus Virginis animum homo, feris quidem immanior, atrocissima in ipsam supplicia decrevit. Latera, & mamillas ferreis pectinibus, usquedum nuda exstarent ossa, & viscera pene ipsa diffluerent, crudelissime dilaniari mandavit.

Inde ad Praefectum raptata,

Fruſtra ad litandum Idolis tentatur,

Immaniſſime caeditur.

Interea tamen quum acutissimis hujusmodi cruciatibus distraheretur, ne muti-

mutibat quidem, tenello alioquin corpore puella : imo vero perditiſſimo Praefecto, qui ipſam nondum intermortuam videns, ad Idolorum cultum etiamnum provocabat, compoſito ad hilaritatem formoſiſſimo ore ſuo, ſublatiſque in Caelum oculis, hujuſmodi dedit reſponſum, quo & voluntatis ſuae conſtantiam, & ingenii vim ſignificaret: Urbane, quam miſere deſipis, qui nec hoc ipſum videas, per tuam hanc immanitatem, quod dilatum aegrius ferebam, ſummum meum bonum me feliciter tandem eſſe adſequutam! Exultare adeo jam plane ac gloriari mihi fas eſt, quod ex immenſa Dei Optimi Maximi dignatione cum eorum Martyrum cruciatibus communicem, quos certe niſi in ſuppliciis fuiſſem aemulata, fruſtra ad gloriam conſectari ſtuduiſſem. Intuere in me, Urbane, & vide, quam ſuaviter in deſtinatam mihi mercedem ego geſtiam, & quantas habeam Deo gratias, qui hunc mihi honorem impertitur, ut quos patronos ad pugnam exoraveram, iis praeire poſſim ad gloriam! Ad haec ſeſe ab imbelli puella deriſum intelligens impius, rabie quidem contabeſcebat; quoniam vero in laniatis Virginis artubus nullum jam videbat novo ſupplicio locum, in mare demergendam pronunciavit: quod illico exſequutioni mandatum eſt.

Praefectũ irridet.

In mare demergitur.

Tum in eos animaduertendum conſtituit, qui opportunam, ut diximus, profundendae vitae ſuae occaſionem forti ſapientique Virgini obtulerant, ipſoſque univerſim omnes, miſſa quaeſtione, nulliſque ulterius adhibitis ſuppliciis, ad metalla, quae in Palaeſtina ſunt, damnavit. Fuit ſcilicet illis validiſſimi munimenti loco magna puellae conſtantia, quae deſignata in eos a Tyranno ſupplicia in ſuos artus fortiter detorſerat. Vicerat enim, ſuaque virtute plane fregerat impudentiſſimi Judicis feritatem; qui propterea miſeram deinceps terroris ple-

nam & curis distractam vitam agitavit.

Obtigerunt haec Caesareae, die Dominica.

ܗܘ ܕܒ ܫܒ ܚܕ ܫܢ ܚ
ܒܐ ܚܒܪ ܡܕܝܢ ܐܗ .

ADMONITIO

In Martyrium Sancti PETRI Abselami.

S. Petrus Asceta.

HUic illustri Christi Athletae, cujus Acta Martyrii ex Codice I. Nitriensi heic proferimus, *Ascetae* nomen, quod postea ad Monachos translatum, tunc commune erat iis, qui relictis omnibus, vitam quoque in Urbibus ex Evangelii praescripto severiorem agebant, adtribuit Eusebius lib. de Martyribus Palaestinae cap. 10. ubi glorioſum ejus Certamen breviter summatimque describens, ipsum, uti & in Actis hisce Chaldaicis, ex vico *Anea* in agro Eleutheropolitano ortum, & Caesareae in Palaestina igni traditum perhibet. Quapropter Tillemontius Bollandum acriter reprehendit, quod ad diem 3. Januarii Acta S. Petri Balsami ab Anastasio Bibliothecario Latine versa, & a Surio edita, exscribens, eum licet in *Aulana* civitate cruci adfixum, unum tamen, eundemque esse, ac nostrum Abselamum contendat. Tillemontii argumenta sunt, genus, & palaestra Martyrii longe diversa: sententia insuper a Judice *Severo*, cujus nullam mentionem Eusebius fecit: ac demum Baronii de Balsamo in suis Annalibus ad annum 308. altum silentium; qui tamen ibidem Abselamum laudat, imo vero in Notis ad Martyrolog. Rom. Balsami passionem ad annum 285. revocat, in quem cadere nequit Diocletianea persequutio, qua saeviente, Abselamus noster Martyrii palmam retulit. Bollando autem idem nomen, cognominis similitudo, patria communis, ac denique idem utriusque passionis dies sufficientia esse videntur argumenta, ut unus ab altero minime distinguatur. Quo tamen sinceritatem Actorum, quae ex Anastasio profert, quaeque Baronius praecipiti sane judicio ceu autographa amplexus est, utcumque vindicet, momenta Tillemontii praevertit, inquiens loc. cit. *Balsamum in crucem actum, igne forte circumposito fuisse suffocatum. Praeterea mirum non esse, eum, qui intra jurisdictionem Urbis Caesarienſis sit interfectus, Caesareae occisum dici ab Eusebio, qui eodem Capite alios captos ac peremtos scribit Ascalone in eadem provincia. Deinde non dici in Actis, Aulanae occisum, sed comprehensum, ac deinde Praesidi oblatum, forte ad eum Caesaream pertractum.* Aulanam enim civitatem, quam nostra hac aetate prorsus ignotam adserit Tillemontius, in Palaestina conlocat Bollandus, Galesinium, & Martyrologii Romani Gallicum Interpretem, necnon Ferrarium redarguens, quod Aulanam interpretati sint *Aulonam* vulgo *la Velona* urbem maritimam in sinu Adriatico.

An idem sit cum Balsamo, cujus Acta habetur apud Surium?

Ceterum quum Menaea, & Martyrologia, in quibus Balsamus cruci adfixus memoratur, eum, Maximiano, vel Diocletiano imperante, id mortis genus subjisse scribant; aliunde vero tam ex ejusdem Actis apud Bollandum, quam ex laudatis Menaeis constet, ipsum ex agro Eleutheropolitano in Palaestina fuisse oriundum, idem omnino censendus est ac Petrus Abselamus, quem Eusebius laudat. Quis enim adduci potest, ut credat, Eusebium, adcuratum adeo Martyriorum, quae Palaestini, furente Diocletianea persequutione, objerunt, Scriptorem, ut S. Romani, quamquam Antiochiae passi, quia tamen Palaestinus erat, certamen silentio praetermittendum minime duxerit, Petri Balsami, si alius esset a Petro Abselamo, nullibi mentionem feciſſe? Id itaque adcidit de Balsamo, & Abselamo, quod de duobus Procopiis, & Romanis factum esse superius monuimus; ex uno videlicet duo conflati. Baronium autem, Balsami passionem ad annum Aerae vulgaris 285. revocantem, erroris plane convincunt Ruinartus, & Tillemon-

Digitized by Google

ſemontius, quum ea temporis ratio nullo prorſus pacto conciliari poſſit cum Imperio Diocletiani, ſeu Maximiani, ſub quibus omnes Eccleſiae Faſti illum perhibent Martyrio perfunctum. Ex praemiſſis porro recta conſequitur, adlucinatos fuiſſe, qui ſincera, ac genuina cenſuerunt Petri Balſami Acta, quae e Graeco in Latinum ab Anaſtaſio Bibliothecario verſa dicuntur, quaeque ex compluribus Codicibus MSS. & impreſſis inter ſe conlatis Bollandus, & Ruinartus ediderunt; quum ea ab Euſebiano textu tum Graeco, tum Chaldaico haud parum diſcrepent, ut legenti plane conſtabit.

Ejus memoria & cultus in Graecorũ Menaeis.

Porro in Graecorum Menaeis varii adſignantur dies, memoriae S. Petri Abſelami ſacri. Et primo quidem Januarii XII. in haec verba. Ὁ Ἅγιος Πέτρος Ἀβεσαλαμίτης Μάρτυς τῇ κῇ πίστιν ὀσιεϐείᾳ, καὶ τῇ κῇ τὸ σῶμα ῥώμῃ ἀκμάζων ἐκ νεότητι τῆς ἡλικίας, παῤῥησίᾳ τὸν Χριστὸν ὡμολόγησε. Ὁ γοῦν ἄρχων Ἐλευθεροπόλεως συλλαϐὼν αὐτὸν, καὶ μήτε κολακείαις χαυμώσας, μήτε ἀπειλαῖς καταπλήξας, πυρὶ παραδίδωσι, ἐν ᾧ τὸν στέφανον τῆ Μαρτυρίᾳ ἐκομίσατο; *S. Petrus Abeſalomites Martyr & fidei religione, & corporis robore praeſtans, in flore aetatis libera voce Chriſtum profeſſus eſt. Inde a Praeſide Eleutheropolitano captus, quum neque blanditiis emolliretur, neque minis terreretur in rogum conjectus, ex eo Martyrii lauream reportavit.* Raderus tamen hunc Abeſalomitem diverſum a Petro Abſelamo exiſtimat, quod *Abeſalom*, & *Abeſſalom* propria ſint Judaeorum nomina; unde ſuſpicatur, Martyrem hunc, de quo heic Menaea agunt, natione Judaeum fuiſſe. At ſubleſta, ſi qua unquam, conjectura; nihil enim conſonum magis Euſebiano textui adferri poteſt, quam praefatum S. Petri Abſelami encomium, ſi *Abeſalomites* Abſelamus reddatur: de quo uno, eo quidem exiguo, Interpretis Graeci lapſu haud multum laborandum. Rurſus eadem Menaea ad XIV. Octobris S. Petri noſtri, quem Auſelamum perperam vocant, elogium paullo latius referunt: Ὁ Ἅγιος Πέτρος Αὐσέλαμος ὑπῆρχεν ἀπὸ τῆς ὁρίων Ἐλευθεροπόλεως, κώμης Ἀνέας καλουμένης, ἀνδρεῖος καὶ ἀκμάζων τὴν ψυχὴν νέος ὤν, καὶ ῥωμαλέος τῷ σώματι, πλεῖστα ἀνδρεισάμενος ἐν τοῖς ὑπὲρ εὐσεϐείας ἄθλοις. καὶ πάντων καταφρονήσας τῶν ὀπιγείων, ἐν τῷ ἕκτῳ ἔτει τῆς Βασιλείας Διοκλητιανοῦ & Μαξιμιανοῦ, θῦμα εὐπρόσδεκτον ἐγένετο τῷ Θεῷ, τὸν δι' αὐτοῦ ἀγῶνα τελέσας. *S. Martyr Petrus Auſelamus profectus e finibus Eleutheropolis, vico Aneas dicto, generoſus & acer animo juvenis, valido quoque corporis robore: ſaepe fortiter fecit pro Religione, contemtiſque omnibus praeſentibus, ſexto Diocletiani, & Maximiani anno ſacrificium Deo acceptum factus, certamen in flammis abſolvit.* Ubi, ut vides, ſextus Diocletiani annus pro ſeptimo perſequutionis a Diocletiano excitatae ex interpretis oſcitantia obrepſit. Baſilii denique Imperatoris Menologium ejuſdem Martyris feſtum XI. Januarii celebrat, his verbis: *Certamen S. Martyris Petri. S. Martyr Petrus, in pago Anea apud Eleutheropolim natus, corpore robuſto, ſed fide in Chriſtum robuſtior, ab adoleſcentia ſimilem prudentiam praeſeferebat, quum doceret omnes ab Idolis ſecedere, & ad Chriſtum ſolum verum Deum, hominumque Servatorem adcedere. Quae quum de illo accepiſſet Eleutheropolis Praeſes, miſſis ſatellitibus comprehenſum compellebat Chriſtum ejurare. Sed quum ad id illum inducere nequiret, praecepit, ut in ardentem fornacem ignis injiceretur: in quam immiſſus Sanctus, per multas horas gratias agens, Deumque pro totius mundi, Sanctarumque Eccleſiarum tranquillitate orans, deceſſit.* Hactenus Menologium Baſilianum,

In Menologio Baſiliano.

Et apud Latinos.

Latini quoque Martyrologi diverſis diebus S. Petrum Abſelamum concelebrant. Die quidem 3. Januarii Beda habet: *S. Petri Martyris.* MSS. Lamberti Leodii: *In Civitate Aulana, paſſio S. Petri, qui crucis ſupplicio eſt interemtus.* Vetuſtum MS. S. Martini Tornaci. *In civitate Avelana paſſio S. Petri, qui crucifixus eſt ſub Maximiano Imperatore.* Uſuardus: *Eodem die S. Petri, qui apud civitatem Aulanam, crucis ſupplicio eſt interemtus.* Eadem Bellinus, & Martyrologium Romanum; Maurolicus autem: *Eodem die S. Petri, qui apud civitatem Aulanam, crucis ſupplicio eſt interemtus ſub Severo Praeſide, Diocletiano imperante.* Maurolico conſentiunt Galeſinius, & Martyrologium Germanicum. Ad diem vero 4. ejuſdem Menſis Hrabanus, & MS. Martyrologium S. Maximini Treviris: *Eodem die paſſio Petri, qui & Balſami, Martyris, ſub Maximiano Imperatore, agente Severo Praeſide, qui eum nolentem ſacrificare Diis, juſſit ſuſpendi, & ungulis lacerari: ad extremum vero gladio interfectus eſt, & in Aulona civitate ſepultus.* Eadem iiſdem fere verbis Notkerus. Die demum XI. Januarii ceteris adcuratior Molanus

Digitized by Google

nus in Addit. ad Uſuardum: *Caeſareae*, inquit, *Palaeſtinae S. Petri Aſcetae, ideſt, Religioſi, ſiue Monachi, qui ſaepe rogatus, ut adoleſcentiae parceret, eorum exhortationibus neglectis, per ignem velut aurum puriſſimum, fidem in Chriſtum excelſo animo probavit.* Quae Actis quidem noſtris, & Graeco Euſebii de Martyribus Palaeſtinae textui adprime conſonant, ſi Monachi nomen, quod ea aetate nondum obtinebat, excipias.

Martyrii tempus.

Sincera tamen haec Acta S. Petrum Abſelamum Martyrem occubuiſſe *die decima Menſis Januarii* teſtantur. Hinc autem corrigendus eſt Graecus Euſebii de Martyribus Palaeſtinae textus, in quem ex amanuenſis oſcitantia *undecimus dies Menſis Audinaei*, ſive Januarii obrepſit. Caſtigandus quoque Ruinartus, qui ejuſdem S. Martyris paſſionem in annum Aerae vulgaris 311. rejicit. Acta enim noſtra id diſerte tradunt ſeptimo Perſequutionis anno contigiſſe, qui extra omnem dubitationis aleam anno Chriſti 309. reſpondeat neceſſe eſt, quum Perſequutio Diocletianea anno 303. menſe Martio indicta ſit; ut ſuperius a nobis non ſemel eſt demonſtratum.

ܬܐܪܛܘܪܘܡ

ܕܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ ܕܟܐܦܐ ܐܦ ܐܒܣܠܡ ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܫܢܬ ܫܒܥ ܠܕܝܘܩܢܣ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܩܕܡ ܝܘܡ ܥܣܪ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܒܩܣܪܝܐ ܕܦܠܣܛܝܢ.

Anno Chriſti 309. Sub Maximino.

MARTYRIUM

S. PETRI, qui & Abſelamus, Anno VII. Perſequutionis noſtrae, Menſe Januario, Caeſareae.

S. Petri Abſelami conſtantia in fide.

DIE decima menſis Januarii in Urbe noſtra Caeſarea Petrus, qui & Abſelamus, Martyr in Chriſti Regno celeberrimus, pro Chriſto ipſo fortiter occubuit. Hic excelſo adeo ſeſe praeſtitit animo in certamine pro Religione inito, tamque eximia ſe fortem praebuit virtute in ſupremis ſui Martyrii anguſtiis; ut & ipſum Judicem, & quotquot aderant, ſpectatores, rapuerit in admirationem. Tum ii, quibuſcum aliqua ipſi neceſſitudo interceſſerat, tum alii, qui ipſum nullatenus noverant, ſummam de ejus vita, quaſi vero de ſuo capite ageretur, ſuſcipientes curam, ut ſuimet, ſuarumque rerum rationem haberet, parceretque juvenili ſuo corpori monebant, enixeque orabant. At importunas eorum adhortationes nihil omnino morabatur ſtrenuus Chriſti Martyr. Alii contra ejus fidem, ut ſibi ipſe conſtaret, inflammabant; alii vero ipſius ado-

ܬܐܪܛܘܪܘܡ ܕܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ ܕܟܐܦܐ ܐܦ ܐܒܣܠܡ ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܫܢܬ ܫܒܥ ܠܕܝܘܩܢܣ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܩܕܡ ܝܘܡ ܥܣܪ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܒܩܣܪܝܐ ܕܦܠܣܛܝܢ: ܕܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ ܕܟܐܦܐ ܐܦ ܐܒܣܠܡ ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܫܢܬ ܫܒܥ ܠܕܝܘܩܢܣ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܩܕܡ ܝܘܡ ܥܣܪ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܒܩܣܪܝܐ ܕܦܠܣܛܝܢ. ܕܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ ܕܟܐܦܐ ܐܦ ܐܒܣܠܡ ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܫܢܬ ܫܒܥ ܠܕܝܘܩܢܣ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܩܕܡ ܝܘܡ ܥܣܪ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܒܩܣܪܝܐ ܕܦܠܣܛܝܢ. ܕܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ ܕܟܐܦܐ ܐܦ ܐܒܣܠܡ ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܫܢܬ ܫܒܥ ܠܕܝܘܩܢܣ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܩܕܡ ܝܘܡ ܥܣܪ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܒܬܫܪܝܢ ܒܩܣܪܝܐ ܕܦܠܣܛܝܢ.

Digitized by Google

adoleſcentiam, corporiſque valetudinem, & elegantiam laudantes, ut a tormentis declinaret, incitabant. Illi, ne de ſua dimoveretur ſententia, ponebant ob oculos ſempiternum inferorum ignem. Hi, ut ipſum a vera in Deum fide abſterrerent, inſtantem indigitabant rogum. Incutiebant nonnulli mortalis immaniſſimi Judicis metum. Inducebant alii Supremi, qui in Judices omnes ſententiam dicit, aequiſſimi Judicis recordationem. Fluxas alii exhibebant hujus ſeculi voluptates. Ut Caelum intueretur, eique unice inhiaret, alii hortabantur. Qui ex Deo erant, atque ad Filiorum Dei dignitatem deſignati, in ſuas ipſum partes adliciebant. Qui vero ex Diabolo, deſtinatique ad ſempiterna cum Diabolo ſupplicia, ut terrenis bonis conſuleret, ſtimulabant.

At praeclariſſimus Juvenis quam praeſtans corporis vi, membrorumque concinnitate, tam in tuendae ſervandaeque animae ſtudio adcuratus & diligens, auri inſtar, quod in fornace dum diſſolvitur, tum maxime perficitur, ſanctam in Chriſtum Servatorem noſtrum fidei confeſſionem brevi caducaeque anteferens hujus ſeculi vitae, Religionis ſuae praeſtantiam in ipſo plane igne perfectam abſolutamque declaravit.

Igni damnatur, una cū Epiſcopo Marcionis ſectae addicto.

Eodem igne quidam, qui & Marcionis haereſi contaminaverat fidei integritatem, & ſeſe Epiſcopum venditabat, cum praeſtantiſſimo hoc Viro noſtro damnatus eſt. Is vero, quamquam a veritatis ſemita aberraret, incerto tamen actus juſtitiae ſtudio, iiſdem ſeſe flammis conſumendum una cum Sanctis Dei Martyribus dedit.

S. Petri patria.

Sanctus autem Chriſti Martyr Petrus ex agro Eleutheropolitano in vico Anea ortus eſt, & praeclarum, quem retulimus, Certaminis ſui exitum fortitus, cum illuſtribus Chriſti Athletis aeternae Vitae praemium obtinuit.

ADMONITIO

In Martyrium Sanctae THEODOTAE Martyris.

S. Theodotae nomen & Acta hucusque ignota.

QUum inter Sanctorum Martyrum Certamina, quorum nobis Chaldaicus Nitriensis Cod. Vatic. I. monimenta servavit, Theodotae meretricis Martyrium tam acerbitate suppliciorum, quam muliebri fortitudine, ac multitudine eorum, qui virtutis illius exemplo confirmati sunt, maxime emineat, eo nobis magis commendari, majorique in pretio esse debet, quod Martyris hujus memoriam nusquam alias aut celebratam aut indicatam inveniamus. Theodotam quidem Martyrem ad XVI. Kal. Augusti Romanum Martyrologium memorat, sed pro Sacrarum Imaginum cultu sub Leone Iconoclasta Constantinopoli passam; ut eo die pluribus narrant Graeci in Menologio. Alteram item Theodotam Martyrologium idem VI. Nonas Augusti, Menologium vero ad IV. Kal. ejusdem mensis, cum tribus filiis Nicaeae in Bithynia Martyrio perfunctam. Sed utraque a Theodota meretrice diversa est.

Vindicantur.

Etsi autem quisquis sese in versandis Sanctorum Actis exercuerit, dubitare non potest, quin haec germana & sincera sint Acta Martyrii; eadem tamen pro virili vindicare conabimur, ubi quid fortasse Lectores morari possit. Ac primum omnium, in qua Persequutione Martyrium Theodotae contigerit, haud facilem habet explicatum. Nam ipsa temporis designatio, quae lucem adferre deberet, tenebras potius offundit; ita enim Acta exordiuntur: ܒܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܫܥ ܡܐܐ ܘܬܪܬܝܢ ܒܝܪܚ ܐܝܠܘܠ ܒܬܪ ܫܒܬܐ ܒܝܘܡ ܫܬܐ *Anno sexcentesimo quadragesimo secundo, mense Septembri, feria sexta*; non alphabeticis literis, aut numeralibus notis, quibus mendum facile possit obrepere, sed verbis integris ac disertis. In quem autem Christi annum competere dicamus annum illum 642. quum Acta non explicent, a quanam Epocha ducatur ac numeretur? Hanc igitur Epocham primo loco statuamus, decernamusque, a quonam initio aera illa decurrere coeperit: *Apud quos enim temporis ratio non cohaeret*, ut recte scripsit Tatianus, *apud illos neque veritatis, neque fidei historicae ratio ulla constare potest*.

Theodotae Martyrium ultra annū Christi 324. differri non posse.

Multa nobis ex Actis constant, quae ad designandum Martyrii tempus valde conducunt. I. Theodotam passam esse inter ipsa persequutionis initia: *Anno* 642. *mense Septembri feria sexta persequutio in nos excitata est in urbe Philippi. Nam Agrippa Praefectus solenne Diis sacrificium, & Apollini festum facturus, edixit, ut omnes iisdem immolarent ... Quum autem Theodota meretrix edicto obtemperare recusaret*. II. Persequutionem illam non populari tumultu, aut privato Praesidis odio, sed Imperialibus edictis excitatam; ait enim Agrippa: *Legi Imperatorum obtempera, Theodota*. III. Theodotam non quaesitis criminum coloribus, sed Christianae Religionis nomine damnatam. IV. Persequutionem, qua Theodota exstincta est, eam fuisse, quae non solos Ecclesiarum Praesides, aut ministros, aut milites exagitaret, quaeve solam bonorum, aut munerum aut patriae jacturam, sed quae suppliciorum acerbitatem capitalemque sententiam mulieribus etiam intentaret. V. denique, Persequutionem illam sub Imperatoribus, non utcumque Ecclesiam vexantibus, sed ethnicis, & ad Idolorum cultum Christianos compellentibus, esse quaerendam.

His constitutis, quae ex ipsis Actorum verbis planissima sunt, sequitur Martyrii, de quo agimus, tempus ultra annum Christi 324. differri non posse; jam tum enim Constantino solo rem Romanam gerente, ab ethnicorum Imperatorum edictis nullum Christianae Religioni intra Romani Imperii fines bellum fuit. Qui enim post pacem a Constantino M. Ecclesiae redditam Martyrii palmam adepti sunt, vel sub haereticis Principibus, vel sub barbaris sive extra Romani Imperii fines, sive Romanas provincias vastantibus, pro vera Religione occubuerunt.

Haud equidem inficior, Julianum post Constantini tempora immani contra Christianos odio, insanoque partim retinendae, partim restituendae Idololatriae studio flagrasse. Sed is *Christianam religionem arte potius, quam potestate infectatus, ut negaretur fides Christi, & Idolorum cultus susciperetur, honoribus magis provocare, quam tormentis*

cogere

Digitized by Google

cogere ſtuduit; ut ſcribit Paulus Oroſius lib. 7. hiſtoriar. cap. 30. Imo vero tametſi leges ediderit, quae vel Epiſcoporum diſcordias ſererent aut foverent, vel Clericorum diſciplinam, Chriſtianaeque plebis pietatem labefactarent; gloriam tamen Martyrii invidens Chriſtianis, *Populis Civitatum palam interdixit*, inquit Sozomenus lib 5. hiſt. Eccleſ. cap. 5. *ne quem Chriſtianum aut injuria adficerent aut contumelia, neve invitos ad ſacrificandum traherent*. Id quod ſaepe Julianus ipſe de ſe fatetur. In Epiſtola enim 7. ad Artabium: *Ego*, inquit, *per Deos, neque interfici Galilaeos, neque caedi praeter jus & aequum, neque moleſtiae quidquam perpeti volo; ſed tamen iis pios & ſanctos viros praeferendos eſſe vel maxime cenſeo*. Et rurſus in Epiſt. 43. ad Ecebolium: *Equidem de Galilaeis omnibus adeo clementer, & humaniter ſtatui, ut nemini vis inferatur, neque in templum trahatur, neque alia de re ulla praeter voluntatem ſuam contumelia adficiatur*.

Temere proinde ſcripſit Philoſtorgius lib. 7. initio ad annum 361. tributam per edicta Juliani Gentilibus poteſtatem, quodcumque animo conlibuiſſet faciendi, eoque Chriſtianos in mala incredibilia fuiſſe conjectos, *gentibus ubique omnis generis malitiam novaſque quaeſtiones & acerbiſſimas mortes his infligentibus*. Verum quidem eſt, ſub Juliano caedes Chriſtianorum factas eſſe truculentiſſimas, adeo ut non defuerint, ubi veluti victimae aris imponerentur. Socrates lib. 3. hiſt. Eccl. cap. 13. *Tunc etiam pagani in Chriſtianos irruerunt, & concurſus factus eſt eorum, qui ſe Philoſophos praedicabant. Quin etiam nefanda quaedam myſteria ab illis excogitata ſunt; ita ut pueros impuberes utriuſque ſexus immolarent, extaque eorum inſpicerent, carnes denique deguſtarent*. Sed exempla illa crudelitatis aut privatorum aut populari furori, non Juliani edictis adſcribenda ſunt, qui utcumque Chriſtianorum caedibus apud animum ſuum gauderet, illas certe nunquam aut imperitavit legibus aut probavit. Imo vero quum Gazenſes Euſebium, Neſtabum, & Zenonem truciter necaſſent, *metuere coeperunt*, inquit Sozomenus lib. 5. cap. 9. *ne Imperator ipſos impune abire non ſineret. Jam enim rumor ſparſus fuerat, indignari illum, & decimum quemque ex plebe necari ſtatuiſſe*. Non fuiſſet autem aut timori aut rumori locus, ſi Julianus legibus ſuis eam Gentilibus, quam Philoſtorgius narrat, poteſtatem feciſſet.

Itaque Baronio ad annum 362. Martyrium Philippi Heracleenſis ad Juliani Imperium referenti, adſtipulari non poſſumus; tota enim judicii & quaeſtionis ſeries a Juliani temporibus abhorret. Baſſus enim Praeſes Philippo ait: *Legem Imperatoris audiſtis jubentis nuſquam colligere Chriſtianos, ut in toto orbe terrarum hujus ſectae homines aut ad ſacrificia convertantur, aut pereant*; quae verbis factiſque Juliani non conveniunt. Quare potior mihi eſt opinio Ruinarti, Philippum ſub Diocletiano paſſum exiſtimantis. De Gordiano, & Epimacho, quos ſub Juliano coronatos in Romano Breviario Acta memorant, quod incertum eſſe ſcribit Ruinartus, nec adfirmare audet Papebrochius, idem eſto judicium. Fateor quidem Aemilianum, ut narrat Theodoretus lib. 3. hiſt. cap. 6. ſub Juliano flammis traditum a Capitolino Thraciae Praefecto, ad quem adluſit Ambroſius epiſt. 29. ad Theodoſ. *Quot ſe offerre habent tali optioni, quum meminerint tempore Juliani, illum, qui aram dejecit, & turbavit ſacrificium, damnatum a Judice feciſſe Martyrium?* At Aemilianus, non quod Chriſtianus eſſet, ſed quod aram evertiſſet, & ſacrificium diſturbaſſet, damnatus eſt, ut Ambroſii verba, & Theodoreti narratio docet.

Atqui de Martyribus ſub Juliano fruſtra contendimus, quod ad rem noſtram adtinet; quum annus 642. a quacumque demum Epocha ducatur, in Juliani Imperium incurrere nequeat. Nam Julianus anno Chriſti 360. ad Auguſtam dignitatem evectus eſt, & anno 363. e vivis exceſſit. Quod ſi lubeat Caeſareae dignitatis tempus ad ejus imperium adjicere, ab anno 355. uſque ad 363. Regnum tenuit. At annus 642. Alexandreae ſive Graecorum aerae concurrit cum anno Chriſti 331. Syro-Macedonum autem epocha nulla eſt, cujus annus 642. non pertineat ultra annum Chriſti 384. hoc eſt, poſt obitum Juliani. Quod ſi ad epocham obitus Alexandri reſpiciamus, annus ille 642. non minus 36. annis Caeſareum Juliani imperium antevertit. Ad Juliani igitur tempora & perſequutionem Martyrium Theodotae referri nequit.

Martyrium S. Theodotae non poſſe ad Diocletiani perſequutionē pertinere.

Quiſpiam fortaſſe quum videat Theodotae Martyrium Diocletianeam crudelitatem referre, & tam quaeſtionem, quam ſupplicia temporum illorum conditioni adprime con-

Digitized by Google

venire, in ea perſequutione Theodotam Martyrium obiiſſe putaverit. At annus ille 642. a quonam initio putabitur, ut in Diocletiani perſequutionem incidat? Atqui Scriptores & Calligraphos, inquies, interdum pro arbitrio aeras adponere non ignoramus. Nam ſaepe annos Imperatorum numerant, ut & Lucas: *Anno quinto decimo Imperii Tiberii Caeſaris*; ſaepe etiam Praeſidum, ut paſſim Syri, ſaepe Patriarcharum, ut Conſtantinopolitani. Monachi vero interdum ab exſtructis Monaſteriis; ſaepiſſime etiam ab inſigni aliquo eventu, ut apud Evagrium lib. 6. hiſt. Eccl. cap. 7. *Anno ſexageſimo primo a prioribus terraemotibus*; adeo ut non defuerit, qui annos computaret ab aedificato Templo S. Sophiae, cujuſmodi aeram ſe legiſſe in MS. Cod. Florentino, teſtatur Bernardus de Montfaucon lib. 1. Palaeograph. Graecae cap. 5. nec abſimiles paſſim obſervant, qui MSS. Codices verſant. Quid igitur, ſi Actis noſtris, quae Graece ſcripta, aut Chaldaice, ſeu Syriace verſa in Urbe Alexandria fortaſſe fuerunt, aeram Alexandriae conditae praeſcriptam dicamus, eorumque ſcriptorem vel interpretem Romanos imitari voluiſſe, annos Urbis conditae numerantes? Porro Alexander octo ante annis, quam fatis cederet, Alexandriam condidit, hoc eſt, anno ante Chriſtum 331. ac proinde annus 642. ab Alexandria condita concurrit cum anno Chriſti 311. cum ipſo ſcilicet Diocletianeae ſive Galerianae perſequutionis aeſtu. Hac autem aera conſtituta explicatiſſime procedunt omnia, quae leguntur in Actis, praeſertim quod plures Imperatores dicantur Diis immolare & immolandum praecipere: quod quidem extra Diocletiani perſequutionem aegre cum Actis noſtris conciliari poterit.

At enimvero quiſquis aeram quampiam non vulgarem, neque in uſu poſitam uſurpat, nunquam annos numerat, niſi indicata epocha & initio, unde ducuntur. Nam annorum numerum conſcribere, eorumque initium diſſimulare, hominis eſt abutentis & otio ſcribendi, & patientia Lectorum. Quid enim ſi Evagrius ſexageſimum primum annum deſignaſſet, neque addidiſſet, *a prioribus terraemotibus?* Quam inde temporis cognitionem haurire liceret? Quum igitur Actorum noſtrorum Scriptor aerae initium non expreſſerit, procul dubio aeram uſurpavit, non pro arbitrio adhibitam, ſed uſu non ignotam; cujus propterea initium ad temporis cognitionem non neceſſe erat conſignare. Aeram igitur Urbis Alexandriae quum nemo hactenus memoraverit, ſi pro animi ſui ſententia ſcriptor conſcripſiſſet, addidiſſet certe, *anno* 642. *ab Alexandria condita*.

His adcedit, quod tametſi aera Urbis Alexandrinae uſu Scriptorum trita eſſet, nihil inde lucis Actis adferret. Enimvero cum perſequutionis alicujus initio concurrere debet aera, quam veſtigamus. Perſequutio autem Diocletiani anno Chriſti 303. coeperat, anno vero 311. annus ejus jam octavus vertebat; ut paſſa dici non potuerit Theodota, quum *perſequutio excitata eſt*. Ac licet interdum edicta ſerius ad remotas provincias pervenerint, & propterea alibi quidem adulta, alibi vero primum erumpens eadem perſequutio deprehendatur; id certe de Macedonia & Thracia ſuſpicari non poſſumus: Illyrico enim, ubi ſedem Galerius fixerat, proxime adjacebant, jamque ibi multos Chriſtianorum abſumſerat perſequutio. Etenim, ut de aliis taceam, Agape, Chionia, & Irene paſſae ſunt Theſſalonicae, Diocletiano IX. & Maximiano VIII. Coſſ. hoc eſt, anno Chriſti 304. Praeterea menſe Septembri anni 311. perſequutio ceſſaverat, ex edicto Galerii, quod recitat Euſebius lib. 8. cap. 17. & Lactantius de mortibus Perſequutorum cap. 35. qui pridie Kal. Majas fuiſſe propoſitum ac promulgatum diſerte tradit; egregieque Pagius ad annum 311. num. 12. & 13. refutat Valeſium, qui ante menſem Martium, & Tollium, qui pridie Kal. Februarias manaſſe volunt.

At dicat quis, eodem illo anno 311. renovata eſt perſequutio a Maximino, quum per menſes aliquot quieviſſet. Ait enim Euſebius lib. 9. cap. 2. *Verum ille honeſtatis & bonorum omnium inimicus Tyrannus, qui, ut ſupra diximus, in Orientis partibus imperium gerebat, quum hunc rerum ſtatum diutius ferre non poſſet, ne ſex quidem integris menſibus paſſus eſt eum permanere:* ἐδ' ὅλους ἓξ μῆνας ἐξ τοῦ ἐπιτελεῖσθαι τὸν ζόπον ἀνέσχετο: Nihil igitur vetat, quo minus tunc excitata dicatur perſequutio, quum a Maximino redintegrata ac renovata eſt, ſive iterum excitata; ita ut initium quodammodo perſequutionis anno 311. inveniatur.

Verum in menſem Septembrem renovata haec perſequutio cadere non poteſt. Verba

Digitized by Google

ba enim Eusebii luculenter docent, dies quidem aliquot defuisse ad expiendum sextum mensem, sed quintum jam fuisse totum in pace Ecclesiae transactum. Praesertim quum ibi Eusebius Maximini furorem,& celeritatem instauratae persequutionis ostentare conaretur. Quamobrem nisi quintus mensis Christianae pacis omnino praeteriisset, scribere debuisset: *Ne quinque quidem mensibus integris*. Quoniam igitur a Kal. Maji pacem agitarunt Christiani sex menses, licet non integros, totum certe Septembrem, quo mense Theodota passa est, ab omni persequutione vacarunt. Initium proinde renovatae persequutionis, ex Eusebii sententia, in Octobrem incidit; ac recte observaverat Pagius ad annum 311. num. 20. ea, quae narrantur a Lactantio, circa Novembrem coepta esse, ideoque instauratam persequutionem circa festa Quinquennalia Maximini, quae in Novembrem incurrebant. Quamquam diebus aliquot ante Novembrem oportet revixisse persequutionem, ut a Kal. Maiis sex menses non integros habeamus.

Neque vero sola temporis consignatio, sed locus etiam Martyrii hanc de Maximini persequutione conjecturam evertit. Enimvero neque in Thracia, neque in Macedonia, ad quas solas provincias urbs illa Philippi pertinere potest, imperitavit unquam Maximinus. Scio doctissimum Norisium in dissert. de Nummo Licinii cap. 2. scripsisse de Licinio & Maximino: *Utri Thracia contigerit, in obscuro latet. Quispiam Maximino potius deputavit, quod exorta inter utrumque bella, Maximinus in Illyrico cum Licinii copiis conflixit. In Thracia autem prior belli turbo detonuisset, si haec ad Licinium spectasset, neque Maximinus tantas ex Asia copias in hostili litore exposuisset, si nullum in Europa portum possedisset*. Sed haec quum scriberet Vir cl. librum Lactantii de mortibus persequut. nondum viderat, in quo legimus: *Maximinus audito nuncio obitus Galerii dispositis ab Oriente cursibus pervolavit, ut provincias occuparet, ac Licinio morante omnia sibi usque ad fretum Chalcedonium vindicaret*. Itaque tantum abest, ut Maximinus ad Thraciam usque imperii fines extenderit, ut ne ambitionem quidem suam illuc protulerit, quippe qui provincias ultra fretum Chalcedonium positas minime adfectarit. Norisium vero transversum egit error Zosimi scribentis, primum Maximini praelium cum Licinio commissum esse in Illyrico, quum Lactantius adfirmet, acies concurrisse in campo, *quem ferenum vocant*, jacentem nimirum inter Hadrianopolim & Heracleam, Thraciae urbes. Deinde falsum est illud, quod Maximinus copias in hostili litore exposuerit; nam ad fretum Chalcedonium subsistere coactus fuit, objectis sibi ex opposito Thraciae litore copiis Licinii, ut ibidem Lactantius. Licinio igitur una cum Macedonia etiam Thracia parebat; neque ullus supereſt conjecturis locus, ut Martyrium Theodotae ad Diocletianeam persequutionem, sive sub Galerio furentem, sive sub Maximino reparatam referatur.

Aera Actis praescripta definitur.

Mihi quidem facillime cuncta explicari posse videntur, quae ex Actis constant, si annos in aera nec arbitraria nec insueta, sed vulgatissima numeremus, in aera nimirum Alexandrea. In hac autem deducenda alius aliud initium spectavit. Aera Seleucidarum, quae Graecorum dicitur, estque in maximo apud Syros & Arabes usu, quam ipsi Aeram Contractuum nominant, ab anno post Alexandri excessum duodecimo capit initium. Atqui nonnullos hanc ipsam ab Alexandri obitu numerare testatur Petavius lib. 10. de doctrina temp. cap. 43. quos prochronismum duodecim annorum admittere merito reprehendit. Ab Alexandri etiam obitu alia incipit aera, quae dicitur Philippi & obitus Alexandri, aeramque Seleucidarum sive Graecorum duodecim annis praevertit; de qua non solum copiose tum veteres tum recentiores Chronologi differunt, sed usus etiam Scriptorum perhibet nobis testimonium. Nam Bernardus de Montfaucon loc. cit. ubi Calligraphorum varias aerae adponendae consuetudines memorat: *Non desunt*, inquit, *qui annos numerent a morte Alexandri & ab initio Regni Philippi Aridaei*. Hanc epocham si statuamus, atque ab ea annos 642. multiplicemus, ad ea tempora, eamque persequutionem deveniemus,quae characteres in Actis expressos adamussim repraesentent.

Porro Censorinus lib. de die natali cap. 21. ubi insignium epocharum titulos consignavit, ait, annum illum, quo ipse scribebat, Ulpio scilicet & Pontiano Coss. fuisse ab Olympiadum initio 1014. a Roma condita 991. Julianum 283. Augustorum 265. Nabonassaris 986. Philippi vero & obitus Alexandri 562.

Pro-

Digitized by Google

Profecto annus, cui nomen dederunt Ulpius & Pontianus, ſive Pius & Pontianus, ut Faſti Theonis & Noriſiani, ſive An. Pius, & Pontianus Proculus, quod praefert Pagius, eſt annus Chriſti 238. ut planiſſime poſt Calviſium & Petavium demonſtrat Pagius, qui ad annum illum 238. *Nihil*, inquit, *hodie certius in Chronologia, quam praefatos annos cum anno aerae Chriſtianae* 238. *concurrere*. Annis igitur aerae obitus Alexandri 562. & aerae Chriſtianae 238. in unum concurrentibus ſi addantur anni 80. habebimus in utraque aera ſimul concurrentes, in Philippaea quidem & obitus Alexandri 642. in Chriſtiana vero 318. ex quibus conſequitur, Theodotae Martyrium non niſi Licinianae perſequutioni eſſe adſignandum. Anno enim Chriſti 318. Romanum Imperium Conſtantinus, & Licinius obtinebant.

Atqui magni nominis pariſque diligentiae Critici plerique omnes in conſtituenda Licinianae perſequutionis epocha noſtrae huic ſententiae refragantur. Nam praeter Baronium, qui mendoſa ſubſcriptione L. 1. Cod. Theod. de Veteranis deceptus, coepiſſe putavit Licinii perſequutionem anno 316. deſiiſſe vero anno 318. quo Conſtantinum cum Licinio debellaſſe cenſuit; Petavius, qui ad ſuos temporum cardines revocare ſuſcepit Liciniana contra Conſtantinum bella, quibuſcum perſequutionis epocha inligata eſt, anno 319. initium perſequutionis adfixit lib. 13. de doctr. Tempor. Pagius, qui eadem ſibi *retractanda & adcuratius diſcutienda* ſibi ſumſit, Martyres, qui in Liciniana perſequutione paſſi celebrantur, non ante annum 319. conſummatos eſſe contendit ad annum 316. Baluzius ad Lactantium de mortibus perſequut. in anno 320. ejus perſequutionis epocham locat. Tillemontius vix evinci poſſe, ait, Licinii perſequutionem coepiſſe ante annum 320. Quorum judicia ſi vera ſint, aera obitus Alexandri, quam Actis conſignatam dicimus, nullius perſequutionis initium repraeſentat. Sed in conſtituenda Licinianae perſequutionis Epocha a tantorum virorum ſententia graviſſimae nos rationes revocant, quas ordine explicabimus.

Quo tempore Licinius Chriſtianos perſequi coeperit.

Duas a Licinio excitatas perſequutiones diſtinguere oportet, utramque ſane immitem ac cruentam, ſed alteram quidem occultam ac latentem, alteram vero apertam ac palam ſaevientem, quam a Tyranni nomine Licinianam nuncupamus. Imo vero ſi rem curioſius, ſed verius expendamus, tripartita videtur Licinii perſequutio. Nam primum quidem nullis artibus tecta ſub Galerio deſaeviit; deinde vero quum ſolus Conſtantinus Licinii collega eſſet, partim metu, partim Imperii foedere occulta fuit, & Chriſtianos per vices ſubinde exagitavit, denique diſſociato foedere, & inter utrumque Imperatorem bello erumpente, propriis Licinii edictis commota eſt. Tertiae hujus, quae proprie Liciniana perſequutio nuncupatur, initia heic inquirimus; ſed pauca de duabus prioribus delibare operae pretium erit, ut de Tyranni ingenio, & indole perſequutionis, quam verſamus, certius aeſtimari, ac judicari poſſit.

Licinium jam tum ab anno 307. quo ad purpuram a Galerio evectus eſt, inter perſequutores Eccleſiae operam ſuam profeſſum eſſe, minime quidem a vero abludit. Nam Idololatriae ſtudio, & Chriſtianae Religionis odio incredibili furebat, & Galerius, cujus beneficio Imperium adeptus erat, ad exitium Chriſtiani nominis perdite incumbebat, eique Magiſtratus ubique obſecundabant; ut propterea incredibile videatur, Licinium hac in parte a Galerio diſſenſiſſe. Atque Euſebius quidem diſerte videtur inter Perſequutores Licinium Galerii Collegam numerare; ait enim lib. 8. cap. 16. *Tum Principes illi ipſi, qui bellum adverſus nos olim geſſerant:* ὡς δὴ ἐκεῖνοι δι' ὧν πάλαι τὰ τ' καθ' ἡμᾶς ἐπηρτᾶτο πολέμων: *repente praeter omnium ſpem mutata ſententia palinodiam cecinere, humanis erga nos edictis & mitiſſimis conſtitutionibus ardentiſſimum perſequutionis incendium reſtinguentes*. Ex Imperatoribus autem, qui in ea perſequutione contra nos bellum geſſerant, ſoli ſupererant Licinius, & Galerius, quum edicta illa mitiſſima propoſita ſunt. Nam Diocletianus & Maximianus jam ſe Imperio abdicaverant, Conſtantinus vero ab impietate & immanitate contra Chriſtianos ſemper abhorruerat. Palinodiam igitur nonniſi Galerius, & Licinius cecinerunt; atque utrumque proinde bellum contra nos geſſiſſe adfirmat Euſebius.

Tyrannum igitur adpellari potuiſſe Licinium jam ab anno illo 307. mihi quidem valde probatur. Nec Pagio adſentiri poſſum, Papebrochii conjecturam refutanti, qua pu-

Digitized by Google

putavit, in Epitaphio S. Marcelli, a Damaso compoſito, *Tyranni* nomine Licinium indicari. Pagii verba ſunt: *Immerito Papebrochius Bollandum reprehendit, & exilium Marcello irrogatum in Licinium transfert; cum is uſque ad annum 319. Chriſtianis faverit, etſi Chriſtianus non fuit, ſeipſum talem ſimulaverit.* Etſi enim Papebrochii ſententiam, & Epitaphii interpolationem minime laudo; non recte tamen rejicitur ex eo, quod Licinius uſque ad annum 319. Chriſtianis faverit, ac ſe Chriſtianum eſſe ſimulaverit.

Sed & quae de vera aut ſimulata Licinii religione ſcribunt ac ſentiunt docti viri, non ſatis ad verum exacta mihi videntur; ſaepe enim illis ipſis argumentis, quibus ſuperſtitionem ſuam Licinius aperit, Chriſtianam ipſius Religionem adſtruunt, & confirmant; ſive quod impune ac palam Chriſti Religionem exerceri permiſerit, ſive quod Chriſtianis injunxerit, ut Deum ſuum pro ſua ipſius ac Reipublicae ſalute orarent, ſive quod Crucem nummis impreſſerit; haec enim, licet benevolum erga Chriſtianos animum oſtendant, abjectam tamen ex animo ſuperſtitionem, ejuratumque Idolorum cultum non evincunt; imo vero ex ipſa plerumque Idololatriae diſciplina profecta ſunt. Inſederat enim animis Ethnicorum opinio, Divinum Numen omnibus aeque religionibus honorari ac propitium fieri; quoſdam praeterea peculiares eſſe gentium, populorum, ac ſectarum Deos, quos contemnere ac violare impium ducebant, & quos potius ſibi conciliare quacumque ratione ſatagebant. Unde ignotis etiam Diis arae exſtructae, inſcriptaeque ſunt apud populos ceteris ſuperſtitioſiores, ne quem ſcilicet aliarum gentium Deum ſine cultu praeterirent; ac Romani magnam ſibi adſumſiſſe religionem videbantur, ſi nullam reſpuerent falſitatem. Hinc Tiberium, Alexandrum Mammaeae, alioſque Idolis addictiſſimos, Chriſto etiam inter ceteros Deos cultum adhibuiſſe, mirum videri non debet. Fruſtra igitur Triſtanus, Patinus, & Pagius de Cruce in nummis Licinii impreſſa anxie quaerunt, ut inde Chriſtianae Religionis argumentum ducant. Potuit enim Labarum, & Crucem nummis Licinius imprimere eadem illa ſuperſtitione, qua tripus Apollinis, ſerpens Aeſculapii, tridens Neptuni paſſim excudebantur; ut nimirum inter ceteros Deos Chriſtum connumerare profiteretur. Quod tamen non Chriſtianum, ſed ſuperſtitioſiſſimum animum praeſefert.

Utrum autem ad Chriſtianorum religionem Licinius animum aliquando adjunxerit, conjecturam quoque facere licet ex oratione, quam habuit ad primores exercitus, quum eſſet pugnam cum Conſtantino commiſſurus: *Viri amici*, inquit, *& commilitones, hi quidem, quos colimus, & quos ab ultimis uſque majoribus colendos accepimus, Dii ſunt patrii. Iſte vero, qui adverſarum nobis partium copias ducit, moribus inſtitutiſque majorum violatis, ad impiam nullos credentium Deos opinionem deſcivit; peregrinum quemdam, neſcio unde quaeſitum, temere amplectens Deum. Quin etiam turpiſſimo ejus ſigno exercitum ſuum dehoneſtat.* Quae quidem verba tria nobis potiſſimum inſinuant. I. Licinium ſemper Idolis fuiſſe mancipatum, & a Chriſto alienum. II. ejus Exercitum ex Idololatris fere coactum. III. Conſtantinum a colendis Idolis ſerio abhorruiſſe, & unum Deum Chriſtum coluiſſe: *Unus ille, neſcio unde profectus, Conſtantini Deus.*

Odium ejuſmodi Licinianum in Chriſtianos ſaepe Conſtantini metu repreſſum, ſubinde cauſſis ſeſe ſuggerentibus erumpebat. Praecipuae autem cauſſae fuerunt bella, & ſimultates, quae inter utrumque Imperatorem interceſſerunt. Euſebius lib. 10. cap. 8. *Porro quum Conſtantino bellum inferre ſtatuiſſet, ſimul etiam adverſus ſummum omnium Deum, quem a Conſtantino coli cognoverat, praeliari inſtituit.* Sozomenus vero lib. 1. cap. 7. *Licinius vero, qui antea Religionem Chriſtianam coluerat, poſt cladem illic* (ad Cibalim) *acceptam*: Λικίννιος ὁ μετὰ τὴν ἐνθάδε ἧτταν, σεβασμὸν τὸ πρὸς Χριστιανοὺς, σεβασθῶν. (σεβασθῶν heic non profiteri cultum religionis, ſed honorem habere ſignificat) *animo mutatus, multos Sacerdotes, qui in ſuis partibus degebant, graviter adflixit. Sed & alios plurimos, ac praecipue militaris ordinis viros, male multavit. Etenim ob diſſidium, quod ipſi erat cum Conſtantino, Chriſtianis ſupra modum erat infenſus, ex eorum calamitatibus maximum dolorem Conſtantino allaturum ſe eſſe ſperans: ſimul etiam exiſtimans, Eccleſias Chriſtianorum id unum optare, ac ſtudere, ut illum ſolum Imperatorem haberent.* In militarem autem ordinem eo maxime ſaevitum eſt, quod plerique religioni ducerent, con-

Digitized by Google

contra Conſtantinum, ſeu contra ſignum Crucis, quod Conſtantini copiis praefereba-tur, arma ſumere.

Eccleſiam igitur Licinius aperto capite, ut loquitur Euſebius, perſequi coepit poſt cladem Cibalenſem; nam redintegrata deinde inter Imperatores concordia, inter cetera pacta conventa id praecipue cautum voluit Conſtantinus, ut Licinius ab infectandis Chriſtianis abſtineret. Jam igitur illos vexare & opprimere ſuſceperat. Quamobrem ſtare non poteſt Pagii ſententia, obnixe contendentis, Martyres omnes, qui ſub Licinio paſſi dicuntur, non eſſe ante annum 319. abſumtos. Sed quoniam apertae Licinianae perſequutionis nomine eam intelligendam Scriptores volunt, quae nullo deinceps foedere Imperii ſedata eſt, ſed ad ultimam Tyranni cladem duravit, quamque Pagius ante annum 319. incipere non potuiſſe certiſſimis argumentis demonſtraturum ſe pollicetur; hanc etiam ante eum annum initium cepiſſe, ex illis ipſis Pagii argumentis demonſtrabimus.

Gemina ſunt Pagii fundamenta in binis Martyrum Actis locata, Baſilei ſcilicet Epiſcopi Amaſeni, & Theodori Ducis. Baſileum autem paſſum eſſe circa perſequutionis initium, ex confeſſione Baronii pro certo ſtatuit, ejuſque agonem, ex teſtimonio Nicephori, poſt Theodori Ducis mortem eſſe conſummatum. Acta igitur Baſilei, & Theodori diligentius excutiamus, ut ante annum 319. perſequutionem coepiſſe planum faciamus. *Obiit Baſileus*, inquiunt Acta apud Bollandum 26. Aprilis, *menſe Martio vigeſimo octavo die; ſepultus vero fuit in ſacri ſui gregis urbe menſe Aprili vigeſimo ſexto*. Obitum quidem S. Martyris in annum 319. incidiſſe non inficior, ſed perſequutionem jam ante excitatam, aperte docent Acta, ex quibus excerptam hyſtoriae ſynopſim ſubjicio.

Licinius ſolius & veri Dei fidem reprobavit, idque poſt jusjurandum illud, quod Conſtantino ſaepius expoſuit, nullo unquam tempore ſe a Chriſtianorum fide defecturum, ſed illius ſe fore propugnatorem. Quae ſua promiſſa pro nihilo faciens, Idolis ſacrificia offerens, & violenter Senatorias mulieres abripiens, omnes Chriſtianos e domo ſua procul fugavit... Quum igitur ſine impedimento aliquo talia ab ipſo DIUTIUS *fierent, una quaedam puella Glaphyra nomine ad ſtuprum a Licinio per Benignum Cubicularium provocata, cum eo miſceri exhorreſcens, arcanum illud Reginae ipſi aperire auſa eſt. Haec quum Regina didiciſſet, &c.* illam primo occultavit eo nomine, quod delirio correpta moritura videretur; poſtea vero opportunum tempus nacta multum auri & argenti, regiumque ornatum & omnem ſupellectilem, necnon pueros illi dedit, eamque miſit in Armeniae regionem *&c.* Dei autem providentia factum eſt, ut illi in urbem Amaſeam venirent, ubi Epiſcopum convenere, qui Baſileus adpellabatur. Quum autem in urbe Amaſea Templum Chriſtianis non eſſet, adlatam ſecum pecuniam Glaphyra ad illud aedificandum contulit, atque ut compleri poſſet, novam pecuniae ſummam a Conſtantia poſtulavit, quam Conſtantia lubentiſſime ſubmiſit, & puellam Epiſcopo per literas commendavit. *Temporis intervallo* iniquioris Daemonis arte factum ajunt, ut Glaphyrae literas Benignus ille, de quo diximus, invenerit. Quibus lectis, quum audiſſet puellam vivere, & apud quemdam virum Amaſeae eſſe, Regi Licinio hoc patefecit. Qui quum mirum in modum furore adcenſus fuiſſet, illa ipſa hora ad Provinciae Praeſidem edictum miſit, quo jubebat Baſileum ipſum, & famulam Glaphyram ferreis vinculis ligatos ad ſe mitti. Quum autem interea Glaphyra diem obiiſſet, Baſileus ad Licinium miſſus eſt, quem promiſſis, minis, ſuppliciiſque fruſtra tentatum tandem capitis damnavit, & in mare demergi juſſit.

Si quae autem fides Actis hiſce, quibus nititur Pagius, habenda eſt, Pagii ſententia conſiſtere non poteſt. Enimvero Licinius jam Chriſtianos e ſuo Palatio expulerat, atque in adfligendis Chriſtianis *diutius* perſtiterat, antequam Glaphyram de ſtupro interpellaret. Glaphyra autem tamdiu a Regina occultata eſt, *donec opportunum tempus* clandeſtinae fugae adfuit. Dies autem complures iter abſumſit, donec Amaſeam perveniret, ubi quinto die ad Epiſcopum deducta eſt. Templum autem exſtrui non potuit, ſive aedificium eo perduci, ut pecuniam omnem a Glaphyra adlatam exhauriret, intra paucos dies. Sed & temporis nonnihil effluxit, dum literae Nicomediam a Glaphyra ad Conſtantiam, & ab hac ad Glaphyram commearent. Glaphyrae autem literae non ſtatim, ſed *temporis intervallo* deprehenſae a Benigno, interceptaeque ſunt, reſque ad Licinii

Digitized by Google

cinii mandata ad Praeſidem, iter Baſilei ad Licinium, necnon quaeſtiones de Baſileo habitae, dies compluſculos poſtulabant. Quae quidem omnia geri potuiſſe a Kal. Januarii ad diem 28. Martii nunquam adducar, ut credam. Minimum igitur Chriſtiani e Palatio pulſi, & perſequutio excitata eſt anno proxime ſuperiori 318.

Acta modo Theodori Ducis penitus exquiramus, ut ex illis ipſis Pagii ſententiam refutemus. Enſe fuiſſe conſummatum Theodorum *Februarii menſis die ſeptimo*, *Sabbatho*, *hora tertia diei*, Acta teſtantur apud Bollandum ad 7. Febr. Hinc confici putat Pagius, Theodori Martyrium contigiſſe anno 319. cujus nimirum litera Dominicalis erat D. ac propterea Sabbathum incurrebat in diem ſeptimam Februarii. Haec autem quum Pagio libenter concedamus, initium perſequutionis ante eum annum conſtituendum eſſe contendimus, ſi Actorum fidem cum Pagio ſuſcipiamus. Eorum igitur hiſtoriam percurramus. Quum Licinius *irreconciliabilem perſequutionem excitaſſet adverſus eos, qui erant inſignes pietate, & miſiſſet per univerſam civitatem & regionem; quumque vidiſſet ſceleratiſſimus, quod magna atque infinita multitudo contemneret ejus edicta, ſtatuit inſignniores comprehendere in exercitibus & in civitatibus*. Ex cap. 1. num. 2. *Quum vero ubique quaererentur ii, qui ſunt glorioſiores in rebus hujus mundi, ei ſignificatum eſt de quodam viro nomine Theodoro*. num. 3. Quoniam igitur anteaquam ad Licinium Theodori nomen delatum eſſet, eo uſque invaluiſſe perſequutionem teſtantur, ut Tyrannus videret ſua edicta ab infinita multitudine contemni, ante menſem Januarium ejuſdem anni 319. edicta illa procul dubio propoſita videntur. Ad haec, quae a delatione Theodori uſque ad ejus caedem geſta narrantur in Actis, aegre conjici poſſunt intra unius fere Januarii fines. Etenim quum Theodori virtutem & Chriſtianae religionis ſtudium *Licinius audiviſſet*, mittit ad ipſum a Nicomedia uſque ad Heracleam, quum prope eſſet Pontus Euxinus, Protectorem cum ſatellitibus. Illi autem quum veniſſent Heracleam, adſidue inſtabant, ut iret Theodorus ad Imperatorem. Ex cap. 2. num. 1. Ut ſe illi ad iter compararent, atque Heracleam pervenirent, pluribus diebus opus fuit. *Tres autem dies eos detinuit* Theodorus, ac *paucis retentis, reliquos miſit ad Licinium, ad eum ſcribens epiſtolam, ne aegre ferret ipſe Imperator ad eum venire cum Diis ſuis inſignioribus, ut te, ajebat, praeſente, Diis ſacrificem. Illi autem reverſi quum reddidiſſent* epiſtolam, & *ejus expoſuiſſent prudentiam & virtutem, & decere eum non gravari ire ad ipſum. Quod ſi fiat, omnes qui locum habitant, adorabunt Deos Imperatoris. Eorum verbis inductus Licinius quum magnam congregaſſet multitudinem ad octo millia, profectus eſt Heracleam*. Mihi quidem, ſi Kalendis ipſis Januarii delatus fuiſſet Theodorus, non videtur Licinius ante diem 7. Februarii Heracleam pervenire potuiſſe. Ut omittam quae a Licinii adventu ad Theodori mortem intervenerunt, confracta ſcilicet Idola Licinii, ſupplicia Theodoro inlata, anteaquam *per dies quinque* in cuſtodia detineretur, & alia pleraque, quae fuſius narrantur in Actis. Si igitur enſe conſummatus eſt Theodorus anno 319. die 7. Februarii, perſequutio jam commota erat anno ſaltem ſuperiori 318. ſi Actorum authoritas quidquam valet.

Sed quoniam Actorum fides nutare videtur doctis viris, aliis eſt inſiſtendum argumentis, ut apertam, de qua diſputamus, Licinii perſequutionem ante annum Chriſti 319. coepiſſe demonſtremus. Porro initium ejus perſequutionis factum a pellendis de Palatio Chriſtianis nemo inficiatur, ex teſtimonio praeſertim Anonymi Valeſiani. At Licinium de Palatio Chriſtianos depuliſſe ante annum 319. haud obſcure inſinuat Svidas verbo Auxentius. Narrat enim Auxentium Licinii familiarem propterea cingulum ſolviſſe, ac de Palatina militia fuiſſe expunctum, quod quum Licinius a prandio in hortos Regiae domus animi gratia divertiſſet, & eximiae magnitudinis uvae botrum decerpendum, atque ad pedes ſtatuae Bacchi, quae fonti inſidebat, conlocandum Auxentio mandaſſet, ille, nefas id Chriſtiano eſſe dictitans, parere detrectaverit. Jam vero pomeridiana Licinii deambulatio ad fontis amoenitatem & vitem inumbrantem, uvaeque maturitas adultam aeſtatem vel autumnum praeſeferunt, hybernum certe tempus poſt Kalendas Januarias indicare non videntur. Atqui in aeſtatem vel autumnum anni 319. cadere non poſſunt; jam enim per hyemem ejus anni perſequutio adulta erat, atque in Chriſtianos gladio ſaevierat, ut Pagius contendit. Ergo pellebantur e Palatio

Digitized by Google

Chriſtifideles ante annum 319. atque adeo Septembri anni 318. ut Martyrium Theodotae, & excitatam perſequutionem adſignemus, nihil vetat; praeſertim quum conjecturae non leves huic ſententiae adſtipulentur. Nam I. ſimillimum vero eſt, Licinium repentina rabie excitatum in eas provincias primum ſaevire coepiſſe, quas Conſtantino favere impenſius verebatur, quaſque prae caeteris ob Chriſtianae religionis ſtudium ſibi ſuſpectas habebat, cujuſmodi erant, quae Conſtantinianis limitibus proxime adjacebant, Thracia praeſertim Illyrico finitima. II. Turbinem illius perſequutionis Thraciam ante alias excepiſſe, ubi nimirum Licinius degebat. Nam S. Ammon Diaconus a Rhabdo Macedoniae Praefecto miſſus a Beroë, ſive Berrhoea Thraciae Heracleam Thraciae quoque urbem dicitur ad Licinium Tyrannum, & ibidem Martyrio coronatus in Menologio Graecorum die 1. Septembris. III. Quum Licinius Chriſtianos vexaret, ut Conſtantino dolorem inureret, quod ſcribit Sozomenus, eos primum adgreſſus videtur, quorum incommoda Conſtantinus ignorare non poterat. In Thraciam igitur primus perſequutionis impetus invaſit, ibique Septembri menſe ante annum 319. Theodotam Caelo dedit.

Quod autem Scriptor Actorum diem menſis indicare praetermiſerit, ad confirmandam hanc noſtram de anno 318. conjecturam valde conducit. Fortaſſe enim quum annum & feriam adnotaſſet, diem conſulto omiſit, qui nimirum ex ipſa anni & feriae nota conſtabat, patebatque. Id autem qua ratione conjiciamus, expediam paucis. Enimvero Chriſtianos priorum ſeculorum Kalendarium Judaeorum ſequutos, annum ab Aequinoctio autumnali inchoaſſe notius eſt, quam ut argumentis ac teſtibus oſtendamus. Certe in Epiſtolis antiquorum Patrum, praeſertim quae inter Acta Concilii Chalcedonenſis exſtant, hoc initio annos numerari videmus. Potuit igitur Actorum noſtrorum Scriptor ab aequinoctio Autumnali annum 642. auſpicari. Quo dato, & illud ſequitur, unam dumtaxat feriam ſextam ad illum Septembrem menſem ejuſdem anni pertinuiſſe; ſumto enim anni initio a die 24. Septembris, quae anno Chriſti 318. fuit feria quarta, ſola dies 26. ejuſdem menſis in feriam ſextam incidiſſet; Litera enim Dominicalis anni 318. fuit E. Scriptor proinde ſupervacaneum putavit diem menſis adjicere, quam ex anni, & feriae indiciis notam eſſe exiſtimavit.

Quum haec, quae de notatione temporis, deque Aera Actis praeſcripta facile doctis viris probatum iri confidam, alia quoque nobis rationum momenta ſuppetunt ex iiſdem Actis, quae ad Licinianam Perſequutionem Martyrium Theodotae pertinere confirmant. Nam I. ea Perſequutionis indoles deſcribitur, quae ab immanitate Diocletianea nihil abhorret: qualis certe fuit Liciniana Perſequutio, quae nimirum adpendix, ſive continuatio potius Diocletianeae fuit; adeo ut a pleriſque inter Perſequutiones peculiari nomine non cenſeatur. II. Laxitas quaedam diſciplinae, ac remiſſio priſtinae Chriſtianorum fortitudinis, quae in Actis adparet, Conſtantini tempora, & conceſſae aliquantiſper pacis indolem praeſefert. Quum enim Conſtantinus dictis, factiſque patronum ſe Chriſtianae Eccleſiae praeberet, pleroſque ad Eccleſiam compulit non ſincerus Religionis, aeternaeque ſalutis amor, ſed captandae Principis benevolentiae ſtudium; plurimique non ſatis per virtutem idonei, quum Perſequutionis metus abeſſet, confertim in Eccleſiam irruperunt. Hinc multitudo illa lapſorum, qui ad ſeptingentos & quinquaginta jam ſacrificare parati, exemplo Theodotae revocati ſunt. In hac autem multitudine lapſorum Liciniana tempora facile agnoſcet, qui Nicaenos Canones recolat: eademque laxitas diſciplinae indolem illam Chriſtianae pacis redolet. Qua de re teſtantur Acta S. Gordii Martyris, qui ſub Licinio paſſus eſt, ſtadium, ubi Circenſes edebantur, in quod ſe Gordius intulit, Chriſtianorum etiam multitudine fuiſſe confertum, qui, S. Confeſſore in medium proſiliente, clamorem ſuſtulere. Ejuſmodi porro ſpectaculis nefas erat Chriſtianis per anteacta Eccleſiae tempora intereſſe. III. demum ut Licinianae Perſequutioni Martyrium Theodotae adſignemus, ſuadet, quod Meretricem mulierem vix aliis temporibus in Eccleſiam admiſſam, aut in communione Fidelium toleratam videre liceat; ſumma enim inter ſuperiorum Perſequutionum tempora vigebat diſciplina. Theodotam autem quaeſtum corpore feciſſe, liquet ex ejus Actis, quae mox proferemus.

Re-

Digitized by Google

Reſtat tamen, ut difficultati omnium graviſſimae occurramus, quae maximum prae cunctis negocium ſententiae noſtrae faceſſere videtur. Quo, ſcilicet, pacto Agrippa Praefectus urgere Theodotam potuerit, ut legi *Imperatorum* obtemperaret, & eamdem rurſus Imperatorum exemplo redarguere: *Nonne ſapientiores te ſunt Domini tui Imperatores, qui Deorum pacem hoſtiis expoſcunt?* Nam ſi anno 318. ſub Licinio paſſa eſt Theodota, quum, nimirum, Conſtantinus palam Chriſtianae Religionis patrocinium ſuſceperat, unius dumtaxat Licinii Imperatoris idololatriam profitentis, non vero plurium Imperatorum edictis, ac mandatis damnari potuit.

Ut ſatis huic argumento faciamus, ſtatuendum eſt, Edicta Imperatorum poſt M. Aurelium, qui primus Imperii Collegam habuit, omnium Collegarum nomina praetuliſſe, tametſi ab uno proponerentur, ceteris nec ſcientibus, nec conſentientibus. Totum enim Imperium ab omnibus in ſolidum regebatur, etiamſi Provincias inter ſe partiti eſſent. Hinc Legibus paſſim in Codice Theodoſiano, & Juſtinianeo unius Imperatoris juſſu editis Collegarum praeſcripta ſunt nomina. Ita Lex 2. de cenſu Cod. Theod. lib. 13. Tit. 10. data eſt ad Praeſidem Lyciae, & Pamphyliae, quae non Conſtantino, ſed Licinio parebant; utriuſque tamen Auguſti nominibus inſcripta eſt. Et quamquam excipere quis poſſit, editam fuiſſe Legem illam ante pugnam Cibalenſem, atque adeo ante Provinciarum partitionem: data enim dicitur Conſtantino III. & Licinio III. Coſſ. hoc eſt, anno Chriſti 313. tamen non prima, ſed nova facta eſt inter Conſtantinum, & Licinium Provinciarum diviſio poſt Cibalenſem pugnam: Lycia vero, & Pamphylia jam antea Licinio ſuberant. Neque illud omittere debeo, ſubſcriptionem ejus Legis, numerumque Conſulatuum a Cardin. Noriſio emendatum eſſe in Diſſ. de Nummo Licinii, ubi oſtendit, eam Legem editam eſſe anno 315. poſt Cibalenſe bellum ſuperiori anno confectum. Praeterea Edicta Conſtantini in cauſſa Donatiſtarum ſolius Conſtantini authoritate, cui Africa ſubjecta erat, manarunt: nomine tamen etiam Licinii emiſſa ſunt, ut apud Auguſtinum Epiſt. 88. ad Januarium Donatiſtam: Epiſtola ad Probianum Proconſulem Africae, ut Ingentium mittat ad Comitatum Conſtantini, a ſolo Conſtantino ſcripta eſt: ejus tamen inſcriptio Collegae quoque nomen praefert: *Imperatores Caeſares Flavii Conſtantinus Maximus, & Valerius Licinius ad Probianum Proconſulem Africae.*

Ac ne longius ab Actis ipſis, quibus Perſequutio in Chriſtianos excitata eſt, abeamus, Edictum, quo ſaeviſſima Perſequutio a Diocletiano, & Maximiano commota eſt, nomina praefert non ſolum Diocletiani, & Maximiani Herculii, & Galerii, verum etiam Conſtantii Chlori, qui tamen a vexandis Chriſtianis ſemper abſtinuit. Ea igitur ratione potuit Agrippa Praeſes Theodotae imperare, ut Imperatoribus obtemperaret, qua & Praefectus Caeſareae Procopio mandavit, ut quatuor Imperatores veneraretur, inter quos erat Conſtantius: & Anulinus Proconſul Criſpinae edixit, ut Diis pro ſalute Principum ſacrificaret *ſecundum legem datam a Diocletiano, & Maximiano piis Auguſtis, & Conſtantio nobiliſſimo Caeſare*, qui licet nec cultum illum ſibi deferri juberet, nec ullam Diis pro ſalute ſua ſacrificandi legem daret, Edictis tamen praeſcriptus erat. Praeſides autem Principum voluntatem, & mandata ex edictorum verbis deprehendunt. Quidquod *Principum Decreta* non ſemper plures in Regno Principes deſignant, uti ex Actis SS. MM. Felicis, Fortunati, & Achillei demonſtrat in Notationibus ad Caput 10. Vitae S. Irenaei Halloixius. Sic Acta S. Maximi M. quae Proconſularia vocat Baronius, relata a Bollando die 30. Aprilis, & a Ruinarto, paſſum dicunt Maximum ſub Decio, qui *Decreta conſtituit per univerſum Orbem* contra Chriſtianos, ejuſque Martyrium ad annum 250. refert Ruinartus. Ibi autem Proconſul nomine Optimus ad Martyrem: *Non cognoviſti Decreta Invictiſſimorum Principum, quae nuper advenerunt? Maximus reſpondit: Quae? Proconſul dixit: Ut omnes Chriſtiani, relicta ſuperſtua ſuperſtitione, cognoſcant verum Principem, cui omnia ſubjacent, & ejus Deos adorent.* Haec Proconſulis verba unum Principem aperte deſignant: idque confirmat Maximus, excipiens: *Iniquam Regis hujus ſeculi prolatam ſententiam cognovi*

Digitized by Google

gnovi. Et tamen Decreta dicuntur *Invictiſſimorum* Principum. Quemadmodum & in Actis SS. MM. Petri, Andreae, Pauli, & Dionyſiae Virginis, qui in ipſa Decii Perſequutione paſſi ſunt, idem Optimus Proconſul Petrum interrogat: *Habes ante oculos Decreta Invictiſſimorum Principum. Sacrifica igitur Magnae Deae Veneri.* Et in Actis SS. Felicitatis, & ſeptem ejus filiorum: *Publius* (Urbis Praefectus) *juſſit eam alapis caedi, dicens: Auſa es, me praeſente, iſta monita dare* (filiis tuis) *ut Dominorum noſtrorum juſſa contemnant.* Paſſa eſt autem Felicitas ſub Antonino Pio circa annum 150. Ibidem tamen Praefectus promiſcue unius, & plurium Imperatorum praeceptum memorat: nam ad tertium S. Felicitatis filium, nomine Philippum, ait: *Dominus noſter Imperator Antoninus juſſit, ut Diis Omnipotentibus immoletis.*

Ad quartum vero, qui Silvanus dicebatur: *Ut video*, inquit, *convenit vobis cum peſſima matre veſtra hoc conſilium, ut praecepta Principum contemnentes, omnes ſimul curratis in interitum.* Praeterea ad Alexandrum inter fratres numero quintum: *Miſerere aetati tuae, & vitae in infantia poſitae, ſi non fueris rebellis, & ſecutus fueris ea, quae ſunt Regi noſtro Antonino gratiſſima. Unde ſacrifica Diis, ut poſſis amicus Auguſtorum fieri, & vitam habere, & gratiam.* Ad Martialem denique filiorum ſeptimum: *Crudelitatis veſtrae factores effecti, Auguſtorum inſtituta contemnitis.*

Illud etiam noſtrae de tempore Martyrii ſententiae obſtare videtur, quod procul dubio contigiſſe dicendum ſit, quum graviſſima Perſequutio urgeret Eccleſiam. Hoc enim ſuadet non ſolum memorata multitudo lapſorum, qui numero erant ſeptingenti & quinquaginta; ſed etiam acerbitas ſuppliciorum, quae de Theodota ſumta ſunt. Atqui non iſtiuſmodi fuiſſe videtur indoles Licinianae Perſequutionis, quae tantum abfuit ab aliarum Perſequutionum atrocitate, ut illam Severus Sulpitius non numerandam inter Perſequutiones cenſuerit: quodque jure mirandum ſit, Papebrochius ipſe eamdem a numero Perſequutionum eliminat. Enim vero in Prolog. ad Acta S. Theodoti Ancyrani die 18. Maii, quum ſtatuere conetur S. Theodotum caeſum in Perſequutione Diocletianea, illam adpellat *ultimam*. Ejus verba, quoniam ex Actis Perſequutionem colligere contendunt, omnino ſunt heic adferenda. Numero igitur 5. ait: *Sed quae haec Perſequutio? Imperatores pluraliter identidem ſcribuntur in Actis, ſed nulli nominantur: quantum tamen colligere ex eis licet, Diocletianus, & Maximianus intelligendi nobis ſunt. Meminerunt enim Acta Eccleſiarum, ut tunc ſatis frequentium, & publicarum: quod optime convenit cum illorum Edictis, ſubverti omnes jubentibus: meminerunt etiam fugatorum undique Sacerdotum, hi enim praecipue peti jubebantur: & omnino ſaeviſſimam Perſequutionem deſcribunt, qualem apud Euſebium legere eſt, fuiſſe hanc ultimam, praeſertim anno CCCIII. & IV. quando Tyranni ſperaverunt ſtirpitus eradicandam memoriam Chriſtiani nominis, nedum religionem &c.*

Sed, pace Viri doctiſſimi, non video, cur haec omnia in Liciniana tempora cadere non poſſint. Nam de plurali numero Imperatorum non eſt dubitandum, quin uſurpatus fuerit etiam uno imperante, aut Eccleſiam divexante. De Eccleſiis everſis idem adcidit ſub Licinio. Fuga vero Sacerdotum Licinianae potius, quam Diocletianeae Perſequutioni congruit; ut ex hactenus dictis manifeſtum eſt.

Digitized by Google

MARTYRIUM

S. THEODOTAE Meretricis.

Anno Christi 318. Sub Licinio Imp.

ANno sexcentesimo quadragesimo secundo, mense Septembri, Feria sexta, persequutio in nos excitata est in Urbe [1] Philippi. Nam Agrippa Praefectus solenne Diis sacrificium, & Apollini festum facturus, edixit, ut omnes iisdem immolarent, eaque secum celebritate fruerentur [2]. Quum autem Theodota Meretrix Edicto obtemperare recusaret, apud Praesidem adcusata est: Theodota, delatores dicebant, Edictum tuum parvi pendens, Apollini litare detrectat.

Atrox in Christianos persequutio.

1

S. Theodota Apollini litare detrectat.

2

Ad Praesidem defertur.

Quocirca Praeses illam arcessiri jubet, utque Apollini sacrificet, instat. Cui Theodota: Sat est, respondit, quod meretrix apud omnes audio: nec sceleri scelus addam, ut supremo Judicii die sacrilegae quoque a Deo defectionis redarguar. Quumque Praeses ea de caussa Theodotam in carcerem detrudi jussisset, septingenti & quinquaginta [3] Viri constantiam mulieris admirati, ab eo sacrificio sibi omnino abstinendum esse statuerunt: Si Meretrix, ajebant, impia sacra aversatur, adeone nos desipiemus, ut vera nos ipsi vita privemus? Theodota itaque publicae custodiae inclusa, & ad unum & viginti dies cibo, potuque prohibita, diu noctuque orationi vacabat. Inde vero quum rursus in judicium produceretur, obortis lacrymis, hunc in modum orabat: Te, Christe, obsecro, ut hoc me crimine absolvas, in quod, instigante nimirum Diabolo, prolapsa, meretrix dicor. Tua me, quaeso, virtute conrobora, atque armis induito, ne ab atro-

Constans in fide.

In carcerem detruditur.

Septingēti & quinquaginta viri ejus constātiam demirati a sacrificiis abstinent.

3

Ad unum & viginti dies cibo potuque prohibita.

Rursus in judicium producitur.

Christū orat.

atrociſſimis, quos obitura ſum, cruciatibus oſſa mea commoveantur.

Ejus Acta coram Praeſide.

Interea Praeſidi ſiſtitur, a quo de ſua conditione rogata, repoſuit: Opere quidem meretrix ſum, Religione vero Chriſtiana, ſi tamen Chriſti nomine digna ſum [4]. Cui Agrippa Praeſes: Eccur Apollini Deo Maximo litare detrectas? Quia, reſpondit Theodota, nec juſtum, nec aequum eſt, fictis per manus hominum ex ſilice, aut trunco Idolis ſacrificare. Tum Agrippa Praeſes: Nonne ſapientiores te ſunt Domini tui Imperatores, qui & Deorum pacem hoſtiis expoſcunt? Cui Theodota: At quae demum iſthaec tua, tuorumque Imperatorum ſapientia? Sapientis certe nomen immerito vobis adſumitis [5]; quum nec Apollinis Dei veſtri nomen intelligatis, quod Sapientes Perditorem recte interpretantur [6]: & adpoſite quidem Deus veſter perditionis author nominatur, quum reapſe cultorum ſuorum animas perditum eat. Tunc Agrippa Praeſes Theodotam diriſſime caedi juſſit. Interpellantibus autem, atque hortantibus, ut Praeſidi tandem adſentiretur, ſupplicium brevi obſequio certiſſime evaſura; Theodota: Deum verum, reſpondit, neutiquam deſeram, neque inanima ſimulacra colam; alte enim mihi fixum haeret in animo Praeceptoris monitum: *Qui negaverit me coram hominibus, negabo eum coram Patre meo, qui in Caelis eſt*. Nunquam ergo uſque eo ego deſipiam, ut ab hoe deficiam vero Deo, & perituro propediem homini morem geram. Tum Agrippa Praeſes: Ligno [7], ait, Theodotam ſuſpendite, & ferreo pectine eam dilaniate.

4

5 Apollinis ethymon.

6

Diriſſime caeditur.

Matth. 10. 33.

7

Quum itaque a Lictoribus immaniſſime torqueretur Theodota, alta voce inclamabat: Te, Chriſte, adoro, tibique gratias ago, qui iſta pro ſancto nomine tuo perpeti me dignam efficis. At Agrippa: Siccine, inquit, te non pudet, Deum adpellare hominem, quem

Equuleo ſuſpenſa unguis dilaniatur.

Chriſtum cō laudat.

vos

vos ipſi Cruci ſuſpenſum periiſſe fatemini? Ad haec Theodota: Generis ille Humani miſertus, Crucis ſupplicio mactandum ſe tradidit, mortemque ſua voluntate, non aliena poteſtate actus, oppetiit. Tu vero, hominum nequiſſime, praepoſtere audis: quocirca nec te judicem ſedere aequum fuit, quandoquidem nec pro aequitate judicia exerces. At enim ſicuti quae de Chriſti morte, atque ſepultura dicimus, avidis auribus adripis; ita & eum e mortuis reſurrexiſſe, immortalemque in Caelis apud Patrem ſuum vivere, tibi percipiendum eſt. Tum Agrippa: Abs re ſunt noſtra, quae garris: ad ea, de quibus interrogaris, reſpondeto. Cui Theodota: Mihi enimvero ad interrogata ſatis adcommodate reſpondiſſe videor.

Chriſtus mortem ſua voluntate, nó aliena poteſtate actus, oppetit.

Tunc Agrippa ad lictores ſe convertens: Agitedum, inquit, Theodotam iterum ferreo pectine dilaniate, tum ſalem, atque acetum plagis infundite. Cui Theodota: Adeo nec te, nec tua tormenta formido, ut ſi quae tibi ſuppetunt his atrociora, in me nulla mora expediri poſcam. Aderit Omnipotens Deus, qui pares ad ea perferenda vires mihi ſufficiat. Interim plane ſcias, quanto diriora in me decernis ſupplicia, tanto mihi copioſiora ille bonorum operum remunerator praemia eſt elargiturus.

Iterum torquetur.

Tum vero Agrippa tortores compellans: Dentes, ait, huic omnes excutite. Illi autem confeſtim ſingulos forcipe divulſerunt. Inter haec Theodota ſic orabat: Te, Jeſu Chriſte, adoro, tibique gratias habeo quas poſſum maximas: quoniam digna habita ſum pro Vita ſempiterna hos perpeti cruciatus, per quos, conſtat jam plane mihi, facilem, certumque ad Caelorum Regnum patere aditum omnibus, qui ea pro tui nominis gloria fortiter perferant. Mox Agrippa: Imperatorum, ait, Legi obtempera, Theodota, poenam capitis evaſura, Diis immolare abnuentibus con-

Ei dentes forcipe divelluntur.

conſtitutam. Cui B. Theodota: Atqui magis conſentaneum eſt, reſpondit, ut ſupremo Domino omnes pareamus. Ceterum quemadmodum fixum tibi eſt Imperatoribus, atque Diis tuis obſequi, ſic mihi deliberatum eſt, Deum verum colere, atque adorare.

Sententia in ipſam lata.

Poſtremo Agrippa: Lapidetur, inquit, Theodota. Illico autem Chriſti Martyr extra urbem Philippi educta lapidibus obruta eſt. Interea B. Theodota hunc in modum Deum deprecabatur: Obſecro te, Chriſte, ut ſicuti Rahab Meretricem, & Latronem te confitentes, ſuſcepiſti, nec avertiſti miſericordiam tuam ab eis, perinde nec a me clementiam tuam prohibeas; quoniam vere dilexi te verum Deum: & nunc accipe ſpiritum meum.

Lapidibus obruitur.

Chriſtus verus Deus.

Theodota itaque lapidibus obruta occubuit, ejuſque Anima in Caelum abiit. Laus eſto illi, qui in ſe ſperantibus vitam impertit, & nunc & in ſecula ſeculorum. Amen.

ADNOTATIONES.

(1) IN *Urbe Philippi*. Duae a Philippo tunc celebres urbes nomen praeferebant: altera quidem, quam *Philippos* adpellamus, Romanorum olim ſub Gn. Octavio, & M. Antonio victoria ſimul, & clade inſignis: altera vero *Philippopolis*, & *Eumolpias vetus* nuncupata, in Eccleſiaſticis etiam hiſtoriis Arianorum conventibus, & Philoxeni exſilio celebris. Illam Appianus lib. 4. de Bellis Civil. ubi omnium adcuratiſſime de Philippis ſcribit, tribuere potius Thraciae videtur, quod & Mela facit lib. 2. cap. 2. & Plinius lib. 4. cap. 11. Div. tamen Lucas in Actis Apoſt. cap. 16. v. 12. Philippos primam eſſe Macedoniae civitatem docet, cui ſuccinit Dio lib. 47. cum reliquis Geographis, quos videſis apud Hofman Lex. Univ. tom. 3. & apud Cellarium Geogr. antiq. tom. 1. Hanc vero intra Thraciam ſitam eſſe, planiſſime oſtendit Livius lib. 39. c. 53. quum de Philippo ait: *Mediam in Thraciam exercitum in Odryſas, & Dentheletas, & Beſſos duxit. Philippopolin urbem fuga deſertam oppidanorum, qui in proxima montium juga cum familiis receperant ſeſe, cepit.* Et Marcellinus lib. 22. in princ. ubi de Juliano in Illyrico commorante haec tradit: *Edixit iter in Thracias, motiſque propere ſignis, emenſa declivitate Succorum, Philippopolim petiit Eumolpiada veterem, alacri animo &c.* Igitur ſi poſt emenſam Succorum declivitatem Philippopolim pervenit, in Thracia urbs illa erat. Quod & idem Marcellinus confirmat lib. 23. quum ſcribit: *Quo imminente* (Lucullo Romanorum Duce) *Thraciae omnes in ditionem veterum tradidere noſtrorum: hocque modo poſt pro-*

Digitized by Google

procinctus ancipites Reip. sex Provinciae sunt traditae. Inter quas prima, quae ex fronte Illyriis est confinis, Thracia speciali nomine appellatur, quam Philippopolis Eumolpias vetus, & Beroea amplae Civitates exornant. In utra autem Philippi urbe Martyrium subierit Theodota, ex Chaldaicis quidem Actorum verbis tuto definiri non potest: nam Philippi urbem tam Philippos, quam Philippopolim adpellare solent. Quamobrem aliunde petendum est argumentum ad quaestionem dirimendam, quod nobis certe suppetit luculentissimum. Quoniam enim in Liciniana Persequutione lapidibus obruta est Theodota ex Praesidis sententia, & Imperialibus Edictis, necesse est, in ea urbe contigisse Martyrium, quae Licinii imperio pareret: Philippopolim autem Thraciae, non vero Philippos in Macedonia, Licinio tunc temporis subjectam fuisse, liquet tum ex Anonymo per Valesium edito, qui divisionem Provinciarum inter Constantinum, & Licinium factam post bellum Cibalense, quod coeptum, & absolutum est anno 314. his verbis narrat: *Pax ambobus firmata est, ut Licinius Orientem, Asiam, Thraciam, Moesiam minorem, Susthiam possideret.* Tum ex Zosimo, qui Constantinum M. post laudatam Cibalensem victoriam Philippis in Macedonia, quae ipsi obtigit, aliquandiu consedisse adfirmat. Nullus igitur dubito, quin Philippopolis in Thracia, Philippi Caesaris opus, quae etiamnum Archiepiscopali dignitate fulget, & satis ampla est, quamquam sine moenibus, ut scribit Baudrandius, S. Theodotae Certaminis palaestra fuerit.

(2) Fortasse Decennalia agebantur Caesarei Imperii Licinii Augusti, quae in annum Christi 317. & 318. inciderunt, quum exeunte anno 307. Caesar fuerit a Galerio constitutus. *Annis autem hujusmodi solenniis addictis Persequutiones adversus Christianos de more suscitatae*, inquit Pagius ad annum 316. n. 6.

(3) *Septingenti & quinquaginta Viri.* Hos ex Militari ordine fuisse, & Cohortem fortasse integram composuisse, nihil ambigo: vix enim aliter numerus tam exacte iniri potuisset. Porro Cohortes apud Romanos certum non habuerunt numerum, utpote quae interdum quingentis, alias sexcentis, & septingentis circiter militibus constiterunt; ut videre est apud Lipsium de Militia Romanorum lib. 2. Dialog. 4.

(4) Facit hoc ad tempora Constantini, in quibus, reddita Ecclesiae pace, non satis adcurate cum delectu gentes in Ecclesiam sunt admissae. E meretricio tamen quaestu ad Christum conversam Theodotam, non vero infami vitae consuetudini post baptismum institisse, omnino tenendum est. Nulla sunt in ejus Actis argumenta, quae aliter credendum suadeant. Quod enim meretrix dicatur, quod peccata meretriciae vitae detestetur, omnia ad superioris temporis professionem referenda sunt. Consonant Actis hisce Acta S. Afrae M. apud Ruinartum pag. 455. Huic autem *Judex Gajus dixit: Ut audio, meretrix es; sacrifica, quia aliena es a Deo Christianorum.* Ac deinde: *Sacrifica, ut diligaris ab amatoribus tuis, sicut semper dilecta eras ab ipsis, & inferantur tibi pecuniae multae. Afra respondit: Pecunias execrabiles jam numquam accipiam; nam & quas habui, quasi sordes, abjeci, quia non erant de bona conscientia. Nam nolentes accipere aliquando* (al. *aliquos*) *fratres meos pauperes, etiam precibus exoravi, ut a me dignarentur accipere, & pro peccatis meis orarent.* (Haec quidem verba nescio, an satis ostendant, emersisse Afram a turpi vita, quum pecuniam fratribus erogaret) *Si ergo quae habui a me abjeci, quomodo potest fieri, ut quaeram accipere, quae etiam quasi sordes abjeci? Judex Gajus dixit: Jam te Christus dignam non habet. Sine caussa vis eum Deum tuum dicere, qui te suam esse non cognoscit. Meretrix enim quae est, dici Christiana non potest. Afra respondit: Christiana ego quidem dici non mereor, nec vocari: sed misericordia Dei, qui non de merito, sed de sua pietate judicat, ipse me ad hoc nomen admisit.* Haec aperte indicant, Afram a prostibuli ministerio ad baptismum fuisse admissam, ac proinde prostibulum fuisse, antequam Christo nomen daret. Id ipsum luculentius adfirmatur inferius: *Stabant juxta ripam fluminis Digna, Eunomia, & Eutropia, quae fuerunt ejus ancillae, simulque fuerant in peccato, & simul a S. Narcisso Episcopo baptizatae.* Quibus quidem verbis meretricia peccata ante baptismum susceptum memorantur. Obstare tamen videtur Judicis Gaii sententia in haec verba lata: *Aframpublicam meretricem, quae se Christianam professa est, & noluit sacrificiis participare, vivam incendi praecipimus.* Publicam autem meretricem adpellat, quae talis fuerat, ut ego quidem opinor. Verba quoque extrema Afrae ad stipitem adligatae huc spectant: *Domine Deus Omnipotens Jesu Christe, qui non justos venisti vocare, sed peccatores ad poenitentiam, cujus promissio vera, & manifesta est, quia dignatus es dicere, qua hora conversus fuerit peccator a suis iniquitatibus, eadem hora, te non rememoraturum peccatorum ejus; accipe in hac hora passionis meae poenitentiam &c.* Omnis haec peccatorum detestatio vitam ante baptismum actam respicit: ut in Paulo, & Augustino superioris aetatis culpas deflentibus perspicimus. Atqui de peccatis ante baptismum admissis dubitare non licet, quin per lavacrum regenerationis deleta sint: ut quid igitur Afra illarum veniam implorat? Neque enim videtur hoc longe abesse a Propositione per Alexandrum VIII. proscripta: *Homo toto vitae suae tempore tenetur poenitentiam agere de peccato Originali.* At procul dubio nemo debet esse sine metu de peccatis semel admissis, quorum remissio, & abolitio dignos, ac pios nostrae voluntatis motus, ac sensus requirit, quorum valorem, ac dignitatem nemo de se praestare, sibique polliceri potest. Ceterum Propositio ab Alexandro rejecta Originale peccatum spectat, & exprimit, non reliqua ante baptismum patrata crimina.

(5) Sunt qui Acta quaedam suspecta habeant, eo quod convicia feciisse dicantur Martyres Imperatoribus: quod quidem ipsis videri solet alienum a Christianorum moribus, & a verisimilitudine. At Socrates lib. 3. cap. 12. Marin, refert, Julianum adpellasse *impium, apostatam,*

tam, & religionis expertem. Quumque a Juliano caecus adpellatus esset, eo quod oculorum suffusione laboraret: *Gratias*, inquit, *ago Deo, qui me luminibus orbavit, ne viderem vultum tuum, qui in tantam impietatem prolapsus est.*

(6) *Apollinis* nomen a verbo Graeco ἀπολλύω, quod *perdo* significat, deductum. Unde Apollinem Theodota recte perditorem interpretatur.

(7) Fortasse deerat Syro Interpreti verbum, quo Equuleum significaret. Lignea autem machina erat equuleus ad suspendendos, ac distrahendos reos, aut Martyres comparata. Ac forte decepit illum Graecum verbum δέρειν.

AD

APPENDIX AD ACTA MARTYRUM OCCIDENTALIUM

IN QUA

ACTA S. SIMEONIS STYLITAE

A Cosma Presbytero ejusdem familiari conscripta, ex Chaldaico Codice I. Nitriensi Vaticano nunc primum in lucem proferuntur.

ADMONITIO

In Acta S. SIMEONIS STYLITAE.

ACTA Sancti Simeonis primus omnium, quum ille adhuc vivens columnae superstaret, edidit Theodoretus in Philotheo cap. 26. quae tum in vulgatis ipsius Theodoreti Operibus exstant, tum apud Laur. Surium tom. 1. de Vitis Sanctorum ex interpretatione Alberici Longi Salentini; tum demum apud Rosweidum lib. 9. dc Vitis Patrum ex versione Gentiani Herveti. Eadem post Magistri sui obitum breviter, summatimque descripsit Antonius, ejusdem S. Simeonis Discipulus, cujus narrationem jam olim anonymus Interpres e Graeco in Latinum sermonem transtulit, additis, quae vel fama, vel aliorum scriptis de eo ferebantur: exstant autem apud Bollandum ad diem 5. Januarii. Theodoreti, Antoniique historiam a Simeone Metaphraste collectam, quam Nicephorus lib. 14. cap. 51. laudat, quamque Baronius in Notis ad Martyrologium Romanum, Raderus par. 3. Virid. cap. 4. Molanus in Adnotationibus ad Usuardum, Heribertus Rosweidus loc. cit. & Petrus Ribadineira in Flore SS. desiderabant, ex MS. Graeco Regis Galliae Gulielmus Gratius Latine reddidit, publicavitque idem Bollandus ad praesignatum diem 5. mensis Januarii. Omitto alia plurima, quae de eodem S. Stylita tradiderunt Graeci Latinique Scriptores cum veteres tum recentiores, quorum nomina recenset ibidem Bollandus, erroresque nonnullos emendat.

Graeci, Latinique Vitae S. Simeonis scriptores.

E Syriis autem unum hactenus nacti sumus Cosmam, Phaniri in Coelesyria Presbyterum, qui, rogantibus Simeone Apollonii, & Barhatore Auduni filio, sanctissimi Simeonis Stylitae Vitam pro popularibus suis literarum monimentis consignavit: & quidem tam ingenua narratione, tamque adcurato stylo, ut, si non majorem, aequalem certe cum reliquis Scriptoribus fidem promereri videatur; quippe qui nedum S. Simeoni coaetaneus fuit; uti liquet ex ipsius Epistola, ad eundem Stylitam nomine Cleri, & Populi Phanirensis data, quam ex vetustissimo Codice Chaldaico Nitriensi Vaticano I. ad calcem horum Actorum proferemus; verum & familiaris eidem fuit, resque ipsius gestas prope omnes visu accepit; quemadmodum de

Omnium adcuratissimus e Syris Cosmas, S. Simeonis familiaris.

Digitized by Google

ſe ipſo idem teſtatur infra, in haec verba: ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܐ ܒܥܝܬ ܠܡܫܡܥ ܠܟܘܢ ܡܢ ܫܒܚܗ ܕܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ ܐܝܟ ܡܐ ܕܥܒܕ ܡܪܢ ܒܐܬܠܝܛܗ ܕܝܠܗ ܡܬܩܪܒ ܠܡܐ ܕܡܬܩܪܒ ܠܦܘܡ ܡܢ ܫܒܚܗ ܕܐܒܐ ܗܘ ܕܫܡܥ ܠܟܘܢ ܡܢ ܫܒܚܗ ܕܫܡܥܘܢ ܐܝܟ ܡܐ ܕܥܒܕ ܡܪܢ ܒܐܬܠܝܛܗ ܕܝܠܗ ܡܬܩܪܒ ܠܡܐ ܕܡܬܩܪܒ ܠܦܘܡ ܡܢ ܫܒܚܗ ܕܐܒܐ ܗܘ ܕܫܡܥ ܠܟܘܢ ܡܢ ܫܒܚܗ ܕ

Quoniam autem Divinos praeſtantiſſimi Mar : ܕܫܡܥ ܠܟܘܢ ܡܢ ܫܒܚܗ ܕ

Simeonis triumphos diſcere vobis perjucundum eſt, & memoria admirabilium operum, quae per Athletam ſuum Dominus noſter patravit, ipſo melle eſt dulcior; ideo ex multis pauca coram dilectione veſtra de ingenti triumphorum hujus Beati Viri theſauro proferemus, quae ipſi propriis oculis vidimus, & manibus contrectavimus. His etiam nonnulla adjiciemus, quae licet in remotis regionibus adciderint; a Viris tamen fide dignis ad eundem B. Simeonem ſcripta fuere.

Luculentiſſimum Evagrii de hiſce S. Simeonis Actis a Coſma editis teſtimonium.

Adcedit Luculentiſſimum Evagrii de hac Coſmae hiſtoria teſtimonium, quem ille haud obſcure ſignificat, dum libro 1. Hiſtoriae Eccleſiaſticae capite 13. ſic ſcribit: Τέτε τὰς θεοσημείας γέγραφε μὲν καὶ τὶς τῶ ἀυτοπτῶ γενομένων: *Hujus* (Simeonis) *miracula conſcripſit quidam, qui hominem viderat, & rebus ab illo geſtis interfuerat*. Haec enim Evagrii verba licet Bollandus ad Antonium S. Simeonis Diſcipulum trahat; tamen ad noſtrum potius Coſmam pertinere pluribus convincitur; ut ſcite obſervat Aſſemanus meus tom. 1. Biblioth. Orient. pag. 240. ubi hanc ipſam S. Simeonis Vitam ad compendium poſuit. Et primo quidem, quia ſi Evagrius Antonium intellexiſſet, eum utique Simeonis Diſcipulum, ſicut ille ſe ipſum dicit, diſerte adpellaſſet, nec ea periphraſi uſus fuiſſet: *Quidam, qui hominem viderat, & rebus ab illo geſtis interfuerat*: quae Coſmae noſtro adprime convenit. Deinde ea omnia, quae Evagrius toto capite decimo tertio ex Actis S. Simeonis delibavit, nec apud Theodoretum, nec apud Antonium occurrunt, ſed fere ad verbum leguntur in hiſtoria Coſmae; nimirum narratio de Domno Patriarcha Antiocheno, de Theodoſio, & de Leone Imperatoribus. Illud inſuper unum, quod ipſe Evagrius a Theodoreto, & ab alio Vitae S. Simeonis Scriptore praetermiſſum fuiſſe advertit (legationem ſcilicet ab Aegyptiis Monachis ad S. Stylitam miſſam, ut e columna deſcenderet) illud, inquam, in hiſtoria Coſmae noſtri deſideratur: ut merito notas omnes in eo agnoſcas, quas Evagrius ibi deſcribit. Demum etſi ejuſdem legationis nullam quoque mentionem Antonius fecerit; ex calculo tamen geſtorum S. Simeonis, quo idem Evagrius utitur, luce clarius adparet, illum Coſmae, non Antonii hiſtoriam legiſſe; ut in Adnotationibus noſtris infra oſtendemus.

Codex Nitrien. I. unde ea deſüta ſunt, Coſmae autographus.

Porro Coſmas in Epigraphe, quam ad calcem horum Actorum adjecit, quamque integram ibidem exhibebimus, diſerte adfirmat, *Librum iſtum de Triumphis Beati Mar Simeonis abſolutum eſſe menſe Niſan* (Aprili) *die decima ſeptima, feria quarta, Anno Antiochenorum quingenteſimo vigeſimo primo*. Is vero erat Chriſti annus 474. quo dies 17. Aprilis in Feriam IV. incidit; litera enim F Dominicalis fuit. Unde liquet primo, Codicem noſtrum S. Simeone Stylita poſteriorem eſſe annis quindecim dumtaxat; nam ille e columna ad Caelum aſcendit A. C. 459. ut mox demonſtrabimus; noſter vero Codex, ex quo ejuſdem S. Simeonis Acta, Latinitate a nobis donata, nunc primum in lucem heic prodeunt, juxta laudatam Epigraphen, exaratus fuit anno 474. atque adeo adfirmare haud temere poſſumus, ipſum, ſi non autographum Coſmae eſſe, certe ex autographo paucis, poſtquam hiſtoriam ſuam Coſmas publicaverat, annis deſcriptum.

Epocha Antiochenorum elucidatur.

Liquet ſecundo, Epocham Antiochenorum, ſecundum hujus Scriptoris mentem, Chriſtiana vulgari priorem eſſe annis 47. non vero 48. uti etiam ex Joh. Malela deducitur in Chronico de Terraemotu Antiochiae apud doctiſſimum Cardinalem

nalem Norisium Dissert. 3. de Anno & Epochis Syro-Macedonum cap. 6. Nam si ab anno Antiochenorum 521. quo liber Cosmae scriptus esse dicitur, abjicias annos Christi 474. quibus eam Epocham respondere ostendimus, reliquos habebis annos 47. Eumdem calculum sequitur Dionysius Patriarcha in Chronico, ubi de sexto Antiochiae terraemotu ista leguntur: ... *Anno Graecorum octingentesimo quadragesimo Antiochia sextum subversa est. Ejusdem enim Justiniani tempore, biennio postquam Antiochia quintum subversa fuerat, iterum sexto terraemota concussa est, mense Testi posteriore* (Novembri) *die vigesima nona, feria quarta, hora decima, Indictione septima, anno, juxta supputationem Antiochenorum, quingentesimo septuagesimosexto*. Atqui Indictio VII. Feria IV. & dies 29. Novembris competunt in A. C. 528. Eo igitur anno Terraemotus ille contigit: quod etiam confirmat tum Theophanes ad Annum Incarnationis, secundum Alexandrinos, 521. cujus verba refert Pagius ad Ann. 528. num. XI. tum Evagrius, qui lib. 4. cap. 6. ait, Antiochiam hoc terraemotu concussam fuisse, *elapsis triginta mensibus* a priori illo terraemotu, quem Author Chronici Edesseni,

... *Anno Graecorum octingentesimo trigesimo septimo* (Christi 526.) *die vigesima nona Maii, Feria sexta, hora septima*, adcidisse, refert; totidem enim menses sunt a die 29. Maii anni 526. ad diem 29. Novembris anni 528. Si autem ab annis Antiochenorum 576. subtrahas annos Christi 528. reliqui erunt 48. e quibus tamen annus unus adhuc subducendus est, quum Novembri mense, quo Terraemotus adcidit, vulgaris quidem Christi Epocha 528. in cursu esset; ex usu tamen Antiochenorum novus jam annus a mense Septembri juxta Graecos, vel ab Octobri secundum Syros inchoatus esset.

Ex hisce autem Actis discimus, S. Simeonem Stylitam IV. *Nonas Septembris, feria quarta, hora nona*; atque adeo anno Christi 459. quo dies 2. Septembris in feriam 4. incidit, ad Superos fuisse evocatum. Idem de ejus obitu legitur in Chronico Edesseno: ... *Anno* Graecorum *septingentesimo septuagesimo primo* (cujus initium Antiocheni a Kalendis Septembris anni Christi 459. arcessunt) *migravit ex hoc Seculo Beatus Simeon Stylites die secunda Septembris, feria quarta, hora undecima*. Quare fallitur Antonius, ejusque Latinus Interpres, dum Simeonem tradunt feria sexta ad Dominum migrasse. Nec audiendus Theophanes, aut Cedrenus, qui eum scribunt, anno Leonis 4. Christi 460. obisse. Pagius ex feria sexta, qua mortuum Simeonem Antonius perhibet, & ex die prima Septembris, quo eum Graeci colunt, contendit, ejus mortem anno A. C. 461. contigisse; eo siquidem anno feria 6. in diem 1. Septembris incidit. Verum quae ex die Sanctorum cultui adtributa in Martyrologiis conjectura capitur, tanti non est facienda, ut adcuratos Scriptores Cosmam, & Authorem Chronici Edesseni rejiciamus. Antonium autem in eo adlucinatum esse puto, quod Corpus S. Simeonis *feria sexta* Antiochiam deportatum fuit, ut Acta testantur: atque adeo diem Translationis Corporis pro die mortis ejus supposuisse videtur.

Obitus S. Simeonis tempus.

Cete-

Digitized by Google

Ejus memoria & cultus.

Ceterum Simeonis noſtri memoriam recolunt antiqua quaeque & recentiora Latinorum Martyrologia die 5. Januarii, Orientalium vero Synaxaria die 1. Septembris. Adlucinatur proinde Baronius, dum in Notis ad Martyrolog. Rom. die 5. Januarii ſcribit, ejus Natalem a Graecis celebrari XXIV. Maii, Menologium Cardinalis Sirleti ſequutus, in quo quum de Juniore Simeone eo die agatur, illud non recte adjicitur, res ab eo geſtas a Theodoreto Cyri Epiſcopo literis eſſe traditas; conſtat enim Theodoretum multo ante vita functum, quam Junior Simeon naſceretur.

S. Jacobus Sarugenſis Epiſcopus S. Simeonis geſtorum laudator.

Praetermiſſis autem ſexcentis geſtorum S. Simeonis laudatoribus tum Graecis, tum Latinis, de quibus videſis Bollandum, & Baronium loc. cit. necnon Bellarminum tom. 2. Controv. general. libro 2. de Monachis cap. 39. & Alanum Copum Dial. 2. cap. 18. qui eumdem Simeonem contra calumniatores Magdeburgenſes egregie defendunt; unum heic proferam e Syris Patribus S. Jacobum Sarugenſem Batnarum in Meſopotamia Epiſcopum, cognomento Doctorem, vertente quinto Eccleſiae ſeculo clarum, qui de Simeone noſtro metricam Homiliam elegantiſſime pepigit, quam ex Codice Syriaco Nitrienſi Vaticano V. ſic Latine reddimus.

HOMILIA

S. JACOBI DOCTORIS

DE S. SIMEONE STYLITA

VOtis, quaeſo, Domine, adeſto meis, ut perfectam Electi Simeonis tui imaginem exprimam. Ejus enim geſta quamlibet dicendi vim ſuperant. Te Duce, Triumphos ejus admirabundus exſequar; quandoquidem niſi auſpice te ſervi tui pulchritudinem nemo exponat. Tu in me inlabere, tum vero per me de illo copioſe eloquere. Sic ego de Athleta plurimis inſigni victoriis aliquid promam. Tua ſum tibia, tuo me infla vehementi Spiritu: hujus ego inlapſu plenus ſtupendas de praeſtantiſſimo illo viro voces fundam. Vis numenque tuum me animet; ſicut calamum flatus, quum ſuave carmen contenta voce modulatur. Nec enim calamo, carmen ineſt multipliçi temperatum ſono; ſed ſpiritu inflatus audientium aures ſua mulcet voce: ſimiliter nec dicenti mihi ſponte ſuccurrunt verba; ideo niſi a te movear, elinguis tacebo. Eja ergo meam tu, Domine, linguam in novos ſolve tonos, magnam utique excitaturos admirationem, tuaſque laudes conſtanti voce praedicaturos. Huc jam adeſte animis, Auditores, doctrinae dulces hauſturi latices; ejus enim naturae eſt, quae guſtata in animum penetret, novaque luce illum conluſtret. Mentem, precor,

هذا هو

وصف حمد هلها

حلا موسا من معدم لهؤدا

هج لى من وزوز رحما وهلا همتا:
لمعدلم حدا وؤهم هتحوه مع حما.
حر لهدلا حلا ترشموه حب لاوز لها: وزلا
لى حر همؤه وحجبر لا لمعلا. معلحه
هلا حب من حهزاه: لمعدلله
حلموه وزلاهها هلا ترشا. لحمحر
لما هجه حب وسر حهزاه: زلا
قلا معلت لهوا حلا همزا. ترجلب
معلم لمر وهدحا حصا وما: معمدلا
حوه لهزا سلما حلا وهدا. له لاه لحصا
لمه لاه معلها هلا هتمها: حزمسا
هذلاه معدد قلموه رب همحصا. ولا
لهموا لمه لاه معلها لمعدلله:
وبكه معلمر لا هدحا لاه لا همعلا وهو.
حر من بهلاه همصا وبهزا قلا تبلا:
وعلم لهوا هلهزم همحسا ولا وهوا. له
همحصا معهوه سلمها مع معلها: وزوحا
هو سلما وهدوز بعما حوحتمه. له
لمجمعه مع لمعلموه رب همزا: وؤمر
هو هزاه مع همتلا وبعدا وحا. له زوا
معجله حلا ترشموه لاوتا: وؤهم
رب

Digitized by Google

cor, rurſus huc intendite, non modicam percepturi voluptatem, ſummi hujus Herois Acta animo perſequentes, cujus res geſtae immenſam maris copiam vincunt, omnemque proinde dicendi facundiam ſuperant. Cogitate, vos menſam inventuros omnigenis dapibus baſilice inſtructam: Encomia ſcilicet Sanctorum convivia ſunt adcumbentibus jucundiſſima. Tale quidpiam vobis exhibeo, cujus guſtui vix quidquam eſt comparandum, quo refectus animus vix aliud adpetet. Immenſae ſimul vobis offeruntur opes, nec ullo accipientibus conſtitutae pretio, ut quae ex theſauris, nullo auferentium numero exhauriendis promuntur. Veſtras itaque, oro, mihi praebete aures, de communi veſtra ſalute verba facturo. Enimvero Simeonis geſta, ut aliis ſalutaria, vobis profecto, mihique maximam conferent utilitatem; inſignis quippe pietatis cultor, ſi quis alius, hic fuit, ut qui a ſuſcepta ſerviendi Deo ſententia, nulla vi, nullo periculo dimotus unquam fuerit; ſed quaecumque propoſuerat, perpetua conſtantia roboraverit, & ad exitum feliciter perduxerit.

Interea dum iſta ſecum Famulus Dei meditatur, Piorum inimicus diabolus, cui certum erat, ſancti Viri conatibus adverſari, concilium advocat, ſuoſque ſatellites adverſus illum his verbis adcendit: Agitedum ſocii, expedite arma: pudeat vos ab uno homine vinci: terrificas idcirco induite larvas, horrendaque ſpectra inſtruite; his ſcilicet artibus hoſtem oppugnare placet: ſaevis procellis conturbate aërem, pulverem in nubes glomerate, ſoliſque adſpectum eripite, tenebris ut inhorreant omnia. Turbinibus inſuper terram concutite; mugientis etiam pelagi in morem horrendum vociferamini. Reptilium atque ſerpentium terribiles formas induite: alii ſublime volantes aërem occupent, alii humi repentes terram obſideant; occaſionem rei bene gerendae modo adripite. Nunc enim vero excuſſa ignavia, exſerendae ſunt vires, ne turpiter acie cadamus: nec vero difficile

ficile eſt ſuper columna ſtantem dejicere, noſtriſque praeſtigiis perterrefactum in fugam convertere. Tum vero filii levae, nequiſſimique Spiritus in bellum conſpirant univerſi, & ad arma conclamant. Continuo diviſo in claſſes exercitu, praedatrices Alites Aquilae pullum ex inſidiis adoriuntur. Erupere ſuis ab antris dracones, ſimplicem Columbam ſublimi in rupe habitantem abſorbere conaturi. Evomuere Baſiliſci lethiferum virus adverſus Perdicem, ſuper montium juga dulcia carmina modulantem. Incubuere ſaevi Accipitres in exitium Paſſeris: at ille quaſſis in aëra pennis praedatores eluſit. Mox diſtributis per montis latera copiis, undique in fumi ſpeciem ſurſum agmina impellunt, alii aërem occupant, intentis nubibus praeripiunt diem, atque offuſis uſquequaque tenebris, horrida nox incumbit: citatis alii turbinibus pulverem ſuper montium cacumina adtollunt, validiſque ſuccuſſos flatibus ipſos montes videntur proſternere. Ignem alii excitant, flammis velut aeſtuante fornace prorumpentibus, omniaque circum depaſcentibus. At vero quantumvis vehementiſſimo turbine concuſſa columnae fundamenta nutent; Juſtus tamen perſtat immotus, velut ſtabili innixus ſcopulo: validis licet quaſſati flatibus ſcapi prope ad ruinam incumbant; ille nihilo ſecius Pſalmos jucunde modulatur. Terra mugiente viſi ſunt montes ſubſidere; attamen fidelis ſervus locum ſuum minime deſeruit, ſed intrepidus illorum caſum ſpectavit. Ferarum atque ſerpentum horrifica ſpectra objecere; ille tamen ſublatas in Caelum manus haudquaquam contraxit, ſed quae ex Filio Jeſſe didicerat, verba adverſariis contra oppoſuit, citharamque ab eodem mutuatus, ad ejus ſonum cantum temperabat: Sicut apes, ajebat, obſederunt me diaboli ſatellites, & repente exarſerunt, ſicut ignis reſecta depaſcens ſarmenta. Circumdederunt me undique, ſicut fumus, & in nomine Domini diſperſi, & diſſipati ſunt, atque defecerunt. Impulſus ſum, ut dejicerer, & caderem

Pſal. 117.

Digitized by Google

rem ac perirem, & Dominus adjuvit me, illos vero confudit; ego autem in virtute Dei mei vici eos.

Haec animadvertens diabolus, dolenſque artes ſuas adverſus veritatem minime ſuccedere, ſecum cogitare coepit: Ecquid ſi cum Simeone cominus pugnaturus ulceribus carnem ejus infeſtaret? Haec meditatus, in columnam ſubiit, ejuſque ſummitatem occupans, ibidem tacitus conſtitit. Illum ut vidit Juſtus ſtatim agnovit, contuenſque contractam frontem, truceſque oculos, intellexit, eum eſſe Judae Magiſtrum, qui modo ad Chriſti famulum divexandum veniret. Quocirca eumdem adpellans, ſicut olim Dominus Iſcariotam: Ad quid veniſti, ait, quid heic tacitus moliris? Non ego quod paras bellum timeo. Agedum exſequere quae hactenus animo volviſti. Adſtabat Simeoni diabolus, ſicut antiquus ille Judas Servatori: aderant alii daemones, ut olim Chriſto ipſius necis authores, certaminis exitum praeſtolantes. Niſi mavis diabolum Goliatho ſimilem dicere, & reliquos minores Cacodaemonas Philiſtaeis comparare; juſtum autem Simeonem Davidi parem praedicare. Convenere ſcilicet Cajaphae ex familia ſatellites viſuri, num Jeſus a ſervo ſuo, ſicut olim a Juda, proderetur. Conflicturi interim campum ſubeunt ambo, Goliathus, & Davides: ille ferrum expedit, hic fundam. Circumſtant ambo exercitus, pugnae exitum ſpectaturi. Prior ille Generis noſtri hoſtis fidelem Dei famulum manu utraque complexus, Athletarum more, dejicere niſus eſt; ſed Simeon adverſarii e manibus facile ſeſe extricans, ultro emicat, reſilienſque, hoſtem magno ſpiritu invadit, dejicit, proſternit, pedibuſque ſuperbam cervicem conculcat. Heic ille ex ſubito caſu aliquantiſper ſe colligens, Simeonis pedem dentibus adpetiit, & profundo vulnere ſauciavit. Rabidum canem Chriſti famulus impacto calce e columna abjecit. Corruit miſer, ut fulgur, ſuamque ruinam horriſonis ejulatibus, Simeone ſpectante, comploravit: mox etiam,

Matth. 26. 50.

ſicut pulvis reflante vento, diſſipatus eſt. Sic cecidit Goliathi Magiſter, ut ille olim ceciderat, cunctis ejus caſum ridentibus: adſurgenſque, ſicut David, Davidis aemulus, Epicinia
Pſ. 17. canere ſic orſus eſt: Benedictus Dominus, qui praecinxit me virtute adverſus malignum, & ſtatuit calcaneos pedum meorum, quaſi ſuper petram, & direxit greſſus meos. In excelſo conſtituit pedes meos ſuper columnam, & docuit manus meas ad praelium. Date canticum novum labia mea, loquimini, ſicut Filius Jeſſe, qui in virtute Dei Goliathum ſuperavit. Si conſiſtant adverſum me caſtra, non timebo, quoniam Angelorum agmina adſunt mihi, & confortant me.

Jam vero etſi Adverſarius in eo, quod contra veritatem ſuſceperat, bello victus cum ignominia & dedecore diſceſſiſſet; non idcirco ab incoepto deſtitit, abjecitve arma; ſed quum videret Simeonem neque ab Oratione, neque a praedicatione ceſſare, plurimoſque ejus adhortationibus commotos, errorem deponere, & ad Deum ſeſe convertere; certus etiam, Taurum, quantumvis longo labore fatigatum, a propoſito opere nunquam defluxurum, ſecum volutare coepit, quid, ſi eum alterutrius pedis uſu privaret? autumans eo vitio impeditum ſuſceptam Divini agri culturam nunquam perfecturum. Hinc poſt paullo factum eſt, ut S. Viri pes ex eo, quem memoravi, vulnere horribile ulcus, cancrum dicunt, contraheret, quod dum in reliquas corporis partes paullatim ſerpit, illius patientiam acerrimo dolore mirum in modum exercuit, atque adeo in ſummum vitae diſcrimen adduxit. Nec tamen inde in queſtus prorupit, aut in ſuſcepto opere ſegnior effectus eſt, eminente nimirum inter poenas animo. Percuſſus eſt a Diabolo, qui Jobum olim percuſſit, dumque, ut ille, Adverſarium ſuperat, communem cum ipſo triumphi honorem adeptus eſt. Duo Athletae, duobus temporibus, in duabus pugnis diabolum praeteritis victoriis exultantem vicerunt: alter humi, alter ſublimi e petra dimi-

micavit: utrique victoriam diabolus turpiter cessit, a terrigenis ipse Caelesti satus origine superatus. Columna huic novo Jobo sterquilinii loco fuit, & pro luto silex. Vulnus quidem beatus iste immedicabile lethifero ictus telo accepit. Attamen quanto infestior diaboli in eum ira efferbuit, tanto clarius ejus virtus enituit. Ardentis camini flammis exploratum est aurum optimum, patuitque inter ignes ejus gratia, & eductum ab horribili examine Dominum mirifice exhilaravit.

Ceterum quum serperet, glisceretque in dies immane ulcus, consumtis carnibus, ossa quoque patefecerat. Nihilominus Simeon, Angelis hominis constantiam, alacritatemque admirantibus, temperata ad Davidis citharam voce cantabat: Pes meus stetit in directo, & non inclinabitur: quoniam Dominus sustentat eum, ut alterius pedis onus ferat. Hem turrim corporis pes unus sustinet, sicut columna; quoniam Architectus ille celsa e rupe desectam statuit firmavitque eam, ne commoveretur. Non me tuus, diabole, dolor adfecit, angitve, quin mihi nihil illo est jucundius: & tu quidem stulto labore consumeris; ego vero coepta non deseram. Ne malleo parcas Aurifex, si purum cupis aurum: & ego quidem pulchrior fiam; tu vero malorum artifex desertus, contemtusque jacebis. Perge porro, quid cessas? Cur circa pedes tamdiu haeres? Totum corpus poenis exerce tuis, ut discat imperium pati. Equus est, nec nisi fraeno subigitur; contumacis servi ferociam frange. Ceterum ne credas, me tua infestatione praepeditum iri, quin susceptum vitae cursum constanter teneam. Non commovebuntur moenia domus, cautibus superimposita, nec adluvionibus, turbinibusve succussa fatiscent, firmissimis nixa fundamentis. Ratus, me tuis artibus a proposito motum iri, in id omnes nervos hactenus intendebas. Insanis, miser, coronas mihi imprudens exaggeras. Et vero pars ultionis ista, qua gaudes, quota est? Graviora mo-

Ps. 27.

do minabaris. Pedem fauciasti, sequere felicem impetum. Vide, ut in me saevias; quemadmodum olim adversus Jobum furebas: illius enim me socium puta. Sed patuit imbellis manus, & levis atque umbratilis fere pugna; nec eam esse, quam vulgus putat, acrem atque pertimescendam. Vilis & demissi animi sit, qui in hoc bello vincitur, neque hunc tu viceris, nisi ipse velit succumbere. Nihil est, quod paras, malum, modo quis non desipiat, suaque tibi arma cedat. Viles animas tantum subigis. Strenuos si oppugnas, operam ludis. Fastum pone; aegros invadis, sanos caves. Age vero si placet pugnare, vide, ut id serio facias. Carnem lacera, verberibus proscinde humeros, & si gemitum inde exaudias, aut parcito, sat est, victum me dicito. Ignavus quisque pedes petit; quod ergo dudum egisti, fortis non fuit, sed imbellem arguit manum. Quidquod nec animadvertisti, te contra hominem altero pede carentem bellum suscepisse. Quare si ab hoste claudo fueris superatus, sibilis, risuque te merito excipiendum puta.

Et vero inter dolores, & acerrimos cruciatus a Divinis Laudibus haudquaquam Justus cessavit; diabolus defessus conquievit, Justus contra nec lassatus est, nec de pristina animi contentione quidpiam remisit, majores ex ipso labore spiritus sumens, praemiumque sibi adaugens. Vidit pedem suis exsutum caementis, adinstar nudatae arboris, quam paullo ante pulchra luxuriantium palmitum pompa vestiebat, obtorpuisse, animadvertensque, nihil jam eidem superesse, praeter nervos, & ossa, illius onus in alterum pedem transtulit: intellexit, bovem viribus effoetum sustinere jugum non posse, alterum itaque ab opere amovens, statuit, uno deinceps arare bove. Ausus est B. Simeon quod nemo alius unquam, quodve magnopere obstupescas: pedem abscidit, ne a suscepto opere praepediretur. Quisnam porro a lacrymis temperasset, resectum contuens a propria compage pedem? At ille quasi damna

mna ſpectaret non ſua, vultu ſtetit immoto, nullas triſtitiae tettatus notas; ſed madidos cruore lapides cernens, & diabolum ſanioſo ſanguine ſordidum, laetus canebat; quumque pes a corpore, velut ramus ab arbore ſua, amputaretur, dulcem ore fundebat rorem, feſtivum ſcilicet carmen: Hinc procul, ajebat, abito pes meus, in ſuprema communis Reſurrectionis die mihi reſtituendus, Deum quaeſo, ut tibi det pacem: nec mori te pigeat, ſed cogita repoſita in Caeleſti regno praemia. Haec ille, quum exſanguem pedem, humique projectum ſpectaret, totumque corporis pondus altero pede ſuſtentari cogeretur, cetera quoque membra multo ſudore, & ſanguine depluerent. Dum porro adverſus diabolum gladium, & arcum parat, amputatum pedem identidem reſpectans, eo, quod memorabam, carmine proſequebatur, Davidicamque pulſans citharam, haec cecinit: I nunc quo tuum te ducit fatum, meque illic tacitus exſpecta, praeſtituto tempore adfuturum, certus me ſine te in illo ultimo Mundi die non revicturum, nec ſine te ad Caeleſtes thalamos, aut ad Gehennam perrecturum; ſed ſive Caelum, ſive Abyſſum petam, unam utrique calcandam eſſe viam. Ambos namque iterum junget nova illa vita, quales olim fuimus, ſive nos evocet ad praemium, ſive ad poenam, ſive ad ignem & ſupplicium, ſive ad regnum. Quocirca nec ſolus e ſepulcro ad lucis uſuram redibo, te derelicto, ſed mecum ſuſcitandus es, & ego tecum, uno ambo temporis momento. Nec enim exantlati a pueritia laboris mercede fraudaberis ab eo, qui operum tuorum remunerator eſt, tuorumque malorum depulſor. Quod reliquum eſt, opta, ut te quantocius reviſam; noſque communis Reſurrectio jungat, ut ambo ſimul ei, qui ſuo nos dignatus eſt conſpectu, gratias agamus.

Tum vero ſubortis lacrymis ad Deum ſe convertit, gemenſque, has preces fudit: Conrobora, quaeſo te, Domine, hunc, qui mihi relictus eſt, pedem, exſtinctum ſuo tempore mihi red-

redde ; hunc vivum confirma , qui commune utrique onus ſolus portat. Intuere , oro te , quomodo totius corporis mole preſſus gemat ; adeoque niſi protinus numen tuum illi ſuccurrat , omnino ſuccumbet . Enimvero nec oneri graviſſimo , nec acerrimo hoſti pares iſtae ſunt vires : & ſi a gratia tua deſeratur , certiſſime profligabitur . Pedis unius vires corporis ſarcina ſuperat , feſſum tu , Domine , releva geminato ſub onere laborantem : ne , quaeſo , corporis templum , in quo ipſe habitas , nimio pondere fatiſcere patiaris ; & quandoquidem una ſuſtentatur columna , obſecro te , baſes ejus confirma . Videō , uno mihi polthac arandum eſſe bove , qui modo duos habebam , huic , precor , vires adjice , ut impigre aratrum trahat . Ne , Domine , oro te , diabolo , meum ſitienti ſanguinem , riſum faciam , ſi videat pedes meos ab obſequio tuo ceſſaſſe : neve jactet , ſervum tuum a ſe victum , armiſque exſutum fuiſſe . Clypeum tu mihi porrige , quo ejus tela retundam , & frangam vires . Vindica me ab Adverſario meo , ſume judicium , & adverſus malignum bellum inſtrue . Caecae noctis caligine obvolvantur tenebroſae viae ejus , in quibus laqueos mihi ac decipula parat . Laetetur anima mea , ſicut arbor diffuſis coronata ramis , & pulcherrimis laeta fructibus . Propriis deſtitutus viribus , tuis , Domine , hoſtem ſuperabo .

Nec brevis hic labor fuit , ſed maxime diuturnus . Res eſt profecto , quam magnopere obſtupeſcas , ſi quidem ſapis , fieri nempe potuiſſe , ut ad inſtar columnae S. Viri pes tamdiu immobilis perſtiterit ; atque adeo ſummam illam animi intentionem , qua coeperat , nunquam relaxaverit . In hoc videlicet ſitu , in quo nemo ad horae unius ſpatium corpus ſuſtinere valeat , Electus Simeon diu noctuque perſeveravit , perque annos quadraginta hoc uno , eoque perpetuo tenore vitae fuit . Adeo nec aeſtus , nec frigus , nec vigiliae , nec inedia , nec diaboli inſultus illum ullatenus ab eodem vitae curſu dimovere , vel retardare potuerunt . Equidem neminem

nem hactenus vidi alium huic Justo parem; sed nec in historia simile quidpiam memini, me legisse. Fuere, fateor, Viri sanctissimi, qui jejunium ad certos dies produxerunt, & alius quidem ad hebdomadas triginta, atque alius etiam ad sexaginta jejuni pervenere, quantum videlicet cujusque ferre vires potuerunt. Jejunia vero hujus Angeli terrestis nemo supputare sufficiat, qui non hominibus, sed Angelis similem se praebuit. Quadraginta diebus cibo potuque abstinuit Divinus Moses, quem Elias postea est imitatus, quorum alter Divino lumine claruit, alter in Caelum sublatus est. Quis porro neget, Simeonem utrique fuisse parem? Profecto quid de abstinentia ejus pro dignitate dicam, non habeo: fateorque, me ipsius pulchritudine victum, ejusdem vultum nulla artis ope satis exprimere me posse. Et vero quasnam virtutum ejus laudem, quasve tacitus praetermittam, plane ignoro, dum quaelibet altera excelsior, praestantiorque adparet. Abstinentiam, ut coeperam, persequar? Interpellant me alia ejus decora. Vigilias praedicem? Quantulus fiam, ut ejus officia, quae videlicet vel ad Dei cultum, vel ad hominum utilitatem contulit, retexere valeam? Perpetuam super columna stationem exornem? Dicentem ad se provocant ejus praeclara facinora, omnem numerum, aestimationemque superantia. Ejusne poenitentiam admirabundus ediffseram, an acerrima praelia ab illo contra diabolum depugnata referam? Perpetuum enim illi cum nequissimo Generis nostri hoste bellum fuit. Dicam ne, illum pede uno ad plurimos annos stetisse, nec animo, aut viribus interea fractum? Ejusne linguam extollam, per diuturnos labores in praedicanda Christi doctrina versatam? dicamne oculos ejus ex compunctione cordis in lacrymas diffluxisse, aut manus celebrem, in oratione continuo protensas, atque in hac parte admirabilem patientiam? Bellorum sane cum diabolo ab ipso gestorum casus evolvere haec temporis

ris brevitas non patitur; adeo rerum magnitudine ac numero obruimur. Vicit me Inclytus; victusque lubens do manus, fateorque, me ejus pulchritudinem satis describere, vel ipsius dotes dicendo aequare non posse. Pictor eram, ejus vultum in tabula repraesentare saepe conatus, ad extremum intellexi, ejus formam nulla Pictorum arte esse imitabilem. Mutata persona venatorem indui, venando illum me capere tentantem elusit, in Caelum avolans. Sic ego relictus humi jaceo, ille sublimi raptus per aethera volatu, ad Superos abiit.

Ad columnam igitur, adhuc apud nos prostantem, regrediamur, quandoquidem illam Simeon Caelitibus adscriptus, minime deseruit; ejusque obitum divinitus in eo loco ipsi concessum, ejusdem filiis gratificaturus, pro viribus exsequar. Dicam quo pacto Christi famulus vitae mortalis curriculum emensus, ad metam pervenerit, & quasi Taurus a longo labore defessus, tandem conquieverit. Instante itaque fine vitae, qui & felicitatis initium fuit, Simeon transmigrationis suae horam divinitus, ut olim Moses, intellexit, Ezechiae exemplo praemonitus, ut haereditatem suam supremis tabulis inter filios suos divideret. Quocirca Angeli e Caelo delapsi, sua tum praesentia, conloquioque illum recrearunt: quod Danieli concessum legimus: tum etiam de fine laborum atque periculorum praedocuerunt: Jam sol, ajebant, in occasum incumbit, subitque placida nox, fesso quietem datura. Jamque Paterfamilias denarium protulit, & pactam mercedem soluturus, adventum tuum praestolatur. Haec dies te praesentis vitae aerumnis praereptum in thesauro vitae, usque ad corporum resurrectionem ibidem mansurum, conlocabit. Illic procul ab omni molestia summa perfectaque pace frui, & repositum fortibus praemium obtinere licebit. Definita advenere tempora, ut terras deseras, tibique ab aevo praeparatum lucis regnum adeas. Agedum macte animo, &

& feſſos jam ſolve Arator boves, longo & ipſe laſſatus labore, dum fundum tibi creditum uno dumtaxat bove aegre excolis. Fuge pelagus cautus Nauta, atque horribiles procellas; partas opes in tuto conloca. Neve doleas, corpus tuum in poenarum ſedem tranſiiſſe, qui in ſinum Abrahae propediem transferendus, ibidem cum Lazaro perpetua pace es fruiturus. Diſtabuere ex longa, & acri aegritudine carnes: ne pigeat mali; veniet dies, qua odoratiſſimas quaſque ſpecies mutata corporis habitudine, ſuo odore aequabunt, tibique ſummam adferent voluptatem. Sed nunc Diſcipulos tuos convoca, illiſque in ſuſcepto, te ſoſpite, vitae inſtituto conſtantiam ſupremis verbis commenda; populum quoque admonere memineris: Cave, inquies, ne, me abeunte, a te ipſe diſcedas, diabolum ſequutus, meque fidei tuae ſponſorem, atque hactenus de te gloriantem, laetantemque quandoque pudore ſuffundas. Interea Angelorum chori circumſederant montem, filium Adae in Caelum cum canticis deducturi ſuis invectum alis. Advenere ſimul Gabrielis legiones, funus curaturae, caſtumqne corpus, & Filii Dei templum elaturae.

Simeon itaque ſuum imminere obitum intelligens, adcitos ad ſe ſuae diſciplinae Alumnos, ad pie ſancteque vivendum cohortatus eſt, Servatoris noſtri exemplum ſequutus, qui Caelum prope conſcenſurus, Apoſtolos proprii officii admonendos duxit. Pacem, ait, Jeſu Chriſti relinquo vobis, Diſcipuli mei, quam ille nobis reliquit, ad eum, a quo miſſus fuerat, proxime abiturus. Valete, & mandata mea, quae dudum a me accepiſtis, ſervate. Videte, quaeſo, ne mei poſt obitum meum oblivio aliquando vos capiat, aut praeceptorum meorum memoria vobis elabatur. Tuque, fidelium coetus, & Sacerdotum chorus, valete: Crux Domini noſtri vos, veſtraſque domos tueatur. Voſque itidem aegros adpello, quotquot in nomine Jeſu Chriſti ad me veniſtis, Deumque rogo, ve-

ſtris ut morbis vos quamprimum relevet; ſicut olim mulierem laborantem ſanavit. Te quoque valere jubeo, Columna, quae me tamdiu ſuſtentaſti: poſthac Jeſu Chriſti vexillum feras. Tuque, terra omnium miſeriarum ſedes, vale. O illum beatum, qui ex te ſine labe, integer & purus deceſſerit! Cogita, precor, quot labores et aerumnas pro te exhauſerim. Cave, ne diabolus te, ſicut filiam Jacob, in poſterum ſeducat; aut quemadmodum poſt Moſis interitum vitulos conflaſti, ſic modo apud te dicas: Simeon interiit, jam ad abominationes meas revertar. Nam etſi mihi vita quamcitiſſime cedendum ſit; Chriſtus tamen, quem dilexiſti, vivit, illi a me tradita fuiſti; nupta Sponſum ſequere. Propter te thalamum me intraturum, ejuſque deliciis fruiturum confido. Vide, ut memineris mei ſuper menſa ejus omni tempore, & ad congreſſum ipſius vocata, memor eſto mei. Cave, ne unquam, quae pro te ille perpeſſus eſt, mala tibi excidant, fel, & acetum, Crux, clavi, & acuta lancea. Pro te mortuus eſt Deus immortalis. Scelus eſſe puta, in errorem inanimum Idolorum relabi.

Inter haec circumſtantibus Angelis, ejuſque obitum praeſtolantibus, Simeon ſublatis in Caelum oculis flens manus protendit, Dominum in Calvariae monte morientem imitatus. Exporrecta deinde dextera, orbi ejuſque habitatoribus benedixit; tum etiam ſe ipſum Crucis trophaeo ſignans, inclinato capite exſpiravit. Continuo advolavere Angelorum chori, luciſque Sponſam complexi feſtivo cum Pſalmorum cantu deduxere, diabolo nequaquam hiſcere auſo, novis canticis illum laudantes, qui homines Angelis excelſiores ſibi elegit. Angelorum cantibus occinuere montium cavernae, ſubſiliere campi, auditaeque voces dicentium: Hic eſt, qui invocavit Dominum, & exaudivit eum. Confeſtim explicuere alas, animamque ejus, pennis ſuis ſubvectam, ſuſtulerunt: ejuſdemque labo-

Pſ 33. 7.

res,

res, & geſta recolentes, tales illi ſe ſe praebuere, quales olim Danieli ſeſe ſpectandos obtulerant, renidenti laetiſſimoque vultu. Jam vero quum primum Caeleſtes Aedes adparuere: Hem, ajunt, fores, quae Juſtis ad haereditatem vitae novae aditum aperiunt. Ingredientem Caelitum chori excepere, Sponſamque lucis conſalutarunt, fauſtum adventum eidem gratulantes. Illa porro ante Filii Dei Thronum ſtante, adclamavere univerſi: Hanc, Domine, oramus, ſuſcipe Animam, eique praemium impenſi tibi obſequii repende. Jube illam ad Theſaurum vitae deduci, ibidem uſque ad Corporum Reſurrectionem manſuram, quando dilectum ſibi corpus, ſuo e pulvere excitandum, reſumet.

Porro autem Diſcipuli exſangue Magiſtri Corpus coram contuentes, orbitatem ſuam magnis queſtubus complorabant: ipſa luxere ſaxa, & parietes, monteſque inſolitis concuſſi motibus. Columnam conglobati amplexantur, eique haerentes, ſingultibus aërem feriunt, & lacrymis rigant humum. Rectum interim, fixumque columnae ſuperſtabat cadaver, ut a multitudine ſomno ſopitum crederetur; poſteaquam vero beati Viri obitum intellexerunt, incredibili dolore adfecti, mortuum lamentari coeperunt: Siccine nos, Pater, ajebant, deſeris, nec tutorem pupillis deſignas? Adeo deſertis, vagis egentibus nemo ferat opem? Adflictos relevet nemo? Patriam nempe, parentes, cognatoſque reliquiſſe juvit, dum nobis tu Pater, & Patria, atque omnia eras. Famam ſequuti ad tuos fontes properavimus; fontes importuna nobis mors obſtruxit. Noſtris refulſit terris lux tua, lampadis in modum omnia conluſtrans, quo illa ducebat, illuc iter intendimus. Heu quomodo reflante ſubitae mortis vento illa exſtincta eſt! Arbor eras, umbram tuam quaerebamus; heu mortis acerbae ictu ſucciſus ut jaces! ut nos diſperſi ſumus! Munitiſſimum propugnaculum nobis hactenus fueras, ac tu-

tissimum inter latronum adsultus perfugium; quomodo impellente fato concidisti, tuoque nos casu nudos, & inermes hostium incursionibus exposuisti? Noster heu sol occubuisti, occidisti, Lumen nostrae peregrinationis! Siccine inter salebras, & offendicula per horribilem solitudinem palabundos errare nos cogis? Tua jam lugeat Mandra, tuam nunquam posthac auditura vocem, in squalore, ac sordibus jaceat, sicut haerede orbata domus. Casus defleant nostros vicinae rupes, nostros resonent montes, & colles questus, carissime & benedicte Pater. Columna, super qua dies noctesque rectus stetisti, atque adeo orbis universus ad nostros vocentur luctus, Electe Pater, Sancte Simeon, Jesu Christi famulus. Tua nunc salutari consuetudine orbati, ora Pater, ut eadem in spiritu potiamur. O beatum Spiritum, cui modo Aedes vitae spectare licet! O beatum Corpus, asperis laboribus, aerumnisque ereptum, atque in tranquilla statione conlocatum! O beatum rursus Spiritum tuum, Electe Pater, atque tot victoriis clarissime, qui Divinum illud regnum adeptus es. Filius Dei, quem ab infantia dilexisti, nos pro sua clementia dignos efficiat, qui intercedentibus precibus tuis veniam impetremus.

Hactenus Sanctus Jacobus Sarugensis Batnarum in Mesopotamia Episcopus.

S. Simeonis Scripta.

Porro Sanctum Simeonem Stylitam inter Scriptores Syros merito conlocat Assemanus meus tom. 1. Bibl. Orient. pag. 254. ex quo praecipua hujus Admonitionis, & Adnotationum capita excerpsimus. Et quidem Simeonem nostrum gravissimam ad Theodosium Juniorem Epistolam dedisse, qua Imperatorem acriter objurgabat, quod Asclepiadis, seu Asclepiodoti Praefecti suggestione Synagogas Judaeis olim ereptas, restitui jussisset, testantur Evagrius lib. 1. cap. 13. & Nicephorus lib. 14. cap. 51. Ejus exemplar circa finem horum Actorum a Cosma nostro profertur.

Duas praeterea Epistolas pro Concilio Chalcedonensi Sanctum Stylitam scripsisse idem Evagrius adfirmat lib. 2. cap. 10. ubi agens de iis, qui ad Encyclicas Leonis Imperatoris responderunt: *Sed & sanctae memoriae Simeones*, inquit, *duas Epistolas de hoc argumento scripsit: alteram ad Leonem Imperatorem: alteram ad Basilium Episcopum Urbis Antiochiae; ex quibus eam, quae ad Basilium scripta est, utpote breviorem, heic adponam.* Exemplar ejusdem mox subjicit. Utraque laudatur etiam a Nicephoro lib. 15. cap. 19. qui cap. 13. ejusdem libri 15. refert, Simeonem ad Eudociam quoque Imperatricem de eodem argumento Epistolam conscripsisse, cujus fragmentum ibidem producit.

Demum in Bibliotheca Patrum tom. 7. exstat sub Simeonis nostri nomine *Sermo de semper complectendo suum cuique distessum*, seu *de exitu Animae a corpore*.

Idem

Digitized by Google

Idem ſermo in eadem Bibliotheca Patrum tribuitur etiam Sancto Macario Aegyptio, habeturque in Homilia 22. inter L. Homilias, eidem Macario adſcriptas; ſed in nonnullis manuſcriptis Codicibus Graecis Vaticanis S. Ephraemo Syro adjudicatur: Verum nec Ephraemo, nec Macario, aut Simeoni Stylitae adſcribendum eſſe puto, ſed Theophilo Alexandrino. Id enim ſuadet tum authoritas Codicis Syriaci Nitrienſis Vaticani XXXII. qui exaratus eſſe dicitur die trigeſima Julii anno Graecorum Octingenteſimo Octogeſimo ſeptimo, Chriſti 576. tum ſtylus, Graecam originem ſapiens: & huic quidem conſonant quae idem Theophilus moriturus dixiſſe fertur in Vitis Patrum lib. v. libello 3. de Compunctione.

Epiſtolis Sancti Simeonis Profeſſionem Fidei Catholicae adjungit Leo Allatius in Diatriba de Simeonum ſcriptis: quod ex his Eulogii Alexandrini apud Photium verbis probare contendit: *Necnon iis, qui in Religioſa, & Monaſtica vita celebres habebantur, praecepit Leo, ut ſententiam ſuam ſcripto profiterentur. Quod Epiſcopi numero mille ſexcenti promte ſane exſequuti ſunt, nemine, qui aliter ſentiret, deprehenſo: e quibus ſtetit & Simeon, qui in columna Caeleſtem vitam profitebatur.* Verum Profeſſionem Fidei Catholicae, a Sancto Simeone editam, non aliam fuiſſe ab ejuſdem Epiſtolis ad Leonem Imperatorem, atque ad Baſilium Patriarcham datis, liquet tum ex adlatis Eulogii verbis, quae nihil aliud indicant, quam Simeonem ſententiam ſuam ſcripto, hoc eſt, iis literis ſignificaſſe; tum ex laudato Evagrii teſtimonio, qui per binas illas literas teſtatur, Simeonem ad poſtulata Leonis cumulate reſpondiſſe. Nam de Circularibus quidem Leonis Auguſti Literis ſic habet prope finem cap. 4. *Similia vero Imperator ſcripſit tum ad reliquos Epiſcopos, tum ad celeberrimum quemque eorum, qui tunc temporis, ut jam dixi, vitam a materia remotam, omnique adparatu deſtitutam agebant. Ex quorum numero fuit Simeones, qui primus ſtationem in columna excogitavit.* Pro reſponſione autem duas illas Simeonis Epiſtolas dumtaxat producit, e quibus hanc Fidei Catholicae Profeſſionem colligit. *Quapropter ego quoque humilis & exiguus, abortus Monachorum,* (verba ſunt Sancti Stylitae ad Baſilium Patriarcham) *animi mei ſententiam Imperiali ejus Majeſtati ſignificavi de Fide ſexcentorum triginta Sanctorum Patrum, qui Chalcedone congregati ſunt, perſiſtens, & fundatus in ea Fide, quae a Sancto Spiritu revelata eſt.* Non alia igitur quaerenda eſt Fidei Profeſſio extra duas illas Simeonis Epiſtolas.

Syriace probabilius ſcripſit: ejuſque opera a Thaumaſtoritae ſcriptis diverſa.

Syriace autem beatum Simeonem, non Graece, aut alio ſermone loquutum fuiſſe, & ſcripſiſſe, probabile faciunt, quae a Coſma noſtro narrantur in ejuſdem Vita: locus inſuper, in quo natus eſt, ac vixit; Syros enim, qui mediterranea loca habitabant, Syriaca, non Graeca lingua plerumque uſos fuiſſe, Acta Sancti Simeonis Sali teſtantur. Heic vero obſervandum, Simeonem noſtrum alium eſſe a Sancto Simeone Thaumaſtorita, ſeu *in Monte admirabili*, qui Mauricio Imperatore deceſſit, de quo idem Evagrius lib. 6. cap. 23. & Nicephorus lib. 18. cap. 24. atque huic Juniori Simeoni adjudicanda eſſe opera, quae Leo Allatius in laudata Diatriba recenſet: quorum pars magna exſtat Arabice converſa in Codice Vaticano XXVI.

Ejus Imago ex Vaticano Baſilii Imp. Menologio.

Ceterum quum Sanctum Simeonem noſtrum Stylitarum parentem, ejuſque admirandi plane inſtituti conditorem fuiſſe, ex haç Coſmae hiſtoria praecipue ſit perſpicuum; ne quid deſit Operi, in quo verſamur, rem oppido gratam Sacrae antiquitatis ſtudioſis nos facturos eſſe confidimus, ſi alteram autographi Baſiliani Menologii Tabulam, quae Sanctum Simeonem columnae inſiſtentem praefert, genuinis hiſce ejuſdem ac ſinceris Actis praefigeremus. Quod quidem beneficium eximiae Cardinalis Annibalis Albani, Clementis XI. Pontificis Maximi ex Fratre filii, Religionis, & Literarum bono nati, munificentiae acceptum referimus, qui quum Imaginum Sanctorum, ab illuſtribus Baſilii Porphyrogeniti Imperatoris aevi artificibus minio depictarum, Tabulas excipiendas, & ad vivum, ut in Autographo Vaticano conſpiciuntur, aeri incidendas curaverit, ipſumque Menologium, tamdiu a doctis Viris deſideratum, Graece ſimul & Latine formis Urbinatibus publicaverit, eam, quae ad Sanctum Simeonem pertinet, Tabulam nobis perhumaniter commodavit; ex qua ejuſdem Sancti Simeonis columnae inſiſtentis excuſam

Digitized by Google

ſam Imaginem heic proferimus, utpote quae potiſſimum in cauſſa fuit, quare Carolus Majellus, Archiepiſcopus Emiſſenus, eximias cujus laudes in Praefatione Generali perſtrinximus, eruditiſſimam de Stylitis Diſſertationem elaboraverit, quam ad Chaldaica ſeu Syriaca haec S. Simeonis Acta illuſtranda ſatis ſuperque adcommodatam, numeriſque omnibus abſolutam, huic Tabulae ſubjicere, operae pretium ducimus.

DISSERTATIO
DE STYLITIS
In Tabulam II. Menologii Baſiliani.

STylitarum Columnas *omnibus Aegypti prodigioſis Pyramidibus, elaboratis pictiſque Obeliſcis, Coloſſis Columniſque Trajani* (Raderi verbis utor) *propter ipſa, quae ſupra illas fulgebant, ſidera Sanctitatis anteponendas*, lubet heic paullo curioſius explorare & exponere. Quum enim ad illuſtranda priſcorum temporum monimenta, quorum reliquiae ſuperſtitionem, aut memoriam veteris aevi qualemcumque repraeſentant, tanta contentione docti Viri operam conferre geſtiant; non erit aliena a Chriſtianis ſtudiis diligentia, ſi adcuratius inquiramus haec admirandae fortitudinis monimenta, quae non humani faſtus inſania ad inanem nominis celebritatem, ſed noſtrae religionis ſanctitas ad virtutis incitamentum, & exercitationem vitae Caeleſtis excitavit. Quando hoc igitur ſacrae antiquitatis, & auſteritatis miraculum prima nobis exhibet Baſiliani Menologii ad Sanctos pertinens tabula, quae Simeonem columnae inſiſtentem praefert, de columnis, earumque modiis, ſcalis, & mandris, ac primum de Stylitici Ordinis origine, incremento, & interitu per vices temporum videamus.

CAP. I.

Digitized by Google

CAP. I.

De Stylitarum origine, & ſucceſſione.

1. ROſweydus ad Vitam Simeonis num. 2. ex Aſconio adnotavit, primum apud Romanos in columna habitaſſe Moenium, a quo Moeniana deinceps ſunt adpellata. Raderus in eandem ſententiam 3. part. Viridarii cap. 4. de Stylitis: *Repertor*, inquit, *hujus generis tectorum ſuper columnas poſitorum Romae C. Moenius fuit, qui venditis aedibus excepit columnam, ſupra quam tectum projiceret ex tabulatis, ut ſpectacula ibi faceret*. Eadem repetit Allatius in Diatriba de Simeonum Scriptis. Iiſque praeter Aſconium, Feſti, Iſidori, & Gloſſariorum authoritas ſuffragatur, ſed praeterquamquod Salmaſius ad Aelium Spartianum in Peſcennio Nigro, *magnas eſſe nugas* ſibi perſuadet, quae a Grammaticis de ejuſmodi Moenianorum origine traduntur; plurimum Moeniana, ſi in ſua primaria ſpectentur origine, a Stylitarum domiciliis differunt. Nam illa ultra columnas tigna extendebant, quo amplificarentur ſuperiora, ut loquitur Feſtus; neque columnis inſidebant, ſed potius adhaerebant: cujuſmodi erant Moeniana foribus adjecta. Quum enim Moenius in aedibus vendendis columnam excepit, non aliam intelligo, quam quae ſuſtentaret aedes; illius igitur non vertici inſidere, ſed immiſſis projectiſque tignis adhaerere potuit. Quamobrem Graeci ἐξωσάς & ἐνδότους adpellarunt. At Stylitae columnarum verticibus imminebant, neque laxabant ſuperiora, ſed anguſtiſſimo ſepto terminabant. Itaque non placet ſanctiſſimum inſtitutum ethnica imitatione, & origine foedare. Si quis autem antiquitatis ſtudioſior amet Styliticae habitationis conſuetudinem a vetuſtate Moenianorum arceſſere, jam ante Romam conditam in Palaeſtina, & Aegypto, ubi Stylitae deinde floruerunt, Moenianorum uſus tamquam proprius earum gentium invaluerat, quas Hieronymus ad Juniam, & Fretellam teſtatur, habuiſſe *in tectis domata, quae*, inquit, *Romae vel ſolaria, vel moeniana vocant*.

Qui primus apud Romanos in columna domiciliſi fixerit.

Moeniana a Stylitarſi domiciliis diverſa.

§. I.

Quo Authore, quove anno Stylitarum inſtitutum coeperit.

2. STylitarum parentem, ejuſque inſtituti conditorem fuiſſe Simeonem Siſaniten, tota fatetur antiquitas. Theodoretus in Philotheo Cap. 26. de Simeone: καινὸν & ἀθρόον θέαμα, *novum, & admirandum ſpectaculum*: καινὴν πολιτείαν: *novam vivendi rationem* paſſim adpellat Simeonis vitam. Evagrius lib. 1. cap. 13. hiſt. Eccl. πρῶτος τὴν ἐπὶ κίονος στάσιν ἐπινοήσας: *Qui primus ſtationem in columna inſtituit*. Theodorus Lector in Collectan. πρῶτος τὴν κιόνων ἐπινόημα ἐπεκόμισε: *Primus columnarum inſtitutum excogitavit*. Theophanes in Chronographia, & ex eo Cedrenus. πρῶτος καταδείξας τὴν τοιαύτην ἀρετήν: *Qui primus talem virtutem oſtendit*. Georgius Tauromenitanus apud Allatium: τὴν κιονίτην βίον πρῶτος πάντων ὠνόμασε: *Columnarem vitam primus invenit*. Is quum annos novem in monaſterio Teledenſi exegiſſet, decemque praeterea in Mandrae angulo, *in converſatione admirabili, duris operibus ac certamine multo*, coepit in columnis ſtare, brevioribus quidem per annos ſeptem, altiori vero cubitorum 40. per triginta annos, donec ad Superos evocatus eſt die 2. Septembris; ut narrat Coſmas Presbyter in Vita Simeonis, quam quartodecimo poſt Simeonis obitum anno Syriace ſcriptam ſervat in Cod. MS. Nitrienſi I. (quem nos octavo ab obitu Caroli Majelli anno, Latinitate donatum heic proferimus) ex liberalitate Clementis XI. P. M. Bibliotheca Vaticana; cujus epitomen edidit tom. 1. Bibl. Orient. Clem. Vat. cap. 27. Vir Cl. Joſeph Simonius Aſſemanus Maronita inter inſignes Apoſtolicae Bibliothecae Scriptores quotquot ingenio, eruditione & ſcriptis hactenus claruerunt, mihi merito numerandus. Exceſſit autem Simeon, ut idem Aſſemanus poſt Authorem Chronici Edeſſeni confirmat, anno Chriſti 459. Itaque in colum-

Simeon Siſanites Stylitarum parens.

Digitized by Google

Quo anno columnae insistere coepit.

lumnis brevioribus stationem adgressus est anno 423. quo Stylitarum initium, ejusque institutionis originem consignamus.

Argumenta contra Stylitarum epochā refelluntur.

3. Tria sunt autem antiquorum Scriptorum loca, quae huic testatissimae Stylitarum origini refragari videntur. Primus est Nazianzeni in carmine de Ascetis, ubi quum laudasset incredibilem Ascetarum quorumdam in diuturna statione constantiam, ita ut non deessent, qui totos annos stando transigerent, subjecit: Πίστις γὰρ ἐστήλωσε τὴ φόβος Θεοῦ: Quae verba ita vertit Leunclavius: *Fides enim, Deique timor, ut in columnam ascenderent, eos impulit.* Aevo igitur Nazianzeni, si Leunclavii interpretationem sequamur, visi fuerant Stylitae, integro nimirum ante Simeonem seculo. Sed Leunclavii adlucinationem castigavit Allatius, sententiam, & verba Nazianzeni rite interpretatus: *Fides enim, & Dei timor illos velut columnas firmaverat*, quo sensu 2. Reg. cap. 18. legitur: ἐστήλωσε ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων.

Nazianzeni locus explicatur.

Syri Anonymi testimonium refutatur.

4. Alter locus est Scriptoris Syri Anonymi in vita S. Ephraem, cujus epitomen idem Assemanus protulit loco cit. cap. 6. (quamque integram habes in Prologomenis ad tertium Syriacorum ejusdem S. Doctoris operum tomum, a nobis post Caroli Majelli mortem editum) ubi dicitur num. 31. ad funus Ephraemi convenisse multitudo Anachoretarum, Stylitarum, & Coenobitarum. Anno itaque 373. quo decessit Ephraem, frequentes erant Stylitae. Recte autem ibi admonuit Vir Cl. Scriptorem illum recentiorem fuisse, ac de Ephraemi aetate loquutum pro seculi sui more, quum scilicet inter Ascetas Stylitarum Ordo peculiaris erat. Neque vero satis adcurate pro Stylitarum disciplina, & perpetua clausura loquutus videtur. Stylitae enim vix pro gravissimis, & publicis causis de columna descendebant. Nisi forte id Anonymum spectasse dicamus, ut publicum luctum in Ephraemi funere augeret, ex insueta Stylitarum frequentia, & ostenderet Stylitas inter gravissimas causas posuisse justa Doctori Sanctissimo persolvenda.

Argumentum ex duabus Epistolis S. Nili Monachi proponitur.

5. Tertius, isque difficultate maxima districtus est locus S. Nili Monachi, qui lib. 2. Epistolarum, duas Nicandro Stylitae inscribit, nimirum 115. & 116. eumque reprehendit, quod e terra sublimis corpore, terrena animo cogitaret, & columnari statione non animae profectum, sed humanas captaret laudes. Quo plane gravissimi Scriptoris testimonio liquidum fit, jam Nili aetate & nomen, & institutum Stylitarum invaluisse. Id vero nullum nobis negocium faceret, si de Nili aetate Menologiorum tam Basilii Imperatoris, quam Cardinalis Sirleti testimonio insisteremus, quae sub Mauritio Nilum floruisse tradunt: quae quidem tempora cum adulto, celebratoque Stylitarum Ordine optime congruunt; sexto enim ac septimo seculo mirifice colebatur. At qui Nili vitam, & opera diligentissime illustrarunt, & ediderunt, Petrus Possinus, Leo Allatius, & Joseph Maria Suaresius alia omnia sentiunt. Possinus quidem confidenter in Menologium Graecorum pro Mauritio Marcianum intrudit, & Garyophilum Menologii authoritatem sequutum in definienda Nili aetate adlucinatum esse contendit in Praefat. in Epistolas Nili ad Cardinalem Barberinum. Possino subscribit Allatius in Diatriba de Nilis, eorumque scriptis, miraturque Garyophili oscitantiam, quum inde oportere adfirmet, vitae annos 175. Nilo tribuere, si sub Mauritio vixisse dicatur. Suaresius in lib. Chronolog. de vita Nili adseverare non dubitat, Nilum sub Marciano supremum diem obiisse nonagenarium anno Christi 451. octavo scilicet, aut nono antequam Simeon Stylita ad Superos evocaretur. Miror autem Viros hosce doctissimos ad duas, quas diximus, Epistolas, Nicandro Stylitae inscriptas, animum non advertisse.

Diversae de Nili aetate Scriptorum sententiae.

Duae illae Nili epistolae scriptae sunt adulto jam Stylitarū instituto.

6. Illae enim procul dubio scriptae sunt post Stylitarum initia, quum nimirum titulus, & adpellatio Stylitae sermonis usu, & consuetudine trita erat; quod tum demum fieri coepit, quum Stylitarum institutum frequentes habuit alumnos; neque enim aut Theodoretus, aut Antonius, aut Cosmas, qui sub exordia Stylitici instituti claruerunt, & M. Simeonis Vitam literis consignarunt, Stylitae nomen usurpaverunt. Praeterea statio illa columnaris quum primum exorta est, novitate sua homines perculit, & signis, atque experimentis probanda fuit; ut fusius infra explicabimus: adeo supra humanae naturae conditionem, infirmitatemque esse videbatur.

Digitized by Google

batur. At Nilus Nicandrum in Epiſtolae inſcriptione Stylitam adpellat, nec Styliticae exercitationis novitatem objicit, aut memorat; immo vero ex ejus profeſſione debitum Sanctioris vitae inculcat. Neceſſe erit proinde, ut jam ante Nilum, & Marciani aetatem ſtatuamus ortum Stylitarum, hoc eſt, diu ante Simeonem, ſi vera ſint quae tanti Viri, tantaque eruditione celebres poſt adcuratiſſimas diſcuſſiones de Nili aetate definierunt. Ex ipſa igitur Stylitarum origine pauca ſubjiciamus, quae ad argumentum ex geminis Nili Epiſtolis ad Nicandrum, & ad implexam de Nili tempore controverſiam non erunt fortaſſe inutilia.

Nili aetas inquiritur.

7. Adulta jam aetate ſub Imperatore Arcadio fuiſſe Nilum conſtat, tum ex Nicephoro lib. 14. hiſt. Eccl. cap. 30. qui eumdem inter illuſtres Chryſoſtomi Diſcipulos primo loco numerat, tum ex Nili Epiſtolis ad Arcadium ipſum, quem de Chryſoſtomo in exſilium pulſo libere arguit; ex quibus Allatius ad indagandam Nili aetatem prima ſumit indicia, Epiſtolarum ſcilicet tempora ducens ab exſilio Chryſoſtomi, quod anno 404. contigit. Atqui addendae erant epiſtolae complures, quas Nilus dedit ad Gainam copiarum ducem ſub Arcadio, & perditum Arianae perfidiae fautorem, quibus Arianorum argumenta a Gaina propoſita confutat; Gainas autem res novas molitus profligata claſſe caeſus interiit anno 400. Haec autem quum ſcriberet Nilus jam Eparchatu Conſtantinopolitano abjerat, jam Chryſoſtomo authore ſecularibus curis ſeſe abdicaverat, atque ad Monaſticam vitam animum traduxerat. Filium autem tum habebat Theodulum, ad eam aetatem provectum, ut Monaſticae exercitationis ſtadium una cum patre inire potuerit. Qui haec igitur circa annum Chriſti 400. geſſerat, ad annum 600. quo regnabat Mauritius, pervenire certe non potuit.

Ad Gainam ſcribit Nilus ante annum Chriſti 400.

Ad Mauritii aetatem pervenire nō potuit.

Allatii argumentum ex epiſtola Nili ad Zoſarium.

8. Quum haec de Nili aetate exploratiſſima ſint, adhuc multo clariora ſe deprehendiſſe ſcribit Allatius, ex Nili verbis epiſt. 77. lib. 1. ad Zoſarium Tribunum, quibus apertiſſime deſignari putat tempus, quo epiſtolam exarabat. Objiciens enim Judaeis, quod propter alia ipſorum patrata ante Chriſti adventum facinora, in captivitatem quidem alienigenis traditi fuerint, ſed paucis poſt annis in Palaeſtinam, libertatemque revocati: *Ex quo vero*, inquit, *immedicabile hoc flagitium in Filium Dei manus apponentes, audacter perpetrarunt, perpetuo, & extremo excidio traditi ſunt. En itaque quingenteſimus annus eſt, & nuſquam Divinum ſubſidium, non auxilium, non conſolatio.* Lubet heic integrum adtexere Allatii locum ex Nili teſtimonio ita diſputantis: *Ab eo tempore, quo Judaei praeſenti animo in Dei Filium manus ſuperimponentes, de eo capitalem caedem fecerunt; ideoque perpetuo excidio traditi ſunt, eſt annus quingenteſimus, non contractis literis, aut brevibus numerorum notis, ſed extenſis, & illaeſis characteribus deſignatus, ne Scriptoris oſcitantiae mendum tribuatur. Ab anno Nativitatis Domini quingenteſimus eſt Anaſtaſii Imperatoris decimus, Papae Symmachi ſecundus. Annus, quo exſulavit Chryſoſtomus, eſt Domini quadrageſimus quartus, Arcadii Imperatoris decimus, Innocentii Papae tertius. Ergo ſi ſcribebat hic Nilus Joh: Chryſoſtomo nondum mortuo, ut ſuperius vidimus, erat, cum haec poſteriora ſcriberet, annorum nonaginta trium; quibus ſi appingas annos minimum triginta, quibus ſub magiſtro Chryſoſtomo mores ad mollitiem idoneos exuit, & artibus ingenuis inſtructus, auctoritatem, & dicendi libertatem conſecutus, Imperatorum labes, & maculas non communi vituperatione, ſed ingenuitate libera reprehendere poſſet, annos tum centum viginti tres numerabat.* Quod ne cui fortaſſe abſonum fidei videretur, hiſtorias ſubjecit Macrobiorum quorumdam, quos ipſe noverat.

Nilus ad Zoſarium ſcribit anno aetatis ſuae 123. ſecundum Allatium.

9. Sed ratio Virum doctiſſimum fefellit, neque rite ſubduxit calculos. Nam I. non ab exſilio Chryſoſtomi, ſed ex ante annum, ut diximus, quadringenteſimum, quo Gainas peremtus eſt, initia abdicatae, & ſeverioris vitae Nili ducenda ſunt, propter epiſtolas ad ipſum ſcriptas; quae quidem etiam ante datae videntur, quam Gainas in apertam defectionem contra Arcadium erumperet, & bello turbulentiſſimo ſeſe implicaret: quo ſane tempore argumentatiunculis, & cavillationibus conſcribendis vacare non potuiſſet. Ad annos igitur 123. quos Nilo tribuit Allatius, aliquot praeterea adjiciendi ſunt, ut ad trigeſimum ſupra centeſimum propius ad-

Multiplex Allatii adlucinatio.

Multo longæviorem Nilum fingere oportet, ut Allatii ſententia conſtet.

Digitized by Google

ceſſerit Nilus, quum ſcriberet ad Zoſarium. II. meliori fide putandae ſunt rationes in ducenda annorum ſumma ex verbis Nili: *En quingenteſimus annus*, inquit Nilus, non a Nativitate Domini, ut ſubjecit Allatius, ſed ex quo immedicabile facinus perpetrarunt Judaei; is autem eſt annus Chriſti ſaltem 533. & a caede Gainae 133. cui ſi annos addamus Nili, in conjugio, & magiſtratu exactos, quos triginta minimum numerat Allatius, anno aetatis ſuae 163. ad Zoſarium Tribunum ſcripſiſſet Nilus. III. ſi argumento Nili contra Judaeos preſſius inſiſtamus, non tam a nece Chriſti, quam ab everſis Hieroſolymis, ac diſperſo atque e Palaeſtina ejecto Judaeorum populo ducendus eſt annus ille quingenteſimus. Comparat enim Nilus diuturnitatem praeſentis captivitatis cum brevitate ſuperiorum, earumque annos paucos fuiſſe quum memoraſſet, addit: *En quingenteſimus annus eſt*, utique diſperſionis, & captivitatis; aliter non ſatis apta eſſet diſputandi ratio, & vis argumenti infirmaretur. At ſi ab excidio Judaeorum, hoc eſt, ab anno 71. aerae Chriſtianae, annum quingenteſimum numeremus, Nilus, qui anno Chriſti 400. tricenarius erat, certe quum ad Zoſarium ſcribebat, ducentos jam vitae annos exegerat. Atque haec quidem ita ſe habent, tametſi rationes aetatis ejus indulgentiſſime exigamus, ac demus, illum uxorem duxiſſe, quum primum pubertatem adtigiſſet, filium ſuſcepiſſe anno aetatis ſuae decimoquinto, Conſtantinopolitanae Urbis praefectura auctum fuiſſe circa annum quintum & vigeſimum, Gainam & Arianos refutaſſe, quum ad annum trigeſimum nondum perveniſſet; iiſque juvenilibus annis Arcadium Imperatorem ſumma libertate arguiſſe. Si vero terminos ejuſmodi paullulum dimoveamus, ac Nilo nondum Monacho eam annorum maturitatem tribuamus, quam munerum gravitas, rerumque geſtarum conditio poſtulat, multo longaeviorem illum fuiſſe fateri oportebit. Ad ejus autem rei fidem faciendam, quos Neſtoras advocabit Allatius? ſed jam ad Nili epiſtolas ad Nicandrum Stylitam revertamur.

Diverſae de Nili ætate ſententiae conciliantur.

10. Stylitae nomen, & Nicandri mores, reprehenſione digni, ſatis aperte inſinuant, epiſtolas illas ſcriptas fuiſſe jam Stylitica profeſſione latius propagata; atque adeo, ut plerumque optimis inſtitutis uſuvenit, ad remiſſionem, & inanem gloriam vergente: quod ſub Mauritii tempora potiſſimum adcidit, ut Stylitarum ſucceſſionem inferius enarraturi, planum faciemus. Quid igitur? Ad Mauritium uſque Nili aetatem proferemus, eique tertium vitae ſeculum imputabimus? Atque id mihi quidem videtur neceſſario fatendum iis, qui omnes Nili nomine editas epiſtolas, & opera unius, ejuſdemque Nili eſſe contendant, & qui ſcilicet Conſtantinopolis exarchus ante Epiſcopatum Chryſoſtomi fuit, & qui ad Zoſarium, & Nicandrum ſcripſit; neque epiſtolis Nili id contigiſſe fateri volunt, quod paſſim, non epiſtolis modo, ſed inſignibus etiam aliorum Patrum operibus contigiſſe agnoſcimus; aliorum ſcilicet commentaria eſſe aliis adſcripta. Quod ſane omnium facillime epiſtolis Nili adcidere potuit; quum plerumque breviſſimae quaedam ſententiae ſint, & monita ex fuſioribus, ut videntur, ſcriptis excerpta, in quibus neque ex methodo cogitandi, diſputandique, neque ex ſtylo eloquendi, conjecturam facere licet ſimilitudinis, aut diverſitatis. Sive igitur Nilus alter fuerit ſub Mauritio, ut ſuadere videtur Menologiorum authoritas, ſive alius quiſpiam eas epiſtolas ſcripſerit, quae ſerius datae videntur, eaeque in eandem cum Nili epiſtolis ſyllogen conjectae Nili nomen praetulerint, unum certe eundemque authorem habere non potuerunt; neque alios, praeter M. Simeonem, Stylitas ante Marcianum fuiſſe evincunt.

Non omnes Nilo Monacho tributę epiſtolae unius Nili ſunt.

De duplici Nilo conjecturae non leves.

11. Ego vero in ſententiam de duplici Nilo epiſtolarum authore lubentius diſcedam, quorum alter ſub Theodoſio Juniore floruerit, ut Martyrologium Romanum, alter ſub Mauritio, ut Menologium Graecorum tradit. Atque inita quidem a nobis annorum ratio, & ſumma ducta ex epiſtolis ad Gainam primum, tum ad Zoſarium, & Nicandrum, quae duobus inter ſe diſtant ſeculis, duos nobis Nilos exhibent, niſi poſteriores Nili nomen ementiantur. Profecto annus quingenteſimus Judaicae diſperſionis, hoc eſt, aerae Chriſtianae 571. in propagatum jam Stylitarum nomen incurrit, atque in Mauritii tempora, qui anno

Digitized by Google

no 582. Imperium tenuit. Quid autem ſi Nilum alterum, & quidem vita Monachum, & ſcriptis celebrem ſub iiſdem Mauritii temporibus inveniamus? Numquid ab aequis Lectoribus aegre impetrabimus, ut Nili hujus junioris eſſe fateantur duas illas epiſtolas, & alias praeterea, quae ultra Marciani aetatem ſcriptae videntur, & Mauritii potius aevum repraeſentant? Age, teſtem producamus Bonaventuram Vulcanium Praefat. ad Lectorem in Tractatum Nili Theſſalonicenſis de Primatu Papae, ubi: *In catalogo*, inquit, *Bibliothecae Patriarchae Conſtantinopolitani citantur Nili Monachi Orationes decem contra Mahomed*. Porro Mahomed ſive Mahometes inter ipſa Mauritii tempora ſuperſtitionem Orientalibus adflavit. Quum autem Orationes inſcriptae ſint contra Mahomed, non contra errores Mahomedicos, fortaſſe non temere conjiciamus, ſcriptas eſſe, Mahomede adhuc ſuperſtite. Quod ſi quis paullo moroſior poſt ſectam Mahomedicam latius diſperſam contendat, Orationes illas eſſe confectas, nihil refragabor; potuerunt enim ab ipſo Nilo, qui ſub Mauritio ſcribebat ad Zoſarium, & Nicandrum, conſcribi contra Mahomedem ſub Heraclio, ſub quo Mahomedica peſtis latiſſime diffuſa eſt. Certe Scriptor epiſtolae 1. lib. 4. canitiem ſuam memorat: Μὴ καταισχύνῃς, inquit, μου τὰς πολίας: *ne pudore adficias canos meos*. Quae optime cadunt in Nilum hunc poſteriorem, qui ſi annum agebat 40. quum Zoſario, & Nicandro ſcriberet, anno non amplius aetatis 30. ſub Heraclio erat. Certius autem aliquid de tempore Nili contra Mahomedem ſcribentis definire poſſemus, ſi Orationes illae e latebris Bibliothecae Patriarchalis emerſiſſent. Interea dum certiora praeſtolamur indicia, hiſce conjectutis contenti ſimus. Sed ad Stylitarum originem, unde nos epiſtolae Nili longius abduxerunt, aliquando regrediamur.

Nilus alter Monachus Mahometem confutat.

§. II.

Quo inſtinctu Simeon Styliticam vitam ſuſceperit, & quanta virtute peregerit.

12. FUerat quidem Simeon antequam in columnam aſcenderet, atque adeo ex quo vitam Aſceticam ſuſcepit, miro quodam animi ardore ad inſuetam, ac prope incredibilem vitae auſteritatem inflammatus; ita ſane, ut Theodoretus narret, illum ea de cauſſa e Teledenſi monaſterio fuiſſe ejectum, *ne corpore imbecillioribus, & ſupra vires ſuas aemulari conantibus damni cauſſa fieret*. Ad Styliticam autem Stationem novo, & peculiari Spiritus Sancti adflatu, viſoque Divinitus oblato provocatus, & inſtitutus eſt; quod ipſi quo pacto adciderit, Coſmae verbis exponam.

Mira Simeonis auſteritas.

13. ܗܘ ܕܗܘܐ ܫܠܝ ܫܢܝܢ . ܒܕܫܢܬܐ ܕܗܘܐ ܒܥܕܪ ܕܗܘ ܒܥܠ ܕܝ ܠܝ ܫܒܚܘ
. ܫܬܝ ܫܠܝ ܬܪ ܫܠܝ ܬܫܒܚ ܕܗܘܐ ܒܫܢܝ ܫܢ ܩܕܡ . ܒܫܒܚ ܫܠܝ
ܒܝ ܒܫܒܚ : ܒܥܠ ܕܒܫ ܫ ܫܢܝܢ . ܒܫܢ ܬܫܒ ܫܠ ܫܢܫܢܝ
ܒܫܒܚ ܕܝ ܒܫܒ ܒܫ ܒܫܠ ܬܪ ܫ ܫܢܝ ܒܫ ܫܠ ܒܫ ܒܫ ܒ
. ܒܫܒ ܫ ܒ ܒ ܫ ܫ . ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ
ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ . ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ
ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ ܫ

ܐܠܐ ܕܫܠܝܛ ܗܘܐ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܡܕܡ ܗܘ . ܘܟܕ ܐܠܐ ܕܒܪ
ܫܡܥ ܕܐܬܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܦ ܗܕܐ ܕܒܝܬ ܐܝܟ ܕܐܬ ܒܗ ܫܡܥܘܢ ܩܕܡ ܗܘ .
ܟܢܫܬܐ ܗܘ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪܢ ܕܫܡܥܘܢ ܡܢ ܫܪܝܬܐ ܗܘ ܒܗ ܫܟܝ ܗܘ . ܘܥܠ ܗܕܐ ܐܬܪ
ܐܝܟ ܕܐܬ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܩܘܪܒܢܐ ܩܒܠ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܗܘ ܐܢ ܕܐܬ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܩܘܪܒܢܐ ܩܒܠ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܗܘ ܐܢ
ܕܐܬ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܩܘܪܒܢܐ ܩܒܠ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܗܘ ܐܢ ܕܐܬ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܩܘܪܒܢܐ ܩܒܠ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܗܘ ܐܢ
ܕܐܬ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܩܘܪܒܢܐ ܩܒܠ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܗܘ ܐܢ ܕܐܬ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܩܘܪܒܢܐ ܩܒܠ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܗܘ ܐܢ

Ut autem, inquit, *certo conſtet, Divino inſtinctu, ductuque id omne ſuſceptum, perfectumque fuiſſe, hoc etiam ſubjungam. Aedicula illa, quam Simeonem ab initio habitaſſe ſupra diximus, feneſtram habebat, per quam ille porrectam a Sacerdote Euchariſtiam accipiebat. Suppoſitus huic erat protuberante ſtructura lapis tricubitalis, ad incenſi capſulam ſuſtinendam. Sub eos itaque dies, quos occaſione verni jejunii ab omni hominum congreſſu ſegregatus tranſigere ſolebat, poſt tertiam hebdomadam illi forte oranti adparuit eximia forma vir facie ardentibus prunis prope ſimili, adcinctus, armatuſque, quaſi mox conflicturus; viſus autem primum ante feneſtram oraſſe, poſt in praedictum lapidem ſubiens, religatis poſt tergum manibus, prius quidem inclinato, deinde recto corpore orare, atque ſubinde ad ipſum Simeonem converſus, illum adtente reſpectare, rurſumque ab eo averſus ſurrectis in Caelum oculis, manibuſque preces ſuas continuare, atque inter haec identidem Simeonem, ut antea, reſpicere. Per tres noctes viſio ejuſmodi repetita, a veſpere uſque ad mane ſequentis diei durabat. Tunc vero Chriſti famulus negocium iſtud a Domino profectum intellexit, ab eoque ſibi miſſum fuiſſe praeceptorem, a quo rationem, & regulam pie, adſidueque orandi doceretur. Eo itaque poſt triduum diſparente Simeon praedictum lapidem conſcendit: quod ſuave, & maxime jucundum illi adcidit, minime dubitanti, quin ea vivendi ratio a Deo inſpiraretur. Quamobrem exacto quadraginta dierum jejunio, & patefacto Septi oſtio, conſuetum domicilium reliquit, eoque in lapide ad tres menſes inſedit, tum reliquas, quas antea memoravimus, columnas conſtruxit.*

Hinc intelligimus, eadem ratione per Angelum fuiſſe deſignatas tam Styliticas Simeoni, quam Monaſticas Antonio Monachorum parenti exercitationes. De Antonio res ita traditur in lib. 5. de Vitis Patrum libello 7. num. 1. Quum aliquando animi taedio, & immiſſis a diabolo cogitationibus ſupra modum adflictaretur, *vidit quemdam tamquam ſeipſum ſedentem, atque operantem; deinde ſurgentem ab operibus, & orantem; & iterum ſedentem, & plectam de palmis facientem, & inde rurſus ad orationem ſurgentem. Erat autem Angelus Domini miſſus ad correptionem, & cautelam dandam Antonio. Et audivit vocem Angeli dicentis: Sic fac, & ſalvus eris. Ille autem hoc audito magnum gaudium ſumſit, atque fiduciam; & ita faciens ſalutem, quam quaerebat, invenit.* Intelligimus praeterea, vitam Styliticam in eo praecipue antecelluiſſe Monaſticae, quod haec laborem manuum orationi interponeret, & per vices orationem labori ſubjiceret, ut alterne animi, & corporis contentionem reficeret, & relaxaret; quum illa nullas daret auſteritati inducias, ſed ſtationis contentionem, & nunquam intermiſſos corporis cruciatus orationi ſociaret, adſiduoque certamine taedium vinceret, cogitationes, & diaboli inſidias arceret, & corpore ad ſolam prope tolerantiae palaeſtram uteretur.

Monaſticae & Styliticae originis & vitae comparatio.

14. Jam cujuſmodi fuerint Simeonis in columna exercitationes, quas deinceps pro ſuo quiſque modo parentem, ac magiſtrum imitantes ceteri Stylitae adripuerunt, audiamus ex Theodoreto, qui fama ſanctitatis excitus Simeonem inviſit, & quae coram ſpectaverat, quaeque a Viro ſanctiſſimo audiverat, literis commendavit. Haec ille cap. 26. Philothei: *Ego vero licet certaminum illius, quae omnem orationem ſuperant, homines prope univerſos teſtes habeam, narrationem adgredi pertimeſco, ne fabula veritatis expers poſteris videatur.* Et infra poſt enarrata vitae initia, & jejunia

Simeonis in columna exercitationes ex Theodoreto,

Si-

Digitized by Google

Simeonis in Tel-Neſcin incluſi: *Ex illo*, inquit, *tempore ad hunc uſque diem per annos 28. quadragenos dies ſine cibo tranſigit. Tempus enim, & exercitatio magnam laboris partem detraxit. Solebat enim primis diebus ſtare, Deumque laudare; deinde ubi corpus ſtationem propter inediam ferre amplius non poterat, ſedere deinceps, & ita Divinam Liturgiam exſolvere, poſtremis vero diebus etiam decumbere. Conſumtis enim paullatim, exſtinctiſque viribus jacere ſemimortuus cogebatur. Poſtquam autem in columna ſtetit, adduci nunquam potuit, ut deſcenderet, aliamque rationem iniit, qua ſtaret. Trabem enim adligans columnae, & ſeipſum trabi adſtringens, quadraginta dies ſic explevit. Poſt haec vero majore caelitus accepta gratia, ne hoc quidem opus habuit auxilio, ſed cibis omnibus abſtinens, quadraginta dies ſtetit alacritate animi, divinaque gratia confirmatus.* Tum expoſitis ſignis, & miraculis nonnullis a Simeone editis, addit: *Sed quouſque tandem Atlantici maris altitudinem metiri conor? Nam ſicut hanc dimetiri homines nequeunt, ſic orationem ſuperant, quae ab eo fiunt quotidie. Ego autem ejus ante haec omnia admiror conſtantiam. Noctes enim dieſque in omnium oculis ſtat. Foribus enim ablatis, murique diſſecta parte non minima, novum omnibus, ac ſtupendum ſpectaculum proponitur; nunc quidem longo ſtans tempore, nunc ſubinde ſe inflectens, Deoque adorationem offerens. Ac multi ſane adſtantium adorationes iſtas enumerant. Semel autem quidam ex iis, qui mecum erant, quum mille ducentas quadraginta quatuor numeraſſet, feſſus poſtea numerare deſtitit. Semper autem quum ſe inclinabat, ad digitos uſque pedum frontem admovebat.* Ulceris deinde, quod ex pertinaci ſtatione contraxerat, mentionem facit; ſed alterum praetermittit, quod ex crebris inclinationibus, & incurvationibus ortum eſt, in perforato epigaſtrio, ut ſcribit Coſmas, qui addit tres dorſi vertebras eadem de cauſſa fuiſſe luxatas, & a ceteris diſtractas, ita ut nunquam deinceps potuerint conglutinari; vulnus autem epigaſtrii vehementiorem illi dolorem adtuliſſe, quam ulcus chironium. Hoc autem aſperitatis genus eo eſt admirabilius, quod modius, & ſeptum columnae, quo Simeon continebatur, duos, nec amplius cubitos, patebat, hoc eſt, palmos tres, intra ſpatium autem adeo anguſtum tam crebro incurvari certe non potuit ſine dorſi & pectoris, & epigaſtrii dolore, vitioque. In publicis praeterea feſtis hanc fuiſſe conſuetudinem Simeoni refert idem Theodoretus, ut ſtationi novum adderet cruciamentum; ab occaſu enim ad ortum ſolis tota nocte ſtabat manibus in Caelum ſemper extenſis. Pergit Theodoretus: *Totam noctem, & diem ad nonam uſque orando conſumſit: Poſt nonam vero primum quidem Divinam doctrinam praeſentibus tradit, deinde admiſſa uniuſcujuſque petitione, & curationibus aliquot peractis, litigantium controverſias dirimit. Sub ſolis autem occaſum cum Deo deinceps conloqui incipit.* His commemoratis ſe leviter inſtituti ejus formam adumbraſſe profitetur Theodoretus; ἀπὸ ψεκάδος, λάξαι τὸν ὑετὸν παραθείς: *a gutta pluviam oſtendere conatus. Denique ſcribent*, inquit, *ut veriſimile eſt, & alii multo plura; quod ſi vitam produxerit*, καὶ μείζονα τυχὸν θεοδώσει θαύματα: *& majora fortaſſe addent prodigia.* Scribebat haec Theodoretus anno 28. poſt inchoatum quadrageſimale jejunium ſine ullo cibi uſu, hoc eſt, tribus poſt annis, quam in Mandram Tel-Neſcin conceſſerat Simeon, in qua poſt annos 47. diem ſupremum clauſit quinto nonas Septembris anno 459. Theodoreti igitur hiſtoria de Simeone anno antequam e columna ad Caelum migraret decimo ſexto, qui fuit Chriſti 443. conſcripta eſt, ſeu vigeſimo primo poſt columnarem exercitationem ſuſceptam, quam teſte Coſma annos ſeptem, & triginta admirabiliter coluit. Itaque per reliquos illos vitae Simeonis annos plurima ſuperfuerunt poſt Theodoreti narrationem deſcribenda, quae & Coſmas, & Antonius, & Metaphraſtes ex parte nobis tradiderunt, quaeque apud eoſdem legi poſſunt; non enim heic Simeonis vitam, ſed Styliticae vitae initia informanda ſuſcepimus. Pietatis autem, & Aſceticae antiquitatis amatoribus ſatis nos facturos confidimus, Majellanae huic Diſſertationi ſubjicientes Sancti Simeonis Acta, quae ex vetuſtiſſimo, quem diximus, autographo Coſmae ejuſdem familiari Codice Chaldaico eruta nunc primum Latinitate donamus.

Mira cibi abſtinentia.

Statio perpetua.

Crebrę incurvationes.

Ulcerum tolerantia.

Jugis precatio.

Quo anno haec ſcripſerit Theodoretus.

15. Incredibile plane dictu eſt quanta fuerit hominum admiratio, & quanta Styliti-

Simeonis fama

ma ſanctitatis & nominis celebritas.

liticae virtutis celebritas, quum primum illius ſplendor in oculos mortalium incurrit. Theodoretum ipſum audire juvat, qui famam Simeonis in columna degentis quaquaverſum diffuſam ita deſcribit: *Simeonem eximium magnum orbis terrarum miraculum norunt omnes, qui Romano parent Imperio, norunt & Perſae, & Medi, & Aethiopes; quin & ad Scythas quoque Nomadas pervadens fama hujus immenſos labores, & philoſophiam edocuit.* De Romana Urbe quod addit plane eſt animadverſione digniſſimum: *De Italia*, inquit, *ſupervacuum eſt dicere; ferunt enim maxima in Roma celebrem adeo virum eſſe, ut in omnibus officinarum veſtibulis parvas ejus imagines ſtatuant, tutelam ex his quandam ſibi & praeſidium comparantes.* Quem locum Nicaena II. Synodus etiam adtulit; adhuc ſcilicet ſuperſtite Simeone, & medium prope admirabilis ſtationis tempus agente. Immenſi autem laboris eſſet illuſtria Scriptorum praeconia colligere, quibus virtutum illius prodigia celebraverunt; nunquam enim ſine titulis humanam conditionem excellentibus Simeonis memoriam uſurparunt. Ἄϑειον Μάρτυρα, τὸν ὄπι τῆς γῆς Ἄγγελον, τὸν ἐν σαρκὶ τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ πολίτην; *Aëreum Martyrem; in terra Angelum; in carne ſupernae Jeruſalem Civem*: adpellat Evagrius. Ac de eodem Theodorus Petraeorum Epiſcopus in vita S. Theodoſii Archimandritae: ὃς ἐκ τῆς τοῦ κίονος ὑπερκοσμίου ἡλίου δίκην πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν ταῖς οἰκείαις τῶν ἀρετῶν καταφαιδρύνσεσιν ἀκτῖσιν: *Qui e columnae vertice ſolis inſtar, totam, quae Caelo ſubeſt, terram ſuis virtutum radiis conluſtravit.* Coſmas in epiſtola ad Simeonem, quam ex laudato Codice ad Acta ejuſdem S. Simeonis adjiciemus, *ſocium* illum vocat *Prophetarum*, & *comparem Apoſtolorum*. Nec defuit, ἀνὴρ σπουδαῖος, καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ διακονίᾳ τετιμημένος: ut ſcribit Theodoretus: *Vir bonus & Chriſti miniſterio honoratus*, qui ſerio dubitaverit, eſſet ne Simeon humana praeditus natura, an incorporea, quumque in montem ſubiiſſet, & Simeonem ipſum adjuraſſet, ut ediceret, an verus homo eſſet, illo jubente ſcalis admotis ulcera conſpicatus, & ſancti Viri ſermonibus confirmatus, dubitatione quidem exemta, ſed admiratione adaucta, receſſit, remque Theodoreto narravit, a quo eſt literis prodita. Naamanes quoque Arabum Praefectus, ut Coſmas memoriae tradidit, ſuo periculo virtutem Simeonis edoctus, Chriſtianos ſciſcitatus eſt, inter hominesne, an inter Deos Simeon eſſet numerandus.

Epiſcoporum ſuſpiciones diluit experimēto humilitatis.

16. Fuere tamen, ut ſunt vulgo incerta, & varia hominum judicia, qui inſuetam vitae rationem vel improvida cupiditate ſine Divino Numine ſuſceptam, vel ad humanae laudis aucupium inſtitutam partim dubitarint, partim reprehenderint. Quod ad eos adtinet, qui dubitaverint, rem tradit Evagrius, quam a Theodoreto praetermiſſam, ſe a Monachis accepiſſe adfirmat; Aegypti ſcilicet Epiſcopos, ut Sanctiſſimi Stylitae propoſitum explorarent, certum hominem adlegaſſe, qui Simeoni denunciaret Patrum nomine, uti e columna deſcenderet; ut nimirum ſi dicto non invitus obaudiret, eo humilitatis, & obedientiae experimento Deum inſtituti illius authorem agnoſcerent. Quum autem renunciatis ſibi Patrum mandatis, nihil contra mutire auſus Simeon, ſe confeſtim per ſcalam de columna demitteret, juſſus eſt in priſtinam columnae ſtationem redire, omnemque ab Epiſcoporum animis ſuſpicionem abſterſit.

Simeonis obtrectatores redarguit Theodoretus.

17. Obtrectatoribus autem & inſignem ſtationem aut vanitati, aut levitati vertentibus occurrit Theodoretus, & Prophetarum exemplis docet, quae fuerint divina conſilia in inſuetis ejuſmodi vitae factorumque generibus; ut nimirum rei novitate exciti homines, ad exempla virtutum oculos converterent, & intentioribus animis mandata, & monita exciperent, quibus admiratio, ſignis praeſertim comitantibus, majorem conciliaſſet authoritatem. Refert autem ibidem Theodoretus uberes ejus novitatis fructus; quum nimirum populis ad Simeonis columnam confluentibus, integrae nationes ad Chriſtum converſae ſunt, Eccleſiae in Catholica doctrina confirmatae, Epiſcopi ad Paſtoralem ſolicitudinem excitati, & innumerabilia aegris, ac perditis hominibus impertita beneficia.

§ III.

Digitized by Google

§ III.

De insignibus Simeonis successoribus usque ad seculum septimum.

CLarius adhuc divina consilia patuerunt, quum Simeone in Caelos sublato, illustres exstiterunt Angelicae exercitationis imitatores, per quos Christianae virtutis odor, & Stylitici Ordinis splendor latissime sese diffudit.

Daniel Stylita sub Leone Imperatore.

18. Primum autem inter Simeonis successores aetate, & meritis Danielem numeramus, qui sub Leone Imperatore post M. Simeonis obitum claruit. Is in vico Maratha dicto prope Samosatam ortus, quum duodennis esset, in Monasterium duodecim inde stadiis distans concessit. Fama deinde Simeonis provocatus, Monasterii Praefectum, ut illum adiret, tunc quidem frustra rogavit; sed per occasionem deinde voti compos factus, Simeone invitante, ascendit in columnam, ejusque verbis, exemplis, ac vaticinio ad Asceticam perfectionem inflammatus, ad Monasterium rediit, sed colendae solitudinis propositum non abjecit. Itaque Abbate defuncto, postquam Coenobii Praefecturam recusasset, clam profugit, atque ad Simeonis mandram se contulit, ubi diebus quatuordecim exactis, quum ad visenda Palaestinae Sacra loca discessisset, Simeone per visum hortante, Constantinopolim ire perrexit. Portum autem ingressus, Idolorum templum in Anaplo a daemonibus infestum occupavit, ubi solitarius novem egit annos, post quos divinitus in columnam est evocatus. In hac autem ad annum usque aetatis octogesimum, & mensem tertium pervenit, cujus corpus ab Euphemio Constantinopolitano Episcopo depositum magna celebritate elatum est. His ex Biographo commemoratis vitae illius tempora ad hunc modum dispensamus. Quum vita functus sit, quo tempore Euphemius Gennadium C. P. Episcopum excepit, hoc est, anno Christi 489. exacto aetatis anno octogesimo, & mensibus tribus, ortus ejus anno 409. consignandus est. Quare anno 420. in Monasterium sese abdidit, quum nimirum annum duodecimum adtigisset. Ex Monasterio autem profugit, atque in Simeonis mandra commoratus est anno ante Simeonis obitum nono: tot enim transegit Daniel in Anaplo postquam a Simeone recesserat, donec in columnam ascendit. Quamobrem in mandra fuit anno 450. seu potius 449. & in columna stare coepit anno 459.

Aetatis ejus tempora designatur.

Res ejus gestas Ecclesiasticae historiae memorant.

19. Porro Acta Danielis ad Imperii, & Ecclesiae salutem illustria, quae in Ecclesiasticae historiae monimentis leguntur, quum ad Styliticam, quam exsequimur, successionem non pertineant, ad sua tempora revocare supersedemus, quum praesertim tam luculentis aetatis characteribus insignita sint, ut historias legentibus latere non possint. Horrendum enim praedixit incendium, quo magna pars Constantinopolis absumta est. Leoni Imperatori filiis destituto, qui ad illius se pedes humilis abjecerat, cuique fuerat adprime carus, masculam prolem in annum proximum praedixit. Imperatrix Eudoxia, quae nuper ex Africa servata erat, Danielem invisit. Zenoni Imperatori calamitatis, & felicitatis vices, quas subinde excepit, vaticinatus est. Fidelium precibus, & Ecclesiarum adflictis rebus e columna descendere coactus, Basiliscum Imperatorem objurgavit, ac deterruit. Zeno in Imperium redux pulso Basilisco ad Danielem cum uxore ad gratias agendas se contulit. Quae suas quaeque habent temporum notas, & simul ostendunt quanta tum Danielis fuerit & virtutis, & nominis claritas.

Post Simeonem in Syria Stylitae florere pergunt.

20. Eodem quidem anno, ut vidimus, quo Simeon ex hac vita migravit, Daniel subiit in columnam; ut nimirum splendidissima sanctitatis face ab oculis hominum erepta, atque in Caelum sublata, quae Syriae, totiusque Orientis plagas illustraverat, alteram clementissimus Deus apud Regiam Urbem, atque in ipsa Constantinopolitani Imperii celebritate accenderet, & super candelabrum efferret, ut mundi contemtum, spem vitae aeternae, Catholicae Religionis veritatem, & eximiae virtutis radios per omnes mundi partes diffunderet. Non tamen putamus post M. Simeonem Stylitas in Syria defecisse, imo vero adfirmare non dubitamus, ibidem

Digitized by Google

Johannes Stylita Simeonis Junioris Magister.

dem Stylitas post obitum Sanctissimi Patris in peculiaris instituti ordinem, & formam coaluisse. Evagrius enim lib. 6. hist. cap. 23. de Simeone Juniore ait, Magistrum ejus, (cui nomen fuisse Johanni discimus ex vita fusiori Simeonis, quam ad diem 24. Maii Graece, Latineque edidit, notisque illustravit V. Cl. Conradus Janningus) viso miraculo, quod in puero Simeone Deus ediderat, illum *in columnam admisisse*. Quae verba constitutum indicant Styliticae professionis Ordinem; ita enim in Monachis suscipiendis loqui solent Scriptores, *ad Monasticum habitum admisit*. Id autem contigit anno Christi 526. quum nimirum Simeon quinquennis erat, eoque tempore Johannes Styliticam vitam profitebatur prope Antiochiam; eam vero jam dudum professus videtur, quum tyronem instituendum susciperet. Id autem frustra conjecturis adstruere nitimur, quum argumenta suppetant sole clariora. Nam inter Syros Scriptores Orthodoxos in suae Bibliothecae tomo 1. Cl. Assemanus Josve Stylitam memorat, quem seculo quinto inclinante claruisse ait, hoc est, integro ante Simeonis Junioris mortem seculo. Monachum Josve professus est in Monasterio ܙܘܩܢܝܢ *Zucnin*, quod situm est in agro Amidensi, temporumque suorum calamitates ab anno Christi 495. usque ad 507. rogatu Sergii Abbatis descripsit; quo tempore nondum fortasse in columna steterat Johannes Simeonis Magister. Igitur Simeone defuncto illae ipsae Orientis regiones, quae sanctum Virum aluerant, successores ejus non paucos eduxerunt.

Josue Stylita, ejusque aetas.

Simeonis junioris aetas ex Janningo.

21. Inter hos, qui virtutum, ac signorum claritate, & scriptorum laudibus maxime omnium celebraretur, hic Simeon fuit; quem ut a primo discernerent, Juniorem adpellavere, atque, ut nonnullis placet, *Thaumastoritam*, a monte scilicet prope Antiochiam, qui ὄρος θαυμαστόν: *mons admirabilis*: ab hujus Simeonis vita, factisque dictus est. Hujus aetatem adcuratissime distribuit loco cit. Janningus, cujus haec verba sunt in Commentario praevio 5. 3. num. 21. *Vixit sub quinque continuis Imperatoribus, Justino vetere, Justiniano, Justino juniore, Tiberio II. & denique sub Mauritio; primi anno quarto natus, posterioris decimo quinto denatus, quarta & vigesima die mensis Maii. Horum autem terminorum intervallum annos 75. complectitur, quos ita Simeonem impleviſse ex vita constat. Annos quinque exegit in paterna domo usque ad terraemotum; hinc unus elapsus fuerit in monte, ac primis vitae Monasticae rudimentis, priusquam in columnam admitteretur. In hac humiliori, ac potius basi, quam columna, sub oculis Johannis anni 6. in secunda pedes 40. eminente, 8. transacti. Sicque 20. erat annorum, ut meminit expresse vita num. 72. quum inde migravit in Montem mirabilem, ubi reliquum vitae tempus confecit, annis 10. in petra sub dio, 45. usque ad obitum in columna perstans.*

Unus in occidente Stylita, Vulfilaicus.

22. Hac eadem Simeonis Junioris aetate splendor vitae Styliticae in Occidente primum illuxit. Sed propter hyemis, caelique inclementiam tantae severitati minus idoneam, non ultra patuit, neque primus ipse Occidentis Stylita, Vulfilaicus nomine, diutius in columna perseverare permissus est. Rem, quam ab ipso Vulfilaico, acceperat, ejusdem verbis refert Gregorius Turonensis lib. 8. hist. Francor. cap. 16. *Deinde territorium Trevericae Urbis expetii, & in quo nunc estis monte, habitaculum, quod cernitis, proprio labore construxi &c. Columnam etiam statui, in qua cum grandi cruciatu sine ullo pedum stabam tegmine. Itaque cum hyemis tempus solitae advenisset, ita rigore glaciali urebar, ut ungues pedum meorum saepius vis rigoris excuteret, & in barbis meis aqua gelu connexa candelarum more descenderet.* Quum narrasset deinceps eversum, & comminutum Dianae simulacrum, addidit. *Advenientibus Episcopis, qui me magis ad hoc cohortari debuerant, ut coeptum opus sagaciter explicare deberem, dixerunt mihi: Non est aequa haec via, quam sequeris, nec tu ignobilis Simeoni Antiocheno, qui columnae insedit, poteris comparari. Sed nec cruciatum hunc sustinere patitur loci positio. Descende potius, & cum fratribus, quos aggregasti tecum inhabita. Ad quorum verba, quia Sacerdotes non obaudire adscribitur crimini, descendebam, fateor, & ambulabam cum eisdem, ac cibum pariter capiebam. Quadam vero die provocans me Episcopus longius ad villam emisit operarios cum scutis, & malleis, ac securibus, & eliserunt columnam, in qua stare solitus eram. In crastino autem veniens*

Digitized by Google

viens invenit animla dissipata, flevique vehementer; sed erigere nequivi quae destruxerunt, ne dicerer contrarius jussionibus Sacerdotum. Ita Stylitarum institutum invisit Occidentem; sed virtus virtuti cessit, & prudentia, discretio, humilisque obedientia prae columnari statione valuerunt.

Alypius Stylita sub Heraclio vita functus.

23. Simeoni Juniori comitem virtute non imparem adjungimus Alypium, cujus pretiosa mors in Heraclii tempora incidit, postquam annos 77. durissimae exercitationis egisset. Patriam is habuit Hadrianopolim Paphlagorum, ubi a Theodoro ejus Urbis Antistite sacris literis institutus, tum deinde Diaconus ordinatus, solitudinis amore ad Orientis deserta migrare instituit; sed ab Episcopo suo revocatus, Monasticam vitam in patria professus est. Mox in columnam cogitavit, sed Seniorum consiliis interpellatus, angustissimam cellam est ingressus, quum annos triginta natus esset. Ibi transacto biennio post Inferorum copias, & artes fortiter depulsas, ac debellatas, columnam insedit. Miraculis ille apud Imperatoris Aulam, & Imperatricem ipsam celebris, praeter Inclusorum ad basim columnae, duo excitavit, rexitque alterum feminarum, alterum virorum Monasteria, donec meritis plenus, & signis glorioſus ad Caelum convolavit. Certum annum, in quem ejus nativitas, & obitus inciderit, ex vita illius apud Surium die 26. Novembris, quam unus ex ipsius discipulis scripsit, exsculpere non licet.

Sed haec Mauritii & Heraclii tempora adultam Stylitici Ordinis aetatem, & Alumnorum frequentiam late florentem nobis exhibent. Itaque insigniores, quorum nomina Scriptorum monimentis tradita sunt, ordine suo, quoad ejus fieri potest, recensebimus.

§. IV.

De Stylitica successione a Seculo Aerae Christianae sexto.

Julianus Stylita qua aetate floruerit.

JUlianum Stylitam, de cujus virtutibus, & miraculis non semel in Vitis Patrum, ad eandem Simeonis Junioris aetatem revocamus, cujus res gestas ab Ab. Stephano & Cyriaco Juliani discipulo se accepisse fatetur Moschus in suo Prato, quod initio seculi septimi scripsisse docet Rosweydus. Tertium quendam Simeonem Stylitam, qui de Caelo tactus interiit, & cujus animam in Caelum ferri idem Julianus vidit, memorat ibid. Moschus cap. 57. His coaevus fuisse videtur Stylita anonimus sub Athenogene Petrae Episcopo, cujus virtutes eod. lib. 10. describuntur ex narratione Athanasii Abbatis, qui easdem ab ipso Athenogene audierat. Alios praeterea Stylitas, quorum Moschus mentionem facit, seculi septimi initio adsignamus. Stylita Severianae sectae, quem edito miraculo Ephraem Patriarcha Antiochenus ab haeresi revocavit, hoc eodem seculo vixit. Ephraemus enim Antiochenam sedem tenuit ab anno 525. usq. ad 545. His praeterea adcensendi sunt Stylitae duo, quorum alter Severianus erat, alter Catholicus, quem vidit, & adloquutus est Moschus, ut scribit cap. 29. Hac aetate, qua Stylitarum fama Haereticorum permixtione foedata est, non temere putamus, vixisse Nicandrum Stylitam, cui Nilus in duabus supra indicatis, ac late discussis epistolis, muliercularum conloquia, & humanae gloriae ambitum objecit. Porro numerum Stylitarum circa medium hoc seculum fuisse oppido frequentem, indicant verba Georgii Hamartoli, qui de Constantis II. tempore scribens: *Sub quo*, inquit, *vehemens & rapidus ventus exortus plures, easque ingentes arbores radicitus evulsit*: πολλὰς δὲ καὶ στύλους κιονικοὺς Μοναχῶν κατέβαλεν: *multasque Stylitarum Monachorum columnas dejecit*. Per eadem tempora fuisse crediderim Stylitam illum, quem duodecim passuum millibus ab urbe Damasco in Phoenicia certasse, scribit Anastasius Sinaita in hist. Patrum lib. 1. cap. 1.

Simeon inter Stylitas ejus nominis tertius.

Stylita anonymus apud Moschum.

Stylita Severianus.

Nicander a Nilo reprehensus.

Stylitarū frequentia medio seculo septimo.

24. Octavum Christiani nominis seculum plures adhuc Styliticae palaestrae cultores aluit, inter quos hi nobis memorandi suppeditantur ex Chronico Syriaco Dionysii, quod liberalitate SS. P. Clementis XI. Bibliotheca Vaticana dono accepit. Thomas Telensis, quem idem Dionysius ad annum Graecorum 1021. hoc est,

Quinam seculo octavo Stylitica exercitatione celebrati sint.

Thomas Telensis.

Digitized by Google

Theodotus Amidae Episcopus.

Christi 711. consignat. Thomam imitatus Theodotus Amidae Episcopus, qui abdicato Episcopatu columnam sibi inter Amidam, & Daram erexit. Ex eodem ad annum 730. Zacharias, quem Edesseni e columna detractum sibi Episcopum constituerunt. Apud Theophanem Petrum Stylitam legimus ad annum Constantini Copronymi 27. Christi 762. ubi ait: *Misit* (Copronymus) *qui Petrum venerabilem Stylitam e petra exturbaret*. Multitudinis autem Stylitarum per eam aetatem luculentum perhibent testimonium verba ejusdem Dionysii ad annum Christi 775. de tyrannide Moysis Musaabi sub Abdalla Arabum, & Persarum Rege: *Et debacchati sunt*, inquit, *in Eremicolas, & Inclusos & Stylitas, & plurimos ex columnis descendere fecerunt, & Inclusos ex clausuris extraxerunt*.

Petrus

Multitudo Stylitarum.

Stylitarum mentio seculo nono.

25. Nono seculo sub Nicephoro Generali memoratur a Zonara Nicolaus quidam ὁ ἐν τῷ ἔξω κιονίῳ ψευδερημίτης: *In exteriori columella pseuderemita*. Thomas Margensis Episcopus in historia Monastica, Cod. Syr. Vatic. XIII. cap. 8. meminit Stylitae cujusdam Jacobitae apud Oppidum ܒܝܬ ܟܪܕܓ Bet-Cardag in provincia Margensi supra columnam ܓܨ Gasae, seu Gypsi, sedentis, quem grandine obrutum scribit, quod sancto Maranamae Nestoriano irridere voluisset: idque adcidisse testatur sub Josve Bar-Nun Patriarcha Chaldaeorum, qui sedit ab anno Christi 820. ad annum 824. Ebedjesus quoque Metropolita Sobensis in Catalogo Scriptorum Syrorum cap. 174. laudat Johannem Stylitam, medio circiter praefato seculo clarum, quem & Grammaticam Syriacam composuisse adfirmat.

Stylitae decimi seculi.

26. Decimum etiam Christi seculum Stylitarum exercitationibus floruit, quibus laudatur Lucas, qui post devictum a Bulgaris Constantinum Porphyrogenitum, a quo expeditionis comes fuerat adhibitus, in columnam ascendit, de quo Raderus lib. 3. Virid. cap. 4. num. 12. In Chronico Syriaco Gregorii Bar-ebraei ad annum Graecorum 1221. Christi 910. memoratur Johannes Jacobitarum Patriarcha, qui e columna Monasterii ܩܘܙܚܒܠ *Curzachel* ditionis Antiochenae, ad eam dignitatem evectus est; & rursus Johannes alter ad Christi annum 954. ex ejusdem Monasterii columna ad eumdem Patriarchatum adsumtus.

Stylitae in Syria usque ad seculum duodecimum perdurant.

27. Perseveravisse porro ad finem usque seculi duodecimi Stylitarum institutum in Palaestina, discimus ex Johanne Phoca, qui quum anno 1185. Loca sancta peragraret, Iberem Stylitam ad Jordanis ripas in columna degentem invisit; ut narrat in descriptione sanctorum Locorum. Exinde vero Barbarorum immanitate, tum Turcarum tyrannide, ac superstitione florentissimas olim regiones vastante, omnia Stylitarum vestigia deleta sunt; adhuc tamen superstite in Tel-Nescin ad posteritatis memoriam, rerumque mirabiliter gestarum fidem M. Simeonis columna, quam nos ipsi conspeximus, quum decem ab hinc annis Syriam lustraremus, & se vidisse testatur F. Antonius Gonsalez Minorita apud Janningum in Comment. praevio ad Vitam Simeonis Junioris n. 3. Imo etiam altera in Monte admirabili, si fides iis, qui Janningo narraverunt, adhibenda.

In Mesopotamia usque ad seculum Christi decimumquintum.

28. In Mesopotamia vero ulterius multo perduravisse Stylitas, testis est Continuator Chronici Syriaci a Bar-ebraeo editi, qui de Basilio Maphriano, seu Orientis Catholico, aut Primate, mox etiam Patriarcha, anno Graecorum 1723. Christi 1412. Raban Jacobum Stylitam his verbis memorat: ܗܘ ܕܗܘܐ ܪܒܐ ܘܡܠܦܢܗ ܕܝܥܩܘܒ ܡܢܚܐ ܘܣܛܘܠܝܛܐ ܓܒܪܐ ܩܫܝܫܐ ܘܛܒܐ ܕܐܬܝܬܒ ܒܟܘܪܟܐ ܕܒܝܬ ܓܪܡܐ ܥܠ ܣܛܪ ܟܦܪ ܫܘܪܝܢ ܕܒܝܬ ܥܠ ܐܬܘ ܟܘܪܕܝ ܒܝܬ ܓܪܡܐ ܕܐܬܘ ܥܠ ܗܘ ܟܘܪܟܐ ܘܒܙܥܘ ܒܗ ܒܠܠܝܐ ܘܩܛܠܘܗܝ ܒܠܠܝܐ.

Erat autem ejus (Basilii) *magister & praeceptor Raban Jacobus Monachus & Stylites, senex benedictus & sanctus, qui inclusus erat in Burgo ad latus Severini pagi. Insurrexerunt autem in eum Curdi maledicti Beth-Garud, & noctu eum interfecerunt*.

In Ecclesia Syrorum dies, quo quis Stylitieum institutum inibat, celebris.

Quantum denique ad eam usque aetatem Stylitis honorem Syrorum Ecclesia habuerit, liquet vel ex Indice Lectionum Evangeliorum, quae in eadem Ecclesia per anni circulum recitantur, vetustissimo MS. Codici Syriaco Mediceo I. praefixo, quem nos in Catalogum Codd. MSS. Orientalium Bibliothecae Mediceae Lauren-

Digitized by Google

rentianae & Palatinae Florentiae anno 1742. editum, retulimus; ubi folio 9. lin. 20. notatur Evangelium ex Luc. cap. 6. sive 20. vulgatae Versionis: ومتا وهذه ايمن للهجما *Quum quis in columnam ascendit*, recitandum. Atque haec de origine & successione Stylitarum praefati, ad Tabulam explicandam adgrediamur.

CAP. II.

De Columna Simeonis.

29. MArtyrologium Roman. Nonis Januar. de S. Simeone: *A columna*, inquit, *in qua stans multos annos vixit, Stylitae nomen accepit.* στύλος enim & στήλη Graecis est *columna*, quam etiam κίονα dicunt; unde Cionitas, & Stylitas promiscue legimus adpellatos, qui hoc vitae genus elegerunt. Damascenus Orat. 3. de Imagin. Συμεώνος τῦ στυλίτυ: & Suidas: στυλίτης, ὁ ὅτι κίονος ἱστάμενος. *Columnarum forma fere fuit, ut arbitror, rotunda*, inquit Raderus Cap. 4. cit. Stylitae unde dicti.

30. Sed Simeonis columna 40. cubitorum tribus constabat spondylis, quae Angelo modum altitudinis formamque praescribente, mira celeritate, ac facilitate excitata est. Spondylos ejusmodi in tabula pictor omisit, in qua columnam epistylio instructam effinxit, qualem ad usum ornatumque aedificiorum ac monimentorum adhibemus. Alypius tamen Stylita, quem superius memoravimus, in columna ejusmodi fabrefacta, quae ad ornamentum, signumque sepulcri locata erat, sibi palaestram posuit; ut narrant Acta illius apud Surium die 26. Novembris. Dejecta enim Tauroleonis statua, quae columnae imminebat, hanc fixo Crucis trophaeo insedit. Qua forma Simeonis columna fuerit.

31. Cavam fuisse Simeonis columnam, in eaque annis 40. inclusum vixisse, Petrus Galesinius scribit. Id autem unde Galesinius acceperit, mirabundus quaerit Bollandus in Prolog. ad Vitam S. Simeonis M. die 5. Januar. Et quidem Simeonis vitam tot, ac tam luculentis Scriptoribus celebratam nunquam eum lustrasse oportet, qui cavae columnae latebras illi adsignet, quem Deus in columnae vertice elatum voluit, ut solis instar terram virtutibus illustraret. Atqui ut magnorum morborum magnas fuisse causas Medici conjiciunt; ita non levis esse potuit, quae doctum Virum, & in Sanctorum Actis versatum, in errorem adeo abnormem abduxit. Eam heic lubet obiter indicare, quum & ad minuendam ejus adlucinationis culpam, & ad rem Styliticam non nihil conferat. Galesinii error de cava Simeonis columna.

32. Viderat fortasse Galesinius, Simeonem & in Ecclesiasticis tabulis, & a Scriptoribus interdum *Inclusum* adpellari. Id autem non aliter fieri potuisse ratus est, quam si in cavam columnam sese abdiderit. Sigebertus in Chronico ad annum 458. *Simeon*, inquit, *qui 40. annis inclusus in columna stetit.* Quam loquendi rationem a majoribus acceperat. Kalendarium Coptitarum apud Seldenum: *Tertia mensis Thoth, Simeonis detenti.* Etsi autem Cl. Janningus in Comm. ad Vitam Simeonis Jun. §. 1. hujus cognominis *detenti* rationem haud facile adparere scribit; mihi tamen procul dubio idem est *detentus*, ac inclusus, quo pacto traditos in custodiam carceribus *detentos* dicimus. Neque Simeonem modo, sed Stylitas universos antiquitas Inclusos adpellavit. Anastasius Sinaita in hist. Patrum lib. 1. cap. 1. Stylitae cujusdam facta narraturus his verbis orditur: *Erat quidam Inclusus super columnam duodecim milliaribus procul ab Urbe Damasco*: ubi Inclusum super columnam dicit pro Stylita. Quin imo Columnas ipsas, ἐγκλειστρα & ἐγκλειστικὰς στύλους nuncupaverunt, proprio veluti cognomine ac titulo, quo a ceteris columnis distinguerentur. Joh. Phocas de Locis sanctis cap. 23. Ἐγκλειστικὸς στύλος, ἐν ᾧ μέγας γέρων Ἴβηρ ἐγκέκλεται: *et Enclisteria* (hoc est, si liceat, Inclusoria) *columna, in qua magnus senex Iber inclusus est.* Vocabuli autem hujus vim significationemque ab usu scriptorum, qui vitas Patrum ad nostram memoriam traduxerunt, arcessere oportet. Inclusi autem in Ascetica disciplina vocantur, qui certos angustosque sibi degendi commorandique terminos praescripserunt, e quibus digredi religio esset, sive in cellulis, sive in speluncis, sive humi sub dio, sive in columnarum, aut montium verticibus morarentur. Erroris illius origo investigatur. Stylitae inter Inclusos numerati. Ipsae columnae Stylitarum ἐγκλειστρα adpellatae. Stylitae cur Inclusi adpellati.

Digitized by Google

tur. Hi omnes comprehenduntur in Basilicis lib. 7. tit. 8. cap. 2. verbis illis: ἔτε τὲς μὴ δωναμένες δι᾽ τὴν τε τόπε θρησκείαν ἐξ ἀυτε ἀναχωρῆσαι: *Neque eos, quibus propter loci religionem ab eo recedere nefas est*, in jus scilicet esse trahendos. Atque ut intelligamus, Stylitas praecipue inter Inclusos numerari, eam legem solo Stylitarum exemplo explicavit, quisquis ille fuit, qui, teste Leunclavio, ad oram MS. Codicis Basilicorum, haec verba adscripsit: ὁποῖοί εἰσιν οἱ τόποι, οἷς πσιν ἑαυτὲς ἐγκλείεσιν οἱ λεγόμενοι συλῖται: *Cujusmodi sunt loca, quibus seipsos includunt, qui adpellantur Stylitae.*

Ascetae in cavas columnas abditi.

33. Fortasse etiam non defuerunt Ascetae, qui in cavis columnis inclusi sese exercuerint, nimirum in angustissimis cellulis forma rotunda cylindri instar in altum porrectis, quae columnae figuram referrent. Ad quod quidem genus pertinere mihi videtur συλοειδὲς ἔγκλειστρον, quod ex vita MS. S. Stephani Junioris adfert Cl. Du Cange, qui tamen non recte pro columna Stylitarum explicavit. Dicitur enim συλοειδὲς, quod columnae instar habet, quum tamen non sit columna, veluti in ceteris nominibus, quae ἀπὸ τε εἴδες formantur, ut ξιφοειδὲς, σφαιροειδὲς, quae nimirum quum neque ensis, neque sphaera sint, ad illorum tamen figuram & similitudinem adcedunt. Id confirmat locus vitae MS. ejusdem Stephani, quem ex Vatic. Cod. DCCCV. p. 209. heic damus: Οἰκοδομεῖ κελλίον πολλῷ τε σπηλαίε βραχύτερον· μῆκος μὲν ἀπλέον ἔχων ἢ πῆχυ πρὸς τῇ ἡμίσει, μῆκος δὲ δύο· κύφ δὲ τὸ ἔσον μέρος κογχάειον εἶδος ἀπεργάζεται τοσοῦτον τὸ ὕψος, ὡς ἑστάναι μόλις συγκεκυφότα ἀνάγκῃ· τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν ἀσκεπὲς καταλείπει: *Cellulam exstruit in spelunca* (in qua antea latuerat) *multo breviorem; latitudinis quidem cubitum cum dimidio habentem, longitudinis vero duos. Ad Orientalem autem partem absidis formam effingit tantae altitudinis, ut curvus stare vix possit. Ceterum sine tecto totam relinquit.* Porro κογχάειον εἶδος mihi perinde est, ac συλοειδὲς. Absidem enim Ecclesiae, quam vulgo *Tribunam* vocant, Graeci κόγχην adpellant. Cellula vero angustissima, quae vix stantem hominem capiat, interius autem conchae figuram habeat, exterius certe columnae formam imitatur. Ejusmodi quoque fuisse puto domunculam, quam deinde sibi exsul in insula Proconneso exstruxit idem Stephanus in columna, de qua in vita MS. haec leguntur: ὁ θεῖος Στέφανος σύλον οἰκοδομήσας, καὶ ἐπ᾽ ἀυτῷ οἰκίσκον ὅτ σκυώτατον, τύτῳ ἑαυτὸν ἐγκατέκλεισε: *Divinus Stephanus columnam quum aedificasset, & in ipsa cellulam quamangustissimam, in eam se ipsum detrusit.* Sed Latinus Interpres inter Opera Damasceni illud ἐπ᾽ ἀυτῷ verterat *supra ipsam*; & doctissimus Ducangius enclisteriam hanc columnam, sive clausuram columniformem pro consueto Stylitarum domicilio est interpretatus. Sed mihi multa suadent, non supra, sed intra columnam positum fuisse Stephani domicilium. Nam I. nusquam Stephanus vel in Martyrologiis, vel in Actis Sanctorum, vel in monimentis historiarum Stylitis adnumeratus est, aut Styliticae vitae laude ac titulo insignitus. II. Stephanus non supra columnam exstans & eminens, sed intra illam clausus dignoscitur ex historia Energumeni, quae in vita narratur. Malignus enim Spiritus, *ut ipsum admirandi viri cubiculum vel solum perspexit, tumultuari & aestuare coepit.* Si supra columnam stetisset Stephanus, non poterat *solum* perspici *cubiculum*; sed ipse simul venisset in conspectum. III. Miles quidam, quum ad pedes Stephani provolutus, sanitatem impetrasset, commilitonibus deinde, caussam rationemque restitutae valetudinis scisscitantibus, *Monachus quidam, dicebat, Stephanus nomine, qui apud Proconnesum in angustissima quadam aedicula degit, duas me imagines adorare jussit.* Si autem Stylitarum more Stephanus columnae institisset, eo potius indicio columnae, quam aediculae designari a milite debuisset. Illud etiam, quod Miles ad pedes sancti Viri adciderit, nulla scalae mentione facta, insinuat, Stephanum non aëriam, & inaccessam Stylitarum stationem tenuisse; sed intra turriculam illam columniformem latuisse, cellula sive in plano conlocata, quod vero mihi similius est, sive in altum gradibus exstructis sublata. Talem fortasse columnarem cellam animo conceperat Galesinius, quum contra historiae fidem cavam finxit Simeonis columnam. Sed de his hactenus.

Stephanus Junior in turricula inclusus.

Diversae Simeonis M. columnae.

34. Simeon itaque a brevibus columnis, veluti per gradus, ad altiores ascendit.

Nam

Digitized by Google

Nam primum ex anguſto illo Mandrae ſepto, quo ſeſe concluſerat, egreſſus, tres menſes lapidem illum inſedit, ubi Angelum Styliticas exercitationes viderat docentem; mox in columna undecim cubitorum ſtetit, tum in alia cubitorum ſeptemdecim, ac deinceps in tertia cubitorum duorum & viginti, in quibus, narrante Coſma, ſeptem exegit annos; quibus tranſmiſſis, quum quartam cubitorum triginta ſibi erigendam curaret, omnis opificum labor & conatus fruſtra fuit, donec Angelo monente didicit, columnam ex tribus ſpondylis in 40. cubitorum altitudinem eſſe parandam; in qua tandem poſt annos 30. aſperrimae vitae agonem complevit.

Columna Simeonis Junioris.

35. Simeonis autem Junioris primum quidem columella fuit prope columnam Johannis ejus magiſtri erecta, in qua tyrocinium quinquennis inchoavit, & per annos ſex ſtare perrexit. Deinde celſior altera pedum 40. quam tenuit annis 8. donec ad Montem admirabilem ſe contulit, ubi decennium in petra ſub dio, annos vero 45. egit in columna, in qua ſupremum diem obiit. Hanc columnam Joh. Phocas loco cit. num. 2. adpellat αὐτόφυῆ, quam Allatius verterat *ſponte natam*, Janningus vero *nativam*. Quo ſenſu ſponte nata dicta ſit, verba Phocae non obſcure docent; ait enim: χειρὶ λαξευτῶν βάθος κοιλάνας τῷ θαυμαστῷ κορυφῷ ὄρους μονόλιθον, ἣ μονοφυῆ μονὴν ἀπειργάσατο, ἧς μέσον αὐτόφυῆ λαξεύσας κίονα, ἐν ἀυτῷ τὰς βάσεις ἐθετο ὅπη πέζας καὶ τὸ λόγιον τὰς πόδας ἐρείσας: hoc eſt, interprete Allatio, *lapicidarum opera ſummitate montis admirandi late excavata, Monaſterium ex uno conflatum compaginatumque lapide extruxit; in media Monaſterii inter exciſos lapides ſua ſponte nata columna gradus appinxit, ſuper petram, ut ſacro eloquio traditur, pedibus firmatis.* Putábat itaque Phocas, columnam exſtitiſſe, quum lapicidae pro Monaſterii ambitu montem excavarent, quo factum ſit, ut praeter operarum ſtudium, in medio tumulus emineret, quem ille αὐτόφυῆ κίονα, *ſponte natam columnam* nuncupavit. A veritate tamen hiſtoriae longe aberravit; vita enim Simeonis apud Janningum alia omnia tradit; nimirum ex pluribus eam columnam & praegrandibus lapidibus fuiſſe coagmentatam, & quidem tanta Fratrum contentione laboris, ut miraculis etiam fuerint adjuvandi. Janningus vero ut Phocae verba ad veram hiſtoriam traheret, Allatii interpretationem interpolavit, & nativam columnam pro ſponte natam dicere maluit; addiditque praeterea: *Quid ſibi vult iſtud: In columna gradus appinxit? Rectius, & praeſenti argumento accommodatius interpretaberis: In columna veſtigia ſeu pedes poſuit.* At Phocas errori ſuo, quem non tam interpretari, quam emendare nititur Janningus, inſiſtere pergit, & innuit, rudem illam tumuli exſtantis molem, baſi & gradibus efformatis ad columnae modulum formamque fuiſſe adcommodatam; quod Capite proximo latius explicabimus. Alypii columna fabrefacta, non ad Aſceticam palaeſtram, ſed ad ſignum ornatumque ſepulcri poſita erat, in qua dejecta, quae imminebat Leonis ſtatua, Crucis trophaeum fixit, & ſtationem exercuit: ut haec potius columna ad tabulae noſtrae ſimilitudinem adceſſiſſe videatur; ejuſmodi enim aedificiorum ac monimentorum columnas animo ſpectabat Pictor, & coloribus in tabula expreſſit.

Allatii interpretatio vindicatur.

Alypii columna qualis fuerit,

CAP. III.

De Baſi, & Modio Columnarum.

Gradus interdum columnis Sylitarum adpoſiti.

36. STylitarum columnis infima parte gradus interdum adpoſitos fuiſſe, argumento eſt, quod in Vitis Patrum lib. 10. cap. 129. de Stylitá quodam anonymo provinciae Petrenſis legimus; ad quem *omnes qui veniebant, inferius ſtantes*, inquit Moſchus, *loquebantur, eo quod non haberet ſcalam. Si quando igitur dixiſſet illi frater, volo tibi dicere cogitationem, dicebat & ipſe illi leni voce, veni ad gradus columnae; ibatque ipſe ad aliam columnae partem, & ita loquebantur mutuo. Ceterorum vero, qui aſſiſtebant, nullus ea, quae dicebantur, audire poterat.* Gradus etiam in Iberis columna memorat Phocas, ad quos narrat leones Stylitae dicto audientes ligna depoſuiſſe.

Hi

Digitized by Google

Gradus fuerunt vel basis ipsa, vel basis partes.

37. Hi gradus vel basim columnae efficiebant, vel ad partem basis spectabant. Habueruut enim Stylitarum columnae bases suas, quas nec in Tabula nostra Pictor omisit. Has autem video pro ipsis columnis interdum nominari. Nam vita Simeonis Jun. cap. 2. num. 16. αἰτεῖ γονάτῳ βάσιν ἐκ πλαγίου τοῦ Ἰωάννου; ἧς γενομένης εὐθὺς ἐπιβὰς καὶ στὰς ἐπ' αὐτῆς: *Petiit basim sibi poni ex adverso Johannis, erectamque statim conscendit & institit.* In vita quoque Danielis Stylitae Imperator Leo dicitur Sanctum donasse *basi* geminarum columnarum, *quas ipse posuit, duplicem eam columnam nominans.*

Basis pro columna.

Basis magnitudo varia.

38. Variam quidem pro varia columnarum altitudine & mole fuisse basim, non dubitamus; sed doctissimo Janningo adsentiri non possumus, qui corpus S. Marthae matris Simeonis Jun. in excavata basi columnae, quam filius insidebat, conditum fuisse conjecit; ex verbis vitae Marthae num. 31. *Exciderunt tandem monumentum in parva concha ad dexteram columnae partem*; ubi haec addidit: *Quidni autem ad hanc formam* (hemicylindri) *in ipsius columnae grandiori basi, ut pote ex viva rupe formata, excavatus fuerit loculus, sub quo deponeretur sacra arca corpus Sanctae Marthae continens?* Haec enim conjectura ex ejusdem vitae historia num. 42. rejicitur. ubi miles *a daemonio vexatus ad columnam Simeonis confugiens, invisibili virtute impellebatur ad tumulum Beatae*. Seorsum igitur a columna positus erat tumulus.

Cl. Janningi conjectura rejicitur.

Danielis columna magnificetior & insignior.

39. Basim praeterea, & quidem magnificentiorem in Danielis columna memorari video. De Gelasio enim, qui loci illius, ubi Daniel exercebatur, dominus erat, vitae Author scribit: *Postea vero ei quoque columnam posuit excelsiorem & crassitudine validiorem, basique & ceteris magnificentiorem.* Cetera, quae magnificentius heic posita dicuntur, fuere, opinor, modius, & cancelli. At fuerint ne columnae epistyliis, ut in hac Tabula, aut aliis ornamentis insignes, divinare non possum. A piis certe, ac saepe ditissimis ac potentissimis viris positas fuisse non ignoro, quos pro suo erga Sanctos Stylitas studio, nec impensis, nec curis peperciisse puto. Unum tamen, quo Danielis columna insignita fuit, ornamentum praeterire non possum. Est autem Epigramma, quod Cyrus ob filiam, uxoremque a daemonio liberatam columnae inscripsit. Fuerat hic Cyrus amplissimis in Aula Constantinopolitana functus honoribus, ad quos Poëticis studiis sibi aditum munivit, quibus nimirum in Eudociae amicitiam sese insinuaverat, ut scribit Baronius. Numquam autem majorem, quam ab illustri illo sanctitatis monimento versibus suis peperit claritatem. Hos ex vita MS. Danielis damus:

Versibus inscripta.

Ἱστᾶτ' ἀνὴρ πάντοθεν ὀρνύμενον, καὶ ὑ ῥομέων ἀνέμους·
Τερφθῇ δ' Ἀμβροσίῃ ῥεφετῷ καὶ ἀναίμονι δίψῃ,
Τλίχια ῥιζώτας χίονι διχθαδίῃ, Συμεὼν ὃ ῥίζῃ
ὑΐα κηρύτων Μηδὸς ἀπεσεγάμει:

quos Raderus cap. 15. Aulae sanctae ita reddidit:

Hic est, qui boreae glacialia flamina ridet.
Ambrosiaque satur nectar ab ore trahit.
Statque super geminis alta radice columnis,
Praeco Dei Simeon; nam basis ima fuit.

Modius M. Simeonis qualis.

40. Pars autem praecipua Asceticarum columnarum fuit modius, sive cellula in columnae vertice, qua inclusi Stylitae, *veluti Ecclesiastae in ambone*, inquit Raderus, exstabant. Quam explicamus Simeonis Tabulam, modium habet cancellis septum. Id autem licet historicorum verbis minime doceamur, conjecturis tamen suadentibus, non videtur a vero abludere, quod vel patente undique modio, solo superiori perimetro fulcris imposito, vel cancellis pervio steterit Simeon. Quaedam enim de statione & exercitatione Simeonis scripto tradita sunt, quae insinuant, pedes etiam ipsius patuisse spectantibus; veluti quod pedibus semper steterit tamquam numella constrictis, ut narrat Cosmas: quod semper se inclinans prope digitos pedum frontem admoveret, ut scribit Theodoretus. Adcedit, quod Evagrius lib. 1. cap. 13. Modii perimetrum vix fuisse ait, duorum cubitorum: δίπηχυ μόλις ἐυδιαίτημα τὸ θεῖμιζον. Antonius autem Simeonis discipulus, qui vitam illius exitumque descripsit,

Vel patentibus lateribus fuit, vel cancellis instructus.

Digitized by Google

pſit, ait, ſe illius pedes fuiſſe oſculatum, quum jam obiiſſe deprehendiſſet. Anguſtiſſimum autem Modii ſpatium duorum cubitorum non patiebatur, ut Antonius intra Modium etiam admiſſus ſeſe ad pedum oſculum incurvaret. Itaque videtur veroſimilius, Antonium per cancelli ampla foramina illud pietatis officium praeſtitiſſe, vel per apertum undique modium.

Quem igitur Deus ſuper candelabrum poſuerat, ut populis eſſet ſpectaculo ſimul & exemplo & *ſolis inſtar*, ut loquitur Theodorus Petraeorum Epiſcopus, *virtutis radios quaquaverſum diffunderet*, lubentius adducimur, ut credamus, nullo ſepto latere voluiſſe. Cancellis autem ſeptam fuiſſe baſim columnae, ex ejuſdem Antonii verbis colligimus, qui cap. 8. de magnifice depoſito Simeonis corpore ait: *Cortinae igitur argenteae pendebant ad cancellos uſque columnae*. Sed hos Tabula noſtra non exhibet. Ejuſdem Simeonis baſis cancellis ſepta

41. Simeonis Junioris modius, quum ex adverſo Johannis in columnam aſcendit, ex nuce juglande factus eſt: *ὡς ἦ μόδιος τῷ Συμεὼν ἡ ἐλεεολὴ ξύλακαρύας ποιπομβώθη*: ut in ejus vita; quem modium ibid. num. 25. legimus, vi tempeſtatis a diabolo excitatae fuiſſe convulſum atque dejectum: *ἐκ τὸν γεγλυμμένον ὠτίκα μόδιον ἅρας ὠτῆ μηλώτη αἰφίνοι καὶ τὸ κρημνῦ*: *Subitoque excavatum modium cum ipſa pelle abreptum in praeceps dat*. De qua melote heic ſermo ſit, ex iis patebit, quae inferius dicturi ſumus. Modius Alypii qualis, quantuſque fuerit, vitae Author indicavit, quum ait: *Paucis tabulis concluſus in capite columnae, adeo ut nec ſufficeret quidem ad hoc, ut parum poſſet Sanctus recumbere aut ſedere, ſed perpetuo ſtaret in ipſa tanquam ſtatua aenea, luctans cum imbribus, cum aeſtu & frigore*. De Danielis modio haec vitae Author: *Dat vero Marcus quidam ei amicus & alioqui familiaris columnam. Cum autem factus eſſet is quoque, qui dicitur modius, & capiti columnae fuiſſet adaptatus*. Quo conſtat, non lapideo ſepto munitum fuiſſe columnae verticem, ſed vel tabulato, vel cancellis ſeu ferreis ſeu ligneis. Ferreas certe anſas fieri juſſit Leo Imperator, quae priorem Danielis columnam cum duplici alia ab ſe exſtructa conjungerent. De eodem Leone, quum in Danielis columnam aſcendiſſet, haec ibid. *Se quidem humi proſternit, tangit autem ſacros illius pedes*. Quo fateri cogimur, aut aperta fuiſſe modii latera, aut laxioribus cancellis inſtructa; niſi tantam putemus ejus amplitudinem, ut & Danielem & Imperatorem humi proſtratum caperet. Profecto Simeonis Junioris cellula tanta erat, ut corpus Matris ſuae demortuae, intra illius tectum pelliceum videre potuerit ſuſpenſum, de quo infra; id autem cellulae potius altitudinem, quam laxitatem indicat. Modius Simeonis Junioris. Modius Alypii Modius Danielis.

42. Quoniam autem perpetuam ſubdialem ſtationem, tanquam Stylitarum propriam, Scriptores memorant, facile intelligimus, nullo ſuperius operimento modios fuiſſe contectos: quod de M. Simeone hiſtoria docet. Daniel vero, quum aliquando ex nivis copia & vi tempeſtatis ſummo cum vitae periculo obriguiſſet, *Imperatore rogante, & pedes ſimul prenſante, vix ſuſtinuit, ut ſibi parvum ſaltem fieret tectum, reveritus lacrymas Imperatoris*. Simeonis quoque Junioris aliquando modium pellicea melote ad cellae inſtar undique fuiſſe contectum, ex ejus vita conſtat; neque ad unum ſemper modum, ſed aliquando patente cellulae feneſtra, aliquando nullo lucis meatu pervia. Cap. 6. num. 46. *Dolori & compunctioni majori ſe daturus, modium alium nulla feneſtella perforatum impoſitum columnae ſubit, veluti ipſius lucis uſura aſpectuque ſe privans*. Rurſus num. 47. *videbam quoque Simeonem e feneſtra camaſinae melotes*: *ἀπὸ τῆς θυρίδος τῆς καμασίνης μηλώτης*: *defigere in ipſam vultum*. Quo certe tempore Martha Simeonis mater ex hac vita migravit, cellam ille incolebat pelle contectam. Cap. 4. num. 28. vitae S. Marthae: *Tunc famulus Dei Simeon in viſione conſpicit reliquias Juſtae*: *τὸ λείψανον τῆς δικαίας*: *intra meloten ſuam camaſinam a dextra parte ſuſpenſas; quumque dexteram extenderet manum, ac tertio illas contingeret, benedictionem ex illis impertitus eſt*. Ad hunc locum doctiſſimus Janningus aquam ſibi haerere fatetur; ait enim in vita Simeonis num. 146. *Vocatur διφθερικὴ τὸ ϛύλου σκέπη*: *pelliceum columnae tectum, quod hic μηλώτη. Unde autem nominetur, καμασίνη μηλώτη fateor me ignorare*. Ego vero quum videam *καμασίνῳ* adpellari meloten illamquae, Simeonis M. modius ſine tecto. Daniel Imperatore rogante tectum ſupra modium admittit. Simeonis Junioris modius pelle contectus. Quid ſit camaſina melote

quae cellulam contegebat efformabatque, mihi haud aegre perſuadeo, dictam eſſe καμασίνλω, eo quod eſſet in conopaei, aut camerae formam obtenta. Καμὸν enim pro καμπὸν *curvum* dixerunt Graeci & Latini hinc ducta nominis origine *camurum* pro curvo, unde camera. Ab eodem fonte quae derivata ſunt verba curvitatis flexuſque ſignificationem retinuerunt: καμὸν χεῖνον in Concilio Florentino pro throni umbella, καμελαύκιον pro pilei genere, & alia id genus multa. Quod ſi cui placeat ab Arabico قمش deducere, non refragabor, quod eſt in rugas contrahere, idem quod Syris & Ebraeis קמט. Non ignoro καμάσινον a Grammaticis ἀμφίμαλλος explicari; pro pelle ſcilicet, quae utraque parte villoſa ſit. Sed hoc ipſum noſtram de camaſina melote ſententiam confirmat; villos enim utrimque pellis habere non poteſt, niſi flexa ſit & replicata. Quidnî autem conduplicata eſſe potuit pellis modii ad tempeſtatum caelique injurias opportunius arcendas?

Alypius modii tectum dejecit.

Tectum quoque ab initio habuit modius Alypii. Quum enim aliquando ſaxis adpeteretur a diabolo, Chriſtiana fiducia infirmitatem exprobrans adverſario: *Ecce*, inquit, *humi dejicio tectum, quod eſt ſupra caput meum, quod ſaepe arcet jactus lapidum*. Atque exinde ſine tecto fuit, & *manſit ſub dio uſque ad extremum diem vitae ſuae*.

Statio Stylitarum perpetua.

43. Antequam a Stylitarum modiis recedamus, operae pretium puto de eorumdem ſtatione pauca ſubjicere. *Sediſſe illos nunquam puto, nuſquam lego*, inquit Raderus. M. Simeon praeter crebras incurvationes alium etiam ſtationi cruciatum addidit, quod ſtaret pedibus ſemper junctis, ac veluti numella conſtrictis, ut ſcribit Coſmas. Itaque incurvationibus quidem epigaſtrium acerbo vulnere perforatum eſt, ſtatione vero pedes exulcerati ſanie manarunt. Seſſionem autem aliquando Simeon Junior in novum cruciatum vertit: *Succeſſu deinde temporis*, inquit vitae Author, *aliud exercitationis genus excogitans priori longe magis ſtupendum, ad illud ſeſe extimulavit. Conſtituit igitur pedibus ſuis pro ſedili uti, & re ipſa uſus eſt anno integro, immotuſque perſedit*. Alypius quum ex diuturna ſtatione pedes amiſiſſet, per annos 14. immobilis in unum latus decubuit. Leo Imperator quum Danielis pedes miſerandum in modum intumeſcentes vidiſſet, ut remedium quodpiam fixae, immotaeque ſtationi praeberet, priori columnae duas hinc inde alias adpoſuit, & quidem altiores, ferreiſque anſis munitas veteri adnexuit, ad quas, quum vellet, Daniel aſcenderet.

Seſſio Simeonis Junioris aſperrima.

Alypius decubitu diuturno admirabilis.

Danielis columnae tres.

Stylitarum vigiliae.

44. Etſi autem diuturnis ſe vigiliis fatigarunt Stylitae, non eſt tamen dubitandum, quin ſomnum licet parciſſimum ceperint. Quare Johannes Simeonem puerum mira tolerantia inſomnem his verbis adloquitur cap. 2. num. 17. *Oportet & corporis curam gerere, eique mediocrem ſomnum alimentumque indulgere, ut ſufficere laboribus Aſceticae vitae poſſis*. Quibus monitis adductus Simeon num. 46. poſt expletas preces *ſomnum perinde ac famulum arceſſebat, indulgebatque illi parciſſime ad neceſſarium dumtaxat corporis uſum*. Daniel tamen ſingulari beneficio divinitus impetraverat, ut ſomno ſemper abſtineret, nunquam egeret. Quo autem pacto dormirent, qui nec ſederent unquam, nec recumberent? Aut modio, aut virgae innixos puto. Utriuſque enim ſubſidii mihi videor indicia deprehendiſſe inter Acta Stylitarum. Simeon M. quum datas audiſſet a Theodoſio in gratiam Judaeorum literas, *ſurrexit fortiter, adreptoque calamo ad Imperatorem epiſtolam conſcripſit terribilem*, inquit Coſmas. Verbum autem ſurgendi indicat, modio incubuiſſe Simeonem, quum narrata exciperet. Simeon autem Junior ad expellendum daemonem, qui novi Monaſterii ſtructuram diſturbare nitebatur, virgam uni ex diſcipulis ſuam tradidit, qua adlata, auditoque Simeonis imperio diabolus abſceſſit. Non aliter autem quam ſuſtentandi uſus virgae fuerit in columna; hac enim in ſtationibus jam olim utebantur Monachi, uti etiam nunc facere pergunt Maronitae & Coptitae Monachi S. Antonii, quos a Syria & Aegypto adcitos Clemens XI. & Benedictus XIII. Pontifices Maximi ſacrae antiquitatis ſtudioſiſſimi, domiciliis, & proventibus inſtruxerunt; ne primi Monachorum parentis, cujus exemplis & inſtitutis, ab Athanaſio olim Romam advectis, Monaſtica vita Occidenti illuxit, diſcipulis & alumnis Roma careret.

Daniel numquam dormit.

Quo pacto dormirēt Stylitae.

45. Quod

Digitized by Google

45. Quod ad Scalas adtinet, ut plurimum praesto erant; & columnae admovebantur, quum res postularet. Admoveri scalas jussit M. Simeon, quum Danielem ad conloquium invitavit; praeterea, ut Philosopho, an verus homo esset, scisciti corporis sui ulcera ostenderet. Videntur etiam aliquando scalae perpetuo haesisse Simeonis columnae. Nam Cosmas discipulum memorat Simeoni valde familiarem, qui diu noctuque in summo scalae gradu adstans viro admirabili, nunquam ab ejus latere recedebat. Fuere tamen Stylitae, qui scalas nullas habuere; ut laudatus Stylita in Vitis Patrum lib. 10. qui secretas cogitationes advenarum ex infimis columnae gradibus loquentium excipiebat. Nullas itidem scalas habuit Stylita apud Anastasium Sinaitam loco cit. qui fune vas demittebat, ut Eucharistiam adtraheret, percipieretque.

Scalae colūnis admotae quū res postularet.

CAP. IV.

De Mandris circa Columnas.

46. GRaeci ut Simeonem Seniorem a Juniore distinguant, illum τὸν ἐν τῇ μάνδρᾳ, hunc vero τὸν ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει adpellant. Hinc obortum putat Janningus errorem illorum, qui Simeonem τὸν ἐν τῇ μάνδρᾳ Archimandritam nuncupaverunt. Verba ipsa viri doctissimi adferimus, heic a nobis discutienda. Ait igitur in Commentario praevio ad Vitam Simeonis Junioris num. 3. & 4. retractans, quae antea Bollandus scripserat ad diem 5. Jan. in Vita Simeonis Senioris. *Est autem mandra in priori atque originario suo significato locus maceria lapidea circumseptus, qualem sibi in Syriae campis facere solebant pastores, intraque eam pecudes suas noctu colligere, ubi a lupis ac furibus tutae essent. Talis, nec alia fuit Mandra, quae primo Simeoni nomen dedit; quippe qui praeter unum sibi ministrantem Antonium nullos sciatur habuisse discipulos; & eo tamen sine loco, quem columna sua occupabat, circumduxit maceriam, ne promiscuus ad se accessus daretur etiam mulieribus. Huic vero adjuncta erat mandra altera, intra quam sese peregrini hospitesque reciperent, donec ad Sanctum admitterentur. Caeterum quia paulatim usus obtinuit, ut Monachorum Coenobia mandrae, & harum Praefecti dicerentur Archimandritae, hinc factum, ut Senior Simeon, qui jam passim cognominabatur Simeon in mandra, in excusis Graecorum ritualibus vocetur Archimandrita praeter totius historiae fidem. Minus longe aberravit, erravit tamen auctor Synaxarii Claromontani, elogium ejus sic finiens:* ἐκ γὲν τῦ οἰκῆσαι τῇ λαύρᾳ τῇ ἐπονομαζομένῃ Μάνδρᾳ, λέγεται ὁ Συμεὼν τῆς Μάνδρας· ἐκ ᾗ τῦ εἰς διαφόρους στύλους ἀναχθῆναι, καλεῖται Συμεὼν στυλίτης. Contendit igitur Janningus, I. Septum Simeonis non fuisse nisi lapideam maceriam, secundum originariam Mandrae significationem. II. Nullos legi praeter unum Antonium Simeonis discipulos. III. Nullum ad Simeonis columnam fuisse Monasterium, cujus ille potuerit disciplinam administrare, ac proinde contra historiae fidem Archimandritam nuncupari, dandamque Bollando veniam, quod rituales Graecorum libros sequutus, hoc titulo non abstinuerit.

De Mandra M. Simeonis quid censeat Janningus.

Negat Simeonem fuisse Archimandritā.

47. Sed quod ad primum adtinet, locus ille, ubi Simeon exercebatur, Mandra dictus est, non adpellativo, quod ajunt, sed proprio nomine, undecumque demum illud acceperit; ac propterea neque ad originariam mandrae significationem, hoc est, pro maceria, neque ad usurpatam, & consuetudine tritam, hoc est, pro Coenobio, recte trahi potest. Ac sane videtur ei loco inditum Mandrae nomen etiam ante erectam Simeonis columnam, imo etiam antequam illuc Simeon se conferret. Nam Evagrius lib. 1. cap. 13. aetatem & exercitationes Simeonis ita dispensat; ἐν μὲν τῷ πρώτῳ φροντιστηρίῳ, ἔνθα τὰ θεῖα κατηχήτη, ἔτη ἐννέα· ἐν ᾗ αὐτῇ καλυμένῃ Μάνδρᾳ ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα, ἐν τινι μὲν στενωπῇ ἔτεσι δέκα τὸν ἀγῶνα διανύσας, ἐν ᾗ κίοσι βραχυτέροις ἑπτὰ, καὶ ὅτι τεσσαρακονταπήχει, ἔτη ἑβδομήκοντα: *In Monasterio quidem, ubi res divinas edoctus est, annos vixit novem; in ipsa vero, quae adpellatur Mandra, annos 47. decem quidem in angusto quodam loco agonem perficiens; septem in columnis brevioribus; in columna demum quadraginta cubitorum annos triginta.* Heic dicitur Simeon-

Confutatur.

Mandra Simeonis proprio nomine dicta.

Digitized by Google

primum exercitus in Monaſterio, deinde in Mandra. Non igitur Mandra pro Monaſterio heic uſurpatur. Deinde annos decem egiſſe in Mandra, antequam in columnas aſcenderet: non ergo ſeptum, aut maceria circa columnam heic Mandra nuncupatur. Potuit, non inficior, Evagrius per prolepſin Mandram adpellare locum Simeonis, etiam antequam maceria, unde nomen deinde acceperit, duceretur; ſed nulla ſubeſt ratio, ut illius verbis vim adferamus. Adcedit, quod ſi Mandra Simeonis dicta ſit vel maceria, vel Monaſterium, quae tunc vulgato Mandrae nomine adpellabantur, perperam addidiſſet Evagrius ὃ ἐστὶν καλυβίον Μάνδρα: *in ea, quae dicitur Mandra*. Nemo enim hac notatione utitur, quum adpellativa nomina in conſueta & uſitata ſignificatione uſurpat. Quis enim dixerit factas eſſe nundinas in eo, quod dicitur *forum*, aut ſe conveniſſe amicum in ea, quae dicitur *domus*. Recte autem ejuſmodi loquendi rationem adhibemus, quum adpellativa nomina facta ſunt propria, ut ad *Vicum*, qui dicitur, quum de Hiſpaniae oppido loquimur, vel ad locum, qui *Flumen* adpellatur, quum de Caſtello portuque Dalmatiae. Quum igitur peculiari animadverſione expreſſerit Evagrius, locum illum Simeonis fuiſſe *Mandram* nuncupatum, neque maceriae, neque monaſterii argumentum inde ducere licet. Ex alterutra fortaſſe origine potuit nomen proficiſci ante Simeonis adventum, quod haeſit deinde nulla ſeu monaſterii ſeu maceriae habita ratione; eo prorſus pacto, quo Delubrum, teſte Evagrio, in ipſo montis vertice ad Simeonis memoriam exſtructum ab incolis Μανδρία vocatum eſt.

Monaſterium fuit circa Simeonis columnam.

48. Ceterum quacumque demum ex cauſſa Mandrae nomen locus ille acceperit, ſatis conſtat fuiſſe ſepto vallatum. Septum autem non niſi maceriam fuiſſe, adſentiri non poſſum. Nam advenae Simeonem conſpicere non poterant, niſi intra ſeptum admiſſi. Mulier enim apud Evagrium, quae ſanctum Virum videre cupiebat, virili habitu ſexum diſſimulare coacta eſt, ut intra ſeptum admitteretur; unde ſibi repentinae mortis a Deo poenam concivit. Altitudinis igitur quadraginta cubitorum & amplius fuiſſe oportet maceriam, quae alterius tantae altitudinis verticem ab oculis intuentium ſubmovebat, quod non puto. Ac certe tectis aedibuſque circumpoſitis ſepta erat Simeonis columna. Coſmas enim enarrans illuſtre miraculum impetratae pluviae poſt diuturnam ſiccitatem, ait, populum in ſepti area collectum pluvia ingruente in tecta ſe recepiſſe. Haec autem tecta erant laurae ſive monaſterii, quod circa columnam exſtructum erat; quod quidem diſerte ſcribit vita Danielis apud Surium 11. Decembris: *Venit ad Mandram illam, in qua erat ſita columna B. Simeonis. Infra enim circa eam erat quoddam monaſterium, in quo cum totos quatuordecim dies tranſegiſſet, volebat Simeon Danielem adhuc apud ſe retinere (ſimile enim ſimili delectatur) ille autem non ſuſtinuit.* Idipſum innuit Evagrius lib. 1. cap. 13. cit. quum ſcripſit, eos, qui erant in Mandra, Simeonis Corpus fuiſſe proſequutos, quum Antiochiam deferretur: καὶ λοιπὸν ἡ τῶν ἀυτῦ Μάνδρα γενομένων.

Plures fuerũt Simeonis diſcipuli.

49. Certum quoque nobis & exploratum eſt, praeter Antonium plures Simeonem habuiſſe diſcipulos, ſuaeque diſciplinae alumnos; ac proinde titulum Archimandritae optimo jure fuiſſe illi delatum. Nam in vita Danielis, quam indicavimus, legitur Sergius Simeonis diſcipulus ad Leonem Imperatorem miſſus cum Cuculla, quam Vir ſanctus Imperatori legaverat. Coſmas praeterea de viſis Simeoni divinitus oblatis verba faciens: ܗܠܝܢ ܕܚܙܐ ܠܓܒܠܐ ܕܥܡ ܫܡܥܘܢ ܩܠܣ ܒܗ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܐܬ ܒܥܠܡܐ ܐܢܫ . ܠܐ ܒܗ ܒܡܥܡܪܐ ܗܘܐ ܠܗ ܕܡܢ ܐܝܟ ܗܘ ܡܫܟܚ ܗܘܐ : ܕܒ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܗ ܒܠܥ ܘ ܒܠܡ ܐܝ ܒܡܫܟܚ ܗܘܐ . ܘ ܒܗ ܠܐ ... ܫܬܗ ܗܘܐ . ܘ ܘ ܒܗ ܠܐ ܒܡܥܡܪܐ ܗܘܐ ܠܗ ܡܢ ܐܝܟ ܗܘ . ܘ ܘ ܒܗ ܒܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܗ . ܡܫܟܚ ܠܐ ܗܘ .

Ejuſmodi, inquit, *arcanorum notitiam externis negare ſatius duxit, familiaribus etiam quam parciſſime communicare; ita tamen, ut ſimul ab ipſis ſilentii fidem expoſceret* &c. *At ne omnibus quidem familiaribus adminiſtris, atque diſciplinae ſuae alumnis ſine de-*

le-

Digitized by Google

lectu secreta hujusmodi committebat, sed iis tantummodo, quos prae ceteris diligebat, & quorum fidem satis perspectam habebat. Neque vero Simeon rexit modo, quum viveret, discipulos & alumnos, sed moriens etiam suae praefecturae successores designavit. Testatur id Cosmas de Simeone morti proximo: ܚܕܐ ܕܒ ܥܒܕ ... ܘܗܘ ܒܫܥܬܐ ܬܫܥܝܬܐ ... ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ... ܘܒܪܟ ܠܟܠܗܘܢ ... *Feria autem quarta*, IV. *Nonas Septembris, hora nona, adstantibus cunctis ejus discipulis apud ipsum, praefecit illos duos sociis eorum, & omnes Domino commendavit.* Denique S. Jacobus Sarugensis in Homilia de S. Simeone, quam ex Syriaco in Latinum sermonem conversam superius exhibuimus, tam diserte Simeonem Monachorum Magistrum & Archimandritam describit, ut nullus ea de re superesse possit dubitandi locus: ... ...

cap. 13. cit. *Istius corporis quum multae aliae partes ad nostram usque aetatem fucrunt reservatae, tum caput ipse equidem conspicatus sum, Gregorio viro magni nominis id temporis Episcopatum illius Ecclesiae gerente, & Philippico efflagitante, uti Sanctorum reliquiae, quo tutius in Oriente expeditiones militares fuceret, ad ipsum mitterentur. Atque, quod valde mirandum est, capilli in capite inhaerentes minime consumti sunt, sed perinde ac si viveret, & cum hominibus versaretur, integri manserunt. Frontis item cuticula, quanquam contracta fuit in rugas, exaruitque, tamen mansit incorrupta. Multi etiam ex dentibus, qui hominum fidelium manibus minime fuissent avulsi, hique figura sua indicarunt, qualis divinus ille Simeones fuerit & qua statura:* ὃιός τε καὶ ὁπόσος καὶ πηλίκος ὁ ἀνθρωπος τῷ Θεῷ γέγονε Συμεών.

Vestes ejusdē. 52. Idem Evagrius cap. 14. post descriptum miraculum insignis stellae circa columnam discurrentis in festo die Simeonis, quam se non semel, bisve, aut ter, sed saepius vidisse testatur, haec addit: *Sunt, qui memorant (ac miraculo sane tum propter fidem eorum, qui idem ipsum narrant, tum propter alia, quae ipsi conspicati sumus, credendum est) veram personae illius effigiem huc illucque volitantem se vidisse, barba demissa, & capite, ut solebat, tiara operto:* τὴν κιφαλὴν πάρα κεκαλυμμένῳ ὡς εἰώθει. Quam heic tiaram adpellat Evagrius, Cuculla monastica erat, quam Imperatori dono missam divino consilio Daniel a Sergio accepit.

Cuculla.

Maforte. 53. Monastico etiam palliolo, seu maforte indutum Simeonem, in vita Cosmae perspicimus; quum enim Eliam in curru igneo sibi adstantem vidisset,

جسد مرب حلعب انتے اقتصا حصهلت هے جسلهه.

adeo expavit, atque conterritus est, ut faciem trepidus maforte operire cogeretur. Item frequentissimo populo sancti Viri morientis benedictionem postulanti: حلبد

انجت هے له حصهلت مجخر انم . حلجد انم لهذ قلـه وتنـے .

opertam maforte manum elevans benedixit eis, & commendavit eos Domino tribus vicibus. Hoc autem Simeonis maforte pelliceum fuisse videtur; nam Christianis in Perside vehementer adflictis, narrat Cosmas, adparuisse Simeonem *stantem super columnam albis pellibus indutum.* Ac de Tabula jam satis.

ACTA

Sancti SIMEONIS *Stylitae.*

S. Simeonis patria. 1

SANCTUS, & Dei amantissimus SIMEON in regionis Nachiphelorum vico, quem Sisan [1] adpellant, in Arabia Christianis parentibus natus, ab ipsis Christiano ritu sacra aqua ablutus

Semses frater. 2

est circa aetatis suae exordium. Fratrem habuit Semsen [2] nomine: hi nempe duo ex pluribus, quos parentes suscepere li-

Digitized by Google

liberos, genitoribus vita functis supervixerunt. Beatus autem Simeon a teneris annis pastoritiam vitam sequutus, paternum gregem pascere, seque in eo labore ad sapientiam exercere studuit. Et vero quum per aetatem licuit, sapienti quodam naturae impetu actus, storacem, quem, dum per pascua ducit gregem, multo cum labore colligere solebat, adcensa pyra incendebat, quando rationem ejusmodi ritus necdum fuerat adsequutus; neque enim sacros Codices hactenus audierat, neque religionis, pietatisque in Deum leges didicerat: quippe qui ab ineunte aetate in silvis, & in montibus solus usque versatus fuisset, & educatus. Ingenium porro illi a natura mite, atque hilare, indoles optima, morumque mira suavitas: id nimirum adtestantur ejus familiares, qui ab ineunte pueritia cum ipso consuevere. Ajunt autem ipsum inediae patientissimum fuisse, ut cibos haberet, quibus aliorum fami succurreret. Statura fuit modica, grato tamen, & pleno dignitatis adspectu, celeritate in agendo singulari, corporis firmitate, atque robore praeditus.

Puer oves pascit.

Ejus indoles.

Corporis & oris habitus.

Parentibus 3 vita functis, haeres cum fratre relictus, redire compulsus est ad paternam domum; ubi quum populares suos ad Ecclesiam Dominica die confluere videret, eos sequutus est, audiensque e suggesto Apostolum recitari, aliasque Divinas Scripturas, a quonam Authore dictata fuissent ejusmodi volumina, quidve continerent, rogabat. Cui Socii: Codices, respondeRunt, Dei sunt, qui Caelum inhabitat, ejusque Oracula repraesentant. Haesit ille ad haec, velut ingenti admiratione defixus, atque altera die Dominica Ecclesiam repetit, sacram pro more Lectionem adtentissime audit, ut qui audita, & lecta optime intelligeret. Exinde coepit adcuratius storacem colligere, lectumque ab aliis pastoribus mer-

Dominicis diebus frequẽtat Ecclesiam.

3

Investigat viã salutis.

Digitized by Google

mercari, & velut ſacris ritibus jam eruditus, incenſum Deo offerebat, quum diceret: Aſcendat ſuavis odor ad Deum,
4 qui eſt in Caelis [4].

Viſione excitatur ad perfectionem.

Paucis poſt diebus B. Simeoni, dum pecuariae rei etiam operam dabat, ſpecies quaedam objecta eſt, eaque Viſionum ejus prima fuit. Videre autem ſibi viſus eſt ipſi adeſſe virum, eximia & praeſtanti forma praeditum: adſpectus illi, qui fulguris eſſe ſolet, veſtes ſolaribus radiis ſplendidiores, oris forma pyrae ardentis imaginem referebat, ſceptrumque aureum manu geſtabat, quo dormientem forte Simeonem blande contundens, ac de nomine compellans, excitat. At ille quum ſpeciem illam admirabilem apertis oculis coram ſtantem vidiſſet, expavit enimvero, & totis artubus contremiſcens, pronus humi provolutus eſt. Quum repente vir ille, qui ſe Simeoni ſpectandum offerebat, manu ipſum ſublevare viſus eſt, hiſque verbis incitare: Agedum, poſitoque metu me praeeuntem ſequere: quaedam nimirum habeo, quae tibi renunciem. Domino enim conſtitutum eſt, ut per te nomen ejus praedicetur. Quamobrem te Principem, Ducem, & Magiſtrum populo ſuo, ſuiſque ovibus deſtinavit. Leges itaque, & praecepta Sanctae Eccleſiae dabis, multoſque ab errore ad veritatis cognitionem traduces. Quae ſi exacte perfecteque confeceris, magnam tibi per univerſum orbem famam comparabis, Regeſque etiam, & Magiſtratus, ac populos tuo dicto audientes habebis. Tu vero ne cedito malis; ſed ad diutinam incommodorum, moleſtiarumque perpeſſionem obfirmandus eſt tibi animus, ac ferventi in omnes homines caritate inſtruendus. Enimvero ſi patientiam, perfectamque caritatem cujuſvis conditionis mortalibus exhibueris, ſuperbiamque, & animi elationem caſtigaveris, nec inter primos, nec inter noviſſimos quempiam

piam te majorem es habiturus.

Haec praefatus Angelus, Simeonem ad ſummum montis verticem continuo tranſtulit, poſitoſque ibidem lapides commonſtrans: Agedum, inquit, tolle iſtos, & inde molire aedificium. Cui B. Simeon: Iſtam ego artem, reſpondit, plane ignoro; nec enim ullum unquam aedificium exſtruxi. Tum vero Angelus: Aſt ego docebo; tu vero intende animum. Simulque lapidem praegrandem adfabre dolatum Simeoni obtulit: Hunc, ait, ad Orientem conloca, alterum huic ſimilem ad Aquilonem adjungito, tertium ad Auſtrum, iſtis quartum ſuperimponito, & aedem perfectam habebis. Tunc Simeon: Ecquid, inquit, iſtud rei eſt? Cui Angelus: Altare nempe illius Dei, quem adorabas, cuique incenſum adolebas, & cujus Codices audiebas. Tu vero, continuo ſubdit Angelus, quo coepiſti perge adgredere iter, meque hinc abeuntem ſequere. Tum demum introduci viſus eſt in aedem Martyribus ſacram ei domui vicinam, in qua Timotheus ejuſdem poſtea diſcipulus habitavit. Sacram aedem ingreſſuro occurrit Virorum agmen immenſum: omnes candidis amicti veſtibus videbantur, ſponſiſque ſimiles: eadem fere ſpecies feminis erat, quae e regione ad Boream ſpectabantur, purpureis ſtolis inſignes & forma, formae autem par erat pudor & modeſtia. Simeoni percontanti, quaenam ea gens eſſet, reſpondit Angelus, virorum eſſe atque mulierum coetus, quos ille ipſe ad Deum eſſet adducturus; imo & his multo plures ejuſdem opera atque ſtudio pietatem amplexuros, Chriſtique ſignaculo notandos; modo ipſe negocium iſtud ſtrenue impigreque tractaret. Inſederant porro circa Templi fores avium turmae pavonibus ſimiles; ignea habere corpora videbantur, ſimilique fulgore conlucere; adeo ut ſcintillae, ex earum praecipue oculis

lis micantes, emissi fulguris speciem exhiberent. Aves conspecto Simeone alas explicuere, sublatisque rostris voces dedere adeo horrendas, ut solum circumquaque inde moveri, atque subsilire videretur. Frementes tamen bestias mox Angelus ostenso sceptro visus est compescere; illisque silere jussis, continuo Simeonem Templum ingredi imperat: quo ante Altare stante, & una cum Angelo orante, ecce ab intimo Altaris adyto prodit Vir spectabilis, ipso sole splendidior; inerat enim tanta ori gratia, ut pulcherrimi vultus contemplatione oculus impleri, exsaturarive animus nequiret. Amictus illi ad nivis candorem factus, facies hilaris, & adspectus laetissimus, cana caesaries pulchra varietate distincta, capillis ad modum pendulorum e vite botrorum eleganter venusteque defluentibus, sermo blandus & lenis; Codicem vero aureum pectore gestabat. Hic Simeonem talia mirantem, stupentemque blande complexus, tertio exoscula tus est cum multa amoris significatione, & : O te beatum, inquit, si te tanta sorte, atque munere, quo mox ornandus eris, dignum praestiteris. His dictis, Simeonem ambo hinc inde complexi ad aram promovent. Is autem, quem ex inferiori Altaris sinu prodiisse diximus, Simeoni quidpiam unioni simile, rotundum, niviscque adinstar candidum, comedendum porrexit: quo ille gustato saporem quemdam sensit, mellis quidem dulcedini, ut ipsemet referebat, proximum, sed reipsa inexplicabilem perinde atque mortalibus incognitum. Eo admirabili cibo refectus, sceptrum aureum, ab altero viro oblatum, accepit, audiitque vaticinantem in hunc modum: Et tu quidem pascendi gregis Christi munus propediem es susceptarus: vide, ut fortem animum, magnumque ad eam provinciam adferas. Quibus dictis extemplo ambo e conspe-

ſpectu evolarunt. Haec prima eſt 5 Viſio, Beato Simeoni, dum rei pecuariae operam daret, oſtenſa; qua adeo inflammatus eſt, ut ſine cibo, potuque unum & viginti dies exegerit. Admirandae profecto abſtinentiae exemplum, in eo praeſertim homine, qui carni, vinoque a pueritia adſueviſſet.

Tribus hebdomadis jejunat.

Huic B. Viri Viſioni primae primum item Miraculorum, ab eodem geſtorum, adtexere conſentaneum eſt. Illam, quam modo narrabam, abſtinentiam ad primam a vigeſima diem produxerat, quum inſolita eum inceſſit comedendorum piſcium cupiditas: Deo fortaſſe ejuſmodi cibi adpetitionem immittente, ut Miraculo inde occaſio praeberetur. Erat in vicinia Piſcator, & huic filia, nomine Martha: adcidit, ut is ex propinquo ſtagno eadem nocte ingentem piſcium vim caperet, quos quum domum continuo importaſſet, filiaeque tradidiſſet, ad alia negocia digreſſus eſt. Interea Simeon Piſcatoris domum profectus, filiam interrogat, num pater piſces adtuliſſet, & ſi quidem ita eſſet, libras quinque ſoluto pretio ſibi dari poſtulat. Negavit puella, per Deum jurans, nihil ejuſmodi parentem domum intuliſſe. Repulſus Dei Famulus, in forum perrexit: eo enim loco complures populares ſuos conſediſſe noverat. Aderant ſimul Romani, ejus loci incolae, praeter alios plurimos, quos ex eadem 6 gente, Iſauri 6 proximo bello captos, in forum adduxerant. Illis ergo ſimul conſidentibus, atque inter ſe confabulantibus, ecce invadunt in forum piſcium, neſcio, quo Spiritu animati, greges, & piſcibus immixta Piſcatoris filia, furenti ſimilis; nam & ejulabat, & vociferabatur, atque Simeonem identidem compellans, dirum quidpiam infremebat. Horrendum erat viſu cernere Virginem ſeminudam, hac illac in

Martham Piſcatoris filiam propter perjurium a Spiritu nequam exagitatam liberat.

incertum diſcurrere, conlidere invicem dentes, agitare caput; diabolicis ut acta furiis plane videretur. Nec minus ſtupendum ſpectaculum dabant piſcium turmae, arenti in ſolo adverſus heram infeſto agmine inſilientes. Quae quum in medio foro agerentur, fit undique concurſus tum advenarum, tum indigenarum, cunctis ad rei novitatem trepidantibus. Quidam palabundos piſces in unum cogere, & ipſam puellam veſtibus turpiter nudatam continere, atque vociferantem compeſcere nequidquam conati, tandem una cum Virginis patre, qui eo rumore excitus, filiae ſubventurus adcurrerat, ad S. Simeonem convenere, eam a puella calamitatem deprecaturi. Is vero mox adprehenſa Virginis dextera, inſanos illos motus ſtatim compeſcuit, eaque quieſcente, piſces itidem conquievere. Subdit deinde Simeon: Quia falſum juraſti, publicam hanc vobis ignominiam criminum ultor intulit Deus. Quae res B. Simeoni hominum paſſim exiſtimationem, benevolentiamque non vulgarem conciliavit. Ego vero Deum Famuli ſui adpetitioni occurriſſe tute adfirmo, quia non ex intemperantiae vitio eam provenire ſciebat. Enimvero e medio popularium ſuorum repente dilapſus, quum ad montem Tauſcitium, ubi gregem reliquerat, veniſſet, ingentem piſcem reperit: quem, quum ſe antea Crucis ſigno muniviſſet, ſuſtulit, domumque portavit; factum mirantibus Romanis, communes cum ipſo aedes incolentibus, praeſertim poſtquam novum in eo piſce miraculum conſpexere, Deumque Famuli ſui votum ſancientem intellexere. Portentoſus namque ille piſcis non modo B. Viri familiae, ſociiſque paſtoribus, ſed etiam Romanis, in eadem, ut dixi, domo commorantibus, ad triduum abunde ſuffecit. Horum Romanorum alter Silvanus, alter Barſciapta dicebatur: ambo

Ingens Piſcis divinitus repertus, ei, & ſodalibus, ad triduũ abũde ſufficit.

Silvanus, & Barſciapta, Romani S. Simeonis Familiares.

ܐ ܒ ܓ ܕ ܗ ܘ ܙ ܚ ܛ ܝ ܟ ܠ ܡ ܢ ܣ ܥ ܦ ܨ ܩ ܪ ܫ ܬ

bo B. Simeonem impenſe deinceps coluerunt; dumque is in majori columna vixit (vixit autem multos annos) frequenter ipſum inviſebant, eodemque audiente, iſtud miraculum referebant: quod, uti praemonuimus, primum fuit a Simeone adhuc juvene patratum.

Adſiduã operam dat piae precationi.

Ab eo itaque tempore coepit ſeſe jejunio, & oratione excolere: quocirca in Eccleſia adeo adſiduus erat, ut dies cum noctibus, ſumma cum animi contentione ibidem orando, conjungeret. Nam primo quandoque diluculo ſacram aedem ingreſſus, nonniſi ſero poſt ſolis occaſum domum ſeſe referebat: plerumque vero ad lucem ſequentis diei orationem protrahebat: flexis quandoque genibus a veſpera ad mane uſque orans perſtabat; alias item humi proſtratus, totam noctem vigilabat. Quumque per aliquod tempus in hoc pietatis ſtudium incumberet, ipſius Sodales curioſe obſervabant, num in ea moleſtiſſima vigilia pedes aliquando ad quietem ſubtraheret, aut locum, ſitumve mutaret; nec tamen quidpiam ejuſmodi unquam a ſe deprehenſum fuiſſe, ipſi oculati teſtes nobis poſtea narrarunt.

Pro dividunda paterna haereditate interpellatus, ejus optionem fratri defert.

Hunc vitae curſum tenebat Simeon, quum pro dividunda paterna haereditate fuit a Fratre interpellatus. Cui Vir Dei: Vade, inquit, & pro tua prudentia, atque arbitratu negocium conficito, certus, me tibi de hac re nunquam litem intentaturum. Qua tamen ille facultate minime eſt uſus; Fratrem enim unice amabat: ſed commune patrimonium in duas partes ex aequo diviſit. Objerat non ita pridem amborum Fratrum Amita, locuples femina, ſcripſeratque ex aſſe haeredem fratris ſui filium Simeonem: is vero ſeſe omnibus hiſce curis facile expedivit, atque meſſores imitatus, uno veluti falcis ictu copioſam illam vitiorum ſegetem de-

Ab Amita haeres inſtitutus omnia bona pauperibus, & monaſteriis adjudicat.

meſſuit, atque alio aſportandam curavit; & veſtes quidem alias Monaſterio, alias egentibus addixit: reliqua, quaecumque ſuperaverant, diſtrahi juſſit, pretiumque pauperibus item erogari, praediis exceptis, quae Fratri adjudicavit. 7 Monaſterio autem S. Euſebonae[7] apud Teledam Caſtellum veſtem, & multiplicem ſupellectilem adtribuit, in gratiam Patruelis ſui, viri admirandae virtutis, ejuſdem Coenobitae, qui eo in loco quinque ſupra triginta annos vixit, ſolitudinis in tantum amicus, ut ad illam januam, per quam in Monaſterium intraverat, nunquam poſtea fuerit reverſus: idemque author fuit B. Simeoni, ut illuc veniret quatuor poſt menſes, propter factam paullo ante meſſem; tum quia pauperes, atque aedes Monachorum inviſere jamdudum ipſe decreviſſet, & ex iis aliquos etiam ad Monaſterium adſumere. Ceterum quod ad B. Simeonis abſtinentiam, plane admirabilem, per id temporis ſpectat, toto quadraginta dierum ſolemni jejunio nihil omnino guſtavit, praeter Sacram Oblationem, quam declinante ejuſdem jejunii tempore percepit, eaque refectus, ſervata eadem abſtinentiae lege, reliquum tempus ad Paſchatis uſque magnum diem tranſegit; quando Sacro Pane iterum refectus eſt, oblatoſque cibos admiſit.

Fjus abſtinẽtia admirabilis.

Redeo ad meſſem, quam a B. Simeone factam fuiſſe dicebam; in ea quippe miraculum ingens Deus monſtravit. Quum enim egentibus, & peregrinis ſpicas, ut fieri ſolet, peracta jam meſſe, legentibus ultro adnuiſſet, ut quot quiſque valeret, manipulos ex area impune aſportaret, illique facultate uſi, quantum frumenti voluerant, ſuſtuliſſent, Dominus in manipulos, qui ſupererant, ſuam benedictionem effudit; ut in ſexaginta modius mirabiliter excreſceret. Simili prodigio panis, & vervecinae carnis olla,

Modius frumenti in ſexaginta mirabiliter excreſcit.

ﻟﻪ ﻣﻦ ﻫﺬﻩ ﺍﻟﺤﻨﻄﺔ ﻭﺍﻟﺨﻤﺮ ﺍﻟﺬﻱ ﻓﻲ ﺍﻟﻘﻨﻴﻨﺔ ﻓﻲ ﻛﻤﻴﺔ ﻋﻈﻴﻤﺔ ﺣﺘﻰ ﺃﻧﻪ ﻣﻊ ﺃﻥ ﺍﻟﻤﺪﺑﺮ ﻗﺪ ﺃﻋﺪ ﻟﻠﻤﺴﺎﻛﻴﻦ ﻓﻘﻂ ﻓﺈﻧﻪ ﻟﻢ ﻳﻜﻔﻬﻢ ﻓﻘﻂ ﺑﻞ ﺍﻟﻔﻘﺮﺍﺀ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻳﻠﺘﻘﻄﻮﻥ ﺍﻟﺴﻨﺎﺑﻞ ﺍﺳﺘﻜﻔﻮﺍ ﻭﺷﺒﻌﻮﺍ ﻭﺍﻟﺴﺒﺐ ﻓﻲ ﺫﻟﻚ ﺃﻥ ﺍﻟﻠﻪ ﺑﺒﺮﻛﺎﺕ ﺍﻟﻘﺪﻳﺲ ﺳﻤﻌﻮﻥ ﻛﺎﻥ ﻳﻀﺎﻋﻒ ﺍﻟﺨﻴﺮﺍﺕ ﻭﻳﻜﺜﺮﻫﺎ ﻟﻴﻈﻬﺮ ﻟﻠﻨﺎﺱ ﺃﻥ ﻫﺬﻩ ﺍﻟﻌﺠﺎﺋﺐ ﺇﻧﻤﺎ ﺗﺠﺮﻱ ﺑﺒﺮﻛﺎﺕ ﺳﻤﻌﻮﻥ ﻭﻓﻲ ﻫﺬﺍ ﺍﻟﻴﻮﻡ ﺍﻟﺬﻱ ﺃﻋﺪ ﻟﻠﻤﺴﺎﻛﻴﻦ ﻭﺍﻟﻐﺮﺑﺎﺀ ﻭﺍﻟﻔﻘﺮﺍﺀ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻳﻠﺘﻘﻄﻮﻥ ﺍﻟﺴﻨﺎﺑﻞ ﻭﺍﻟﺬﻱ ﻗﺪﻡ ﻟﻠﻤﺪﺑﺮ ﺍﻟﻄﻌﺎﻡ ﻭﺍﻟﺨﻤﺮ ﻭﻛﺎﻥ ﻳﺤﺚ ﺍﻟﻨﺎﺱ ﻋﻠﻰ ﺍﻷﻛﻞ ﻭﻳﺸﺠﻌﻬﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺨﺪﻣﻬﻢ ﻭﻳﻘﺪﻡ ﻟﻬﻢ ﺍﻟﻄﻌﺎﻡ ﻭﻳﺴﻘﻴﻬﻢ ﺍﻟﺨﻤﺮ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﺪﺛﻬﻢ ﻭﻳﺨﺒﺮﻫﻢ ﺃﻥ ﻫﺬﻩ ﺍﻟﻌﺠﺎﺋﺐ ﺇﻧﻤﺎ ﺗﺠﺮﻱ ﺑﺒﺮﻛﺎﺕ ﺳﻤﻌﻮﻥ ﻭﻳﺄﻣﺮﻫﻢ ﺃﻥ ﻳﺸﻜﺮﻭﺍ ﺍﻟﻠﻪ ﻭﻳﻌﺠﺒﻬﻢ ﻣﻦ ﻋﻨﺎﻳﺔ ﺍﻟﻠﻪ ﺑﺎﻟﻔﻘﺮﺍﺀ ﻛﻴﻒ ﺃﻧﻪ ﺑﺴﺒﺐ ﺍﻟﻔﻘﺮ ﺍﻟﺬﻱ ﻟﻬﺬﺍ ﺍﻟﻤﺪﺑﺮ ﺃﻋﺪ ﻟﻬﻢ ﻫﺬﻩ ﺍﻟﻤﺎﺋﺪﺓ ﻭﻫﺬﺍ ﻛﻠﻪ ﻣﻦ ﺑﺮﻛﺎﺕ ﺳﻤﻌﻮﻥ ﻭﻫﺬﺍ ﻛﻠﻪ ﻣﻦ ﺍﻟﻴﻮﻡ ﺍﻟﻮﺍﺣﺪ ﺍﻟﺬﻱ ﺃﻋﺪ ﻟﻠﻤﺴﺎﻛﻴﻦ ﻭﺍﻟﻐﺮﺑﺎﺀ ﻭﺍﻟﻔﻘﺮﺍﺀ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻳﻠﺘﻘﻄﻮﻥ ﺍﻟﺴﻨﺎﺑﻞ ﻭ

Coenobio legaverat, partim Monaſteriis egentioribus addixerat. Ubi ergo
8 Coenobii [8] Praefectum convenire licuit, quaſcumque eidem loco deſtinaverat, opes Abbati obtulit, a quo ipſe Simeon poſt triduum praeſentatus eſt Ma-
A Mara Epiſcopo Gabalæ una cũ fratre Tõſura initiatur.
rae [9] Epiſcopo Gabalorum [10] viro ſpectatae virtutis, & Chriſtianorum amantiſſimo, ut qui Monaſticae vitae inſtitutis fuerat olim excultus. Rogabat
9
10 Antiſtitem Abbas, ut Simeonem ſolemni Tonſura initiaret. Epiſcopus interim viſus eſt ſummopere admirari indolem Juvenis: nam etſi ſtatura parvus erat, hunc tamen defectum animi
1. *Reg.* 16. 12. celſitudine compenſabat, eratque rufus, & pulcher, & Dominus cum eo; ſicut Sacrae Literae loquuntur. Aderat inter ceteros Simeonis Frater, benedictionem ab Epiſcopo petiturus, qui unacum Simeone in viam ſe dederat, eoque ad Coenobium deducto, reditum meditabatur. Eum itaque conſpicatus Epiſcopus, in hunc modum adortus eſt: Intuere, ajebat, Fili, & recogita pulcherrimam praeſtantiſſimamque ſortem, quam ſibi minor Frater tuus optavit: adeo certum & indubitabile eſt, ad illam eum provectum eſſe dignitatem, cui parem mortales in terris nullam habent. Mox utrumque ſolemnibus precibus totondit. Quod ad B. Simeonis Fratrem adtinet, ille religioſae militiae ſacramento authoratus, in vas electiſſimum, dignumque Domino ſuo evaſit, vitaeque curſum cum eximiae virtutis fama integre ſancteque abſolvit. Poſteaquam vero ambo Fratres, ſuſcepta cum benedictione Tonſura, ad ſocios Monachos redituri abiiſſent, S. Antiſtes Maras excelſum B. Simeonis animum demiratus, velut qui mente divino adflatu concitata futurum praeſagiret, ad Coenobii Praefectum, alioſque ſimul adſtantes converſus: Equidem, inquit, nullus dubito, quin iſte Juvenis electum, & nobiliſſimum vas olim

olim futurus ſit, in quo Deus ſit habitaturus : ejuſque nominis fama ad extremas terras ſit perventura, ut qui ſciam, quemnam illi pridie adſidentem ipſe conſpexerim.

Exactis porro eo in Coenobio quinque menſibus Semſes, quo temporis intervallo facultates ſuas egentibus, & Monachis erogavit, ita demum ad ſuum Monaſterium remigravit. At Simeon, ut qui una cum capillo rerum humanarum curam penitus depoſuerat, totus ad excolendum animum religioſae vitae diſciplina ſe convertit, jejuniis, vigiliis, & perpetuo orandi ſtudio ad perfectam cumulatamque virtutem ſibi viam communiens. Quamobrem adhortantem Fratrem, ut communes opes expenderet, repulit, nihil praeter Dei negocium ſibi cordi eſſe teſtatus. Hoc incenſus Divinae caritatis ardore, foſſam in horto ſuis ſibi manibus apertam ad pectus uſque ingreſſus, totam aeſtatem, quando aeſtus tanta vis eſt, ut ardere omnia videantur, ibidem tranſegit. Quo in loco magnis atque luculentiſſimis prodigiis Famuli ſui Deus ſanctimoniam comprobavit.

Foſſam ad pectus uſque ingreſſus, totã aeſtatem ibidẽ tranſigit.

Jam vero quum hoc robore animi per biennium ſummo labore ſe exercuiſſet, Piorum inimicus diabolus diſcordias inter Fratres ſerere orſus eſt, Monachoſque adverſus Simeonem incitavit. Communem itaque Monaſterii Patrem adeunt, urgent, inſtant, ut ſi quidem Simeon vita, victuque communi uti recuſaret, jubeat ſua ipſum habere, & e Coenobio quamprimum abſcedere. Eam Monachorum conſpirationem quoniam infringere Coenobii Praefectus nequibat, Simeonem blande praetentat, hortatur, ut aequo ac pari cum reliquis Fratribus jure vivere adnuat. Attamen non perſuaſit. Quamobrem quum ille negaret, ſibi fas eſſe a ſuſcepto propoſito recedere, Abbas coactus eſt ex familia illum dimit-

Monachorũ adverſus eum ſimultates.

mittere, praefatus, audientibus ejuſdem adverſariis: eum, qui ſe ad pietatem in ejuſmodi laboribus exercere conſtituiſſet, a ſancto propoſito abducere ſibi neutiquam licere. Ceterum quum quidam Fratrum, cui Coenobiarchae agendi ratio minus probabatur, ſub horam diei tertiam abſoluto Officio e conventu dilapſus, Simeonis voluntatem rurſus adtentare, atque a ſententia abſtrahere meditaretur, repente Divina quadam vi repulſus, humi adflictus eſt, jacuitque ad quinque horas, animo plane deſtitutus. Adcurrere protinus Fratres, qui forte ſub vicina arbore orabant, ſublatumque Monachum ad Simeonem deportarunt, tunc temporis in proximo nemore deliteſcentem. Heic miſer ille reſumtis tantiſper viribus atrum ſanguinem, ſaniemque evomuit. Poſt triduum Simeon jubet illum aqua inſpergi, cujus contactu aeger recuperata mente involat ſtatim in amphoram, & adfatim bibit, ſimilique vomitu iterum ſanioſo cruore degravatus, poſt biduum etiam plane convaluit.

Monachum obrigentem & ſemianimem, qui ipſum adtentare meditatus fuerat, aſperſa aqua curat.

B. Simeonis abſtinentia fuit, ut ſupra narravimus, plane admirabilis. Nam etſi jejunium ab altera die Dominica ad alteram ſine cibo producere plerumque ſoleret, qua temporis intercapedine ejus refectio ad ovi quantitatem vix excedebat; adcidit tamen, ut binas non ſemel, ac ternas hebdomadas jejunus traduceret. Fuit aliquando, quum hominum conſpectum fugiens, in angulo domus, ubi ligna in Monaſterii uſum adſervabantur, latebras, defoſſa circum humo, quaeſivit. Exiſtimantibus porro Fratribus, eum e Coenobio alio migraſſe, triginta poſt dies ex Hebdomadariis quidam volens ligna inde extrahere, Simeonem caſu ibidem deliteſcentem clauſumque reperit, ſitique pene confectum frigidae hauſtu recreavit. Mox ab Hebdomadario monitus Coenobiarcha, & alii plurimi ſu-

Binas non ſemel ac ternas hebdomadas jejunus traducit.

Defoſſa circū humo, ubi ſtrues lignorū erat, triginta dies ibidē deliteſcit.

ſupervenere, vixque univerſi Simeoni perſuaſerunt, ut, relicto ejus loci ſqualore, ad Sacram Oblationem una cum ipſis adcederet. Et haec delibaſſe ſufficiat de perſequutione, quam ejuſdem ſodales Monachi, communis vitae jura praetendentes, adverſus B. Simeonem commoverunt. Pluries enim coitione facta, apud Coenobii Praefectum eo nomine Simeonem detulerunt, inſtantes, ut pertinacem e Monaſterio ejiceret. Hic vero conſtanter negavit, id ſe unquam facturum, teſtatus neutiquam cohibere ſe poſſe, quin Simeonem magni faceret, & ſingulari benevolentia complecteretur, intuens ejuſdem inter labores patientiam, & praeclaros mores; praeſertim poſtquam Adverſarios non tam diſciplinae tuendae ſtudio, quam aſtu, & invidia moveri deprehendit.

Rotundo ligno innixus, ſtãs inſomnes ducit noctes.

Adverſus ſomni moleſtiam ſeſe hac arte Simeon muniebat. Tereti & rotundo ligno innixus ſtabat; id autem ita torno factum diſpoſitumque erat, ut, ſi quando ſtanti ſomnus obreperet, ſimul lignum dormientis pondere preſſum dilaberetur; unde conſequens erat, ut eo ſubtracto, ipſum quoque corpus conlaberetur. Praeterea narrant, Simeonem corpus aliquando nodoſo fune perſtrinxiſſe; quumque dudum eo, perpetuo veluti ſulco, latera exaraſſet, & ſuccreſcens vulneri caro interpoſita nodis ſpatia compleviſſet, rem ſubodoratus Coenobiarcha, Simeonem ab immani illa carnificina abſtinere in poſterum juſſit, funemque ſuſtulit, divulſae carnis fartum, & adfuſo cruore ſaturum.

Nodoſo fune perſtrictus carnem dilacerat.

Nec ſane illud ſilentio premendum arbitror, quod quum Monachorum quidam pro Communitatis more hebdomadam ſortitus, domeſtici furni curam ſuſcepiſſet, futili joco rutabulum, igne probe antea candefactum, B. Simeoni his verbis porrexit: Age-

Ignitum furni rutabulum illaeſa manu adprehendit.

dum, Simeon, & ſi quidem Domino tuo confidis, fidem tuam nobis adproba, atque hoc ferrum tute ſtringito. Haec ille jocando dixerat, quum Simeon rutabulum utraque palma prehenſum conſtrinxit impune; Fratribus impendio ſtupentibus, ut qui putaverant, unacum cute carnem quoque ipſius abſumtum iri. At ille ne rutabulum fruſtra ſtrinxiſſe videretur, continuo ad furnum advolat, illumque diligenter converrit, mox etiam ad Fratres reverſus, ambas palmas integras, perinde ac ſi frigida eaſdem abluiſſet, oſtendit. Quod ubi reſciit Abbas, vehementer offenſus, Monachum e familia dimittere ſtatuerat; ſed id quominus fieret, Simeon interceſſit.

Cacodaemonis opera lumina perdit.

At longe graviore bello adpetitus a diabolo fuit, qui nihil non molitus eſt, ut Dei Famulum a ſtatu ſuo convelleret. Ex multis haec pauca accipito. Quum B. Simeon pro ſuo more ſtans orationi vacaret, ecce Sathanas atra tectus caligine in oculos orantis incurrit, impreſſione adeo violenta, ut pupillae, obtuſa penitus acie, obtorpuerint. Quum itaque Dei Famulum oculis captum Coenobiarcha doleret, ideoque identidem hortaretur, ut medentium operam morbo adhiberet, ille neutiquam dicto acquievit, ſed in vacuum quoddam ſepulcrum ſeſe demitti poſtulavit; atque ibidem poſteaquam dies triginta caecus exegiſſet, Divinitus praeſtitutum aegritudini tempus complevit, quadraginta ſcilicet dierum ſpatium. Quum ergo in ea ſpecu Simeon ageret, ſub noctis intempeſtae ſilentium Divina quadam luce coruſcare locus eſt viſus, qua hauſta, ſtatim ejuſdem oculi recreati ſunt; adeo ut acutiſſime cernerent, perinde ac ſi nulla ipſis aegritudo incidiſſet. Per hunc modum moleſtiſſimo morbo relevatus, ad uſitatum orandi ſtudium, & Monachorum labores ſe iterum retulit, Sociis

Sed exactis in ſpecu triginta diebus oculorum aciem divinitus recipit.

ciis ob rei novitatem magna admiratione ſuſpenſis ".

11 Antrum horrendū ingreſſus 40. dies ibidem manet, oratioui intẽtus, daemoniſque inſultus irridens.

Antrum erat prope Monaſterium Orientem verſus tenebricoſum & horrendum, cujus ingreſſum claro etiam die pertentare hactenus audebat nemo, mugiente nimirum ſub pedibus ſolo, At Simeon tam procul a communi metu fuit; ut ſub ipſius profundae noctis tenebras clanculum e Monaſterio digreſſus, ſpecum intraverit, ibidemque totum verni Jejunii tempus tranſegerit. Quam occaſionem nactus diabolus multiplici bello Dei Famulum vexavit. Aliquando enim infinitam multitudinem Viperarum, & Serpentum, ſibilos peſtilenteſque halitus mittentium, Tigridum ſimiliter, & Luporum, aliarumque id genus ferarum turmas egit. Sed ille inania iſthaec terriculamenta adeo non extimuit, ut nec eo mentem divertere, diſtrahique permiſerit: ita quaſi nihil rei ipſi cum illis eſſet, ore atque oculis in Caelum directis perſtitit, tamquam ſeceſſu animi facto a corpore. Mox ſigno Crucis pectus, & frontem communiit; ad cujus ſigni conſpectum tartareus ille exercitus, velut fumus reflantibus euris, repulſus, diſſipatuſque, videri deſiit, ſimulque ſuborta lux clariſſima totum antrum illuſtravit, lucique intermiſſa vox haec interfari viſa eſt: Hem tui te, Simeon, vexant Fratres, multiſque inſuper a diabolo adficeris incommodis: Tu vero caveto, ne inde animum deſpondeas, aut metu conſternaris; quia Dominus tuus haudquaquam te deſeret, uſque donec tuos tibi Fratres ſubjecerit, tuiſque pedibus diabolum ſubmiſerit.

Inde extractus, reducitur in Coenobium.

Jamque ea, quam dixi, abſtinentia totum quadraginta dierum jejunium Simeon peregerat, a Fratribus interim ubique perquiſitus, nec uſquam repertus; quum Coenobiarchae venit in mentem, num forte in vicino ſpecu Dei

Famulus deliteſceret. Adcitis itaque Monachis quibuſdam, juſſit eos locum quam primum adire, omneſque ejus latebras perſcrutari: Hanc, ait, curam, velut a Deo vobis imperatam, capeſſite, o viſcera mea, & adcenſis funalibus, ſpeluncam iſtam intrate: puto enim beatum illum Simeonem eo ſeſe abdidiſſe, eumdemque in ſumma rerum anguſtia verſari; ne, ſi forte loci incommodis, aerumniſque confectus pereat, mortis ejus rei nos omnes merito poſtulemur. His dictis incitati Coenobitae caritate Domini, & Chriſtiano zelo ferventes, laternis & funalibus inſtructi, in ultimos ſpeluncae receſſus ſummo cum labore penetrarunt, ibidemque repertum Simeonem, indeque ſtatim ad Eccleſiam reductum Sacro Pane refecerunt [12].

12 Monachorũ in eum ſimultates reſuſcitantur.

Hic B. Viri ad communes aedes reditus veterem adverſus eum Monachorum aſtum & ſimultates reſuſcitavit. Rurſus in ejus cauſſa Coenobiarcham Fratres interpellant, rogantque, ut palam edicat, num, Simeone retento, reliquos dimittere velit; an contra illo dimiſſo, ceteros retinere? In hujuſmodi conjectus anguſtias Abbas, quandoquidem & Simeonem obſervabat plurimum, & amabat impenſe, ſimulque Monaſterium, in quo centum viginti Coenobitas habebat, ſartum tectum tueri ſtatuerat, utrique parti ſe facturum ſatis putavit, hujuſmodi reſponſo: Ego vero Simeonem iterum pertentabo, & ſi quidem communibus legibus vivere adnũerit, ipſum retinendum dico; ſin contra recuſet, tunc veſtrum erit ejus negocium definire. Ut ergo datam Monachis fidem liberaret, Simeonem adortus, pluribus eidem perſuadere contendit, ut Fratrum moribus, legibuſque ſeſe adcommodaret. Sed quum poſt annum [13] tandem animadvertiſſet, vanam ſpem ſe fuiſſe ſequutum, videretque, nec Simeonem a propo-

E Coenobio Teledae ejectus.

13

posito suo demotum iri, nec Monachos susceptas cum illo simultates esse umquam deposituros, adpetente jam quadraginta dierum jejunio, Simeonem officiose ad se arcessitum, in hunc modum adloquitur: Quantopere te amem, fili, quantumque proinde mihi molestum adcidat tua consuetudine conspectuque destitui, multis experimentis doctus ipse intelligis. Attamen quoniam Fratres moribus tuis offenduntur, atque constitutas a Majoribus nostris leges violare, aut iisdem quidpiam detrahere, nefas esse existimo; aequi bonique te consulturum confido, si res tuas te habere jubeam, & locum tibi a Domino praeparatum petere. Quandoquidem illum ex intimo animi tui adfectu unice dilexisti, ille idem ubique praesens, & clementissimus Dominus votis adnuat tuis, teque Sodalibus olim praeesse jubeat. Tu vero domum istam, in qua eruditus fuisti, augere & ornare aliquando memineris. Nec enim dubito, quin ipse sim quandoque auditurus, te ad eam honoris & dignitatis amplitudinem, authore Deo, perveniisse, atque de laetissimo istiusmodi nuncio summopere sim gavisurus. Porro haec sanctum Coenobiarcham ex vero praedixisse exitus comprobavit. Nam ipso adhuc superstite, ac praesente, Simeon tantum cepit virtutis incrementum, atque in eam apud omnes homines existimationem venit, ut dissipata per omnes terras tanti Viri fama ipsam Imperatoris aulam pervaserit. Quae omnia optimus Senex audivit, sibique de Alumni sui profectu mirifice est gratulatus, jamque finem vitae suae adventare praesentiens, Coenobium B. Simeoni tradidit. Vir sane fuit admirabilis, atque omnibus virtutibus ornatissimus, qui a teneris annis usque ad ultimum senium Monasterium incoluit, in quod puer quinquennis intraverat, obiitque novem & septuaginta annos natus. Ea praefatus Simeoni, abitum jam paranti, quatuor de-

Abbatis de eo vaticinium.

denarios porrexit, &: Hanc, ait, tibi pecuniam habeto, ad victum, & veſtitum interim ſuffecturam, dum tibi homines fugere, ac latere lubet. Cui Simeon: Avertat, reſpondit, Deus a Simeone ſervo ſuo, ut pecuniam uſquam adtrectem. Tolle, quaeſo, iſta, mihi utique nihil profutura, atque pecuniae loco preces tuas, neceſſarium & adprime utilem mihi commeatum ſubrogato. Tum vero Abbas orans benedixit ei, & abeuntem paterno adfectu proſequutus eſt; ſicut Iſaac filium ſuum Jacob, illis verbis: Vade in pace, & Dominus ſit tecum. *Geneſ.* 28.

In Monaſterium Maræ ſe recipit.

Per hunc modum ab Religioſorum familia dimiſſus Simeon abiit, Deum, quo duceret, ſequuturus. Quamobrem a Monaſterii veſtibulo paullulum digreſſus, converſo ad Orientem Solem ore, ſic orabat: Domine Deus fortis, ubicumque terrarum me tibi deſervire jubes, illuc, oro, me ſervum tuum deducere digneris. Mox praedicti Monaſterii fines praetergreſſus, Boream verſus iter adripuit: atque, velut Domino deducente, confinia caſtelli [14] Tel-Neſcin intravit, ibique ad opacae arboris umbram divertit. Interea dum in ancipiti negocio itineris ſui exitum finemque a Domino explorat: ea cura uſque ad veſperam ipſum tenuit. Sic autem orabat: Domine Deus meus ſanctus & juſtus, ſi quidem jubes me in hoc loco ſtatum dierum Quadraginta jejunium abſolvere, facito, ut mihi fores Monaſterii, quodcumque primum occurrerit, pulſanti, hoc a Janitore reſponſum reddatur: Ingredere: omni ſepoſita de rebus meis inquiſitione. Haec precatus, Divinitus factum eſt, ut veniret ad Coenobium Marae filii Baratonis, praedicti Caſtelli indigenae & Principis, ibique occurrerent vir ſenex laicus, & puer ſeptennis, ceteris omnibus alio digreſſis. Dum itaque Simeon pulſat fores, adcurrit puer ille, apertoque oſtio, Simeonem ſalutat

14

tat humaniſſime, mox ſubdit: Ingredere Domine. Cui Simeon: Inconſulto, reſpondit, Coenobii Praefecto, id ego non faciam: quare illum ut prius adeas, oro, & veniam petas. Tum puer: Ne vivam, ſi facio, inquit, niſi tu antea intraveris. Continuo Simeonis dexteram adprehendens, eum introduxit. Ita demum Senex a puero monitus mox ſupervenit, magnaque cum amoris ſignificatione Simeonem, perinde ac hominem ſibi a multis annis familiarem atque amiciſſimum complectitur; Deo ſcilicet praeteritam perſequutionem Simeoni in melius vertente, eidemque ſeſe viae ducem praebente. Noctem quidem illam cum hoſpitibus traduxit: at ubi illuxit dies, Senem adit, ſibique ſepoſitam cellam adtribui rogat, ut qui procul ab omni hominum congreſſu totum praeſentis Jejunii tempus ibidem tranſigere deſtinaret. Cui bonus Senex hilari vultu: Quin, inquit, ipſe tibi locum deligis? Quemcumque ergo elegeris, hunc ego neceſſaria ſupellectili inſtruendum ſine mora curabo. Continuo filium arceſſit, nomine Maram, jubet coenaculum adparare parvulum, pulchrum, & Simeonis voto, ut quammaxime adcommodatum.

Sibi ſepoſitam cellam adtribui rogat,

Adcidit interea, ut ad illud Coenobium veniret Baſſus [15] Periodeutes, cujus memoria in benedictione eſt, vir eximius, & admodum ſpectatae pietatis ac virtutis, ut qui omnes ſubegiſſet animi perturbationes. Hic Edeſſae in Meſopotamia patre Senatore natus erat. Tantus ac talis vir ad B. Simeonis conloquium ultro admiſſus, poſtquam prolixe cum ipſo de religione atque Aſcetarum moribus diſſeruiſſet pro ſua pietate & ſapientia, eidem benedixit; precatuſque, ut res fauſte feliciterque eveniret, ipſo Simeone flagitante, cellae aditum obſtruxit, & calce linivit, poſteſque vectibus communivit, inlatis antea panibus ſex, & aquae vaſculo. Per eum modum ad dies quadraginta perducto jejunio, Baſ-

In qua jejunium 40. dierum ſine cibo potuque trāſigit.

15

A Baſſo Periodeuta Eucharistiã percipit.

Baſſus de B. Simeonis ſalute valde ſollicitus ad januam cellae venit, apertoque oſtio reperit integros panes, & vaſculum aqua plenum, Chriſtique Famulum flexis genibus orantem [16]. Quae res & ipſum Baſſum, & ceteros, ad facti novitatem confluentes, in magnam admirationem rapuit, praeſertim poſteaquam Simeonem a Baſſo Sacro refectum Pane protinus vigere animadverterunt; adeo ut ſuis ipſe pedibus Sacerdotem domum abeuntem ſequeretur.

16

In ſepto inclu. ſus Jejunium Quadrageſimale peragit.

Poſtridie Simeon ſolitudinem cogitans, rogantibus Fratribus adnuit, ut ſibi in vicino monte Septum [17] conſtruerent. Locum rogatus conceſſit Daniel Presbyter, aediculamque in ſuo Caſtro, Tel-Neſcin dicto, adtribuit. Quo in loco dum Chriſti Famulus verſaretur, ineunte vertentis anni ſolemni Quadraginta dierum jejunio Baſſus illum rurſum inviſit, Septique oſtium de more occluſit, & calce linivit. Finito jejunio ad eum rediturus, Presbyteros ſibi ſubditos, & quoſdam Periodeutas collegas ſuos invitavit, ut ſecum eo adcederent, rei exitum ſapienter proſpiciens. Reſerato itaque oſtio, Septum omnes ingreſſi, poſtquam Simeoni Oblationem porrexiſſent ..... *Deſunt nonnulla.*

17

Oleũ benedictione auget.

Ingens interea miraculum ibidem oſtendit Deus. Maras quidam ex primoribus caſtri Tel-Neſcin beato Baſſo, ejuſque ſociis praeſentibus, ac circumſpectante magna hominum frequentia, urceum olei plenum S. Simeoni obtulit, atque, ut ſibi bene precaretur, rogavit. Cui Simeon: Dominus, inquit, benedicat tibi. Extemplo oleum, ceu ſuppoſito igne calefactum efferbuit, atque e vaſe exundans, perpetuo velut imbre ſubjectam humum contexit, ea miraculi perennitate; ut vaſa haurientibus deficerent, & urceus perinde plenus rematneret. Porro ad annos complures continuata eſt eadem liquoris adfluentia in aedibus boni illius viri, qui urceum a B. Si-

ܐܫܬܡܫ ܐܒܐ ܘܡ ܐܡܪ : ܐܡ ܐܥܒ
ܡܢ ܐܢܫ ܕܒܥܠ ܕܒܬܐ ܐܘܡ
ܥܡ ܡܢ ܕܒܪ ܡܢ ܫܠܡ ܐܡܪ
ܡܢ ܕܒܪ .

ܐܡܪ ܒܡ ܫܡ ܐܡܪ
ܐܠ ܡܢ ܕܡ ܐܡ ܐܡ ܐܠ
ܐܒܐ ܒܡ : ܐܫܬ ܐܠ ܐܡ
ܐܡ ܫܠ ܐܡ ܕܒ ܐܠ ܐܡ
ܐܡ ܫܠ ܐ : ܐܠ ܐ ܒܡ
ܐܡ ܒܡ ܐܡ ܐܡ ܐ ܐ
ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ

meon ea ſpecie adeo deterritus non eſt, ut ſublatis e veſtigio oculis, manibuſque in Caelum protenſis Divinam precatus opem, in belluam inſurgeret, flatuque oris ſui eandem impetens, his verbis objurgaret: Increpet te Dominus Noſter Jeſus Chriſtus. Extemplo monſtrum illud terribile exceſſit, & diſparuit. Quamobrem merito beatus Baſſus, poſtquam S. Simeonem inviſerat, in Eccleſia, frequentiſſimo populo audiente, velut futura vaticinans, multa Miracula per B. Simeonem a Deo editum iri, adfirmavit, quibus utrum paria ab Apoſtolis, & Prophetis patrata fuiſſent, jure eſſemus dubituri. Quid, quod Reges etiam complures & Principes illum ſalutatum venturos, atque in genua provolutos, eum oraturos, ut ſibi benediceret. Vatem vera loquutum fuiſſe, eventus probavit.

Baſſi de B. Simeonis celebritate vaticinium.

Puella ab incunabulis paralyſi laborantem ſanat.

Beth-Laha caſtellum eſt, a Tel-Neſcin paſſuum circiter ter mille diſtans: ejus loci Dominus habebat filiam, quae paralyſi ab ipſis fere incunabulis correpta fuerat, ac torpentibus diuturno languore membris pene obriguerat: ita per annos duodeviginti in lectulo immobilis decubuerat. Aegram itaque famulorum humeris geſtatam, & ad Simeonis Septum delatam, pater foris Boream verſus deponi juſſit, dum ipſe Septum ingreſſus, Chriſti Famulum exoraret. At ille hominem comiter adpellans: Perge, inquit, & in nomine J. C. pugillum iſto pulvere plenum ad puellam deferto, eodemque aegram perfricato. Deerat nimirum oleum, nec erat apud vicinos Cauponas invenire poſt annum, & duos menſes. Paruit ille, & puella ad pulveris contactum Divina Chriſti ope repente convaluit, atque e ſella exſiliens, multa hominum frequentia prodigium ſpectante, Deique potentiam demirante, adſurrexit adeo firma valetudine; ut montis, cui praedictum Caſtellum inſidet, arduum clivum pedibus ſuis conſcendere, atque ſuperare potuerit. Huic Vir-

Virgini poſtea pater Monaſterium conſtruxit, ubi in reliquum vitae ſuae tempus ſeſe, ſuaſque res, rationeſque Deo conſecravit. Haec autem puella omnium, qui in eo loco ex variis morbis relevati ſunt, prima fuit. Ejus Pater apud S. Simeonem deinceps ad mortem uſque commoratus eſt.

Duobus Paralyticis incolumitatem reſtituit.

Poſtea B. Simeoni oblati fuere Paralytici alii duo, pueri erant conſobrini ex valle Antiochena oriundi: & alter quidem cum ea aegritudine natus fuerat; alter vero mali Daemonis opera eandem contraxerat ſexto a nativitate menſe. Commodum interea adcidit, ut per illorum caſtellum forte praeteriens advena quidam ex pago Tel-Neſcin, ipſorum conſanguineus, de S. Simeone multa in rem praeſentem narraret: necdum enim ejus Miraculorum fama ad ipſos aliunde manaverat. Ambos itaque adoleſcentes ad ſervi Dei Septum cognati delatos ad ejuſdem pedes depoſuerunt. Miſerorum ille calamitatem contemplatus, vehementer indoluit; erant enim ambo eleganti forma, eoque morbo ſeptem jam integros annos conflictabantur. Quamobrem abſoluta oratione, puerorum cognatos adpellat, &: Agitedum, ait, utrumque iſto pulvere inſpergite in nomine Chriſti. Quo peracto, confeſtim pueris ſalus reddita eſt, artubus firmiſſime conſolidatis; ut non modo ad S. Simeonem ſuis pedibus adcederent, ſed domum redeuntes, nullius ope indigerent. Quo beneficio adfecti, maximas, quas potuerunt, gratias Soſpitatori Deo egerunt.

Juvenem Romanum mētis & motus impotem curat.

Huic adtexere placet aliud non abſimile Miraculum. Juvenis Romanus raptam Virginem conſtupraverat: continuo ictus a cacodaemone, & ex equo dejectus, motum omnem corporis amiſerat, & in trunci modum exaruerat; adeo ut nec verba formare, aut quovis ſe vertere valeret. Mente praeterea, atque ratione eo uſque fuerat deſtitutus; ut nec notos

sibi agnosceret. Pii quidam homines adolescentis infortunio commoti, ipsum ad B. Simeonem pertulere. Solidum diem humi prostratus, ibidem exspectare est jussus, dum S. Simeon consuetum precum suarum pensum absolveret. Tum demum Christi Famulus aegri juvenis sociis praecepit, ut collecto ex eodem loco pulvere ipsum inspergerent, mox etiam aqua eluerent. Quod quum illi dicto citius praestitissent, simul aegrotus sui compos, ac mente sanus effectus est, humoque adsurgens sedit, & loquutus est. Tunc Simeon ipsum blande compellans: At tu, inquit, te posthac istiusmodi flagitia nunquam perpetraturum mihi pollicearis. Tum subdit: Surge in nomine Domini. E vestigio Juvenis pristinum robur, animique facultates integras recuperavit, redditamque sibi amplissimo Dei beneficio valetudinem est gratulatus.

Juvenē a daemone succubo conflictatum liberat.

Hunc Juvenem alius postea sequutus est, qui a Daemone succubo conflictabatur: obscenus videlicet Spiritus ementita mulieris forma cubantem adoriebatur, multisque miserum hactenus malis adflixerat. Istum aliquando conspicatus B. Simeon adpellat, & : Age, inquit, bone Juvenis, corpus hoc nostro pulvere suffricato in nomine D. N. J. C. eodemque Crucis figuram describens, aedes tuas obsignato. Quod simul ac effeceris, infestum istum turpemque hospitem procul a domo tua tute abiges. Veram Simeonis praedictionem eventus comprobavit. Enimvero Juvenis ille quoad vixit, ab improbo Daemone nunquam est infestatus.

Presbyterum Paralyticum, sanat.

Miracula istis similia, sed & majora Dominus per B. Simeonem patravit. Nam aliquandiu post adfuit Presbyter quidam ex locis Septentrionalibus, difficili admodum saevoque morbo vexatus. Quum enim forte in Ecclesia sedens, Codicem legeret, repente a malo Spiritu, sub nebulae specie latente, impa-

impacta alapa humi adflictus est, perinde atque oculis captus, & linguae, ceterorumque membrorum usum motumque omnem amisit. In hoc porro miserrimo statu repertum domestici ab Ecclesia in proximas aedes extulerunt; ibique in suo lectulo depositus, ad horas novem impos sui, & immobilis permansit: nec postea absque famuli ope situm corporis mutare valuit. Mox pervulgata B. Simeonis fama, in spem recuperandae salutis erectus, ut ad ipsum quamprimum deportaretur, oravit. Quum ergo ad Scihum (castelli id nomen est, a Tel-Nescin passuum ter mille) qui eum deferebant, pervenissent, ibidem pernoctare constituerunt, ut nimirum modica quiete refecti, postero die ad Sancti Viri Septum ascenderent. At bonus Deus contuens fidem & laborem piorum hominum, qui operam suam in hoc negocio posuerant, atque ipsius aegroti diuturnam adflictionem, & molestiam commiseratus, eundem manifesto miraculo sanavit. Nam quum B. Simeon oraret, Divino plane instinctu intellexit praedicti Presbyteri aegritudinem, quavè ex caussa eidem immissa fuisset. Arcessitum itaque quemdam ex multis, qui ipsi ad ejusmodi ministeria aderant, jussit aquae vasculum sumere, & Scihum protinus descendere. In isto pago, subdit, Presbyterum paralyticum invenies in lectulo decumbentem intra Ecclesiae atrium; hunc tu posteaquam aqua asperseris, his verbis adloquere: Haec tibi Simeon peccator edicenda mandat: In nomine J. C. lectulum in Ecclesia deponito; tu vero ex hoc morbo adsurge, tuisque pedibus reliquum viae conficito, tantum hucusque laborem alienis humeris praebuisse contentus: hactenus videlicet homines te bajularunt, in posterum gratia Domini tui tibi vires sufficiet, ut aliena ope nequaquam indigeas. Continuo famulus ad pagum advolat, reperitque Presbyterum in Ecclesia, prout Simeon docue-

rat,

rat, in lectulo jacentem, & ex saevissima illa vexatione adeo prostratum, ut de vita prorsus ageret. Interea incolae comperto famuli adventu convenere frequentissimi, ipsisque praesentibus atque testibus, aegrotum aqua aspersit, mox Magistri mandatum exposuit in haec verba: Dominus meus Simeon mandat tibi, ut in nomine Christi surgas, & relicto lectulo, pedibus tuis ad ipsum pergas. Confestim Paralyticus aqua, Servi Dei ore benedicta, aspersus, morbo relevatus est, mentisque atque oculorum lumen recuperavit, redintegratisque viribus, e lectulo suo sanus vegetusque exsilivit, & Ecclesiam ingressus, de restituta salute Deo, & S. Simeoni gratias egit; mox etiam suis ipse pedibus clivum ascendit, incolarum turba deducente, quum nec factum mirari, nec Dei potentiam laudare satis se posse adfirmarent: quandoquidem illum ipsum, quem paullo ante in lectulo jacentem tamquam truncum conspexerant, nunc ad contactum aquae benedictae quovis morbo levatum intuebantur, simulque e strato suo exsiliisse, perinde ac si in nullam usquam aegritudinem incidisset, aut minimum valetudinis detrimentum passus fuisset. Quum autem per hunc modum ad cacumen montis evasisset, B. Simeonis septum ingressus, humi sese abjecit, Deique Servum veneratus est. Cui ille: Surge, inquit, jamque omnem metum securus ponito. Nam etsi Diabolo hactenus licuit tibi eas, quas expertus fuisti, molestias per servos & emissarios suos inferre, majorem tamen Deus tui misertus tibi rependet gratiam. Quae autem obvenere tibi, mala in authorum capita recidisse, posteaquam hinc discesseris, statim comperies: proptereaque supplices ad te miseri adcedent, injuriam deprecaturi. Tu vero inimicos tuos ea misericordia complecti memineris, qua te ipsum Deus complexus est. Modicum itaque pulveris, & aquae hinc capito, eaque

eaque ſingulis adhibeto; aderit nimirum bonus Deus, aegris medelam, opemque conlaturus. His dictis, atque factis Sacerdos mirum in modum recreatus, actis primum Deo gratiis, una cum ſociis diſceſſit. Ecce autem occurrunt nefarii homines, quos B. Simeon deſignarat. Illos porro quum pius Sacerdos atrociſſime conflictari videret, aqua primum, mox etiam pulvere aſperſit, ac ſimul utrorumque preces ratas habens Deus, aegrotos ſanavit, qui beneficium ejuſmodi B. Simeoni acceptum referentes, ad ejuſdem ſeptum omnes convenere, ibique cunctis audientibus nequitiam ſuam palam deteſtati ſunt, eoſque Chriſti Famulus ſalutaribus monitis primum inſtructos, atque ejuſmodi flagitia in poſterum cavere juſſos, dimiſit.

Viro egēti ex tribus peponū cauliculis tres menſuras impetrat,

Sub idem fere tempus venit ad B. Simeonis Septum ex Halepinis vir egentiſſimus, in Summa rei domeſticae difficultate aliquod levamentum petiturus, & quantum ex vultu conjectare erat, ob praeteritum infortunium animo vehementer perturbatus. Continuo ad S. Viri pedes ſe abjecit, obortiſque lacrymis ſui doloris cauſſam his verbis expoſuit: Agellum dudum conduxeram, ſeveramque in eo pepones: ſic nempe mihi victum parabam, atque filiis orbis; mater enim pridem obierat. Jamque creſcentes plantae areolas impleverant, quum neſcio quis, homo utique quiſquis ille fuerit, nequiſſimus, hortum ſub noctis tenebras ingreſſus, plantas avulſit omnes praeter decem, iſtas pedibus protriviſſe, atque diſſipaſſe contentus. Haec praefatus, peponum, atque cucurbitarum cauliculos profert, & in medium projicit. Tum Simeon: Surgedum, bone vir, inquit, ſatis uſque infortunio tuo doluiſti; ſed & ego ex iſto ſucceſſu neſcio quid nefaſtum ſubodoratus ſum, Nunc vero pulveris pugillum hinc accipito, atque ubi agellum intraveris, ducto in Crucis figuram pulvere, ter humum

mum inſpergito in nomine D. N. J. C. Equidem Domini bonitate fretus, confido fore ut, quando tres ſolummodo plantae tibi ſuperſint ex iſtis, Deus Optimus tibi menſuras largiatur tres; totidem enim ex iſta cultura tibi proventuras ſperaſti: quod quum ipſe oculis tuis conſpexeris, Domino gratias habere memineris. Ejuſmodi autem ſceleris authores, quicumque fuerint, vindici Deo celeres, & graves poenas dabunt; imprudentiſſime enim te in hanc egeſtatem redegerunt, Dei patientia abuſi. Ex illis, ſat ſcio, tres ſunt improbi, atque ad omne facinus audaciſſimi, multiſque criminibus infames, & publicae quietis perturbatores, qui magnis etiam flagitiis ſacras Aedes, & Monaſteria violarunt. Atqui ſceleſtiſſima capita Dei vindicta quantocius adſequetur, & ſingulorum ſcelera, etſi non uno, eodemque ſupplicio vindicabit, quod neutiquam evadere queant. Tertio ab hac praedictione die Divini Judicii ſententia ſceleſtos illos ſtupendum in modum involvit, eorumque nefariam conſpirationem diſſipavit, vires adcidit, cervices perfregit duriſſimas, & ſuo quemque peculiari morbo adflixit. Alter enim Elephantiaca lue correptus, dehiſcentibus in fruſta marcidis carnibus, graviſſimique odoris nimbos exhalantibus, poſtremo totus contabuit. Alter vero inflati utris in modum repente totus intumuit, adeo ut praeter acerrimum dolorem, ne tantiſper quidem incedere valeret: quamobrem quidam hominis ſortem miſerati, illum deportare ad B. Simeonem condixere. At vero quum infelix oppidi fines, genibus manibuſque raptando, vixdum pertranſiſſet: nec enim ipſum jumento vehi, morbus patiebatur: adcidit, ut dum quadrupedis adinſtar, eo, quo dixi, labore per montis devexa enititur, neſcio quid offenderet, unde miſerabili ruina in terram adflictus, horribilem in modum diruptus eſt, violentiſſimaque con-

Divinã ultionem in latrones praedicit.

li-

ܐܝܟ ܕܐܬܪ ܒܗ ܐܝܬ ܠܗ ܒܪ ܐܢܫ ܐܚܪ ܕܢܫܬܡܥ ܠܗ ܐܘ ܕܢܫܬܡܥ ܠܗ ܐܘ ܕܢܬܟܠܡ ܥܡܗ ܐܘ ܕܢܫܐܠ ܡܢܗ ܡܕܡ ܐܘ ܕܢܬܬ ܠܗ ܡܕܡ ܐܘ ܕܢܩܒܠ ܡܢܗ ܡܕܡ ܐܘ ܕܢܫܠܡ ܠܗ ܐܘ ܕܢܫܠܡ

bat; ſed iis tantummodo, quos prae ceteris diligebat, & quorum fidem ſatis exploratam habebat.

Viſione Cæleſti munus ſuſi edocetur.

Inter cetera hujus generis complurima, objecta illi aliquando fuit ſpecies trium Virorum, quorum alter videbatur ſumma cujuſdam ſcalae tenere: erat autem eadem admirandae celſitudinis, adeo ut Caelum contingeret: alter ad ſcalae medium pervenerat, tertius adhuc circa ima haerebat. Adparet mox in auguſtiſſimo throno conſpicuus Deus, Caeleſtium Mentium choris ſtipatus. Tum vox ignota inſonuit, virum ſcalae medium tenentem de nomine compellans, his verbis: Agedum, & ad fratrem tuum conſcendito. Qua voce ille mire conroboratus, ad ſcalae faſtigium enitebatur; donec per ardua fortiter eluctatus, ad eum pervenit, qui ſumma tenere videbatur. Poſt iterum eadem vox haec verba profari audita eſt: Hic eſt Moſes magnus Propheta, & ob Legem Divinitus in monte Sina acceptam, & ob inſignia miracula clariſſimus, Deoque carus, ac per totum terrarum orbem celebratiſſimus; cui proinde parem Ebraeorum natio neminem habuit. Similiter tu quoque gloria, atque rerum geſtarum fama univerſos ſeculi tui mortales ſuperabis: dummodo quae tui muneris ſunt integre, ſanctеque perfeceris. Sed & quemadmodum favi ſervo meo Moſi, ſic tibi propitius adero, preceſque tuas ratas efficiam. Haec fatus, tres claves Simeoni tradere viſus eſt; inox eidem interroganti, quaenam tertio illi circa ima ſcalae adhuc haerenti obventura forent, reſpondit: Illum vero jube tibi ſuccedere, atque in locum tuum aſcendere. Paruit Simeon, & ille tertio vocatus, ad medium ſcalae conſcendit.

Ejuſmodi porro Viſionem altera mox ſubſequuta eſt, admirabilis perinde, atque terribilis, quam quum Simeon vidiſſet: vidit autem ſub meridiem ipſo orationis tempore: adeo expavit, atque

ܐܝܟ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ

sempiternae remunerationis? Idem namque Apostolus collegas suos, & Christianos, quos Sanctos nominat, aliorum caritati frequenter commendare consuevit. Quumque aliquot diebus in ea cogitatione anceps haereret, ecce secundo Elias oranti adparet, eo, quem antea descripsi, curru vectus igneo, circum undique flammis septus, in augusta specie, atque solis adinstar splendente, candido amictus pallio, cetera comis, & blandus. Is Simeonem compellans: Quae te, inquit, angit cura, & quid trepidus sciscitaris, quodnam Pauperum genus ego tibi pridem commendaverim? Jam iterum edico, ut omnium promiscue egentium, seu Mendicorum, seu Monachorum fratrum tuorum curam tibi suscipiendam in posterum putes; sed & Sacerdotum authoritatem, & Ecclesiae jura sarta tecta tueri memineris. Cura ergo, ut nemo Sacerdotium contemnat, aut parvi pendat; sed omnes sacris Ministris, suisque Rectoribus obsequantur, & pareant. Praecipue vero satage, ut operam tuam nunquam sibi defuturam intelligant miseri, & calamitosi, quicumque opulentiorum insolentia premuntur, pupilli, inquam, & viduae; sibique ipsi te parentis, & rectoris loco futurum sciant. Cave, ne Praefectorum, Regumve minis aliquando cessisse, aut Divitum gratiam ambiisse videaris; sed ex justo, & aequo Locupletem perinde, ac Pauperem palam redarguito. Omnes quippe Reges terrarum, etsi conspiratione facta in unum coëant agmen, tibi neutiquam obesse poterunt, Qui enim Deum sibi propitium, praesentemque habet, hunc perturbare, nedum laedere nemo hominum valet. Enimvero, quemadmodum nec Achab, vel Jezabel me opprimere, aut deterrere potuerunt, quin utrique exitium, suaeque sobolis interitum denunciarem, post etiam eorum cadavera canibus voranda praedicerem, sed & eorum

2. Cor. 9. 1.

rum Sacrificulos, ac Tribunos qua ferro, qua flammis abſumerem; ita nec mortalium quiſquam ullatenus laedere te poterit, Dei, nimirum, praeſidio tectum. Verumtamen vide, ut animo ſis forti, & conſtanti, atque ad omnes caſus ferendos paratiſſimo. Cave, ne te labores frangant, aut animum emolliat deſidia. Patientiae in primis, ac manſuetudini adſueſce; adeo ut nullae te vitioſae adfectiones ab officio ceſſare compellant. Haec loquutus, currum in aëra movit, iterumque Simeonis oculis ſeſe ſubtraxit.

Piis exercitationibus, quibus antea utebatur, alias decuplo majores adjicit.

His, atque ejuſmodi oſtentis Simeon edoctus, incredibile eſt, quantum roboris inde collegerit, quantumve in Dei amorem exarſerit. Quamobrem piis exercitationibus, quibus antea utebatur, alias decuplo majores adjecit, dejectoque Septo, ſeſe deinceps adſpectabilem omnibus praebuit, diu noctuque confluentibus ad eum populis, & in ejus contemplatione, velut quodam mentis ſeceſſu defixis, atque haerentibus. Jejunium praeterea longius, quam ſolebat, protrahere conſtituit; ſic ut nonniſi rogatus conſuetum cibi demenſum poſt longa intervalla, ſeroque tandem percipere. Cogitans nimirum, admiranſque geminos illos heroas Moſen, & Eliam, haec apud ſe agitabat: Recole jam, Simeon, iſtorum clariſſimorum Prophetarum monita, percontare, quibus moribus, quibuſve artibus ſervi Dominum ſibi adjunxerint, tantamque illius gratiam inierint, ut ipſos iſto honore dignaretur, Jejunione, an vero Oratione? Num Fide, aut Caritate, vel voluntaria animi demiſſione? Num corporis munditie, vel ſtudio Divini honoris? Adeo illum admirabilis ea ſpecies, qua ſpectandos ambo ſeſe eidem obtulerant, & ampliſſima dignitas, ad quam a Conditore ſuo Deo provecti fuerant, ipſum capiebant. Quocirca Viros, ſi qui occurrerent in Divinis Scripturis verſati, de moribus, geſtis-

UNIVERSIDAD CENTRAL BIBLIOTECA DERECHO

Digitized by Google

ſtiſque laudatorum Prophetarum identidem ſciſcitabatur: & alius quidem eorundem profectum, & incrementa ab humilitate, alius vero a caritate, atque alius ab ardentiſſimo Divini honoris tuendi ſtudio petenda eſſe decernebat, pro ſuo quiſque differens captu & ingenio. Sic B. Simeon unumquemque ſciſcitabatur ab omnibus doceri cupiens: nec indigna res viſa eſt viro magno, atque in rebus Divinis exercitatiſſimo, vel ad infimos deſcendere, & ab illis exquirere, quonam vitae genere, quibuſve moribus, & exercitationibus Deo melius inſervire, ipſique magis placere eum oporteret. Et haec quidem adſequutus eſt tum ex doctorum Virorum conſuetudine, tum etiam ex Divinarum Scripturarum lectione: omniaque rurſus mente complectens, eadem in rem conferre ſtudebat. Inde porro prodiere longum, nulliſque certis definitum terminis jejunium, illa immobilis, & fixa erecto corpore ſtatio: quae duae res, adtentis ſolummodo humani corporis viribus, ſine Dei peculiari praeſidio, omnem penitus fidem excedunt. Adcedebat orandi ſtudium plane perpetuum: qua in parte nemo uſquam mortalium Simeoni comparandus exſtitit. Huic adde incenſum pro tuendo augendoque Divino honore ſtudium, & ſummam corporis munditiem. Et vero quiſnam aliquando dicendo adſequi ſe poſſe confidat, atque pro merito laudare Virum, qui in mortali corpore incorporearum Mentium actus, & opera repraeſentavit? Frontem enimvero erexit, ut fortis, infuſaque divinitus virtute roboratus, prodiit ad pugnam, velut expeditus, & bellis exercitatus miles; nec militiae difficultatibus, onerique ſuccubuit, nec corporis aerumnis, & incommodis fractus eſt, ſed peccatum ſubegit, & Diabolum peccati authorem profligavit, ejuſque milites diſcuſſit; ſed & inimicos ſuos, armis Domini ſui munitus, ſuperavit, & antiqui hoſtis ca-

castra, Christi fide instructus, expugnavit ac diripuit, victorque victoriae insignia a Deo Conditore suo tandem accepit. Et lapidi quidem pedes palam adfixit, mentem vero in recta fide confirmavit: dumque caro pedum ejus ex perpetua statione dirumpebatur, invictus animus in amorem Agonothetae sursum rapiebatur. Similiter quando ex diuturna corporis inclinatione vertebrarum compages laxabantur, mens Christo intima caritate conjungebatur. Nec aliquando acerbissimo carnis dolore spiritus ardor refriguit, sed quovis momento vivacis ad instar flammae, in Caelum ferebatur: nec otium in tranquillà statione eidem suasere saepe reflantibus ventis excitatae tempestates, quandoquidem spem suam in Domino posuerat. Corporis ulcerosi questus contemsit, & carnem improbo labore continenter exercuit. Quumque somnum oculis negaret, visum quoque pene amiserat, mente interim ex Divina visione Caelestem hauriente lucem. Stabat erectum super columna corpus, animus interim apud Deum habitabat, & carne inter homines relicta, cum Angelis versabatur. Quis autem ista eloqui se posse putet, aut quid in hac tam multiplici rerum ab eo gestarum copia sibi dicendum seponat? Num quod nulla vi coactus, sed pro arbitrii sui potestate vas esse honoris elegerit, membraque sua mundaverit, ut fieret Spiritus Sancti templum? Quodve incommoda, & aerumnas deliciis, atque otio antetulerit, esuriem, inquam, saturitati, opibus inopiam, adfligi in hoc seculo cum Christo malens, ut cum illo Caelestis gloriae deliciis in Sanctorum civitate potiretur? Enimvero eam sibi imperavit vitae regulam, quam nec primi, nec medii, nec ultimi temporis hominum quispiam est adsequutus. Quodnam enim corpus, aut quae ferrea membra laborem tolerare potuerunt parem? Recto siquidem corpore stetit super Colu-

Stat diu ſuper columna intra cubiti unius ſpatium,

lumna quadraginta cubitorum triginta annos, intra cubiti unius anguſtias, conſtrictis velut numella pedibus; ita plane, ut neutrum pedem movere dextrorſum, aut ſiniſtrorſum, eidem liberum eſſet: donec intolerabili labore adtrita, conſumtaque cute, caro quoque diffluxit, & oſſa, nervique ſuis exſuta cementis patuerunt. Epigaſtrium praeterea diruptum eſt; quod ex ejuſdem familiaribus adminiſtris poſtea compertum eſt; qui inſuper adfirmabant, multo acriorem ex epigaſtrii, quam ex pedum aegritudine dolorem exſtitiſſe. Spondyli etiam tres, dum ille inter orandum ſeſe curvat, protendit, ac provolvitur, continuo, & quotidiano labore ſoluta compage, ab invicem divulſi ſunt. Ter inſuper poſtquam Columnam conſcendit, hebetata oculorum acie, creditus eſt, viſum plane amiſiſſe, ea adfectione ſingulis vicibus ad quadraginta dies durante: cauſſa erant vigiliae, & inedia fere perpetuae. Ejuſmodi porro oculorum vitium, exceptis ejus adminiſtris, nec tamen omnibus, nemini patuit, ut qui apertis oculis omnes adloqueretur, neminem plane videns. Quum autem eo cum incommodo quadraginta dies exegiſſet, repente lucem famulo ſuo Chriſtus reſtituit: quod itidem externorum nemini innotuit, tacentibus nempe domeſticis; id enim ſevere caverat, interdixeratque generatim, ne incommoda, & aerumnas, quas ipſe continuas patiebatur, cuiquam patefacerent. Sufficit enim mihi, ajebat, Deum iſta ſcire, cui uni deſervio, & cujus gratiam unice ambio.

Ter obcaecatus lucem divinitus recuperat.

Graviſſimas aerumnas, & incõmoda patitur.

His itaque incommodis, atque iſtis multo gravioribus malis clam palamque ad patientiam exercitus eſt Dei Athleta Simeon: & per aeſtatem quidem ferventiſſimi ſolis aeſtum, per hyemem vero ſaeviſſimum frigus incredibili conſtantia toleravit; unde velut aurum, conſumtis fecibus, purgatiſſimum prodire viſus eſt, ſole, videlicet, ignis ſupplente vices,

ces, cute vero, quae carnem ejus circumdabat, camini ſpeciem praebente: & ignis quidem tandem exſtinctus eſt, & caminus aliquando deferbuit; Dei autem ſervus utrinque ſummam gloriam adeptus eſt. Jamque aeſtate abeunte ſuccedebat ſuis ſtipata malis hyems, illa, inquam, hyems, de qua velut admirabundus Propheta cancbat: *Ante faciem frigoris ejus quis ſuſtinebit?* Hyemem ſequebatur ventorum validum agmen, nivalis Boreas, violentus Eurus, & turbidus Auſter, & eodem ciente procelloſi glomerabantur imbres. His ſcilicet copiis diu pugnatum eſt cum docto Opifice, qui domum ſuam ſuper petram aedificaverat. Vicit tamen Simeon, & ventorum contra rabies repreſſa eſt, glacies niveſque diſſolutae ſunt, atque imbres abſorpti. Quis jam non miretur Virum, qui recto corpore diu noctuque ſtans, pedibus diſrupta cute dehiſcentibus, atque fatiſcente epigaſtrio, ne minimum quidem commovetur: qui ob diuturnas vigilias caligantibus oculis, irruentem nihilominus ſomnum repellit: qui laxatis dorſi vertebris, inſuperabili fortitudine adhuc pugnat: qui mortificatus, ut Job, hauſit ex propria morte vitam. Quemadmodum enim ille ſedens in ſterquilinio dolorum, preces ſuas, velut incenſum, ad Caelum uſque venturas fundebat; ſic ipſius frater, & ſocius Simeon, pedibus columnae adfixus, mente Caelos penetrabat, Deum mortalibus reconciliaturus. Quidquod iſte etiam fuit a Sathana adcuſatus ejus propemodum criminis, quo ille patientiſſimus Propheta, quum de Deo aliquando quereretur nequiſſimus Spiritus, perinde atque praeter jus, faſque ſibi obſiſteret, quominus ſua poteſtate, arbitrioque in eo divexando uteretur. Nos vero hujus generis pluribus conſulto praetermiſſis, pauca delibabimus. *Pſal.* 147. 17.

Accepta itaque poteſtate, pacis Inimicus Simeonem mirum in modum Ulcere laborat.

adflixit. Orabat aliquando recto, ut ſolebat, corpore ſub horam diei nonam, quum ſiniſtro pede vehementiſſime dolere coepit: tum gliſcente in ſingulas horas dolore, ſub occaſum ſolis pes idem puſtulis coopertus adparuit. Quibus ante diluculum ſequentis diei diruptis, ingens ulcus patefactum eſt, ſimulque defluentes tabo carnes una cum ſanie vermes plurimos in terram uſque egerere coeperunt: inſuper tam gravem peſtilentemque odorem exhalare, ut vix ad medias ſcalas venire quiſpiam ſuſtineret. Qum is morbus Simeonem novem menſes tenuiſſet, ſic hominem debilitaverat, ut non viribus modo, ſed corpore etiam pene omni amiſſo, conſumtoque, diſtabeſceret, vixque jam ſpiritus ſupereſſet. Cujus rei rumor quum omnia circum loca compleviſſet, vehementer perculit finitimarum civitatum populos, & viros Primarios, quos inter Epiſcopos complures, Periodeutas, & Presbyteros pagorum Curiones. Inde frequentes ad S. Viri Septum adeſſe, inſtare, orare, ut alterutrum fieri permitteret; vel ut Columna diminueretur, vel certe ipſe inde deſcenderet tantiſper, dum ea aegritudine relevaretur, quae profecto nullam curam admittere merito videri poterat, niſi ſublata prius incommodae ſtationis moleſtia; quam tamen Chriſti famulus quinque ſupra quadraginta annos toleravit. Quin & ipſi invictiſſimi Imperatores, poſterorum memoria digniſſimi, idem ſentiebant. Quocirca Theodoſius ſcripſit eximiam Epiſtolam Imperii majeſtate, ſapientiaque digniſſimam, quam viris quibuſdam ſapientibus tradidit, per tres Epiſcopos Simeoni perferendam, ſimulque inſtitit, ut Columnam deſerere tantiſper dignaretur; donec vis morbi remitteret, aut de ejuſdem Columnae altitudine demi aliquid pateretur, quo facilior, ac brevior ad eum aſcenſus fieret. Spondebatque ſe Medicos miſſurum, qui perſpecta aegritudinis natu-

Theodoſii Imp. & Epiſcoporũ, pro ſalute ipſius cõſilia & preces,

natura, ejuſdem eurationem ſuſciperent.

Hiſce tamen honoris, benevolentiaeque ſignificationibus nihil commotus Simeon, certuſque aliunde hoc ipſum ſuae in Deum pietati, cujus praeſentem opem ſentiebat, admodum conſentaneum eſſe, hoſpites ſuos, Epiſcopos, inquam, & Clericos, atque alios cujuſvis ordinis, ſtatuſve homines pro ſuo quemque merito, graduque benigne, comiterque exceptos, cum eadem amoris, officiique ſignificatione dimittebat. Imperatoribus vero Chriſtianis, & Chriſtum amantibus, Domino Theodoſio, & Sororibus reſcripſit, quae cum pietate, ac timore Dei maxime convenire, atque ad Imperium tuendum, augendumque conducere judicavit. Quod tamen omnes, Dei praeſertim Eccleſiarum Epiſcopi flagitabant, conſtanter negavit, unquam ſe a propoſito ſuo diſceſſurum. Quod ipſum Imperatoribus etiam reſcripſit in haec verba: Vos interim etiam atque etiam rogo, ut pro me Deum oretis. Ceterum confido, Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum pro ſua in me caritate nunquam commiſſurum, ut ipſius ſervus in eam incidat amentiam, ut velit loco ſuo cedere, ſtationemque deſerere. Novit enim, quo animi mei ſenſu me ipſi in hoc ſtatu crediderim; idcirco non ſinet, ut ſpero, me pharmacis, & herbis egere, aut mortalium cujuſquam opera, ſed per ſe ipſum aegritudinem iſtam depellet. In poteſtate ſcilicet ſua bonus Dominus opus ſuum habet, ut illud pro libito emendet, atque tueatur. Conſtäter reſpuit,

Quum ergo morbi vis poſt menſes octo, & dies viginti neutiquam leniretur, imo in dies ingraveſcere, exaſperarique dolor videretur, & dirum ulcus membra continuo depaſceret, adfuit dies Quadrageſimae primus Simeoni feſtus, in quo Septum de more occludi oportebat. Heic vero Sacerdotes complures, & populus rurſus Simeonem interpel-

lant, & rogant, ut quandiu eo saevissimo, atque insuperabili morbo conflictaretur, aditum convenire ipsum volentibus, ejusque benedictionem cupientibus patere usque vellet: vereri omnes, ne multiplici malo oppressus idem vita decederet, ipsique supremo ejus adloquio, atque benedictione privarentur. Quibus tamen ille minimum commoveri visus: Avertat Deus, respondit, tantum crimen, ut dum vita manebit, obligatam ipsi fallam fidem. Quod itaque meum est, persequar; Dominus autem, quod aequum, & justum judicaverit, faciat: & si quidem mori mè decreverit, ipsius sum: si contra vitam mihi prorogare voluerit, perinde mihi futurum est, dummodo istud quodcumque ex ejusdem Dei mei voluntate contingat. Sic demum repulsis Piorum hospitum precibus, Septi ostium occludi jussit, mansitque clausus ad triginta dies. Quumque interim nullis curata remediis aegritudo dies in singulos vehementius invalesceret, procubuere ad extremum vires, & quidquid residuum vitae, naturaeque erat, defluxit; ut nullam jam salutis spem reliquam ostenderet. Quamobrem fit iterum ad Septi ostium promiscui vulgi concursus. Rursus instant, ut liceat morientem adloqui, supremaque mandata, & benedictionem excipere. Ea ergo carorum communi trepidatione, luctuque permotus Christi famulus, multitudinem utcumque solari conatus est; aegre tamen, nec sine ingenti fracti corporis molestia haec pro concione loquutus: Videte, ne tantum ex meis malis moerorem frustra suscipiatis; etenim Dei mei, cui ab adolescentia deservio, benignitate fretus, confido, me cito, & in momento curatum iri. Jamque duo de quadraginta dies ab inchoato jejunio defluxerant, inieratque hebdomada, qua ostium Septi recludi solebat, quum ecce nocte media feriae tertiae in quartam vergente fulgurare Caelum, Septumque con-

Divinitus convalescit.

conſpicua luce coruſcare coepit : adparet Juvenis pulcherrimus, candido amictus ſyrmate, qui ſuſpenſo terram inter, & Caelum gradu, ſic ut a Simeone perſpici, audirique poſſet, eundem blande compellans: Abage jam, inquit, Simeon, metum, & curas triſtes, magnoſque poſthac ſpiritus induito: hic, nempe, dies praeſenti adverſus Diabolum bello finem imponet; & ille quidem victus aufugit, te autem corona manet in Caelo. Haec praefatus, propior Simeoni factus, pedem ulcere adflictum ſuaviter adtrectans, luem illam e veſtigio depulit: indeque redintegratis mirabiliter viribus, corpus convaluit, color ori redditus eſt, & linguae motus; conſequenter foetor ille teterrimus prorſus exſtinctus eſt.

Adpetente autem jam die, ambo diſcipuli columnam conſcendunt, & Magiſtrum omni aegritudine, moeſtitiaque relevatum adtoniti vident, eos nimirum praeter morem juſſerat pridie ante noctem deſcendere, ut qui divinitus intellexerat, quam Dominus in eum gratiam eſſet conlaturus; ſolebat namque alter Simeonis diſcipulus, ejuſdem amantiſſimus, ſuper ſcalarum gradibus ad latus Magiſtri pernoctare. Duo autem erant, quorum opera ad familiare miniſterium Chriſti famulus utebatur. Et vero poſtquam diſcipuli praeceptorem ex eo luctu in tantam laetitiam ex inopinato evaſiſſe conſpexerunt, ſummaque pace poſt moleſtiſſimam vexationem potitum, propeque inſpectum ulcere pridem ſemeſum pedem convaluiſſe repererunt: illam praeterea peſtilentiſſimam mephitim in ſuaviſſimum odorem tranſiiſſe, eundem obteſtari coeperunt, alter praecipue, quem ipſi cariſſimum fuiſſe diximus, & individuum comitem; ut tam ſubitae curationis rationem aperire dignaretur. Tum vero Simeon, ut manus ambo ſibi porrigerent, petiit, ſimulque ſponderent, ſe ejuſmodi ſecretum, ipſo ſuperſtite, nemini eſſe prodituros; mox rem omnem ex-

expoſuit, & paucis etiam indicavit, quas in ea Viſione calamitates, rerumque publicarum viciſſitudines plane admirandas intellexerat, Urbi propediem obventuras. Quae omnia illi optima fide occuluerunt; tantum narrabant, Simeonem, dum ea exponeret, ex intimo animi ſenſu ingemuiſſe, & multum, diuque Deum oraſſe, ut ſibi vitam finire liceret, antequam eorum, quae ipſi praemonſtrata fuerant, quidpiam eveniret. Poſt diem convenere, velut ex condicto, Epiſcopi, Sacerdotes, & promiſcui vulgi immenſa multitudo, Deoque perinde deducente, Septum ingreſſi, eum tam ſubito convaluiſſe, maxime admirabantur, quem pridie exſpiranti ſimilem reliquiſſent. Qua etiam occaſione Domnus [18] Epiſcopus Antiochenus columnam cum praedicto diſcipulo conſcendit, & Chriſti famulo Oblationem impertiit, Deo gratias agens, ejuſdemque bonitatem conlaudans una cum ſociis, magnum beneficium arbitrati, talia ſuis oculis vidiſſe. Illis porro poſt paullo abeuntibus ſalutem precatus Simeon, in ſui ipſe certaminis ſtudio permanſit.

A Domno Patriarcha Antiocheno Euchariſtiam accipit, 18

Hujuſmodi itaque, & his longe plures aerumnas Chriſti famulus Simeon libenter ſuſcepit, Domini gratia conroboratus; in quibus tamen ſummum illud virtutis ſtudium, quo a puero fuerat incenſus, nunquam remiſit. Hanc porro Sancti Viri conſtantiam abunde, & multipliciter remuneratus eſt Deus: nam in primis Dei ejuſdem adſpirante gratia, tantam apud omnes gentes gloriam adeptus eſt, ut nominis ejus fama ad ultimos terrarum fines pervaſerit. Multa quoque admiranda, praeter omnes naturae leges, Divina ope patravit. Eam praeterea apud omnes cujuſvis ordinis, ſtatuſve homines exiſtimationem eſt conſequutus; ut quae ipſe dixiſſet, velut oracula e Caelo demiſſa, ſumma cum reverentia exciperentur. Quod Dominus teſtatus fuerat illis verbis: *Qui vos audit,*

Luc. 10. 16.

dit, *me audit*, *& qui vos ſpernit*, *me ſpernit*. Age vero quemadmodum illi, qui Simeonis dicto obaudierunt, ampliſſimum obedientiae fructum reportarunt; ita qui eidem adverſati ſunt, miris modis adflicti, audaciae ſuae poenas dedere graviſſimas. Et illi quidem omnem numerum exceſſerunt: iſti vero plurimi memorantur; ex quorum cenſu fuit Senator quidam Antiochenus, vir omni ſcelere inquinatiſſimus, qui eo anno, quo in civitate Magiſtratum geſſit, multos dire vexavit, inter ceteros praecipue pauperes quoſdam opifices, qui in pellibus rubro colore inficiendis operam ſuam urbi locaverant: iis namque penſum triplo majus, quam quod ſingulis annis hactenus expenderant, indixit: cui ſolvendo quum impares ſe eſſe intelligerent, ex tota ejus opificii univerſitate viri circiter trecenti ad B. Simeonem venere, injuriam expoſtulaturi. Quos quum audiſſet Chriſti famulus, dolens, homines inſontes, egenteſque eam vim ſuſtinere, Senatorem, miſſo nuncio, admonuit his verbis: Vide, ne conſilio, operaque tua malum iſtud homines miſerabiles, & immerentes patiantur, intolerandum iſtud vectigal in perpetuum conlaturi (id enim ſe timere illi edixerant) ſed eorum miſeratus ſortem, praeter pecuniam jure, & conſuetudine praeſcriptam, cave, ne ab illis quidpiam exigas. At homo ille ſuperbus Sancti Viri monitum praepoſtere interpretatus, infremuit, & nuncium torve intuitus: Tu vero, inquit, Simeoni meo haec nomine referto. Si quidem iſtorum hominum vectigalia ſolvere conſtituit, eo videlicet auro, quod hucuſque adfatim conrogatum tenet, rem ipſe optime expediet, & utroſque noſtrum ea cura deinceps liberabit. Alioquin ſi debitores ipſos in manus meas venire contigerit, carceris paedore omnes utique conficiendos eſſe ſciat: idque nec in unum diem ejus gratia fore differendum. Quae quum B. Simeoni renuncia-

Senator Antiochenus monita S. Simeonis flocci faciens, horrēdas ſcelerum ſuorū dat poenas.

ta

ta fuiſſent, ſublatis in Caelum oculis: Si novit, inquit, Deus, ſervum ſuum praeter iſtas pelliculas, quibus tegor, poſſediſſe, ſeu adtrectaſſe aes; Regis mortalis imagine ſignatum, ex quo Monachus factus ſum; tum me idem bonis omnibus avertat: obtrectatoribus autem, iſta ſuſpicantibus, mihique improperantibus, oro, ignoſcat in ſupremo Judicii ſui die: iis interim, qui injuriam paſſi ſunt, pro ſua aequitate, arbitrioque provideat. Poſt triduum poena ſceleſtum conſequuta eſt, ſi qua alia atrox, & horribilis. Enim vero necdum e Simeonis Septo adcuſatores deceſſerant, quum nunciatum eſt, miſerum illum Senatorem repentino hydrope correptum foedum in modum ventre intumuiſſe; indeque tam acri dolore ſubito adflictum, ut in rabiem eo agi videretur, atque humi ſeſe provolveret, & huc atque illuc agitaret phrenetico ſimilis. Ea porro calamitate infelix Senator admonitus, Chriſti famulum primum per literas contumaciae ſuae poenam deprecatus, tum miſſis per ditionis ſuae loca nunciis, Sacerdotes etiam atque etiam obteſtatus eſt, ut Chriſti famulum per ſe convenirent, ejuſque benedictionem infimis precibus ſibi expoſcerent. Animadverterat enim, malum nulla medentium arte poſſe ſuperari; Medicos ſiquidem complures conſuluerat, a quibus, poſt adhibita cetera artis remedia, ad ardentiſſimum ſolem arena defoſſus, ibidemque ſe continere juſſus fuerat, quoadusque torrefacto corpore, cutem deponeret, inutili curatione mire diſcruciatus. Simeon itaque, vicinorum pagorum Curionibus, & plebe inſtantiſſime ſupplicantibus, tantiſper exorari ſe paſſus, rem Deo committendam eſſe reſpondit, ſimulque adferri aquam juſſit: qua adlata, Oratores compellans: Aquam iſtam, inquit, homini deferte; & ſi quidem Deus praenoſcit, illum a recuperata valetudine ad meliorem frugem ef-

ܗܘ ܐܡܝܪ ܐܢ ܢܫܬܘܩ ܗܘ ܒܥܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܘܐܢ ܠܐ ܢܫܬܘܩ ܠܐ ܒܥܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܫܬܩ ܐܢ ܠܐ ܫܬܩ

casum quidpiam est loquutus, praeter hoc unum: Domine Simeon, oro te, miserere mei. Simulque exspiravit, elatusque est eodem, ut dixi, Simeonis nuncio praesente.

S. Simeon a monitionibus abstinens, Cælesti Visione corripitur.

Inter haec deferuntur ad S. Simeonem querelae plurimorum, importunas ejusdem in caussis viduarum, atque pupillorum, aliarumque miserabilium personarum intercessiones, ac monita criminantium. Homines isti erant, qui Dei judicium parvi pendentes, miseram plebem opprimebant. Id vero permoleste ferens Christi famulus, eos, qui talia detulerant, adpellans: Deum, inquit, praesentem testor, me istis, qui mea monita se tolerare non posse dicunt, eadem illis pro ipsorum utilitate, & salute a me suggesta fuisse, meque eosdem frequenter orasse, ut beneficentiae adsuescerent, & egentium, infirmorumque misererentur: simulque pauperibus, & inferioris conditionis hominibus quibuscumque Dei timorem praedicasse pietatem & Sanctorum imitationem. Nunc vero haec hactenus utcumque tentasse sufficiat: nam posthac quandoquidem monitorem fastidiunt, stat caussam istam Deo committere, ut ipse pro sua sapientia, atque bonitate illam expediat. Eadem discipulis suis praefatus, praecepit, ne monita ad quemquam perscriberent, neve aliquid a quopiam acciperent, dum ipse de toto ejusmodi negocio Dei sententiam, adprobationemque exploraret. Post dies circiter triginta supervenere qui factam sibi injuriam expostulabant: sed quum nemo illos audire, aut defendere vellet, & Sancti Viri discipuli, Praeceptoris jussa veriti, neminem susciperent, hospites ea agendi ratione non parum offensi, nec sine stomacho discessere. Dum igitur B. Simeon Dei voluntatem explorat, species admirabilis, & horrenda intempesta nocte precanti oblata, tantum eidem metum incussit; ut supra quam dici potest perterrefactus, totus in-

inhorreſceret. Duo Viri eximia magnitudine, & forma repente adparuere; ſplendentibus inſignibus illuſtre Virorum agmen ſequebatur. Tum vero agminis ductor alter Simeonem ſevero, triſtique vultu intuitus: Hoccine eſt, inquit, facilem, & benignum ſeſe omnibus promiſcue hominibus praebere: quod nimirum tibi pridem mandatum fuiſſe memineras, ſi quidem ea, quae initio oſtendiſti, & deinceps feciſti, etiam ad exitum augeri, & compleri velles? Aſt tu contra nihil iſtud penſi habens, animum tenere, tibique imperare necdum didiciſti; adeo ut brevi moleſtia victus hominum, qui a me ad te mittuntur, pertaeſus apud te dudum ſtatueris, pauperibus, & adflictis operam tuam denegare. Divinum praeterea miniſterium tibi itidem commiſſum deſerere modo agitabas, cavens, ne quis tuorum ab ſponte offerentibus quidpiam acciperet. Et nunc, quoniam hoc tibi placere video, quas tibi pridem tradideram, claves auferam, & alteri tradam: tuque interim beata, pacataque vita in hac ſolitudine fruere. Haec primus. Quum ab altero, qui nimirum animadverterat, Simeonem collegae objurgatione vehementer perculſum, pro eodem interceſſum eſt, in haec verba: At ego, inquit, fidem pro illo jubeo, eum poſthac imperata ſine cunctatione facturum. Tum ad Simeonem converſus: Tuum, ait, eſt docere; Domini vero eſt providere, ut negocium ſuum habeat exitum. Tu itaque quod tuum eſt, praeſta, & Dominus, quod ſuum eſt, itidem praeſtabit.

Comes Orientis ejus monita contemnēs, miſere interit.

Opportunum adcidit, ut poſt ejuſmodi viſionem duo juvenes ad Chriſti famulum Simeonem venirent. Erant ambo fratres, patria Antiocheni, quorum pater Simeoni veteri neceſſitudine erat conjunctiſſimus. Querebantur, ſe a Comite Orientis, homine crudeliſſimo, ob ſuſceptam dudum cum ipſorum parente inimicitiam, iniquiſſime vexatos, & nunc

eundem nullum non movere lapidem, ut ambos publicae cuſtodiae mancipa-ret. Simeon, cognita re ſicut juvenes expoſuerant; Comitem per internuncium admonendum curavit, his verbis: Cave, ne pueris iſtis negocium faceſſas; ſunt enim mei. At homo va-fer; & cujuslibet rei ſimulator, & diſ-ſimulator, lupinam rabiem ovina obte-gens pelle, B. Simeonis ſimplicitati fa-cile ſe impoſiturum arbitratus, per eun-dem internuncium ita reſpondit: Ego vero ab animo cuiquam nocendi tantum abſum, ut ſi modo ipſe juſſeris, ad in-fima quaeque obſequia cum iſtis adole-ſcentibus deſcendere, non recuſem. Jam-que adpetebat Quadrageſimae ſolenne jejunium, quo durante, Septum clau-dendum eſſe Comes intellexerat; redu-ces itaque paullo poſt in urbem juvenes, miſſis ſatellitibus, comprehendi impe-rat: carcerem minatur, niſi vadimonium ſiſtant, ſpondeantque, ſe praeſtituto die Curiam ad publica ſervitia ſubituros. Deinde Simeoni inſultans, id ipſum illi quamprimum ſignificare jubet adoleſcen-tes, epiſtolamque per eorundem famu-lum beato Viro perferendam dedit. Ea nequiſſimi hominis improbitate, inſo-lentiaque etſi maxime commotus Si-meon, rurſus tamen Comitem admone-re inſtituit, iterumque eidem reſcripſit in haec verba: Semel admonui, & nunc mihi monendus es: vide, ut pueros iſtos omni moleſtia liberes; ne indidem tibi aliquod infortunium imprudens adcerſas; tuque ipſe ad cauſſam dicendam traha־ris, & incaſſum, nimiumque ſero pa-trocinia quaeras. Sed ſanis conſiliis ad-commodari non poterat homo Pharaoni-ci faſtus, & ſuperbiae. Quamobrem po-ſita, quam pridem induerat, perſona, palam, & publice, univerſo Comitatu audiente, Simeonis nuncium adpellat, & : Vade, inquit, meoque nomine Si-meoni haec profare: Nuper intellexi, te per iſtos quadraginta dies, clauſo Se-

pto,

pto, ſeceſſum meditari : rem itaque mihi gratiſſimam feceris, ſi id temporis ſpatium, mala mihi precando inſumas: nam ſi quid boni mihi fueris precatus, nolim, mihi iſtud obvenire. Quod plane factum eſt : ignorabat nimirum homo ſtupidus imminentem capiti ſuo Divinae vindictae gladium. Quum enim Comitis reſponſum ejuſmodi nuncius retuliſſet, Simeon placide caput ſubrigit, & : Imprudens iſte, ait, petit, ut ipſi uni per totam quadrageſimam vacaturus, conſtitutas pro peccatis noſtris, & univerſi orbis ſalute preces intermittam; quaſi vero pronum illi ſit, Divinae vindictae impetum repellere. Et nos quidem quod ipſi profuturum noveramus, conſilium ſuggeſſimus. Ceterum quoniam ipſe maledictionem pro benedictione optavit, quae idem vota fudit, eadem rata quantocius efficiet Deus. Vixque dies effluxerat, ex quo oſtium Septi Simeon occluſerat : quod Dominica die factum eſt: quum nefarius ille, qui nihil magis, quam res ſuas in tuta, & tranquilla pace conſtitutas eſſe credebat, Divini judicii ſententia ſubito oppreſſus eſt. Multis quippe acceptas ab eo injurias perſequentibus apud Imperatorem, & Hiparchum, variaque ejuſdem ſcelera deferentibus, feria tertia hebdomadae primae Jejunii, biduo poſt Simeonis ingreſſum, Comes a quinque Palatinis, ipſo crudelioribus, comprehenditur, dum forte per medium forum ſublimis vehebatur, ſervis cum toto comitatu dilapſis. Quodcumque reus portabat, totum ablatum eſt : fune inſuper pedem, mox collum conſtrictus, ad tribunal cum ingenti ſtrepitu, contemtuque, pertractus eſt : quia a Deo caſus ejus fuerat decretus. Heic vero & grandi pecuniae ſumma ab Hiparcho multatus, & in vincula conjectus, juvenes, quos dudum iniquiſſime vexaverat, ut ad ſe quamprimum venirent, flagitavit, praeſenteſque infimis precibus orare inſtitit, ut apud S. Simeo-

meonem in ipsius causſa intercederent, atque ab eodem literas ad Imperatorem commendatitias sibi impetrarent, professus, omnem illam calamitatem in caput suum incubuisse, ex eo quod S. Viri monita contemsisset. Cui optimi adolescentes: Atqui pridem nunciatum est, responderunt, Simeonem ostium Septi jamdudum clausisse, nec cujusquam conloquium interea admittere solere. Et vero si Septi ostium aperire licuisset, ille profecto & hominem supplicem benigne excepisset, & apud Imperatorem, & Curiae Praefectos per literas negocium ejus transigendum suscepisset: Christi enim famulus Domini sui morum diligentissimus imitator fuit. Ab omnibus itaque desertus infelix reus, cum infamia, & dedecore omnium maximo per varias Imperii urbes circumductus in Regiam urbem deportatur, causſam coram Imperatore dicturus, a quo bonis omnibus exspoliatus, etiam in exsilium projectus est: quo neutiquam pervenit, per viam pessimo fato interceptus, maledictione, quam ipse sibi optaverat, ad exitum usque illum prosequente.

Prægrandium Soricũ genus, pecori, & hominibus infestum, agro Aphsonitarum exterminat.

Interea Simeon, patefacto Septo, populis eo adfatim confluentibus operam suam, atque se ipsum reddiderat, quando promiscuum hominum vulgus ad ejusdem fores adparuit. Incolae erant Aphsonitidis, qui querebantur, inauditum praegrandium Soricum genus agro suo ex inopinato incubuisse, pecori perinde, atque hominibus maxime infestum: ubi enim somno sopitas oves inveniſſent, aut solitarie pascentes, easdem infesto agmine invadebant, perforatoque abdomine, viscera vorabant: ausi etiam boves, & majora pecora pertentare, singulos tauros, aut asinos quinquageni, vel centeni adoriebantur, fugientes pertinacissime insequebantur, donec bestia, contento cursu debilitata succumberet; tum vero conglobati, in praedam involabant. Nec vero hominibus

bus minus exitiales erant, ſoliti poſt parvulos, canum more, curſitare: quodque Soricum generi prorſus eſt inſolitum, Suum inſtar grunnibant. Haec monſtra illis narrantibus, Simeon perinde ac rei novitate obſtupefactus, haeſit aliquantiſper: mox miſerorum calamitati ingemiſcens: Impetum abominandi reptilis, inquit, nemo poterit ſuſtinere: ſiquidem a Deo, ſcelerum vindice, poteſtatem accepit. Poſtremum quum illi ſupplices inſtarent, & in lacrymas funderentur; caſus, nimirum, acerbitate permotus: Sumite, ait, pauxillum ex iſto pulvere, in nomine Domini Noſtri Jeſu Chriſti, eoque tres in qualibet domo Cruces deſcribite: ſingulas deinde in ſingulis quatuor oppidi plagis; ubi etiam per triduum vigilias, & Oblationem celebrabitis, precibuſque Deum vobis propitium reddere ſatagetis. Equidem confido Deo meo, omnem ejuſmodi peſtem poſt triduum exſtinctum iri; nec vel unam ex eo beſtiarum genere ad memoriam eſſe remanſuram. Ea B. Viri ſponſione freti Aphſonitae, in patriam revertuntur: quaecumque ab eo fuerant imperata, fecerunt, ea ſucceſſus felicitate; ut eodem, quo ille praeſignaverat, die beſtiae illae in auras evanuiſſe viſae ſint, vel certe aliquo terrae hiatu abſorptae; adeo nullae uſquam deinceps illarum reliquiae adparuere. Quod illi publice poſtea teſtati ſunt, ad agendas beato Simeoni cum ſolenni officio gratias, ad ejus Mandram reverſi.

Aliud ferarū genus hominibus exitioſiſſimum fugat & Libaniotas ad Chriſti fidem convertit.

Aphſonitas poſtmodum, nec diſſimili ex cauſſa, ſubſequuti ſunt Libaniotae. Libani [1] Montis juga, ſic porro indigenae narrabant, dudum invaſerat ferarum genus, hominum praecipue exitiis datum: quotidiana funera queſtubus, & lacrymis omnia compleverant: adeo nullum pagum in toto Libano invenire erat, unde non bina, vel terna capita quot diebus ab illis beſtiis ad laniena-

19

nam

nam raperentur. Quandoque conſpectae ſunt muliebri forma, ſparſo mulierum in morem capillo, per agros palari, auditaeque ſimiliter horrificos edere ejulatus. Frequenter etiam ſub propria beſtiarum ſpecie in domos irrumpere auſae, & homines invadere; ſic ut infantes e ſinu matrum, & nutricum raptos, ipſis praeſentibus, & nequidquam luctantibus, diſcerperent: unde continuus in aedibus luctus, & moeror. Sed agros magis infeſtos tenebant; adeo ut turmatim procedere incolae cogerentur gladiis, & ſudibus armati, nec tamen citra periculum: beſtiae ſiquidem ſimulata primum fuga, mox a tergo adrepentes poſtremos agminis carpebant. His, atque ejuſmodi multis ſuam calamitatem exaggerantes Simeon interpellavit, &: Eniinvero, ait, veſtris conſentaneam actibus mercedem rependit Deus: & quoniam ſummum rerum Opificem, qui, quum nulla re egeret, ex gratuita ſua caritate vos condidit, ſuaque providentia hactenus aluit, abjeciſtis, & inania, fictaque Numina, nihilque vobis profutura complexi eſtis; propterea vos immanibus cibum deſtituit feris, ſic meritas tantae perfidiae poenas daturos. Agite nunc, miſeri, adite Numina veſtra, opemque in tanto diſcrimine ab Idolis veſtris expoſcite. Illa, ſi quid porro valent, peſtem Caelo vobis immiſſam avertant. Quum autem illi nihilominus inſtarent, ſuppliceſque ad baſim columnae adcidiſſent, atque contentiſſima vociferatione culpam faterentur, poenamque infimis precibus deprecari pergerent, complures Chriſtiani, qui illuc orationis cauſſa confluxerant, calamitoſorum hominum commiſeratione capti, ſuam ſimul operam, preceſque apud Dei famulum interpoſuere; poſtremoque evicerunt, ut miſeris pro more opitularetur. Et vero lacrymis digna viſa eſt illorum calamitas; quum, ſicuti narrabant, parentes frequentiſſime co-ge-

gerentur, filios inter immanium ferarum rictus ſpectare, & in ipſo nutricis ſinu, ipſis praeſentibus, impune diſcerpi, ſemeſaque cadavera per compita, viaſque raptari, nemine contra beſtiarum impetum ſtare audente, aut valente, ſeu vi, ſeu arte earundem infeſtationem praevertere. Quamobrem Simeon Libaniotis placatior factus: Nunc vero, inquit, ſi priſcum errorem abjicere, & Deum Conditorem veſtrum poſthac agnoſcere, colereque deliberaveritis, polliciti, vos in poſterum Chriſtianos facturos, noſtrumque baptiſmum ſuſcepturos; ego viciſſim ſpondeo, me iſtiuſmodi perniciem apud Deum a vobis deprecaturum, vobiſque praeſentibus & videntibus, veri Numinis clementia, peſtem illam ſublatum iri, quae, rectiſſima utique ejuſdem juſtitia jubente, terras veſtras hactenus infeſtavit. Ad haec illi quaecumque pro occaſione communis ſuggerebat dolor, ex animo pollicebantur, datoque inſuper chirographo, Chriſtiana Sacra ſe eſſe ſuſceturos ſpoponderunt: abjectaque avorum ſuperſtitione, ſcelerata delubra funditus exciſuros, atque ſimulacra confracturos, modo ab illo metu, Simeonis opera, reſpirarent. Tum vero ille, impetrato, quod unice optaverat, ſuſcipiendae Chriſtianae Religionis propoſito, mox ſubjecit: Aſportate ex iſto pulvere in patriam veſtram: ibique ſingulorum pagorum quatuor fines totidem lapidibus ſignate: & ſi quidem Chriſtiani Sacerdotes inter vos verſantur aliqui, illos adcerſitote, iiſque docentibus, tres Cruces ſuper ſingulos lapides deſcribite, & per triduum vigilias Chriſtiano more peragite: quibus expletis, pro certo habetote, praeſentis Numinis opem ibidem vos viſuros fore: etenim ſpero, Dominum meum Jeſum Chriſtum beſtias cohibiturum, quominus poſthac Dei imaginem corrumpant. His dictis meliora ſperare docti, abjerunt, & in pa-

triam regreſſi compererunt, ab eo die, quo B. Simeon oraverat, condixeratque, feras a caedibus certiſſime ceſſaturas, eaſdem nec domos intraſſe, nec incolarum quemquam infeſtaſſe: ſi quem vero palantem per agros offenderent, innoxias praeterire, quaſi caeleſte mandatum reverentes. Sed nec illis per agros vagandi libertas diu conſtitit; nam poſtquam incolae quae a S. Simeone praeſcripta fuerant, perfecere, ea divinitus circa ſaeviſſimas beſtias geſta ſunt; ut miraculi evidentia convicti indigenae, vulgus promiſcuum virorum, & mulierum, puerorum & infantium ad S. Simeonem venerint, votique reos ſe ultro confeſſi, baptiſmum poſtularint. Heic vero rem, ut geſta fuerat, exponere pro concione juſſi, in hunc modum ad frequentiſſimam coronam loquuti ſunt: Simul ac in patriam venimus, quod ſanctitas tua mandaverat, lapides fiximus, & Cruces in eis deſcripſimus: vigilias ſimiliter celebravimus, quibus finitis, videbamus beſtias ire, ac redire vias; & ubi lapides Cruce ſignatos offenderent, ut quae eos adtingere non auderent, circum eoſdem ſtrepere, & horriſonis ululatibus omnia late loca complere: remotiora montis juga obtinentibus ad inſolitos mugitus trepidantibus: & aliae quidem circum lapides euntes, ibidem concidebant: aliae vero noctu per agros vagabantur, auditaeque ſunt muliebri voce ululantes, verbiſque more humano formatis, iſta ingeminare: Heu, Simeon, quibus nos obruiſti malis! Haec autem ſaepius vociferatae, in veſtigio exanimabantur. Sic multiplici fato omnes conſumtae, videri deſierunt: adeo nullae poſtea ejus generis ferarum reliquiae uſquam adparuere. Coria etiam tria, quae illarum beſtiarum eſſe adfirmabant, monſtrabant, quae ad oſtium Septi omnibus conſpicua diu pependerunt. Pelles erant varii coloris: nec tamen tigres, aut lupos, aut aliud ferarum

rum genus nobis hoc tempore cognitum repraesentabant. Per hunc modum ab jugis Libani Idolorum cultus tandem abrogatus, & omnino sublatus est. Post septem dies discessere, summas Deo agentes gratias, a quo maximis donis corpori, magis autem animae profuturis, adfecti fuerant. Indeque factum est, ut continuae a Monte Libano ad Simeonis Septum hominum concursationes fierent: multique, necdum enim omnes ejus loci adcolae Christiani facti fuerant, per eam occasionem nostrae Religionis praeceptis imbuerentur, & ad baptismum unacum liberis suis convolarent [20].

20

Fonti, ob aquas die dominica in fata derivatas exarenti, respiscētibus agricolis, laticem triplo copiosiorem restituit.

21

Fons erat apud locum, quem [21] Anadris incolae dicunt, qui ex una licet vena expressus, tantam tamen aquarum copiam trahebat, ut omnes circum terras felici adluvione inrigaret. Hic repente exaruit, periere simul arbores, & fata solita inrigatione destituta; conducti propterea arifices scatebram, submota tellure, detegere, & aquam in pristinum alveum reducere conati sunt: sed inutili prorsus labore, donec re velut desperata, ad S. Simeonem venire coacti sunt: eam nempe mali caussam suspicari jam coeperant, quam eidem aperire maxime erubescebant. Edixerat pridem Simeon, monueratque frequenter, ut omnes Christiani Dominica die ad vesperam usque feriarentur, indictamque ab omni opere vacationem observarent: quod sancti Viri monitum cuncti fideles observaturos se sancte sponderant. Rusticus autem quidam sub lucem consequentis diei Dominicae aquas in sata derivare nihilominus ausus fuerat: quem quum ejusdem populares maxime objurgare, atque apertae inobedientiae poenas ab eo exigere debuissent, non modo indignum facinus adprobavere, sed etiam imitati sunt, desertaque Ecclesia, suum singuli rusticum instrumentum illuc comportarunt. Sed reos in flagranti scelere oppressit

poena: mane enim poſtero penitus exaruiſſe fontem reperiunt, ſataque inſuper die Dominica inrigata, perinde ac ſi injectis flammis conflagraſſent, in cineres abiiſſe. Quo infortunio ſupra quam dici poteſt perturbati, confuſique, palmis ora contundere, ſuamque temeritatem, & contumaciam incuſare; inde de remedio deliberari coeptum. Quumque fruſtra omnia pertentaſſent, poſtremo S. Simeonem, ut modo ajebam, adire compulſi ſunt, eundemque quid in ea calamitate factu opus eſſet, diſſimulata ejuſdem cauſſa, conſulere. Sed enim ille fucum ſtatim ſubodoratus: Ego vero, inquit, in hoc facto aliquod ſublatere crimen praeſentio: quare, remotis ambagibus, rem plane edicite. Heic illi, ubi ſe deprehenſos fuiſſe animadverterunt, culpam palam, & candide confeſſi ſunt. Enimvero vix dici poteſt, quanto zelo Vir ſanctus ſubito exarſerit; adeo non illi viſum ſatisfuit, homines increpuiſſe, niſi etiam ignominia adfectos, & plagis inſuper male multatos a conſpectu ſuo abegiſſet. Eo cum dedecore rei extra Mandram rejecti, ſub ipſo nihilominus limine conſtitere, rogantes, prenſanteſque obvios quoſcumque, ut ipſorum culpam apud Chriſti famulum deprecarentur: qua via quum etiam negocium minus procedere intellexiſſent, Sacerdotes ejuſdem loci, alioſque Presbyteros & Periodeutas, ut operam, authoritatemque ſuam interponerent, rogaverunt. Jis tandem officiis delinitus Dei ſervus, praeſertim poſtquam reſcivit, eoſdem in veſtibulo exteriori ad tertium diem in maximo luctu, & moerore perſeveraſſe, rurſus intra Septum redire juſſos, in hunc modum adloquutus eſt: Jam ambigere non poteſtis, miſeri, ut ego vobis utile conſilium dudum ſuggeſſerim, ut qui de ſalute veſtra ſim impendio ſolicitus: non enim aurum veſtrum quaero, ſed animas, quas Divino conſpectui tutas, &

& casta fiducia plenas repraesentare cupio vehementissime. Ad haec quum illi culpam suam jam probe perspectam haberent, atque detestarentur, fidemque proprio chirographo firmatam obligassent, se in posterum nil tale commissuros; subdidit Simeon: In nomine Domini nostri J. C. tres lapillos Cruce signatos in mediam scatebram projicite: arena similiter eodem signo notata fontem adspergite: tres itidem Cruces in utroque latere fontis erigite: vigilias mox in Ecclesia celebrate. His peractis, illucescente jam die ad locum adcedite, opus Dei spectaturi. Quae quum ab illis religiose perfecta fuissent, clara jam luce ad locum venere; jamque terrarum suarum nihil videbant, aquis nimirum totam circum planitiem operientibus, fontemque deprehendunt, laticem triplo majorem effundere. Tum vero universi turmatim ad S. Simeonem revertuntur, gratias Deo, quas poterant, maximas pro benficio acturi, eoque officio functi discessere.

Haec, & plura, eademque majora, & majori adhuc admiratione digna Deus, B. Simeone interventore, patravit. At enim quis dicendo adsequi se posse confidat, aut eadem pro dignitate exponere eximia ejusdem opera, quae vel in provincia gesta sunt, vel in locis a nobis remotissimis apud Ethnicos, & Magos, ignis, & aquae cultores, atque inter pelagi procellas contigere? Quare existimo in B. Simeone adimpletum fuisse, quod in Evangelio Dominus praedixit: eos, videlicet, qui in eum crediturі essent, ipsique vera caritate conjuncti fuissent, opera, quae ille faciebat, Divina ejus ope esse facturos, sed & illis etiam majora. Quum vero sacrae Literae testentur, Petri praetereuntis umbra aegrotos subito convaluisse, & Apostoli Pauli semicinctia, & sudaria energumenis, morbisque difficillimis laborantibus admota, sanitatem re-

Joh. 14. 12.

Act. 5. 15.

Ibid. 19. 12.

reſtituiſſe; Simeon utrique fere aequalis, & propemodum comparandus, ut qui eorum diſciplina probe fuerat imbutus, tum etiam egregiis ipſorum laboribus mirum in modum delectabatur, ſic ut praeclara eorundem geſta audiens, animo quodammodo aeſtuare, geſtireque videretur; hac etiam in parte omnium hominum conditionem longè ſuperavit. Et vero quum humi minime incederet, ejus praetereuntis umbra ſuper quemquam cadere nequivit; quumque veſtes ad aegros mittere non ſoleret, nemo earum contactu ſanari potuit. Ceterum ejuſdem orantis voces loca remotiſſima Divina quadam, atque ſalutari vi penetrabant, &, adnuente Domino, ſanitatem aegris, adflictiſque opem ferebant.

Porro eorum, quae a Domino per eum, vel in ejus gratiam in barbaris regionibus, atque in mari, & inter Ethnicos geſta ſunt, velut ex ampliſſima meſſe manipulum collegimus: adeo omnem dicendi copiam excedunt. Oceanus nimirum exſtitit perennes opes in Chriſtum credentibus promtans, cujus amplitudinem nemo circumſcribere queat, aut explorare profunditatem. Et quemadmodum qui ex pelago amphoram hauriunt, aut qui ex Euphrate bibunt, vel ex arena maris granum auferunt, quorum profecto nec deficit copia, nec numerus minuitur; ita propemodum quicumque ex dono Spiritus a Domino ſervis ſuis infuſo, voluptatem haurire ſolent jucundiſſimam, nae illi adfatim beati efficiuntur, iſti vero nullum detrimentum patiuntur. Quamobrem modicum quid de geſtis Sanctorum literis proditum eſt, prout, nimirum, hominum utilitati, & capacitati adcommodum videbatur. Enim vero Domino ſuo ſunt ſimiles ejus ſervi, & ſimilia opera ejuſdem operibus agunt, quorum magnitudinem, & numerum admiratus Evangeliſta, adfirmavit; ſi ſin-

Joh. 21. 25.

ܘܠܐ ܐܦ ܒܟܠ ܗܘ ܥܠܡܐ ܕܢܗܘܐ ܡܫܬܟܚ
ܣܦܪܐ ܕܒܗ ܢܬܟܬܒ ܐܡܝܢ ܐܢ ܚܫܒܢ ܐܢܐ
ܕܠܡ ܢܫܬܥܐ ܥܠܡܐ ܠܡܦܪܟ ܣܦܪ̈ܐ ܕܢܬܟܬܒܘ
ܐܡܝܢ ܗܟܝܠ ܕܐܦ ܐܢܐ ܚܫܒܢ ܕܠܐ ܡܫܬܥ
ܥܠܡܐ ܠܡܦܪܟ ܣܦܪ̈ܐ ܕܢܬܟܬܒ ܐܡܝܢ ܐܠܐ
ܐܦ ܠܐ ܢܫܬܥ ܥܠܡܐ ܠܡܦܪܟ ܣܦܪ̈ܐ ܕܢܬܟܬܒ
ܐܡܝܢ ܐܠܐ ܐܦ ܠܐ ܢܫܬܥ ܥܠܡܐ ܠܡܦܪܟ
ܣܦܪ̈ܐ ܕܢܬܟܬܒ ܐܡܝܢ ܐܠܐ ܐܦ ܠܐ ܢ

ſingula literis mandanda forent, orbem terrarum continendis ejus geſtorum libris imparem, & anguſtum futurum. Quoniam autem divinos praeſtantiſſimi, & ſanctiſſimi Simeonis ttiumphos diſcere vobis perjucundum eſt, & memoria admirabilium operum, quae per Athletam ſuum Dominus noſter patravit, vobis ipſo melle eſt dulcior; ideo ex multis pauca coram dilectione veſtra de ingenti triumphorum hujus B. Viri theſauro proferemus, quae ipſi propriis oculis vidimus, & manibus contrectavimus. His nonnulla adjiciemus, quae licet in remotis regionibus adciderint: a Viris tamen fide dignis ad eumdem Beatum Simeonem ſcripta fuere.

Naamanes Princeps peregrinationem Arabum ad S. Simeonē interdicit.

Memorabile in primis exſtitit, quod Antiochus filius Sabini, Damaſci Praefectus, aliquando eidem Simeoni in multa hominum frequentia narravit. Naamanes [22], ajebat, Arabum Princeps, venit aliquando in ſolitudinem, Damaſco e regione oppoſitam: & quoniam pax Arabibus cum Romanis erat, me ad prandium amice invitavit. Prandentibus nobis, &, ut adſolet, multa ultro citroque inter nos confabulantibus, incidit de Simeone ſermo. Tum vero Naamanes: Aſt ego ſcire percupio, hunc ne, quem Simeonem adpellatis, hominem eſſe putatis, an vero Deum? Quumque ego repoſuiſſem, neutiquam eſſe Deum, ſed Dei ſervum. Cauſſam, ſubdit ille, cur iſtud a te ſcitatus fuerim, accipe. Quum Simeonis fama Arabiam noſtram pervaſiſſet, coepiſſentque noſtri homines ad illum frequentiſſimi commeare; proceres gentis noſtrae ſuſpicati, ne iſtiuſmodi commercio Arabes Chriſtiana Religione imbuti, patriam Romanis proderent, admonebant; ut quantocius eam peregrinationem interdicerem. Quod & feci, & Edictum in generalibus totius gentis Comitiis promulgavi, poenam capitis, & univerſae familiae excidium intermina-

22

natus, ſi quis tale aliquid deinceps au-
deret. Sequenti nocte a ſoluto conventu
me in tentorio dormientem adoritur re-
pente Viri auguſta, nec mihi hactenus viſa ſpecies. Juvenes quinque adſequebantur, ſatellites candidi. Eo adſpectu vehementer exterrefactus, ad pedes Viri procidi, metu pene exanimatus. At ille indignabundus ſtatim inclamat: Tune populum Dei a me arcere audeas, mortalium nequiſſime? Simul ad lictores ſuos converſus, jubet, quatuor quidem manus mihi, pedeſque hinc inde conſtringere: alterum vero flagris, ita ut in lectulo jacebam, nudum quam ſaeviſſime caedere. Nec aderat, qui me plorantem, opemque efflictim petentem ab immani illa laniena eriperet: donec atrociſſime caeſus, eodem Viro jubente, poſtremum ab illis lorariis dimiſſus ſum. Tum ille exſerto gladio, trucique voce me compellans, ſubdidit: Tu vero ne quempiam poſthac ab Oratorio Simeonis avertas, etiam atque etiam caveto: nî pareas, juro, me te, tuamque familiam hoc ferro membratim diſſecturum. Tum ego meo periculo doctus, lucem praeoccupo, nova Comitia indicturus, in quibus funeſtum, & exitiale illud Edictum abrogavi; edixique, cuilibet fas eſſe deinceps adire Simeonem, & apud eum orare, Chriſtianaeque Religioni nomen dare. Ad haec ſubjiciebat Naamanes: Equidem niſi Perſarum Regi ſubeſſem, ipſe ad Simeonem adcederem, & fierem Chriſtianus: enimvero ex eo pavore, atque acerrima fuſtigatione conſequutus morbus me ultra menſem tenuit. Nunc vero poſt illud Edictum Eccleſiae in noſtra ditione conſtruuntur, atque inter nos Epiſcopi, & Sacerdotes frequentes ſunt, & impune verſantur; hoc enim Edicto ſanxeram, ut cuique integrum foret, ſi vellet, Chriſtianam Religionem amplecti, nec ad antiqua Sacra poenis quiſpiam cogeretur. Haec Antio-

Sed Caeleſti viſione admonitus, edicti abrogat.

Inde Chriſtiana Fides in Arabia mirifice propagata.

tiocho narrante, universa concio ad celebrandam miram Dei bonitatem excitabatur: Oppido quam sublime effert Dominus, ajebant, virtutem eorum, qui pio, perpetuoque studio eidem inserviunt!

Persequutio in Christianos Persas opera S. Simeonis sedatur.

Magus erat in Perside omnium sectae suae hominum perinde atque omnium nebulonum princeps, qui ab eo, qui Rex [23] Regum dicitur, amplam adeo potestatem in Christianos, quos Persae Nazarenos adpellare malunt, obtinuerat, ut sui juris, arbitriique esset, nostrae Religionis homines vexare, verberare, ad publicas custodias trahere, eosdem quibusvis poenis ad ejurandam Christi fidem adigere: obsistentes denique, abnuentesque acerbissimis cruciatibus adfectos perimere. Hujusmodi itaque potestate usus homo crudelissimus, lupina rabie gregem Christi invasit, atque Christianorum complures promiscui sexus, laicos simul, & Clericos, virosque Sacerdotio insignes comprehendit, multisque adfectos incommodis, saevissimae etiam quaestioni subjecit, omnisque generis cruciatibus torsit: ut qui non proponeret Deum ante conspectum suum, nec imminentem capiti suo Divinae Justitiae gladium praesentiret. Sed neque eorum Christianorum laniena exsaturatus, alios quinquaginta supra trecentos ex Clero, & populo omnis sexus, manicis, & compedibus constrictos, in tenebricoso carcere inclusit. Custodes interea advigilare jussit, ne quid cibi, potusve importaretur, donec inedia conficerentur. Quumque dies circiter decem effluxissent, nec ullus exitus, spesve aliunde adfulgeret, Christi milites omni consolatione, commeatuque destituti, supplices ad Deum sese converterunt, in haec fere verba: Deus, cui omnia parent, & cui ea, quae ceteris ardua, & impossibilia, prona, factuque facillima sunt; Simeonis servi tui, quaesu-

Ejus Visione Christiani captivi 350. recreantur, mox libertatē consequuntur.

mus, precibus exoratus, ſuccurre, ſecundum conſilium Majeſtatis tuae, miſeris ad te perfugientibus; nec ſuſtineas, ut impuri iſti jactent, nullum Chriſtianis adeſſe Deum. Haec omnibus ſimul orantibus, Deus ingenti miraculo per hunc modum ſuccurrit. Media nox vertebatur, quum inſolita luce carcerem conluſtrari vident, & ardere circum funalia, & lampades, atque in ipſo admirandi fulgoris ſinu ſtantem ſuper columnam Simeonem, albis pellibus indutum, vultu ad inſtar emiſſi fulguris coruſcante: qui propior factus, Chriſti Confeſſores ſalutat his verbis: Pax vobis, Fratres. Simeon ſum frater veſter, quem in provinciis Romanae ditionis ad Occaſum commorari audiſtis. Haec fatus, e columna deſcendit, eiſque rurſus pacem precatus, ſubdit: Videte, ne vos labor iſte, Fratres, infringat, neve animos ullatenus deſpondeatis. Tertius ab hinc dies vos e carcere educet, & veſtris cognatis reſtituet: perſequutioni quoque finem imponet. Veſter porro adverſarius quo altius ſeſe ſuperbe extulit, eo graviore lapſu ruet hac ipſa die, poenaſque dabit horribiles; ut inde totus extremiſcat Oriens. Haec fatus, columnam rurſus conſcendere videbatur, atque ſub eadem, qua venerat, ſpecie revectus per aërem diſparuit. Ea viſione mirum quantum ille Chriſtianorum coetus erectus, & confirmatus eſt; adeo ut ſeſe liberos jam eſſe putarent. Interea inclytus Simeon Magum improviſus occupat, habitu oris, tum corporis ad terrorem compoſito, luculentum inſuper ignem altera manu concutiens. Illum ut vidit homo ſuorum ſcelerum conſcius, tremefactus expalluit, continuoque, deficientibus ſubito terrore viribus, ſemianimis concidit. Cui Simeon terribili voce: Te ne, ſcilicet, ait, mortalium nequiſſime, adverſus nomen D. N. Jeſu Chriſti inſurgere fas erat, & iſtam a Re-

Magus Perſequutionis author horrendo mortis genere interit.

Rege poteſtatem contra Dei Eccleſiam petere; in ejus etiam ſervos deſaevire, atque ad ejurandam Chriſti fidem adigere? Actutum experiere ſcelus inſolentiae tuae ultorem Deum. Continuo emicuit, velut e nube emiſſus, ignis, invaſitque hominem, totumque ejuſdem corpus mira celeritate corripuit, horribili nidore relicto, qui non modo locum, ſed vicinas aedes adflavit, infecitque. Nec tamen miſero perire licuit, ſed poenae ſuperſtes ſuae, coactus eſt, Edicta a Rege expreſſa eidem remittere, atque ad eundem haec, B. Simeonis nomine, referre: Tibi, Rex, mandat Simeon, qui in Occidente ſuper columna ſtat: Chriſtianos carcere protinus extrahi volo, atque liberos dimitti, actaque contra Dei Eccleſiam omnia reſcindi: nî intra triduum imperata fecerit, graviores, quam tu dederis, luet poenas. Compoſitis per hunc modum Chriſtianorum in Perſide rebus, Simeon eadem, qua venerat, via inter auras vectus, in ſuum ſe Septum recepit. Interea Magus adflictus ſolo, & acerbiſſimis doloribus toto corpore diſcruciatus, flere, lamentari, vicinos inclamare. Fit ingens concurſus ſtupentium hominis caſum, & cauſſam ſcitantium. Quibus Magus: Simeon, inquit, ille Nazarenus, quem inter Romanos ſuper columna agere dicunt, hoc me adfecit ſupplicio, quod iniquus in ſuae Religionis homines fuerim, quum diceret: Quandoquidem ignem adoras, igne te abſumam; ita profecto diſces, ignem inanem, & inutilem eſſe Deum. Mandavit inſuper, ut ſua Regi adverſus Nazarenos Edicta remitterem, ſimulque admonerem, ut ejus Religionis homines, quotquot publica cuſtodia detinerentur, illico liberos dimitteret. Poſtremo illud adjecit: Niſi intra triduum Rex imperata fecerit, & Nazarenorum Eccleſiis pacem reddiderit, majores tuis mihi poenas daturum ſe certo ſciat. Haec ubi

ille, qui Rex Regum adpellatur, ex Magi literis intellexit, atque multorum teſtium firmiſſima adſeveratione ejuſdem ſupplicium comperit, e veſtigio captivos Chriſtianos manumitti, & Eccleſias aperiri imperavit: mox etiam publico Edicto; quod ſingulis urbibus, pagiſque intimari juſſit, cavit; ne quis in poſterum dicto, factove negocium Nazarenis faceſſeret; ſed ipſis ſua Sacra, juxta morem, celebrare fas eſſet impune. Interea Epiſcopi, & pagorum Curiones tam ſubitam rerum ſuarum mutationem contuentes, cauſſamque necdum adſequuti, vehementer mirabantur; donec beati Confeſſores e publica cuſtodia magno cum honore dimiſſi, quae a S. Simeone pro ipſis & ad ipſos acta, dictaque fuerant, expoſuerunt. Tum vero rem ita, ut narrabatur, ſe habere firmiſſime credidere, praeſertim poſtquam inflictas impio illi, nequiſſimoque Mago poenas perſpexere. Ceterum tam inſigni beneficio adfecti, peractis Deo gratiis, quas potuere, maximis, publico in conventu unanimique omnium ſtudio deſcriptam rerum in ea cauſſa geſtarum hiſtoriam ad eundem Simeonem tranſmiſere per ſelectos e Clero ſuo Presbyteros tres, eaque multoties, cunctis audientibus, publice relecta fuit. Porro Sacerdotes apud B. Simeonem ad duas hebdomadas commorati, in patriam remigrarunt, gaudentes, Deoque gratias agentès, atque ejuſdem potentiam ubique celebrantes. Interim Magus per viginti dies igne, & vermibus conſumtus, horribili ſane fato defunctus eſt. Quae res incredibile eſt, quantum noſtrae Religionis adverſariis metum incuſſerit, quantumque rem Chriſtianam promoverit, multis ad ſuſcipiendum baptiſmum ultro feſtinantibus.

Inde Perſae plures ad Chriſtum cõvertuntur.

Periclitantibus in mari ſubvenit.

Nec minor S. Simeonis cura erga navigantes exſtitit; illis nimirum & frequenter adparuit, & ſaeviſſima tempeſtate, atque proximo vitae diſcrimine li-

liberavit. Quae quidem beneficia, qui poſtea ad Septum venere, nautae, ipſo Simeone audiente, narrarunt: quomodo, videlicet, & illum ſibi inter medios fluctus praeſentem habuiſſent, ejuſque ope inſurgentes undique procellas, certumque naufragium ſaepiſſime evaſiſſent. Solverat pridem ex ſuperiore Arabia Syriam verſus magna virorum, atque mulierum turba: jamque levibus auris provecta navis medium interjacentis freti tenebat, quum ſubito violentis flatibus concitum inhorruit mare, paullatimque adtolli coepit, majoreſque in ſingula momenta ciere fluctus; ſimul etiam ſeſe intendentibus nubibus, quidquid internitebat lucis, exſtinctum eſt: ſic caeca quadam nocte obſeſſi, atque obverſante perpetua mortis imagine, diu, multumque in alto jactati, nihil propius erat, quam ut, fatiſcente nave, fluctibus abſorberentur. Aſcendebant enim in Caelum, ſicut Sacrae literae loquuntur, & deſcendebant in abyſſum. Ergo alii clamare, & manus tendere: alii vota ſignare: trepidare omnes; donec certi nullam ſalutis ſpem ſupereſſe, in ſuas, ſi quas reperere, navis latebras ſinguli ſeſe recepere. Ibi proni oppreſſis tabulato oculis, quum propinquae mortis adſpectum ferre non poſſent, eandem, velut obnupto capite, opperiebantur: adeo ſibi perſuaſerant, nullas poſthac terras ſe eſſe reviſuros; praeſertim poſtquam ſpectrum conſpexere ſub Aethiopis ſpecie navem intraſſe, ſimulque in ſummum Mali faſtigium ſubito involaſſe. Ea enim vulgi opinio eſt, ſi hujuſmodi monſtrum navem invaſerit, certum imminere naufragium. Quum ergo, ut in ſumma rerum deſperatione uſuvenit, omnes proſtrati in lacrymas, & inanes queſtus ſeſe funderent, cuidam ex Atama, (Caſtelli id nomen eſt apud Amidam [24] urbem) ſalutarem Deus injecit mentem: ſtatuerat, nimirum, adflictis ſuccurrere per ſervum ſuum Simeo- 24

meonem . Hic opportune recordatus, exſtare inter ſarcinulas ſuas vaſculum ſublecto ex Mandra beati Senis pulvere plenum : eo primum navigii Malum , ducta Crucis figura , ſignavit , mox etiam medium , & latera eandem ſalutaris ſigni formam deſcribens , aſperſit ; ſimul univerſi , ut erant in faciem proſtrati , Simeonem inclamarunt : Domine Simeon , ajebant , quaeſumus , ut tuis precibus Deum nobis propitium actutum reddere digneris . Vix iſta protulerant , quum improviſus Simeon navem intravit ; inde ad Mali ſummitatem advolans, monſtrum illud Aethiopis larva indutum , capillis adprehenſum , atque per aëra ſuſpenſum , ſublato , quod ſecum adtulerat , verbere , acriter caedebat . Ille contra ejulare , vociferari , mare queſtubus complere ; donec miſerrime excarnificatus , poſtremo dimiſſus eſt , abiitque fugienti ſimilis , & velut quempiam inſequentem identidem reſpectans , crebroque iſtud ingeminans : Heu me miſerum ! Siccine , Simeon , non tibi ſat erat , me tuis expuliſſe terris , ut in maria profugum uſque perſequereris ? Quorſum ego terra , marique excluſus me vertam infelix ? Et vero ex eo momento , quo Simeon adparuit , ſimul mare detumuit , ventique conticuere , & omnis ea tempeſtas conquievit . Tum Simeon Nautas compellans: Ponite jam metum , ait : nihil vobis poſthac moleſti adcidet . Haec interloquutus , videri deſiit , ſtatimque lenis aura exorta eſt , eaque pro voto adſpirante , reliquum viae ſumma cum tranquillitate confecere , donec in portum invecti ſunt . Haec complures rei geſtae teſtes , qui poſtea cum cive illo Atamanita ad ſancti Senis Septum venere , ipſo Simeone praeſente , in magna hominum frequentia narraverunt , cunctis factum impendio admirantibus , & Deo gratias agentibus , ejuſque clementiam celebrantibus ; qui miſeris opportunam opem ,

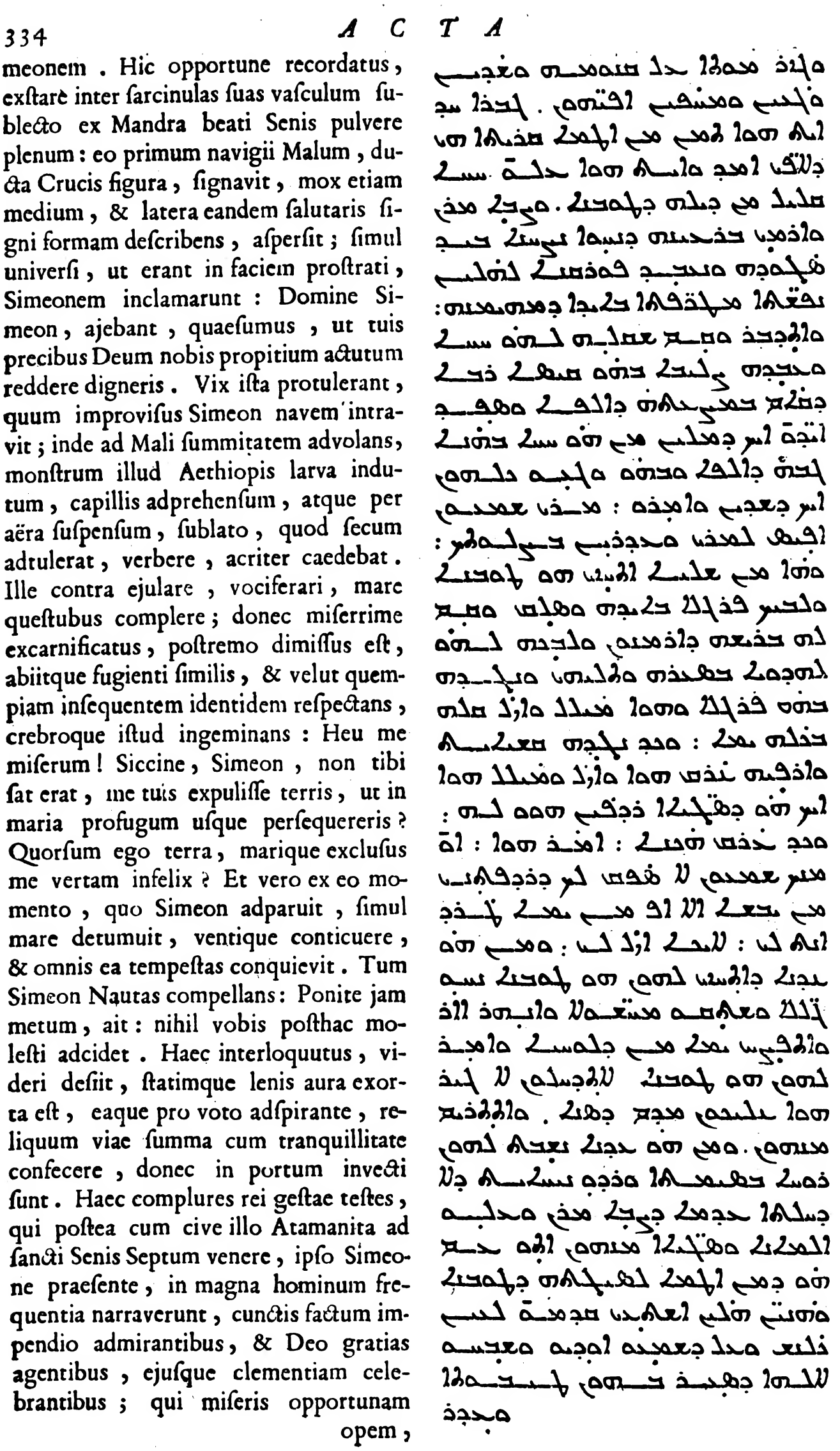

Digitized by Google

opem, Servi ſui interceſſione mirabiliter adtuliſſet.

Navem onerariam in certi diſcrimen adductam, ſalvis cum vectoribus mercibus, in portum invehit.

Similis aliquando caſus Cypriam navem onerariam involverat. Haec dum variis onerata mercibus propediem in Occidentem tranſmittere parat, turbatus ſubito aër miſcuit maria, navemque in ipſa ſtatione valido complexus turbine rapuit, disjecitque in ſyrtes, perinde ac excuſſum funda lapidem. Ergo qui navem conſcenderant, velut improviſo exitio deprehenſi, tumultuari, manus ad ſocios tendere, inclamare opem: quam quum illi, qui ex ſtatione, aut vicino litore periculum ſpectabant, nullam ferre poſſent, certum ſociorum naufragium jam praeſagibant, votiſque, & lacrymis proſequebantur. Reſque erat ſane ea comploratione digna: ſi enim navis in altum provecta, ventis ſe permitteret, ſubibat metus, ne fluctuum agitatione quaſſata demum ſuccumberet, atque ſubmergeretur: ſi autem rurſus ad litus ſubduceretur, alius urgebat timor, ne dorſuoſis brevibus, ſcopuliſve impacta comminueretur. Quum itaque omne Nautarum conſilium tempeſtas pervertiſſet, nullaque jam ſpes ab humana quidem ope ſuppeteret, Divinam ſummis precibus flagitare pergunt. Ergo una omnes voce Simeonem inclamant. Extemplo vocatus adfuit, vectoreſque bene ſperare jubens, navigium dextera adprehenſum leviſſimo conatu, non ſecus ac ſi plumam traheret, celerrime in portum invexit, ſalvis cum vectoribus cunctis mercibus: iiſque in tuto jam poſitis, continuo undae, ventique ſubſedere. Qui porro caſum ejuſmodi e litore ſpectaverant, reſtabantur, B. Simeonem apud Nautas viſum fuiſſe: quod iidem Nautae mox ſupervenientes confirmarunt. Quumque ea, quae in mari viderant, & ab eodem Simeone audierant, expoſuiſſent, concionem univerſam ad conlaudandam Divinam potentiam provocarunt. Eo mi-

ra-

raculo commotus Navarchus ipſe venit ad ſancti Senis Mandram, quinque Nautis prodigii teſtibus ſecum adductis. Is poſteaquam, omnibus audientibus, rerum in mari nuper geſtarum ſeriem enarraſſet, ad Simeonem converſus: Si Sanctitas, inquit, Tua me navigare jubet, imperio tuo fretus, mare repetam: ſin vetat, juro, me poſthac nunquam navem meam pelago commiſſurum; ſed eadem actutum diſtracta, quaeſtum iſtum ancipitis, & lubricae negociationis derelicturum. Cui Simeon: Nunc vero, reſpondit, mitte iſta, & pugillum de iſto noſtro pulvere in nomine D. N. Jeſu Chriſti ſumito, eoque in tua nave tres Cruces deſcribito: inde tutus mare repete. Etenim confidò, fore ut Dominus pro ſua benignitate, & clementia fiat tibi comes, idemque te euntem, atque redeuntem uſquequaque incolumem deducat. Ceterum quiſquis hunc Navarchum praedictum miraculum narrantem audivit, Dei bonitatem vehementer laudabat, perindeque mirabatur, necdum intelligens, quomodo tanta Majeſtas ad ſervorum ſuorum obſequium ſeſe deduceret.

Raptam Virginem Chriſtianam, moxni fluvium projectam, parentibus incolumem reſtituit.

Agebat inter Perſas Virgo forma corporis praeſtans, virtute tamen animi longe praeſtantior, Deoque proinde acceptiſſima. Hujus puellae amore captus quidam Marzabnas, homo peſtilentiſſimus, & baſiliſco infeſtior, profeſſor ſectae colentium aquam, & ignem, ejuſdem nuptias, miſſis ad parentes interceſſoribus, ſaepius ambiverat. At illa nec internunciorum quidem conſpectum ferebat: tantum aberat, ut eos ad conloquium admitteret, dictitans, nefas eſſe ſibi in thalamum impuriſſimi viri, & aquam, ignemque colentis, concedere. Quum porro homo inſanus blanditiis, illecebriſque poſſe Virginis animum expugnari diffideret, inter confertam multitudinem aliquando deprehenſam, Regis mandatum obtendens, vi pu-

publica rapuit, domumque abduxit. Sed quoniam in propoſito puella perſiſtebat, adſeverans, ſibi mortem ejus nuptiis eſſe, ac fore potiorem, nec unquam a Chriſti obſequio, cujus ancillam ſe eſſe profitebatur, ulla ratione ipſam eſſe diſceſſuram; impius amator flagris ſaeviſſime, ſaepiuſque caeſam, in arctam cuſtodiam detruſit, multiſque, atque graviſſimis incommodis, aerumniſque maceravit. Poſtremo certus, Chriſti ancillam neutiquam a ſententia deceſſuram, aut ſuae voluntati ullatenus obſequuturam; ſed quanto atrocius in eam ipſe ſaeviret, fore ut tanto animoſius Virgo illum non modo contemneret, ſed etiam contumeliis, probriſque inceſſeret; ſervis mandat, ut adligantes ipſius collo molarem lapidem, in profluentem, ubi Tigris in Euphratem influit, eam projicerent. Ergo ad ſupplicium rapitur. At illa inter lictorum manus, erectis in Caelum oculis, hunc in modum orabat: Deus Domini mei juſti Simeonis, quaeſo te, ſuccurre ancillae tuae, & intuere injuriam, quam patior; quoniam propter nomen tuum morti addicta ſum, eo quod impuri hominis, & Idololatrae conſortium, nuptiaſque recuſavi. Interea ſatellites, adligato ad ipſius collum ingenti lapide, Virginem ad certum exitium in profluentem dejecere. Necdum aquas adtigerat, quum Simeon in medio fluminis alveo improviſus adfuit, ruentemque in undas puellam manu excipiens, ſanam, & integram in alteram ripam eduxit. Mox ſublato, quod ejus collo adligaverant, ſaxo: Pelle jam metum, inquit, filia; Deus, in quem credidiſti, ipſe factus eſt adjutor tuus: illum vero impurum & ſanctae Religionis inimicum, ecce dextera Domini inſanabili plaga percuſſum, proſternet. Haec praefatus, Virginis dexteram adprehendens, uſque ad patriae ſuae fines deduxit, admonens; ne quidpiam in

posterum metueret. Postquam autem ad conspectum oppidi venerunt, tum Simeon: Perge, inquit, filia, & Dominus sit tecum. Atque subito disparuit. Ecce autem dum ad paternas aedes contendit, occurrunt parentes, qui quoniam filiam perinde atque exstinctam hactenus comploraverant, vix dici potest, quantopere inopinato ejus adspectu fuerint perculsi. Haesere enimvero adtonitis similes: mox quum paullatim ex eo stupore sese collegissent, injiciunt collo manus, amplexantur, gratulantur adventum, modum, quo impias manus evasisset, scisciantur. Interea dum puella seorsim parentibus praeteritorum casuum historiam repetit, & quomodo aquis erepta, ad urbis usque fines perducta, liberatorem suum videre desiisset; sparso, ut fit, ejus rei rumore, vicinorum, cognatorumque ingens fit ad eos concursus: quum repente pepulit aures horribilis clamor, qui certe ex aedibus impii illius juvenis, qui puellam rapuerat, provenire videbatur. Dum enim ad mensam hora prandii adcumbit, circumstante famulorum, ancillarumque turba, dum in Virginis parentes saeva consilia volvit animo, constituta ab ultore Deo poena, malis, unde minus exspectabantur, erumpentibus, subito opprimitur. Scilicet necdum prandium finierat, quum ignotum terribilem virum nudo ferro in coenaculum intrare videt: quo spectro exterritus, e sella exsilit. At ille trepidantem, fugamque parantem occupans, ictum in caput ejus librat tanta vi, tamque mirabili impressione, ut in ipso temporis puncto latus ejus dexterum a summo capitis usque ad imum pedis obriguerit. Inde acerrimus dolor est consequutus, quo vehementissime discruciatus, totus in lacrymas fundebatur, illud miserabiliter ingeminans: Heu me miserum! Scilicet quia ancillam Dei Nazarenorum offendi, haec me comprehen-

Ultio Divina in raptorem.

henderunt mala. O infelicem illum, qui tanto Numini obsistere, adversarique praesumserit! Haec vociferatus, conticuit, nec unquam ex ea aegritudine postea relevari potuit; sed, stipitis ad instar, jacuit, acerbissimis doloribus diutissime excruciatus. Ea porro scelestissimi hominis poena spectantibus incredibilem metum incussit, & plurimos ex Ethnicis in posterum continuit, ne Christianis quidpiam negocii deinceps facesserent. Puellae pater, plurimis indigenis ejus loci sese comites sponte praebentibus, ad Septum B. Senis mox profectus est, & publice, ipso etiam Simeone audiente, quae hactenus memoravimus, omnia distincte repetens, magnos in universa concione motus excitavit, cunctis ad celebrandam Dei clementiam, potentiamque inde conversis. Paullo post peracta ad Septum hebdomada, omnes ejus benedictione muniti, in patriam rediere, acceptique beneficii memores, Deo gratiarum referendarum curam in posterum susceperunt.

Pluviam oratione impetrat.

Ejusmodi porro signorum fama excitatae finitimae gentes, si quando, prohibitis Caelo pluviis, spes annui proventus periclitabatur, ad Dei famulum confugere solebant; eo quippe manus in Caelum tendente, atque orante, copiosi confestim imbres effundebantur, gaudentibus populis, Deique clementiam stupentibus. Effluxerat aliquando suda, & sine pluvia hyems; jamque vernum jejunium adpetebat: nec dubium erat, quin durante eadem Caeli intemperie segetes inarescerent, atque omnino exstinguerentur. Eam ut calamitatem averterent, publicas indixere supplicationes, tum qui in vicinis vallibus morabantur, tum etiam qui circa S. Simeonis Mandram per montis devexa habitabant. Veniebant itaque quotidie cum suis Curionibus ruricolae ad S. Viri Septum, operti saccis, & caput conspersi cinere, uberrime flentes, atque ge-

mitibus, & queſtubus locum complentes. Quum porro malum longius protraheretur, & incolae ad Septi veſtibulum quotidie in genua provoluti, inſtarent, praeſertim poſtquam ſpes omnis futuri proventus excluſa videbatur; eo quod exacta hyeme quadragenorum dierum jejunium jam inierat, quo durante, Simeon Septi oſtium occluſum manere juſſerat; commodum adcidit, ut Procurator quidam diſcipulorum Beati Senis amicus, proptereaque ad Septum ventitare ſolitus, interea ibidem adeſſet. Qui dum, ut fit, amice cum eiſdem confabularetur, inlato de publica ea calamitate ſermone, fidenter ſubjecit: Scitis profecto, Eliam oraſſe, ut plueret, & a Domino protinus fuiſſe exauditum: Samulem ſimiliter ſub meſſis tempora pluviam itidem poſtulaſſe, & hanc ſine mora impetraſſe. An forte hac nostra aetate nemo ſit, quem Dominus pari favore atque illos dignetur? Videte, quaeſo, a quot menſibus hoc noſtris cervicibus incumbit malum, nec uſpiam hactenus adparet, qui oppreſſos ſublevet. Haec ille. Jam vero cunctis ad ſua negocia dilapſis, diſcipuli clam ad Magiſtrum conveniunt, & Procuratoris verba, expreſſo ejus nomine, referunt: Chriſti autem famulus eadem quidem viſus eſt primum vehementer mirari, tum vero: Fateor, me, inquit, nunquam hactenus pluviam a Domino poſtulaſſe, ſperans, homines hac vexatione monitos, intellecturos, quantam demum perniciem ſua ipſis adferant ſcelera. Sed quoniam haec ſeminavit malus in corde eorum, miſſis ſubito per omnia circum loca nunciis, incolis condicite in proximam feriam ſextam, ut ad me cum ſuis Curionibus conveniant. Id tamen quum minus probarent diſcipuli, contradixere. Nam quotidie, ajebant, confluentium multitudine Septum oppletur; quidquod verendum eſt, ne plerique ejuſmodi novi-

vitate non parum offenſi, maligne in vulgus ſpargant, tantam hominum coitionem procuratam fuiſſe, ad quandam vaniratem, atque oſtentationem virtutis. Quamobrem ſi quidem Sanctitas tua novit, futurum aliquid, ut neminem huc veniſſe poenitendum ſit, optime eſt; ſin minus, ſine illos e ſuo arbitrio agere: nam quotidie ſponte ſua ad nos veniunt, abeuntque pro libito ſuo. Ad haec Simeon: Tacete, filii, reſpondit, & populum ſine cunctatione congregate; quae enim Dominus ſit facturus, non eſt veſtrum modo perquirere. Et vos quidem imperata facite: Dominus autem novit, quid ipſe ad ſui nominis honorem ſit facturus. Tunc vero diſcipuli, diſtributis per omnem viciniam nunciis, in feriam ſextam incolis conventum indixere. Incredibile eſt, quantus hoc nuncium hominum concurſus ſubſequutus ſit. Operti ſunt montes, & oppleti campi, confluentibus ex utroque ſexu mortalibus, loca circum omnia tum extra, tum intra ipſum S. Senis clauſtrum, immenſa multitudine occupante: ſed & parvulos Scripturas legere doctos intra Septum duxerunt, Libros Sacros legere, & Graeco ſermone Kyrie eleiſon occinere juſſos. Simeon Sacerdotes pulvere conſperſos caput, moerentes, & adflictos, atque demiſſo vultu ſtantes, contemplatus, tum audiens virorum, & mulierum intenſiſſimos clamores: contuens praeterea circumſtantes pueros, ſimplicibus Agnis ſimiles, terraſque ſole perinde, atque media aeſtate ardentiſſimo torreſcentes, vehementer commotus eſt, & ex intimo animi ſenſu miſeris indoluit. Inde ſe colligens, ad multas horas in preces incubuit, poſtea ſublatis in Caelum oculis, ingemuit, immiſſaque intra cucullam manu, pectus ter tutudit: mox cancellatis poſt tergum manibus, depoſitaque ſuper genibus facie, inclinatus aliquandiu manſit. Interea dum una cum

ipſo

ipſo univerſus populus proſtratus in genua, vultuque demiſſo, cum lacrymis, atque intimo animi dolore orarent, futuri exſpectatione pendentes; ecce repente inhorreſcit aër, & ſpiſſa nubes ſeſe intendere paullatim coepit, donec omnia obtexit: ſubſequitur dubius, Caelo ſubmurmurante, fragor, & ventorum pugna: poſtremo validis flatibus impellentibus, imber torrentis adinſtar effunditur. Simul frigus tam ſaevum ingruit, ut populus, qui modo a nimio ſolis fervore aeſtuabat, umbramque petierat, ad tecta profugeret: aucta nimirum pluvia, & frigore, ventoque, in ſingula momenta gliſcentibus. Inter haec B. Simeon aquarum in ciſternas decidentium ſtrepitu, atque populorum, ob ea, quae fieri videbant, Deo gratias agentium, vocibus excitatus, ſeſe erexit: nam hactenus inclinatus orationi vacaverat: viſuſque ore, ſolis ad inſtar, renidente prae gaudio exſultare, & eximiam Dei benignitatem admirari, quoniam eorum, quae petebantur, copiam faciebat tam ſtupenda, promtaque liberalitate. Mox populum intra tecta clauſum, atque imbris, & frigoris vim exaggerantem joco perſtringens: Siccine, ait, quampridem votis, & lacrymis arceſſebatis, pluviam modo praeſentem fugitis? Deinde ſerio commonere, ſimulque conſolari orſus: Habetis jam pluviam, ſubjecit, quam vobis Dominus conceſſit: ego vero immenſa ejuſdem bonitate fretus, inſuper ſpondeo futurum, ut ſi vos quae veſtri officii ſunt, expleveritis, Deumque reverentes, ipſius leges, & mandata obſervaveritis; hic ipſe annus, quem ob tranſactam ſine ſemente hyemem meſſe itidem cariturum autumatis, infuſa de Caelo foecunditate, duplo uberiores proventus ſit redditurus: voſque propterea Divino munere exſaturati, ſummam Dei in vos bonitatem ſitis admiraturi, eamdemque immenſis laudibus prae-

praedicaturi. Haec interfatus, populum gaudio exſultantem, plenoque ore Deum conlaudantem, domum redire juſſit. Sancti Simeonis praedictioni eventus adamuſſim conſenſit: nam poſt opportunos imbres inſolita, & prorſus mirabilis agrorum foecunditas conſequuta eſt, ut areas proventu, omnium, quos hactenus viderant, uberrimo impleverit. Hoc porro inſigne Dei in ipſos beneficium incolae, peractis eidem publice gratiis, teſtati ſunt. Poſtquam autem eo, quem dixi, modo populus dimiſſus eſt, adpetente jam nocte, ſoli, remotis quibuſvis arbitris, magiſtrum diſcipuli adeunt ii duo, quos eidem ab obſequiis fuiſſe ſupra memoravimus, nec enim Septum ſublatum fuerat, nixiſque humi genibus, rogarunt, ut praeteritae ſupplicationis proceſſum, exitumque exponeret, quibuſve verbis per eam occaſionem uſus fuiſſet. Quod quum ille ſe facturum negaret, & illi contra inſtarent, ne tam utili arcano ipſos fraudatos vellet, Simeon ipſorum importunitate victus, praemonuit, ne ſecretum, ipſo vivente, cuipiam proderent: tum, illis, ſe ſancte illud ſervaturos ſpondentibus, ſubdidit: Equidem intuens ipſe Sacerdotes moerentes, & adflictos, atque cinere conſperſos caput, audiens deinde omnem populum clamantem, & parvulos vociferantes, communi tot capitum calamitati vehementer indolui, & graviſſimo moerore adfectus, hunc in modum Deum orabam: Domine Deus miſericors, & clemens, aut noſtri miſertus, releva homines iſtos, ineluctabili calamitate obrutos, teque idcirco in ſumma rerum anguſtia invocantes, atque in nomine tuo congregatos; aut certe me, ſervum tuum, de medio tolle, ne populi tui adflictionem mihi in poſterum inſpectare contingat. Dum itaque inclinatus, ejuſmodi preces cum lacrymis proſequor: hem video eximia ſpecie juvenem,

nem, qui mihi propior factus: Ecce, ait, vota tua, preceſque audiit Deus; proinde, quod optas, omnino ſequuturum ſcias. Haec fatus, diſparuit. Simul audio tonitrua, & ventorum pugnas; poſtremo optatum imbrem cadere video. Tum vero Deo gratias egi, ipſius bonitatem ſtupens, ſervi ſui preces minime deſpicientis.

Jam quantum B. Simeoni a Magiſtratibus, & ab ipſis Imperatoribus honoris deferretur, vel ex eo liquet, quod incredibili cum laetitia ejus Epiſtolas ſuſcipiebant, & pari cum celeritate ejuſdem mandata ad nutum exſequebanter, Deo gratias agentes, propter admiranda ejus geſta, quae ad ipſos publica fama identidem ferebantur; ut in hoc Dei ſervo completum fuiſſe videatur, quod Dominus in Evangelio praedixit: Beatum, nempe futurum ſervum, cujus opera nomen Domini gentibus ab ortu ſolis uſque ad occaſum ejus innotuiſſet. Et vero nemo numerare ſufficiat, quot millia, quotve Myriades hominum, nullam Dei notitiam habentium, B. Simeonis opera eundem agnoverunt, & ut ſuum opificem, conditoremque adorare, & colere didicerunt. Quot immundi e ſuis ſordibus ad ſanctitatis apicem evaſerunt, quotve impudici continentiam ex ejus conſpectu hauſerunt. Quot etiam ejus miraculorum fama excitati, ex pluribus, variiſque regionibus ad eum venerunt, in Divina lege plane rudes, qui admirabilem ejuſdem ſuper columna ſtationem, & perpetuum laborem, atque contentionem contemplantes, omnem humanarum rerum amorem abjecere, & reliquam aetatem procul a populi, & ſeculi hujus erroribus ducere decreverunt, atque demum in vaſa honoris effecti ſunt. Quid porro de Meretricibus dicam, quae ex diſſitis procul terris ad ſervi Dei Septum profectae, poſtquam illum conſpexere, patriam ſuam deſerue-

Ejus opera plurimi convertuntur.

ruere, & ſeveriorem Aſcetarum diſciplinam in Monaſteriis profeſſae, Sanctorum honorem commeruerunt, poſteaquam, Domino largiente, praeteritorum criminum chirographa ſuis lacrymis obliteraſſent: quid de remotioribus Arabum populis dicendum, qui necdum panem noverunt, ſed carnibus tantummodo veſcuntur, quum autem ad B. Simeonem adceſſiſſent, ejus vivendi rationem admirati, abjuratis Diis patriis, Chriſtiana Sacra ſuſceperunt, Deique cultui ſeſe manciparunt? At vero quis cenſum inire ſe poſſe confidat Barbarorum, Armenorum, Parthorum, & cujuſvis linguae Gentilium, qui ad Septum beati Senis frequentiſſimi confluebant, Chriſtianaque imbuti diſciplina, baptiſmo expiabantur? Omnem profecto numerum excedunt Arabum Duces, & Nobiles in ea gente viri, qui Chriſtianorum fidem, rituſque edocti, & Chriſtum palam confeſſi ſunt, & baptiſmate initiati, eam, quam apud B. Simeonem hauſerant, Religionem in patriam invexerunt, atque inter tentoria Eccleſias erexerunt. Praetereo eos, qui potentiorum licentia oppreſſi, & variis injuriis adfecti, ipſius ope reſpirarunt. Praetereo ejuſdem authoritate permotos creditores plurimos egentibus debitam pecuniam, ſciſſis ſyngraphis, condonaſſe: tum eos praetereo, qui ad ſummas anguſtias redacti, adverſariorum inſolentiam, atque vexationes S. Viri advocatione evaſerunt. Miſſos facio ſervos a dominis gratuito manumiſſos, refixis, eo praeſente, ſervitutis chirographis. Praetereo orphanos, & viduas ejuſdem eleemoſynis poſt Dei gratiam unice ſuſtentatos: haec enim Dominus ſolus noverit. Nec minus porro laboris, & induſtriae ad augendam, amplificandamque Sacerdotum dignitatem, & exiſtimationem contulit, aut ad leges Eccleſiaſticas ſtabiliendas. Inter cetera induxit in morem, ut ſolitum foenus ex dimidio in

posterum minueretur : quam Sancti Viri taxationem populus adeo probavit, ut multi deinceps illud ex toto condonare decreverint.

Innumera per eum mortalibus conlata beneficia.

Postremo, quod spectat ad mirificas curationes, quas Dominus S. Simeonis opera patravit, & ad summam opem, utilitatemque, quam ex ejus precibus homines cujusvis conditionis perceperunt, aegri praesertim variis morbis ex Diaboli infestatione adfecti, hoc enimvero mortalium quorumcumque dicendi facultatem longe superat. Quis enim comprehendere queat, quot millia, & myriades hominum hac via salutem invenerint, & a conspectu beati Senis sospites recesserint, acceptam divinitus sanitatem sibi gratulantes, suoque Liberatori gratias agentes? Quamobrem de B. Simeone adimpletum est illud Domini Oraculum: Qui credent in me, majora iis, quae ego facio, ipsi facient. Et sane quisnam, quantavis dicendi copia instructus, sufficiat beneficiorum numerum supputare, aut summam colligere, nedum eorum, quae per longam quinquaginta annorum aetatem alia aliis praestita fuere intra B. Viri Septum; sed ne illorum quidem, quae uno anno contigerunt? Quot namque Elephantiaca lue pene consumti sanitatem repente adepti sunt? Quot oculis capti, aliis ducentibus, ad Septum profecti, ibidem Divino munere lucis usura potiti, sine duce domum rediere, Dei beneficentiam praedicantes? Quot praeterea humeris, vel dorso incurvi Sancti Viri precibus erecti sunt? Quot itidem paralytici, quorum utique numerum inire nemo potuit, ad Septum deportati fuere, plerique etiam in lectulis jacentes, omnisque omnino motus expertes, ut nec situm quidem corporis mutare valerent, qui Servi Dei votis salutem sunt consequuti, adeo integram, ut ab ejus conspectu decedentes prae gaudio exsilirent, suosque lectulos ipsi deferrent, exi-

Joh. 14. 12.

eximiam Dei munificentiam celebrantes, qui tam luculento beneficio ſeipſos adfeciſſet.

At enim quoniam vos delectat eximia Sancti Viri geſta diſcere, lubetque dicentem audire de ſignis, & miraculis a Deo per ſervos ſuos identidem editis, indeque intelligere, quanti Deus faciat, quantoque honore dignetur eos, qui toto corde diligunt eum; pro virium mearum tenuitate pauca de multis hoc loco reddam. Enimvero quemadmodum nemo pelagi altitudinem, aut arenarum ejus numerum exploravit, aut menſus eſt, niſi unus rerum omnium opifex Deus; ita prorſus Sanctorum, atque piorum Hominum in Chriſtum credentium opes, & actus nemo, praeter ipſum ſummum hujuſmodi bonorum largitorem cogitando, nedum dicendo conſequetur.

Sabaeum nobilem, ſaeviſſimo morbo adfectum, aqua benedicta ſanat. 25

Venit aliquando ad B. Simeonis Septum vir locuples ex terris [25] Sabaeorum, ſaeviſſimo morbo adfectus: obſederat quippe hominem acris dolor in cerebro a multis annis, multoſque ſumtus in Medicos fecerat, a quibus non modo nullum levamentum fuerat conſequutus; quin potius dum, ut fit, varia, atque contraria remedia tentantur, malum evaſerat pene incurabile. Funiculis itaque caput conſtringendum fuit, paxilliſque parieti infixis vinciendum, ne continuo agitatu fatigatum aliquando fatiſceret. Forte adcidit, ut ab inſtitoribus, per eas terras mercaturam facientibus, B. Simeonis geſta ex parte audiret. Tum vero nihil jam ſibi cunctandum ratus, quin ceteris rationibus poſthabitis, ſalutis ſuae ſatageret, quinque ſervis, ac totidem ancillis ſequi juſſis, ad S. Viri mandram iter intendit: quam hominis fidem Deus eximio miraculo eſt muneratus. Quum enim viam ignorarent, terraſque ingreſſi fuiſſent deſertas, & prorſus incultas, Divinitus factum eſt, ut Cameli, perinde ac ſi a

peritiſſimo viarum duce traherentur, nec a recto tramite aberrarent, nec quavis de cauſſa alio diverterent; quodque non ſine miraculo fieri potuiſſe adfirmabant: Nec Arabum latronum nos quiſquam offendit; nec beſtia nobis nocuit, quum alias ea loca leones uſquequaque infeſta habeant. Quidquod & dolor hominis remittere coepit, ſimul ac coeptum eſt iter, aucta deinceps per certos gradus valetudine. Illud praeterea maximum inter cetera miraculum eſt viſum. Iſtud, ajebant, viaticum tantum, ac tale permanſit, quantum, & quale domo deportavimus; ita nihil omnino eſt imminutum. Illo licet omnes per integrum annum perpetuo veſci contigerit, donec videlicet ad Sancti Senis clauſum pervenere. Ingreſſus itaque nobilis aegrotus Septum, adcidit pronus ad pedes ſervi Dei, rerumque ſuarum hiſtoriam retexens, quot aerumnas, & incommoda praeteritis annis hauſiſſet, recenſuit. Tum vero Simeon protinus aquam adferri juſſit, quam certis precibus benedictam, ſimul propinandam in nomine Chriſti aegroto obtulit, caputque eadem continuo adſpergi imperavit. Quo facto aegritudo omnis depulſa eſt: reliqua ſimiliter corporis membra peſſume adfecta perfecte conſanuerunt. Quo miraculo convictus Arabs, Deo dedit gloriam, ſuſceptoque baptiſmate factus eſt Chriſtianus.

Tum convertit.

Paralytico Reguli Perſidis filio valetudinem confert.

Hunc Arabem poſtremo ſequutus eſt Perſa, dignitate Chorepiſcopus, a quodam Perſidis Regulo ad S. Simeonem ſimili ex cauſſa legatus. Filius erat Regulo unicus, qui maleficorum veneficio in paralyſim inciderat, decubueratque annos quindecim, omnium membrorum compagine adeo corrupta, ut de altero in alterum latus ſe convertere nequiret. Quumque nihil ei profuiſſent Magi, & Incantatores, quorum operam pater magnis ſumtibus in ea morbi per-

pertinacia saepe quaesierat, postremo, B. Simeonis percrebrescente fama, praedictum Chorepiscopum summis precibus induxit, ut hujus negocii curam susciperet, opemque filio aegrotanti procuraturus, ad sanctum Senem actutum accederet. Cum eodem Chorepiscopo dona misit duo tapetia serica Crucibus, atque tintinnabulis aureis concinne, & eleganter ornata. Quae, quum ille de pueri aegritudine praefatus, coram Christi famulo explicuisset, statim interpellatus est a Simeone his verbis: Tu vero ista hinc auferto, domumque sic, ut ea adtulisti, convoluta, intactaque reportato. Porro statim atque ad fines urbis perveneris, fac, ut de jumento descendas, puerique cubiculum ingressus, haec tapetia ejus pectori admoveto; simul haec ad illum profari memineris: Simeon ille peccator haec tibi mandat: In nomine Domini nostri Jesu Christi ab hac aegritudine tua adsurgito. Paruit Chorepiscopus; exitusque S. Viri dicta omnino probavit: nam simul ac tapetia aegro corpori admovit, & dictata ab eodem verba protulit, morbus omnis repente disparuit, & juvenis e lectulo exsiliens, Divina ope se plane convaluisse testatus est. Mox Christianae fidei rudimentis imbutus, sacro baptismate una cum sorore, ac matre expiatus fuit. Paullo post etiam ad Septum venit, & a B. Simeone benedictionem suscepit, cunctis acceptam Divinitus sanitatem eidem gratulantibus, & Divinam clementiam celebrantibus.

Qui proinde una cum matre ac sorore Christi fidem amplectitur.

Tertium ab his locum obtinet nobilis Armenus filius Satrapae totius Armeniae, qui in Regis aula ad eum honoris gradum provectus fuerat, ut ipsi uni liceret certis diebus purpurato in publicum prodire. Hic ex incidente apoplexia obstupefactus, dexteri lateris sensum, motumque omnem amiserat. Accedebat oris torvitas, & dexteri oculi stupor: quam ob caussam, velut immobilis truncus, in lectulo jacere ad multos

Satrapam Armenum apoplexia obstupefactum curat.

tos annos coactus eſt, tanta ſtomachi omnia faſtidientis nauſea, ut praeter modicum juſculum, idque raro, & ſola neceſſitate urgente, nullum cibum admitteret. Poſtquam vero Armeniam S. Simeonis fama pervaſit, familiares aegrotum rhedae impoſitum ad Sancti Viri Septum deportandum curarunt, comiteſque addidere, praeter equitum turmam, Presbyteros tres, & Diaconos quinque, quibuſcum ipſe etiam loci Epiſcopus nobilem aegrotum per Epiſtolam B. Simeoni etiam atque etiam commendavit, ejuſque operam pro illius curatione poposcit. Sequebatur famulorum turba cum lauto commeatu, & promiſcuum vulgus prope immenſum: magnopere nimirum ab omnibus juvenis aegrotus diligebatur. Quam quidem civium gratiam benevolentiamque tum ipſe per ſe merebatur, tum etiam pater Chriſtianus, & de Chriſtianis optime meritus, ſibi, filioque pridem conciliaverat. Jam ut ad Septum ventum eſt, aeger ad Sanctum Simeonem intromiſſus, jacuit aliquantiſper, dum Epiſcopi literae legerentur, ex quibus beatus Senex, intellecto juvenis infortunio, ingemuit, ſublatiſque in Caelum oculis, circumſtanti frequentiſſimo populo ſupplicationem pro aegroto indixit; qua peracta, aquam protinus adferri juſſit, quam quum benedixiſſet, ut eadem aſpergeretur aeger, praecepit: mox elata voce jacentem juvenem compellans: Bone juvenis, inquit, in nomine Domini noſtri J. C. convaleſce, & reſide. E veſtigio aegrotus ſeſe in alterum latus convertit, morboque relevatus ſedit, ſimul & mentis compos factus, ubinam loci eſſet, intellexit. Rurſus illum interpellat Simeon: Jam vero ex iſta, quam prae manibus habes, aqua bibito, eademque faciem, corpus & abluito. Quod quum ille continuo feciſſet, tum Simeon: Nunc autem, ſubjecit, in nomine D. N. J. C. adſurgito. Extemplo paralyticus adſurgens,

gens, per Septum curſitare coepit, incredibili gaudio exſiliens, atque Dei clementiam praedicans; talis nempe homo, qui paullo ante ne latus quidem in lectulo jacens per ſe vertere valuerat; manſitque orationis cauſſa apud B. Simeonem ad ſeptem dies: quo tempore triginta ſervos libertate donavit. Inde Antiochiam profectus oravit, & poſt acceptam benedictionem, peractaſque Deo gratias, patriam poſtliminio reverſus eſt, Divinam erga ſe beneficentiam ubique teſtatus.

Orientales quatuor viros Elephantiaca lue, & malo ſpiritu liberat.

Nec diſſimilis aliquando cauſſa ad B. Simeonem adduxit quoſdam ultimi Orientis adcolas, quos, ut ipſi, audiente B. Simeone, narrabant, tredecim menſes ea peregrinatio tenuerat. Erant porro quatuor viri elephantiaca lue infecti: nefario inſuper ſpiritu omnes, uno excepto, exagitabantur. Intromiſſi itaque ad Sancti Senis conloquium, in genua procubuere: expoſitaque ſuſceptae peregrinationis cauſſa, apertis in omnium conſpectu ſitarciis: Hunc, ajebant, domi praeparavimus commeatum: jam ex eo in victum quotidianum quantum omnibus ſufficeret depromentes, nihilominus perinde integrum abſque ulla imminutione reperimus. Nunc vero tertius decimus volvitur nobis menſis, recta licet via huc properantibus. Ad haec S. Simeon: Deus, reſpondit, qui ſe vobis ducem in hoc itinere praebuit, idem incommoda, quae propter ipſum exhauſiſtis, pro ſua beneficentia munerabitur. Mox aquam hauriri jubet, quam quum de more benedixiſſet, hoſpites adpellans: Hanc aquam in nomine D. N. J. C. cujus potentia freti, iſtud iter ſuſcepiſtis, ſinguli bibite, eademque eluite corpora. Quod quum illi continuo peregiſſent, confeſtim revaluerunt, omnique omnino aegritudine liberati ſingularem Dei in ſe clementiam praedicabant: mox etiam abjurata patria ſuperſtitione, ſuſcepto-

que

que baptiſmate, Chriſtiani facti ſunt; tum peractis Deo gratiis, abierunt.

Juvenem Anazetenſem difficillimo, moleſtiſſimoq; morbo liberat.

His addo ex interiori [26] Anazete (locus eſt in confinio Perſarum atque Armenorum) juvenem difficillimo, moleſtiſſimoque morbo liberatum. Occupaverat caput peſtilens humor, indeque in partes ſubjectas defluens, tumefacto ore, erepta oculis luce, totum denique corpus infecerat, atque ad extremum debilitaverat, naribus, atque oculis continuo graveolentiſſimae mephitis fluxu diſtabeſcentibus. Pater, ad quem forte Simeonis fama pridem manaverat, filium ad Dionyſium [27] militiae Praefectum, deſtinat, enixe poſtulans, ut aegrotum etiam atque etiam Dei famulo commendet, eidemque magnifica dona perferenda adjecit. Dionyſius aegrum juvenem perbenigne exceptum Dalmatio, ſororis ſuae filio, ad Simeonis Septum deportandum commiſit: quod ille optima fide praeſtitit, depoſitoque apud Sancti Viri columnam juvene, ipſius conditionem, patriam, atque etiam acerbiſſimam aegritudinem declaravit. Tum vero Simeon faſcias, quibus juvenis caput, & facies ſtringebantur, auferri juſſit: mox eundem alta voce compellans: Adſurge, ait, in nomine Domini noſtri J. C. tuiſque ipſe manibus aquam iſtam ſuper faciem, & reliqua corporis membra effundito. Extemplo ad contactum aquae, Divina adſpirante virtute, diffugit omnis morbus, & aeger plane, perfecteque, redintegratis viribus, adſurrexit, & motum ſenſumque recuperavit. Poſtremo, traductis inter pias preces apud Chriſti famulum tribus diebus, patriam verſus iter intendit integer & ſanus, divinam in ſe benignitatem omnibus ubique profeſſus.

Dionyſium Imperatoris legatum ad Perſas deſignatum inſanabili morbo relevat.

Parem fere Dei erga ſe beneficentiam ipſe Dionyſius, eodem Simeone intercedente, expertus eſt. Nam quum Antiochiae agens legatus ad Perſas ab Imperatore fuiſſet deſignatus, Diaboli ne-

nequitia insanabilem morbum contraxit, facie horrendum in modum ad occiput inversa, orisque hiatu tergum versus diducto. Quum autem nulla medicorum arte vis morbi remitteret, ad B. Simeonem supplex adcessit, his verbis: Literas Imperatoris pridem acceperam, quibus mihi legatio ad Persarum Regem mandabatur, quum mihi hoc infortunium ex inopinato adcidit: & nunc oro te, ut tantum a me malum tuis precibus avertas. Tum Simeon adferri de more aquam jussit, atque benedictione rite peracta, subdidit: Hanc aquam tuamet ipse manu accipito, & caput, atque os eluito. Quod quum ille fecisset, extemplo facies, & os ad situm, formamque pristinam rediere, perinde ac si nulla unquam adfecta fuissent aegritudine. Quo inopinato, ac mirabili eventu perculsus Dionysius, exsultare, tripudiare, Deoque gratias agere, atque manifestam ejusdem opem praedicare non cessabat. Illi praeterea futurae legationis exitum praedicens: Imperatum porro tibi ad Persas iter, subjecit, tutus ingredere; aderit enim tibi propitius Deus, ut omnia pro voto conficias: postremo incolumis, fortunaque simul, & dignitate auctus, domum postliminio redeas. Haec Simeon. Abiit ille legatus ad Persas, Deoque adspirante, eum legationis exitum habuit, quem maxime optaverat: domumque rediturus, ad Septum B. Simeonis cum honorifico comitatu divertit, sanctumque Senem veneratus, ejus benedictionem expetit, atque per omnem vitam B. Simeonem in tantum amavit, & coluit; ut nullam eundem magis demerendi occasionem sibi praeterlabi sineret, sive in pauperum caussa ab eo interpellaretur, sive in quovis alio pio negocio ipsius operam idem exposceret.

Fonti exsiccato duplo majorem aquarū copiam reddit.

Venit aliquando ad B. Simeonem ex ultima Samosatenorum regione Sacerdos. Querebatur, fontem, qui oppidi

pidi agros inrigabat, repente exaruiſſe, cum incredibili incolarum moerore, atque damno: ex ea enim inrigatione neceſſarios ad vitam ſuſtentandam proventus omnino pendere adfirmabat: conductoſque inſuper artifices ſcatebram fontis invenire, atque in priſtinum alveum deducere diu tentaſſe, inrito tamen uſque conatu. His, & ejuſmodi verbis patriae infortunium perſequentem interpellavit Simeon, &: Ego vero, inquit, Domini noſtri J. C. clementia fretus, ſpondeo, Dei optimi beneficio, fontem in ſuum alveum refluxurum, antequam tu ab hoc Septo recedendi veniam petieris. Et nunc terras veſtras repetite, vigilias ibidem Chriſtiano more peragite, ſacram Oblationem celebrate; votique compotes effecti, Deo gratias in poſterum habere memineritis. Haec audiens Presbyter, horam ſignavit, domumque regreſſus, reſtitutum fontem reperit, & omnes late agros circum adluentem. Sciſcitanti autem tempus, incolae narrabant, tali die fontem poſt validum terrae mugitum repente prorupiſſe, atque exundaſſe duplo majore aquarum copia. Tunc ille eductum e ſinu codicillum, in quo deſignatum a Sancto Sene diem notaverat, relegens, comperit, eodem plane die, quo ille abſens fontem benedixerat, hunc in eam magnitudinem excreviſſe. Quamobrem una cum ſuo Curione loci illius Clerici ad Septum B. Viri profecti, ſacra ibi Officia peregere per triduum: indeque in patriam reverſi, conlatum ſibi a Domino beneficium perpetua gratiarum actione celebrarunt.

Oppidum Lyciae a Monte concidenti, & ab aquarum eluvione incolume ſervat.

Hunc Presbyter alius ex Lycia poſtea eſt ſubſequutus: cauſſa ſuſcipiendae ejuſdem peregrinationis longe diverſa. Mons ab oppido paſſibus circiter bis mille diſtans, ſuis repente avulſus radicibus, commoveri coeperat primum, mox paullatim adrepere oppidum verſus; jamque ad muros proceſſerat, ut pro-

proxime omnia obruturus videretur. Subterraneo amne molem illam trahi, creditum est: id enim exauditus sub ipso monte velut interfluentium aquarum sonitus indicabat. Oppidani eo monstro exterriti, res enimvero erat visu, dictuque terribilis, perinde atque admirabilis, etsi Idololatriae addicti essent; quia tamen nulla malum praesentissimum evadendi spes adfulgebat, Presbyterum sequuti, ad S. Simeonem omnes profugere. Ut autem ad ejus conspectum venerunt, flexis genibus Sanctum Senem venerati, rem totam exposuere. Quibus Simeon: Sumite, respondit, in nomine Domini nostri J. C. hinc tres calculos, quos Crucis figura antea insignitos, primum quidem summo montis vertici, alterum radicibus, tertium ejusdem clivo infigite: deinde per triduum vigilias Christiano ritu, & sacram Oblationem celebrate. Ego vero Divinae clementiae confisus, spondeo, montem a loco suo haudquaquam ultra processurum. Fidem a servo suo datam ingenti Dominus miraculo liberavit. Domum quippe reversi incolae, peracta, quam Christi famulus indixerat, supplicatione, tertia vigiliarum die horrendus ex ima montis parte fragor exauditus est, qualem ferme conlisis nubibus, tonitrua ciere solent. Continuo ipse mons, dehiscente solo, subsedit: mox etiam, aquis indidem prorumpentibus, omnesque circum agros operientibus, submersus est. Post triduum adspirante Dei gratia, ingens illa eluvio aquarum novo terrae hiatu exsorbta est, quo statim discissi pridem montis fragminibus oppleto, ingens repente planities adparuit. Huic porro quum iidem incolae eo anno ciceres seviissent, collegere ducentos coros, ex quibus partem camelis, jumentisque impositam, Monachis, atque aliis egentibus erogarunt, obviis quibusque palam miraculum praedicantes, Deoque gratias agen-

tes quas poterant maximas.

Ferae ad ejus nominis invocationem mãsuescunt. 28

Tertium etiam Presbyterum ex regione Marhasitarum ad Simeonem conscientia admissae culpae adduxit. Is in vicinum pagum concedere aliquando compulsus, dum una cum duobus fratribus per montis devexa errat, undecim capreas (capras montanas adpellamus) illac forte palantes prospexit. Videbantur porro eandem, quam ipse ingressus fuerat, semitam prope transmissurae. Quum Sacerdos bestias interpellans a longe inclamat, rei exitum dubius pertentans: Vos, per preces Domini mei Simeonis, jubeo isthic usque consistere, dum adveniam. Dixerat, & in vestigio omnes in unum agmen collectae constitere, donec Presbyter eo pervenit. Ibi jumento exscendens, duas vel tres plane cicuratas adprehendit, perfricat dorsum, demulcet. Illae interea, quasi vero cum ipso a multo tempore consuevissent, nullam metuentium, aut aversantium speciem praebent. Sic mansuefactas feras bonus Sacerdos quantum libuit cum voluptate simul atque admiratione contemplatus, tum rursus eas compellans: Nunc vero, ait, per preces illius Sancti Viri, vos itidem jubeo intercoeptum iter repetere. Continuo illae recessere. Postea homini scrupulus, & dubitatio injecta est, ne quid ea in re egisset perperam. Ut se ea molestia quantocius liberaret, ad pagum suum tunc redire noluit, sed recta ad Simeonem contendit. Tantum ex ea anxietate, metuque mutatus adparuit, ut mortuo similis videretur. Continuo in conspectum Sancti Senis introductus, prostratus in genua, cum lacrymis, atque singultibus rem exposuit. Heic Simeon: Ecce, inquit, ferae Dei verbo obsequuntur; homines contra legi ejus passim resistunt. Tum ipsum Presbyterum adpellans: Tu vero, ait, in Christi nomine ista aqua faciem, pectusque adspergito. Postea domum reversus, praemis-

ܒܗ ܕܐܬܪ ܫܡܥܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܐܬ ܒܗ ܐܠܗܐ ܒܟܠ ܙܒܢ

signo notetur. Aderit propediem Angelus Domini, qui crudeliſſimam feram mortifero ictu perimat. Beati Senis praedictionem manifeſto miraculo Deus paullo poſt comprobavit. Vixdum ab ejus conſpectu pius ille coetus receſſerat, quum leonem offendunt media in via cubantem, jamque trepidi fugam circumſpiciebant; quum beſtia in obvios inſilire fruſtra iterum atque iterum conata, ſubito tremore correpta eſt, inde toto corpore vacillare primum viſa, poſtremo deficientibus viribus, humi procubuit. Tum vero intellexere, feram a Domino fuiſſe proſtratam: quo animadverſo, quidam ceteris promtior venabulo feram adgreſſus, adacto in viſcera ferro, interfecit, coriumque ad B. Simeonis Septum adtulit. Incolae tam inſigni beneficio adfecti, maximas Deo egere gratias: enimvero nulla hominibus ea beſtia infeſtior peſtis erat.

Furioſũ Energumenũ Halepinum aqua benedicta ſanat.

29 Sub eos ferme dies ad B. Simeonem ex urbe [29] Halepo quidam adceſſit, filium catenatum trahens: juvenem quippe malus ſpiritus ingreſſus uſque adeo efferaverat, ut patrem lapidibus impeteret, veſtes diſcerperet, ſibique aeque infeſtus, linguam ſuam, & brachia dentibus dilaceraret. Pater in Septum admiſſus, adeidit ad pedes ſancti Senis, profuſiſque lacrymis ſupplex opem adverſus peſſimi illius Daemonis infeſtationes popoſcit: quumque humi provolutus a lacrymis haudquaquam temperaret, hominis acerbo caſu permotus Simeon, ipſum blande compellans: Heus tu, ait, jam tuis parcito lacrymis, & puerum ſolve. Quod quum ille protinus feciſſet, Simeon juvenem adpellat, eique promte, atque hilariter adnuenti ſubdidit: Agedum, mi puer, iſto pulvere, quem pedibus calcas, plena manu corpus adſpergito: quod quum ille praeſtitiſſet, tum Simeon aquam adferri juſſit, eaque rite benedicta, puero imperat, ut ex eadem bibat, reliquum ſuper

Digitized by Google

per faciem effundat. Ad aquae contactum extemplo mentis compos effectus, patrem agnovit, & procurrens, B. Senis veſtem deoſculatus, benedictionem etiam expetiit: & illa quidem nocte apud Septum manſit, poſtridie mane una cum patre ſanus diſceſſit, Deo gratias agens, ejuſdemque clementiam praedicans, qui per B. Simeonem tanta ipſum moleſtia liberaſſet.

Puero, ab immani Dracone invaſo, invocatus ſuccurrit.

Diaconus quidam, qui locum tribus paſſuum millibus a beati Viri Septo diſtante habitabat, ad meſſem faciendam profectus, puerum ſecum duxerat: dumque ille in opus incumbit, ludentem parvulum immanis coluber invadit, & pedes, tibiaſque ſpiris adſtringit. Puer inter haec flere, ejulare, & invocare patrem. Occurrit ille, conſpectoque angue, ſubito inclamat: Per preces domini mei Simeonis in Tel-Neſcin agentis edico tibi ſerpens, ne iſti puero noceas. Extemplo coluber explicuit ſeſe, relictoque puero, tantiſper progreſſus, ſe in orbem complicuit, & hunc in modum ad triduum ibidem jacuit. Ea res Paganos ſua novitate excivit, a quibus etiam B. Simeoni continuo relata eſt. Is Diaconum adcerſens: Vade, inquit, & ſerpenti haec nomine meo edicito: In nomine Domini Noſtri J. C. hinc propere excedito, ſic ut in poſterum nemini noceas. Illico ſerpens ceſſit loco.

Puerum Strãguriae morbo adfectum aqua benedicta ſanat.

Adlatus aliquando fuit ad B. Simeonem puer de Umaka (pagi id nomen eſt) ſtranguriae morbo, eoque moleſtiſſimo adfectus, quem pater exquiſitis ab arte medicamentis diſpellere fruſtra conatus, ad Sanctum Simeonem adduxit. Is de more aquam adferri imperat, mox patri, ut pulverem in nomine Domini noſtri J. C. aquae immiſceat, ſubdit, pueroque aquam eo ritu expiatam offerat, qua ille hauſta, calculo ad triticei grani magnitudinem ejecto, protinus convaluit.

Diaconus S. Simeoni nugãs miſere cãcidit.

Agebat in vicino pago Tel-Neſcin Pres-

Presbyter B. Simeoni in paucis amicus, qui eidem domicilium in ſuo praedio conceſſerat, pelliculaſque, quibus indumenti loco utebatur, ipſi ſtato tempore adferebat, ejuſque inſuper conſuetudine delectatus, Septum frequentabat. Venerat is quadam die cum univerſo Clero ſuo ad ſanctum Simeonem, ejus ſententiam de publico quodam negocio rogaturus. Aderat inter alios Clericos Diaconus Eccleſiae oeconomus, qui ad Dei ſervum quaedam amice praefatus, jocando ſubjecit: Agedum, Simeon, illam auro gravem crumenam nunc excutito, epulumque iſtis Domini mei ſodalibus inſtruito. Cui ille: Dic ſodes, reſpondit, idne tibi de me a quopiam delatum eſt, an vero ipſe caſu per te deprehendiſti? In veſtigio oeconomus, immutata mente, ad inſtar aquae diffluere viſus eſt; ſubito enim furore percitus, veſtes laceravit, humique adflictus jacuit nudus aliquantiſper ad populi ludibrium, donec a piis quibuſdam viris domum revectus, ibidem exacto inter extremos dolores biduo, dentibus infrendens, fremenſque, demum exſpiravit.

Catena viginti cubitorum pedem inligat.

Iiſdem ferme temporibus Simeoni cogitatio incidit, rem Deo pergratam ſe facturum, ſi quidem ab omni hominum conſpectu remotus, ſibi tribus annis unice vacaret. Catenam [30] itaque viginti cubitorum fabricari juſſit, qua altero pede inligato, meandi ſpatium intra eas anguſtias ſibi definivit. Adcidit interea, ut ad B. Senem ſanctus, & Dei amicus Dominus Baſſus, atque vicini caſtelli Curio, & Seniores caſu venirent, qui re intellecta, ſummis precibus vix demum evicere, ut praeſtitutum ſui ſeceſſus tempus ex dimidio contraheret: tum eodem Baſſo agente, coactus eſt leguminum ſeſquimodium in ſeſquiannum accipere, & amphoram tres cados continentem. Sed ut primum occluſit oſtium, & calce linivit, ſtatim in ipſum

Variis ſpectrorum generibus a Cacodaemone fruſtra impetitur.

ſe-

ſeptum infeſtiſſimus Piorum hoſtis irrupit, Chriſtique famulum, non ut antea ex inſidiis, ſed aperta vi adortus eſt. Et primum quidem inducta ſibi Romani militis forma, longum equitum agmen in eum immiſit: videbantur autem, ſtrictis gladiis, intentiſque arcubus in ipſum jamjam irrupturi. Quo nihilominus ſpectro, quum ille haudquaquam a divino opere abſtraheretur, nefarii Spiritus, mutato pugnae genere, Septi moenia ſcandunt; inde lapides, & miſſilia jactare, inſtare, obſtrepere, ut loco excedat.

Fuit aliquando, quum Diabolus aptata ſibi Cameli larva, viſus eſt, in morem illius beſtiae, laſcivire, plenis labris ſpumare, colorem identidem variare: deinde paullatim adrepens, auſus eſt etiam caput dorſo B. Simeonis adfricare. Ecce autem ex adverſo adparet eximia ſpecie Senex, qui jacto in os Cameli pulvere, informe ſpectrum, quaſi fumum erumpente flamma, diſſipavit. Mox ad Simeonem converſus: Vide, inquit, ut tibi ipſe in poſterum conſtes, animumque adverſus ejuſmodi terriculamenta obfirmes. Rurſus tamen Satanas terribili militum ſpecie ſancto Seni illudere nitebatur: videbantur autem ſinguli ardentes faces geſtare, ignemque ad Caelum uſque ejaculari: deinde propiores facti, clamare, vociferari ad multas horas, urgere, ut, relicto Dei opere, ad alia ſe verteret. Ille contra inania ejuſmodi ſpectra flocci faciens, nec clamoribus, aut quavis alia adverſariorum machinatione a propoſito ullatenus dimotus coeptum proſequebatur opus, perinde ac ſi in ſummo otio verſaretur. Nec ea tamen animi conſtantia Cacodaemonum pertinaciam fregit, ut ab ea infeſtatione deſiſterent: ſed modo ſaxa ingentia adverſus eum devolvere ſe velle ſimulantes, modo tonitrua, modo hominis adflicti, ſuamque ſortem miſerabiliter lamentantis gemi-

tus, modo militum ad praelium ſeſe mutuo adhortantium clamorem referentes, ſancti Viri conſilium perturbare conabantur.

Nec finis inſidiarum Diaboli hic fuit: ſed compoſita aliquando Leonis ſpecie, iterum Dei famulum adgreditur. Continuo Septi oſtium fremebundus occupat, diductoque minaciter rictu, ocior flamma in eum rapitur, irrugit, unguibus ſcalpit humum, in Caelum uſque pulverem ejaculatur, vim impreſſionemque minitatur. Quum autem diutius ita furens perſiſteret: Simeon contra de ſuſcepti operis contentione nihil remitteret, victus tandem una cum ſociis repente diſparuit, mox rediturus, ſed velificatione admodum in contrarium mutata: ſepoſitis namque minis, mulieris lenocinio Simeonem, ſuo more, ſub meridiem ſtantem, orantemque ſupplantare molitur. Adparet itaque femina veſtibus auro textis, mundique muliebris reliquo adparatu ornatiſſima, ſimulque fictis ad incutiendum deſiderium nutibus, ſancti Viri conloquium complexumque ſe petere ſimulat. Ille ut ſe ab ea peti advertit, ſpectrum deteſtabile averſatus, Crucis ſigno ſtatim communit frontem; tum, invocato D. N. J. C. nomine, fidenter ei in faciem inſufflavit. Extemplo in vetulam Aethyopem turpis larva converſa eſt, viſaque truncis manibus, pedibuſque praecipitare fugam: ſimul audita eſt ejulare miſerabiliter, perinde ac ſi ab inſequentibus depulſa, acriter vapularet; donec ad interiorem Septi receſſum progreſſa, velut fumus reflante vento, ſtatim evanuit.

Quum vero inclytus Simeon voluntario illo carcere incluſus, per quinque menſes ab hoſte humani generis multiplici bello, & omni armorum genere, multiformibus etiam ſpectris, monſtriſque dictu, viſuque horrendis impetitus oppugnatuſque fuiſſet, nec tamen adreptum virtutis iter deſereret, aut

aut quidpiam a ſuſceptis in Dei obſequium laboribus relaxaret; non idcirco pertinaciſſimus adverſarius arma aut animum abjecit; ſed novam nocendi artem excogitans, ſcorpionum, murium, bufonum, aliorumque ejuſmodi reptilium foedam conluviem in aquae amphoram, quam ſolam ad potum Chriſti famulus habebat, immiſit, quibus porro in vaſe exſtinctis, mox putrefactis, foetor inde intolerabilis exortus, ipſum Septum, & loca circumſita graviter adflavit. Quamobrem humi hydriam infodere coactus eſt: & quoniam periculum erat, ingruentibus praeſertim Julii menſis caloribus, ne ſiti conficeretur, poſtquam eo, quem dixi, modo peſſimi daemonis aſtu, quam Sanctus Senex paraverat, aqua deperiſſet, aliamque aliunde haurire prohiberetur, quod definitum tempus aperiendi oſtii menſes adhuc tredecim abeſſet, ſupplex procidit in genua, manibuſque in Caelum protenſis hunc in modum Dominum deprecatus eſt: Deus fortis, qui obtines Caelum, & terram, notis, quaeſo, Sapientiae tuae modis ſervi tui neceſſitati ſuccurre. Quumque hujuſmodi preces ad multas horas protraxiſſet, poſtremo ad dexterum latus oculos caſu convertens, hydriam videt parvulam & rotundam dulci, & puriſſima aqua plenam: fraudem nihilominus ſuſpicatus, ad locum, ubi vaſculum illud poſitum fuerat, adcedens, per horam oravit. Poſtquam autem, abſoluta oratione, aquam minime evanuiſſe, neque locum mutaſſe conſpexit, oblatam ſibi Divino munere credidit, praeſenti neceſſitati ſuffecturam, donec praeſtitutum aperiendo Septo tempus adeſſet.

Caeleſti viſione recreatur, & orandi regulas edocetur.

Inter haec certamina Dominus Athletam ſuum minime deſeruit; ſed oblata aliquando Caeleſti quadam ſpecie, eundem mirifice recreavit. Jam ceſſerat victus ex acie adverſarius, conticueratque armorum, & horriſonarum

vocum ſtrepitus, quum e regione feneſtrae Oblationis occurrit ſpectabili forma juvenis, candido pallio amictus, viſuſque, junctis poſt tergum manibus, per multas horas orationi inſiſtere, & inter orandum corpus alias curvare, alias erigere, tum abſoluta oratione, ad parietem Orientalem tantiſper ſecedere, ibique, elevatis in Cælum manibus rurſus oraturus parumper ſubſtitiſſe. Ab ea viſione didicit temporis, actioniſque partitionem in oratione ſervandam, & corpus modo inclinatum, modo erectum habere oportere. Intellexit etiam in juvene illo Divinam Providentiam repraeſentari. Adparuere alias alii juvenes ſpecioſiſſimi, candido item pallio amicti, & cereos ardentes, Cruceſque aureas geſtantes, viſique conſtitiſſe contra ſuperiorem partem Septi e regione feneſtrae Oblationis, atque ſtantes ſimul auditi fuere pſallere, & hymnos modulari, dicentes: *Benedictus Dominus, qui collegit ſibi electos in Civitate munita*. Interdum viſi quidam in Septi muris inſediſſe, Crucem ſimiliter perferentes, qui Odas in Sacro Miniſterio cani ſolitas ſuaviſſime occinebant. Quae viſio multos habet ex incolis pagi teſtes, quibus vel in agro noctu vigilantibus, vel ad opera ſua diluculum occupantibus, iſta videre, & audire obtigit.

Pſal. 30. 22.

Latrones ejus Septum invadentes, illico obſtupeſcunt.

Necdum hactenus cuiquam pernoctare apud Septum Sancti Viri permiſſum fuerat, donec Satanas latrones inſtigavit, induxitque, ut ſacras illas aedes noctu invaderent. Fuere autem tres, qui ſub profundae noctis tenebras, ſuperato Septi muro, alter quidem ſtricto ferro in Simeonem inſiliit; reliqui vero duo, ſublatis ad ictum haſtis, ſequebantur. Quum repente primum illum vim jam Chriſti famulo parantem Divina quaedam virtus in ipſo ſcelere oppreſſit, libratoque in frontem ictu oculorum aciem penitus exſtinxit, gladium etiam manu decuſſit: indeque toto corpo-

ܡܫܟܒ ܬܫܒܬ ܗܘܐ ܒܗ ܒܪ ܐܢܫ
ܕܠܐ ܫܟܚ ܠܗ ܒܟܠ ܡܕܡ ܕܢܦܠ
ܡܢ ܦܘܡܗ ܐܦ ܠܐ ܡܫ ܐܦ ܠܐ ܡܫ
ܒܪ ܐܢܫ ܐܚܪ ܗܘ ܕܢܫܬܟܚ ܒܗ ܒܟܠ
ܝܘܡ ܘܠܝܠܐ ܕܗܘ ܐܬܐ ܘܥܒܪ ܘܐܙܠ
ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܠܗ ܒܟܠ ܝܘܡ ܘܠܝܠܐ
ܐܠܐ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܕܩܛܘܠ ܐܬܐ ܘܥܒܪ
ܘܐܙܠ

Baſſi laudes

tae genus Baſſus ſupra ſuas vires eſſe arbitratus, Coenobium ingreſſus eſt, ibique adſpirante Dei gratia, Monaſticae converſationis curſum pie confecit. Erat enimvero vir inſignis fidei, & B. Simeonem impenſe amabat, & admirabatur, dataque occaſione, praeclara ejuſdem geſta Fratribus narrare ſolebat. Divino inſuper Spiritu doctus intellexit, B. Simeonem in vas honoris aliquando evaſurum, ſuique nominis gloria orbem terrarum impleturum. Eam ob cauſſam Simeonis fama per omnia late loca diſſipari coepta eſt, & fieri ad eum infinitus hominum concurſus. Porro ſuper eo, quem diximus, lapide per quinque annos rectus ſtetit: quo tempore divulgato admirabili eo vitae genere, non modo vicinae, ſed etiam procul diſſitae gentes ad eum confluere coeperunt.

Semſis Fratris obitum tribus ante menſibus ex Divino inſtinctu praeſentit.

Poſt quinquennium a die, quo Simeon in columnam conſcenderat, ejuſdem frater Semſes diem ſuum pie clauſit cum fama ſingularis, & eximiae virtutis: quod Sanctus Simeon ex Divino inſtinctu praeſenſerat tribus ante menſibus. Quamobrem arceſſitos e primoribus oppidi tres viros, his verbis de illius obitu praemonuit: Antequam aperiatur oſtium hujus carceris, dominus meus Semſes in hoc ipſo loco e ſeculo eſt migraturus: quapropter arculam propediem fabricate, in qua exſtincti corpus condendum curabitis, ne quis forte illud vobis auferat. Qua de re Simeoni etiam viſio hujuſmodi aliquando objecta eſt. Arbor occurrit procera, cujus pulcherrimam ſpeciem tum fructuum copia, tum rami longe lateque prominentes, foliorumque laeta, & ampla luxuries mirum in modum exaggerare videbantur. Poſt paullo adparet Vir eximia forma: quatuor adſequebantur famuli, ſecurim gerentes, quibus ille cum imperio: Amputate, inquit, ramum iſtum, ramumque oſtendit; nimium enim ſeſe fudit, arboremque inutiliter gravat, ejuſ-

ejuſque deterit vires. Extemplo in ſcenam prodire viſus eſt alter juvenis formoſiſſimus, eleganter, concinneque ornatus, qui loquentem his verbis interpellabat: Alterum ergo, age, adjungamus ei ſocium. Cui primus: Atqui, reſpondit, hoc ſupervacaneum foret; ipſe quippe ſolus indigenis, adveniſque ſufficiet. Sublato itaque illo ramo, continuo ad ſuos ſatellites converſus: Excavate, inquit, altiſſimam foſſam, ſuppoſitoque radicibus arboris lapide praegrandi, eandem infra terram agite, humoque ad ramos uſque aggeſta operite, & hoc ſatagite, ut quam firmiſſime ſtabiliatur, ne forte, euris reflantibus, quaſſata aliquando ſuccumbat: fructus ſiquidem multos adlatura eſt, & ventis, procelliſque diu oppugnanda. Quod quum famuli perfeciſſent, illico arbor germinare viſa eſt, ramiſque circum latiſſime diffuſis, centuplo uberiorem fructuum copiam protuliſſe. Viſus inſuper ex arboris radicibus fons ingens erumpere: eadem porro propagata per quatuor orbis plagas ſobole, montes, & colles operuiſſe. Mox ſucceſſere ferarum, atque avium cujuſvis generis turmae, quae in unum conglobatae agmen, undique ex univerſo orbe ad arborem confluere videbantur, atque ex ejus fructibus comedere, & ex proximo fonte bibere, continuo tum pomorum, tum aquarum exuberante copia, quanto major fiebat comedentium, atque haurientium concurſus. Intellectum poſtea fuit, per arborem quidem B. Simeonem deſignari: per ramum vero propediem amputandum, ipſius fratrem Semſen, qui ſub quadraginta dierum ſolemne jejunium ejuſdem anni fato defunctus eſt.

Ingens populorũ ad S. Simeonem concurſus.

Ut ergo illuxit, & oſtium Septi apertum eſt, perinde vero ac ſi univerſo generi humano e Caelo adlata lex, indictaque fuiſſet, ita immenſa propemodum hominum multitudo ſuis Divinitus excita ſedibus, ad B. Simeonis Septum

ptum repente confluxit : operti ſunt montes, & oppletae viae, nihilque jam aliud cernere erat, quam omnis generis advenarum turmas : neque id certo noſſes, ſtarent ne eaedem gentes, an incederent ; abirent ne, an venirent : ejuſdem enim fama in tantum excrevit, ut mundum univerſum occupaverit, nec modo Orientis, ſed etiam Occidentis Principum Aulae innotuerit, atque apud omnes gentes Simeonis nomen celeberrimum evaſerit. Praecipue vero quoniam per eos ferme dies Dominus ſigna, & opera ſupra vim, ordinemque naturae per eum efficere exorſus eſt, ipſique donum curandi cujuſvis generis morbos impertivit : cujus poteſtatis mirabiles ſane effectus nulla, reor, humanae eloquentiae vis exponere ſufficiat. Adeo verum eſt quod Apoſtolus docet, dona Dei majora eſſe, quam ut quiſpiam illa verbis exſequi poſſit. Quis enim mortalium tanta dicendi facultate polleat, ut nedum narrare, aut literis mandare, ſed tantummodo ſupputare queat beneficia in gratiam B. Simeonis humano generi Divinitus conlata ? Quot enim peregrini, & exſules ejus ope patriam ſibi reſtitutam gratulati ſunt ? Quot caeco dudum errore abducti, ejus conſilio, ductuque certa ruina erepti, ad veritatem agnoſcendam traducti fuere ? Quot millia, & myriades infidelium ex hoſtibus fidei ejuſdem fidei domeſtici, ipſo authore, facti Chriſti jugo cervicem libentiſſime ſubdiderunt ? Quiſnam rurſum immenſam hominum, pecudum more, viventium turbam cenſeat, qui ejus adſpectu, conloquioque deliniti, Diviniſque mox praeceptis imbuti, ſuſcepta Chriſtiana Religione, Dei obſequio ſeſe addixerunt ? Eapropter mirabilium operum, ſignorumque ab eo effectorum fama a finibus uſque ad fines terrae pervolavit, eventu cum illo Prophetae vaticinio conveniente : *In omnem terram exivit ſonus eorum, & in fines orbis terrae ver-*

2. Cor. 9.

Pſ. 18. 5.

verba eorum. Eadem virtutis fama movit Imperatores, ut ad eum frequentissime scriberent, aliquando etiam per Legatos, & militiae Praefectos ejus benedictionem efflagitarent, rogarentque, ut sibi, atque Romano Imperio subditis populis Deum suis precibus propitium efficeret. Saepe etiam instarent, ut ipsos docere dignaretur: imo pro potestate praecipere quae honesta, & justa viderentur, polliciti, se quidquid ille jussisset, perlibenter facturos: quod re praestabant cum gaudio, ejusdem admonitiones, & mandata excipientes; illum proinde suis ad ipsum epistolis patrem, & doctorem Divinitus sibi concessum nominare solebant. Quibus Principum officiis pari caritate Simeon respondit, ut quaecumque Deo grata, illorumque saluti consentanea perspexisset, vel pauperum sublevandae inopiae, vel etiam Reipublicae conservandae, augendaeque conducere sibi visa fuissent, ipsis opportune suggereret, & ad eadem perficienda hortaretur [31].

31

Ejusmodi itaque, & his decuplo plura miranda facinora Dominus per B. Simeonem patravit. Neminem certe hominum exhibitas per ipsum curationes vel numerare posse, vel eorum summam tenere, id jam supra monuimus. At his plurima alia, quae precibus suis remotissimis regionibus impetravit, praeclara atque admiranda beneficia sunt adcensenda. Adcensendae similiter Visiones, quas ostendit illi Dominus, numero certe plurimas, & quarum pleraſque silentio premere ipse satius duxit: verebatur scilicet, ne quis eas ad captandum vulgi plausum, ab ipso narrari suspicaretur: quam prudentiam, modestiamque ex visione quadam similiter didicit. Adparuere siquidem aliquando duo Viri praestanti forma, atque habitu, auditique in eam rem hunc in modum inter se differere: Videsne, ajebat alter, ut arcana ipsi Divinitus ostensa occultare per-

gat, ſatagatque, ne quidquam horum ad quempiam perfluat? Quod ſane perinde mihi videtur, ac ſi quiſpiam acceptas opes terra obruat. Cui alter ſic contradicebat: Imo vero per ſummam ſapientiam tacet, Deoque in hoc ſilentio maxime gratificatur, dum commiſſa ſibi Divinitus ſecreta nulli mortalium patefacienda eſſe putat. Hinc enim palam fiet, eum ab omni oſtentatione, faſtuque abhorrere. Ceteris inſuper quaecumque pro libito effutiendi locus praeripitur. Haec & ejuſmodi in rem praeſentem diſputantes, intra Septum deambulare videbantur. Simeon vero tametſi nec verbo ab illis interpellatus, eadem tamen ſibi uni dicta fuiſſe intellexit. Quare poſt iſtiuſmodi viſionem vehementer cavebat, ne quod verbum ſibi in hac materia excideret: nec unquam auditus eſt, quidquam de viſionibus, aut revelationibus ſuis in medium protuliſſe.

Ceterum quod ad Simeonis labores ſpectat, & aerumnas, quibus coram Deo clam, palamve exercitus, & conflictatus eſt, adfirmo, unicuique eſſe compertiſſimum, mortalium neminem vel noſtra, vel majorum noſtrorum aetate fuiſſe, qui in hac parte cum B. Simeone comparandus ſit. Nec nos fugiunt, quae Divino Spiritu adflati Scriptores admirantes literis prodidere geſta Sanctorum, legentibus conſolationem, magnamque utilitatem adlatura, & ad quaerendam virtutem, facem ac ſtimulos admotura. Moſes ſiquidem, Prophetarum maximus, univerſi Iſraëlis lucidiſſimus oculus, bellator clariſſimus, ſapientiſſimus Architectus, utilis adminiſter, Navarchus vigilantiſſimus, abſolutiſſimus Rector, & Scriptor doctiſſimus, Oeconomus, & Paterfamilias integerrimus, quadraginta dierum ſpatium bis tantum tranſegit jejunus, panem non comedens, & aquam non bibens: per eos nempe dies, quibus in monte cum Do-

Domino verſabatur, quum nubes, & caligo velut ſub jugum actae, immobiles circumſtarent, ignes arderent, & fumante montis cacumine, tubae circumſonarent, Angeli quoque trepidi diſcurrerent, Vigiles, & incorporeae Mentes circumvolitarent, Seraphim Sanctus, Sanctus continenter clamarent; Atque ipſe interea Moſes Dei congreſſu, conloquioque frueretur, Divinaque audiret reſponſa; cibus ejus viſio Divini oris fuit, ejuſque potus Caeleſtis gloriae conſpectus: ſuo proinde ſaginabatur jejunio, ſuaque a contemplatione lucem, & ſplendorem hauriebat. Elias ſimiliter Divino zelo incenſus, & velut ignis ardens, ab Angelo paſtus cibo, quem homines nec ſeverant, neque paraverant, deſertum quadraginta diebus ſuperavit, cibi, potuſque penitus expers; donec montem ſubiens, & ſpeluncam ingreſſus, quadragenario jejunio Divinam vocem auſcultare commeruit, atque ſpeciem illam auguſtiſſimam, & admirabilem intueri, cujus ad adſpectum Superi contremiſcunt, & expaveſcunt Inferi. Ad Reges inſuper, & Prophetas ſacro oleo inungendos legatus fuit; indidem quoque per jejunium arrham accepit raptus ſui ad Eden, deliciarum ſedem. Daniel pariter, vir deſideriorum, Fidei, & Religionis procuratione eximius, per jejunium unius & viginti dierum, quibus nec panem comedit, nec aquam bibit, nec corpus lavit, aut unxit, miſſum e Caelo Archangelum excipere, & arcana diſcere oratione, jejunioque promeruit, & futura praeſcire, ſuos praeterea populares Abrahae amici Dei ſobolem Babylone captivos in libertatem adſerere. Quidquod, ut ſacrae produnt Literae, benigniſſimus Dominus noſter, quum commota fuiſſent viſcera ejus ſuper figmentum manuum ſuarum, ſuaque ipſum clementia inclinaſſet, ut corpus, quod ipſe ſuis ſanctis manibus plaſmaverat,

proque ſua bonitate, ac voluntate illud in deſertum eduxiſſet, ut tentaretur, hoc eſt, probaretur, & examinaretur, quadraginta dies, totidemque noctes perpetuo jejunio, & oratione tranſmiſit; eaque temporis intercapedine omni prorſus cibo, potuque abſtinuit, quantum nempe novit ipſius Divinitas poſſe ab humano corpore tolerari, tantundem oneris corpori adſumto impoſuit. Poſt traductos autem continua oratione, jejunioque quadraginta dies placuit Divinitati ejus, & adnuit fami, & venit, praecepit ei, & adceſſit, ut inde palam fieret illi conlibuiſſe, ut excelſa ipſius Divinitas corpus Adae fami, ſiti, laſſitudini ſomnoque vere obnoxium indueret: utque indidem diſceremus, illud ipſum humanum corpus de Diabolo, generis noſtri inimico, triumphaſſe, ejuſque proterviam, & audaciam fregiſſe, diſſipatiſque ejuſdem copiis, peccatum ſimul, mortemque profligaſſe, regnoque demum Inferorum ſubacto, victoriae coronam adeptum fuiſſe. Porro ſi iſtis fortiſſimis, & ſpectatiſſimae virtutis Heroibus quadraginta dierum jejunium tantam apud Deum conciliavit gratiam, ut eos ſibi ad patranda miranda facinora, tamquam adminiſtros adſciverit; quid de B. Simeone dicendum, cujus actus, & labores nemo hactenus intellexit, praeter unum Deum, operum ejus teſtem, cujus unius ob oculos immenſa propemodum incommoda, & aerumnas perpeſſus eſt, ac prorſus inauditam inediam fortiſſime toleravit, orationem interea ultra omnem terminum conſtantiſſime producens, fame, ſiti, frigore, aeſtuque ſe ipſum perpetuo diſcrucians, admirabili inſuper contemplatione exercens, tanta quidem animi contentione, ut recto corpore ſtans, nec ſomnum oculis, nec corpori quietem diu noctuve per annos [32] ſex & quinquaginta viſus ſit indulgere. In Coenobio ſiquidem annos novem in iis, quas ſupra deſcripſimus

Ejus curſus in exercitatione Monaſtica.

32

mus, exercitationibus & admirabili disciplina exegit: septem vero supra quadraginta intra Septum commoratus est, ex quibus annos septemdecim peranguſto spatio incluſus latuit, perpetuo ab Generis noſtri adverſariis clam, palamque graſſantibus, ex inſidiis, & aperta vi oppugnatus, eoque tempore evoluto, parvas columnas, quas supra indicavimus, conſcendit, primam quidem cubitorum undecim, alteram vero septemdecim, tertiam duorum & viginti: quem vitae curſum septem annis tenuit, donec in alteram omnium maximam quadraginta cubitorum ſubiit, in qua triginta annos, accepta Divinitus fortitudine, & patientia, verſatus, poſtremum vitae ſuae diem clauſit, in ſumma animi tranquillitate, in ipſo pietatis opere exſtinctus: & facta ſunt ei, ut Scripturae loquuntur, noviſſima bona cum hominibus pacis, & magnificatus eſt finis ejus decuplo magis, quam principium ejus: fecitque Dominus voluntatem, & placitum ipſius, & petitiones ejus exaudivit: petivit enim, & accepit, quaeſivit, & invenit, pulſavit oſtium Domini, & apertum eſt coram eo. Deum honoravit in corde perfecto, & viciſſim a Deo honoratus eſt in cunctis bonis. Dilexit Dominum ex toto corde ſuo, pluſquam animam ſuam, eamque poſuit in manibus Domini: & Dominus ſimiliter, quia vidit deſiderium ejus, dedit eum in miſericordias in oculis omnium hominum, & magnificavit nomen ejus, & opera ejus a finibus uſque ad fines terrae. Quodque maxime optaverat, pro voto impetravit, hujuſmodi preces frequenter iterare ſolitus: Domine Deus fortis, ne me, quaeſo, ſervum tuum humana ope indigere permittas; adeo ut hinc deſcendere compellar, ſed fac, ut ſuper hoc lapide, quem ex mandato tuo conſcendi, & in quo hactenus vixi, reliquos vitae meae dies tranſigam, donec ex hoc ipſo loco animam

mam famuli tui quandocumque Majeſtati tuae placuerit, accipias.

Erit fortaſſe aliquando qui dicat: Quid neceſſe fuit, ut Monachus iſte in ſublimi viveret? An non humi in praefato ſuo Septo, aut alibi Deo gratiſſimam perinde vitam agere potuiſſet, quaſi vero non omnibus perſuaſiſſimum ſit, Deum ubique adeſſe, omniaque circumſpicere, Caelum, terras, maria, Superos, inferos, Caeleſtia, terrenaque extra, intraque obtinere, nullis locorum ſpatiis circumſcribi, ſed occupare, & implere omnia; ſi ſceleſtas modo, & Deo rebelles animas exceperis? Unde conſequens eſt hominibus Deum pie, ac ſincero corde invocantibus quovis loco ipſum eſſe foreque praeſentem. Sic Jonae de abyſſis inferi illum invocanti adfuit, ipſumque de ſinu Inferni inferioris extraxit. Sic Danielem de lacu, & Hananiam cum ſociis de fornace illius opem poſcentes exaudivit, quodque uterque poſtulaverat, ambos per Angelum a praeſenti exitio liberavit. Et, ut ſemel dicam, omnes ſervi ejus ubicumque quaeſiere eum, ibidem illum invenere; Elias in Carmelo, & Abraham in cacumine montis: nam ſimul atque ejus opem popoſcere, nacti ſunt praeſentiſſimam.

Sed enim & hoc ejus moris fuit, ut ſelectos quoſdam ſervos ſuos ad praedicanda opera ſua identidem mitteret, eiſdemque leges & mandata pro ſuo judicio ac voluntate praeſcriberet. Sic Adamo, & ejus conjugi arboris eſum interdixit. Sethi ſobolem item admonuit, ut a Cainitarum conſuetudine abſtineret: Noëmo foedus immutabile, deſcripto in nubibus arcu, conſignavit: Abrahamo Circumciſionis ſignaculum tradidit: Moſi Sabbatha, Legiſque ceremonias, rituſque dictavit: Eliam zelo adcendit, & ardentis facis in modum, inflammavit: Eſaiae mandavit, ut nudis pedibus, nudoque corpore coram ipſo in-

incederet; & Jeremiae, ut jugum, & laqueum cervici imponeret: Ezechielem quoque sic adfatus est: Barbam, & caput tuum rade, & tolle vasa tua super humerum tuum, murumque perfodito, & per eum egredere, quasi transmigraturus. Oseae similiter Prophetae sanctissimo praecepit dicens: Sume tibi mulierem fornicariam. Singulis ergo servis suis singularia pro tempore mandata, & peculiarem disciplinam praestituit: in sua quippe potestate habet Dominus figmentum suum, suoque Opifici subest opus ejus, nec est qui supremae Majestatis jura, & mandata criminari, aut reprehendere queat, quae quicumque accepit, & exhausit, is profecto se ipsum custodivit, magnusque, atque inclytus effectus est. Hoc pacto Abraham Dei amicus adpellari commeruit. Moses similiter summam gloriam adeptus est, & princeps, ductorque suae gentis renunciatus, magna, & maxime miranda facinora, ope fultus Divina, patravit. Elias quoque per aëra raptus, sublatus est, & mortem non gustavit. Pari pacto placuit Domino novissimis hisce temporibus B. Simeonem super columnam statuere: videbat enim mundum exitiali quodam somno sopitum; ideo satagebat, ut admirabilis ejus vitae exemplo hominum mentes ad poenitentiam excitaret, sicque paullatim ad agnitionem gloriae, & Majestatis suae fideles perduceret.

Cap. 5. & 12.

Cap. c. 1. v. 2.

Ut autem certo constet, Divino instinctu, ductuque id omne susceptum, perfectumque fuisse, hoc etiam subjungam. Aedicula illa, in qua Simeonem ab initio habitasse supra diximus, fenestram habebat, per quam ille porrectam a Sacerdote Eucharistiam accipiebat. Suppositus huic erat protuberante structura lapis tricubitalis, ad Incensi capsulam sustinendam. Sub eos itaque dies, quos occasione verni jejunii ab omni hominum congressu segregatus transigere solebat, post

Stationem columnarem & regulas orandi ab Angelo edocetur.

poſt tertiam hebdomadam illi forte oranti adparuit eximia forma vir facie ardentibus prunis prope ſimili, adcinctus, armatuſque, quaſi mox conflicturus; viſus autem primum ante feneſtram oraſſe, poſt in praedictum lapidem ſubiens, religatis poſt tergum manibus, prius quidem inclinato, deinde recto corpore orare; atque ſubinde ad ipſum Simeonem converſus, illum adtente reſpectare, rurſumque ab eo averſus, ſurrectis in Caelum oculis, manibuſque preces ſuas continuare; atque inter haec identidem Simeonem, ut antea, reſpicere. Per tres noctes viſio ejuſmodi repetita, a veſpere uſque ad mane ſequentis diei durabat. Tunc vero Chriſti famulus negocium iſtud a Domino profectum intellexit, ab eoque ſibi miſſum fuiſſe praeceptorem, a quo rationem, & regulam pie adſidueque orandi doceretur. Eo itaque poſt triduum diſparente, Simeon praedictum lapidem conſcendit: quod ſuave, & maxime jucundum illi adcidit, minime dubitanti, quin ea vivendi ratio a Deo inſpiraretur. Quamobrem exacto quadraginta dierum jejunio, & patefacto Septi oſtio, conſuetum domicilium reliquit, eoque in lapide ad tres menſes inſedit, tum reliquas, quas antea memoravimus, columnas conſtruxit, quarum poſtrema in duorum & viginti
33 cubitorum altitudinem eminebat".

Rurſus hoc vitae genus, Deo authore, coeptum fuiſſe, adhuc certioribus argumentis confirmatur. Et vero poſtquam per ſeptennium in parvis columnis habitaſſet, alteram triginta cubitorum excogitavit, quam poſtremo ad quadraginta extulit, diſcipuli opera in hoc negocio uſus, qui multis annis eidem ab obſequiis fuit, ejuſque oculos poſt obitum clauſit, morientemque, & caput reclinantem humero ſuo tamdiu ſuſtinuit, donec exſpiraret. Huic cariſſimo diſciplinae ſuae alumno ſanctus Senex mandaverat aliquando, ut quum, ad-

adnuente Deo, rursus ostium Septi recludi oporteret, alteram columnam triginta cubitorum ex geminis velut spondylibus per eam temporis intercapedinem compactam, in vestibulo paratam haberet, idemque artificibus injunxit. Clauso itaque Septi ostio lapides caedere opifices adgressi sunt; sed obsistente occulta quadam vi, secti, dedolatique lapides inter manus dissiliebant, & frangebantur. Per quatuor magni jejunii hebdomadas hoc negocium versatum est; nihilum tamen perfectum est, praeter duos lapides. Jamque prope aderat tempus, quo Septi ostium aperiri solebat, pudebatque artifices tamdiu ad duo illa saxa haesisse: quamobrem laudatus Sancti Viri discipulus, qui eam remoram supra ceteros aegerrime ferebat, ad Magistrum noctu ingressus: Domine, quaeso te, inclamat, communem Dominum nostrum orato, ut, si quidem opus istud adprobat, viam ad illud perficiendum aperiat, tuaeque Sanctitati illam ostendat, & doceat, qua nostra culpa Diabolus nos tantopere infestet. Contra si hoc negocium illi minus placet, quonam operae pretio hunc nos laborem suscipimus, aut artifices incassum fatiganus? Cui utcumque satisfacere Simeon coactus: Modo, inquit, abi, postridie rediturus. Rediit ille nocte altera, & elata voce rursus Magistrum interpellat: num coepta persequi velit. Tum vero Beatus Senex discipulum importunissima ea cura soluturus: Jam tibi posthac, respondit, laeto agere licebit, quandoquidem Deus lapidem sibi pro libito suo praeparavit, illumque nobis peccatoribus demonstravit, subdens: Ne te anxium habeat, quod tuus tibi discipulus modo narrabat; sic enim Domino decretum est, fieri columnam quadragenorum cubitorum, tribus compactam segmentis, in nomine Trinitatis, quam colis. Haec fatus, tria adjecit dona

pura, candida, pulcherrima, & maxime expetenda; tuique, frater, mentionem intulit, te tuo nomine [34] Paramonarium
34 adpellans. Hem tibi hoc trado munus; vade itaque, & alta voce haec praedica: Canta Deo canticum novum universa terra. Nunc vero quae audisti exsequere: equidem confido, fore ut Dominus viam tibi aperiat, qua opus istud ad exitum tute perducas. His dictis, discipulus mirum in modum erectus, ad artifices antelucanus advolat, eosque ad intermissum laborem continuo revocat. Ecce autem dum operi incumbunt, Domini nutu factum est, ut in interiori ipsius Septi recessu lapidem praegrandem, firmum, atque per omnia voto respondentem, invenirent; quem tametsi locum intrantes, & exeuntes frequentissime tererent, omnino antea non animadverterant. Magna itaque contentione resumto labore, Domino adspirante, spatio unius hebdomadae saxum mira facilitate sectum dedolatumque ad ostium Septi devolverunt, eoque patefacto, lapidem Simeon erigi jussit; quodque antea animo conceperat, columnam, ea, qua dixi, forma constructam conscendit, & super ea stetit triginta annos, quasi unum diem, eique a Domino concessum est, vitae suae diem extremum ibidem solvere cum admirabilis Sanctitatis fama, in ipso justitiae cursu, & Christianae virtutis palaestra.

Ceterum vix dici potest, quantum ex ejus moribus, gestisque Divini nominis gloria per omnes propemodum terras propagata fuerit; quantam dum viveret, & quam longe majorem postquam e vivis decessit, apud omnes homines existimationem fuerit consequutus; quanta denique per eum Ecclesiae, & Christianae fidei honoris, atque majestatis adcessio facta fuerit. Profecto etsi ejus vitae primordia clarissima fuere; exitus tamen ea etiam superavit. Si quis vero de hoc aliquando dubitavit, dubium po-

poſtea, certiſſimis documentis convictus, depoſuit. Neque enim vulgari morte illum Dominus ſuſtulit, aut diem coronationis ſuae ipſi incertum, ignotumve eſſe ſuſtinuit, ſed mirabili viſione de futuro obitu praemonuit in hunc modum. Evolutis ſeptem annis, ex quo praedictum Septum intraverat, adparuere viri, Divina luce circumfuſi, quorum alter virga, quam forte manu tenebat, cubitos quadraginta menſus eſt: mox ad Socium converſus: Quum numerus, inquit, quadrageſimus [35] finitus fuerit, conſummabitur menſura, & iſte tolletur: verumtamen antequam eum tollam, ſignum dabo, cui ſimile haec aetas omnino non vidit. Quae verba B. Simeon optime, planeque intellexit. Iterum autem ille convertit ſeſe, idemque ſpatium, eadem Socio regerens, dimenſus eſt. Neuter tamen Simeonem interpellavit, ſed ipſi inter ſe aliquantiſper conloquuti, poſtremum ambo ſimul videri deſierunt. At ipſe non dubius, quin ad ſe ea verba pertinerent, eadem animo adſidue volutabat, conjectanſque fatalis numeri finem haud procul abeſſe, portentum, quod Angelus ſe exhibiturum ſpoponderat, antequam ipſum eſſet ſublaturus, anxius opperiebatur. Poſtquam autem horrendum Divini furoris judicium conſpexit, quo Antiochia [36], & finitima oppida everſa fuere, eamque ob cauſſam infinitam hominum multitudinem ad Septum convenire vidit, & adeſſe Sacerdotes de communi ſalute ſolicitos, ardentes lampadas, thuribula fumantia, erectas Cruces, populoſque undique turmatim adfluentes, omniaque circum loca queſtubus atque gemitibus perſonantia; tunc enimvero comperit numerum eſſe finitum, & deſignatum ab Angelo tempus jam adeſſe. Quamobrem clam adcitum ad ſe primum illum Diſcipulum, remotis arbitris, ſic adfatus eſt: Ut video, expletus eſt numerus, & ſignum longe majus, quam ipſe credi-

Caeleſti viſione de die obitus ſui praemonetur.

35

Item de Antiochiae terraemotu.

36

Ingens ad eum concurſus.

deram, editum est : nec dubium, quin praestitutum mortis meae tempus advenerit. Id porro tibi praefatus sum, cogitans, te ex diuturna multorum annorum consuetudine comperisse, nullum me meo Corpori adhibuisse indumentum, praeter hasce pelliculas : quare Deum invoco adversus te testem, si forte commiseris, ut membra mea aliis post obitum meum tegantur vestibus. Atque ita factum est ; nullum quippe, praeter pelles, aliud sacro corpori adhibitum est tegumentum. Eum itaque a Domino exitum consequutus est, cui parem nullus, ut arbitror, mortalium in hac nostra memoria habuit : adeo omnem numerum, & omnem fidem superavit hominum ad ejus obitum confluentium multitudo. Is porro concursus ab eo die, quo praedicta clades contigerat, coeptus, unum & quinquaginta dies duravit : ex ea scilicet calamitate tantus pavor in omnes incubuit, ut nec aedes suas intrare, nec in agrum exire tutum quisquam putaret. Cunctis itaque trepidantibus, & quodam velut stupore mentis perculsis, vires, nedum consilia omnia, ut in summa desperatione, defecerant. Una videbatur superesse spes, si Simeon operam suam adflictis rebus adhibere dignaretur. Ad eum itaque supplices profugerant, quidvis mandaret, sine cunctatione exsequuturi.

Jam vero transactis eo in luctu uno & quinquaginta diebus, facta est Synaxis illa maxima mense Julio, quae Beato Simeoni postrema fuit, cuique parem numero, & frequentia nullam existimo celebritatem usquam ab hominum memoria exstitisse. Enim vero cunctas orbis nationes e suis exciviſse sedibus visus est Deus, easque in unum locum congregasse, ut simul omnes extremum vale dilecto suo Simeoni dicerent, ejusque funeris pompam maxima omnium celebritate exornarent. Volebat nimirum famulo suo ante obitum sequu-

Digitized by Google

quuturam poſt cineres gloriam praemonſtrare. Sic olim cum ſanctiſſimo Propheta Moſe egerat; poſtquam enim illum in montem ſubire juſſiſſet, inde terram populo ſuo promiſſam eidem oſtendit, tum demum illum e medio ſuſtulit.

Suprema ejus monita.

At Simeon de communi ſalute ſolicitus, Sacerdotes quotquot aderant, ac populum ad ſe adcitos verbis primum eſt conſolatus; deinde pluribus adhortatus eſt, ut Dei legem, & praecepta exacte obſervarent, quaſi Pater bonus & amantiſſimus filiis benemoratis ſuprema ſe illis dare mandata teſtatus, mox ſubdidit: Nunc vero ad veſtras ſinguli redite ſedes, ibique per triduum Chriſtiano ritu vigilias celebrate: tum vero poſito metu, ad negocia veſtra in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti diſcedite, & artifices ad ſuum quiſque opificium ſe referat; nec dubito, quin ſalus veſtra Deo in poſterum curae ſit futura. His dictis, omnes dimiſit.

Lethifero languore corripitur.

Evolutis itaque ab eo receſſu diebus triginta, vigeſima nona Auguſti, hora undecima, Sabbathi die in Dominicam eunte, Dei famulus, praeſentibus quibuſdam ex ſuis diſcipulis, repentino languore correptus eſt, qui mox in artus, & in viſcera, ac medullas ſenſim inlapſus, in lethalem evaſit; & a Dominica quidem die uſque ad feriam tertiam idem fere morbi ſtatus fuit: quo temporis intervallo Deus ſervi ſui ſanctitatem ingenti miraculo illuſtravit, quod ob magnitudinem ſuam difficilem fortaſſe fidem apud poſteros inveniet. Ceterum in Chriſtum credentibus omnia creditu facilia ſunt, ſcientibus nimirum omnem naturam Deo parere, ejuſque nutu, atque voluntate conſtare. Res autem ita ſe habuit. Exeunte Auguſto menſe, prope jam adpetebant Kalendae Septembris, aeſtus nihilominus ingruebat propemodum intolerabilis, ſoliſque vapore torrefacta terra exardeſcebat. Id

por-

porro reor factum, tum ut mox sequuturi signi certissimum argumentum haberetur: tum vero etiam ut B. Simeoni inde velut ex indubitabili praesagio conjectare liceret, vicinum instare exitum, & praeteritorum laborum mercedem. Quum repente aurae lenes, & blandae immodicum illum calorem sustulere, deinde ros Caelo cadere super Christi famulum visus est, & suavissimus odor ex ejus corpore manare coepit, cui similem nulla, arbitror, sensit aetas, nullus locus expertus est. Nec tamen unus erat odor, sed multiplex, & varius, adeo ut quemadmodum unda undam trudit, sic odorum species altera alteri succederent, suavissimum quoddam spirantes, quod omnium aromatum, atque, odoramentorum fragrantiam longe superaret; erat, nempe, Dei praepotentis opus. Mirificus porro ille odor intra Septum continebatur; at nec totam scalam adflabat, sed interpositum tantummodo spatium a medio scalae usque ad summitatem ejusdem: cunctis ignotum odorem impendio mirantibus. Eo mirabili eventu excitatus primus ille discipulus Simeoni carissimus, qui diu noctuque ei ab obsequiis aderat, illis praecipue diebus, quibus eum decessurum praesenserat, Magistrum morbo prostratum recreare cupiens: Animadvertisne, Domine, inquit, quantopere te tuus Deus amet; quandoquidem duo illa optatissima tibi concessit: primum, ut universae circum gentes ad te salutandum convenerint: alterum, quod nemini reor antehac concessum, ut admirabili isto odore, cui similem nemo unquam aut ipse sensit, aut alios sensisse audiit, velut accepto quodam pignore paratam jam laboribus tuis mercedem intelligas. Hem porro mihi te Deus propediem est ablaturus, ut tuorum expostulant gestorum merita. Quare obsecro te, Domine, per Deum, quem a pueritia dilexisti, aperi sacrum istud os, & benedic ser-

Suavissimus odor ex eo manat.

ſervo tuo, quoniam perfectio tua novit, quantopere Sanctitatem tuam ſemper amaverim, ſemperque coluerim. Ad haec beatus Senex fauſta omnia diſcipulo adprecatus, ſimul admonuit, ne cuipiam, ipſo ſuperſtite, illius odoris arcanum patefaceret, aut de eo verba faceret: ut qui bene noverat, Caeleſtem eam fragrantiam Divinitus immiſſam fuiſſe.

Diſcipulos Deo commendat.

Feria autem quarta, quarto Nonas [37] Septembres, Hora nona, adſtantibus cunctis ejus diſcipulis apud ipſum, praefecit illos duos ſociis eorum, & omnes Domino commendavit. Mox ter in genua procumbens, adſurgenſque Caelum proſpectabat. Quum vero frequentiſſimus populus alta voce undique conclamaret: Benedic Domine: Chriſti famulus oculos ad quatuor praecipuas orbis plagas circumferens, ſimul opertam Maforte manum elevans, benedixit eis, & commendavit eos Domino tribus vicibus: continuoque ſublatis iterum in Caelum oculis, pectuſque per totidem vices dextera manu tundens, caput ſuper humerum prioris diſcipuli depoſuit, ſimulque exſpiravit: ambobus diſcipulis manus ſuas ejus oculis impoſitas interim habentibus, adſtante, ejuſque vultum adtentis oculis intuente univerſa multitudine.

37

Populo benedicit.

Moritur.

Interea diſciplinae ejus Alumni veriti, ne numero obruerentur, pagorumque vicinorum Incolae coitione facta, in Magiſtri cadaver involarent, atque in eo tumultu plurimi aut coorta ſeditione caederentur, aut, ſuperante multitudine, oppreſſi, ſuffocarentur; arcam ſuper columnam adferri curarunt, in qua ſancti Viri corpus depoſuere interim, dum nobilioris tumuli honorem eidem praeparare inſtituunt. At ubi ejuſdem obitus rumor vicinas terras adflavit, ſimul, ut in maximis eventis, per univerſum orbem eſt divulgatus; inde in omnes pavor, & velut quidam mentis ſtupor invaſit, audientes repente factum, quod

Lugent eum innumeri.

non

non putaverant tam cito futurum. Conturbata eſt anima uniuſcujuſque, & diſſipatae ſunt cogitationes, & laſſatae ſunt manus, & luctus, ac moeſtitia oppreſſit univerſos. Non defuere tamen qui in communi illo luctu gauderent, Deoque gratias agerent, velut eximio beneficio adfecti, ejuſque clementiam eo praecipue nomine merito praedicandam, exiſtimarent. Miſcebatur itaque cum moerore gaudium, riſuſque lacrymis jungebatur, & inter funus efferentium queſtus laetantium hymni perſonabant. Flebant alii cariſſimi capitis obitum, alii contra ſublatis in Caelum manibus, Domino gratias habendas eſſe adfirmabant, quod illius utique beneficio ipſis eveniret, videre per id temporis fidelis ſervi Dei coronationem. Triſtitiae proinde funus ejuſmodi, & exſultationis fiebat argumentum, luctus ſimul & triumphi: luctus quidem cogitantibus, exſtinctum talem, ac tantum rectorem, qui Divina ſapientia plenus generis humani navem in medio pelago fluctuantem hactenus feliciter gubernarat: triumphi vero ſpeciem ſuggerebat contuentibus, bonum Navarchum ſui corporis navigio in portum Caeleſtium deliciarum invectum fuiſſe, & poſt diuturnam, ancipitemque navigationem integras merces in litore expoſuiſſe: pelagi quoque fluctus, quibus per totam vitam fuerat agitatus, feliciſſime ſuperaſſe, & poſt procellas, ſaevaſque tempeſtates ſibi quidem mercedem ſuo labori conſtitutam comparaſſe; Dominum vero, ob auctas ejuſdem opes, ingenti laetitia adfeciſſe. Fuit nihilominus acerbiſſimus is caſus, reſque plena moeroris, atque luctus, ſi cogitemus, quantum Virum mors nobis ſuſtulerit, praeſtantiſſimum, nempe, architectum, qui ſuis precibus labantem mundum ſuſtentabat: quod enim aedibus columnae, & fundamentum, id univerſo orbi ſola B. Simeonis oratio praeſtabat. In hoc tamen luctu aliquod adcede-

cedebat levamentum recolentibus praeteritum tempus, quomodo Dominus servum suum in eo vitae admirabilis cursu, adjutrice dextera sua, sustinuisset, invictam eidem patientiam, atque fortitudinem impertiens; ut, superata corporis infirmitate, quae strenue inchoaverat, eadem, adjuvante Divina gratia, feliciter consummaret, quasque olim moliebatur aedes, easdem ad tectum, fastigiumque perduceret, haberetque tam firmas; ut ingruentibus postmodum procellis, quas peccatum ciere solet, nec ventis, nec pluviis, nec adluvionibus labefactari omnino potuerint, septem licet annos supra quadraginta ea oppugnatio tenuisset. Res iterum erat uberrimis lacrymis comploranda, beati praecipue Senis filiis, quali quantoque parente repente orbati fuissent, secum volutantibus: eo, scilicet, Patre, qui Caelesti cibo carissimam sibi prolem hactenus aluerat. Etsi rursus conceptum ex illius obitu moerorem ea plane cogitatio temperabat, quod tametsi filios suos orphanos in terris reliquisset, ipse tamen velut Caelestis aquila sursum evolaverat, & super excelsissimam petram transvectus extra omnem teli jactum, extra omnes rerum humanarum vices, & adversos casus beatissimam sedem obtinuerat.

Simeonem similiter orphani, & viduae reposcebant, & mortuum lacrymis, & singultibus prosequebantur: Ubinam, ajebant, requirendus nobis eris, Simeon, aut quibusnam in terris quaesitus nobis occurres, o nostrae salutis, post Deum, spes unica! Simeonem itidem inclamabant quicumque potentiorum insolentia oppressi, fortunisque exsuti fuerant, nunc vero excluſa spe meliorum rerum in summa tristitia versabantur: O nos mortalium miserrimos, ajebant, nunc enimvero luporum rabiem, & immanes rictus merito timere coepimus! Quanam hominum ope hisce angustiis nos expediemus, aut

quemnam invocabimus, qui ſomno ſopitum excitet illum fortiſſimum leonem, cujus terribili voce tremefactae feroces ferae, imbellium Uulpium in morem, intra ſua cubilia, & ſubterraneas ſpecus ſeſe recondere cogebantur? Nec minus doluere aegri, & quotquot aderant, variis languoribus adfecti mortales; imo vero prae ceteris inopina Sancti Viri morte perculſi, lacrymis in pleniorem luctum ſolutis, funebri carmine, & flebili cantu eandem ſunt proſequuti: Quaſnam poſthac terras petamus, miſeri, ajebant, aut ubinam gentium medicus nobis occurrat, tui ſimilis Simeon, vel tecum ulla in parte conferendus? Tibi, inquam, qui aegritudinem ante depuleras, quam aegrum vidiſſes, iſque priuſquam te videret, opem tuam praeſenſerat; tuum videlicet verbum potentiſſimum erat remedium, & aegrotis longe utilius, quam omnia medicae artis pharmaca.

Quantum porro B. Simeonem Clerus amaret, communis Clericorum cujuſvis ordinis luctus declaravit, Simeonem namque infimi, & ſupremi Sacerdotes, & Eccleſiarum Paſtores inter populorum lacrymas adclamabant; ſic tamen, ut inter moerorem, & gaudium fluctuarent, & varios modo huc dolor, modo illuc laetitia deduceret. Simeonem itaque nunc lacrymis, nunc votis, modo ſingultibus, modo precibus proſequebantur: & cauſſa quidem moeroris erat, quod portum, atque tutiſſimum perfugium tanti Viri obitus ipſis ſuſtuliſſet; etenim quotieſcumque Diabolus, Piorum perpetuus inimicus, adverſus veritatem, & exactam morum diſciplinam tempeſtatem excitabat, habebat Eccleſia in uno Simeone magiſtrum ſapientiſſimum, & Divini cultus diligentiſſimum procuratorem, gubernatorem maxime peritum, & navarchum pervigilem, pugilem eximium, ſcribam doctiſſimum, & expeditum bellatorem. Et ille quidem ju-

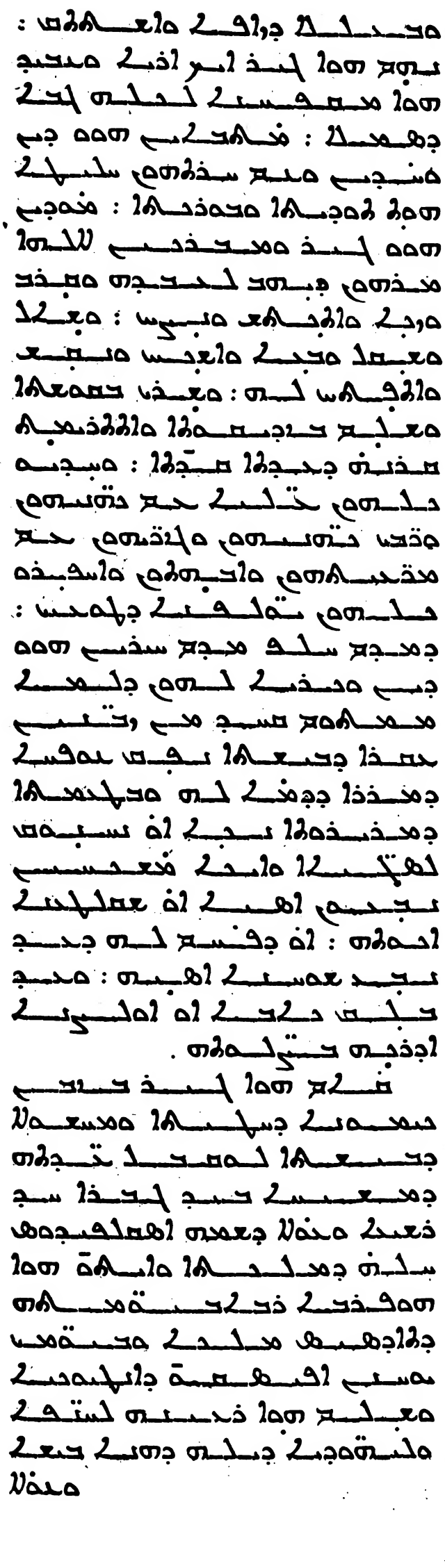

justitiae lorica indutus, atque sincera fide obarmatus, fiduciaque in Deum erectus, in humili oratione praesidium communi saluti quaesivit; sublatisque in Caelum manibus, Divinae clementiae opem exoravit, tum Spiritus erroris, & nequitiae turbines increpuit, & profligavit. Irrugiit enimvero quasi magnanimus leo, & universam impiorum factionem fugavit. Quamquam pii Sacerdotes rationes etiam in promtu habebant, quibus dolorem mollire, & non parum levare poterant, sibique de morte sancti Viri gratulari; ac proinde Dei bonitatem in hoc ipso agnoscere, & conlaudare, quandoquidem servo suo tribuisset pugnare, & vincere, petere, & accipere, quaerere, & invenire, pulsare, & patefactas fores intrare, atque ea, quae in veritate coeperat, in justitia consummare, sanctaeque Ecclesiae dignitatem, & opes in tantum augere, ut Pontifices, atque supremi, infimique Sacerdotes inde mirum in modum erecti, confirmatique omnes pseudomagistrorum errores, & adfusam inde caliginem facile repulerint, & dissiparint. Hinc vero rursus refricabatur dolor, dum futura pericula prospectant; nam si forte insita hominibus nequitia tale quid posthac moliretur, & exitiales herbas ad multorum perniciem disseminaret, hujusmodi porro ingruente malo, non videbant, quem habituri forent virum medendi arte instructum, qui hunc laborem vellet suscipere Simeoni parem, qui suboritura ulcera remediis solebat antevertere, & prope occurrentibus morbis precibus suis viam praecludere.

Exarserat aliquando acerbo odio adversus Dei Ecclesiam Asclepiades [38] quidam Imperatricis avunculus, atque sub tempora Theodosii Imperatoris, & Johannis [39] Episcopi Antiocheni insigni Magistratu clarus. Is quum in Judaeos, atque Ethnicos maxime esset propensus, perinde atque Christianis infensus, Edictum

Edictū de reddendis Judaeis Synagogis, quod Asclepiades ab Imp. Theodosio extorserat, authoritate Sancti Simeonis abrogatum.

38
39

ctum ab Imperatore fraudulenter expreſſerat, quo Synagogas, Judaeis olim ablatas, reddere Chriſtiani juſſi ſunt, deſtructaſque aere ſuo conſtruere. Hujuſmodi reſcriptum variis in urbibus promulgatum fuerat, cum Magiſtratuum mandato ejuſdem exſequutionem injungentium. Quae res incredibile eſt, quantam Chriſtianis moleſtiam, atque perturbationem adtulerit, laetantibus interim, ac triumphantibus Judaeis & Paganis, adeo ut in publicum albis induti procederent, Chriſtianis nequidquam ad eum inſultum frementibus. Necdum intelligebant impii, ac ſtupidi homines, maximam eos propediem exceptuſam ſegetem, & materiam doloris, eandemque in ſe poenam mox ruituram, quam ipſorum Patres, & Pontifices Domini Noſtri Jeſu Chriſti aevo tulerant, ut nimirum pecuniam quidem prodigerent, & veritatem, quam maxime occultam voluerant, mox divulgatam viderent. Quod Judaeis hoc ipſo tempore ferme contigit; incerta quippe, caecaque ſpe illecti, aurum, operamque perdidere, &, quam maxime optabant, Synagogarum reſtitutionem minime impetrarunt, cunctis eorum imprudentiam, temeritatemque palam ridentibus. Ut enim ejus Edicti publicatio facta eſt, ſtatim variarum Eccleſiarum Epiſcopi rem ipſi per ſe ad B. Simeonem cum magna doloris ſui ſignificatione detulere, Edictumque, & Magiſtratuum pro ejus exſequutione mandata eidem perlegerunt. Ea inopina novitate Dei famulus vehementer perculſus, & adverſus impiorum hominum audaciam Divini honoris zelo incenſus ſurrexit fortiter, adreptoque calamo, ad Imperatorem epiſtolam conſcripſit terribilem, plenam minarum, in qua, praetermiſſo Imperatoris titulo, Theodoſium hunc in modum adloquitur: Quoniam elevatum eſt cor tuum, & oblitus es Domini Dei tui, qui dedit tibi diadema honoris, & ſolium Imperii,

rii, & factus es amicus, & ſocius, atque procurator Judaeorum, Deum blaſphemantium: ecce repente adprehendet te ſententia juſti judicii Dei, te, inquam, & omnes, qui in iſto negocio cogitationi tuae conſenſerunt. Et levabis manus tuas ad Caelum, & dices in tribulatione tua: Vere furor iſte venit ſuper me, quia Domino mentitus ſum.

Lectis hiſce literis Imperator, expavit, factique, ſupra quam dici poteſt, ſui ipſum poenituit, ac ſummo dolore adfectus eſt. Nec mora, miſſis ad Magiſtratus urbium literis, Edictum antea promulgatum reſcidit, Chriſtianaeque Religionis, atque Sacerdotii dignitatem, authoritatemque adcurate ſancivit; impii vero conſilii authorem a Praefectura amotum, atque inſuper ignominia notatum, ab Aula expulit. Tum vero, ſublata per eum modum offenſionum cauſſa, B. Simeoni epiſtolam Imperator ſcripſit, quam primariis Aulae Proceribus ad eundem perferendam dedit, in qua ſummis precibus ab illo flagitavit, ut pro ipſo Deum orare, ſibique priſtinam gratiam reſtituere dignaretur [40]. Hunc exitum ea cauſſa habuit, qui ſanctae Eccleſiae omnem moerorem abſterſit, & Chriſtiano populo pacem adtulit; Diabolum contra cum ſuis emiſſariis vehementer confudit: atque adfulgente veritate, ſimul Dei potentia, atque providentia manifeſte patuit. 40

His, & ejuſmodi beneficiis adfecti Viri pii, de amantiſſimi patris obitu ſummopere angebantur. Enimvero univerſum Clericorum ordinem beatus Senex filiorum loco habebat, & quaſi provida mater ſingulos ſuis precibus, velut quibuſdam alis, protegebat. Sed, ut ſupra dicere coeperam, moerorem rurſus laetitia excipiebat, praelia beati Viri cum Diabolo depugnata recolentibus, & actos de hoſte infeſtiſſimo triumphos, & ſuperatas vitiorum illecebras, ſparſaque

que ab optimo agricola virtutum ſemina centuplices proventus protuliſſe, unaque opera inchoatas ab eodem ſapientiſſimo architecto aedes, atque perfectas, frementibus licet procellis, & ventorum, aquarumque validis impreſſionibus, adſultibuſque ſaepe tentatas. Obverſabatur adhuc animo inſomnis diligentiſſimique navarchi imago, qui Divina ope ſuperatis pelagi fluctibus, & diuturnae, ancipitiſque navigationis exhauſtis laboribus, navigium in tranquilla, tutaque ſtatione jam conlocaverat; partiſque felici negociatione ampliſſimis opibus, ſupremo Navarcho operam ſuam probaverat. Simeonem alii fideli Oeconomo comparabant, qui ſuo munere ſumma cum fide functus, auctaque perutili negocio Domini pecunia, ab illo ſuorum theſaurorum praefecturam conſequutus fuiſſet. Praedicabant alii admirabilem ſapientiam, & actionem cum doctrina optime conjunxiſſe illum adfirmabant: indeque factum, ut ejuſdem dicta libenter exciperent, & adſidua commentatione diu noctuque verſarent homines cujuſvis conditionis, Viri feminaeque, ſenes, & Juvenes. Quo porro Sancti Viri ſtudio vix dici poteſt, quanta Divinae gloriae adceſſio fieret, quanto Diabolus pudore ſuffunderetur: quantum denique Chriſtianae Religionis dignitas, & majeſtas acciperet incrementum. Sancta itaque Eccleſia expletos contuens Sancti Viri labores, & ipſum diutino bello functum, pace ſempiterna fuiſſe potitum ſentiens, hymnos ſpiritus, & canticum novum modulari coepit, vultuque geſtiens, corde exſultans, & mente triumphans, canebat: Amodo exaltabitur cornu meum ſuper inimicos meos circumdantes me. Rurſus honores contemplata, quibus dilectus ſuus a Domino decoratus fuerat, eoſque natis ſuis oſtentans, velut doloris ſui, ſuorumque periculorum oblita, levavit vocem ſuam in confeſſione, dicens: Amodo confitebor tibi, quia exaudiſti me, & fa-

factus es mihi Salvator. Non enim communi Sanctorum honore fidelem ſervum ſuum Dominus ornaſſe contentus, illum in hac parte omnibus ſui aevi mortalibus praelatum voluit, ejuſque geſta, nomenque ante, poſtque obitum magnifice extulit. Et vero quum ille adhuc in vivis ageret, ejus congreſſu, conloquioque potiundi cauſſa, ab ultimis terrarum finibus confluxere multae barbarae nationes. Quantum vero eidem deferrent Imperatores, ipſorum ad eum literae teſtantur.

Poſtquam vero naturae conceſſit, convenere Sacerdotes undique & Pontifices, quibus, praeter Clericorum, atque Laicorum prope immenſam multitudinem, ſeſe adjunxere cum ſuo comitatu Imperatoris Duces. Praeerat per id tempus Orientalibus Provinciis cum ſumma poteſtate Ardaburius [41] Aſparis filius: qui ambo Imperatori honore atque dignitate pares habebantur. Ardaburium ſequebantur Comites unus & viginti, Tribuni complures, & longo agmine advenae Romani. Illum quippe Antiocheni multis officiis tandem exoraverant, ut in urbem ſuam ſancti Viri lipſana inferenda curaret, ut qui eadem moenium loco patriae ſuae futura ſperarent, ſanctique Senis precibus civitatem protectum iri. Id vero Divinae Sapientiae conſilio factum arbitror, ut palam fieret, quantum honoris illi rependeret Deus, a quo per vitae ſanctitatem, morumque innocentiam tantopere ipſe fuerat honoratus. Hac itaque cum pompa elatum eſt S. Simeonis corpus, ſuccollantibus illud Sacerdotibus, atque Epiſcopis, donec in Scihum pagum, paſſuum quatuor millibus a Septo B. Simeonis diſtantem, ventum eſt. Inde in rhedam ſublatum eſt, circumſtipantibus militibus, Principibus, & univerſo urbis Magiſtratu. Pone ſequebantur Romani, & promiſcuum vulgus infinitum: quacumque enim ſacra lipſana praetervehebantur, oc-

Ejus funus & ſepultura.

41

Solemni cum Pompa Antiochiâ defertur.

Digitized by Google

occurrebant deſertis oppidis incolae, in unum agmen conglobata virorum, & mulierum, ſenum, & juvenum, plebejorum, & nobilium turba, beati Viri exuvias venerari, & benedictionem ab eodem accipere cupientium. Atque inter omne hoc tempus thura incendebantur, & lampades ardebant. Per quinque dies hac fere cum celebritate ſacrum Corpus deducebatur: feria namque ſecunda e Septo elatum eſt, & feria ſexta
42 magnam Antiochiae urbem intravit [42]. Adceſſere ad funeris pompam pſalmorum, hymnorumque cantus, & fragrantia ante feretrum ex odoratis ſpeciebus ſuffimenta in eam copiam, ut circumfuſus populus eo odore uſquequaque perfunderetur. Atque per hunc modum in
[f] In Eccleſia Principe ſepelitur.
Eccleſiam [43] ab invicto Imperatore Con-
43 ſtantino, cujus memoria in benedictione eſt, aedificatam, inlatum eſt, ibidemque depoſitum. Quod quidem nemini Sanctorum vetuſtioris, aut ſequioris aevi obtigit, quum nullus unquam Propheta, aut Apoſtolus, aut Martyr in majori Eccleſia conditus fuerit ante B.Simeonem. Ea porro peracta exſequiarum celebritate, Epiſcopus Antiochenus, qui eſt Epiſcoporum [44] Princeps,
44 cum univerſo ſuae Eccleſiae Clero ſingulis diebus pſalmos, & hymnos ad Sancti Viri ſepulcrum alternatim canere, ſacrum praeterea Miniſterium, & rem Divinam facere, argenteis thuribulis ſuaviſſimi odoris ſpecies adolere inſtituerunt; ut ſcilicet aromatum ſuaveolentium fragrantia, quae circum adflabat aërem, ſuaviſſimum illum odorem, quo B. Simeonis ſanctiſſimi mores Eccleſiam univerſam perfuderant, repraeſentaret. Haec fuit ejus funeris pompa, qua Dominus declarare ſtatuerat, quanto honore famulum ſuum Simeonem ante, poſtque mortem dignum putaret: idque etiam ingenti, & luculento miraculo confirmavit, quod inter ipſum exſequiarum tempus contigit, ut nimirum in illo ce-

Digitized by Google

leberrimo conventu advenis, indigeniſque innoteſceret S. Simeoni conceſſa curandorum morborum gratia.

Erat in eadem vicinia [45] Energumenus; jamque a multis annis in ſepulcris, lociſque ſubterraneis habitabat: nuper vero cryptam pago, quem [46] Maro dicunt, proximam obſederat, quod omnes illac praetereuntes teſtabantur, mutuſque ſimul evaſerat, & amens; ideoque circa oſtium ejus ſpecus obambulans, perpetuo rugiebat, nemine ad eum adcedere audente: tantus ex eo rugitu metus omnes invaſerat. Adcidit interea, ut illac B. Simeonis Corpus rhedae impoſitum deferretur: continuo Caeleſti lumine conluſtrari Energumenus eſt viſus, quaſi vero ad hunc caſum Divinitus ſervatus fuiſſet. Protinus itaque e ſepulcro exſiliens, quanta potuit celeritate ad rhedam adcurrit; vixque ad ſacri Corporis arcam pervenerat, quum ſubito, aufugiente nefario ſpiritu, liberatus eſt, ſuique compos effectus, ſingulos adſtantes praeclare agnovit; linguae mox uſum adeptus, in Dei laudes prorupit, cunctis miraculum ſtupentibus: quod in Divinis literis eo Oraculo praedictum fuerat: *Virtutem operum ſuorum annunciabit populo ſuo*. Energumenus vero per eum modum ſanitatem conſequutus, ſacras Reliquias deinde ad ſtatutum locum comitatus eſt, urbemque ingreſſus, ad plures dies in Eccleſia manſit, quum gratias Deo ageret, ejuſdemque erga ſe bonitatem obviis quibuſque palam, & publice praedicaret.

45 Energumenus ad ejus ſacri corporis adſpectum nefario ſpiritu liberatur.

46

Pſal. 110. 6.

Interea . . . [47] Imperator de obitu S. Simeonis certior factus, datis ad Praefectum militiae, atque ad Epiſcopum literis, miſſiſque legatis, inſtitit, ut S. Viri Corpus Conſtantinopolim quamprimum aſportaretur. Cupiebat, nimirum, optimus Princeps, cariſſimum illud depoſitum per ſe honorare, ſperabatque ab illius interceſſione ingens Imperio

47

praesidium, & universae Reipublicae insuperabile munimentum adfuturum. At enim vix dici potest, quantum ejusmodi literae Antiochenos perculere: ergo minus officio, & amori patriae satis feciſſe arbitrati, si eam jacturam apud Legatos infimis precibus, profusisque lacrymis deprecarentur, nisi Imperatori in haec verba rescriberent: Quoniam Civitas nostra moenibus caret; Divini enim Numinis indignatione dudum concussa corruerunt; sanctissimum Corpus huc intulimus, ut nobis moenium sit loco, ejusque interceſſione tuti esse possimus. Vix tamen exorari se passus est... Imperator, ut Sacrum depositum ipsis relinqueret: eo usque famulum suum Simeonem magnificavit Deus. Et quoniam ipse Dei gloriam amplificaverat, servo suo rependit mercedem Deus; effecitque, ut longe lateque diffusa fama, omnium hominum consensu, & religione laudaretur, & coleretur.

Explicit Commentarius de Vita, & Gestis S. Simeonis Stylitae.

EPISTOLA

COSMAE PRESBYTERI AD S. SIMEONEM STYLITAM.

PATRI ac Domino nostro electo, vero, fideli, inclyto, ac caelesti salutatione digno: qui jejunio excellit, & in opere Domini sui adsiduus
48 est: qui regionis [48] nostrae est propugnaculum, populique nostri decus; cujus adspectus est venerabilis, & praeclara gesta: qui Christi Ecclesiarum est vindex, & salutis praeco, atque inter Deum, & homines sequester. Nuncio auxilii, e sacro Altari adventuri iis, qui audiunt eum: qui in agendo prudentia pollet: cujus admiranda facinora in omnium ore versantur: qui populis mandat, ut ipsius insistentes vestigiis, Domini praecepta custodiant;

diant: qui a Magiſtro ſuo Paulo doctus, excolit tria illa, quae manent, caritatem videlicet, ſpem, ac fidem: qui in Domino ſperat, eundemque in veritate, & juſtitia diligit: qui eſt pulchrum exemplar, & nitidum ſpeculum, humano generi Divinitus propoſitum, & hanc ob cauſſam inter homines hactenus detinetur. Columnae rectitudinis, cujus vera, & ſincera virtus oppreſſas conſcientia mentes noſtras ſuſtentat. Chriſti Sacerdoti, nobis Caelitus conceſſo, ut Deum nobis, rebuſque noſtris propitium efficeret: qui in excelſo, tutiſſimoque loco conſedit, ſibique domicilium ſuper petram ventis, & procellis inexpugnabilem excitavit: qui Domino ſuſceptis ſponte poenis placuit, & corporis ſui cruciatibus ſibi placatum reddidit, & ſingulari innocentia Conditoris ſui gratiam mirifice iniit: qui abdicatis ſeculi opibus, Servatoris noſtri mandata explevit: qui cognatorum conſuetudinem fugiens, Caelitibus adfinis, & frater effectus eſt: qui fluxa, & caduca aſpernatus, immortalia, & ſemper manentia bona optavit: qui fidelitate Abrahamo eſt comparandus, manſuetudine Moſi, morum probitate ejus ſocio Joſve filio Nun: qui Eliae & Eliſeo ſignorum ac miraculorum numero, atque magnitudine conferendus: cujus aeque ac ſancti Job triumphus celebratur, quandoquidem pari ac ille fortitudine cum diabolo congreſſus, ipſum ſuperavit. Socio Prophetarum [49], & compari Apoſtolorum, quorum ſermones & opera in ſe ipſe implevit: Domino SIMEONI, qui nomine aeque ac opere imitatur Simeonem Cepham, Eccleſiae Chriſti fundamentum: Famulo Dei, & fideli familiae praepoſito: pulcherrimae Roſae, quae Caeleſti rore inrigata, ſuperos, imoſque ſuavi odore recreat. Famuli & ſervi tui precibus tuis ſeſe adſidue commendantes, Coſmas Presbyter Phanir pagi, unacum Diaconis, Lectoribus, & univer-

49

ſa Eccleſia: necnon Oeconomus, & Magnates cum toto pago. Omnes ſimul dilectionem tuam exaltamus, & ſalutem tibi plurimam in Chriſto dicimus.

Tenuitas noſtra Magnitudini tuae, & vilitas noſtra tuae Paternitati ſignificat de [50] Praecepto Timoris Dei, quod a te abjectioni noſtrae impoſitum eſt, cui omnes unanimi, & perfecta caritate conjuncti ſubſcribimus, illudque noſtro chirographo ratum habemus: & primum quidem Feriam ſextam [51], & Dominicam diem ſancte, & pure obſervari oportere: nefas eſſe menſuras duas facere, ſed unam rectam, & aequam: neminem limites ſuos tranſgredi debere: operariis mercedem non eſſe denegandam: medietatem foenoris veteris ac novi taxandam: chirographa ſolventibus reſtituenda: & rectam puſillis, atque majoribus ferendam ſententiam; nec ulli praeter jus deferendum, aut munus contra aliquem admittendum: nec cuiquam crimen falſum adfigendum: maleficos inſuper & fures a noſtra conſuetudine & conloquio eſſe arcendos: praevaricatores, & legum contemtores eſſe coërcendos: & Eccleſiam pro noſtrarum animarum ſalute nobis frequentandam. Si quis autem iſta ſtatuta violare praeſumſerit, aut alienam ſubſtantiam rapere, aut inſontes opprimere, aut judicem ſubornare, aut orphanis, viduis, vel pauperibus quidpiam auferre, aut mulierem vi abducere, anathema ſit. Quaecumque enim a te praeſcripta fuere, atque a nobis ſponte ſuſcepta ſunt, & exſequutioni mandata, eadem in poſterum obſervanda eſſe ſancimus. Quae vero ſpopondimus, eadem nos eſſe facturos juramus, per Deum, & per Chriſtum ejus, perque vivum, & ſanctum Spiritum, & per Victoriam [52] Dominorum noſtrorum Imperatorum. Si quis porro in his peccare auſus fuerit, anathema ſit ex verbo tuo, Domine: noſque ipſi eum corripiemus, Domine, & a noſtra commu-

munione ſegregabimus ; nec ejus oblatio ſuſcipietur in Eccleſia ; nec ejuſdem mortuos proſequemur . Quicumque vero pecuniam mutuam dare in poſterum recuſaverit , foenoris [53] tenuitatem cauſſatus , is audiet quae dilectio tua docuit, pro certo habendum eſſe , ſatius fore dimidium foenoris licite tollere , quam totum per vim & injuriam extorquere . Ora pro nobis Domine mi juſte , pure , & fidelis ; ut quae nobis imperaſti , fortiter conſtanterque exſequamur . Nos autem Domini noſtri ope freti , confidimus, fore út omnes admonitionibus tuis pareamus , & praecepta tua ſervemus , quaſque nobis ſanxiſti , leges ſartas , tectas tueamur : atque per haec opem , & gratiam , te interveniente , a Chriſto conſequamur . Depreçare pro nobis , Domine ; ut neque apud te confundamur, neque apud Dominum tuum rei efficiamur , ſed promto , & alacri obſequio dictis tuis obtemperantes , eadem pie , ſancteque in rem conferamus , atque per ea vitam hauriamus immortalem . Ora pro nobis , Domine ; ut precationibus tuis ipſi perpetuo adjuvemur , & ſuper univerſum terrarum orbem miſericordia, ſpes , & ſalus per tuas preces fiat in ſecula , Amen , Amen . Quod reliquum eſt : benedictionem iſta obſervantibus adprecamur , maledictionem vero quibuſcumque eadem violare auſuris : & dicat univerſus Populus , Amen .

Explicit Epiſtola , a Coſma Preſbytero , ac reliquis ejuſdem oppidanis miſſa ad Septum Beati Mar [54] Simeonis . Gloria Patri Creatori , gloria Filio Redemtori , Gloria Spiritui Paraclyto : una deitas : una dominatio : una poteſtas : una virtus , quae etſi nec mente comprehendi , nec ulla intellectus vi adtingi , aut manibus adtrectari poſſit, per adſumtam tamen pro noſtra ſalute humanitatem ſenſibus noſtris ex gratia & miſeratione

Epigraphe ad calcem Epiſtolae adjecta . 54

tione ſua obviam ſeſe exhibuit; cui propterea decet adoratio in ſecula, Amen. Bona fiat commemoratio coram Deo, & Chriſto ejus Simeonis Apollonii, & Barhatoris Auduni, qui curarunt fieri Librum iſtum praeclare geſtorum Beati Mar Simeonis: idque fecerunt ex opere manuum ſuarum, & ex ſudore vultus ſui, ut eſſet in commemorationem defunctorum ſuorum, & in munimen vitae ſuae, atque in ſalutem animarum ſuarum; ut novam in Chriſto vitam adipiſcantur, & ad ſortem perveniant, quae Sanctis obtigit in lumine, quod non tranſibit, nec deficiet in ſecula, Amen.

Abſolutus eſt autem Liber iſte de Triumphis Beati Mar Simeonis menſe Niſan (*Aprili*) die decima ſeptima, Feria quarta, Anno Antiochenorum [55] quingenteſimo vigeſimo primo, ſub praeſtantiſſimo, electo, operumque bonorum ſtudioſo Mar Simeone Presbytero, & ſub Mar Cyro ejuſdem Archidiacono. Quicumque in eo legerit, oret pro iis, qui Librum hunc fieri curarunt; ut Deus donet eis remiſſionem peccatorum ſuorum in ſecula, Amen, Amen. Quiſquis legerit, & fecerit, oret pro Scriptore, atque ita dicat: Qui innovavit Job, & in duplum omnia illi dedit, ipſe exaudiat juſtas Scriptoris petitiones in hoc ſeculo, & in altero mereatur accipere vitam cum Juſtis, & Piis, qui placuerunt Domino ſuo in veritate, & in bonis operibus. Vale in Domino noſtro, & ora pro me.

55

ADNOTATIONES.

(1) S *Isan* vicum S. Simeonis Stylitae patriam fuisse, Theodoreto, ac Theodoro Lectori consentiens, scribit Cosmas noster. At quem *in confinio regionis Cyrrhesticae & Cilicum* situm tradit Theodoretus, hunc Cosmas vicum esse adfirmat *regionis Nachiphelorum in Arabia*. Ejusdem regionis Nachiphelorum meminit Cosmas infra, ubi refert poenam a Deo inflictam Tribuno Reginae Arabum in regione Nachiphelorum, quod a S. Simeone per Nuncium correptus, haud resipuisset.

(2) Fratres Sancto Simeoni fuisse, nec Theodoretus, nec Antonius, aut Metaphrastes narrant. Solus Cosmas testatur, eum plures habuisse germanos fratres; ex quibus tamen unus ܫܡܣ *Semses*, eodem natu major, parentibus supervixit. Hunc, adserit infra, exemplo S. Simeonis motum, Tonsuram a Mara Gabalorum Episcopo accepisse, & Monasticam vitam professum fuisse Teledae in Monasterio S. Eusebonae, ubi diem clausit, praenunciata a S. Simeone ejus morte tribus ante mensibus.

(3) Patrem S. Simeonis *Hesychium*, seu *Susocionem*: matrem *Mathanam*, seu *Marabanam*, vel *Martham* nominat Latinus Antonii Interpres. Addit Antonius, posteaquam Simeon abdicato seculo in Monasterium se recepit, *non destitisse parentes ejus per duos annos eum deflere, & perquirere*. Et infra cap. 3. *Mater ipsius*, inquit, *septimo demum & vigesimo anno quum resciviſſet ubi terrarum degeret, accedens cupiebat eum videre*, &c. Illum vero refert, matrem in suum conspectum non admisisse, donec spiritum Deo reddidit: tum vero corpus ejus in mandram introductum, atque e regione columnae sepultum, exsequias celebrante Simeone. Idem ex Antonio descripsit Metaphrastes, legiturque in Officio S. Simeonis apud Maronitas, quod formis Sacrae Congregationis de Propaganda Fide anno 1556. prodiit. At Theodoretus parentum quidem S. Simeonis ante ejus conversionem meminit his verbis: *Quum aliquando nix multa decidisset, & oves intus manere cogerentur, otium nactus, ad Divinum Templum venit cum parentibus*. De matre vero, postquam Simeon Monachus fuit, non amplius loquitur. Cosmas autem noster heic diserte scribit, utrumque Simeonis parentem ex hac luce migrasse, anteaquam ille Monachus fieret; & infra narrat, morientem Simeonis amitam multas ei opes testamento reliquisse, quas ille priusquam Monasticum institutum profiteretur, Fratri, Pauperibus, & Monasteriis divisit.

(4) Pastorem Ovium Simeonem fuisse, omnes tradunt. Causa etiam conversionis ejus, iisdem plane verbis ab omnibus narratur: quod nimirum in Ecclesiam ingressus, ex Scripturarum lectione, & ex cujusdam interpretatione, quaenam esset Monastica perfectio didicerit.

(5) Visionem hanc, qua Simeon ad perfectionem excitatus est, paullo aliter narrat Theodoretus: *Profectus*, inquit, *in vicinam Sanctorum Martyrum Aedem, dum orationi incumbit, dulcis illi somnus obrepsit, visumque oblatum hujusmodi. Fundamenta sibi fodere videbatur, & adstantem quemdam audire, qui diceret, profundiorem adhuc fossam illum facere oportere.... Quumque tertio & quarto hoc fieri mandasset, ac tandem ob nimiam fossae profunditatem amplius fodere non valeret, satis jam effossum esse declarat, ac aedificium strui imperat, neque eo a labore jam cessante, difficilem deinceps fore structuram monet*. Cosmas vero noster, qui in eo Martyrio, seu dicata Martyribus Aede, B. Timotheum Simeonis Discipulum postea conditum fuisse testatur, Simeonem refert, praeter aedificium, quod exstruere jussus fuerat, virgam auream ab Angelo manu accepisse, & ipsi in os quiddam immissum fuisse nive candidius, ac melle dulcius. Praeterea alia Simeonis gesta subjungit, antequam seculum abdicaret, quae neque Theodoretus, neque Antonius commemorant: nimirum de jejunio trium hebdomadarum post illam Visionem; de Martha quadam propter perjurium a spiritu nequam exagitata: de pisce, pane, carne, & vino, quae a S. Simeone multiplicata ingenti pauperum multitudini suffecerunt: demum concludit: *Et haec quidem ipse nobis Simeon narrabat, Deo gratias agere nos jubens, ejusque providentiam admirari* &c.

(6) *Isaurorum* excursiones in Imperium Orientale, sub Honorio, & Arcadio, Cosmas heic designare videtur; de quibus consule Zosimum, ac Sozomenum apud Baronium, & Pagium, ad annum 404.

(7) *Monasterium Eusebonae*, apud Teledam Antiocheni agri vicum ab Eusebona, & Abibione conditum, teste Teodoreto in Philotheo, cujus verba infra producemus: a temporibus S. Simeonis Stylitae, qui Monasticam vitam ibi professus est, satis celebre: Jacobitarum postea Monachorum domicilium, in quo priores ejus sectae Patriarchae aliquandiu manserunt. Ex eo prodiit Joannes I. cognomento Sedrarum. Jacobum Edessenum, posteaquam Episcopatu se abdicasset, e Coenobio S. Jacobi Chisumae ... *Monachi Eusebonae ad se arcessiverunt, apud quos*, teste Gregorio Bar-Ebraeo in ejusdem Jacobi Edesseni Vita, Cod. Syr. Vatic. XXIV. *per undecim annos Psalmos, & Scripturarum Graecam lectionem docuit, Graecumque sermonem fere jam exoletum restituit*. Dionysius I. jussionem ab Othomano Duce obtinuit, Monachos Eusebonae, qui Abrahamo Pseudopatriarchae parebant, sibi subjiciendi; ut scribit idem Bar-Ebraeus in ejus Vita apud Assem. Bibl. Orient.

Digitized by Google

Orient. tom. 2. pag. 345. Hodie penitus dirutum.

(8) Antonius in Graeca Simeonis Vita, nec Monaſterii locum deſignat, nec Abbatis nomen prodit. Latinus tamen Antonii Interpres *Timotheum* vocat Archimandritam, qui Simeonem a ſeculo ſecedentem excepit. Verum, ut Coſmas noſter jam ſupra ſcripſit, Timotheus Simeonis diſcipulus, non praeceptor fuit, qui in eo Martyrio poſtea ſepultus eſt, in quo ſanctus Stylites primam Viſionem acceperat. Neque placet conjectura Bollandi, qui pag. 296. ait: *Qui hic Thimotheus, apud Metaphraſtem, & Theodoretum Heliodorus dicitur. Fortaſſis priore abdicato nomine, Timotheus dictus, aut binomius fuerit.* Nam Theodoretus, & Metaphraſtes Heliodorum vocant Abbatem ſecundi Monaſterii, ad quod *perfectioris virtutis cupidum* Simeonem *in Teledam pagum conceſſiſſe* tradunt, poſteaquam in primo Monaſterio *biennio commoratus fuerat*: Antonius vero, ejuſque Latinus Interpres de Abbate primi monaſterii loquuntur, quem Timotheum adpellant, & ab eodem monaſticum habitum Simeonem accepiſſe teſtantur. Coſmas noſter locum quidem nominat, ubi Simeon monaſticam vitam amplexus eſt, nempe Monaſterium S. Euſebonae apud Teledam; non tamen Abbatis nomen exprimit, nec Theodoreto in hac narratione conſenſit. *Illinc exſurgens*, inquit Theodoretus, nimirum ex Templo, ubi viſionem acceperat, *ad vicinorum quorumdam Monachorum habitaculum venit: duobuſque annis cum illis verſatus, & perfectioris virtutis amore captus, Teledam vicum illum petiit, cujus antea meminimus, apud quem magni, & divini viri Ammianus, & Euſebius monaſticam palaeſtram erexerunt, ſed non in hanc Divinus Simeones ſe contulit, ſed in alteram, quae ab ea prodierat. Euſebonas enim, & Abibio quum magni Euſebii diſciplina ſatis fuiſſent inſtructi, hoc philoſophiae gymnaſium condiderant.... His autem cum gloria vita functis, ſodalium praefecturam ſuſcepit admirandus Heliodorus, qui ſexaginta quinque annos quum vixerit, duos ibi & ſexaginta incluſus tranſegit. Tribus enim apud parentes educatus annis, ad gregem hunc allectus eſt, quum eorum, quae in ſeculo ſunt, nihil vidiſſet unquam.... Apud hunc igitur clariſſimus hic Athleta pietatis decem annorum ſpatio decertavit: & quum ſocios haberet octoginta, longe omnes ſuperavit*, &c. At Coſmas narrat, Simeonem familiaribus rebus compoſitis, perrexiſſe ad Teledam pagum in Monaſterium Euſebonae, ubi patruelem Monachum habebat, & multam ſubſtantiam ſecum adtuliſſe, ut partim ibi relinqueret, partim in alios Monachos erogaret. Cuncta, inquit, Abbati obtulit, & inter Monachos admittitur. Tertia vero die Sancto Marae Gabalorum Epiſcopo ſiſtitur, qui caput ei tondet: Semſi quoque Simeonis fratri bona adprecatus, monet eum, ut fratris natu majoris veſtigia premat, cujus lateri ajebat ſe vidiſſe adhaerentem Angelum, quum eum tonderet. At Semſes monaſticum etiam habitum induens, ab eodem Epiſcopo accipit Tonſuram: & quinque poſt menſibus in vicum ſuum reverſus, rem domeſticam vendit, pretiumque in Monachorum, pauperumque uſum convertens, in eodem Teledae Monaſterio una cum fratre commoratus eſt. Erant autem in eo Monaſterio centum ac viginti Sodales. Abbas vero (*Heliodorus*) probitate morumque integritate conſpicuus, quatuor ibi ſupra ſeptuaginta annos egerat; quinto enim aetatis anno in illud Monaſterium ingreſſus, migravit ad Dominum annos natus novem ſupra ſeptuaginta.

(9) *Maras*; nomen Syriacum, quod Domnum, ſeu Dominum recte interpreteris. Hunc Michaël le Quien in Serie Epiſcoporum Gabalarum tom. 2. Orientis Chriſtiani pag. 798. quintum recenſet, ejuſque ſolum Coſmam noſtrum meminiſſe, adfirmat. Verum, pace tanti Viri dixerim, ob Syriacae, ſeu Chaldaicae linguae imperitiam, non advertit Eruditiſſimus Gallus, Maram eundem eſſe ac Domnum, qui Concilio Conſtantinopolitano ſubſcripſit, quemque vel Baudrandius in Lexico Geographico commendat.

(10) *Gabala* ſeu *Gabula*, urbs Coeleſyriae, Epiſcopalis ſub Patriarcha Antiocheno, Laodiceam inter & Paltum ad mare Syriacum poſita, quam parvam quidem, ſed amoeniſſimam adpellat Theodoretus Hiſt. Relig. cap. 28. Πόλις αὕτη μικρὰ καὶ χαριεστάτη: ubi Thalalaeum ait, collem excelſum habitaſſe, viginti ſtadiis Gabalis diſtantem. Ibi magnifici veteris amphitheatri parietinae conſpiciuntur, propter quas honorarium Sultano cuidam Abrahamo tumulum Mahometani condiderunt, quem hodie quoque religionis ergo frequentant. Diſtinguenda autem eſt ab alia ejuſdem fere nominis urbe, quam Ptolemaeus in Phoenicia mediterranea conlocat, uti & ab alia ejuſdem Phoeniciae urbe inter Tripolim, & Berytum, quae a mari adluitur, quamque Arabes vulgo *Gibel*, ſeu *Gebail* dicunt.

(11) Theodoretus, & Antonius nil aliud a Simeone in Coenobio Teledae geſtum commemorant, praeter productum in totam hebdomadam jejunium, & palmeo fune cinctum corpus: quod ajunt in cauſſa fuiſſe, cur e Monaſterio ejectus fuerit, *ne corpore imbecillioribus, & ſupra vires ſuas aemulari conantibus damno eſſet*. Longe plura de eo narrat Coſmas: foveam nimirum ad pectus uſque in horti angulo ſibi feciſſe, ubi totam aeſtatem duobus annis tranſegit: aliam inſuper ſibi foveam effodiſſe, ubi ſtrues lignorum erat, ibique triginta diebus manſiſſe: ſed & rotundum lignum pedibus ſubjicere conſueviſſe, ut inſomnes noctes duceret: ignitum furni rutabulum illaeſa manu adprehendiſſe: in ſepulcro Quadrageſimam peregiſſe: & obrigentem Monachum, qui ipſum diabolo incitante adortus fuerat, aſperſa aqua curaſſe.

(12) Hinc corrigendi ſunt Theodoretus, & Antonius, qui ejectum Monaſterio Simeonem, in ſicca ciſterna, ſeu antro quinque vel ſeptem dies delituiſſe, donec caeleſti viſione territus Abbas eum perquiri, & in Coenobium reduci juſſit;

Digitized by Google

juſſit; non enim quinque vel ſeptem, ſed quadraginta dies in antro manſiſſe Simeonem; idque, antequam Monaſterio ejiceretur, adciditſe, Coſmas teſtatur.

(13) *Poſt annum*. Idem habet Latinus Antonii Interpres de tempore, quo Simeon in Coenobio Euſebonae apud Teledam manſit, poſtquam ex antro eductus eſt. Antonius vero adſerit, *tres eum annos in Monaſterio commoratum, clam omnibus exiiſſe, & diſceſſiſſe in locum deſertum, prope quem vicus erat, qui Thalampſin dicitur*.

(14) *Tel-neſcin*, agri Antiocheni vicus, hodie dirutus, qui & تل نشا *Tel-neſce*, ſeu *Tala-neſſe*, hoc eſt, *Collis mulierum*, Syris dicitur. Alii corrupte vocant *Telaniſum*, *Telaneſum*, *Telaſinum*, *Thalampſin*, & *Palaniſum*.

(15) *Baſſus Periodeutes*, Hunc *Blaſum* Metaphraſtes male adpellat: *Baſtum* Allatius in Diatriba de Simeonum Scriptis pag. 6. Eundem, abdicata Paroeciae cura, monaſterium exſtruxiſſe, ibidemque multis praeclare geſtis enituiſſe, ſcribit infra Coſmas. Cujus quidem monaſterii meminit Philoxenus in Epiſtola ad Monachos Sunenſes, Cod. Nitrienſi Syr. Vatic. XXVII. apud Aſſem. Bibl. Orient. tom. 2. pag. 14. Theodoretus Periodeutae (dignitatis Eccleſiaſticae id nomen eſt, quae apud Graecos & Syros etiamnum viget) officium circumſcribens, ait, Baſſum Sacerdotibus in vicis degentibus praefectum, cuncta circum loca ſibi credita obiiſſe ſolitum: additque, eum ſupra ducentos habuiſſe Sodales, quibus nec jumentum, nec molam habere permittebat, nec oblatum aurum accipere, nec foras quemquam exire, vel ad emenda neceſſaria, vel amicorum viſendorum gratia; ſed intus manere, miſſumque a Divina gratia victum ſuſcipere.

(16) Eadem de hoc Simeonis jejunio Theodoretus, licet nullam Monaſterii Marae Baratonis mentionem fecerit. Deinde ſic concludit: *Ille*, Simeon, *igitur ex hoc tempore ad hanc uſque diem* (qua Theodoretus Philotheum publicavit) *per annos* 28. *quadragenos dies ſine cibo tranſigit*. Quod & non ſemel factum narrat Coſmas, quum Baſſus initio Quadrageſimae ſoleret fores cellulae ejus claudere, & ſerae loco argilla circumlinire: eas demum exacta Quadrageſima aperire, & Communionem Simeoni praebere.

(17) *Septum*. Sic Mandram, & Lauram Syri vocant; de quo vide Diſſertationem de Stylitis, hiſce Actis praefixam, cap. 4.

(18) *Domnus*, hujus nominis ſecundus, in Serie Patriarcharum Antiochenorum apud laudatum le Quien, quadrageſimus primus recenſetur. Johanni avunculo ſucceſſit, exeunte Anno Chriſti 441. quum Theodoreti teſtimonio conſtet ſeptimum ejus annum in Chriſti 448. incidiſſe. Antiocheno autem Pontificatu privatus eſt a Dioſcoro, ſubrogato Maximo, circa annum 449. De Eo Evagrius initio Capitis Decimi tertii haec ſcribit: *Hic* (Simeon) *primus ſtationem ſuper columna inſtituit, cujus domicilii ambitus vix duorum erat cubitorum: quo tempore Domnus Antiochenae urbis Epiſcopatum adminiſtrabat. Qui quum ad Simeonem veniſſet, ſtationem ejus, ac vivendi rationem admiratus, ſecretiora quaedam concupivit. Ambo igitur in unum convenerunt, & quum immaculatum corpus ſacrificaſſent, vivificam Communionem ſibi mutuo impertierunt*. Id vero tunc adciditſe narrat Coſmas, quum ulcus, quod in pede Simeonis natum erat, ab Angelo curatum fuit.

(19) *Libani*. Inſignis hujus miraculi memoriam ſervant etiamnum Maronitae Libani Montis incolae, qui non modo ex majorum traditione rem geſtam narrant, ſed etiam lapides oſtendunt, quos S. Simeon in quatuor Libani partibus Cruce ſignatos erigi praecepit. Horum unum vidimus ſupra *Heſron* ejuſdem Libani oppidum: alterum apud *Beſciaram*: tertium ſupra *Eden*: quartum denique juxta *Aitum*. Cujus vero naturae fuerint monſtra, hoc loco a Coſma indicata, merito dubitari poteſt. Si enim ferae, quomodo formam mutaſſe dicuntur? Si daemones, coria daemones non habent; & tamen Coſmas narrat, ferarum pelles ad S. Simeonem adlatas, & oſtio ejuſdem mandrae adfixas fuiſſe. Puto, hoc poſtremum eſſe verum, quum Author factum maxime notum referat: illud vero, quod de mutatione formae, & humanae vocis imitatione ex dicto Incolarum narrat, Libaniotis illis calamitatem ſuam exaggerantibus, ut adſolet, excidiſſe. Hiaenas potius ſuſpicor fuiſſe, quas Naturalis hiſtoriae Scriptores Humanas voces imitari perhibent; atque inde ab agreſtibus hominibus creditum, eas mulieres eſſe, aut ſub mulierum ſpecie Cacodaemones.

(20) Hinc in anilium quidem fabellarum numerum conjicienda quae in Chronicis Sancti Franciſci, authore Marco Epiſcopo Portuenſi, de Libaniotarum ad Chriſtianam ex Idololatria fidem converſione leguntur, quam ſcilicet anno Chriſti 1450. adciditſe refert, opera cujuſdam Griphonis Belgae ejuſdem Ordinis, qui poſt patratum in Sole miraculum, quale fuit olim illud Joſve, imo longe admirabilius, dum ejus precibus, Sol, qui tendebat ad Occaſum, retrogradus viſus eſt in Orientem, Libani Montis Gubernatorem una cum univerſis incolis Baptiſmatis lavacro ſubjecit. Nam praeter Coſmae noſtri teſtimonium, Idolorum cultum ab jugis Libani, opera S. Simeonis, omnino abrogatum eſſe, atque ſublatum ſcribentis, ex Literis Innocentii III. Eugenii IV. aliorumque Summorum Pontificum, ad Patriarchas Maronitarum datis, planiſſime conſtat, Libaniotas, ſeu Maronitas ante praefati Griphonis tempora fuiſſe Catholicos, & in fide Orthodoxa perſeveraſſe. Vide Catalogum noſtrum Mediceum a pag. 14. ubi de Religione Maronitarum fuſius egimus.

(21) *Anadris*. Locus eſt in Monte Libano inter oppidum Beſciaram, & Hadſcit, ad Monachos Antonianos S. Eliſaei nunc pertinens. Unde ſcatet fons ingens, omnium circum agrorum feracitati maxime neceſſarius,

UNIVERSIDAD CENTRAL BIBLIOTECA DERECHO

Digitized by Google

quem a S. Simeone reſtitutum narrat heic Coſmas, quemque propterea *Sancti Simeonis fontem* ad hoc uſque tempus Libaniotae adpellant.

(22) *Naamanes Arabum Princeps*. Hic alius eſt ab Alamundari filio, qui ſub Mauricio Imperatore fidem Chriſti amplexus eſt, teſte Evagrio lib. 6. cap. 22. Videtur autem idem eſſe ac ille, qui anno Graecorum 814. Chriſti 503. a Cavade Perſarum Rege in Romanos mercede conductus fuit, periitque menſe Auguſto ejuſdem anni; ut liquet ex Chronico Joſve Stylitae, Cod. Syr. Vatic. XIII. apud Aſſem. Bibl. Orient. tom. 1. pag. 273. De Arabum vero, Saracenorum, ſeu Iſmaëlitarum converſione haec ſcribit Theodoretus: *Iſmaëlitae autem turmatim venientes, ducenti ſimul, & trecenti, ac interdum mille, patrium errorem magna voce abnegant, ſimulacra, quae coluerunt, coram magno illo lumine*, Simeone, *conterentes, Veneriſque jorgia ejurantes (hujus quippe Daemonis cultum amplexi jam olim fuerant) Divinis myſteriis initiantur, leges ab illa ſacra lingua accipientes, & paternis moribus valedicentes, aſinorumque agreſtium, & camelorum eſum reſpuentes.*

(23) *Rex Regum*: Iſdegerdes nimirum, qui motam in Chriſtianos, Abdae Epiſcopi cauſſa, perſequutionem mox ſedavit; ut in priori hujus Operis Partc expoſuimus. Simeonis autem nomen in Perſide celeberrimum fuiſſe, docet Theodoretus. *Hujus*, inquit, *apud Regem quoque Perſarum ingens gloria fuit. Ut narrarunt enim qui ad eum Legati profecti ſunt, diligenter ſciſcitabatur, quaenam Viri vita eſſet, & cujuſmodi miracula. Sed & conjugem ejus ajunt, & oleum ab eo benedictum petiiſſe, & tamquam donum maximum accepiſſe.*

(24) *Amida*, Syris ܐܡܝܕ *Amid*; Arabibus امد *Amd*; Ptolemaeo *Ammaea*, olim Conſtantia dicta, quod a Conſtantio Imperatore inſtaurata fuerit, firmiſſimiſque moenibus munita, anno Imperii illius 4. ut ſcribit ad eundem annum Theophanes: Τέτῳ τῷ ἔτει Κωνσάντιος Ἀμίδαν οἰκοδομεῖ, τειχίσας γενναίως. Urbs Miſopotamiae praecipua ad occaſum Tigris, ubi recipit Nymphium in excelſo monte ſita, nunc Turcis قرامید *Caramid*, hoc eſt *Nigra Amida* dicitur, quod, teſte Abulpheda, Tab. Geograph. num. 260.

عليها حصن عظيم وسور من الحجارة السود التى لا يعمل فيها الحديد ولا تذرها النار.

Arcem amplam habeat, muroſque ex nigris lapidibus, in quos nec ferrum valet, nec ignis. Idem Abulpheda loc. cit. Amidam in regione ديار بكر *Diar-Bacr*, ſeu, ut vulgo dicitur, Diar-Bechir, locat; unde etiam nomen urbi inditum eſt. Metropolis ab initio fuit, ut ex libris Conciliorum patet; poſtea Patriarcharum Jacobitarum Sedes uſque ad annum Chriſti 1176. quo Michaël, cognomento Magnus, ea urbe relicta, Marden migravit. Tum vero Metropolitae iterum habere coepit ad hanc uſque diem, quorum ſeriem a Concilii Nicaeni temporibus ad Annum Chriſti 776. ex Dionyſii Patriarchae Jacobitarum Chronico deſcribit Aſſem. Bibl. Orient. tom. 2. p. 48. & ex eo Michaël le Quien Orient. Chriſt. tom. 2. pag. 990. ubi de Amida urbe doctiſſime agit.

(25) *Ex terris Sabaeorum*, ideſt, Arabum ad oſtium maris Perſici habitantium, quibus Sabam Regmae filium nomen dediſſe, in priori Parte pag. 83. oſtendimus. Vide & Bochartium lib. 2. a cap. 4.

(26) *Anazete*, Syris ܐܢܙܙܝܬ *Hanazit*, Ptolemaeo *Anzeta*, Armeniae urbs eſt, Epiſcopalis tum Jacobitarum, tum Neſtorianorum, ad radices montis Saii, quem Maſius Praefatione in Barcepham *Tura-Zaboïo* vocat, ideſt *montem aridum*. Is Taurus mons eſt, qui, teſte Dionyſio Patriarcha, mox citando, quinque urbibus imminet, diverſiſque in locis diverſa vocabula ab indigenis ſortitur; nam juxta Amidam & Marden, eodem Maſio teſte, *Torad-Coros*, id eſt, *Mons Cyri*, dicitur. Hinc *Anzetene* regio apud Cellar. lib. 3. cap. 11. pag. 387. & *Azabeni* apud Latinum Antonii Interpretem, quos ab Arzunitis, ſeu Azazenis diverſos eſſe, docet Dionyſius in Chronico ad annum Graecorum 706. (Chriſti 395.) Cod. Syr. Vatic. XIII. ubi de Hunnorum irruptione in Syriam loquens, ait:

ܟܠ ܐܬܪ̈ܘܬ ܣܘܪ̈ܝܐ ܕܐܬ̈ܝ ܡܢ ܛܘܪ̈ܐ ܕܐܪ̈ܡܐ ܕܝܒܫܐ ܐܪ̈ܙܘܢ ܘܡܝܦܪ̈ܩܛ ܘܥܡܘܕ ܘܚܢܙܛ ܘܫܡܘܣܛ.

Vaſtaverunt omnes Syriae regiones, quae ad radices Montis Aridi jacent; nempe Arzun, Maipheractam, Amidam, Hanazetem, & Samoſatam,

(27) *Dionyſius*, heic memoratus, Conſulatum geſſit anno Chriſti 429. & in cap. 179. Synodici adverſus Tragoediam Irenaei dicitur *Praeſes utriuſque militiae, & Exconſul*: denique apud Priſcum pag. 41. legitur, eum fuiſſe ex Scythia oriundum, ac Legatum miſſum ad Rovam Hunnorum Regem, Attilae deceſſorem, quum jam antea Conſulatum geſſiſſet. Vide Pagium ad annum 429. De ejus vero legatione ad Regem Perſarum nullus, praeter Coſmam, meminit.

(28) *Ex regione Marbaſitarum*, hoc eſt, *Germanicienſium*; nam quae Syris & Arabibus vulgo *Marbas*, Latinis *Germanicia* dicitur. Haec autem Euphrateſiae urbs eſt ad Amanum montem, duodecim millibus paſſuum a ripis fluvii Gehonis diſtans, teſte Abulpheda Tab. Geogr. num. 209. Eam حادصه *Baniciam* corrupto ex Germanicia nomine adpellari ſcribit Stephanus Edenenſis, Patriarcha Maronitarum, in Expoſitione Miſſae Syriacae tom. 1. cap. 7. de Haereticis Liturgiarum Scriptoribus num. 20. Sed cum Mabugo, quae eadem ac Hierapolis eſt, ex autho-

Digitized by Google

authoritate anonymi cujuſdam Scriptoris Syri vitae Thomae Heracleenſis, Germaniciae Epiſcopi, quae in Codice Syr. Clemen. Vatic. XVI. habetur, perperam confundit. Mabug enim, ſeu Hierapolis, teſte Evagrio lib. 6. cap. 19. Metropolis eſt provinciae Euphratenſis, cui ſeu Germanicia, ſeu Banicia ſubjacebat, *in confinio*, ut inquit Theodoretus lib. 2. Hiſt. Eccleſ. cap. 25. *trium provinciarum, Ciliciae, Syriae, & Cappadociae ſita*. Vide le Quien Orient. Chriſt. tom. 2. pag. 939. & 1496. ubi ejuſdem urbis, quae infauſti Neſtorii infelix patria fuit, Epiſcoporum Seriem ex Aſſemano deſcribit.

(29) *Halepus*, Arabibus حلب *Halab*, Syriae urbs perampla, & probe culta, Antiochiam inter & Hierapolim in regione Cyrrheſtica, Provinciae, ſeu Praefecturae cognominis caput, & emporium percelebre: Nicetae Choniatae in Joh. Comneno cap. 7. Nicephoro Calliſto lib. 14. cap. 39. & Johanni Zonarae in Rom. Lacapeno *Chalep*, ſeu *Chalybon* dicta, unde circumvicina regio *Chalybonitis*. Macedones Syriae Reges nomon ei Beroeae indiderunt, quod in tabulis Eccleſiaſticis tum apud Syros, tum apud Graecos occurrit. Toto caelo aberrant qui Hierapolim Syriae eandem ac Halepum, ſeu Beroeam faciunt, ut ſcite obſervat Baudrandius in Lexico Geographico. *Hierapolis* & *Beroea* Macedonicarum Urbium nomina ſunt; prima Syris dicitur *Mabug*, altera *Alepus*, vel cum aſpiratione *Halepus*. Suos ibidem multis ab hinc ſeculis Archiepiſcopos habuere Syri Melchitae, Maronitae, Jacobitae, Neſtoriani, & Armeni; de quibus videſis Aſſemanum Bibl. Orient. tom. 2. & 3. par. 2. nec non Michaëlem le Quien loc. ſupra cit.

(30) Ex iis multis, quae Theodoretus, & Antonius de S. Simeone referunt, poſteaquam in Mandra Tel-Neſcin vici incluſus ſupra Columnas ſtetit, duo tantum apud Coſmam habemus, quae adamuſſim reſpondent: nimirum de Catena viginti cubitorum, qua altero pede inligato, meandi ſpatium inter eas anguſtias ſibi definivit: & de ingenti ulcere in pede, ex quo plurima ſanies defluebat. Ceterum de Meletio illo, qui Catenam ſupervacaneam eſſe Simeoni dixit, *quum ad rationis vincula corpori injicienda voluntas ſufficeret*, quemque alii Antiochiae Patriarcham faciunt ex iis Theodoreti verbis, *qui Antiochenae regionis tunc Epiſcopatum regebat*; alii Praefectum, ex interpreratione Alberici Longi Salentini, *qui tunc Antiochenae regionis praefectus erat*; alii vero Chorepiſcopum Dioeceſeos Antiochenae: de illo, inquam, Meletio Coſmas noſter ne verbum quidem. Item verba illa Simeonis: *Hoc dico tibi, ne unquam mentiaris, jureſve per Deum: ſin neceſſe ſit tibi, jura per me humilem, ſive ſerio, ſive falſo*; quae Heſſelius, & Magdeburgenſes in Actis Simeonis ab Antonio editis reprehendunt, in Codice noſtro nequaquam leguntur.

(31) Literae Theodoſii ad S. Simeonem Stylitam datae, ut pro Eccleſiae pace, atque Imperii incolumitate oraret, & Johannem Antiochenum Patriarcham a Neſtorii tuendis partibus revocaret, recitantur in Concilio Epheſino Par. 3. cap. 25. Evagrius lib. 2. cap. 10. de Leone Auguſto Marciani ſucceſſore loquens, qui circulares literas ad omnes orbis Romani Epiſcopos, & ad eos, qui in vita Monaſtica excellebant, dedit, interrogans eos tum de Chalcedonenſi Synodo, tum de Ordinatione Timothei, cognomento Aeluri, haec de Simeone ſcribit: *Sed & Sanctae memoriae Simeones duas Epiſtolas de hoc argumento ſcripſit: alteram ad Leonem Imperatorem, alteram ad Baſilium Epiſcopum urbis Antiochiae*. Quas quidem Epiſtolas Coſmas hoc loco indicare videtur, ut legenti patet.

(32) Per annos ſex & quinquaginta. Conſonat Evagrius lib. 1. cap. 13. pag. 271. *Porro Simeon*, inquit, *in hac exercitatione ſex & quinquaginta annos vixit. Novem quidem in primo monaſterio, in quo Divinae vitae praeceptis fuerat imbutus. Septem vero & quadraginta in eo loco, qui dicitur Mandra: decem videlicet annos in quodam angiportu; in brevioribus autem columnis ſeptem: triginta autem annos in columna quadraginta cubitorum laborioſo certamine perfunctus*. Diverſum ab hoc calculum tradit Antonius. Sed, ut bene notat Bollandus in Praefatione ad Vitam S. Simeonis §. 3. *aliquod mendum irrepſiſſe in comperto eſt*; nec ulla ſuppetit ratio, cur luculentiſſimis teſtibus Coſmae, & Evagrio refragemur; praeſertim quum & Metaphraſtes iis adſentiri videatur, dum initio Capitis 14. ait, totos ſex & quinquaginta annos vixiſſe, in vitae nimirum religioſae exercitatione. Unde merito refellendi Cedrenus, & Michaël Glycas, qui Simeonem ſcribunt in columnam aſcendiſſe anno 25. Theodoſii Junioris, vel Marciano regnante: ex hoc enim intervallo anni tantum duo de triginta, vel decem conficiuntur, quibus ille ſupra Columnam ſteterit; quum tamen conſtet ex Coſma, & Evagrio, eum in columna ſtetiſſe annis ſeptem & triginta.

(33) Caeleſtis hnjus Viſionis, qua Simeon ad Styliticam ſtationem provocatus, & inſtitutus eſt, ſolus Coſmas meminit.

(34) *Paramonarium*, ideſt *Manſionarium*, ſive *Aedituum*.

(35) *Quadrageſimus*. Septem ſupra quadraginta annos in Mandra Tel-Neſcin egiſſe Simeonem, tum Coſmas, tum Evagrius, a nobis ſupra laudatus, teſtantur. Recte igitur haec revelatio anno ſeptimo incluſionis ejuſdem in Mandra peracta fuiſſe dicitur; quum ab eadem uſque ad ſanctiſſimum ejus obitum quadraginta anni effluxerint.

(36) Hujus Terraemotus meminerunt Antonius in vita S. Simeonis cap. 7. Metaphraſtes cap. 13. Evagrius lib. 2. cap. 12. ubi eum ſextum adpellat. Nicephorus lib. 15. cap. 20. Baronius ad annum 458. ceterique fere omnes Annalium Scriptores. Sed quem alii ad annum Chriſti 357. alii vero ad conſe-

Digitized by Google

quentem revocant, hunc ex Cosma nostro, teste oculato, eodem, quo Simeon obiit, anno, Christi nimirum 459. non quidem mense Septembri, ut ex mendoso Evagrii, & Malelae loco hactenus existimatum est, sed mense Junio adcidisse, plane discimus. Nam si a die 29. Augusti, quo Simeon deliquium passus est, quaeque eo anno in Sabbathum incidit, triginta dies retrocedendo enumeres, habebis diem 29. Julii, quo Synaxis illa magna celebrata fuit *die quinquagesimo primo post Terraemotum*: atque adeo si alios unum & quinquaginta dies retrogrado ordine supputes, deprehendes, Terraemotum *die octava Junii anni* 459. Antiochiam, & finitima oppida evertisse. Consonat Dionysius Patriarcha in Chronico: هذه محدثا معجم وحا امحا صما معلم حده /لمحدا وهوذا وهوذا وهوذا وزدا لده : مجموم سوحصا حقلده هدم وللا .

Anno. inquit, *Graecorum Septingentesimo septuagesimo adcidit Terraemotus ingens, quo Antiochia Syriae quartum corruit: idque vergente die Dominica, hora noctis tertia*. Nimirum anno Christi 459. quo dies octavus Junii in Feriam secundam incidit; & cui ex mente Dionysii respondet annus Graecorum 770. nam hic Graecorum Epocham Christiana vulgari 311. annis priorem esse statuit. Quod autem tum ipse, tum Malela *quartum* vocent hunc terraemotum, Evagrio nequaquam contradicunt: *Duos enim ab Evagrio numeratos negligunt*. (inquit Pagius in Critica Baronii ad ann. 458.) *ut saepe fit ab aliis Scriptoribus in id genus supputationibus. Sic enim quarta v. g. Ecclesiae persecutio a quibusdam appellatur quinta*.

(37) *Quarto Nonas Septembris*. Obiit igitur S. Simeon Anno Christi 459. quo dies 2. Septembris in feriam quartam incidit; ut vel ex Chronico Edesseno adversus Antonium, ejusque Latinum Interpretem, nec non adversus Theophanem. Cedrenum, & Pagium in Admonitione nostra, hisce Actis praefixa, demonstravimus.

(38) *Asclepiades*. Is *Asclepiodotus* in Fastis Consularibus dicitur, & anno 423. Consulatum cum Mariniano gessisse. Vide Pagium ad annum praedictum num. 1. & 21.

(39) *Johannes*, hujus nominis primus, in Serie Patriarcharum Antiochenorum quadragesimus recensetur. Sedit annos tredecim, nempe ab anno Christi 428. ad 441. Successorum habuit Domnum II. sororis suae filium, quem supra laudavimus. Vide le Quien Orient. Christ. tom. 2. pag. 721. ubi ejus vitae & gestorum epitomen, ex multis, quae exstant, Ephesini Concilii monimentis, ac praecipue ex Synodico Tragoediae Irenaei, quod Christianus Lupus evulgavit, excerptam, profert.

(40) Consonat Evagrius lib. 1. cap. 13. pag. 270. *Tanta*, inquit, *Divinae gratiae virtus in Simeone inerat, ut quum Imperator Theodosius Judaeis Antiochiam incolentibus Synagogas, quas Christiani illis ademerunt, restitui jussisset, Simeon tanta cum fiducia ac libertate ad eum scripserit, tamque acriter eum objurgaverit, solum Imperatorem suum Deum reveritus: ut Imperator Theodosius revocata jussione sua, cuncta in gratiam Christianorum fecerit; & Praefecto Praetorii, qui haec ipsi suggesserat, potestatem abrogaverit, petieritque nominatim a sanctissimo, atque aerio Martyre, ut pro ipso Deum praecaretur, suamque ipsi benedictionem impertiret*. Eandem historiam tetigit Theodoretus, quam in Philotheo cap. 26. ait: *Ceterum in his dum*, Simeon, *versatur, atque haec omnia praestat, sanctarum simul Ecclesiarum providentiam non negligit, nunc pugnans contra Gentilium impietatem, nunc Judaeorum frangens contumaciam, nunc Haereticorum turmas profligans, atque interdum ad Imperatorem de his literas mittens, interdum Praesides ad Divinum zelum excitans, ipsos etiam interdum Ecclesiarum Pastores admonens, ut gregum suorum majorem curam gerant*. Hactenus Theodoretus.

(41) *Ardaburii* meminerunt hoc loco etiam Latinus Antonii Interpres, & Metaphrastes. Eundem laudaverat Antonius cap. 7. Porro duo fuere Ardaburii, ut observat Bollandus pag. 268. Prior Dux egregius sub Theodosio Jun. Consul anno 427. pater Asparis, de quo Socrates lib. 7. cap. 23. Alter Asparis filius, a Marciano Dux Orientalium copiarum constitutus, ut habet Svidas: atque is est, qui translationi Corporis S. Simeonis adfuit.

(42) Funus S. Simeonis iisdem plane verbis describit Evagrius lib. 1. cap. 13. pag. 271. *Hujus*, inquit, *sacratissimum Corpus post obitum Antiochiam deportatum est, Leone Imperium tum gerente, & Martyrio Antiochenae urbis Episcopatum administrante: quum Ardaburius Magister Orientalis militiae, una cum militaribus numeris, quos circa se habebat, & cum reliqua omni multitudine ad Simeonis mandram venisset, & sanctum beatissimi viri Corpus servasset, ne a finitimis Civitatibus subriperetur. Igitur sacrum ejus Corpus non sine ingentibus miraculis, quae per totum iter facta sunt, delatum est Antiochiam*.

(43) Templum hoc a Constantino Magno inchoatum, & sub Constantio absolutum, a nonaginta, & septem Episcopis anno 341. dedicatum est; de quo consule Pagium ad annum praedictum num. 6. Cassiani Ecclesiam perperam vocant Antonius, & Metaphrastes, in eaque repositum fuisse Simeonis corpus testantur, donec aliud templum in vicino loco aedificatum fuit, quo sacra ejus Lipsana translata postmodum fuisse scribunt. Quod argumento est, Antonium aliquot post obitum Simeonis annis historiam suam edidisse. Contra vero Cosmas Acta Stylitae publicaverat, anteaquam ejus Corpus e majori Ecclesia ad novum Sacellum transferretur: atque idcirco nomen Martyrii Patriarchae Antiocheni, tamquam viventis & omnibus noti, non prodidit.

(44) *Episcoporum Princeps*. Sic Patriarcham,

Digitized by Google

chum, & Primatem Syri adpellant.

(45) *Energumenus*. Hic memoratur in vita per Antonium, & Metaphraſtem edita. Sed rem aliter narrant: ajunt enim, hominem illum, quod matronam quandam perdite adamaſſet, & in mortuae ejuſdem cadavere libidinem expleſſet, in ſepulcro divinitus detentum fuiſſe, donec rheda illac tranſiret, quae ſubito immobilis ſtetit, dum is ad loculum ſacrum adcurrens, a Daemonio liberatus eſt.

(46) *Maro*. Meron, & Meroën adpellant Antonius, & Metaphraſtes, quorum primus quinque circiter milliaribus eum pagum ab urbe Antiochia diſtare ſcribit. Stephanus de Urbibus: *Praeter Meroën Aethiopiae*, inquit, *eſt & Meroë ad Orientem Antiochiae circa Daphnen*; quam Baronius in Notis ad Martyrologium Rom. die 21. Octobris, *Maroniam* vocat. Inde Syrorum Maronitarum originem & nomen nonnulli perperam arceſſunt, quos ſcite refellit Fauſtus Naironus in *Diſſertatione de Maronitarum origine, nomine, ac religione*, Romae formis Zachariae Dominici Acſamitek anno 1679. edita; miraturque Vir egregius pag. 134. quod non evocaverint potius e Thracia. Heic enim reperire potuiſſent Cioonum civitatem, nomine Maronaeam, cujus Incolae, & Cives Maronitae dicebantur, de quibus intelligenda eſſe exiſtimo ea Philippi Regis Macedonum orationis verba apud Titum Livium lib. 39. habitae ad Q. Caecilium, alioſque Legatos, a Romanis in Macedoniam miſſos: *Non cum Maronitis mihi*, inquit Philippus Rex, *aut cum Eumene diſceptatio eſt, ſed jam vobiſcum, Romani*. Porro Maronitas noſtros, qui Syriam mari mediterraneo conterminam, incolunt, a Sancto Marone Coenobiarcha, ſeculo Chriſti quinto ineunte claro, cujus vitam Theodoretus ſcribit in Relig. hiſt. cap. 16. & ſeqq. & ad quem exſtat S. Joh. Chryſoſtomi Epiſtola num. 36. ab exſilio miſſa, nomen ſuum accepiſſe, quod nimirum ipſos ab ceteris Syris lapſis in haereſim ſejunctos in avita Catholicae Fidei profeſſione, quam ab Apoſtolis ſuſceperant, continuit, alibi a nobis latius eſt demonſtratum. Quare ad pura puta commenta amandanda ſunt quae Eutychius Patricides Alexandrinus Graecorum Melchitarum Patriarcha in Annalibus ſuis Arabicis tom. 2. pag. 191. de Monothelitica Sancti Maronis, & Maronitarum fide ſomniat; quem tamen inconſiderate ſequutus Euſebius Renaudotius, vir ceteroquin eruditus, in ſua Liturgiarum Orientalium Collectione, Pariſiis anno 1716. impreſſa, Miſſalis Chaldaici Eccleſiae Antiochenae Maronitarum Editores paſſim reprehendit, & inertiae, inſcitiaeque adcuſat; nec tantum illos, ſed Romanos Cenſores, ſummoſque in Urbe rei Typographicae Praeſides carpit, modeſte quidem, ſed non citra fel, hoc potiſſimum utriſque intentans crimen, quod Maronis nomen, unde Maronitae, laudato Miſſali inſeri paſſi fuerint, quem Monotheliſmi authorem ipſe ſe ſpondet olim demonſtraturum: quod tamen nunquam praeſtitit. Liceat heic mihi ſanctiſſimum Virum de Catholica Religione optime meritum, Maronem, inquam, & Maronitas gentiles meos ab impactis Monotheliſmi erroribus adverſus Eutychium, ejuſque prae ceteris fautorem Renaudotium, ab re non longa digreſſione vindicare; ut vel exinde quiſquis colligere poſſit, quamnam utrique fidem in reliquis eſſe habendam, qui in re adeo perſpicua exploratague, qualis eſt certe Maronis, & Maronitarum Orthodoxa Religio, impudentiſſime mentiti ſunt.

DIGRESSIO

SANCTUS MARO, *cujus nomen Miſſali Chaldaico Maronitarum inſertum eſt, Monothelitarum Princeps non fuit.*

Author calumniae primus Eutychius Patricides refellitur.

QUae de B. Marone Monacho Euſebius Renaudotius in obſervationibus ad Anaphoras Syrorum non ſemel docet, ea in Hiſtoria Patriarcharum Alexandrinorum Jacobitarum, Pariſiis anno 1713. edita, retulerat, ceu quorundam Orientalium opinionem: nec putabam virum gravem, & doctum ſe eo errore capi paſſurum fuiſſe, ut crederet, Maronem, quem Maronitae colunt, Monotheliſmi Principem, & Monotheliſmi Inventorem; quando in eadem Hiſtoria diſertiſſimis verbis adfirmabat, illius opinionis authores a communi Graecorum & Latinorum hiſtoria in hac materia longe abire. Quos enim, cedo, Graecos, quoſve Latinos dicis? Synodum nempe Sextam Generalem, Lateranenſem ſub Martino, Hieroſolymitanam ſub Sophronio anno 634. alteram ſub Johanne anno 640. Cypriam anno 643. Concilia Africana quatuor divo Maximo praeſente, praeſidentibus Stephano Numidiae Bizacenae Primate, Cochnio Pataracenſi, Reparato Mauritaniae, Epiſcopis, atque Victore totius Africae Primate; Romanum ſub Theodoro anno 646. Mediolanenſe, & Anglicanum ſub Agathone. Ad haec praecipuos in cauſſa Monothelitarum actores Sophronium Hieroſolymitanum, Stephanum Dorenſem ad Theodorum Papam ab Epiſcopis Palaeſtinae & Syriae Legatum, S. Maximum Monothelitarum Antagoniſten: Judices vero Summos Pontifices quinque, Honorium, Agathonem, Martinum, Theodorum, & Johannem; noveraſque unam eſſe omnium ſententiam, nec alios agnoviſſe Monotheliſmi Principes, praeter Theodorum Pharanitanum, Cyrum Alexandrinum, atque Sergium Conſtantinopolitanum; hoc enim ſexcenties in Sexta Synodo, in Literis Romanorum Pontificum, & S. Maximi Libris repetitum legeras.

Neque heic ego Catholico homini venerandam tot Conciliorum, Pontificum, atque Sanctiſſimorum Patrum authoritatem oppono, quam ipſum certe revereri par erat; ſed Scriptori prudenti, veritatiſque amanti adpello teſtes

Digitized by Google

teſtes graviſſimos, rem ſuis ſub oculis geſtam, aut certe in recentiſſima memoria, quadraginta ſex ſcilicet ante annos tranſactam loquentes, adtestanteſque ex certa ſcientia poſt adcuratiſſimam inquiſitionem, ipſis Actis Sextae Synodi inſertam, qualem in nullo unquam Concilio exquiſitiorem legimus, praeſentibus, nec reclamantibus ipſorum Monothelitarum Procuratoribus, Macario praeſertim Patriarcha Antiocheno, Petro Nicomedienſi, Salomone Clanei Epiſcopo, Stephano, & Polycronio, viris ſane nec ſtupidis, neque meticuloſis, qui & ipſorum Monotheliſmi Principum auditores, & diſcipuli fortaſſe fuerant, & certiſſime Monotheliſmi cunas, ut ita dicam, viderant, in ſua quippe Syria nati atque adulti, ut Renaudotius opinatur, aut in Syriae contermina Arabia, ut Latini Graecique Scriptores tradunt. Aderant praeterea in Concilio, praeter Haereticos, pluſquam quinquaginta Epiſcopi Orientales Catholici. An illi, tacentibus Monothelitis, ſilere potuerunt? & petentibus Sedis Apoſtolicae Legatis, & Imperatore Conſtantino urgente, ut *Author novitatis quadraginta ſex plus minus ante annos introductae* proderetur, ipſi importuno, ne dicam impio ſilentio diſſimulare, & ſupprimere voluerunt quae erant ſibi compertiſſima; quippe quae ſuis in Eccleſiis, ſuiſque ſub oculis geſta fuerant? Ipſi ſuſtinere, ut Concilii Patres totam Actionem 12. & 13. in evolvenda atque exàminanda ampliſſima Scriptorum farragine incaſſo labore conſumerent, non alio certe ſcopo, quam, ut *unde hujuſmodi vocum adinventa fuerat novitas* reſcirent? Hoc enim Sedis Apoſtolicae Legati actione I. petierant, & Imperator Conſtantinus Georgio Patriachae Conſtantinopolitano, & Macario Antiocheno, eique adjacenti Synodo edixerat.

At quid tandem ex ea operoſiſſima & exacta conlato totius orbis Patrum ſtudio inquiſitione reſcitum fuerit, ediſſere jam? Actione XVIII. Monotheliſmi inventorum, fautorumque nomina, toto audiente Concilio & adprobante, in cenſum vocantur, recitantur, damnantur, Theodorus Pharanitanus, Sergius, Cyrus, Pyrrhus, Paulus, Petrus, Macarius Stephanus, Polycronius, Aſpergius. Nullus Maro, nullibi. Sextae Synodi definitioni ſuffragantur omnia, quae ſupra memoravi, Concilia, omnes Patres, omnes Hiſtorici Graeci & Latini; ita nemo unquam, vel uſquam exſtitit, qui in hac parte Eutychio, vel Macriſio, hujuſque notae Scriptoribus Orientalibus non refragetur; nec Renaudotius id negare audet. Perge igitur, & quandoquidem in omni inſigni mutatione Religionis, ut bene notavit Cardinalis Bellarminus Controv. 4. lib. 4. cap. 5. ſemper iſta ſex demonſtrari poſſunt. I. Author ejus. II. Dogma aliquod novum. III. Tempus, quo coepit. IV. Locus, ubi coepit. V. Quis eam oppugnaverit. VI. Exiguus aliquis coetus unde paullatim aliis adcedentibus coeperit. Hoc certe in Arianis, hoc in Neſtorianis, Eutychianis, Lutheranis, Calvinianis obſervare, atque demonſtrare in promtu eſt; nec ſolum in iſtis, quae ingentes in Eccleſia turbas excitarunt, ſed in obſcuri, exiguique nominis ſectis eadem indicari poſſe infra oſtendemus. Eo igitur magis in Monothelitarum haereſi, quae totum orbem concuſſit, & ipſo Eutychio teſte, quadraginta ſex annos Eccleſiam turbavit, & quod maxime notandum eſt, ſui Authoris nomen praeſeferebat; Monothelitas enim Maronitas communiter adpellatos fuiſſe, ceu rem vulgatiſſimam Eutychius ubique praeſumit, ut infra oſtendam. Oro nunc fidem tuam, Candide Lector, his ita ſtantibus, Maronem eſſe Monotheliſmi Principem ignorare potuerunt Sextae Synodi Patres, & Epiſcopi Syriae, & Paleſtinae, qui Sextae Synodo interfuerunt: ut ſciſcitantibus Legatis Apoſtolicae Sedis, ceteriſque Patribus Graecis & Latinis, aut non haberent quid ad rem reponerent, aut habentes, alium quempiam pro vero Haereſis inventorem ſupponerent? Hoc ſuſpicari, ſane impii eſſet, illud inſani hominis credere; hoc enim perinde foret, ac ſi quis dubitaret, an Patres Tridentini Lutheraniſmi Authorem agnoverint. Reſtat ergo probare, Eutychium, & Orientales, qui ipſum exſcribunt, non modo adſerere, ſed ceu rem vulgatiſſimam praeſumere, Monothelitas vulgari nomine Maronitas ab ipſo Haereſis exortu nuncupatos fuiſſe. Si enim hoc ſemel evictum fuerit, cauſſa meo judicio peracta eſt; jam hoc probemus.

Eutychius ad annum nonum Hegirae: *Heraclius Conſtantinopoli Hieroſolymam contendebat, devaſtatam a Perſis Provinciam inviſurus. Quumque Hemeſam perveniſſet, in Urbem admitti petiit, ſed ab incolis repulſus eſt, quum dicerent, Maronita es, noſtraeque Religionis, hoſtis,* (Melchitae erant Hemeſſeni) *Quamobrem Heraclius motis ab Urbe caſtris ad Coenobium Maronis perrexit.* Eutychium ſequitur author Melchita Hiſtoriae Conciliorum: *Alcidit Hegirae initium in annum primum Heraclii: is Maronita fuit, quamobrem quum Hemeſam Urbem intrare vellet, ab Oppidanis Repulſus eſt: Tibi quidem, ajebant, quam Imperatoribus obligavimus, fidem reddimus; Urbem autem noſtram intrare haudquaquam patiemur. Quid ita? inquit Imperator. Quia, reſpondere Hemeſeni, fides tua, fides Maronis eſt, qui credit, unam Chriſto Domino noſtro ineſſe voluntatem.*

Ab ipſis ergo ſuis incunabulis Monotheliſmus Maronis nomen tulit, proprioque nomine parentem ſuum indicabat, ea propemodum fama, qua Arianiſmus & Neſtorianiſmus Authores ſuos hucuſque praedicant: hoc garrula anus, hoc delirus ſenex, hoc Sophiſta verboſus, hoc univerſi noverant, & ceu rem vulgatiſſimam loquebantur; hoc videlicet totum neceſſe erat, ut Hemeſſeni Monotheliſmum exprobrantes Imperatori, propria & uſitata voce loquerentur. Nec dici poteſt, Eutychium Monotheliſmo nomen Maronis per quandam vocabuli anticipationem indidiſſe, ſicut Monophyſitas nominamus Jacobitas, eo etiam tempore, quod Jacobum Baradaeum ejuſdem ſectae propagatorem anteceſſit, & Scriptura in hiſtoria diluvii quaedam animalia immunda vocat, utique

Digitized by Google

que ante legem Mosaicam, per quam discretio mundi ab immundo inducta postea fuit: & apud Ezechielem inter Aegypti Urbes Alexandriam legimus, quando Alexander necdum natus fuerat. Hoc, inquam, causae nostrae adcommodari non potest, quia Eutychius diserte adfirmat, Maronem Monotheliſmo antiquiorem, nec Monothelitarum sectae propagatorem, sed inventorem fuisse: e contrario Jacobus, a quo Jacobitae, Monophysitarum sectae author non fuit, etsi haec secta ab eo postea nomen acceperit. Quare anticipatio vocum in usu loquendi est circa rem, antecedentem novi vocabuli usum. Neque huic regulae exempla ex Scripturae usu deducta adversantur, ut patet. Interprete hoc loco non indiget Eutychius, quum eodem contextu Maronem Monotheliſmi inventorem adserat, suisque sectariis suum nomen communicasse praesumat; quare Heraclium Maronitam adpellat, & addit, eundem propter Maronitiſmum a Praetorianis interfectum fuisse. Supponit ergo rei fuisse coaevum ejusdem vocabulum; Johannem praeterea Papam inducit, semel & iterum rotundis verbis adserentem: Monotheliſmum esse Maronitiſmum, seu Maronis errorem, idque non in privato aliquo conloquio, sed in Epistola dogmatica ad Imperatores. Atqui in Epistolis, aliisque publicis instrumentis, tempore, quo res ipsa gerebatur, scriptis, nullus fingi potest praedictae exceptioni ab anticipatione vocum petitae locus.

Quum ergo Monothelitarum secta non ingentes modo turbas excitaverit, sed & Authoris sui nomen una cum haeresi per universum fere orbem circumtulerit, incredibile prorsus est, ejus inventorem nulli illorum temporum Scriptori, nulli Concilio, nulli Ecclesiae notum fuisse. Habemus in historia Ecclesiastica Ophitarum, Catarorum, Agnoitarum, & similium Haereticorum ignobilis & obscurae sobolis descripta nomina, Authores, aetatem, progressum, exitum; nulla tamen adversus illos habita fuere Concilia, nullae in aliquo publico Ecclesiae conventu de eorum origine disquisitiones, nulli Authores, qui eorum historiam scripserint, vel sectam ex professo impugnaverint,

At contra Monothelitas quamplures in toto Orbe coactae Synodi, de eorum origine, & Authore in duobus magnis Conciliis Romano, & Constantinopolitano actum est: eorum errorem impugnavere luculentis scriptis Patres doctiſſimi, totoque Orbe celeberrimi, quorum aliqui sub ipso Monotheliſmi exortu vivebant, & in ipsa causſa actores erant S. Sophronius & plerique Sextae Synodi Patres. Profecto dicere Sanctum Sophronium, & Sextam Synodum ignorasse Monothelitarum originem, illorumque ad suam usque aetatem progressus, mihi videtur ejusdem insaniae, ac dicere S. Cyrillum, & Synodum Ephesinam Nestorianorum Authorem & haeresim ignorasse: dictum est tamen hoc postremum, & a Catholico Societatisque Sorbonicae Doctore paucis ab hinc annis typis vulgatum: tanta fuit hominis impudentia: aususque est adfirmare, nec Sanctum Cyrillum, neque Synodum Nestorii mentem adsequutos fuisse; Socratis nempe Scholastici, secta novatiani, ipsum hoc paradoxum insinuantis, testimonio majorem quam istis fidem habendam esse ratus. Quamobrem haberet Renaudotius exemplum, quo se utcumque defenderet, si id dumtaxat nobis persuadere coutenderet, nec Sextam Synodum, neque Sanctum Sophronium intellexisse haeresim Monothelitarum; quo autem persuadeat, aeque illis ipsis Monothelitis ignotum fuisse Monothelitarum authorem, nullum simile in ulla cujusvis temporis historia eum habiturum puto: adeo novum, adeo inauditum, adeo incredibile est.

Quare ego nunquam adducar, ut credam, Renaudotium virum gravem, tali specie unquam sibi illudi passum fuisse, praesertim quum nos admonentem audiam in observationibus ad commune officium Liturgiarum Syriacarum Jacobitarum tom. 2. pag. 70. ut in iis, quae ad illorum temporum historiam Ecclesiasticam pertinent, Graecos, & Latinos illis, qui Syriace, vel Arabice scripserunt, ubique praeferamus: *Quae illorum*, inquit, *temporum historiam spectant, a Graecis potius, quam ab Authoribus, qui Arabicae, aut Syriace scripserunt, petenda sunt: neque fraudi esse debent inanes querundam librorum de Ecclesiastica Historia tituli, quasi quidquam Graecis, aut Latinis incognitum docere nos possint*. Haec autem Renaudotius monebat occasione additionis Trisagio factae a Petro Fullone, quam Abulpharagius Syrus Historicus Philoxeno perperam adscripserat. Ast illius perversae additionis a Fullone excogitatae fama, si cum Monothelitarum rumoribus comparetur, nulla est. Quare Renaudotio pro iis, quae nobis opportune mox suggerebat, sapientissimum Tertulliani monitum rependimus ex Apolog. cap. 8. *Sapiens incerto non credit, recogitandumque est, num primum illud os mendacium seminaverit; quod saepe fit, aut ingenio aemulationis, aut arbitrio suspicionis, aut non nova, sed ingenita mentiendi voluptate*. His scilicet tribus indiciis Eutychium dignosces, Renaudoti. Recogita primum secta fuisse Melchitam, & id propter Maronitarum aemulum: praeterea patria Aegyptium, suspicax est id genus hominum, & in concepta semel opinione pertinaciſſimum; vide Baronium ad ann. 452. unde Eutychio suborta suspicio fuerit dicam infra. Postremo, origine Graecum: novane Graecis, an ingenita sit mentiendi voluptas, omnes norunt, taxantque tria Oecumenica Concilia, Constantinopolitanum Tertium, & Quartum, nec non Florentinum.

Sed finge, quoniam alsunde nulla patet evadendi via, maronem omnium Mortalium vaferrimum Graecis, Latinis, omnibus hominibus imposuisse, suppositisque Theodori, Cyrique nominibus seipsum occultasse; an Maronitis, quos tu Monothelitas dicis, Maronem illudere atque imponere voluisse credis? Filiis Parentem? Quod solent adulteri, quos susceptae sobolis pudet. Sed in primis talis non erat Monothelitarum secta Maronis tempore, ut autho-

Digitized by Google

authori ſuo pudori eſſe poſſet : habebat illa fautores perilluſtres, praecipuarum Orientis Eccleſiarum Epiſcopos, Sergium Conſtantinopolitanum, Cyrum Alexandrinum, Athanaſium Antiochenum. Deinde evolve omnia Monothelitarum, quae ſuperſunt, monimenta, Epiſtolas, Acta Synodalia. Ad haec relege quaecumque Monothelitarum Parentes & Symmyſtae Monophyſitae antiqui recenteſque prodiderunt ; ipſos interroga Maronitas, excute eorum hiſtorias, duos reperies Marones, Monachos ambos, ambos ab Apamenſi Coenobio celebres ; alterum ibidem ſepultum ; educatum alterum. Primus Abbas & multorum Monachorum Pater, de quo Theodoretus in Philotheo, Chryſoſtomus Ep. 36. Acta Syn. Conſtantinopolitanae ſub Menna, & Menologium die 14. Febr. Alter Epiſcopus, & Eccleſiaſticus Scriptor, qui Johannes Maro, & ex Patria Johannes Srumita frequenter adpellatur.

Primus Maro Monotheliſmi author certe non fuit, qui ante omnem Monotheliſmi memoriam jam objerat. Alter poſt Cyrum Monothelitarum aut Parentem, aut Symmyſten ſcribebat ; ejus enim quaſi jam defuncti meminit in expoſitione Liturgiae, quam prae manibus habemus, & Alcoranum citat, qui poſt Monothelitarum exortum editus fuit : Monothelitarum praeterea haereſim impugnat. Ejus Acta edidit Quareſmius tom. 2. Dilucid. Terrae Sanctae Lib. 1. cap. 37. Opera recenſet Metropolita Sobenſis Ebedjeſus in Catalogo Scriptorum Syrorum, & Stephanus Patriarcha Maronitarum Lib. 1. Vindic. cap. 8. laudat Gregorius Abulpharagius, cognomento Bar-Ebraeus in lib. Theſauri Myſteriorum. Johannis Maronis Liturgia Romae anno 1716. typis S. Congregationis de Propaganda Fide edita eſt.

De hoc Marone Eutychius loqui non potuit ; quum is Monothelitarum ſectam impugnet, & ab ejuſdem exortu multorum annorum intervallo diſtare probetur certiſſimis documentis : illa quippe haereſis, teſte ipſo Eutychio, Heraclii tempora anteceſſit, & ſecundum veram Chronologiam, Heraclio coaeva fuit. Quiſnam ergo fuerit ille Maro, Monotheliſmi author, non modo Graecis & Latinis, ſed ipſis Maronitis incognitus ?

Quum autem Maronitas adpello, non eos intelligo, quos Renaudotius, data occaſione, frequenter fugillat & refutat, Abrahamum Ecchellenſem, Fauſtum Naironum, Gabrielem Sionitam, & ſimiles recentiores : ipſos adpello Maronitas antiquiſſimos, & Septima Synodo antiquiores ; illis profecto Maronis ſui Religionem ignotam fuiſſe veroſimile non eſt. At ſi noverant Maronem, qualem fingit Eutychius, Monothelitam, ignorare non poterant ejuſdem celeberrimos impugnatores, & antagoniſtas, S. Sophronium, S. Maximum, S. Martinum Primum. An putas, Arianis, aut Neſtorianis S. Athanaſii, aut S. Cyrilli nomen barbarum, incognitum fuiſſe ? Quid ergo ſi ab illis Maronitis ipſi ſuo Maroni omnes illos Patres honore coaequatos fuiſſe, & annuo ſolemni ritu eorum memoriam inſtauratam fuiſſe oſtendero ? Cedo mihi recita ex antiquiſſimo Kalendario Maroniticis Breviariis praemiſſo, quae ſequuntur.

ܒܪܘ ܬ̈ܠ. ܘܫܕܪܘ ܠܬܠܡܝܕ ܕܡܪ ܡܪܝ ܘܐܘܓܝܢ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܝܪܘܫܠܡ : *Martii* 11. *Sophronii Patriarchae Hieroſolymorum*. ܢܝܣܢ ܟ̈. ܘܬܠܡܝܕ ܕܡܪ ܐܒܪܗܡ ܕܩܘܣܡܐ. *Aprilis* 13. *Martini Papae Romani*. ܐܝܪ ܟ̈ܐ. ܘܫܡܥܘܢ ܘܬܠܡܝܕ ܕܒܪ ܕܘܕ ܕܡܢ ܕܪܘܡܐ. *Julii* 4. *Andreae Epiſcopi Canonographi*. Hunc celebrant Acta Sextae Synodi, fuitque Theodori Patriarchae Hieroſolymitani ad eandem Synodum Legatus. ܐܒ ܟ̈. ܘܬܠܡܝܕ ܡܪܝ ܡܟܣܝܡܘܣ ܕܡܘܕܝܐ. *Auguſti* 13. *Maximi Confeſſoris*. Quid reſtat ? Sexta Synodus Monotheliſmi triumphatrix. Perge igitur. ܐܝܠܘܠ ܟ̈ܐ. ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܩܕܡ ܫܢܝܢ. *Septembris* 15. *Memoria ſex Synodorum*. Cur ſeptimam omnibus Orientis nationibus venerabilem non memorant ? Quia necdum habita fuerat. Ea ergo aetate antiquiores ſunt Kalendarii Authores. Videmus Neſtorianos, Jacobitas in ſuarum Haereſum impugnatores inſolentiſſime debacchari, dataque quavis occaſione eoſdem mordere, exagitare, vexare ; minime autem eorum nomina in ſuis libris laudare. Quandonam Jacobitae Sanctum Leonem Papam nominant, quin ſtatim illud ſubjungant contumeliae plenum ܠܐܘܢ ܟܐܝܣ ܘܫܠܝ *Leo impius*, ſeu ܛܝܪܐ *Temerarius* ; aut Chalcedonenſe Concilium, quin ſimili convicio onerent ? Quid non in Synodum Epheſinam, & in S. Cyrillum effutiunt Neſtoriani ? Lutheranorum vero, atque Calvinianorum contra Concilium Tridentinum invectivae ingentia volumina implevere. Itane ſoli Maronitae quum ad Haereticorum contubernium tranſierunt, proprium omnium Haereticorum ingenium illud refractarium, improbum, virulentum, inſanum nequaquam hauſerunt ? Solique manſuetudinem & patientiam, quae ovium Chriſti nota eſt certiſſima, haereſim docti nequaquam dedidicerunt ? Rem ſane incredibilem dicis ; effare tamen, quonam ex fonte Maronitae injuriarum a Sexta Synodo, a S. Sophronio, a S. Maximo, a S. Martino acceptarum longa biberunt oblivia ? Adeo nuſquam invenire eſt (dictum optima fide crede) nec ullum Codicem, nec ullam ceremoniam aut ritum, nullum ſcriptum, nullam traditionem, quae Sextae Synodi Patribus, aut ceteris Monotheliſmi impugnatoribus contumelioſa, ſive ulla ratione ſupra adlegatis documentis contraria : quod certe non leve argumentum eſt ipſorum ſinceritatis,

Porro dicere, illa a Latinis, aut Graecis Maronitarum Kalendariis inſerta fuiſſe, eſt cum alienae famae detrimento ſuae hypotheſi velle ſervire, atque contentionibus nullum umquam finem imponere. Cur enim Latini, aut Graeci illa potius nomina inſererent, quam S. Franciſci, aut S. Dominici, e quorum ſacra familia non pauci, nec paucis annis cum Maronitis verſati ſunt ab ipſo Belli ſacri tempore, & Willelmo

Digitized by Google

lelmo Tyrio erant aequales, quem primum inter Latinos hujus fabulae authorem proferunt Morinus, & Renaudotius? Cur Graeci Photii ſui non meminerunt, cujus imaginem in templis Maronitarum, ab iiſdem depictam, vidi cum Graeca Epigraphe, ne fraus a Syris hominibus deprehenderetur? Cur Septimam Synodum praetermiſerunt, cujus memoriam omnia eorum Kalendaria recolunt die undecima Octobris?

Heic vero obiter obſerva Patrum Concilii Florentini prudentiſſimum judicium, quando propoſita eodem tempore Neſtorianorum, & Maronitarum in inſula Cypri commorantium cauſſa, Neſtorianos quidem Neſtorii nomen abjicere juſſerunt, ſuum vero retinere conceſſerunt Maronitis; qua diſcretione judicii nullum Maronem Haereſiarcham ſe agnoviſſe declararunt. Aderant tamen in Concilio Neſtorianorum, Jacobitarum, Coptitarum Legati, Eutychii, & Arabum de Marone commenta non ignorabant, ſed illis rejectis Patres deceſſorum ſuorum teſtimoniis deferendum eſſe cenſuerunt, a quibus Monotheliſmi Authores didicerant Theodorum Pharanitanum & Cyrum Alexandrinum; nullum Maronem: vide Conſt. Eugenii IV. apud Horatium Juſtinianum p. 3. n. 20. Patrum Florentinorum ſententiam Sedes Apoſtolica ſequitur, quoties illi ad Maronitas, vel de Maronitis ſermo eſt, proprio nomine Maronitas adpellat. In his autem erraſſe Eutychium, ut in aliis bene multis mirum non eſt, quum Joſephus ſuae gentis hiſtoriam e ſacris Libris exſcribens ipſi Divinae Scripturae multa contraria ſcribat. Tacitus Joſephi libros prae manibus habens, unde Ebraeorum hiſtoriam ediſcere in promtu fuiſſet, quaſi virum gravem puderet, Judaeo de rebus Judaeorum ſcribenti credere, Apionem Grammaticum mendaciſſimum, atque impudentiſſimum exſcribere maluit. Ex illo enim, quae de Ebraeorum origine & moribus prodidit Hiſt. Lib. V. inſulſa, ridicula, incredibilia hauſit. Ut hinc interea diſcas, non eum eſſe ſummae prudentiae canonem, quem Johannes Morinus, & Morinum ſequutus Renaudotius, aliique Critici praetendunt iis, quae hactenus de Maronitarum Origine, atque Religione ſcripſerunt: quaſi nihil Maronitis in hac parte deferendum ſit; ita audito ſemel Willelmo Tyrio ſtatim decernunt, Maronitas a Marone Haereſiarcha nomen accepiſſe. Quaſi vero in Maronitarum hiſtoria minus peccare potuerit Willelmus, quam in iis, quae de ſuimet Patriarchae Hieroſolymitani in Urbem adventu, & rebus ibidem geſtis illum erraſſe notavit Baronius ad an. 1155. Addit Simon Richardus in not. uber. ad Apol. Sever. Willelmum Maronitis praefuiſſe: quod falſum eſt, quum Libanus Mons, ubi Maronitas conlocat Willelmus, ad Antiochenum Patriarchatum pertineat; Tyrius autem Epiſcopatus Hieroſolymitanae Dioeceſis pars ſit. Sed quid faceret Simon, ut Willelmum non tantum ex fama loquutum fuiſſe nobis perſuaderet; verebatur, ne ipſi illud Tertulliani ex Apologia Maronitae reponerent. *Fama ne tunc quidem quum aliquid veri affert, ſine mendacii vitio eſt, detrahens, adjiciens, demutans de veritate. Quid? quod ea illi conditio eſt, ut non niſi quum mentitur, perſeveret.* Atqui ex fama tantum loquutum fuiſſe Tyrium, praeter multos viros doctos, ipſi Galli Scriptores deprehenderunt, & ingenue fatentur Britius Rhedonenſis ex Capuccinorum familia in notis ad Annales Baronii ad an. 406. & Pagius non uno in loco. Veram eſſe conjecturam noſtram, oſtendit ipſa obſcuritas, cum qua de Maronitarum converſione loquitur Willelmus: adeo nullas circumſtantias facti tam illuſtris indicat. Sed rei geſtae hiſtoria a Maronitis petenda fuit, quam edidit Fauſtus Naironus in Evoplia, & in Diſſertatione de Religione Maronitarum, cauſſas praedictae actionis ex antiquo & oculato teſte Thoma Cfarthabenſi referens, atque Maronitarum Patriarchae nomen, ſub quo res geſta eſt, quaeque eandem anteceſſere, & conſequuta ſunt. Sua ſunt cuilibet genti monimenta, traditiones, hiſtoriae, quas ab exteris petere velle ejuſdem fatuitatis eſſe puto, ac ſi quis Anglorum, aut Francorum originem a Graecis, aut a Perſis diſcendam contenderet, ſeu Ebraeorum Religionem ex Tacito. Hiſtoriam ſcribebat Eutychius Alexandriae ſub annum Chriſti nongenteſimum ſecundum, res trecentos ante annos geſtas ignoraſſe ſcriptorem, alioquin minime adcuratum, reique Chronologicae non ſatis peritum, non miror. Eutychium reliqui Aegyptii Melchitae, & Jacobitae, Elmacinus, Macriſius, & alii a Renaudotio citati, ac praeter illos, Georgius Ben-Hamra, & Anonymus author Hiſtoriae Conciliorum, qui omnes Arabice ſcribentes, Arabicae Hiſtoriae parentem Eutychium exſcribunt; quare eorum numerus neminem movere debet. Mihi fere certum eſt ex illo praecipue indicio Coenobii in Apamenſi tractu celeberrimi, ab ipſo Eutychio hoc loco indicati, Maronem Monachum, Theodoreto notum, ab illo fuiſſe intellectum, praeſumtumque velut totius fabulae ſubjectum; ipſi enim uni Coenobium, ab Eutychio memoratum, exſtructum fuiſſe patet ex Theodoreto, & ex regeſtis in Quinta Synodo, de quo haec Procopius lib. 5. *Supra Apameam Pauperum Hoſpitium S. Romani reparavit, & moenia Sancti Maronis*: ejuſque Coenobii rudera adhuc ſuperſunt ad ripas Orontis. Sed Eutychius in veteri hiſtoria parum verſatus, quo tempore, quave in Religione Maro Apamenſis vixiſſet, ignorabat, nec fortaſſe unde diſceret, illi occurrebat; Maronis enim Monachi vitam Theodoretus paucis perſtrinxit in Philotheo; alii Hiſtorici penitus reticuerunt.

Certe convincitur Eutychius in tota illa Monotheliſmi hiſtoria identidem dormitaſſe, ex iis praeſertim, quae ipſemet in Chaliphatu Homari Ben-Alchottabi ſcribit: Quadraginta ſex nempe annos Monothelitarum tumultibus pacem Eccleſiae fuiſſe turbatam, puta ad Sextae Synodi aetatem, cujus Acta heic Eutychius exſcribit, & nos ſupra oſtendimus. At haec quo pacto cum iis, quae de Monothelitarum turbis, ſub Mauricio excitatis, Marone duce, idem ſcripſerat, conciliabit, quando Mauricius ſeptuaginta octo ante Concilium annos a

Digitized by Google

Phoca interfectus est? Quapropter Eutychius non solum ab omnibus probatis Historicis dissentit, sed secum ipse pugnat: quod somniantium proprium est.

Unde autem illum errorem Eutychius hauserit, quidve fabulae componendae materiem dederit, divinare non possumus. Fortasse quod sciret, populos Coelesyriae, in quibus censentur Apamenses, & Hemesseni, suo tempore Monotheliſmum profiteri, & aliunde ipsi notum esset, Maronis Coenobium, ibidem situm, ab ipsis summo in honore haberi, facile credidit S. Maronem, in illo Monasterio conditum, a vicinis gentibus pro sui erroris magistro coli; atque inde Maronem Monotheliſmi inventorem fuisse intulit. Hac hypothesi ita constituta, Cyrum, Sergium, Heraclium, alioſque Monotheliſmi fautores, Maronitas consequenter adpellandos censuit.

Aliquem nihilominus dolum in hoc negocio interceſſiſſe, vehementiſſimum indicium esse potest Epistolae Johannis Papae textus, ab eodem Eutychio enormi interpolatione non uno in loco corruptus. In ea Epiſtola, ut omnes norunt, Monotheliſmi fautores Sergius, & Pyrrhus notantur, nullaque de Marone mentio, neque uſquam fiebat. Quid faceret Eutychius, ut adornatae contra Maronitas calumniae insignem aliquem testem ipse subornaret, simulque a suis Aegyptiis inventae haereseos labem, ut poterat, extergeret? Illam in Maronem Apamensem transferre cogitavit, testemque Johannem Papam statuit; quem idcirco ad Imperatores Heraclium & Constantinum ita scribentem inducit: *Decem & octo ab hinc annis Cyrus Patriarcha Alexandrinus exſtitit, qui, ſecundum opinionem Maronis, adſerebat, Chriſtum Dominum duas quidem habere naturas, unicam tamen voluntatem, atque operationem.* Et infra: *Qui vero adfirmant, duas quidem naturas, unicam tamen Chriſto ineſſe voluntatem, atque unicam operationem Divinitatis, ac Humanitatis ejuſdem, in Maronis maledicti errorem prolapſi ſunt.* Nihil horum habet Johannis Epiſtola, sed omnia ab Eutychio subdole textui inserta fuisse, convincunt Codices Latini, Graecique omnes, imo & Arabici, in quibus etsi Latino & Graeco textui quaedam adjecta legantur, de Marone tamen prorsus nihil; adeo ut interpolantis crimen meo judicio nulla excusatione defendi, aut occultari possit.

Interim recole quod supra a nobis adfatim probatum est, & ex hoc loco mirifice confirmatur. Id erat, ab Eutychio praesumi, Monotheliſmi originem nec incertam, nec paucis notam, imo notiſſimam, atque omnibus Eccleſiis compertiſſimam fuisse; hoc enim ab Eutychio supponendum erat, quando Summum Pontificem Johannem inducebat scribentem ad Imperatores, Monotheliſmum & Maronitiſmum voces esse synonimas. Rem ergo tum in Occidente tum in Oriente vulgatiſſimam, ut supra inferebam, Sextae Synodi Patres ex toto Orbe collecti ignorarunt; ignoravere S. Maximus, S. Sophronius, S. Martinus, & reliqui Patres Graeci & Latini: exspectandus erat Eutychius, qui trecentos post annos veram Monotheliſmi originem Concilia & Patres edoceret.

His pressi argumentis plerique recentiores, qui alias in verba Eutychii jurasse videbantur, eundem ex parte deserunt, fingunteque alium a S. Marone Abbate, qui ab Eutychio adcusatur, Maronem Monachum sub Saracenorum dominatu vixisse circa seculum septimum, aut octavum: eumque, Mahometanis Syriam & Aegyptum occupantibus, Monotheliſmum in Coelesyria, & Monte Libano docuisse; ita quippe credunt eludi argumenta ex communi silentio Graecorum, atque Latinorum petita: multas siquidem hujusmodi novitates tenebricosis illis seculis inductas in provinciis Saracenorum imperio subjectis a nostris penitus ignoratas fuisse, quas ab iis, qui Syriace, aut Arabice scripserunt, petere oportet. Vix credibile esse, Eutychium tot inter falsa nihil veri sanique dixisse, praesertim quum de rebus in proxima sibi Syria gestis scriberet. Multo propius vero esse, vera falsis promiscuisse, quod solent, qui ex fama aliquid narrant. Illud saltem colligi posse ex Eutychii historia, Populos, qui suo sub aevo Maronitae adpellabantur, Monotheliſmum professos fuisse, atque vero huic fundamento cetera, quae vera non sunt, superexstruxisse, alioquin apertum putidumque mendacium vulgasset, quod praesenti & manifesto indice prodi & redargui potuisset. Quod ab Eutychio viro gravi, famaeque & existimationis suae minime prodigo, factum non praesumitur; nec enim probabile est.

Sed nec verosimile est, sui Maronis Acta Maronitas latere potuisse; nec enim Jacobitas latet, qui fuerit suae sectae propagator Jacobus Baradaeus, a quo nomen acceperunt: nec suus Calvinianos Calvinus, nec suus Nestorianos Nestorius. Memorant quidem Maronitarum historiae Maronem Patriarcham, cui Monotheliſmi nota fuerit a nonnullis inusta; sed addunt, a Legato Apostolicae Sedis vindicatum fuisse, & Romam profectum a Summo Pontifice Christianis Montis Libani fuisse praefectum; negantque ab illo Monotheliſmum fuisse propagatum: quod & ejus Scripta ostendunt, in quibus nihil pro Monothelitis, multa adversus illos leguntur. De Libani adcolis Cedrenus, & Zonaras scripserunt; scripsit Leontius de Sectis Orientalium; Nicephorus, Euthymius, Zigabenus, & alii: de Marone nihil habent.

Quod si dicas, Eutychium respexisse priora Maronis tempora, quibus eum Monothelitam fuisse quidam crediderunt, non moramur; etsi id sola Acta a Quaresmio edita testentur. Fortasse Eutychius ea fama inductus, credidit, populos, qui suo tempore Maronitae nuncupabantur, praedicti Maronis errorem sequutos fuisse, vel, quod vero longe propius existimo, atque supra indicabam, Apamenses, Hemesseni, & Cannesrinii ab Eutychio hoc loco nominati, qui S. Maronis, ad Apameam sepulti, praecipui cultores fuerunt, ea tempestate, qua ille scribebat, Monotheliſmum palam profitebantur; nam de Marone Apamensi clare loquitur. Id vero satis erat, ut Eutychius, Scriptor cetera

Digitized by Google

tera praeceps, & minime adcuratus, in illa delaberetur abſurda, quae de eodem Sancto Marone commentus eſt; nec erat neceſſe, ut Libani adcolae Monothelitarum errorem ſequerentur: nec enim hoc dicit Eutychius, nec Ben-Aſſalius Eutychio multo recentior: quidquid contra conetur Renaudotius, & ſi quis alius dicit, non probat; imo & certiſſimis documentis refellitur.

Poſtremo compara quae de Maronitarum rebus tradidere Arabes, a Renaudotio laudati, cum illis, quae Tacitus Lib. V. Hiſtor. de origine & religione Judaeorum prodidit; animadvertes fieri poſſe, ut Vir, cetera prudens & doctus, nullo praeterea adfectu occupatus, in abſurdiſſimas opiniones abeat, quas cum vera hiſtoria conciliare, aut ullo pacto defendere, erit cum inſano velle ſimul inſanire.

Nec a Renaudotio imponi ſibi quiſpiam ſinat, dum adfirmat, omnes Orientales Eutychio ſuffragari; contrarium enim docent in ſua Confeſſione Jacobitae, a Fauſto Nairono citati:

فما رضيوا الطوايف يامنوا حتى قلتم انتم

يا موارنه طبيعتين: وجوهريين ومشيتيين.

Noluerunt, inquiunt illi, *Nationes credere, donec audirent a vobis, o Maronitae, duas Naturas, Subſtantias duas, atque duas Voluntates*. Quare Abulpharagius cognomento Bar-Ebraeus, Eutychii hiſtoriam retexens, hoc loco eum deſerit, deſerunt etiam Melchitae in hiſtoria Sextae Synodi, & in additionibus ad laudatam Johannis Papae Epiſtolam; ſed & in Officio Dominicae primae in Quadrageſima rejectis Eutychii, & aliorum Arabum teſtimoniis, Heraclii memoriam ſolemni ritu quotannis recolunt.

Quae quum ita ſe habeant, tuum eſt quicumque veritatem amas, decernere, an poſthabitis omnium Scriptorum Latinorum, Graecorum, & multorum Orientalium teſtimoniis, debuerit Renaudotius. Authoribus fidei adeo ſuſpectae, praeterea Eccleſiaſticae hiſtoriae impertiſſimis ſeipſum committere, tantumque illis tribuere, ut ſolo eorum teſtimonio fretus, ex acie ſtare ſe poſſe confideret contra Cenſores Syriacorum Codicum Romae editorum, viros doctrina atque pietate ſpectatiſſimos, Robertum Bellarminum, Alexandrum Urſinum, Robertum Ubaldinum, Octavium Bandinum, Petrum Aldobrandinum Cardinales, contra Theologos, Linguae Syriacae peritiſſimos, & in Eccleſiaſtica hiſtoria verſatiſſimos, Hilarionem Rancatum Ordinis Ciſtercienſis, Petrum Metoſcitam Societatis Jeſu natione Maronitam, atque alios Typographicae rei Praeſides. Videſis Epiſtolam Cardinalis Bandini, Maronitarum Breviario praefixam; in illo enim Breviario Maronis nomen non ſemel & iterum Sanctorum faſtis adſcriptum legitur. Haec ex Diatriba noſtra, qua Romana Chaldaici, ſeu Syriaci Antiochenae Maronitarum Eccleſiae Miſſalis editio adverſus Euſebium Renaudotium vindicatur, quamque propediem vulgaturi ſumus, excerpſimus.

Quiſquis autem hactenus diſputata ſtudioſe perpendat, aliam profecto praeter hanc ſententiam ferre non poteſt: Non eſſe quidem evidens, Maronem & Maronitas haereticos non fuiſſe, quum in hoc non omnes conveniant; evidentiſſimum tamen eſſe, crimen haereſis ipſis impactum non probari, ut perinde pronum non ſit pari etiam cum probabilitate theſim oppoſitam ſuſtinere. Hujus ſententiae aequitatem negabit ille ſolus, qui rationes hactenus adductas vel non examinat, vel non adſequitur, quum vix mentis compos ſit ipſe ſuae. Ab utroque non longe abeſſe videtur quiſquis illam Naturae legem vel non adtendit, vel ſtupidus non ſentit: Nefas eſſe condemnare minime nocentem; nec nocentem judicandum eſſe, quem talem eſſe non conſtat. Unde fluxit illud axioma: *Actore non probante, reus abſolvitur*. Abſolvendus eſt ergo cum ſuis Maronitis Maro, quem haereſis primus Eutychius Aegyptius, author nec doctus, nec Orthodoxus, aliique ejuſdem gregales, a Renaudotio frequenter laudati, adcuſare potuerunt; haereticos fuiſſe, nunquam probare potuerunt: & hos quidem merito contemnimus. Ab Eutychii vero adverſariis, qui nihilominus ipſum in hoc articulo, Willelmo Tyrio ſignifero, ſequuntur, eam, quam diximus, aequitatem, virtutem honeſti viri maxime propriam jure exigimus. Quicumque autem Orthodoxi ſumus, Generalium Conciliorum, Summorumque Pontificum authoritatem revereamur. Maronitarum namque & Maronis nomen audierunt, & ſuſceperunt duo Generalia Concilia, Florentinum, & Lateranenſe ſub Leone X. Romanique Pontifices quotquot a S. Hormiſda uſque ad noſtram aetatem in Cathedra Petri ſederunt. Teſtantur factum Acta Synodalia & Diplomata omnia ab Apoſtolica Sede ad Maronitas hactenus directa, cum ſolemni Formula: *Salutem & Apoſtolicam benedictionem*; quam nuncupationibus haereſim indicantibus nunquam Romani Pontifices ſubjecerunt; ſed communicatorias literas petentibus Haereticis ab Haereſi converſis, derivatam ab Haereſiarchis reſecuere nomenclationem, ejuſque uſum in poſterum interdixerunt. Summae profecto impudentiae, ne dicam perverſitatis eſt ſupremae in Eccleſia authoritati quovis pacto detrahere; detrahit autem quiſquis adfirmare audet, Concilia univerſalia, & Romanos Pontifices vel ignoraſſe Maronitarum cognomentum a Marone Haereſiarcha deſumtum, vel agnoviſſe quidem, & nihilominus praeter antiquiſſimam Eccleſiae conſuetudinem, & Apoſtoli Johannis edictum, Haereticis hominibus *ave dixiſſe*. Denique Chriſtiano cuilibet homini ſerio conſiderandum eſt, quid ſibi virtus profeſſionis ſuae maxime propria, fraterna nempe caritas praecipiat; compertiſſimum quippe eſt, quantum conferat ad confirmandos in fide Catholica populos ipſum hoc credere, ſe Catholicos hactenus a priſcis temporibus exſtitiſſe; hanc videlicet, quam ipſi tenent, ſuorum avorum fuiſſe religionem; hanc proinde ſibi quaſi cariſſimis filiis, velut luculentam amplamque haereditatem a ſuis parentibus relictam; fundum paternum nullo pretio vendendum, nullo tempore

Digitized by Google

alienandum depoſitum fidei ſuae commiſſum, ideoque etiam atque etiam diligentiſſimeque cuſtodiendum. Quo ergo Eccleſiae bono Maronitis, avorum de Religione Catholica judicium ſuſpectum redditur? Aut quo ſuo nepotes emolumento diſcere coguntur: aliud ipſos credere, atque aliud Majores ſuos docuiſſe; aliam proinde juraſſe fidem, & aliis ſalutem ſuam commiſiſſe Magiſtris; ut tandem minores pigeat a majoribus deſciſcere, & filios dici degeneres? Itane, dummodo tute videaris eruditus & doctus, fratres perdere poſtremum habeas? Fortaſſe repones, quod in ſimili cauſſa S. Auguſtinus Divo Hieronymo ſcribit: *Nunquid errare bonum eſt?* Errant, dices, qui Maronitis conſervatae Orthodoxae Religionis gloriam adrogant. Nunquid non malum ſit ſequi errantes? Errantes ain? Unde id probas, ſi quidem eos, quos ſequeris, vera loqui non probas? Vide, ſodes, ne, ut ait Plato de Rep. lib. 8. *fumum fugiens flammam in ipſam decidas*. Opido quam recte monet vetus adagium: *Malum bene conditum nullatenus eſſe movendum*. Quid, ſi idem nec malum eſſe, certis documentis comperias?

(47) Haec iiſdem plane verbis leguntur apud Evagrium lib. 1. cap. 13. pag. 271. *Leonis* autem Imperatoris nomen ex Codice noſtro expunctum eſt fol. 77. colum. 1. lin. 17. a quonam, vel quo conſilio, neſcio. Suſpicor, nebulonem quemdam Jacobitam in odium Catholici hujus Imperatoris, qui Chalcedonenſe Concilium acerrime propugnavit, ejus nomen abraſiſſe.

(48) *Regionis noſtrae*. Hinc palam fit, Coſmam noſtrum ex illa regione fuiſſe, ubi Simeon morabatur, hoc eſt, ex Syria Coele.

(49) *Socio Prophetarum* &c. Mos antiquiſſimus ſcribendi Orientalium, qui infinitos pene titulos Epiſtolis praefigunt, etiamnum viget apud Syros, & Arabes.

(50) *De Praecepto*. Enumerat heic Coſmas praecepta, quae S. Simeon populo Phanirenſi dederat, eaque ab illis diligenter obſervari teſtatur.

(51) *Feriam Sextam, & Dominicam*. Praeter Dominicum diem, Feriam ſextam a non paucis Chriſtianis in memoriam Paſſionis Domini ſummo olim in honore habitam, teſtatur S. Iſaac Magnus, Simeoni Stylitae, & Coſmae coaevus, dum in Sermone 6. Cod. Syr. Vatic. V. eos objurgat, qui piis quibuſdam exercitationibus contenti, graviſſima Divinae Legis mandata detrectabant: ...

Complures autem, inquit, *propter deſidiam in otio viventes, hoc mandatum contemſerunt*, (intelligit naturalem legem: quod tibi non vis, alteri ne feceris:) *Dominicae diei, & Feriae ſextae obſervantiam eidem anteponentes*. Porro Coſmas ipſe in Actis S. Simeonis, poſtquam narravit, fontem apud vicum Anadris aruiſſe, eo quod agrum quidam Dominico die inrigaſſet, haec ſubjungit. *Edixerat prudens Simeon, monueratque frequenter, ut omnes Chriſtiani Dominico die ad veſperam uſque feriarentur, indictamque ab omni opere vacationem obſervarent: quod Sancti Viri monitum cuncti fideles obſervaturos ſe ſancte ſpoponderant*. Eadem de S. Simeone in Syriaco ejus Officio indicantur. Monita S. Stylitae ſubſequuta eſt Leonis Imperatoris Conſtitutio, qua vetuſtiſſimum Eccleſiae praeceptum, additis etiam civilibus poenis, obſervandum ſanxit lege ult. Cod. Juſtin. *de Feriis*, data Zenone, & Marciano Coſſ. hoc eſt, anno Chriſti 469. Ejuſdem Conſtitutionis meminerunt Theodorus Lector lib. 1. & Author Chronici Alexandrini ad annum 467. *Leo Imperator*, inquit Theodorus, *lege lata conſtituit, ut die Dominico cuncti feriarentur, iſque dies ab omni opere vacuus eſſet, ac venerabilis*. Eandem recitat Dionyſius Patriarcha Jacobitarum in Chronico ad annum 465. ...

Anno (Graecorum) *ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſexto legem tulit Leo Imperator, ne quis Dominico die opus aliquod ſuſcipere auderet*. Antiquiſſimam utriuſque diei obſervantiam indicant Syrorum Officia, in quibus Feria ſexta perinde ac Dominica, duplici, ut ajunt, ritu celebratur.

(52) *Per Victoriam Dominorum noſtrorum Imperatorum*. Vide Pagium in Critica Baronii ad annum 395. num. 8. & 9. ubi ex lege VIII. Cod. Theodoſ. Chriſtianos *per Salutem, & Victoriam Imperatorum* jurare conſueviſſe probat.

(53) *Foenoris*. In Actis S. Simeonis ſcribit Coſmas, ejus hortatu medietatem foenoris fuiſſe ſublatam.

(54) *Mar*; ideſt, *Dominus meus*. Titulus Viris ſive Sanctitate, ſive Eccleſiaſtica dignitate inſignibus ad hoc uſque tempus a Syris adtributus.

(55) *Anno Antiochenorum quingenteſimo vigeſimo primo*. Is erat Chriſti annus 474. quo dies 17. Aprilis in Feriam quartam incidit; erat enim Litera Dominicalis F; ut in Admonitione praevia ad haecce Acta oſtendimus, ubi & Codicis noſtri aetatem, & Epochae Antiochenorum heic laudatae initium ſtatuimus.

IN-

Digitized by Google

INDEX
IN ACTA
MARTYRUM OCCIDENTALIUM

Martyres, quorum Acta, aut Passiones exhibentur, majusculis literis notati sunt.

A

ABdalla Rex Arabum 258.
Abdas Episcopus Susae & Martyr 402.
Abibio Abbas, Monasterii Teledensis Fundator 399.
Abraham Patriarcha 158. 395.
Abraham Sultanus 400.
Absalomus Martyr 42.
Abselamus, aliis corrupte Abesalomites, Abesalom, Abessalom & Balsamus, S. Petri M. cognomentum, 206. & seqq.
Abstinentia S. Simeonis Stylitae admirabilis 239. 253. 273. 276. 280. 287. 301. 401.
Abundantius Martyr 41.
Academia Ducis Augustobrigae 13.
Achillaeus Martyr 219.
Acta Martyrum quî servata? 34. 45.
A quibus collecta? 44. & seq.
Acta Martyrum corrupta quo tempore in scenam prodire coeperint? 36.
Acta Martyrum Occidentalium, quae heic exhibentur, Metaphrasti adjudicari nequeunt 6.
Actorum veterum Martyrum Eusebiana Collectio *vide* Eusebius Caesarienſis
Adelhelmus, sive Aldhelmus, Episcopus Aglorum 149.
Ejus narratio de Constantia Regina ope S. Agnetis sanata refellitur ibid. & 154. 158.
Adonis lapsus 188.
Adparitio S. Agnetis 153.
S. Simeonis Stylitae 267. 329.
Adrastus Martyr 41.
Aedesius *vide* Hedesius
Aegroti adflati odore Sepulcri Sanctorum Martyrum, extemplo convalescunt 108.
Aegypti Regum Ptolemaeorum in Literas promerita 9.
Aegypti Episcoporum suspiciones S. Simeon Stylites diluit experimento humilitatis 254.

Aegy-

Digitized by Google

Aegyptii Martyres 58. 65.
Aelia *vide* Hieroſolyma
Aemilianus Martyr 211.
Aera *vide* Epocha
Afra Martyr 225.
Agabus Propheta 171.
Agape Virgo & Martyr, cum ſororibus Piſte & Helpe, ac matre Sophia 5.
Agape Martyr cum Sanctis Chionia & Irene 212.
AGAPIUS Martyr Palaeſtinus 185. 198.
Ejus memoria & cultus 182. 198.
— Martyrii tempus ibid. & 185.
— Acta integra nunc primum in lucem prodeunt 166. 198.
Agatho Papa 405.
Agathopodes Martyr 5. 57.
AGNES Virgo & Martyr 159.
Ejus Patria ibid.
— Nominis interpretatio 150. 159. 165.
— Memoria & cultus 148. 150. 154.
— Feſtivitas duplex 153.
— Martyrii tempus 157.
— Et genus 158.
— Acta apud Latinos adulterina 148. & ſeqq.
Eccleſiae ſub ejuſdem nomine 149. 154.
Quare cum agno depingitur? 153.
Variae ejus corporis inventiones ac translationes refelluntur 155.
Agnes Marciani Imperatoris ex ſorore filia 155.
Agnos, ex quorum lana Pallia Pontificum conficiuntur, benedicendi ritus origo 153.
Agonalis Circus 154. 165.
Ad ejus fornices tracta eſt S. Agnes, ut ipſius pudicitia violaretur ibid.
Agrippa Rex 171.
Agrippa Praefectus 210. 219. & ſeqq.
Aitus oppidum Montis Libani 401.
Albanus, Annibal Card. laudatur 245.
Albanus *vide* Clemens XI.
Albinus Ep. Andegavenſis 42.
Aldobrandinus, Petrus Card. Syriacorum Codicum Romae editorum cenſor 411.
Aldoënſis, Stephanus, Patriarcha Maronitarum corrigitur 402.
Alexander Martyr cum Cajo 44.
Alexander Martyr cum SS. Priſco & Malcho 44. 171.
Alexander Martyr cum Epipidio 46.
Alexander Martyr cum S. Felicitate matre & ſex fratribus 220.
Alexander III. P. M. 147.
Alexander VIII. P. M. 11. 225.
Alexander Ep. Alexandrinus 35.
Alexander Ep. Hieroſolymitanus 43.
Alexander Eſſebienſis Anglus 154.
Alexander Magnus 186. 212.
Ejus Epocha duplex 213. & ſeqq.
Alexander Severus Imp. 215.
Alexandra Imperatrix Martyr 5.
Alexandria urbs 167. 188. 196.
Ejus Aera 212. & ſeqq.
Alexandrina Bibliotheca 9.
Alexandrini Martyres 44.
Allatius, Leo, confutatur 245. 248. & ſeqq.
ALPHAEUS Martyr Palaeſtinus 177.
Ejus patria & genus 173. 178.
— Officium ibid.
— Memoria & cultus 173. 181.
— Martyrii tempus 173.
— Acta integra nunc primum in lucem prodeunt 166. 172.
Alphonſus VI. Rex Caſtellae 156.
Alphonſus VII. Rex Caſtellae 156.
Altaris formam S. Simeon Stylites ab

Digitized by Google

ab Angelo edoctus 271.
Alypius Stylites 257. 259.
Decubitu diuturno admirabilis 264.
Ejus Columna qualis fuerit? 261.
Amaſea urbs 216.
Amatus, Cajetanus, a Pontificiis Brevibus ad Principes Epiſtolis laudatur 7.
Ambroſius Ep. Mediolanenſis 154.
Ei perperam vulgatus Paſſionis S. Agnetis Libellus adjudicatur 148.
Non omnia ejus Scripta adeo certa, atque adcurata exiſtimanda, ut nullius ea adlucinationis arguere liceat 158.
Ambroſius Confeſſor 44.
Amida, alias Ammaea & Conſtantia, urbs 123. 258. 333. 402.
Ammon Diaconus & Martyr 218.
Amolwinus ruſticus 157.
Amos Propheta 59.
Amphianus *vide* Apianus
Anadris vicus 323. 401.
Anaplus ſuburbium CP. 255.
Anaſtaſia Martyr 156.
Anaſtaſius Imp. 54. 249.
Anaſtaſius Patricius Cyzicenus 67.
Anaſtaſius Bibliothecarius 207.
Anazete ſive Hanazit regio 352. 402.
Anazetenſis juvenis difficillimo morbo per S. Simeonem Stylitam ſanatus 352.
Ancus Martius 147.
Andreas Martyr 165. 220.
Andreas Canonographus 408.
Anea vicus 206. 209.
Angeli Martyres confortant 72. 78. 85. 89.
Pudicitiae vindices 151. 163. 165.
Angelica viſione S. Simeon Stylites ad perfectionem excitatur 270. 298. 375. 399.
Annona inter S. Simeonis Stylitae manus divinitus multiplicata 277.
Anthia Martyr 5.
Anthimus Epiſcopus Nicomedienſis & Martyr 54.
Antiochia urbs 175. 179. 391. & ſeqq.
Ejus terraemotus 229. 379. 403.
Ibi Eccleſia ſub nomine Sancti Zacchaei 173.
Antiochena Synodus 124.
Antiochena Eccleſia 404.
Antiochenorum Epocha 228. & ſeqq. 398. 412.
Antiochus Tribunus 168.
Antiochus Iſaurienſis Dux 267.
Antiochus Praefectus 327.
Antipatri Boſtrenſis teſtimonium de Collectione Actorum Martyrum ſuffragio Conſtantini M. ab Euſebio facta refellitur 43.
Antonia Beliſarii vidua 167.
Antoninus Martyr 5.
Antonius Pius Imp. Eccleſiae perſequutor 220.
Antonius Magnus Monachorum parens 264.
Monaſticas exercitationes ab Angelo edoctus 252.
Ejus Corporis translatio 156.
Antonius S. Simeonis Stylitae Diſcipulus, ejuſdemque Actorum ſcriptor 227.
Ejus lapſus 229. 403. & ſeqq.
Anulinus Proconſul 219.
Apamea urbs, 409.
Ibi Monaſterium S. Maronis ibid.
Aphſonitis regio 318.
APIANUS, aliis *Amphianus* & *Apphianus*, Martyr Palaeſtinus 189.
S. Pamphili Diſcipulus 187. 197.
Ejus patria, genus, & mores 186. 189. 190.

— Me-

Digitized by Google

— Memoria & cultus 187.
— Martyrii tempus 188.
— Acta integra nunc primum in lucem prodeunt 166. 186.
Apocriphi libri quî a SS. Patribus citati? 169.
Apollinaris Ep. Hierapolitanus 44.
Apollo 210. 215. 221.
Ejus nominis Ethymologia 222. 226.
Apollonius Martyr 34. 35. 43. & seq.
An Senator ? 46.
Apollonius Lector & Martyr 5.
Apollonius Tyaenaeus magus 197.
Apoplexia obstupefactum Satrapam Armenum sanat Sanctus Simeon Stylites 349.
Aqua pro Baptismo consecranda 127. 147.
Aqua benedicta aegri & daemoniaci a Sancto Simeone Stylita sanati 284. 293. 294. 347. 349. 351. & seqq.
Aquaviva, Franciscus, S. R. E. Card. laudatur 22.
Arabum conversio 328. 345. 348. 402.
Arcadius Imp. 154. 186. 249.
Araxa urbs 187.
Ardaburius Praefectus Militiae Orientalis 391. 404.
Arii haeresis a SS. Martyribus praedamnata 65. 125. 147.
Arianorum hostis acerrimus Constantinus M. 54.
Armenia regio 216.
Armeni plurimi opera Sancti Simeonis Stylitae ad Christianam fidem conversi 345.
Armenum Satrapam apoplexia obstupefactum curat Sanctus Simeon Stylites 349.
Artemis, sive Diana, inane figmentum 97.
Ejus nominis ethymologia 122.
Ascalon urbs 186. 206.
Ascetae qui ? 206. 248.
In cavas columnas abditi 260.
Asclepiades Praefectus 173. 182.
Asclepiodotus, sive Asclepiades, Judaeorum fautor 244. 387. 404.
Aspasius Paternus Vicarius 153. 157.
Aspergius Monothelitarum antesignanus 406.
Aspides & viperae in SS. Martyres immissae, illico a summo ad imum diruptae obrigescunt 118.
Assemanus, Elias, Antiochenae Ecclesiae Archipresbyter, de Vaticana Bibliotheca optime meritus 16.
Assemanus, Joseph Simonius, Vaticanae Bibliothecae Praefectus, de Republica Literaria optime meritus 16. 19. 247.
Astachus *vide* Nicomedia
Asterius Martyr 45.
Atama castellum 333.
Atestinus Regulus 23.
Athanasius Monasticum institutum primus Romam advexit 264.
Athanasius Antiochenus Patriarcha 408.
Athenogenes Petrae Episcopus 257.
Atrianus Martyr 42.
Augustinus Ep. Ecclesiae doctor 153.
Ei falso inscribuntur Epistolae Vitis Pontificum & Canonum collectionibus praefixae 42.
Augustobrigae Ducis Academia 13.
Augustus Caesar 171.
Aulana, sive Avelana urbs 206.
Aulona, vulgo la Velona, urbs 206.
Aurelianus Imp. Ecclesiae persequutor

Digitized by Google

tor 157.
Aurelianus Victor 176.
Ausa urbs 48.
Austeritas S. Simeonis Stylitae admirabilis 251. 279. 280. 283. 304. 360. 372. 401.
Auxentius Episcopus & Martyr 217.
Azabeni alii ab Arzunitis 402.
Azarias cum Sociis in fornace divinitus illaesus 65.

B

Babylas Episcopus Antiochiae & Martyr 5.
Bacchus Martyr 5.
Bages Monasterium in Gallia 156.
Bailletus corrigitur 154.
Balforetus, Robertus, Gelasii Cyzicени fidelis interpres 35.
Balsamus *vide* Absalamus
Bandinus, Octavius Card. Syriacorum Codicum Romae editorum censor 411
Baptismus signum Christi 127.
Nullus atque irritus, nisi exprimatur actio baptizantis 147.
Peccata delet 225.
Ejus forma 125. 129.
— Adparatus 127.
Adultis, & infantibus nuper baptizatis Eucharistia dispensata 125. 129. 147.
Baptismus sanguinis 123.
Barhator Auduni f. 227. 398.
Baronius Card. confutatur 34. 37. 38. 59. 122. 156. 167. 173. 184. 206. 211. 214. 230.
Barsciaptas S. Simeonis Stylitae familiaris 274.
Barulas infans Martyr 174.
Basileus Ep. Amasenus M. 216.
Basilides Martyr 44.
Basilius Ep. Antiochenus 244.
Basilius Porphyrogenitus Imp. 245.
Ejus Menologium ibid.
Basiliscus Imp. 255.
Bassa Martyr 59.
Bassus Samosatenus corpora Sanctorum Hipparchi & Sociorum Martyrum redimit, tumuloque condit 145.
Bassus Praeses 211.
Bassus Periodeutes, aliis corrupte Blasus & Bastus, S. Simeonis Stylitae familiaris 287. 290. 366. 401.
Batnae urbs Mesopotamiae 230.
Beda corrigitur 58. 64. 147. 188.
Beibarsus Rex Syriae 171.
Bellinus emendatur 188.
Bellarminus, Robertus Card. Syriacorum Codicum Romae editorum censor 411.
Belus, Sive Saturnus, caecus elinguis & diaboli vehiculum 97. 122.
Benedictinarum Sanctimonialium Monasterium apud Basilicam Sanctae Agnetis 154.
Benedictus XIII. Pont. Max. laudatur 23. 264.
Benedictus XIV. Pont. Max. laudatur 30.
Benignus Ep. Divionensis M. 157.
Ejus Corporis inventio ibid.
Benignus Cubicularius 216.
Bercharius Martyr 203.
Berecynthia, sive Cybele & Dindymene, caelatum lignum 97. 122.
Berecynthus mons 122.
Beroë, sive Berrhoea, urbs 218. 225.
Berytum urbs 186. 190.

Digitized by Google

Beſan, ſive Bethſan *vide* Scythopolis
Beſciara oppidum Montis Libani 401.
Beſſi populi 224.
Beth-cardag oppidum 258.
Beth-garud caſtrum 258.
Beth-laha Caſtellum 290.
Bibliotheca Alexandrina Ptolemaeorum 9.
Caeſarienſis S. Pamphili 43.
Conſtantinopolitana Patriarcharum 251.
Eſcurialenſis Regis Hiſpaniarum 37.
Florentina Mediceorum 258.
Hieroſolymitana S. Alexandri 43.
Neapolitana Joſephi Vallettae 9.
Vaticana Summorum Pontificum 16. 19. 247. 258.
Bivarius, Franciſcus, caſtigatur 37. 39.
Bizua urbs 186.
Bollandus, Bollandiani confutantur 38. 59. 148. 154. 156. 157. 197. 207. 228. 400.
Bononienſes Moniales Sanctiſſimae Trinitatis 203.
Breviarium Lemovicenſis Eccleſiae corrigitur 37.

C

Caeci plurimi per S. Simeonem Stylitam lucis uſura potiti 346.
Caecilia Virgo & Martyr 155.
Ejus corporis inventio ibid.
Caecilianus Ep. Carthaginenſis 41.
Caeſarea urbs Cappadociae 202.
Caeſarea urbs Palaeſtinae, alias Pyrgos, ſeu Turris Stratonis, 36. 166. 171. 186. 190. 198. 202. 206. 208.
Caeſarienſe Concilium 172.
Caeſarienſis Bibliotheca 43.
Caeſarius Praefectus 67.
Cajetanus Card. confutatur 147.
Cajus Martyr 44.
Calcondilas Graecarum literarum Florentiae reſtitutor 9.
Calinicus Martyr 5.
Cambyſes Rex Perſarum 186.
Caniſius corrigitur 59. 188.
Canon Divinorum librorum quî ad nos pervenit? 34.
Canonicorum Regularium S. Salvatoris Monaſterium apud Baſilicam S. Agnetis 154.
Cantelmus Dux Populenſium 22.
Cantelmus, Jacobus, S. R. E. Card. Archiep. Neapolitanus 12. 14.
Capaſſus, Nicolaus, Caroli Majelli encomiaſtes 17. 31.
Capitolinus Praefectus 211.
Caraſus Martyr 41.
Carceris poena 121.
Carpi populi 66.
Carpus Praeſes & Martyr 5.
Caſſiodori teſtimonium de epiſtola Hieronymi ſuper Euſebiana Actorum Martyrum Collectione expenditur 41. & ſeqq.
Catechumeni oleo ſimplici conſecrato unguntur 147.
Poſt ſingulas Catecheſes exorcizabantur 181.
Catomiae 123.
Cavades Rex Perſarum 402.
Cave, Guillelmi, opinio de Euſebiana Actorum Martyrum Collectione 37.
Ejus in Valeſium animadverſio refellitur 39.
Cedrenus corrigitur 229. 403.
Cellamaris Princeps 22.
Cerannius Epiſcopus Pariſienſis 37.

Digitized by Google

Cicatellus, Bartholomaeus, Caroli Majelli Praeceptor 7.
Chalcedon urbs 66.
Chalcedonenſe Concilium 218. 224.
Chalcedonium fretum 214.
Chaldaea regio 5.
Chaldaei anni initium a Kalendis Octobris arceſſunt 229.
Chaldaicum ſeu Syriacum idioma Palaeſtinis olim vernaculum 166.
Chionia Martyr 212.
Chomidia *vide* Nicomedia
Chriſtiani Galilaei, & Nazareni dicti 211. 329. & ſeq.
Ab incantamentis abhorrent 88.
De incendio Palatii Nicomedienſis paſſi calumniam: inde atrox in eos perſequutio 54. 175.
Annum ab aequinoctio Autumnali olim inchoabant 218.
Eorum ſtudium in Sanctorum Actis exſcribendis, & Reliquiis adſervandis 45.
Spectacula ac theatra debent vitare 218.
Chriſtianorum priſtina fortitudo poſt redditam Eccleſiae pacem deferbuit ibid.
Chriſtophorſonus Euſebii interpres caſtigatur 34. 40.
Chriſtophorus Martyr 5.
CRISTUS Deus 64. 71. 128. 194.
Deus & Filius Dei 52. 74. 77. 80. 86. 93. 95. 100. 118. 138. 194. & ſeqq.
Verus Deus, caeli terraeque Dominus 74. 224.
Caelum ac terras moderatur pro poteſtate & arbitrio 80.
Deus de Deo, Lumen de Lumine & Sanctus de Sancto 65. 115.
Jeſus Chriſtus Sanctus, Sancti Parentis filius 111.
— Deus & Dei filius genitus non factus, Patrique coëſſentialis 124. 125. 147.
— Ex Maria Virgine natus in carne, in qua & mortuus tertia die revixit 128.
— Pro ſalute hominum Cruci adfixus 70. 73. 111. 114.
— Mortem ſua voluntate, non aliena poteſtate actus oppetiit 223.
— Mundi Servator 76.
— Omnium Servator & vivificator 192.
— Miraculorum author 91. 81.
Martyrum ore loquitur Chriſtus 96.
— In Martyribus inhabitat 193.
Chriſtus pudicitiae vindex 161.
— Inter ceteros Deos ab ethnicis Impp. connumeratus 215.
Chriſti corpus & ſanguis infantibus & adultis nuper baptizatis impertitus 125. 127. 147.
Chriſti gratia & virtus 74. 95. 100. & ſeq.
Chriſti ſtatua 167.
Chromatii Epiſtola ad D. Hieronymum de Euſebiana Actorum Martyrum Collectione refellitur 36. & ſeqq.
Chryſanthus Martyr 59.
Cibalenſis pugna inter Conſtantinum & Licinium Impp. 215. 219.
Cionitae *vide* Stylitae
Circenſes ludi 218.
Iis intereſſe nefas Chriſtianis ibid.
CLAUDIANUS, aliis corrupte *Claudius*, Martyr S. Victorini Socius 60. 64.
Ejus memoria & cultus 55.
— Martyrii locus 58.
— Et tempus 59. 60.

Digitized by Google

— Acta hucusque ignota 55. 64.
Claudius Martyr 45.
Clemens XI. Albanus P. M. de re Christiana & Literis optime meritus 16. 46. 245. 247. 257. 264.
Clemens XII. Corsinius P. M. laudatur 26. & seq.
Clerici Evangelistae 171.
Clericus unus plura olim obibat munera 171.
Clodoveus Rex Francorum 157.
Cochnius Pataracensis Episcopus 405.
Coemeterium S. Hippoliti 155.
Cohortes apud Romanos certum non habuerunt numerum 225.
Coluber immanis S. Simeonem Stylitam metu tentare connisus, a summo ad imum medius disrumpitur 289.
Columnae Stylitarum 259.
Earum basis & modius 261. & seqq.
Columnarem stationem ab Angelo edoctus Sanctus Simeon Stylites 363. 375.
Vide Stylitae
Comaclensis ditionis quaestio opera Caroli Majelli confecta 23.
Combefisius corrigitur 38. & seqq.
Comes Orientis monita S. Simeonis Stylitae contemnens misere interit 315.
Commodus Imp. Ecclesiae persequutor 44.
Communio sub utraque specie 125. 129.
Comnenus, Manuel, Imp. 167.
Confessores Palaestini 204.
Consecrationis aquae ad Baptismum paratae ritus antiquissimus 147.
Constans Constantini M. Filius 149.
Constantia Imperatrix 216.
Constantia Virgo an Constantini M. filia? 149.
Constantina Flavia Julia, Constantini M. filia 149.
Constantina Virgo Basilicae S. Agnetis fundatrix 149. & seqq.
Constantinopolis urbs 49. 155. 158. 210. 393.
Ejus Aera 41.
— Incendium a Daniele Stylita praedictum 255.
Constantinopolitana Bibliotheca 251.
— Synodus 405. & seqq.
Constantinopolitani annis Patriarcharum pro aera saepe utuntur 212.
Constantinus M. Imp. 39. 66. 121. 167. 168. 210. 214. & seqq.
Arianis semper infestus 54.
Nicomediae baptizatur, & moritur ibid.
Quot filias habuerit? 149.
A colendis Idolis serio abhorruit 215.
Licinium debellat ibid.
Quinquaginta Divinarum Scripturarum Codices Eusebio describendos mandat ad usum Constantinopolitanae urbis 41.
Ejus edictum de Actis Martyrum undique conquirendis, & Caesaream ad Eusebium comportandis, ad fabulas amandatur 36.
Constantinus Constantini M. f. 149.
Constantinus Pogonatus Imp. 167.
Constantinus Copronymus Imp. 258.
Constantinus Porphyrogenitus Imperator 258.
Constantius Chlorus Imp. 66. 122. 167. 170. 172.
A vexandis Christianis semper abstinuit 219.
Constantius Imp. Arianus 49. 54. 123. 149. 402. 404.

Digitized by Google

Contractuum aera, *vide* Seleucidarum epocha
Conversio Magorum 47. 51.
Constantini M. 168.
Sanctorum Stratonicae & Seleuci 68. & seqq.
S. Simeonis Stylitae 269. 399.
Coptitae Monachi Antoniani a Benedicto XII. Romam adciti, monasterioque donati 264.
Corinthii Martyres 55.
Cornelius Centurio 171.
Corpora Martyrum divinitus servata 65. 194.
Corporis forma mentem quandoque depravat 99.
Corporum venditio 123.
Corsinius *vide* Clemens XI. P. M.
Cosmianus Patricius Samosatenus 139.
Cosmas Presbyter Syrus, S. Simeonis Stylitae familiaris 227.
Ejus ad eundem S. Stylitam Epistola 394. & seqq.
Item Acta S. Simeonis Stylitae ab eo scripta 268.
Crescens Martyr 5.
Crispina Martyr 154.
Crispus Constantini M. filius 39. 149.
Crucis signum 69. 70. 125. 127. 167. 168. 215. 242. 274. 295. 325. 336. 355. 357.
— Eo fugati daemones 51. 54. 280. 289. 319. 321. 334. 362.
Crucis invocatio 136. 241.
Crucis supplicium 123. 143.
Crurifragium 123.
Curdi populi 258.
Curzachel vicus 258.
Ibi Monasterium Syrorum ibid.
Cybele *vide* Berecynthia
Cyprianus Magus Martyr 49.
Alius a Sancto Cypriano Carthaginensi ibid.
— Et a Sanctis Luciano & Marciano ibid.
Cyrillus Alexandrinus Ep. 407.
Cyrlus Martyr 5.
Cyrus Alexandrinus Monothelitarum Antesignanus 405.
Cyrus Archidiaconus 398.
Cyrus Poëta 262.
Ejus Epigramma columnae S. Danielis inscriptum ibid.
Cyzicum insula 67.
Cyzicum urbs 65. 67. 122.
Cyzicus Rex 67.

D

Dacianus Praeses 65.
Daemon succubus 292.
Daemones per magiam evocati 51. 54.
Crucis signo fugati ibid. & 283. 289. 291. 362.
Daemoniaci ab Exorcistis purgati 181.
Plurimi per S. Simeonem Stylitam sanati 291. & seqq.
Dagon idolum 122.
Damasus Papa 154. 215.
Ei falso inscribuntur Epistolae Vitis Pontificum, & Canonum Collectionibus praefixae 42.
Daniel Propheta 65. 271.
Daniel Stylites 255.
Nunquam dormit 264.
Ejus aetatis tempora designantur 255.
— Columna versibus inscripta 262.
Daniel Presbyter 288.
Dara urbs 258.
Daria Martyr 59.
Decennalia Diocletiani 158.
— Licinii 225.

In

In Decennalibus Impp. leviorum criminum rei vinculis ſolvebantur 181.
Eorum occaſione perſequutiones in Chriſtianos ſuſcitatae 225.
Decius Imp. Eccleſiae perſequutor 44. 47. 55. 59. 219. & ſeq.
Ejus perſequutionis Epocha 48. 59.
Denthletae populi 224.
Deruenſe Monaſterium 203.
DEUS unus rerum omnium author, conſervatorque 170.
Amator hominum 50.
Mundi Opifex 70. 73.
Scelerum Vindex 99.
Omnium Servator 180.
Caeli terraeque Conditor 200.
Per Martyrum ſanguinem mortalibus reconciliatur 79.
Ubique adeſt 374.
Diaconus S. Simeoni Stylitae nugans miſere concidit 360.
Diana *vide* Artemis
Diar-Bechir regio 402.
Didymus Martyr 5.
Dii gentium ſimulacra 84. 97. 99. 126. 131. 133. 222.
Dindymene *vide* Berecynthia
Dindymus mons 122.
Diocletianus Imperator Eccleſiae perſequutor 54. 65. 66. 122. 123. 158. 166. 168. 172. 175. 180. 186. 188. 202. 211. 214.
Ejus perſequutionis Epocha 157. 169. 173. 184. 212.
DIODORUS, Latinis perperam *Dioſcorus*, *Dionyſius* & *Moſchorus*, Martyr SS. Victorini & Victoris Socius 60.
Ejus memoria & cultus 55.
— Martyrii locus 58.
— Et tempus 59. 60.
— Acta hucuſque ignota 55. 64.
Dionyſia Virgo & Martyr 165. 220.
Dionyſiana Chriſti aera vulgaris 158.
Dionyſius Alexandrinus, ſive Corinthius 41. 44.
Ejus Epiſtola ab Euſebio laudata 35. 44.
Dionyſius Papa 124.
Dionyſius Patriarcha Syrorum Jacobitarum 229. 402.
Dionyſius militiae Praefectus inſanabili morbo per S. Simeonem Stylitam relevatus 352. 402.
Dioſcorus Martyr 5.
Dioſpolis, ſeu Diopolis, alias Hecatompylos, urbs Aegypti 59.
Dioſpolitani Reges Thebani nuncupati ibid.
Dioſpolitani Martyres ibid.
Dodwellus, Henricus, a Carolo Majello reprehenſus 18.
Perperam contendit, Diocletianum Imp. in ſolos Clericos animadvertiſſe 186.
Domenecci, Antonii Vincentii, hiſtoria de translatione Corporis S. Agnetis confutatur 155.
Dominicae Diei obſervatio 323. 396. 412.
Dolucha, ſeu Doliche, Dulichium & Dulichia, urbs Syriae 354.
A concidenti monte & ab aquarum eluvione ope S. Simeonis Stylitae incolumnis ſervatur ibid.
Domnus Patriarcha Antiochenus 228. 310. 401.
Donatella Martyr 41.
Donatianus Martyr 123.
Dorotheus Martyr 43.
Draconem fugat Sanctus Simeon Stylites 289.

Ebed-

Digitized by Google

E

EBedjesus Metropolita Sobensis, Scriptor Syrus 258.
Ebron fluvius 181.
Ecchellensis, Abraham, Maronita 408.
Ecclesia, sub nomine S. Agnetis 154. 156.
— S. Caeciliae 155.
— S. Emerentianae ibid.
— S. Eustachii ibid.
— S. Josephi trans Tyberim 25.
— S. Laurentii 155. & seq.
— S. Ludovici ibid.
— S. Mariae Majoris ibid.
— S. Marthae ibid.
— S. Nicomedis ibid.
— S. Petri ibid.
— S. Procopii 167.
— S. Romani 173.
— S. Salvatoris 155.
— S. Simeonis Stylitae 404.
— S. Sophiae 156. 212.
— SS. Stratonicae & Seleuci 66. 121.
— S. Theodosiae 203.
— S. Timothei 186.
— S. Zacchaei 173.
Ecclesiae quando pax reddita? 66. 210.
Ecclesiastica historia quo anno ab Eusebio Caesarensi absoluta? 39.
Eden deliciarum sedes 371.
Eden oppidum montis Libani 401.
Edessa urbs 287.
Edictum de deferendis propinquis Christianis 82.
Edictum Constantini M. de Actis Martyrum undique conquirendis, & Caesaream ad Eusebium comportandis ad fabulas amandatur 36. & seqq.
Edictum de Synagogis Judaeis reddendis, quod Asclepiades a Theodosio Imp. extorserat, authoritate S. Simeonis Stylitae abrogatum 387. 404.
Elephantiaci plurimi per S. Simeonem Stylitam sanati 346. 351.
Eleutherius Ep. & Martyr 5.
Eleutheropolis urbs 178. 181. 206.
Elisaeus Propheta 395.
Elias Propheta 299. 340. 371. 395.
Elmacini opinio de religione Maronitarum refellitur 409.
Emerentiana Virgo, & Martyr 155.
Ejus corpus in Basilica S. Agnetis adservatum ibid.
Ecclesia sub ejusdem nomine ibid.
Energumeni oleo simplici consecrato unguntur 147.
Energumenus ad Corporis S. Simeonis Stylitae adspectum nefario spiritu liberatur 393. 405.
Vide Daemoniaci
Enucculus Martyr 42.
Ephoebi qui? 141.
Ephraem Syrus Ecclesiae Doctor 245. 248.
Ephraem Patriarcha Antiochenus Stylitam Severianum ab haeresi revocat 257.
Epigramma Cyri columnae S. Danielis inscriptum 262.
Epigraphe ad calcem Actorum S. Simeonis Stylitae adjecta 397.
Epimachus Martyr 211.
Epipodius Martyr 46.
Episcopius confutatur 147.
Episcoporum Pallia 153.
Episcoporum Princeps Patriarcha Syris dictus 392. 404.

Epi-

Digitized by Google

Epiſtola Dionyſii Alexandrini 44.
Eccleſiae Smyrnenſis 34. 44.
Eccleſiae Viennenſis & Lugdunenſis 34. 44. 46.
De Martyrio S. Pionii ibid.
S. Ignatii Epiſcopi Antiocheni 35.
S. Simeonis Stylitae ad Theodoſium Imp. 244. 307. 388.
— Ad Leonem Imp. 244. 403.
— Ad Baſilium Epiſcopum Antiochenum 244. 403.
— Ad Eudociam Imperatricem 244.
Theodoſii Imp. ad S. Simeonem Stylitam 306. 389. 403.
Coſmae Presbyteri ad eundem S. Stylitam 394.
S. Nili Monachi ad Nicandrum Stylitam 248.
— Ad Arcadium Imp. 249.
— Ad Gainam Ducem ibid.
— Ad Zoſarium Tribunum ibid.
S. Johannis Chryſoſtomi ad S. Maronem Coenobiarcham 405.
Chromatii & Heliodori ad D. Hieronymum 36. & ſeqq.
D. Hieronymi nomine ad Chromatium & Heliodorum ibid.
Epocha Antiochenorum 228. 398. 412.
Seleucidarum, ſive Graecorum 211. 213. & ſeqq.
Philippi Aridaei ibid.
Syro-Macedonum 211.
Alexandrinae urbis 212.
Conſtantinopolis 41.
Equuleus Martyrii inſtrumentum 83. 123. 226.
Eſcurialenſis Bibliotheca Regis Hiſpaniarum 37.
Evagrii luculentiſſimum de Actis S. Simeonis Stylitae a Coſma Syriace conſcriptis teſtimonium 228.
Evangeliſtae Clerici & Presbyteri 171.
Euchariſtia 125. 129. 139. 147. 276. 284. 288. 310. 375.
Eudocia Imperatrix 244. 255.
Eugenius IV. P. M. 401.
Evilaſius Martyr 213.
Eulogius Epiſcopus Alexandrinus 34. 36.
Eumolpias vetus *vide* Philippopolis
Eunomia Martyr 225.
Eunomius Samoſatenus Epiſcopus Arianus 124.
Euphemius Epiſcopus Conſtantinopolitanus 255.
Euphrates fluvius 136. 145. 337.
Euſebius Martyr cum Neſtabo & Zenone 211.
Euſebius Epiſcopus Samoſatenus & Martyr 123.
Euſebius Caeſarienſis Epiſcopus, Actorum Martyrum Palaeſtinorum, quae integra heic prodeunt, Scriptor 6. 34. 166. & ſeqq.
Eccleſiaſticam hiſtoriam quando abſolverit? 39.
Ejus de Martyribus Palaeſtinae Liber apud Graecos & Latinos interpolatus 6. 166. 169. 172. 181. 182. 197. 201. 203. 208.
An praeter Librum de Martyribus Palaeſtinis ſua aetate coronatis, alium de antiquis Martyribus compoſuerit? 6. 18. 33. & ſeqq.
Quid in Actis antiquorum Martyrum colligendis ſe praeſtitiſſe teſtetur? 33.
Quodnam fuerit de Euſebiana Actorum Martyrum Collectione antiquitatis judicium? 34.
Prooemium Actorum Silveſtrinorum, & Pſeudohieronymi Epiſtola de Euſebiana Collectione diſcu-

Digitized by Google

discutiuntur 38.
Quid de Eusebianae Collectionis mole & interitu pronunciandum? 43.
Eusebius Emesenus Episcopus 182.
Ei potius adjudicandi Libri de Resurrectione & Ascensione Christi, qui nomine Caesarienſis circumferuntur 182.
Eusebius Nicomedienſis Episcopus Arianus 54.
Eusebonas Abbas Monasterii Teledenſis fundator 399.
Eutropia Martyr 225.
Eutychii Patricidis Alexandrini Graecorum Melchitarum Patriarchae opinio de origine ac religione Maronitarum refellitur 405. 406. & seqq.
Exorcistarum officium 181.

F

FAbronius, Carolus Augustinus S. R. E. Card. laudatur 11.
Fausta Virgo & Martyr 67.
Febronia Virgo & Martyr 5. 167.
Felicianus Patricius Samosatenus 139.
Felicitas Martyr cum septem filiis 220.
Felix Martyr 42.
Felix Ep. Tubizacenſis & Martyr 172.
Felix Martyr, cum Sanctis Fortunato & Achilleo 219.
Ferae ad nominis Sancti Simeonis Stylitae invocationem manſuescunt 356.
Ferarum genus Libaniotis exitiosissimum fugat Sanctus Simeon Stylites 319.
Feriae sextae observatio 396. 412.
Feriale seu Martyrologium 36.
Ferrarius corrigitur 48. 57.
Fidiculae Martyrii instrumentum 88.
An aliae ab Ungulis? 122.
Flagellorum septem species 122.
Flagra 122.
Flavianus Praeses, aliis perperam Fabianus & Paulinus 166. 170. 171. 184. 186.
Florentina Bibliotheca Mediceorum 258.
Florentinius confutatur 38. 40. 173. 174 & seqq.
Florianus, sive Florius Martyr 47.
Florus Diaconus 47.
Foenus opera Sancti Simeonis Stylitae ex dimidio minutum 345. 396. 412.
Fontibus exsiccatis majorem aquarum copiam restituit S. Simeon Stylites 323. 353. 401. & seq.
Fornices theatrorum promtuaria impudicitiae 165.
Inde fornicandi vox ducta ibid.
Fortuna Dea 124. 147.
Fortunatus Martyr 219.
Franci a Beibarso Rege Syriae profligati 171.
Fructuosus Martyr 72.
Frumenti modius per S. Simeonem Stylitam in sexaginta mirabiliter excrescit 276.
Furni ignitum rutabulum illaesa manu adprehendit S. Simeon Stylites 281.
Fustes Martyrii instrumentum 122.

G

GAbala, seu Gabula urbs 278. 400. & seqq.
Gadara, sive Gadora, & Gaddi urbs Palaestinae 177. 181.

Digitized by Google

Gainas, Dux Arianus 149.
Gajus judex 225.
Galeriorum Maximiani & Maximini Impp. crudeliſſima in Chriſtianos perſequutio 44. 54. 66. 68. 122. 123. 158. 167. 170. 172. 175. 182. 187. 191. 197. 200. 207. 212. & ſeqq.
Galeſinius corrigitur 48. 183. 198. 202. 259.
Galelaei Chriſtiani dicti 211.
Gallicanus Martyr 149.
Gallus Imp. Eccleſiae perſequutor 44.
Gallus Conſtantini M. gener 149.
Gallus Patricius Samoſatenus 139.
Ejus Paedagogus Actorum SS. Septem Martyrum Samoſatenorum Scriptor 142.
Ganeo anonymus S. Agneti Virgini adpropinquare auſus, illico exanimatus concidit 162.
S. Agnetis precibus vitae reſtituitur 164.
Gaza urbs Palaeſtinae 181. 182. 184. 186. 198.
Gazenſes in Idolorum cultu pugnaciſſimi 185.
Chriſtianorum acerrimi perſequutores 186. 211.
Gelaſiana Liturgia 153.
Gelaſii Cyziceni locus a Valeſio interpolatus 35. & ſeqq.
Gennadius Epiſcopus Conſtantinopolitanus 156. 255.
Germanicia, ſeu Marhas urbs 402.
Georgius Martyr 5.
Georgius Patriarcha CP. 406.
Georgii Ben-Hamrae opinio de Religione Maronitarum refellitur 409. & ſeqq.
Gittheus Martyr 42.
Glaphira Virgo 216.
Glycas, Michaël, refellitur 403.
Gordianus Martyr 211.
Gordius Martyr 5. 218.
Gratia Dei 49. 60. 61. 74. 95. 238. 310. & ſeqq.
De ea & libero arbitrio Catholica doctrina adverſus Pelagianos & Janſeniſtas confirmatur 64.
Graecarum literarum reſtitutores ac vindices Calcondilas & Meſſerius 9.
Graece apud Syros Divinae Scripturae olim lectitatae 170. & ſeq.
Graeci anni initium a Kalendis Septembris arceſſunt 229.
Eorum Epocha 213.
Vide Menaea Graecorum & Menologium Baſilianum
Gregoriana Liturgia 153.
Gregorius Magnus Pont. Max. 34. 37. 43. 154.
Gregorius XIV. P. M. 155.
Gregorius Nazianzenus Eccleſiae doctor 248.
Ejus locus de Aſcetis explicatur ibid.
Gregorius Turonenſis 256.
Grevenus corrigitur 188.
Guilielmus Comes Viennae 156.

H

HAbibus Martyr, SS. Hipparchi & Philothei ſocius 124.
Ejus Martyrii tempus 123.
— Acta hucuſque ignota ibid.
Hadſcit oppidum montis Libani 401.
Haemorrhoiſſa evangelica ſtatuam Chriſto Paneade poſuit, quam Julianus Apoſtata poſtea confregit 167.
Hadrianopolis urbs 213. 257.
Hadrianus I. P. M. 38. 155

Digitized by Google

Hadrianus VI. P. M. 147.
Hadrianus Imperator 123.
Halepus ſeu Beroea urbs 358. 403.
Alia ab Hierapoli 403.
Halepino egenti ſuccurrit S. Simeon Stylites 295.
Halloixii, Petri, ſententia de Fidiculis adverſus Card. Baronium confirmatur 122.
Hananias cum Sociis in fornace illaeſus 65. 86. 110.
Hanazit *vide* Anazete
Hannibalius Conſtantini M. gener 149.
Haret-baret, ſeu Zaidi caſtrum 123.
Hecatompylos *vide* Dioſpolis
HEDESIUS, ſive *Aedeſius*, Martyr Palaeſtinus 195.
S. Pamphili diſcipulus 196. & ſeq.
Ejus memoria & cultus 187. 195.
— Martyrii tempus 197.
— Acta integra nunc primum in lucem prodeunt 166. 195.
Helena Conſtantini M. filia 149.
Heliodori & chromatii Epiſtola ad Divum Hieronymum refellitur 36. & ſeqq.
Heliodorus Abbas 400.
Helpe Virgo & Martyr 5.
Hemeſſa, ſeu Emiſſa urbs 406.
Heraclea urbs 40. 213. 217.
Heraclius Imp. 154. 251. 406.
Herais Martyr 44.
Hermes Martyr 42.
Herodes Rex 171.
Herolius Martyr 42.
Heſichius, ſeu Suſocio S. Simeonis Stylitae pater 399.
Heſron Libani montis oppidum 401.
Hienae humanas voces imitantur 401.
Hierapolis, ſeu Magub urbs 402.
Hierocles, ſive Heraclius Praefectus 188. 196.
Hieromace ſive Hieron & Hippodion, fluvius 181.
Hieronymi nomine Epiſtola ad Chromatium & Heliodorum refellitur 36. & ſeqq.
Hieroſolyma, quae & Aelia, urbs 54. 135. 156. 167. 171. 181. 186.
Epiſcopalis olim ſub Archiepiſcopo Caeſarienſi 171.
Hieroſolymitana Bibliotheca 43.
— Synodus 405. & ſeqq.
Hilduini Abbatis teſtimonium de Martyrologio Euſebiano expenditur 37. & ſeqq.
HIPPARCHUS Martyr Samoſatenus cum VI. Sociis 124.
Ejus Martyrii tempus 123.
— Acta hucuſque ignota ibid.
Hippolitus Martyr 155.
Ejus Coemeterium ibid.
Holſtenius, Lucas, adlucinationem Lindani Epiſcopi de Euſebiana Actorum Martyrum Collectione, in Eſcurialenſi Bibliotheca exſtante, declaravit 37.
Homerus Graecorum Poëtarum celeberrimus 170.
Homilia S. Jacobi Doctoris de S. Simeone Stylita 230.
Honorius I. P. M. 154. 405.
Huetii, Petri Danielis, ſententia de aetate Antipatri Boſtrenſis 43.
Hunnorum inruptio in Syriam 402.

I

JAcelinus, ſive Jocelinus Comes 156.
Jacobitae Monophyſitae dicti 406.
JACOBUS Martyr, SS. Hipparchi & Philothei Socius 124.
Ejus Martyrii tempus 123.

Digitized by Google

— Acta hucusque ignota ibid.
Jacobus Presbyter SS. Septem Martyres Samosatenos baptizat, eisdemque Corpus & Sanguinem Christi praebet 125. 127. 129.
Eorum Acta conscribit 123. 142.
Jacobus Sarugensis, cognomento doctor, Batnarum in Mesopotamia Episcopus 230.
Ejus de S. Simeone Stylita Homilia ibid.
Jacobus Stylites 258.
Jacobus Baradaeus, sive Zemzalus, unde Jacobitae 406.
Jacobus Edessenus 399.
Janningus castigatur 262. 265.
Jansenistae confutantur 61. 64.
Jaso Cyzicum Regem interficit 67.
Iberes Stylites 258.
Iconium urbs 65.
Iconomachi 168.
Jejunium Quadragesimale 276. 283. 287. 288. 307. 371. & seqq.
JESUS *vide* CHRISTUS
Ignatius Episcopus Antiochenus & Martyr 5.
Ejus Epistolae ab Eusebio laudatae 35. & seqq.
Illyricum regio 212. 218.
Imaginum Sacrarum cultus 168. 210.
Imago S. Simeonis Stylitae ex Vaticano Basilii Imp. Menologio 246.
Ejus explicatio 259. & seqq.
Imber igneus pyras, quibus SS. Stratonica & Seleucus adligabantur, Lictores & circumfusam turbam absumit 111.
Incantatores a SS. Martyribus confusi 117.
Inclusi qui? 359.
A Moyse Musaabo exagitati 258.
Indulgentia reis in Vicennalibus, Decennalibus, & Quinquennalibus Impp. 177. 181.
Infideles innumeri opera S. Simeonis Stylitae ad Christianam fidem conversi 344.
Infirmi oleo simplici consecrato unguntur 147.
Innocentius I. P. M. 249.
Innocentius III. P. M. 401.
Innocentius X. P. M. 154.
Innocentius XII. P. M. 11.
Innocentius XIII. P. M. 22.
Job S. Simeoni Stylitae comparatus 305. 395.
Johannes Martyr 149.
Johannes Chrysostomus quo anno in exsilium pulsus? 249.
Ejus Epistola ad S. Maronem Coenobiarcham 405.
Johannes Patriarcha Antiochenus 387. 401. 403. & seqq.
Johannes Maro, Patriarcha Maronitarum 408.
Ejus orthodoxa fides vindicatur ibid.
Johannes Sedrarum Patriarcha Jacobitarum 399.
Johannes Stylites S. Simeonis Junioris Magister 256.
Johannes Stylites Scriptor Syrus 258.
Johannes Stylites Patriarcha Jacobitarum 258.
Johannes alter Stylites Patriarcha Jacobitarum 258.
Johannis Baptistae Nativitas 153.
Jonathae & Saulis corpora Scythopolis moenibus suspensa 171.
Joppe urbs 171.
Jordanis fluvius 54. 181.
Jorgius Martyr 41.
Joseph ab Arimathea 145.
Josias Rex 171.
Josve Bar-nun Patriarcha Chaldaeorum

Digitized by Google

rum 258.
Joſve Stylites, Scriptor Syrus 256.
Irenaeus Martyr 219.
Irene Martyr 212.
Iſaurorum excurſiones in Imperium Orientale 273. 399.
Iſdegerdes Rex Perſarum 402.
Iſidorus S. Antonii M. diſcipulus 59.
Iſmaëlitarum converſio 402.
Judaei Dominicae necis authores per univerſum orbem terrarum diſperſi 135. 249.
Caeſarienſis Judaeorum clades 172.
Judaeorum Kalendarium Chriſtiani veteres ſequuti 218.
Judicium ſupremum 80. 92. 105. 120. 179. 180. 221.
Julianus Apoſtata Eccleſiae perſequutor 149. 186. 210. 224. & ſeqq.
Statuam Chriſti Paneade ab Haemorrhoiſſa Evangelica poſitam confringit 167.
Ejus incantationes 54.
— Perſequutio 210. & ſeqq.
Julianus Stylites 257.
Julitta Martyr 5.
Julius II. P. M. 155.
Julius Praeſes 73. & ſeqq.
Jupiter mutum & inanime ſimulacrum 92. 97. 99. 115.
Juramentum per Victoriam Impp. 75. 76. 82. 90. 91. 122. 396. 412.
Per Simulacra 76. 92. 110. 115. 134. & ſeqq.
Per caput Praeſidum 81. 87. 90. 98.
Juſtina Virgo & Martyr 49.
Juſtinianus Imp. 167. 229.
Juſtinus Imp. 54.
Juſtus Ulcius Praefectus 168.
Juvenem a Daemone ſuccubo conflictatum liberat Sanctus Simeon Stylites 292.

L

LAbarum nummis Licinii Imp. impreſſum 215.
Lactantius cum Euſebio Caeſarienſi conciliatur 176.
Lambertus Presbyter 155.
Laminae candentes 65. 123.
Admotae SS. Martyribus divinitus refrigeſcunt 87. 117.
Lampadae ardentes 100.
Lanciſii, Joh. Antonii, Opera a Carolo Majello limata atque emendata 21.
Lapſi Chriſtiani DCCL. exemplo Sanctae Theodotae Martyris revocantur 218. 221.
Latomiae 123.
Latrones divinitus correpti 296. 364.
Laura *vide* Septum
Laurentius Martyr 156.
Lectionis ſanctae adſiduitas 170.
Leges ſacrae, civileſque quî ad nos pervenerunt? 34.
Legumina a S. Simeone Stylita multiplicata 365.
Lemovicenſis Eccleſiae Breviarium corrigitur 37.
Lenonibus traditae Chriſtianae Virgines 161. 165. 196.
Dei virtute ſervatae ibid.
Leo Martyr 41.
Leo XI. P. M. 155.
Leo Imp. 228. 244. 255. 262. 393. 403. 412.
Leo Iconoclaſta 210.
Leonem pecori & hominibus infeſtum ſigno Crucis perimit S. Simeon Stylites 357.
Le Quien, Michaël corrigitur 400.

Leun-

Digitized by Google

Leunclavius Gregorii Nazianzeni locum de Aſcetis interpolat 248.
Libanus mons 319.
Libaniotarum converſio 323. 401.
Liberum arbitrium 60.
De eo & Gratia Dei Catholica adverſus Pelagianos & Janſeniſtas doctrina confirmatur 64.
Licinius Imp. Eccleſiae perſequutor 40. 167. 176. 213. & ſeqq.
A Conſtantino M. profligatus 40. 215. & ſeqq.
Crucem & Labarum nummis impreſſit, ſemper tamen Idolis fuit mancipatus 215.
Ejus perſequutio triplex 214. 216. & ſeqq.
Lindani Epiſcopi adlucinatio de Euſebiana Actorum Martyrum Collectione in Eſcurialenſi Bibliotheca exſtante declaratur 37.
Lingonienſes Tergemini Martyres 37.
Lingua praeciſa loquitur S. Romanus Martyr rectius quam prius 180.
Liturgia Gelaſiana 153.
Gregoriana ibid.
LOLLIANUS Martyr, SS. Hipparchi & Philothei Socius 124.
Ejus Martyrii tempus 123.
Acta hucuſque ignota ibid.
Lombardus, Petrus Magiſter Sententiarum, confutatur 147.
Longinianus Patricius Samoſatenus 139.
Lora Martyrii inſtrumentum 122.
Lucas Stylites 258.
Luccheſinius, Joh. Vincentius a Pontificis Brevibus ad Principes Epiſtolis 7.
LUCIANUS Martyr, S. Marciani Socius 49.
An duplex? 48.
Ejus memoria & cultus 47.
— Martyrii locus ibid.
— Et tempus 48.
— Acta Chaldaica ſeu Syriaca vulgatis apud Latinos praeferenda 47. 54.
— Ab Actis S. Cypriani omnino diverſa 49.
Lucianus Martyr cum Thyrſo & Callinico 5.
Lucianus Sophiſta atheus 124.
Lucius Epiſcopus & Martyr 42.
Lucius Samoſatenus Epiſcopus Arianus 124.
Lucullus Dux Romanorum 67. 224.
Ludi Circenſes 218.
Iis intereſſe nefas Chriſtianis ibid.
Ludovicus Pius Rex Galliarum 37.
Ludovicus M. Rex Galliarum 22.
Ludovicus Aſturiarum Princeps, tum Rex Hiſpaniarum 22.
Lugdunenſes Martyres 34. 43. 46.
Lugdunenſis Eccleſiae Epiſtola ab Euſebio laudata 34. & ſeqq.
Integra uſque ad ſeculum Chriſti ſeptimum exſtitit 46.
Lupanaria in fornicibus theatrorum paſſim 165.
Iis traditae Chriſtianae Virgines divinitus ſervantur 161. 165. 194.
Lycia regio 186. 190. 219.
Lydia regio 187.
Lyſimachus Comes 167.

M

MAbug *vide* Hierapolis
Macarius Aegyptius 59. 245.
Macarius Patriarcha Antiochenus 406.

Digitized by Google

Macedonius Episcopus CP. 49.
Macrisii opinio de religione Maronitarum refellitur 406.
Maforte 268. 299. 383.
Magia Daemones evocati 51. 54.
Magi ignis & aquae cultores 325.
Magus persequutionis Persicae in Christianos author horrendo mortis genere interit 330.
Mahomed, sive Mahometes pseudopropheta 251.
Majellus, Carolus, Archiepiscopus Emissenus de Republica Literaria & Vaticana Bibliotheca optime meritus 6.
Ejus vitae compendium 7. & seqq.
— Scripta 14. 16. & seqq.
— Elogia 30.
Majellus, Januarius, laudatur 29.
Majellus, Dominicus, laudatur 18. 25. 29.
Malchus Martyr 44. 171.
Mamas Martyr 5. 45.
Mandra *vide* Septum
Mansur castrum 123.
Mar, titulus Sanctis & praestantibus viris tributus 412.
Maranames Nestorianus 258.
Maras Episcopus Gabalorum 278. 399. & seqq.
Maras Baratonis filius 286.
Maratha vicus 255.
MARCIANUS Martyr, S. Luciani Socius 49.
Alius a S. Marciano Lectore ibid.
Ejus memoria & cultus 47.
— Martyrii locus ibid.
— Et tempus 48.
— Acta Chaldaica seu Syriaca vulgatis apud Latinos praeferenda 47. 54.
— Ab Actis S. Cypriani omnino diversa 49.
Marcianus Lector & Martyr 49.
Alius a Marciano Sancti Luciani Socio ibid.
Marcianus Imp. 155. 156. 248. 250.
Marcion haeresiarcha 209.
Ejus sectae addictus Episcopus Martyrio sese ultro objicit ibid.
Marci Episcopi Portuensis historia de conversione Maronitarum ad fabulas amandatur 401.
Marcus Aurelius Antoninus Verus Imp. Ecclesiae persequutor 44. 219.
Marde urbs 402.
Marhasitarum seu Germanicensium regio 356. 402.
Mariae Virginis Dei Genetricis Nativitas 153.
Marinianus Consul 404.
Marinus Martyr 44.
Maris Episcopus Chalcedonis 225.
Marne idolum 186.
Maro Patriarcha Antiochenus 410.
Maro Coenobiarcha, Maronitarum Parens 405. 408.
Ejus Orthodoxa fides vindicatur 405. & seqq
Maro *vide* Joh. Patriarcha Maronitarum
Maro, sive Meron & Meroën pagus 393. 405.
Maronaea urbs 405.
Maronitae Libani montis incolae 401.
Unde dicti? 405.
Eorum Orthodoxa fides vindicatur 401. 408.
Ad disciplinam Romanae Ecclesiae se conformarunt 147.
Maronitae Monachi Antoniani Romam a Clemente XI. adciti, monasterioque donati 264.
Martha S. Simeonis Junioris mater 262.

Mar-

Martha piſcatoris filia ob perjurium a ſpiritu nequam exagitata 273.
Martialis Martyr 220.
Martinius, Victorius, laudatur 28.
Martinus Papa 408.
Martinus Epiſcopus Turonenſis 153.
Martyres ſub Antonino Pio 220.
Sub Marco Aurelio 44.
Sub Commodo ibid.
Sub Severo ibid.
Sub Decio 44. 48. 55. 59.
Sub Gallo 44.
Sub Valeriano ibid.
Sub Aureliano 157.
Sub Numeriano 59. & ſeq.
Sub Diocletiano 54. 65. 159. 169. 177. 184.
Sub Maximiano 68. 124.
Sub Maximino 44. 189. 195. 198. 204. 208.
Sub Licinio 216. & ſeq.
Sub Juliano Apoſtata 211.
Martyres Chriſtianae Doctrinae vindices 18.
Martyres divinitus confortati 72. 78. 85. 89. 108.
Martyres ſigno Crucis muniti 69. 70.
— Incantatores confundunt 118.
Martyres in ardentibus rogis illaeſi 111. & ſeqq.
Martyres mire ſanati 89.
Martyrum poenae per Angelos minutae 89.
Martyrum ore loquitur Chriſtus 96.
Martyrum animae in Caelum conſcendunt 61. 224.
Martyrum corpora ſuperna luce conluſtrata 71.
— Mire ſervata 65. 194.
Martyrum ſanguis a fidelibus ſolicite collectus 119. 145.
Martyrum ſanguine mortalibus reconciliatur Deus 79.
Martyrum conſtantia 53. 60. 69. 85. 93. 136. 180. 194. 196. 199. 205. 221.
— Interceſſio 140.
— Cultus 74. 79. 119. 158 186.
Martyrum precibus ſe commendare utile 113. 142. 204.
Martyrum tumulis Eccleſiae ſuperſtructae 66. 121. 154. & ſeqq.
Martyrum loco habiti, qui peſte adfectis miniſtrabant 44.
Martyrum Acta quî ſervata? 34. 45.
A quibus collecta? 44. & ſeq.
Martyrio baptiſmus ſuppletur 123.
Martyrius Patriarcha Antiochenus 404. & ſeqq.
Martyrius Subdiaconus & Martyr 49.
Martyrologii Hieroniminiani lapſus 57. 64. & ſeqq.
Martyrologii Romani adlucinationes 58. 64. 184.
Martyrologium Euſebianum 37. 39. 41. & ſeqq.
Martyrologium Barbarinum corrigitur 48.
Martyrologium Richenovienſe emendatur 57. 64.
Marzabnas raptor Virginis divinitus opprimitur 336. & ſeqq.
Maſcolianus Patricius Samoſatenus 139.
Mathana, ſeu Marabana & Martha S. Simeonis Stylitae mater 399.
Mauricius Imp. 54. 245. 248. 250. 402. & ſeqq.
Maurolycus caſtigatur 188.
Mazzochius, Alexius Symmachus, Caroli Majelli encomiaſtes 30.
Maximianus Herculius Imp. Eccleſiae perſequutor 122. 158. 172.
Maximianus Galerius Imp. Eccleſiae per-

Digitized by Google

perſequutor 66. 68. 122. 123. 172. 175. 181. 212. & ſeqq.
Maximinus G. Imp. Eccleſiae perſequutor 44. 188. & ſeqq.
Maximinus Trevirenſis S. Agnetis encomiaſtes 158.
Ejus adlucinationes ibid.
Maximus Martyr 219.
Maximus Alexandrinus Epiſcopus 124.
Maximus Patriarcha Antiochenus 401.
Maximus Epiſcopus Taurinenſis 154.
Medices *vide* Leo XI.
Mediolanenſe Concilium 36.
Melchitae Maronitarum aemuli 407.
Meletius Patriarcha Antiochenus 403.
Melote Camaſina quae? 263.
Menaea Graecorum corriguntur 173. 183. 187. 197. 198. 207.
Menologium Baſilianum corrigitur 150. 165. 183. 187. 197. 198.
Menologium Slavo-Ruſſicum emendatur 167.
Mercurius *vide* Nabus
Meretrices in communione fidelium minime toleratae 218.
Non paucae opera S. Simeonis Stylitae converſae 344.
Meſſerius, Gregorius, Graecarum literarum Neapoli reſtitutor 9.
Metalla Palaeſtinae 196. 205.
Metaphraſtes, Simeon, Actorum Martyrum interpolator 168. 172. 197. 404. & ſeqq.
Ei adjudicari nequeunt Acta Martyrum Occidentalium, quae heic proferuntur 6.
Metoſcita, Petrus S. J. Maronita 411.
Meures Martyr 186.
Michaël Magnus Patriarcha Jacobitarum 402.
Micheas Martyr 173.
Mileſii Cyzici conditores 67.
Milites DCCL. lapſi exemplo S. Theodotae revocantur 218. 221.
Mimus anonymus Martyr 5.
Miracula in Actis Sanctorum paſſim 65. & ſeqq. 78. 86. 87. 100. 108. 111. 118. 164. 180. 194. 273. 276. 277. 280. 281. 282. 288. 289. 290. 291. 292. 295. 304. 315. 318. 319. 323. 326. 333. 335. 338. 347. 348. 349. 351. 352. 354. 382. & ſeqq.
Eorum occaſione non pauci converſi 109. 113. 195. 328. 332. 344. 348. 349. 352. & ſeqq.
Miraculorum author Chriſtus 81. 91.
Miſaël cum Sociis in fornace illaeſus 65. 86. 110.
Mithridates Rex 67.
Moeniana unde dicta? 247.
A Stylitarum Domiciliis omnino diverſa ibid.
Molanus confutatur 36. 188. 208.
Mombritius, Joninus, caſtigatur 201.
Monachi ab exſtructis Monaſteriis annos interdum numerant 212.
Monachi Antoniani Maronitae & Coptitae Romam a Clemente XI. & a Benedicto XIII. adciti, Monaſteriiſque donati 264.
In ſtationibus virgis utuntur 264.
Monachus anonymus S. Simeonem Stylitam a ſententia abſtrahere auſus divinitus corripitur 280.
Monaſterium S. Agnetis 154.
Bages in Gallia 156.
Coſmae Periodeutae 401.
Curzachelenſe 258.
Deruenſe 203.
S. Eliſaei 401.
S. Euſebonae 276. 284. 399. 401.
S. Jacobi 399.
Marae 286.

Digitized by Google

S. Maronis 408. & seqq.
S. Marthae 155.
Samosatenum 295.
S. Simeonis Stylitae 266.
SS. Trinitatis 203.
Zucnense 256.
Monasticum institutum 174.
— Romam a Sancto Athanasio advectum 264.
Monasticae & Styliticae originis ac vitae comparatio 251.
Monophysitae Monothelitarum Symmystae 408.
Monotheliſmi authores 405. & seqq.
Mons admirabilis 256.
Morinus corrigitur 147. 409.
Mortuorum commemoratio 398.
Moschi, sive Rutheni fastos sacros Constantinopoli mutuati 203.
Motta vicus 156.
Ibi Ecclesia Deiparae Virginis ibid.
Moses Propheta 298. 370. 381. 395.
Moyses Musaabus Christianorum persequutor 258.
Muscarum poena 123.
Mysia regio 65.

N

NAamanes Princeps Arabum peregrinationem ad S. Simeonem Stylitam interdicens divinitus corripitur 254. 327. 402.
Nabus, sive Mercurius 115. 122.
Nachiphelorum regio 268. 313. 399.
Naironus, Faustus, Maronita 405. 408. & seqq.
Narcissus Episcopus & Martyr 225.
Narseus Rex Persarum 66. 123.
Natalis S. Agnetis duplex 153.
Nativitas Christi 153.
Deiparae Virginis ibid.
Johannis Baptistae ibid.
Navem onerariam in certum discrimen adductam, salvis cum vectoribus mercibus in portum invehit Sanctus Simeon Stylites 335.
Nazareni *vide* Christiani
Neanias Martyr 168.
Neapolis urbs Italiae praecipua 7.
Neapolitana Bibliotheca Josephi vallettae 9.
Neapolitana conjuratio 17. 22.
Neapolitana Synodus sub Card. Cantelmo 17.
Neapolitani Regni erga Petri Cathedram religio ab anonymi calumniis vindicata 17.
Neapolitanum Seminarium 7. 9. 13.
Nero Imp. Ecclesiae persequutor 65.
Nervi Martyrii instrumentum 122.
Nestabus Martyr 211.
Nestorii haeresiarchae patria 403.
Nestoriani ad Catholicam communionem redeuntes Nestorii nomen abjicere tenentur 409.
Nicaea urbs 54. 210.
Nicaenum Concilium 39. 40. 147. 168. 254.
— Symbolum 65. 147.
Nicander Stylites a Sancto Nilo reprehensus 248. 257.
Nicephorus Martyr 45.
NICEPHORUS, aliis corrupte *Nicophorus*, Martyr SS. Victorini & Victoris Socius 60.
Ejus memoria & cultus 55.
— Martyrii locus 58.
— Et tempus 59. 60.
— Acta hucusque ignota 55. 64.
Nicephorus Callistus corrigitur 156.
Nicoforus Martyr 41.
Nicolaus I. Pont. Max. 38.

Digitized by Google

Nicolaus Stylites 258.
Nicomedes Martyr 155.
Nicomedia, ſive Nichod & Chomidia, alias Aſtachus, urbs 40. 47. 51. 54. 158. 169. 175. 189.
Nicomedienſes Martyres 47. 54.
Nicoſtratus Tribunus 168.
Nigri, Franciſci, hiſtoria de S. Theodoſia V. & M. rejicitur 201.
Nilus Monachus 41.
An duplex? 250.
Ejus aetas 248.
Non omnes Nilo Monacho tributae epiſtolae unius Nili ſunt 250.
Ninive urbs 57.
Ninivitta, ſeu Ninentia S. Victoris Martyris cognomentum 57. 64.
Noalius, Antonius Card. Archiepiſcopus Pariſiorum, opera Caroli Majelli ad mentis ſanitatem redit 24.
Nomentana via 154.
Noriſius Card. confutatur 213.
Notkerus corrigitur 188.
Numa Rex Romanorum 147.
Numerianus Imp. Eccleſiae perſequutor 58. & ſeq.
Nummi Impp. Hadriani 123.
Conſtantini M. 149.
Licinii 215.
Anaſtaſii 54.
Juſtini ibid.
Mauricii ibid.
Nymphus fluvius 402.

O

OBlatio *vide* Euchariſtia
Occidentis & Occidentalium nomine quid Syri intelligant? 5.
Oculorum aciem divinitus recipit S. Simeon Stylites 282. 304.
Odor ſuaviſſimus e Corpore S. Simeonis Stylitae manat 382.
Odryſae populi 224.
Oleum unctionis duplex 127. 147.
Oleum benedictione Sancti Simeonis Stylitae auctum aegros ſanat 288. & ſeq.
Operarii Pii Eccleſiam S. Joſephi trans Tyberim impenſis Caroli Majelli conſtruunt 25.
Eorum Congregationis author Carolus Torres 8.
Optimus Proconſul 165. 219.
Orandi regulam & ſtationem Columnarem ab Angelo edoctus S. Simeon Stylites 363. 375.
Oratorium domeſticum 125.
Oratorum Graecorum, Latinorumque opera quî ad nos pervenerunt? 34.
Orientalis Eccleſia nuper baptizatis ſive adultis, ſive infantibus Euchariſtiam diſpenſat 147.
Orientis & Orientalium nomine quid Syri intelligant? 5.
Ad Orientem precandi ritus antiquiſſimus 125. 286.
Orientis Comes monita S. Simeonis Stylitae contemnens miſere interit 315.
Origenes Caeſareae in Palaeſtina docuit 172.
Orontes fluvius 409.

P

PPedagogus Galli Actorum Martyrum Samoſatenorum Scriptor 123. 142.
Pagas urbs 186.
Pagius, Antonius, confutatur 215. 216. 229.

Digitized by Google

Palaeſtinae metalla 196. 205.
Palaeſtini Martyres 5. 34. 166. & ſeqq.
Eorum Acta Chaldaice ſeu Syriace ab Euſebio conſcripta 166.
Palaeſtini Confeſſores 204.
Palaeſtinis olim vernaculum idioma Syriacum 166.
Pallia Epiſcoporum 153.
Pamphilia regio 219.
Pamphilus Martyr Bibliothecam Caeſareae condit 43.
SS. Apianum & Hedeſium divinas literas edocet 187. 191 196. & ſeq.
Paneades urbs 167.
Pantaleon Martyr 5.
Papebrochius confutatur 220.
Paphnutius Martyr 5.
PAPIUS Martyr, aliis Papias & Pappias, SS. Victorini & Victoris Socius 60.
Ejus memoria & cultus 55.
— Martyrii locus 58.
— Et tempus 59. 60.
— Acta hucuſque ignota 55. 64.
Paramonarii qui? 378. 403.
Parthorum converſio 345.
Paſchaſius Epiſcopus Viennenſis 173.
Paſchatis celebratio 172.
Paralytici plurimi per S. Simeonem Stylitam ſanati 290. 291. 292. 346. 348.
Paſſionalia Martyrum 6. 35.
Patara urbs 187.
Paternus *vide* Aſpaſius
Patientia S. Simeonis Stylitae mirabilis 239. & ſeqq.
Patriarcha Syris Epiſcoporum Princeps dictus 404
Patrum Opera quî ad nos pervenerunt? 34.
Paulus Apoſtolus ubi, & quî in profundo maris fuiſſe dicitur? 67.
Sancto Simeoni Stylitae comparatus 325.
Paulus Martyr cum Johanne & Gallicano 149.
Paulus Martyr cum Petro, Andrea & Dionyſia V. 220.
Paulus V. Pont. Max. 155.
Paulus Epiſcopus Conſtantinopolitanus Martyr 49.
Paulus Samoſatenus Ep. Antiochenus haereſiarcha 124.
Peccatum originale 225.
Pectines Martyrii inſtrumentum 122.
Pelagiani confutantur 61. 64.
Periclitantibus in mari ſubvenit S. Simeon Stylites 332.
Periodeutae qui? 401.
Perſae Chriſtiani Captivi CCCL. viſione S. Simeonis Stylitae recreantur, mox libertatem conſequuntur 329.
Perſarum converſio 332.
Perſequutio Marci Aurelii 44.
Commodi 44.
Severi ibid.
Decii 44. 48. 59.
Galli 44.
Valeriani ibid.
Numeriani 59. & ſeq.
Diocletiani 54. 157. 169. 174. 212.
G. Maximiani 66. 122. 175. 212. & ſeqq.
G. Maximini 44. 188. 213.
Licinii 218. & ſeqq.
Juliani 210. & ſeqq.
Perſica in Chriſtianos perſequutio opera Sancti Simeonis Stylitae ſedatur 329. 402.
Perſidis Reguli filio paralytico valetudinem confert S. Simeon Stylites 348.

Pe-

Digitized by Google

Peſte adfectis miniſtrantes velut Martyres habiti 44.
Petavii opinio de Euſebiana Actorum Martyrum Collectione refellitur 37.
Petra urbs 257.
Petrus Apoſtolus S. Simeoni Stylitae comparatus 325.
PETRUS, qui & *Abſelamus*, Martyr Palaeſtinus 208.
An duplex? 206.
Ejus Patria 206. 209.
— Memoria & cultus 207.
— Martyrii tempus 208.
— Acta integra nunc primum in lucem prodeunt 166. 206.
Petrus Martyr cum Andrea, Paulo, & Dionyſia V. 220.
Petrus Stylites 258.
Petrus Nicomedienſis Epiſcopus 406.
Petrus de Natalibus confutatur 201.
Phanir oppidum Coeleſyriae 227.
Ejus Presbyter Coſmas S. Simeonis Stylitae familiaris, ejuſdemque Actorum Scriptor ibid.
Phanirenſis populi nomine Epiſtola ad S. Simeonem Stylitam 394.
Philemon Martyr 5.
Philippi Impp. 48. 224.
Philippopolis, alias Eumolpias vetus, urbs Thraciae 210. 221. 224.
Philippos urbs Macedoniae 224.
Philippus Aridaeus Rex 213.
Ejus epocha ibid.
Philippus II. Rex Hiſpaniarum 37.
Philippus V. Rex Hiſpaniarum 22.
Philippus Praefectus 49.
Philippus Martyr, Sanctae Felicitatis filius 220.
Philippus Heracleenſis M. 211.
Philippus Diaconus 70. 171.
Philiſtini 171. 186.
Philoſtorgius corrigitur 211.
PHILOTHEUS Martyr Samoſatenus cum ſex Sociis 124.
Ejus nominis ethymologia 131.
— Martyrii tempus 123.
— Acta hucuſque ignota ibid.
Philoxenus Monophyſita 224.
Phocas Martyr 5.
Phocas, Johannes, confutatur 261.
Pignattellus, Antonius, *vide* Innoc. XII.
Pignattellus, Franciſcus Card. Archiep. Neapolitanus 15.
Pilatus Praeſes 132.
Pionius Martyr 34. 45.
Piſces arenti in ſolo divinitus animati, adverſus puellam perjuram infeſto agmine inſiliunt 273.
Piſte Martyr 5.
Pius IV. P. M. 154.
Pius V. P. M. 147. 154.
Plumbatae Martyrii inſtrumentum 117. 122. 136.
Pluviam oratione impetrat S. Simeon Stylites 339.
Poenitentia de peccatis ante baptiſmum quî liceat? 225.
Poireti Opera a Carolo Majello confutata 14. 17.
Polycarpus Smyrnenſis Epiſcopus & Martyr 34.
Polycronius Monothelitarum anteſignanus 406.
Pontianus Proculus Conſul 213.
Populenſium Dux Cantelmus 22.
Porphyrius Epiſcopus Gazenſis 186.
Porta Pia, ſeu Viminalis 154.
Portius, Lucas Antonius, laudatur 13.
Poſſinus, Petrus, corrigitur 248.
Potamiena Martyr 44.
Praedictiones futurorum 255. 278. 285. 290. 296. 310.
Praefectura Bibliothecae Vaticanae quibus

Digitized by Google

bus Viris committi ſolet? 19.
Praeneſtinum Fortunae templum 147.
Presbyter paralyticus aqua benedicta a S. Simeone Stylita ſanatus 292.
Presbyteri Evangeliſtae 171.
Primitivus Martyr 42.
Priſcus Martyr 171.
Priſcus Patricius Samoſatenus 139.
Probianus Proconſul 219.
Proclus Patricius Samoſatenus 139.
PROCOPIUS, Martyrum Palaeſtinorum anteſignanus, 169.
Ejus patria 170. 172.
— Officium 170. & ſeq.
— Memoria & cultus 166.
— Eccleſiae ſub ejuſdem nomine 167. & ſeqq.
— Martyrii tempus 169.
— Acta integra nunc primum in lucem prodeunt 166. 171.
Procopius ganeo 165.
Propontis regio 67.
Protoctatus Confeſſor 44.
Ptolemaeorum Aegypti Regum in Literas promerita 9.
Ptolemais urbs 124.
Publius Praefectus 220.
Puellam ab incunabulis paralyſi laborantem ſanat Sanctus Simeon Stylites 290.
Puerum ab immani dracone liberat S. Simeon Stylites 359.
Pulcheria Imperatrix 156.
Pulvere a S. Simeone Stylita benedicto aegri & daemoniaci ſanati 290. & ſeqq.
Pulverem Martyrum pedibus calcatum adſervant Fideles 119.
Pyrgos, ſeu Turris Stratonis, *vide* Caeſarea
Pyrrhus Monothelitarum anteſignanus 406.

Q

QUinquennalia G. Maximiani 66. 68. 123. & ſeq.
— G. Maximini 213.
In Quinquennalibus & Quindecennalibus Impp. leviorum criminum rei vinculis ſolvebantur 181.
Quiricus Martyr 5.

R

RAbbinorum Schola Carolum Majellum de interpretatione Bibliorum conſulit 19.
Raderi opinio de duobus Petris Abſelamis refellitur 207.
Rahab meretrix 224.
Rancatus Hilarion Ord. Ciſterc. Syriacorum Codicum Romae editorum cenſor 411.
Raphia oppidum 186.
Rationales qui? 41.
Ravenna urbs 189.
Reliquiae SS. Martyrum 119. 158. 186. & ſeq.
Renaudotii, Euſebii, opinio de origine ac religione Maronitarum refellitur 405. & ſeq.
Reparatus Mauritaniae Epiſcopus 405.
Reſurrectio Mortuorum 83. 88. 93. 104. 142. 237. 240. 243.
Rhabdus Praefectus 218.
Rhodus inſula 186.
Ribera, Dominicus, S. R. E. Card. laudatur 22.
Richardus, Simon, confutatur 409.
Rogatianus Martyr 123.
Rogerius Abbas 203.

Ro-

Digitized by Google

Roma omnium gentium, omniumque populorum perfugium 11. 159.
Romanum caſtrum 123.
ROMANUS Martyr Samoſatenus, Sanctorum Hipparchi & Philothei Socius 124.
Ejus Martyrii tempus 123.
— Acta hucuſque ignota ibid.
ROMANUS Martyr Palaeſtinus 177.
An duplex? 173.
Ejus Officium 173. 179.
— Memoria & cultus 173.
— Eccleſiae ſub ejuſdem nomine ibid.
— Martyrii locus 179. 181.
— Et tempus 173.
— Acta integra & genuina nunc primum in lucem prodeunt 166. 172. 174. & ſeqq.
Romanum juvenem mentis & motus impotem ſanat S. Simeon Stylites 291.
Roſwida virgo 154.
Rotae Martyrii inſtrumentum 123.
Rovas Rex Hunnorum 402.
Ruinartus, Theodoricus, confutatur 38. 167. 175. 207. & ſeq.
Rutheni, ſeu Moſchi faſtos ſacros Conſtantinopoli mutuati 203.

S

SAbaeorum regio 347. 402.
Sabaeum nobilem ſaeviſſimo morbo adfectum aqua benedicta ſanat S. Simeon Stylites 347.
Sabellius haereſiarcha 124.
Sabinus Heracleenſis Macedonianorum Epiſcopus 35.
Sabinus Proconſul 47. 54.
Sabinus Dux 57. 59. 64.
Salazarius, Tamayus, corrigitur 48. 203. & ſeqq.
Salomon Clanei Epiſcopus 406.
Sammarthani refelluntur 203.
Samoſata, ſive Somiſat, Metropolis Syriae Comagenae 123.
Samoſateni Martyres 123.
Samoſateni Orthodoxis Patribus addictiſſimi 124.
Samoſatenorum regio 353.
Samoſatenum monaſterium 255.
Samſon 186.
Sancti futura praedicunt 255. 278. 285. 290. 296. 310. 366.
Sanctorum invocatio 329. & ſeqq.
Sanctius Epiſcopus Toletanus 156.
Sanguis Martyrum a Fidelibus ſolicite collectus 119.
Eo mortalibus reconciliatur Deus 79.
Sanguinis baptiſmus 123.
Saracenorum converſio 402.
Sardica urbs 40.
Sartago Martyrii inſtrumentum 123.
Saturnus *vide* Belus
Saul Rex 168. 171.
Sauſſajus corrigitur 39. 41. 203.
Scaliger, Joſeph, caſtigatur 46.
Scihus caſtellum 293. 391.
Scorpiones Martyrii inſtrumentum 122.
Scripturae divinae Graece olim apud Syros lectitatae 171.
Scythae populi 171.
Scythopolis, ſive Beſan & Bethſan, urbs Palaeſtinae 167. 170. & ſeqq.
Secundila Martyr 42.
Secundola Martyr 42.
Seleucia urbs 65.
Seleucidarum ſive Graecorum Epocha 211. 213.

SE-

Digitized by Google

SELEUCUS Martyr S. Stratonicae Socius 68.
Ejus Martyrii tempus 66.
— Et locus 67.
— Acta hucusque ignota 65.
Ecclesiae sub ejusdem nomine 66. 121.
Semiramis, seu Antiochia urbs 49.
Semses S. Simeonis Stylitae frater 268. 276. 278. 279. 366. 399.
Senator Antiochenus monita Sancti Simeonis Stylitae floccifaciens, horrendas scelerum suorum dat poenas 311.
Septum sive Mandra & Laura 265. 288. 401.
Sepulcris Martyrum Ecclesiae superstructae 66. 121. 154. & seqq.
Seraphim stolas flammeas supra Martyres protendunt 112.
SERAPION, seu *Serapinus* Martyr SS. Victorini & Victoris socius 60.
Ejus memoria & cultus 55.
— Martyrii locus 58.
— Et tempus 59.
— Acta hucusque ignota 55.
Serenus Martyr 213.
Sergius Martyr 5.
Sergius Constantinopolitanus Monothelitarum antesignanus 405.
Sergius Abbas 256.
Sergius, Thomas, de Piis Operariis laudatur 7. 25.
Servus Tullius Rex Romanorum 147.
Severinum oppidum 258.
Severus Imp. Ecclesiae persequutor 44.
Severus Praeses 206. & seq.
Severus servus 46.
Sfondratus, Paulus Aemilius S. R. E. Cardinalis 155.
Silvanus Martyr 220.
Silvanus Sancti Simeonis Stylitae famiharis 274.
Silvester Papa 36.
Ejus Actorum prooemium de Collectione Eusebiana discutitur 38. & seqq.
SIMEON Stylites 268.
Stylitarum parens ejusque instituti conditor 247. & seqq.
Jure vocatur Archimandrita 266.
Ejus patria, parentes & fratres 247. 268. 366. 399. 412.
— Indoles, & oris habitus 267. 269. 278.
— Mortis tempus 229. 247. 383. 404.
— Funus & sepultura, 391. & seq.
— Memoria & cultus 230. 254.
— Scripta 244. 388. 403.
— Imago ex Vaticano Basilii Imp. Menologio 245.
— Columna multiplex 260. 373. 376.
— Acta a Cosma Presbytero Syro conscripta nunc primum in lucem proferuntur 227. & seqq.
— Ecclesiae & Monasteria sub ejusdem nomine 266. 404.
Simeon alter Stylites, cognomento Thaumastorita 230. 245. 256. 262.
Ejus columna 261.
— Sessio asperrima 264.
— Scripta ab Epistolis S. Simeonis Stylitarum parentis diversa 245.
Simeon tertius Stylites 257.
Simeon Salus 245.
Simeon Presbyter 398.
Simeon Apollonii filius 227. 398.
Sionita, Gabriel, Maronita 408.
Sirletus Card. corrigitur 183. 198. 202. 230.
Sirmium urbs 40. 156.

Si-

Digitized by Google

Sisan vicus 268. 399.
Sisinius Episcopus Cyzicenus & Martyr 67.
Smyrnensis Ecclesiae Epistola de S. Polycarpo 34. & seqq.
Sociniani confutantur 129. 147.
Socratia mater S. Triphaenae 67.
Solkerius, Johannes Baptista, corrigitur 39. 41.
Sophia Martyr cum tribus filiabus 5.
S. Sophiae templum 212.
Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus 405. 408.
Sorbonicae Societatis Doctoris impium de Ephesina Synodo, deque S. Cyrillo judicium 407.
Soricum praegrandium genus pecori & hominibus infestum agro Aphsonitarum exterminat S. Simeon Stylites 318.
Statio S. Simeonis M. admirabilis 251. 253. 304. 365. 373.
Stationem columnarem, & orandi regulam ab Angelo edoctus S. Simeon Stylites 363. 375.
Stella circa Columnam discurrens in festo die S. Simeonis M. 268.
Stephanus Protomartyr 150.
Stephanus Numidiae Primas 405.
Stephanus junior Asceta 260.
Stephanus Dorensis 405.
Strato Caesareae urbis conditor 171.
STRATONICA Virgo & Martyr cum S. Seleuco 68.
Alia a Sancta Stratonica Aegyptia 65.
— Et a S. Triphaena 67.
Ejus Martyrii tempus 66.
— Et locus 67.
— Acta nunc primum in lucem prodeunt 65.
Ecclesiae sub ejusdem nomine 66. 121.
Stylitarum institutum 246. & seqq.
Quo authore, quove anno coeperit? 247.
Argumenta contra Stylitarum Epocham refelluntur 248. & seqq.
Stylitarum successio usque ad seculum Christi decimum quintum 255. & seqq.
Stylitarum columnae quales? 259.
Mandrae seu Septa circa columnas Stylitarum 265.
Stylitarum Statio perpetua 264.
— Vigiliae ibid.
Quo pacto dormirent Stylitae? ibid.
Stylitae, seu Cionitae unde dicti? 259.
— Cur Inclusi adpellati? ibid.
Stylitae a Moyse Musaabo exagitati 258.
Styliticae & Monasticae originis & vitae comparatio 252.
Subulae candentes Martyrii instrumentum 123.
Suessanorum Episcopatum abnuit Carolus Majellus 15.
Sulphuris ardentis foetor Martyrum naribus suppositus in suavissimum odorem convertitur 86.
Symmachus Papa 249.
Symphorianus, sive Symphronius Praefectus 153.
Synodus Africana 405. & seqq.
Anglicana 405.
Antiochena 124.
Caesarienſis 172.
Chalcedonensis 218. 224. 403. 412.
Constantinopolitana 405. & seqq.
Cypria 405. & seqq.
Ephesina 407.
Florentina 409.

Digitized by Google

Hieroſolymitana 405. & ſeqq.
Lateranenſis 405. & ſeqq.
Mediolanenſis 36.
Neapolitana 17.
Nicaena 39. 40. 147. 168. 254.
Tridentina 147. 406.
Syri anni initium a Kalendis Octobris arceſſunt 119.
Eorum Synaxarium corrigitur 151. 165. 197. 186. 187. 188. 197.
In Syrorum Eccleſia dies, quo quis Styliticum inſtitutum inibat, celebris 258.
Syri anonymi teſtimonium de Epocha Stylitarum refutatur 248.
Syriacum, ſeu Chaldaicum idioma Palaeſtinis olim vernaculum 166.
Syriacorum Codicum Romae editorum Cenſores 411.
Syro-Macedonum Epocha 211.

T

TAbula Sancti Simeonis Stylitae ex Vaticano Baſilii Porphyrogeniti Imperatoris Menologio explicatur 259. & ſeqq.
Tauſcitius mons 274.
Taurus mons 402.
Tel-neſcin, ſeu Telaneſſe, aliis perperam Telaniſus, Telaneſus, Telaſinus, Thalampſin & Palaniſus, caſtellum 286. 288. 401.
Teleda caſtellum 276. 399.
Ibi Monaſterium S. Euſebonae ibid. & 278. 284.
Tergemini Martyres 37.
Tertius Proconſul 55. 61. 64.
Tetradion, ſupplicii locus 138.
Tharſus Martyr 5.
Thaumaſtorita, S. Simeonis junioris Stylitae cognomentum 256.
Thea Martyr 186.
Thebani Reges Dioſpolitani nuncupati 59.
Thecla Virgo & Martyr 65.
THECLA Martyr Palaeſtina 185. 189.
Ejus patria 188.
— Memoria & cultus 183. 198.
— Martyrii tempus 183. & ſeq.
Theoctiſta matrona Cyzicena ad Chriſtum convertitur 113.
Martyribus opitulatur 119. 121.
Theodora Martyr 5.
Theodoretus Epiſcopus Cyri 227. 230. 252. 400.
Theodorus Papa 405.
Theodorus Patriarcha Hieroſolymitanus 408.
Theodorus Archiepiſcopus Anglorum 67.
Theodorus Epiſcopus Hadrianopolitanus 257.
Theodorus Pharanitanus Monotheli-tarum anteſignanus 405.
Theodorus Dux & Martyr 215. & ſeq.
Theodorus Lector confutatur 156.
THEODOSIA Virgo & Martyr Palaeſtina 204.
An duplex? 202.
Ejus patria 201. 204.
— Memoria & cultus 202.
— Martyrii tempus 203.
— Acta integra & genuina nunc primum in lucem prodeunt 166. 201. & ſeqq.
— Variae ejuſdem Corporis translationes 203.

Eccle-

Digitized by Google

Ecclesiae sub ejusdem nomine 203.
Theodosius Imp. 123. 154. 228. 244. 306. 387. 404.
Theodota Martyr cum filiis 5. 210.
THEODOTA Meretrix & Martyr 221.
Ejus Martyrii tempus 210.
— Et locus 224. & seq.
— Nomen & Acta hucusque ignota 210.
Theodota Martyr sub Leone Iconoclasta 210.
Theodotus Martyr 220.
Theodotus Stylites Amidae Episcopus 258.
Theodulus Martyr 5. 57.
Theodulus Monachus 249.
Theonilla Martyr 5.
Theophanes corrigitur 229.
Theophilus Alexandrinus 245.
Thessalonica urbs 40. 212.
Thomas Margensis Episcopus 258.
Thomas Heracleensis Germaniciae Episcopus 402.
Thomas Telensis Stylites 257.
Thracia regio 40. 212. 218. 224.
Thyrsus Martyr 5.
Tiberianus Patricius Samosatenus 139.
Tiberius Caesar 122. 212. 215.
Tigris fluvius 337.
Tillemontius confutatur 206.
TIMOTHEUS Martyr Palaestinus 184.
Ejus memoria & cultus 182.
— Martyrii tempus 184.
— Acta integra & genuina nunc primum in lucem prodeunt 166. 182.
— Ecclesiae sub ejusdem nomine 186.
Timotheus S. Simeonis Stylitae discipulus 271. 399.
Timotheus Aelurus 403.
Tollius corrigitur 212.
Torres, Antonius, Congregationis Piorum Operariorum fundator 8.
Tournon, Thomas, S.R.E. Card. 17.
Trachonitis regio 181.
Tribunus Arabs Nuncium S. Simeonis Stylitae male multans, repente corruit 313.
Tridentinum Concilium 147. 406.
SS. TRINITAS 124. 125. 128. 129. 138. 141. 144. 377. 397.
Triphaena Martyr 67.
Alia a S. Stratonica ibid.
Turris Stratonis, seu Pyrgos *vide* Caesarea
Tyrus urbs 172.

V

VAlens Imp. 123. & seq.
Valentinianus Imp. 154.
Valerianus Imp. Ecclesiae persequutor 44. 157. 171.
Valerianus Martyr 37. & seq.
Ejus Passionis Scriptor corrigitur ibid.
Valesius, Henricus, confutatur 35. 167. 171. 175. 187. 212.
Valletta, Josephus, laudatur 9.
Vaticana Bibliotheca Assemanorum opera a Clemente XI. Pont. Max. aucta 16.
Ejus Praefectura quibus Viri committi solet? 19.
Vaticanum Seminarium 24.
De eo Carolus Majellus optime meritus 25.
Ubaldinus, Robertus Card. Syriaco-

Digitized by Google

rum Codicum Romae editorum censor 411.
Velona *vide* Aulona
Venditio corporum 123.
Venus Dea 220.
Veſpaſiauus Imp. 171.
Veſta Dea 153.
Veturius magiſter militiae 66.
Vicennalia Diocletiani 175.
— Conſtantini M. 176.
In Vicennalibus Imperatorum leviorum criminum rei vinculis ſolvebantur 177. 181.
VICTOR Martyr Sancti Victorini Socius 60.
Alius a S. Victore Nicomedienſi 59.
Ninivitta ſeu Ninentia cognominatus 57.
Ejus memoria & cultus 55.
— Martyrii locus 58.
— Et tempus 59.
— Acta hucuſque ignota 55.
Victor Africae Primas 405.
VICTORINUS Martyr cum ſex ſociis 60.
Alius a S. Victorino Nicomedienſi 59.
Ejus memoria & cultus 55.
— Martyrii locus 58.
— Et tempus 59.
— Acta hucuſque ignota 55.
Victurus Martyr 42.
Vicus, ſeu Wich urbs 48. 266.
Vienna urbs 46.
Ibi Eccleſia ſub nomine Sancti Romani 173.
Viennenſes Martyres 44. 46.
Viennenſis Eccleſiae epiſtola ibid.
Vigiliae Stylitarum 264. 281. 372.
Viminalis Porta 154.
Viperae & Aſpides in Martyres immiſſi, illico a ſummo ad imum diruptae obrigeſcunt 118.
Virgae Martyrii inſtrumentum 122.
Virgines lenonibus traditae 161. 165. 195. & ſeqq.
Dei virtute ſervatae ibid. & 51.
Virginem raptam, mox in fluvium projectam Sanctus Simeon Stylites parentibus incolumem reſtituit 336.
Virginum raptores divinitus puniuntur 291. 338.
Viſiones Caeleſtes 71. 72. 78. 85. 89. 90. 252. 270. 282. 283. 298. 324. 328. 343. 363. 369. 379.
Viſio Crucis 167.
Ulcius Juſtus Praefectus 168.
Ulpius Conſul 213. 219.
Ultio divina in latrones 296.
— Et in raptores Virginum 291. 338.
Ulcere divinitus convaleſcit S. Simeon Stylites 235. 253. 305. 308.
Ultrajectum urbs 157.
Uncei, & Uncini Martyrii inſtrumentum 123.
Ungulae Martyrii inſtrumentum 122.
An aliae a fidiculis? ibid.
Voſſius, Gerardus, confutatur 129. 147.
Urbanus Praefectus 184. 188. 191. 199. 204.
Urchanes Othomani filius 54.
Urſinus, Alexander Card. Syriacorum Codicum Romae editorum cenſor 411.
Urſus Rationalis 41.
Uſuardus corrigitur 188.
Warnaharius, ſive Wariharius 37.
Wich *vide* Vicus
Willelmi Tyri Archiepiſcopi opinio de

Digitized by Google

de converſione Maronitarum refellitur 409.
Wlfilaicus Stylites 255.

Z

ZAcharias Stylites Edeſſae Epiſcopus 258.
ZACCHAEUS Martyr Palaeſtinus 177.
Ejus Officium 173. 177. 181.
— Memoria & cultus 173. 281.
— Martyrii tempus 173.
— Acta integra nunc primum in lucem prodeunt 166. 172.
Eccleſiae ſub ejuſdem nomine 173.
Zaidi caſtrum, *vide* Haret-Baret
Zeno Martyr 211.
Zeno Imp. 167. 255.
Zeſarius Tribunus 249.
Zucnin vicus Amidae 256.
Ibi Monaſterium Joſve Stylitae ibid.

FINIS PARTIS II.

UNIVERSIDAD CENTRAL
BIBLIOTECA
DERECHO

Digitized by Google

ERRATA SIC CORRIGITO

Pag. 5. lin. 10. Fabii *lege* Papii . Ibid. l. 18. Tirſi *lege* Thyrſi . Ibid. l. 21. Agathapodis *lege* Agathopodis . Ibid. l. 23. Didimi *lege* Didymi . P. 11. l. 6. tantuſue *lege* tantuſque P. 13. l. 20. aeſtimatur *lege* aeſtimator . P. 14. l. 40. ſcentia *lege* ſcientia . P. 29. l. 20. deficienti *lege* deficientis P. 33. l. 14. rencenſuerint *lege* recenſuerint . P. 34. l. 8. eſſent conſignata *adde* eſſent ab aliis conſignata . Ibid. l. 40. conbiberint *lege* combiberint . P. 39. l. 6. Silveſtrii *lege* Silveſtri . P. 43. l. 12. Origine *lege* Origene . P. 44. l. 2. preter *lege* praeter . Ibid. l. 18. Heroidem *lege* Heraidem . Ibid. l. 29. His quartam *adde* His quartam adjungit . P. 48. l. 14. vetuſtiſſimo *lege* vetuſtiſſimo . Ibid. l. 34. Ferarius *lege* Ferrarius . P. 50. l. 42. exſtremum *lege* extremum . P. 51. l. 45. ineſpectato *lege* inexſpectato P. 57. l. 8. Theodolus *lege* Theodulus . Ibid. l. 47. Eegypto *lege* Aegypto . Ibid. l. 50. Roſvido *lege* Roſveido . P. 59. l. 37. Agypto *lege* Aegypto . P. 63. l. 40. Papii *lege* Papio . P. 65. l. 6. loquimini *lege* loquamini . Ibid. l. 7. Patrts *lege* Patris . P. 67. l. 54. Qnaeſtion. Quaſt. *lege* Quaeſtion. Quaeſt. P. 91. l. 14. pardus *lege* bardus . P. 97. l. 41. Berecinthiam *lege* Berecynthiam . P. 102. l. 25. riſpondit *lege* reſpondit . P. 109. l. 47. neutiquem *lege* neutiquam . P. 116. l. 23. fingi poteſt quam quae in te *lege* fingi poteſt iſta , quam in te . P. 122. col. 2. l. 61. diſcrepebantur *lege* diſcerpebantur . P. 123. l. 23. Piragri *lege* Paragri . P. 134. l. 37. inquiut *lege* inquiunt . P. 137. l. 45. ad & balneum *lege* & ad balneum . P. 149. l. 31. Conſtantiam *lege* Conſtantinam . P. 152. l. 18. edoeebat *lege* edocebat . P. 158. l. 35. libros *lege* libri . P. 175. l. 29. Quiſqui *lege* Quiſquis . P. 179. l. 32. ſteterit *lege* ſtiterit . P. 189. in tit. die XI. Aprilis *lege* die II. Aprilis . P. 195. l. 25. anteaquum *lege* anteaquam. P. 201. l. 25. nedum *lege* necdum . P. 227. l. 19. E Syriis *lege* E Syris . P. 229. l. 24. ſubſtrahas *lege* ſubtrahas . P. 230. l. 44. cxcitaturos *lege* excitaturos . P. 234. l. 37. ex eo , quem *lege* ex eo , quod . P. 236. l. 42. offa *lege* oſſa P. 249. l. 25. ſcrtbit *lege* ſcribit . P. 254. l. 51. cxcitati *lege* excitati , P. 354. l. 4. ex Lycia *lege* ex Dolucha , *ſeu Doliche , Dulchio & Dulichia , Syriae urbe XLI. millibus paſſuum a Samoſatis diſtante ; de qua videſis Baudrand. & Aſſem. tom. 2. Bibl. Orient.* P. 299. l. 2. cogereretur *lege* cogeretur . P. 399. l. 4. c. 1. anno 1556. *lege* anno 1656. P. 402. c. 1. l. 47. Miſopotamiae *lege* Meſopotamiae P. 403. c. 2. l. ult. ad annum Chriſti 357. *lege* ad annum Chriſti 457. P. 404. c. 1. l. 54. Succeſſorum *lege* Succeſſorem .

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

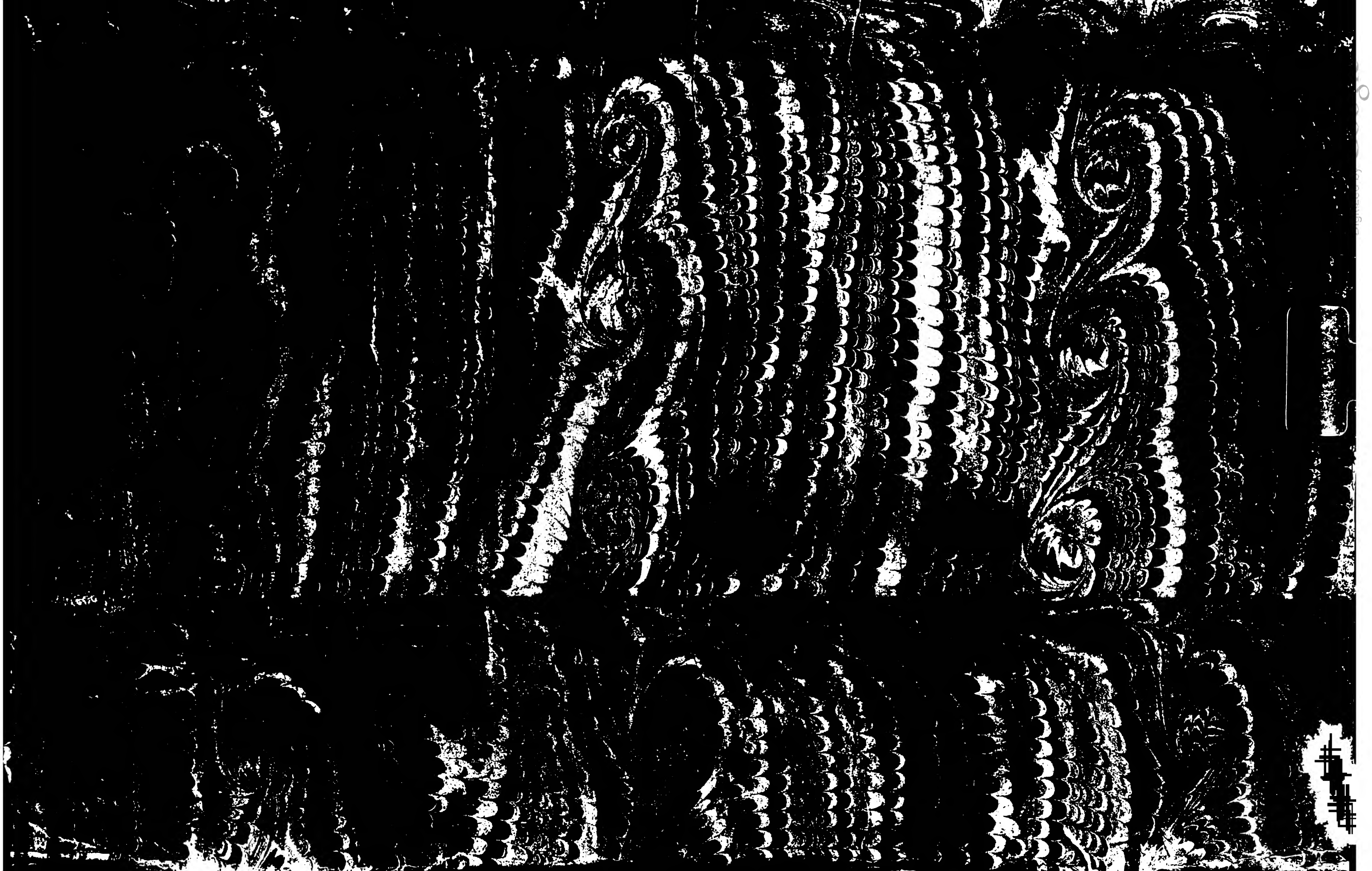

Digitized by Google